ORHAN YENİARAS

ALAMUT KALESİ

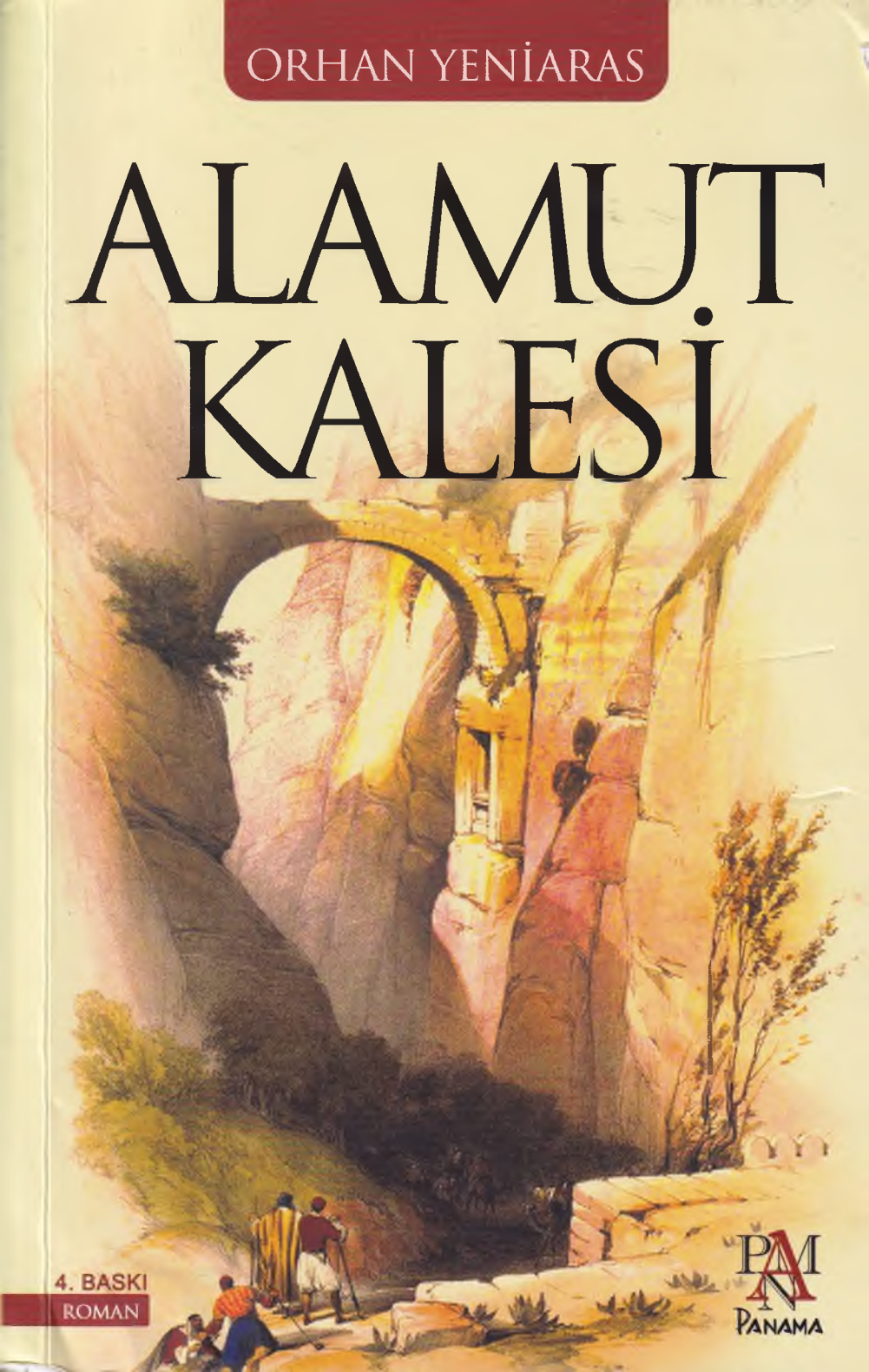

4. BASKI

ROMAN

PANAMA

Alamut Kalesi

Orhan Yeniaras

4. BASKI

Alamut Kalesi

Orhan Yeniaras

Panama Yayın No: 132

ISBN: 978-605-5143-66-4

Genel Yayın Yönetmeni
Caner Vural

Kapak Tasarımı
Leyla Çelik

Birinci Baskı: Mayıs 2014
İkinci Baskı: Şubat 2015
Üçüncü Baskı: Nisan 2016
Dördüncü Baskı: Şubat 2017

Baskı-Cilt: Ayrıntı Matbaası
Sertifika No: 13987
Yayıncı Sertifika No: 18439

© Bu kitabın her hakkı saklıdır.
Yayıncının izni olmaksızın çoğaltılamaz,
kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Panama Yayıncılık
Yüksel Caddesi 7A/7
Kızılay-ANKARA
Tel-Fax: (0.312) 432 14 89
www.panamayayincilik.com
info@panamayayincilik.com

Depo
Libya Caddesi 25/B
Küçükesat-ANKARA

Alamut Kalesi

Orhan Yeniaras

BÖLÜM 1

Ben, Alaaddin Ata Melik Cüveyni, hanlar hanı Cengiz Han'ın ölümünden bir yıl önce Horasan'ın Cüveyn kentinde doğdum. Ailemin, hanlar ve beyler katında saygınlığı çok büyüktü. Dedem, Celaleddin Harezmşah'ın, babam ise Ögeday Han'ın vezirlerindendi. Ben kendim, Emîr Argun Han'ın döneminde Ermenistan ve Gürcistan valisiydim. Hülagu Han'ın batı seferini başından sonuna kadar izleme fırsatım oldu. Alamut'un olduğu kadar Bağdat ve Basra'nın düşüşüne de tanık oldum. Han, Bağdat'ın fethinden sonra tüm Mezopotamya'nın idari sorumluluğunu bana vermişti. Aynı yıl kardeşim Şemseddin de Han'ın mali danışmanlığına getirildi. Şemseddin, bu görevi Hülagu Han'ın ölümünden sonra yerine geçen Abaka Han döneminde de aralıksız sürdürdü.

Bazıları, Hülagu Han'ı İslam düşmanı olarak tanıtsalar da bu doğru değildir. Han'ın kendisi Budist'ti, annesi ve çok sevdiği eşi Dokuz Hatun'la, kumandanlarından bir kısmı Hıristiyan'dı. Fakat bu, onu Hıristiyan dostu ve İslam düşmanı yapmaz. O; Kür, Çoruh ve Aras boylarındaki Hıristiyan halklarla da çetin savaşlar yapmıştı. Çevresinde çeşitli dinlere mensup komutanlar vardı. Örneğin ben ve kardeşim Şemseddin, Müslüman'dık.

Her şeyin doğrusunu Allah bilir ya, Han'ın amacı dünya egemenliğini gerçekleştirmekti. Böylesine büyük düşünen biri, din ve mezhep farklılıklarına takılıp kalmaz. Bağdat'ı

ele geçirmeyi düşünmesi, İslam düşmanlığından değil, bölgeye egemenliğini kabul ettirmek istemesindendi.

Görevim ve konumum gereği, sıradan insanların yüzyıl yaşasalar bile ulaşamayacakları bilgi ve belgelere ulaştım. "İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi Raciûn"[1] ayetinin manasını düşününce, bildiklerimin benimle birlikte toprak olmasına gönlüm razı olmadı. İstedim ki gelecek nesiller okuyup bunlardan yararlansınlar. Bu amaçla kaleme aldığım kitabıma "Tarihi Cihan Güşa" adını verdim.

Hülagu Han batı seferine çıkmadan beş ay önce, yirmi bin kişilik bir öncü kuvvetin başında Kıpçak bozkırlarını aşıp Suğdak'a geldim. Han, Kıpçak'ın ve Karadeniz'in güvenliğine çok önem veriyordu. Bölge, boğazlardan ve Anadolu'dan gelebilecek tehlikelere açıktı. Suğdak bu nedenle önemliydi. Öncü birliklerin kumandanı olarak benim görevim yol güvenliğini sağlamaktı.

Suğdak Limanı günün her saatinde yoğun olurdu, hele gündüzleri iğne atsan yere düşmezdi. Gün boyunca yüzlerce gemi gelir, yüzlercesi de giderdi limandan. Neler alırlar, neler götürürler, kime götürürler kimse bilmezdi.

Kimler uğramazdı ki limana: Hamallar, tayfalar, vergi denetçileri, kollukçular, değişik ülkelerden gelen ve değişik diller konuşan tacirler... Bunların yanı sıra dilenciler, yankesiciler ve hırsızlar da eksik olmazdı limandan.

Bu sonuncular, kılık kıyafetlerinden hemen anlaşılırdı. Yırtık şalvarlı, ipek kaftanlı, yalınayak birini görürseniz onun hırsız olduğundan bir an bile şüphe etmeyin. Giydiği güzel ve pahalı kaftan da kesin çalıntıdır. Bunu kollukçular da bilir bilmesine ama biri çıkıp, "Bu kaftan benimdir!" demedikten sonra kimse ilişmez ona. Ayrıca deneyimli hırsızlar da çaldıkları bir giysiyi öyle ulu orta herkesin içinde

---

[1] Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah'a aitiz ve şüphesiz O'na döneceğiz. *(Bakara-156)*

giymezler, eğer giyiyorlarsa, kurban mutlaka bir gün önceki gemiyle sahilden çoktan uzaklaşmıştır.

Dilencilerin çoğu Hintli'dir. Kimileri, hırsız ve yankesicilere göre bunların mesleklerini daha saygın buluyorlar. Haksız da sayılmazlar aslında. Kapı büyüklüğündeki kocaman bir tahtaya çakılı yüzlerce çivinin üzerine çıplak bir şekilde uzanıp saatlerce öyle kalmak o kadar kolay değildir. Bu işin en iyi tarafı, onun bu zorluğa katlandığını görenlerin, yanı başındaki kutuya bir miktar para atmasıdır.

Zaman zaman bacaklarına bağladıkları on arşınlık sırıklar üzerinde yürüyen cambazlar da çıkar karşınıza. Bunlar, insanlara yukarıdan baktıklarından mıdır nedendir, çok gururludurlar. Halktaki yaygın kanaatin aksine, dilenciliği asla kabul etmezler, kendilerini her zaman ve her yerde sanatkâr olarak tanımlarlar. Fakat çiviye yatan Hintli çok mütevazıdır. İster dilenci deyin ona, ister başka bir şey, ne derseniz deyin, o yalnızca kutusuna atılan parayla ilgilenir, başka şeyleri sorun yapmaz.

Limanın genel görünümü yüzyıllardır hep aynıdır. Büyük çaplı bölgesel savaşlarda limanın tümden değiştiğini söyleyenler de vardır. Fakat bu saptama pek doğru sayılmaz. Evet, savaşlarda birçok şey gibi limanlar da değişir değişmesine ama bu değişim çoğunlukla iş hacmiyle ilgilidir. Yoksa limanın varlık nedeninde ve işlevinde bir değişiklik yoktur.

Geçen yıldan beri limanın iş hacmi iki katına çıkmıştır. Bunun en önemli nedeni Hülagu Han'ın, büyük kurultayın kararları doğrultusunda batı seferine çıkmasıdır. Hareket, aylardan beri batıda korku ve endişeyle izlenmektedir.

Han, atlarının ot ihtiyacını karşılamak için Karakurum'dan Doğu İran yaylasına kadar büyük bir alanı yasak bölge ilan etmiş; insan veya hayvan, kim olursa olsun girmesini yasaklamıştı. Ayrıca ordunun erzak ihtiyacının giderilmesi için de batı yolu üzerindeki tüm yerleşim birimleri görev-

lendirilmiş; köylerin, kasabaların ve kentlerin neler verecekleri ve teslimat merkezleri bir yıl önceden belirlenmişti.

Halk, Moğol yasalarının ne kadar katı olduğunu bildiğinden, kendilerine verilen yükümlülüklerden kurtulmayı aklına bile getirmiyordu. Herkes emirleri uygulamanın dışında bir seçenekleri olmadığını biliyordu.

Ünlü İpek Yolu'nun bir kısmı yasak bölge içinde olduğundan güç durumda kalan tacirler, ya çok uzun dağ yoluna ya da deniz yoluna yöneliyorlardı. Bir yıla yakındır Suğdak Limanı'ndaki yoğunluğun sebebi buydu.

Han, koyun yılının on yedinci günü Karakurum'dan yola çıkıp Otrar'a giderken elli kişilik bir süvari grubu da Suğdak'a yaklaşmaktaydı. Süvarilerin hepsi de siyah pelerinliydiler. Son derece şık giyinmişlerdi. Binit takımları gümüş kakmalıydı. Hepsinin belinde uzun bir kılıç ve kuşaklarında değerli taşlarla süslü hançerleri vardı. Uzun menzilli çelik yayları sırtlarındaydı. Sadaklarını atlarının eyerlerine asmışlardı. Herkes bunların Rostov'un fedaileri olduğunu biliyor ve onlara bulaşmamaya çalışıyordu.

Rostov sıradan biri değildi. Çin'den Akdeniz'e kadar ülkelerarası ticaretin en az yüzde altmışını kontrol ediyordu. Moğol fetihleri en çok onun işine yaramıştı. Hanın güçlü orduları yol güvenliğini sağlıyordu. Rostov, ticari çıkarlarını güvenceye almak için etkili Moğol soylularına imtiyazlı ortaklık hakkı tanımıştı. Kârdan pay alan soylu ortaklar, zarara karışmazlardı. Rostov'un danışmanları bu durumun sakıncalarına dikkat çekerken o, "Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez, uygulamanın orta ve uzun vadede çok yararını göreceğiz," diyerek yürürlüğe koyduğu kararların doğruluğunu savunurdu. Bırakın orta vadeyi, olaylar kısa vadede bile Rostov'u haklı çıkarmıştı. Moğolların ele geçirdiği savaş esirlerinin tek alıcısıydı, hem de yok fiyatına. Ayrıca Moğol beylerinin ve Noyanlarının imtiyazlı ortaklığı da kervanların güvenliğini sağlamaya yetiyordu. Hem de o kadar yetiyordu

ki kalabalık koruma ordusu beslemeye bile gerek kalmıyordu. Çin'den İskenderiye'ye kadar olan yol güzergâhında hiçbir devlet, beylik ya da emirlik, bir Moğol beyinin ortak olduğu kervana saldırmaya cesaret edemezdi. Anlayacağınız, Rostov'un bol keseden hisse dağıtması boşuna değildi.

Rostov, devletlerarası itibara ve krediye çok önem veriyordu. Onun için nitelik, nicelikten önemliydi. Emrinde çalıştırdığı elemanları en iyilerinden seçer, malın en iyisini alır ve uygun fiyata satardı. Rostov ismi dünya piyasasında güveni simgeliyordu. Çin'de, Orta Asya'da, Anadolu'da ve İran'da onun senedi para yerine geçerdi.

Rostov'un sınırsız serveti olduğu söyleniyordu. Hanlara, beylere, emirlere ve prenslere gerektiğinde borç verip, gerektiğinde hibe şeklinde yardımlar yaptığından çeşitli ülkelerdeki üst düzey ilişkileri çok iyiydi. Son derece yetenekli bir haber alma ekibi vardı. Bazı beylerin, emir ve hanların gizli sırlarını ve zayıf yönlerini biliyordu. Rostov gibi devletlerarası bir kişiliğin elinde bu bilgiler çok işe yarardı.

Uygurlar, "Gökkubbenin altında hiçbir sır sonsuza kadar sır olarak kalmaz," derler. İstediğiniz kadar örtülü mekânlarda, kilitli kapıların arkasında olun, duvarlardan üçü sussa bile dördüncüsünün rüzgâra bir şeyler fısıldamasını önleyemezsiniz. Rostov'un sırrını da bir şekilde bazı kulaklar duymuştu. "Sır vardır uğrunda ölünür, sır vardır görmezden gelinir," derler. Rostov'unkiler de böyle sırlardı işte. Sırrın bir nebzecik olsun ifşası ya da bazı kulağı deliklerin varlığı Rostov'u küçültmez, tersine güçlendirirdi. Fısıltı şeklinde bile olsa bu gerçek, kalplerdeki Rostov saygısına korkuyu da ekliyordu. Bu korku, konuşmak isteyen bazılarına susmanın gerekliliğini hatırlatması bakımından çok önemliydi.

Her şeye rağmen İpek Yolu tacirleri arasında Rostov yanlıları ve Rostov karşıtları olarak iki farklı grubun oluşması önlenememişti. Karşıtları, onun ahlaksız bir şantajcı

olduğunu, daha da ileri giderek Moğol ajanı olduğunu söylerken; yandaşları ise onun, bazı açgözlü emir ve beylere karşı servetini korumak istediğini, gizli bilgileri bunun için kullandığını söylüyorlardı.

Renkli kişiliğine ve yoğun ilişkilerine rağmen yine de onun özel yaşamını tam olarak bilen yoktu. Nerede yatıp kalktığını, nereli olduğunu, ailesini, yakın akrabalarını, dev servetini nerede sakladığını kimse bilmiyordu. Rus ismi taşımasına rağmen, bunun gerçek ismi mi yoksa lakabı mı olduğu belli değildi. Hangi dine mensup olduğu da bilinmiyordu. Camiye, kiliseye ve sinagoga gittiğini gören yoktu.

Bazı Türkmen beyleri, onun dininin ve imanının para olduğunu söyleseler de yine de kesin bir şey demek zordu.

BÖLÜM 2

Rostov'un korumaları hiçbir şeyle ilgilenmeden gümrük kulesinin solundaki tepeden denizi izliyorlardı. Hallerinden bir gemiyi bekledikleri anlaşılıyordu. Limana geleli neredeyse bir saat olmuştu. Kumandanları olduğu anlaşılan iriyarı, çekik gözlü, uzun perçemli, seyrek sakallı biri, sağ taraftan kendilerine doğru yaklaşan atlıya dönüp baktı. Atlı son hızla ilerliyordu, aralarında bir ok atımı mesafe ya vardı ya yoktu, iyice yaklaşınca geleni tanıdı; Rostov'un ulaklarından biriydi. Adam bir adım kadar yaklaştıktan sonra atından inmeden, "Kumandan Bekçor, Bay Rostov esirleri yolculuğa hazırlamanızı istedi," dedi.

"Kendisi gelmeyecek mi?" diye sordu kumandan telaşla.

"Biraz gecikecek."

"Şu an nerededir?"

"Akyazı'da Ketboğa ile görüşüyor."

"Ketboğa ile mi?"

"Evet."

"Neden bu kadar acele ediyor ki? Gemilerin gelmesi ve boşaltılması neredeyse bir hafta sürer."

"Esirler, gelen gemilerle gitmeyecek."

"Neyle gidecekler peki?" diye hayretle sordu kumandan.

"Limanda yükünü almış beş Venedik gemisi onları İskenderiye'ye götürmek için bekliyor," deyince Bekçor, başka bir şey sormadan kırk atlısıyla oradan uzaklaştı. Esirlerin

tutuldukları yer, Suğdak'ın beş fersah[2] kuzeydoğusundaki Bayat Vadisi'ndeydi. Durup dinlenmeden at koşturarak üç saatlik yolu iki saatte aldılar. Vadideki depolar ve esir konutları uzaktan bir köy gibi görünüyordu. Ticari mallar için elli, esirler için yüzden fazla depo vardı. Depolar tomruktan yapılmış, iki katlı, düz çatılı, sağlam binalardı. Güvenlikleri, yüz silahlı koruma tarafından sağlanıyordu. Esirlerin hepsi sağlam zincirlerle el ve ayaklarından birbirine bağlanmıştı. Olası bir firar olayını önlemek için koruma birlikleri çok sıkı önlemler almıştı. İki günde bir esirlerin üstleri ve koğuşlar aranırdı. Üzerlerinde kaçmayı kolaylaştıracak alet bulunduranlara hücre cezası verilir, kaçarken yakalananlar ise hemen öldürülürdü. Kısacası Rostov yasasının da Cengiz yasasından pek farkı yoktu.

Bekçor ve atlıları, depolara yaklaşınca korumaların kaldıkları beyaz boyalı konutların önünde durdular. Burası, esir konutlarına göre insan yaşamına daha uygundu. Her şeyden önce hepsinin penceresi vardı. Yeme içme, yatma ve sağlık şartları iyi sayılırdı.

Bekçor atından inerek, "Vardan!" diye birkaç kez bağırdı. Çok geçmeden ikinci katın balkon kapısı rahatsız edici bir gıcırtıyla açıldı. Merdivenlerden ağır ağır inen Vardan, kırklı yaşlarda, uzun boylu, uzun perçemli, kısa sakallı, pala bıyıklı biriydi. Sürekli sırıtıyordu, yüzündeki sırıtkan ifadenin nasıl bir karakteri sakladığını kestirmek ise çok zordu. Kısık fakat yankılı bir sesle, "Buyur kumandan," diyerek ona yaklaştı.

"Esirleri hazırla hemen, yola çıkacağız," dedi kumandan.

Vardan, oldukça rahat ve kendinden emindi.

"Haberim var, geçen hafta söylemişlerdi."

"Haberin var mı?" diye sordu kumandan şaşkınlıkla.

---

[2] Fersah: Yaklaşık 5 kilometrelik bir uzaklık ölçüsü birimi.

"Evet."

Kumandanın yüzünde sitemkâr bir ifade vardı. "Bize yeni bildirdiler," dedi yarım ağızla.

"Ben geçen haftadan biliyordum," diye karşılık verdi Vardan gururlanarak.

Kumandan bir süre önüne bakıp düşündü. "Biraz tuhaf değil mi?" dedi Vardan'a.

"Tuhaf olan ne?" diye sordu Vardan sırıtarak.

Kumandan kendinden emin görünüyordu.

"Ben ki onun en yakınıyım, benim bilmem gereken bilgileri, senin gibi bir depo çavuşunun benden önce bilmesi normal mi sence?"

Vardan neredeyse tüm dişlerini göstererek sırıttı. "Sen kendini gerçekten Bay Rostov'a yakın mı sanıyorsun?"

Kumandan, Vardan'a anlamlı anlamlı baktı.

"Öyle değil mi?"

Vardan'ın yüzündeki sırıtkan tavır, yerini sinsi bir gülümsemeye bırakmıştı. İki elini beline yasladı.

"Eğer onun en yakınıysan şu an nerede olduğunu da biliyor olmalısın."

"Elbette, Akyazı'dadır," dedi kumandan.

"Peki, geceyi Akyazı'da mı yoksa Kıpçakların yaylak merkezinde mi geçirdi?"

"O kadarını bilemem."

Vardan her şeyi bilen biri gibi davranıyordu. Kendinden emin bir şekilde, "Gördün mü, demek ki onun en yakını değilsin. Ayrıca bende yalnızca depo çavuşu değil, onun canından sonra en çok değer verdiği mallarının da koruyucusuyum," dedi.

"Öyle mi?"

"Evet öyle."

"Ben de onun canının koruyucusuyum, buna ne diyeceksin?"

Vardan gerçekten zeki biriydi. Öyle olmasa Rostov ona iş vermezdi. Patronuyla ilgili birçok kimsenin bilmediklerini gerçekten biliyor muydu, yoksa öyle mi görünmeye çalışıyordu, anlamak zordu. Kumandana dikkatle bakarak, "Böyle şeyleri düşünüp kendini üzme," dedi. "Bay Rostov'un en yakın dostu ben değilim, sen de değilsin tabii. Bay Rostov'un en yakın dostu yine Bay Rostov'dur."

Kumandan boş gözlerle Vardan'a baktı. Sözlerini beğenmiş miydi, yoksa ona kızmış mıydı belli olmuyordu. Lafı daha fazla uzatmadan, "Demek her şey hazır, kutlarım seni," diyerek, soğuk başlayan bir sohbete dostluk havası vermeye çalıştı. Vardan da bunun farkındaydı, ukala tavırlarını bırakmıştı. Sevimli görünmeye çalışıyordu.

"Merak buyurmayın kumandan, esirler hazır. Hepsi tıraş olup yıkandıktan sonra temiz elbiseler giydiler. Bir haftadan beri çok iyi besleniyorlar. Yedikleri önlerinde yemedikleri arkalarında, kilo alıp tosun gibi oldular."

Kumandan gülümseyerek, "Bay Rostov onlara çok değer veriyor," dedi.

"Elbette, onlar sağlam sermayedir," diye karşılık verdi Vardan.

Sohbet belki uzayıp gidecekti ama Vardan aniden geri dönüp, elini güneşe siper ederek kuzeye doğru bakmaya başladı. Yükselen bir toz bulutu kendilerine doğru geliyordu. Biraz daha yaklaşınca, "Bu gelen Bay Rostov," diye söylendi kendi kendine.

Kumandan meraklanmıştı.

"Bundan emin misin?" diye sordu.

Vardan gözünü gelenlerden ayırmadan, "Beyaz küheylanı bir günlük mesafeden tanırım," diye cevap verdi. Bu arada toz bulutu da yaklaşmaya devam ediyordu. İyice yaklaşmışlardı. Gelenler Rostov ve korumalarından başkası değildi. Kumandan kırk fedaisiyle hemen sağlı sollu tek sıra haline geçip beklemeye başladı. Sonunda merakla bekledik-

leri efendileri geldi. Bay Rostov, uzun boylu ve zayıftı. Keskin bakışları, iri mavi gözleri vardı. Düzgün taranmış altın sarısı saçları kulaklarına dökülmüştü. Beyaz gömlek ve mavi şalvarının üzerine diz kapaklarına kadar inen yandan yırtmaçlı, sarı desenli, mavi bir kaftan giymiş; kukuletalı kırmızı pelerinini her zamanki gibi çapraz bağlamıştı. Bakışları ve yüz ifadesi donuktu, ne düşündüğünü kestirmek zordu. Belindeki uzun kılıcı ve kuşağındaki Avar hançeriyle tacirden çok soğukkanlı bir savaşçıya benziyordu.

Atından inip ağır ağır ilerleyerek sayebanın altındaki sekilerden birine oturduktan sonra emredici bir sesle, "Her şey hazır mı Vardan?" diye sordu.

Vardan saygılı bir dille, "Evet, Bay Rostov, her an harekete hazırız," dedi.

"İyi, büyük depodaki esirlerle orta sıradaki sandıkları hemen yola çıkarın," dedi tok bir sesle.

Vardan, "Başüstüne," diyerek oradan ayrılırken Rostov da yerinden kalkarak Tayga Deresi'nin sağındaki depolara doğru yürümeye başladı. Korumalarından Bekçor ve Baytaş beş adım geriden kendisini izliyordu. Tayga, yazın çok cılız akardı. Kışın ise donar, neredeyse adını herkese unuttururdu. İlkbaharla birlikte karlar eriyince yalnız görklü akmaz, hırçınlaşarak taşıp çevresini sele boğardı. Rostov'un, depoları Tayga'nın solundaki tepelere yaptırması biraz da bu sebeptendi. Ulaşım sorun oluyordu ama sonuçta malları selden korunuyordu.

Dalgın ve düşünceliydi. Ağır ağır yürürken birden taş köprüye geldiğini fark etti. Üç gözlü olduğu için kimileri buraya Üçler Köprüsü derdi. İnşaatında siyah kesme taş ve Horasan harcı kullanılan köprünün yapımına, Selçuklu Sultanı Alpaslan zamanında başlanmış, Melikşah zamanında Vezir Nizamülmülk'ün gayretleriyle tamamlanmıştı. Geçmişte Alamut fedaileri köprüyü birkaç kez tahrip etmelerine rağmen sultanın emriyle her seferinde yeniden yapılmıştı.

Ağır ağır yürürken, nice savaşlara tanıklık eden köprünün üzerinde durup bir süre sonsuz bozkırlara takılıp kaldı. Tayga'nın gazabını bilmelerine rağmen bazılarının inadına depolarını su havzasına yapmalarını anlamakta zorlanıyordu. Bir tacir, tacir gibi düşünmeli, kâr ve zarar hesaplarını iyi yapmalıydı. Selin zararlarını ve ulaşımın kolaylığını tartıp değerlendiremeyen birinin ticarette uzun süre kalması düşünülemezdi. Hayat böylelerine karşı çok acımasızdı. Yirmi yıllık ticaret yaşamında nice tacirlerin bu piyasadan silindiklerine tanık olmuştu. Onların en büyük hatası, doğru düşünememeleriydi.

Gözleriyle ufuk çizgisini uzun süre tarayıp durdu. Arazi, Tayga'nın solunda inadına engebeliydi. Ulaşımı zorlaştıran derin vadiler, irili ufaklı tepeler ve çıplak dağlar, fersahlarca kuzeydeki Organa Kanyonu'na kadar uzanıyordu.

Bir ara dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi. Üçler Köprüsü'nün, engebeyle bozkırı birleştirdiğini ilk kez fark ediyordu, yıllarca gördüğü ve her köşesini bildiğini sandığı bir yeri yeniden keşfetmek gerçekten heyecan vericiydi.

Gözleri yorulmuş gibiydi. Yeniden yürümeye başladı. Köprünün yarısına kadar ilerledikten sonra ne düşündüyse vazgeçip geri döndü. İki sadık koruması da gölge gibi kendisini izliyordu.

Depoya doğru dalgın dalgın yürürken bir süvarinin dörtnala kendilerine yaklaştığını gördüler. Bekçor'la Baytaş hemen kılıçlarını çekip efendilerine yaklaşırken Bay Rostov son derece soğukkanlıydı. Eliyle kılıcının kabzasını tutup beklemeye başladı. Aralarında çeyrek fersahlık mesafe ya var ya yoktu.

Meçhul süvari, bir bölük Moğol askeri tarafından takip ediliyordu. Her kimse cesur ve soğukkanlı biri olmalıydı. Bir taraftan peşindekileri atlatmaya, diğer taraftan da bileklerini bağlayan ipi dişleriyle çözmeye çalışıyordu. Beline kadar inen beyaz uzun saçları ve bir tutamlık sakalı vardı. Siyah

şalvar ve beyaz kaftan giymişti, belinde bir ucu diz kapaklarına kadar uzanan, kırmızı bir kuşak bulunuyordu. Siyah deri torbasını omzuna asmıştı. Saç ve sakalında bir tek siyah tel olmamasına rağmen yaşı otuzu geçmezdi. Atını olanca hızıyla sürerken peşindekiler de yaylarını gerip ok menziline girmeye çalışıyorlardı. Çok geçmeden atış menziline giren Moğol süvarileri yaylarını gerip bıraktılar. İsabet alan at, arka ayakları üzerinde şaha kalkar gibi yapıp hızla yana doğru yuvarlanırken süvarisini en az yirmi adım öne fırlattı. Fakat süvari çok hünerliydi. İnanılmaz bir yöntemle sarsıntıya ve düşmeye karşı kendisini korumasını bildi. Göz açıp kapatıncaya kadar başını dizlerinin arasına çekip, el ve kollarının yardımıyla topa benzeyen bir şekle dönüştü. On, on beş kulaç[3] kadar yuvarlandıktan sonra bir yay gibi doğrularak depoların arasına girip kayboldu.

Bay Rostov, meçhul süvarinin hareketlerine hayran kalmıştı. Hızla koşan bir atın üzerinden en az on kulaç ileriye fırlayan bu süvari, herhangi biri olsaydı, ölmese bile vücudunda sağlam kemik kalmazdı. Adam öylesine ustalık sergiledi ki bunu yüz savaşçıdan biri zor yapabilirdi. Benzer bir savunmanın öğrenilmesi ve öğretilmesi, en az üç yıllık sistemli bir çalışmayı gerektirirdi. Böylesi ileri savunma ve savaş yöntemlerinde bedenin olduğu kadar zihnin de eğitilmesi önemliydi.

Meçhul süvarinin sıradan biri olmadığı kesindi. Moğollar etrafa dağılıp kaçağı ararken, Bay Rostov da adımlarını sıklaştırarak sayvana doğru yürümeye başladı. Soldaki büyük deponun önünden geçerken birden durdu. Meçhul süvari, esirlerin arasındaydı. Kaftanını çıkarmış, uzun saçlarını toplamıştı. Kuşağını başına sarık gibi doladığından diğer esirler arasında pek fark edilmiyordu. Kömür gibi simsiyah iri gözlerini kendisine dikip öylece bakıyordu. O bakışlar,

---

[3] 1 kulaç = 1,82 metre

yalvaran ve imdat dileyen birinin bakışları değildi. Daha çok gurur, ihtiras ve özgüveni yansıtıyordu. Uzun yıllar insanları yönetmeye alışmış birini bakışlarından hemen tanırdı. Meçhul süvari, bir yerin valisi ya da bir bölüğün kumandanı olmalıydı. Her kimse belli ki Moğolları çok kızdırmıştı.

Bu sırada Moğol atlılarının da aramaları devam ediyordu. Birliğin başındaki uzun perçemli, seyrek sakallı, çekik gözlü kumandanı tanıyordu. Onu birkaç kez Ketboğa'nın çadırında görmüştü. Kumandan da kendisini tanımış olmalı ki, "Bay Rostov, azılı bir kaçağın peşindeyiz. Buraya girdi, dikkatli olsanız iyi olur," dedi.

"Kimmiş?" diye sordu Bay Rostov.

"Tehlikeli bir büyücü."

Rostov böyle bir cevap beklemiyordu. "Büyücü mü?" diye sordu hayretle.

"Evet."

"Neden öldürmediniz? İsteseydiniz pekâlâ yapabilirdiniz."

"Ketboğa onu canlı istiyor."

"İyi o zaman, arka taraftaki atların olduğu yere bakın," dedikten sonra ağır adımlarla sayvana doğru yürümeye başladı. Korumaları Baytaş'la Bekçor beş adım geriden kendisini izliyordu. Baytaş gördüklerine şaşırmış gibiydi.

"Kaçağı sen de gördün mü?" diye sordu Bekçor'a.

Bekçor kendinden de gördüklerinden de emindi. "Elbette," diye cevapladı arkadaşının sorusunu.

Baytaş çok meraklıydı.

"Bizim gördüklerimizi Bay Rostov da görmüştür umarım."

"Gördüğünü ikimiz de gördük."

"Peki, neden onu korudu?"

"Onu koruduğunu da nereden çıkarıyorsun?"

"İsteseydi onu kolayca yakalatabilirdi."

"Yakalatmaması onu koruduğu anlamına mı gelir?"

"Sence gelmez mi?"

Bekçor, arkadaşına dikkatle bakarak, "Bu soruya doğru cevap verebilmek için bazı ön bilgilere ihtiyaç vardır," dedi arkadaşına.

"Ne gibi?" diye sordu Baytaş merakla.

Bekçor güven verici bir ses tonuyla anlatmaya başladı.

"Her şeyden önce Bay Rostov'un onu tanıyıp tanımadığını, sonra da onu yakalatmak isteyip istemediğini bilmeliyiz. Gördüğü halde yakalatmaması, yakalatmayacağı anlamına gelmez. Kendine göre daha uygun bir zaman ve şartın doğmasını beklemiş olabilir. Bilmem yeterince anlatabildim mi?"

"Doğrusunu istersen, pek anladığımı söyleyemem."

"Şöyle diyelim," dedi ve anlatmaya başladı.

"Bay Rostov bir ticaret adamıdır. Sorunlara hep kâr ve zarar açısından bakar. Söyleyebilir misin bana, Bay Rostov için bir kaçağın yakalanması mı yoksa yakalanmaması mı daha kârlıdır?"

"Bunu ben bilemem."

"Bay Rostov da bilmiyordu. Bunun için gelişmeleri doğal akışına bıraktı."

"Bunu neden yapsın ki?"

"Bay Rostov'un bu kaçağı yakalatmak istemesi için bu adamın kim olduğunu ve kendi çıkarları için kullanıp kullanamayacağını bilmesi gerekir. Eğer onun yakalanmaması kendisi için gerekli ise inan ki sonsuza kadar onu korur."

"Ya onun varlığını tehlikeli görürse?"

"O zaman hiç düşünmeden yakalatır."

"Peki, adam hakkında hiçbir şey bilmiyorsa, o da bir yolunu bularak kaçıp kurtulursa neler olur dersin?"

"Buna ihtimal veriyor musun?"

"Neden vermeyeyim ki? Sert düşüşten kurtulabilecek kaç kişiyi tanıyorsun?"

"Fazla değil ama bunun pek önemi yok, adamın dediğin koşullarda yakalanmamasıyla Bay Rostov bir şey kaybetmez."

Baytaş'la Bekçor sohbeti koyulaştırırken Vardan koşarak efendisini selamladıktan sonra, "Bay Rostov, iki yüz çocuk, üç yüz kadın ve bin erkek olmak üzere toplam bin beş yüz esir hareket için emrinizi bekliyor," dedi.

Rostov, kararlı bir sesle, "İyi, biz esirlerle hemen yola çıkıyoruz, siz de sandıkları katırlara yükleyip peşimizden gelin," dedi.

Vardan, "Başüstüne!" diyerek katırların bulunduğu bölmeye giderken Rostov da kumandanlarıyla birlikte esirleri önlerine katarak Suğdak'a doğru yola koyuldu. Esirler el ve ayaklarından zincirlerle bağlanmış, uzun bir sıra oluşturmuşlardı. Bay Rostov, yirmi korumayla birlikte katarın en önünde gidiyordu. Diğer korumalar ise arkada ve yanlarda idiler.

Depodan yaklaşık iki yüz kulaç uzaklaşmışlardı. Birden at kişnemeleriyle karışık insan çığlıkları duydular. Rostov, atını durdurarak geriye baktı. Askerler, kaçağın izini bulmuşlardı. Fakat onu yakalamak ne mümkün? Adam, bir çita çevikliğiyle depoların aralarından kayıp, çatıların üzerinden sıçrayarak çitlerdeki atlardan birine binip, hızla oradan uzaklaşmaya başladı. Moğollar onu yakalamaya kararlıydılar. Hiç tereddüt etmeden peşine takıldılar. Kaçan bir, kovalayan ise en az elli kişiydi.

BÖLÜM 3

Bozkırda amansız bir ölüm takibi başlamıştı. Meçhul süvari dörtnala uzaklaşmaya çalışıyordu. Atı, kan ter içindeydi. Ağzından köpükler saçıyordu. Peşindekiler ise inadına takibi sürdürüyorlardı. Siyah bir atlı soldan, beyaz bir atlı ise sağdan kendisine yaklaşmaktaydı. Aralarındaki mesafe ancak bir at boyu kadardı. Diğerleri ise yaklaşık elli kulaç geriden izliyorlardı.

Meçhul süvari, bir ara atını yavaşlatır gibi oldu. Peşindekiler bu şaşırtıcı hamleyi çözemediler. Onun ne yapmak istediğini anlamaya çalışırken o, inanılmaz bir hareket yaptı. Dörtnala giden atının üzerinde ters takla atarak, soldan gelen ve hızla kendisine yaklaşan siyah atlı Moğol'un tam arkasına düştü. Artık bir atın üstünde iki kişi vardı. Moğol neler olduğunu anlayamadan meçhul süvari seri bir hareket yaptı, onun kılıcını alarak ani bir darbeyle işini bitirdikten sonra sağa dönüp kılıcını öylesine ustalıkla fırlattı ki sert çelik parçası, kendisine yaklaşmakta olan diğer atlının zırhını parçalayarak göğsüne saplandı. Artık yakın tehlikeyi atlatmıştı. Atını yeniden hızlandırdı. Peşindekiler ise vazgeçecekmiş gibi görünmüyorlardı. Amansız takip bu düzende devam ederken, dönüp geriye baktı. Üç Moğol'un soldan, dördünün de sağdan kendisine yaklaştığını gördü. Sağdan gelenler sürek avında kullandıkları yakalama ağını açmış, soldakiler ise kılıçlarını çekmişlerdi.

İsteselerdi kendisini oklayarak öldürebilirlerdi fakat bunu yapmamışlardı. Niyetlerinin kendisini canlı yakala-

mak olduğu anlaşılıyordu. Tekrar geri dönüp süvarilere dikkatle bakarak, onların kılıç tutuşlarından atının bacağını kesmek istediklerini anladı. Böylece kendisini yere düşürüp vahşi bir hayvan gibi ağla yakalayacaklardı. Rakiplerinin hamlesini çözmüştü.

Birden atını yavaşlattı. Peşindekiler, onun nasıl bir hamle yapacağını anlamaya çalışırken o, torbasından iki karış uzunluğunda, boruya benzer bir çubuk çıkardıktan sonra, atının üstünde olduğu halde aniden geri döndü. Atlıların üçü sağdan, dördü de soldan geliyordu. Aralarındaki mesafe bir adım kadardı. Elindeki çubuğu ağzına götürerek sağdan gelenlere dönüp hızla üfledi, yaklaşık iki kulaç uzunluğunda mavi bir alev dalgasına kapılan atlılar, canhıraş çığlıklar atarak yere yuvarlanırken, meçhul süvari hemen sola dönerek ikinci üflemeyi gerçekleştirdi. Ağ taşıyan süvariler, yılan dili gibi uzun ve yakıcı aleve fazla dayanamayarak saf dışı oldular. Bu arada arkadan gelen diğer süvarilerin atları ürkerek binicilerini yere fırlattı. Onlar yeniden toparlanmaya çalışırken zaman kazanan meçhul süvari, arayı bir hayli açmıştı.

Moğolların şaşkınlığı uzun sürmedi. Çabuk toparlanarak yeniden takibe koyuldular. Meçhul süvarinin atı iyice yorulmuştu. Böyle giderse fazla dayanamayacağını düşünüyordu. Her şeye rağmen yine de soğukkanlılığını koruyordu. Kendinden emindi. Dönüp yeniden arkaya baktı. Adamlar arayı kapatmaya çalışıyorlardı. Yüz adım kadar önündeki sığ dereden geçip kuzeybatıya yöneldi. Dağlık bölgede izini kaybettirmek istediği anlaşılıyordu. Çok geçmeden keskin ve sivri kayalarla kaplı, oldukça engebeli bir araziye girdi.

Yolun bundan sonrası atlı ulaşıma uygun değildi. Neredeyse çatlayacak duruma gelen atını bırakıp ancak bir kişinin geçebileceği ince bir dağ yolunu izleyerek yokuş yukarı çıkmaya başladı. Bölgenin yabancısı olmadığı anlaşılı-

yordu. Ne yaptığını biliyor gibiydi. Çok geçmeden peşindekiler de geldiler. Meçhul süvari dönüp gelenlere baktı. Aralarındaki mesafe yaklaşık iki yüz adım kadardı. Fakat bulunduğu dağlarda atılan yüz adım, bozkırın bin adımına denkti. Bozkırda birini kovalamak ve yakalamak Moğol savaşçıları için zor değildi. Ama tanımadıkları ve bilmedikleri dağlık bir arazide bulunuyorlardı. Bozkırlılar, dağ koşullarına alışkın değillerdi. Moğol atlıları yalnız araziyi değil, peşinde oldukları kaçağı bile doğru dürüst tanımıyorlardı. Kumandanları tehlikeli bir büyücü olduğunu söylemişti. Hakkında bildikleri yalnız bu kadardı. Böyle bir arazide, böyle bir kaçağı yakalamak için bu bilgi yeterli değildi.

Moğol savaşçıları dağ eteğine yaklaşınca durup bir süre kaçağın hareketini izlediler. Zayıf, ablak suratlı, basık burunlu, kısa perçemli Onbaşı Akbörü, iriyarı, sert bakışlı kumandanı Cebe'ye, "Yüzbaşım, takip edecek miyiz?" diye sordu.

Yüzbaşı öfkeliydi.

"Daha iyi bir fikrin var mı?" dedi onbaşıya.

"Dönmemizin daha iyi olacağını düşünüyorum," deyince, yüzbaşının asık suratı iyice asıldı. Öfkeli bir dille ona çıkıştı. "Demek dönelim diyorsun."

"Evet."

"Sen ne dediğinin farkında mısın onbaşı? Adam önümüzde, elimizi uzatıp tutabilecekken sen kalkıp dönmekten söz ediyorsun," dedi kızgın bir dille.

Onbaşı, düşüncesinde ısrar ediyordu.

"Yüzbaşım, arazinin yabancısıyız. Bayat'tan beri adamın hareketlerini izliyorum. Yöreyi iyi bildiği anlaşılıyor. Bizi bir tuzağa çekme ihtimalidir beni düşündüren."

"Tuzak bile olsa kırka karşı tek kişinin ne kadar şansı olabilir ki?"

Onbaşı, iddialarını akli gerçeklere dayandırmaya çalışıyordu.

"Yüzbaşım, savaşta sayısal üstünlük gerekli ama kazanmak için yeterli değil. Çok değil, üç saat kadar önce elli kişiydik, şimdi kırka düştük, o ise hâlâ tek kişi. Ayrıca bizi çekmek istediği yerde yüz elli kişinin beklemediği ne malum?"

Yüzbaşı düşüncesinde ısrarlıydı.

"Boşuna kuşkulanıyorsun, adamın bizi herhangi bir yere çektiği ettiği yok. İzlediği yola baksana, sonuna kadar gitse zirveye çıkar. Onu yapamayacağına göre, sola sapıp Kara Dere'ye inecektir. Oraya varınca ikiye ayrılıp soldan ve sağdan hareketle, dağın arka yamacında dereye inmeden kıstırıp yakalarız onu."

Kumandanının ısrarı üzerine onbaşı daha fazla konuşmadı. Kısa sakallı, çekik gözlü, şişman bir er lafa karışarak, "Kumandanım, dağın zirvesi dikkatinizi çekti mi?" diye sordu.

"Ne varmış zirvede, dağ gibi dağ işte."

"Keşke öyle olsa."

Yüzbaşı kızmıştı.

"Ne demek istiyorsun asker?" dedi öfkeyle.

Asker ağır ağır anlatmaya başladı.

"Kumandanım, bir kere dağın zirvesi bulutların arasında kaybolmuş," dedikten sonra eliyle sol yamaçtaki bez, iplik ve kumaş bağlı kayaları işaret ederek, "Gördüğünüz gibi bunlar da adak kayaları," dedi.

Yüzbaşı kaşlarını çattı. "İyi de bütün bunların bizimle ilgisi ne?"

Asker tok bir sesle, "Kumandanım, bulunduğumuz yere dağ deyip geçmemek lazım, burasının Altaylar gibi kutlu bir dağ olduğu meydanda, ilahi güçleri olan bir şamanı, başı dumanlı kutlu dağda öldürmek doğru mu?" diye sordu.

Kumandan belli etmemeye çalışıyordu ama kızmıştı. Sesini yükselterek, "Bak asker, üç şeyi anlaman lazım. Birincisi peşinde olduğumuz kaçağın şaman olup olmadığını

bilmiyoruz. İkincisi adamı öldürmek gibi bir niyetimiz de yok. Sadece yakalayacağız. Üçüncüsü ve en önemlisi, onu yakalamaya mecburuz. Yakalamamak gibi bir seçeneğimiz yok. Eğer boş dönersek, Ketboğa hepimizin boynunu vurdurur. Haydi, onu atlattık diyelim, bu kez de Han'ın gazabından kurtulamayız, bilmem anladın mı?" dedikten sonra bir süre askerlerini süzdü. Sonra da, "Başka itirazı olan var mı?" diye sordu.

Kimseden itiraz gelmeyince atlarından inerek, başta kumandanları olmak üzere tek sıra olup kaçağın peşine takıldılar. Dağ çok zorlu idi, iki adım eninde kıvrımlar yapan dar bir yolda güçlükle ilerliyorlardı. Yolun her iki tarafındaki bıçak gibi sivri ve keskin kayaların yüksekliği, yer yer on kulacı buluyordu. Ulaşımın zorluğuna rağmen yine de hızlı adımlarla ilerlemeye çalışıyorlardı. Onbaşı Akbörü gözünü kaçaktan bir an olsun ayırmıyor, onun her hareketini yorumlamaya çalışıyordu. Bir ara, "Kumandanım, anlayamadığım bir şey var," dedi.

Kumandan önündeydi. Küçümseyici bir dille, "Neymiş o anlayamadığın şey?" diye sordu.

Onbaşı heyecanlı görünüyordu.

"Kaçak, hızlı adımlarla giderken birden yavaşladı. Sanki kendisine yetişmemizi istiyormuş gibi bir hali var," diye karşılık verdi kumandana.

Kumandanın az önceki öfkeli halinden eser yoktu. Oldukça sakin görünüyordu.

"Bunda anlaşılmayacak bir şey yok ki, o da bizim gibi yorulmuş olmalı," dedi onbaşıya.

Kumandanın cevabı onbaşıyı tatmin etmemişti. "Umarım öyledir," dedi kendi kendine.

Kumandan kendinden emin görünüyordu. Geri dönerek, "Başka ne olabilir ki?" diye sordu.

Onbaşı, "Bir tuzak kokusu alıyorum," deyince kumandan hayretle, "Tuzak mı?" diye sordu.

"Evet, kumandanım."

"Fazla evhamlı olman iyi değil. Geçen yıl Otrar Seferi'nde, çalıları asker zannedip bizi sabaha kadar uyutmayan Kırgız'a benzemeye başladın."

"Kumandanım, o günkü şartlar şimdikinden farklıydı."

"Kırgız'ın evhamı ile seninki arasında ne fark var söyler misin?" dedi kumandan.

Onbaşı ısrarlıydı.

"Kumandanım, loş bir gecede, ışık ve gölge yoğunluğu, belli açılardan bakılınca görüşümüzü etkiler ve bazı şeyleri olduğundan farklı görebiliriz. Bu evham değil, hepimizin başına gelebilir ama şu anki durum çok farklı."

"Farklı olan nedir ?" dedi kumandan öfkeyle.

Onbaşı görüşünde ısrarlıydı.

"Adamın bölgeyi çok iyi bildiğini ve bizi bilerek buraya çektiğinden eminim."

"Bunu niçin yapmak istesin?"

"Planlı bir tuzağa çekiliyoruz."

"Bir büyücüden, asker gibi düşünüp yöntem belirlemesini bekler misin?"

"Kumandanım, bu adamın büyücü olup olmadığını bilmiyorum ama iyi bir savaşçı olduğundan eminim. Nasıl savaştığını hepimiz gördük. At üzerindeki o inanılmaz hareketleri kaç kişi yapabilir?"

Kumandan, Bayat Yaylağı'ndan beri belki ilk kez gülümsedi.

"Büyücü seni fena etkilemiş. Bayatlı Tuğbek'le, Kıpçaklı Buyrukçor'u görseydin kim bilir neler söylerdin?"

"İkisinin de namlı yiğitler olduğunu duydum. Ama bu, peşinde olduğumuz kaçağın zorlu biri olduğu gerçeğini değiştirmez. Ayrıca onun büyücü olduğuna da inanmıyorum."

"İnansan iyi olur, soluğundaki alevlerle yedi arkadaşımızı nasıl saf dışı ettiğini gördün."

"Haklısınız gördüm ama gördüğüm bir büyü değildi. Karakurum, Balasagun ve Sayram'da, çoğunluğunu Çinlilerin oluşturduğu yüzlerce ateşbaz var. Ağzından alev çıkarmak ya da alev yutmak, birkaç yıl çalışan herkesin kolayca yapabileceği bir gösteri sanatıdır. Anlaşılan o ki bizim kaçak yalnız iyi bir savaşçı değil, usta bir ateşbazdır aynı zamanda."

Bu sırada kumandan, sağ elini kaldırarak birliğini durdurduktan sonra yukarı bakıp, "Nereye gitti bu Allah'ın cezası?" diye söylendi kendi kendine.

"Bir şey mi var kumandanım?" diye merakla sordu onbaşı.

"Adam önümüzde yürürken birden kayboldu," deyince, onbaşı yana doğru çekilerek yukarı baktı. Kumandan haklıydı. Adam gerçekten görünmüyordu. Oysa az önce önlerindeydi. Askerler şaşkın şaşkın yukarı bakarken aniden uğultuyu andıran bir ses duyuldu. Bu daha çok birbirine çarpan iki dev kayanın ya da kütüklerin çıkardığı sese benziyordu. Neler oluyor demeye kalmadan, dağ taş deprem olmuş gibi sallandı. Çok geçmeden en az yüz kulaç kadar yukarıdan koca koca kayaların aşağıya yuvarlandığı görüldü. Askerler panik içinde sağa sola kaçışırken tozdan göz gözü görmüyor, yukarıdan yağmur gibi taş yağıyordu.

Bir süre sonra taş yağmuru kesildi ve etrafı saran yoğun toz bulutu da dağılmaya başladı. Kumandanın boğuk bir sesle, "Onbaşı!" diye bağırdığı duyuldu. Cevap alamayınca sesini yükselterek "Onbaşı Akbörü!" diyerek yeniden bağırınca çok geçmeden, "Neredesiniz kumandanım?" dedi onbaşı.

"Hepiniz yolun sağındaki kayalığın arkasında toplanın," diye bağırdı kumandan.

Yolun sağındaki büyük kayalıklar, siper almak için oldukça uygun bir yerdi. Bu arada toz da yavaş yavaş dağıl-

mış, askerler kumandanın emrine uyarak kayalığın arkasında toplanmışlardı.

Kumandan üzgündü.

"Kaybımız ne kadar?" diye sordu onbaşıya.

Onbaşı ne söyleyeceğini bilemiyordu. Yine de haklı çıkmanın vermiş olduğu gururla, "Otuz kaybımız var," dedi.

Kumandan mahcup bir şekilde önüne bakıyordu.

"Alçak herif, kaya tuzağına düşürdü bizi," diye söylendi kendi kendine. Sonra taşların döküldüğü dağ sekisine bakarak onbaşıya döndü.

"Geçen yıl Harezm'de düştüğümüz tuzağın aynısı. Meğer adam başından beri bizi buraya çekiyormuş, keşke seni dinleseydik," dedi.

Kumandanın hatasını anlaması, onbaşının hoşuna gitmişti. Olan olmuştu artık. Alttan almanın daha uygun olacağını düşünüyordu onbaşı.

"Tuzak çok yamandı. Geçen yıl Harezm'de birliklerimizin tamamını kaybetmiştik. Şimdi en azından güçlerimizin bir kısmı kurtuldu," diyerek kumandanı rahatlatmaya çalışırken cesaretini toplayan kumandan, "Şuna hak ettiği dersi verelim," diyerek dağa tırmanmaya başladı. Diğerleri ise hiç düşünmeden onu izliyorlardı. Sabırla yokuş yukarı yürüyerek sonunda kayaların yuvarlandığı dağ sekisine geldiler. Burası yirmi adım eninde ve otuz adım uzunluğunda bir dağ çıkıntısı idi. Böyle bir yerde böyle bir tuzak hazırlamak için en az on kişinin bir aydan fazla çalışması gerekirdi.

Kendilerine büyücü diye tanıtılan bu adam her kimse kesinlikle araziyi çok iyi biliyordu. Bu durumda yeni tuzaklara da hazır olmaları gerekiyordu. Bulundukları yerde yol ikiye ayrılıyordu. Biri dağın zirvesine, diğeri ise sola doğru gitmekteydi.

Kumandan da kendini beğenmiş tavırlarından eser yoktu.

Onbaşı, mütevazılığın bedeli bu kadar ağır olmamalı, diye düşünürken kumandan, "Hangi yolu izleyelim?" diye sordu ona.

Onbaşı kendinden emin görünüyordu.

"Karla kaplı zirveye çıkmak isteyeceğini zannetmiyorum. Soldaki yolu izleyerek ovaya inmesi gerekir," dedi.

Kumandan, artık onbaşıyı küçümsemiyordu. Bu, sorduğu sorulardan belliydi.

"Solu izlerken benzer bir tuzakla karşılaşma ihtimalimiz ne kadardır?" diye sordu.

Onbaşı başını yukarı kaldırıp dağı, zirveyi ve sekileri inceledikten sonra, "Dağın bundan sonraki kısmı böyle bir tuzak için uygun değildir. Yine de dikkatli olmalıyız," dedi ve ağır ağır ilerlemeye başladılar. Önlerindeki yol iyice daralmıştı. Sol taraflarında ise insanı ürperten derin bir uçurum başlıyordu. Kazara kayıp düşseler parçaları bile bulunmazdı. Yine de yola devam ederek yaklaşık iki saat süren tehlikeli bir yürüyüşten sonra bulundukları dar yol genişlemeye başladı. Çok geçmeden aşağı doğru fazla engebeli olmayan, hafif bir yokuşa geldiler. Hepsi rahat bir nefes aldı.

"Biraz dinlenelim," dedi kumandan. Herkes uygun bir yer bulup dinlenirken askerlerden biri, "O da ne?" diye söylendi kendi kendine.

Dönüp onun baktığı yöne baktılar. Yakalamak istedikleri adam, önlerindeydi. Koşar adım kuzeye doğru ilerliyordu. Aralarındaki mesafe ise bir ok atımı ya var ya yoktu. Kumandanın emriyle yaylarını gerip peşine düştüler. Adam arada bir dönüp arkasına bakıyordu. Takip edildiğini anlayınca adımlarını sıklaştırmaya başladı.

Peşindekiler olanca gücüyle koşuyorlardı. Ok menziline girmek üzereydiler. Buna rağmen kaçak, hiç telaş göstermiyordu. Düşmanlarını fazla umursamadığı belli oluyordu. Adamın rahat tavrı onbaşının dikkatinden kaçmamıştı. Ku-

mandana dönüp, "Bu iblis herif, yeni bir iblislik düşünüyor olabilir. Dikkatli olmalıyız," dedi.

"Ne gibi?" diye sordu kumandan.

"Biz son gücümüzle koşuyoruz. Onun hızı bize göre çok düşük. Bu normal mi sizce?" dedi. Kumandan, yaşadıklarından ders almış gibiydi. Kelimelerini tartarak konuşuyordu artık.

"Yoruldu demezsek, yaptığı pek normal değil," diye cevap verdi onbaşıya. Bu arada kaçak da koşmaya devam ediyordu. Yokuş bitmiş, ovaya inmişlerdi. Adımlarını biraz daha hızlandıracak olurlarsa ok menziline gireceklerdi. Adam ise koşarken giderek küçülmeye başlamıştı. Bu, karşılaştığı yeni bir yokuşu indiğini gösteriyordu. Çok geçmeden iyice gözden kayboldu. Peşindekiler ise son hızla koşarak yokuşu aşıp bir süre daha ilerledikten sonra dipsiz vadinin kenarına geldiler.

O güne kadar burayı hiçbiri görmemişti. Vadinin uzunluğu yaklaşık beş fersah, eni ise iki yüz adımı buluyordu. Derinliğine gelince onu kimse tam olarak bilmiyordu. Dipsiz Vadi denmesi bundandı.

Askerler şaşırmıştı. Etraf düzlüktü. Karşıya geçmek mümkün görünmüyordu. Fakat adam sır olmuştu sanki, ortalıklarda yoktu. Bulundukları yeri karış karış aramalarına rağmen hiçbir ize rastlamamışlardı. Kumandan, karşı yakaya dikkatle baktıktan sonra askerlere döndü.

"Buradan karşıya geçmek mümkün mü?"

Herkes susarken onbaşı, "Eğer kuş olup uçmadıysa bu adamın karşıya geçmesi mümkün değil," diye cevap verdi.

"Öyleyse bu yakada bir yerlerde olmalı," dedi kumandan.

Onbaşı elini çenesine götürüp bir süre düşündü.

"Etraf olabildiğince düzlük. Arazi saklanmaya ve tuzak kurmaya pek uygun değil. Derin Vadi'yi aşmak ise zordan da öte imkânsız," dedi.

"Ne yapmalıyız?" diye sordu kumandan.

"Dönelim derim."

Kumandan şaşkındı. "Dönelim mi?" diye tekrarladı.

"Evet."

"Peki, Ketboğa'ya bunu nasıl anlatacağız? Gücümüzün yarısından çoğunu kaybetme pahasına eli boş dönüşümüzü affeder mi dersin?"

"Kendisi Harezm'deki tuzakta birliğinin tamamını kaybettiğinden, bizi anlayacağını umuyorum."

"Ben de öyle umuyorum ama yine de Ketboğa'nın ne yapacağı belli olmaz."

"Eğer biz adamı gördüğümüz halde takipten vazgeçip dönmüşsek, bu bir suçtur. Fakat adam aniden ortadan kayboldu. Kimi takip edeceğiz? Üstelik Ketboğa onu yakalamak için bize akşama kadar süre tanımıştı. Süre ise dolmak üzeredir. Eğer geç kalırsak yine suç işlemiş oluruz," dedi onbaşı.

Bu arada Kuçalı bir er lafa karıştı.

"Kumandanım, peşinde olduğumuz adam sıradan biri değil ki, o bir büyücü. Ketboğa da bunun farkındadır. Bir büyücünün aniden kayıplara karışabileceğini herkes biliyor. Buna Ketboğa'nın kızacağını sanmıyorum," dedi.

Erin sözleri herkesin aklına yatmıştı. Bir büyücünün kaybolmasını Ketboğa'ya anlatmak zor olmayacaktı. Vakit de akşama yaklaşıyordu. Kumandanın, "Dönüyoruz," demesi üzerine yaylarını omuzlarına takıp, atlarını bıraktıkları yamaca doğru yürümeye başladılar.

BÖLÜM 4

O gece ay erken doğmuştu. Binlerce yıldızın parladığı gökyüzü, kocaman bir avizeyi andırıyordu. Moğol savaşçılarının dönmesi üzerine rahat bir nefes alan meçhul süvari, ağır adımlarla kuzeye doğru ilerliyordu. Nasıl yapmışsa yapmış, Dipsiz Vadi'yi aşmayı başarmıştı. Kendinden emin bir hali vardı. Gittiği yolun ve yönün farkındaydı.

Gece yarısına kadar yürüdükten sonra bölge halkının 'Öküz İni' dediği sulak bir koruluğa geldi. Koruluğun yaklaşık iki fersah kadar doğusunda bir kervansaray olduğunu biliyordu. Dönüp o tarafa doğru yürümeye başladı. Yaklaşık iki saat sonra aradığı kervansaraya yaklaştı. Karanlık olduğu için binayı iyi seçemiyordu. Burada bir süre dinlenip sonra yola devam etmek istiyordu. Bu düşünceyle adımlarını sıklaştırdı. Binaya iyice yaklaşınca aniden durdu. Yolunda gitmeyen bir şeyler olmalıydı. Binanın kapı ve pencereleri yanmış, çitteki hayvanlar ise öldürülmüştü. Bütün bunlar normal değildi. Kötü şeyler olduğu belliydi. Tedbirli olması gerekiyordu. Çevresine dikkatle baktıktan sonra ağır ağır yürüyerek yanmış kapıdan içeri girince gördüğü manzara karşısında donakaldı. İçeride beş ceset vardı. Bunlardan dördünü tanıyordu, hancı ve yardımcıları idi. Oklanarak öldürülmüşlerdi. Hancının vücudunda dört ok vardı ama ölümü oklardan değil kalbine saplanan hançerdendi. Diğerleri ise göğüslerine yedikleri ikişer okla ölmüşlerdi. Beşinci ceset bir Moğol askerine aitti. Kafasına yediği bir mutfak baltasıyla ölmüştü.

Meçhul süvari sağ eliyle sakalını sıvazlayarak olanları anlamaya çalışıyordu. Görünen o ki hancı ve adamları, ani bir baskına uğramışlardı. Cesetler soğuktu, yangın da sönmüştü. Bu durum, olayın üzerinden en az bir gün geçtiğini gösteriyordu. Hayvanlara kadar öldürüldüklerine göre, savaş nedeniyle konan Moğol yasalarını çiğnemiş olmalıydılar.

Meçhul süvari şaşırmamıştı. Bu civarda Moğollar sevilmiyordu. Benzer olayların yaşandığını sıkça duymuştu.

Etrafa bir süre göz atıp hanın bütün odalarını dolaştıktan sonra burada daha fazla kalmanın tehlikeli olabileceğini düşünerek handan ayrılıp batı yönünde yürümeye devam etti. Bulunduğu arazi geniş yapraklı ağaçlarla kaplı, sulak ve otlak bir bölgeydi. Yaklaşık iki saat kadar yürüdü. Büyükçe bir kayanın dibinden fışkırarak akan sudan kana kana içip elini yüzünü yıkadıktan sonra olduğu yerde sırtüstü uzandı. Epeyce yoğun bir gün yaşamıştı. Yorgun görünüyordu. Uzandığı yerden kendisine göz kırpan yıldızlara takılarak dalıp gitti.

Ertesi sabah güneşin doğuşuyla birlikte uyandığında kendisini çok dinç hissediyordu. Etraftan toplayabildiği çeşitli ot kökleri ve bitki yapraklarıyla karnını doyurduktan sonra kuzeye doğru yoluna devam etti.

Sabahın ilk saatlerinde soğuk üfleyen kuzey rüzgârı, ilerleyen saatlerde hızını kaybetmeye başlamıştı. Hava açık, gök pırıl pırıldı. Meçhul süvari ağır ağır yoluna devam ediyordu. Hali tavrı daha çok Hint fakirlerine benziyordu. Kendi halinde, garip bir insan görünümü vardı. Onun yaman bir silahşor olduğuna yemin etseler kimse inanmazdı. Üzerinde diz kapaklarına kadar uzanan, Kıpçak işi, beyaz bir kaftan, siyah bir şalvar ve omzuna astığı kahverengi bir torbası vardı. Siyah çizmeleri diz kapaklarının bir karış altına kadar uzanıyordu.

Sakin sakin yürürken bir ara durup elini güneşe siper ederek ileriye doğru bakmaya başladı. Kendisine doğru yak-

laşan bir karartıyı anlamaya çalışıyordu. Aradan fazla bir zaman geçmemişti. Yaklaşan karartıyla birlikte çan sesleri de duymaya başlayınca, gördüğünün bir kervan olduğunu anladı. Hülagu'nun batı seferi dolayısıyla işlek yollar yasak bölge ilan edildiğinden, kervanlar dağ yolunu kullanıyorlardı.

Meçhul süvari, bulunduğu yerde bir ağacın dibinde oturup kervanı beklemeye başladı. Dünya ahvali hakkında en doğru bilginin tacirlerden ve seyyahlardan alınacağını biliyordu. Kervan ise elverişsiz doğa koşullarına rağmen tek sıra halinde kendisine yaklaşmaktaydı. Bu arada güneş iki mızrak boyu yükselmiş, kervanda iyice yaklaşmıştı.

Gelenler en az iki yüz katır ve yüz deveden oluşan büyük bir kafileydi. Yaklaşık elliye yakın korumaları vardı. Giysilerinden ve konuşmalarından tacirlerin de, korumaların da Arap oldukları anlaşılıyordu.

Develerden en öndeki, Moğol arması taşıyordu. Aynı armadan eşya paketlerinin üzerinde de vardı. Bu bir tür güvenlik simgesiydi ve kervanın Moğol himayesinde olduğunu gösteriyordu. Moğol adı, kervan yolunda güvenlik anlamına geldiği gibi bazı koşullarda ölüm anlamına da geliyordu.

Develerden birinin üzerindeki hevdeçte kervanbaşı olduğu anlaşılan, yaklaşık ellili yaşlarda, kır saçlı, kalın kaşlı, beyaz pelerinli ve beyaz sakallı biri, ağaç gölgesinde sakin bir şekilde oturan meçhul süvariye, "Esselamüaleyküm ey ıssız dağ yolunun dervişi!" dedi.

Derviş sakince yerinden kalktı.

"Ve aleykümselam, ey ehli kervan!" diyerek verilen selamı aldıktan sonra, "Nereden gelip nereye gidersiniz?" diye sordu kervanbaşına.

Kervanbaşı görgülü, bilgili ve hoşsohbet birine benziyordu.

"Basra'dan geliyoruz. Çin'e gitmektir niyetimiz," dedi.

Meçhul süvarinin yüzünde hafif bir gülümseme belirdi.

"Basra'dan geldiğinize göre Şam'a ve Bağdat'a uğramış olmalısınız."

"Haklısın, Bağdat'ta on, Şam'da ise yirmi gün kaldık," dedi kervanbaşı.

Meçhul süvari, kervanbaşını uzun uzun süzdü.

"Bağdat'ta korkunun dağları gözlediğini duydum, doğru mu?" diye sordu.

"Bağdat Halifesi'ne ve onu himaye eden Selçukoğulları'na yüz altmış sekiz yıl cehennemi yaşatan bir korku vardı."

"Şimdi yok mu?"

"Var ama işin şekli değişmiş."

"Ne gibi?"

"Artık korkmuyorum, diyerek ortaya çıkanlar da korkuyor."

"Kimden?"

"Daha büyük bir korkudan."

"Her korku, korkunç değildir."

"Korkmak için korkunç olmak yetmeyebilir."

"Gene de gördüğün ve duyduğun her şeye inanma."

Kervanbaşı, bu garip dervişin sıradan biri olmadığını anlamıştı.

"Korkunun hem zehri hem de panzehri olan bir anahtar biliyor musun?" diye sordu dervişe.

"Evet."

"Ne olduğunu söylemeye yetkili misin?"

"Evet, istediğin anahtar bilgidir."

"Başka önemli haberlerin var mı?"

"Öncelikle neyi duymak istersin?"

"Sen haberleri önceliklerine göre mi sıralarsın?"

"Öyle olması gerekmez mi?"

"Bu gereklilik niye?"

"Kristal vazoların fiyatı seni ilgilendirir mi?"

"Doğrudan ilgilendirmez."

"Demek ki önceliklerin varmış"

"Bu da bazı gereklilikleri zorunlu kılıyor."

"Bir tacire göre zahirde fena sayılmazsın."

"Ezher'de birkaç yıl kelam ve mantık okumuştum."

"Neden devam etmedin?"

"Belki kader, belki de başka bir şey"

"Başka bir şeyle neyi kastediyorsun?"

"Bolluk, huzur ve rahatlık, belki biraz saygınlık."

"Hiç dünya nimetini aşamadığını düşündüğün anlar oldu mu?"

"Hiçbir zaman aşmak istemedim ki düşüneyim."

"Tipik bir tacir mantığı."

"Peygamber Efendimiz'in de tacir olduğunu unutmuşa benzersin."

"Haklısın. Peygamber Efendimiz de tacirdi. Dolayısıyla dünya malıyla bir miktar ilgili olması gerekirdi. Ama bu ilgi hep bir miktar olarak kaldı. O, dünya malının kendisini kontrol etmesine izin vermedi. Mala, mülke, servete ve makama aşırı tutku, zamanla hırsa dönüşür. Hırsın giderek büyümesiyle birlikte, ruhlar kin ve nefretle dolar. İşte Yezit gibiler böyle bir oluşumun ürünüdür."

"Doğru söylersin derviş, Allah hepimizi nefsimizin sınırsız isteklerinden korusun."

"Temennilerinize tamamen katılıyorum."

Dervişin konuşmaları tacirin hoşuna gitmişti.

"İsmini söylemende bir sakınca var mı?" diye sordu dervişe.

"Batında hepimizin ismi aynıdır. Hak'tan gelip Hakk'a gideriz. Zahirde bizi çağırdıkları, gerçek ismimiz değildir. Onlar aldatıcıdır. Mevcudatın zahir ve batın olmak üzere iki yönü vardır. Önemli olan zahirde oyalanmayıp batın bilincini yakalamaktır," dedi.

"Bu nasıl olacak?" diye sordu tacir.

"Bir mürşide bağlanmakla."

"Bunu duymuştum."

"Kimden?" diye sordu derviş.

"Alamut fedailerinden."

"Senin bir mürşidin var mı?"

"Hayır."

"Mürşidi olmayanın mürşidinin şeytan olduğunu da duymuş muydun?" dedi derviş.

"Darbelerin çok ağır değil mi derviş?"

"Taşınmayacak kadar mı?"

"Evet, istersen konuyu değiştirip başka babdan konuşalım."

"Mesela?"

"Mesela, senin gibi bir dervişin asası olması gerekmez mi?"

"Bana devamlı derviş deyip duruyorsun. Sence ben derviş miyim?"

"Değil misin?"

"Bilmem sen söyle."

"Kılık kıyafetin dervişi andırıyor."

"Dervişi andırmakla derviş olmak aynı şey mi?"

"Ben de andırıyor dedim, aynı şey olduğu söylemedim," diye cevap verdi tacir, dervişin sorusuna.

"Kılığımı ve kıyafetimi Hülagu'nun kumandanlarından Ketboğa da gördü, üstelik saatlerce konuştuk ama bana hiçbir zaman derviş demedi."

"Ne dedi?"

"Büyücü."

"Büyücü mü?"

"Evet büyücü."

"Ebucehil ve yandaşları da Peygamber Efendimiz'e öyle diyorlardı. Umarım bunu ciddiye almamışsındır."

"Ben almadım ama o aldı."

Derviş, kervanbaşına bir süre anlamlı anlamlı baktıktan sonra, "Gelelim şu asa meselesine, yanılmıyorsam asamın olmadığını söylemiştin. Doğru mu anlamışım?" diye sordu.

Kervanbaşı kendinden emindi.

"Evet," diye cevap verdi tok bir sesle.

"Bir asam var," dedi meçhul süvari.

"Yanınızda taşımıyor musunuz?" diye sordu kervanbaşı.

"Taşımaz olur muyum, elimdedir?"

Tacirin yüzünde yarı hayret yarı şaşkın bir ifade vardı.

"Elinde göremiyorum," deyince derviş gülümsedi.

"Allah'ı görebiliyor musun?"

"Hayır."

"Öyleyse Allah yok diyebilir misin?"

"Hâşâ!"

"Gördün mü, demek ki bir şeyin var olması, senin onu görüp görmemenle ilgili değilmiş."

Tacir, dervişin bilgeliğine hayran kalmıştı.

"Allah ilmini ve ilhamını artırsın derviş, seninle sohbet çok güzeldi. Bana unuttuklarımı hatırlattın. Hakkını helal et."

"Helal olsun, aslında Hakk'ın bilgisinin halka ulaşmasını sağlamak hepimizin görevidir," dedi derviş.

"Ama Hakk'tan bilgiyi almak için önce ona ulaşmak gerek."

"Çok doğru."

Meçhul yabancıya hayranlıkla bakan kervanbaşı, "Doğuya gidiyorsan bizimle gelebilirsin," dedi dervişe.

Derviş gülümsedi.

"Sağ ol, kuzeye doğru gidiyorum."

"Menzilini sorabilir miyim?"

"Elbette, menzilim Kâbe, maksadım Resulullah'ı ziyaret etmektir."

Kervancı şaşırmış gibiydi.

"Kâbe o tarafta değil ki."

Derviş tekrar gülümsedi.

"Bundan emin misin?"

"Kesinlikle."

Kervancı, Kâbe'nin dervişin gittiği yönde olmadığından emindi. Ama bu garip derviş sıradan birine benzemiyordu. Aklı, mantığı ve imanî verileri çok iyi kullanıyor, nerede neyi söyleyeceğini iyi biliyordu.

"Hac mevsiminin bitmesine üç gün kaldı, binitin dahi olsa Kâbe'ye bir haftadan önce varamazsın," dedi kervanbaşı.

Derviş kendinden emin görünüyordu.

"Sana her sabah namazını Kâbe'de kıldığımı söylesem inanır mısın?" diye şaşırtıcı bir soru sordu kervanbaşına.

Kervanbaşı önüne bakıp bir süre düşündü. Sonra da, "Şimdiye kadar söylediklerin başım üstünedir ama şimdi dediğin beni biraz düşündürüyor," deyince derviş, ağır ağır ona yaklaşarak sol eliyle onun sağ elini tuttu.

"Sakin bir şekilde gözlerime bak ve rahatla," dedi. Dervişin gece gibi simsiyah gözlerine bakan tacirin vücudunda hafif bir titreme belirdi ve göz kapakları yavaş yavaş ağırlaştı.

"Şimdi birlikte Fatiha'yı okuyalım," dedi derviş.

Birlikte Fatiha'yı okuyup bitirdikten sonra, "Şimdi gözlerini kapa," dedi derviş.

Kervancı gözlerini kapayınca derviş inandırıcı bir ses tonuyla, "Şu an Kâbeimuazzama'nın yanındasın. Onu gördün mü?" diye sordu kervanbaşına.

Kervanbaşının sesi titriyordu.

"Evet, Beytullah'ı görüyorum," dedi heyecanla.

Derviş otoriter bir sesle, "Şimdi gidip Hacerülesved'e dokun," dedi.

Adam elini uzatır gibi yaptı.

"Evet, dokundum," deyince derviş güven verici bir sesle, "Şu an Kâbe'yi görüp, Hacerülesved'e dokunmuş bulunuyorsun. Bedenin burada, ruhun oradadır. Zahirin hevdeçin içinde, batının Kâbe'dedir. Benimle birlikte Allah, Muhammed, Ali diyeceksin. Ali deyince gözlerini açıp her şeyi hatırlayacaksın," dedi. Daha sonra birlikte 'Allah, Muhammed, Ali' sözlerini tekrarladılar. Derviş, 'Ali' diyerek son ismi söyledikten sonra kervanbaşı gözlerini açtı. Adam şaşkınlıktan bir süre konuşamadı. Ne diyeceğini bilemiyordu. Fakat bu hal uzun sürmedi. Sevinçle, "Mekke'deydim, Kâbe'yi görüp ona dokundum," derken gözyaşlarını tutamıyordu. Yanındakilerin hepsi şaşırmıştı. Bir hal yaşamıştı ama ne olduğunu bilemiyordu.

Sevinç ve heyecandan içi içine sığmayan kervanbaşı, dervişe döndü.

"Ver elini öpeyim."

"Buna gerek yok," dedi derviş.

"Sen kimsin ve bütün bunların anlamı nedir?" diye sordu kervanbaşı heyecanla.

Derviş, inandırıcı ve güven verici bir sesle, "Anlatılması da anlaşılması da kolay olmayan bir hal yaşadık. Allah tüm işimizi kendi haliyle hal eyleye," dedi.

"Hali anlamak çok mu zor?"

"Zorun da zoru vardır. Zoru bilmeden hali bilemezsin. Zor olan zorun kendisi değil, halin yaşanmasıdır," dedi derviş.

"Aklım ve bilgimle zoru kavrayıp hali bilemez miyim?"

"Hal bilinmez, yaşanır."

"Birisi size hali anlatın derse ne dersiniz?" diye sordu kervanbaşı.

"Zorun iki yönü var derim, biri zorlar zoru, bu aklın sınırları içindedir. Diğeri ise zor ötesidir. Bu da aklın sınırları dışındadır. Onu kavramak haller halini yaşamakla olur," dedi derviş.

Kervanbaşı hemen devesinden inip, dervişin iki elini avuçlarının içine aldı.

"Erenler, bu kerametin kaynağı nedir?"

"Bu bir keramet değil," dedi derviş gülümseyerek. "Ledünniyat babından bir ilimdir. Benim ruhumdan gelen etkiler, senin ruhundaki inanç kırıntılarını canlandırdı hepsi bu kadar."

"Peki, fersahlarca mesafeye rağmen o hali nasıl yaşadık?" diye sordu kervanbaşı merakla.

"Zaman ve mekân, zahirde bize göründüğü gibi değildir. Gördüğümüzü zannettiklerimiz görmemiz gerekenlerdir. Aslında bildiğimiz anlamda ne zaman vardır ne de mekân. Varlık aynı anda hem Mekke'de hem de Semerkant'ta olabilir. Böyle bir gerçeğin sırrına erişmek marifetin ta kendisidir. Bunu anlamak ve hissetmek, zorun bilgisiyle değil, halin yaşanmasıyla olur."

"Siz hali yaşıyor musunuz?"

"Şu an başka bir şey yapmıyorum ki."

"Sözünü ettiğiniz marifet ehlinden olduğunuza göre benim derin sıkıntılarımı da biliyor olmalısın," dedi kervanbaşı.

"Marifetullaha ulaşmak dileğimdir ama henüz ulaşamadım. Senin derin sıkıntına gelince, bunu benim söylememe gerek yok ki sen kendin açıkça söylüyorsun."

Kervanbaşı, meçhul dervişin söylediklerinden bir şey anlayamamıştı.

"Sırlarımı ben mi söylüyorum?"

"Evet."

"Zahirde mi, batında mı?"

"Zahirde."

"Bu nasıl oluyor?" dedi kervanbaşı şaşkınlıkla.

"Sıkıntılarını öylesine güçlü düşünüyorsun ki canlı resimler gibi beyninden dışarı yansıyor."

"Ve sen de onları görüyorsun."

"Aynen dediğin gibi."

"Bu mümkün mü?"

"Elbette, bu bir tür sözsüz, kelimesiz ve yazısız anlaşmadır; bazıları buna ağdan okuma diyor."

"Benim kafamdan geçenleri okuyabilmen bir mucize mi, yoksa keramet mi?" diye sordu kervanbaşı.

"İkisi de değil, bir ilimdir."

"Bu nasıl ilim?"

"Ledünniyat diyorlar buna, daha önce duymamış mıydın?"

"Duymuştum ama erbabını ilk kez görüyorum."

"Her şeyin bir ilki vardır."

Biraz düşünen kervanbaşı, "Yıllardır beni derinden etkileyen derdimi lütfedip söyler misin?" dedi.

Dervişin yüzündeki gülümseme kaybolmuştu. Ciddi bir ses tonuyla, "Beş yıl önce rahatsızlanan sevgili kızın Rukiye'nin felç olmasını bir türlü unutamıyorsun," dedi.

Kervanbaşı hayretten donakalmıştı. Dervişin söylediklerinin tamamı doğruydu. Ne diyeceğini bilemeden bir süre sessizce önüne bakıp durdu. Sonra dervişe yalvarır bir sesle, "Eğer onu sağlığına kavuşturabilirsen sana tüm servetimi veririm," dedi.

"Benden yetkimi aşan bir şey istiyorsun."

"Hep böyle mi kalacak, onu söyle bari."

"O sınanıyor. Hem yaşadığı hem de yaşayacağı halin farkında. Süresini bilmem ama iyileşecek merak etme," dedi.

Kervanbaşı, "En azından iyileşeceğini öğrendim. Allah senden razı olsun," diyerek dervişin elini öpmek istedi. Fakat o, elini geri çekerek, "Buna gerek yok, yolcu yolunda olmalı kalın sağlıcakla," diyerek kuzeye doğru yoluna devam etti.

Kervancı peşinden bağırdı.

"Sana binit vereyim."

Derviş geriye bakmadan, "Beni yolumdan etme," diyerek yürümeye devam etti.

Kervanbaşı gizemli dervişin arkasından uzun uzun baktıktan sonra yanındakilere döndü.

"Bu dervişi daha önce göreniniz oldu mu?"

Hiç kimseden ses çıkmayınca kervanbaşı, kılavuzu Firuz'a döndü.

"Sence bu kim olabilir?"

Firuz; zayıf, elmacık kemikleri çıkık, çakır gözlü, esmer tenli bir İranlı'ydı. Efendisinin sorusuna, "Kuzeye doğru gidiyor," diye cevap verdi.

Kervanbaşı kızmış gibiydi. Ona kim olduğunu sormuş, o ise gittiği yönü söylemişti. Sesini yükselterek, "Kuzeyde ne var ki?" dedi.

Firuz sakin ve saygılı bir dille, "On fersah kadar ilerisinde Alamut Kalesi vardır. Alamut'un üç fersah kadar güneyinde ise Maymundiz Kalesi bulunuyor. Kısacası dervişin gittiği yön Alamut fedailerinin kontrolündedir," dedi.

"Dervişin Alamutlu olduğunu mu söylemek istiyorsun?" dedi kervanbaşı.

"Alamut'un müritlerinden biri olduğunu düşünüyorum," diye cevap verdi Firuz.

"Bu kanıya nasıl vardın?"

"Söyledikleri Bâtınî düşünceyle bire bir örtüşüyor."

"Bulunduğu düzey bir müride göre çok ileri değil mi sence?"

"Keşif ve keramet sahibi olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Fersahlarca mesafeden Kâbe'yi görmeseydim düşünmeyebilirdim belki."

"Kâbe'yi gerçekten gördün mü?"

"Daha fazlasını da gördüm."

"Ne gibi?"

"Hira Dağı ve Ravza-i Mutahhara hâlâ gözlerimin önündedir."

"Tüm bunlar keramet mi, yoksa mucize mi?"

"Bu konuda kesin bir şey diyemem, derviş bilim diyor."

"Ama onun Âlamut Şeyhi'nin tebliğcilerinden biri olduğuna eminim," dedi Firuz.

"Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

"Onlardan bazılarını Basra'da görüşmüştüm. İnsana, âleme ve âlem ötesine bakışları aynıdır."

"Bir şeyin farkında mısınız efendim?"

"Neyin?"

"Hepimizi derinden etkilediğinin."

"Evet, bu da onun iyi bir tebliğci olduğunu göstermeye yetiyor."

"Ona binit vermek istediğimi söylerken beni yolumdan etme dediğini hatırlıyor musun?"

"Evet."

"Bununla neyi kastetmek istedi?"

"Bir derviş için yolun önemli olduğunu."

"Yol dediğin alt tarafı iki yer arasındaki mesafe değil mi, bunun önemi nereden geliyor?" diye sordu kervanbaşı.

"Bir şeyin önemini ona bakış açımız belirler. Bâtıni anlayışa göre yol, yalnız belirlenmiş iki yer arasındaki uzaklık değil, aklı kalbe, nefsi, Hakk'a yaklaştıran bir vasıtadır. Yol, bir bakıma dervişlik halinin olmazsa olmazıdır," diyerek sıraselviler arasındaki yolda uzaklaşan dervişe son kez baktı.

"Geç kalmadan biz de yolumuza devam edelim," dedi kervanbaşı devesine binerken.

Firuz, "Hangi yola?" diyerek dervişvari bir soru sorunca o, hiç düşünmeden, "Çin'e giden yola," diye karşılık verdi.

BÖLÜM 5

Meçhul derviş ağır ağır yürümeye devam ediyordu. Kuzey yolu yalnızca sarp ve engebeli değil, aynı zamanda çok dardı. O kadar ki insanlar ve hayvanlar tek sıra yürümek zorunda kalıyorlardı. Bu da zaman kaybına neden oluyordu.

Moğolların batı seferi İpek Yolu'nu felç etmiş, batıda mala ulaşmayı zorlaştırmıştı. Bazı mallarda ciddi sıkıntı yaşanıyordu. Moğol seferinin bir an önce bitmesini beklemekten başka yapılacak bir şey yoktu.

Meçhul süvarinin ne düşündüğünü anlamak çok zordu. Dağ yolunda ilerlerken birden durup gözleriyle çevreyi taradı. Sağ tarafında derinliği en az iki yüz kulacı bulan korkunç bir uçurum vardı. Uzunluğu beş fersaha yakındı.

Bir süre durup düşündükten sonra dar yoldan çıkarak uçurumun kenarına geldi. Çantasından çıkardığı ucunda çelik tırnaklar bulunan deri eldivenini giyip kayışını iyice sıktı. Bir çift çelik yapay tırnağı da çizmelerinin burnuna geçirip sıkıca bağladıktan sonra, kuşların bile konmaya cesaret edemediği uçurumdan bir örümcek maharetiyle aşağı doğru inmeye başladı. Yaklaşık yirmi kulaç kadar indikten sonra doğu yönünde elli kulaç kadar ilerleyip tekrar aşağı doğru inmeye başladı. Meçhul süvarinin kendine güveni tamdı. Üstelik bu yolları çok iyi bildiği anlaşılıyordu. Uçurumdan ağır ağır inerken bir ara başını kaldırıp yukarı baktı. Güneş, üç mızrak boyuna yaklaşmıştı. Sabırla yoluna devam ederek sonunda sağ salim yere inmeyi başardı. Burası üç kişinin rahatça yan yana yürüyebileceği, dar bir yoldu. Ağır

ağır ilerlemeye başladı. Gittikçe yol genişliyor, dağlık arazi yerini bodur çalılarla kaplı alçak tepelere bırakıyordu.

Önündeki sıra tepeleri aştıktan sonra geniş tabanlı bir vadiye girdi. Burası, etrafı dağlarla çevrilmiş, oldukça güzel bir ovaya benziyordu. Hemen önünde, ince bir derenin suyunu boşalttığı küçük bir göl vardı. Eni boyu yaklaşık yüz kulacı bulan bu minik gölün çevresi yemyeşil çayır otlarıyla kaplıydı. Su sesinin kuş seslerine karıştığı bu doğa harikasına yöre halkı 'Gerdanlık Düzü' diyorlardı.

Gölün kenarında en az kırk kulaç yüksekliğinde bir kaya yığını vardı. Elburuz eteklerinden bakıldığında bu taş yığını telli duvaklı bir gelin başına benziyordu. Güneş ışınları dik gelince altın gibi parlayan göl ise gelinin boynuna takılmış gerdanlık gibi duruyordu. Bölgeye Gerdanlık Düzü denmesi bundandı. Gerdanlık Düzünün otları olduğu kadar suları da şifalıydı. Oğuzlar arasındaki bir söylentiye göre, burası fi tarihinde Lokman Hekim'in bahçesiymiş. Lokman, her derde deva ilaçlarını bu bahçeden topladığı çiçeklerle yaparmış.

Kıpçak obalarında Gerdanlık Düzü ile ilgili bir rivayet de şöyledir: Günlerden bir gün, Kuşhanlar Şahı'nın oğlu Kamber bir av dönüşü, Kıpçak yaylağından geçerken Akdere'nin kenarında nedimeleriyle dolaşan Celme Han'ın kızı Mihriban Sultan'ı görmüş. Han kızının güzelliği Şahoğlu Kamber'in aklını başından almaya yetmiş. Han kızı da han kızıymış hani, güzellikte ay ve güneşle yarışırmış. Şahoğlu'na bir görünmüş bir daha saçının telini bile göstermemiş. Sonunda yıldırım aşkı kara sevdaya dönüşmüş Şahoğlu Kamber'in kalbinde. Kamber, kızı almak için nice hanları ve beyleri aracı koymuşsa da fayda etmemiş. Sonunda kızın babası, Harezm Beyi'ni kıramayarak bu izdivaca evet demiş.

Kırk gün kırk gece süren görkemli bir düğün yapılmış. Koskoca otuz dokuz gün geçmiş ama kırkıncı gün bir türlü

geçmek bilmiyormuş. Gelin hanım odasında yolculuk için hazırlanırken kız kardeşi de ona yardım ediyormuş. Meğer kız kardeşi, içten içe ablasını kıskanır ve onun güzelliğini çekemezmiş. Gelin, kardeşi duvağını hazırlarken bir ara ondan su istemiş. Kardeşi de ona su yerine zehirli şerbet ikram etmiş. Gelin hanım, zehirli şerbeti bitirir bitirmez olduğu yere yığılıp kalmış. Kıskanç kardeşi onu bir halıya dürüp kapının arkasına yasladıktan sonra kardeşinin duvağını kendisi giyinerek gelin atına binmiş.

Hiç kimse hiçbir şeyin farkında değilmiş. Gelin alayı da ağır ağır ilerliyormuş. Lokman Hekim'in bahçesini geçerken kızın annesi durumu öğrenmiş öğrenmesine ama ne yazık ki kınalı kuzum dediği Mihriban'ını kurtaramamış. Ruhunu kaplayan derin bir üzüntüyle yüzünü gün doğusuna çevirerek "Kızım kızım, meğer sen kardeş değil kara taşmışsın! Dilerim üçler, beşler, yediler ve kırklar aşkına sonsuza kadar kara taş olasın!" diyerek beddua etmiş. Böylece hilekâr kardeş, çaldığı duvağı ve gerdanlığıyla taşa dönüşmüş. O günden sonra, Lokman Hekim'in bahçesine Gerdanlık Düzü denilmiş.

Meçhul savaşçı, kimbilir hangi düşüncelerle gelin başına ve gerdanlığa uzun uzun baktıktan sonra göle yaklaşarak serinlemek için elini yüzünü ıslatıp tekrar yoluna devam etti. Durup dinlenmeden yaklaşık bir saat kadar yürüdükten sonra Deli Çağlayan'a geldi. Deli Çağlayan'ın suları, yüksekliği yaklaşık yüz kulacı bulan basamaklı bir yamaçtan geliyordu. Suların basamaklara çarparak oluşturduğu şekiller ise tam bir seyirlikti. Meçhul süvari, çağlayanın döküldüğü yerde oluşan dalga dalga köpüklerin sağından geçerek, dökülen sularla yüksek yamaçların arasında kayboldu. Yöreyi bilmeyen biri günlerce arasa bu yolu bulamazdı. Dervişin girdiği yer ise uzunluğu yaklaşık iki yüz, yüksekliği ise üç kulaca yaklaşan bir mağara idi. İçeride loş bir aydınlık vardı.

Ağır ağır yürümeye başladı. İlerledikçe içerisi de yavaş yavaş kararıyordu. Yaklaşık otuz kulaç gittikten sonra durdu. Duvardaki bir meşaleyi eliyle koymuş gibi buldu. Çantasından çıkardığı iki çubuğu birbirine sürterek oluşturduğu kıvılcımla meşaleyi tutuşturup yoluna devam etti. Dervişin buraları çok iyi bildiği anlaşılıyordu. Bir süre yürüdükten sonra durdu. Önüne iki yeni mağara çıkmıştı. Mağaraların genişliği ve yüksekliği iki kulaç kadardı. Sağdakine girip yoluna devam etti. Burası yokuş yukarı devam ediyordu. Yolun sonunda ise zayıf bir ışık vardı. İlerledikçe ışık da büyüyordu. Meşaleyi söndürüp duvardaki uygun bir çıkıntıya koyduktan sonra yoluna devam etti. Artık içerisi yeterince aydınlıktı. Adımlarını hızlandırıp ışıklı kapıdan dışarı çıktı.

Çağlayanı oluşturan derenin kenarına gelmişti. Bulunduğu yer, çağlayanın tabanından en az yüz kulaç yukarıdaydı. Etraf yemyeşil çayır otları ve rengârenk çiçeklerle süslü bir ovayı andırıyordu. Yaklaşık dört fersah ileride sivri yapraklı ağaçlarla kaplı karanlık dağlar başlıyordu. Burası bir bakıma Elbruz'un doğu uzantısı sayılırdı.

Dere kenarında bir süre oturup dinlendikten sonra kalkıp giderken bir ses duydu. Doğrulup etrafı dikkatle dinledi. Ses, çağlayanın tabanından geliyordu. Kayalardan birinin arkasına saklanarak aşağıya doğru baktı. Bulunduğu yerden her şey çok net görünüyordu.

Yüzer kişilik üç süvari bölüğü, yüz elli kişilik bir esir grubunu önlerine katmış, götürüyorlardı. Askerler atlı, esirler ise yayandı. Meçhul derviş kafileye bakarken esir alanların Moğol öncüleri, esir edilenlerin ise Çarıkçı Obası'nın savaşçıları olduğunu anlayınca heyecanlandı. İster istemez "Bak şu işe!" sözcükleri döküldü dudaklarından. Çarıkçı Obası'nı çok iyi tanıyordu. Boy Beyi Baran Koca'yı aradı gözleri, çok dikkat etmesine rağmen onu göremedi. Bu civarda Moğollara kafa tutacak tek aşiret Çarıkçı Aşireti'ydi.

Beyleri Baran Koca cesur ve yiğit biriydi. Tek bir kusuru vardı, kızdığı zaman kendini kontrol edemiyordu. Anlaşılan o ki Moğol yasalarını dinlememiş ve öfkesine yenilmişti.

Kafile ağır ağır ilerlerken arkadan küçük bir grubun geldiğini gördü. Dönüp dikkatli bakınca, elleri arkalarından bağlanmış on yaşlı erkek, yirmi kadın ve otuz çocuktan oluşan küçük bir kafilenin on koruma eşliğinde geldiğini gördü. Büyük kafileyle aralarındaki mesafe yaklaşık çeyrek fersah kadardı. Yaşlı, çocuk ve kadın oldukları için geride kalmışlardı. Esir nizamında bunlar olağan şeylerdi.

Kervanın izlediği yol, doğruca Suğdak'a çıkardı. Moğolların savaşarak girdikleri yerlerde direnenlerin hepsini kılıçtan geçirmelerine rağmen, Çarıkçı Aşireti'ne dokunmamaları, onları Moğol savaş hukukunun dışında tuttuklarını gösteriyordu. Birileri esirlerin satışından gelecek paranın önemine onları inandırmış olmalıydı. Bu birisi de kesin Rostov'du. Kıvrak zekâsıyla Moğol soylularını ikna etmiş gibiydi. Eğer her şey düşündüğü gibiyse, esirler Rostov'un gemileriyle İskenderiye'ye götürülecekti. Suriye ve Mısır'da esir talebi çok yüksekti. Rostov'u hatırlayınca "Şeytan Herif" diye kendi kendine mırıldanırken, birden o kadar çok şaşırdı ki ne diyeceğini bilemedi. Kadınların arasında Baran Koca'nın kızı Cangül Hatun'u görmüştü. Bir hüzün dalgası kapladı yüreğini. Baran Koca da Cangül de yaşadıklarını hak etmiyorlardı. Gönlünde Çarıkçı Obası'nın özel bir önemi vardı. Çarıkçı'yı özel kılan da ne obanın yiğitliği ne Baran Koca'nın cesaretiydi. Cangül Hatun'un gök mavisi, yakıcı gözleri ve güneş sarısı saçlarıydı. Bu fena âlemde fena olmayan tek şey onlardı.

Elleri arkadan bağlı olan Cangül'ü görünce gözleri uzaklarda bir noktaya takılıp kaldı. Hayal âlemine dalıp üç yıl geriye gitti. Mazi, gözlerinin önünde uçuk gölgeler gibi yeniden canlanmıştı.

Söz vaktine çeker derler. Şimdiki gibi yaz yeni başlamıştı. On iki kişilik bir derviş grubuyla Kuça'dan geliyordu. Görklüsu'yun üzerindeki Kanlı Köprü'yü geçerken Kirman Selçukluları'na ait kalabalık bir muhafız birliğinin saldırısına uğramışlardı. Savaşmaktan başka çareleri yoktu. Hemen kılıçlarını çekip kendilerini savunmaya başladılar. Mücadele çok zorluydu. Gırtlak gırtlağa akşama kadar savaştılar. Düşman çok kalabalıktı. Arkadaşlarının hepsi ölmüş, kendisi de kolundan ve bacağından yaralanmıştı. Fakat yarası ağır değildi. Rastladığı bir ata binerek hızla oradan uzaklaştı. Hava karanlık olduğu için peşindekileri kolayca atlatmayı başardı. Saatlerce at koşturmuş, atı çatlayacak duruma gelmişti.

Atını durdurup çevresine bakındı. Bir bağ evinin yakınında bulunuyordu. Yorgunluktan ve kan kaybından adım atacak hali kalmamıştı. Yine de attan inerek bitkin bir şekilde bağ evine doğru yürürken güçlü bir elin, koluna girdiğini fark etti. Bu, Baran Koca'dan başkası değildi. Baran Koca onu kendi çadırına götürdü. Yaralarını tımar edip, karnını doyurduktan sonra o gece rahat bir uyku çekti, ertesi gün uyandığında kendini oldukça dinç hissediyordu. Yattığı yerden doğrulup kalkmak isterken, bir genç kız elinde yemek tepsisiyle içeri girdi. Gülümseyerek, "Ben Baran Koca'nın kızı Cangül, bakıyorum iyileşmişsiniz. Hemen kalkmayın, daha bir süre yatmanız gerek," dedi.

Cangül'ü görünce dervişte ne açlık kaldı ne de susuzluk. O güne kadar bey otaklarında, han sofralarında ve şah saraylarında çok güzel hanımlar ve kızlar görmüştü fakat hiçbirinde Cangül'ün çekiciliği yoktu. Gözleri yalnız maviyi değil, mavinin bin çeşidini yansıtıyordu. Beline kadar dökülen saçlarında sarının her çeşidini görmek mümkündü. İnsanın içini ısıtan, büyüleyici bir sesi vardı. Onun yanında insan yalnız dünyayı değil kendini bile unuturdu. Merhameti sınırsızdı. Akıl dersen derya gibiydi. Hani, "Kadın, erkeğini

vezir de eder rezil de," derler ya, işte Cangül, erkeğini bırakın vezir etmeyi, onu yıldızlara taşıyacak bir Anka kuşu idi.

Çarıkçı Obası'nda tam üç ay kaldı. Daha önce üç ayın bu kadar kısa sürdüğüne hiç tanık olmamıştı. Aslında geldiğinin haftasında gidebilecek durumdaydı. Ama gitmeye bir türlü ayağı varmıyordu. Oysa sorumlulukları büyüktü ve kendisini bekleyen işler dağ gibi birikmişti. Baran Koca'yı da, Cangül'ü de, obalarını da çok sevmişti. Onları kendi ailesi gibi görüyordu. Ona bir saniye gibi gelen üç ayda Cangül ile samimiyeti ilerlemiş, aralarında kalbi bir yakınlık başlamıştı. "Keşke hasta olup birkaç gün daha kalsam," diye düşünmeden edemiyordu. Gitmeden bir gün önce sayebanın altında otururken Cangül yanına gelmişti. Dudaklarında gizemli bir gülümseme vardı.

"Söylemeyi düşündüklerini neden söylemek istemiyorsun?" diye sordu dervişe.

Gerçekten de bir şeyler söylemek istiyordu. Ama yeri ve zamanını bir türlü belirleyemiyordu. Bu soğukkanlı bilge, cesur ve ölümcül dervişi, Cangül'ün etkileyici gözleri büyülemişti sanki.

"Düşündüğüm fakat söylemek istemediğim bir sözüm olduğundan emin misin?" diye sordu Cangül'e.

Cangül güven verici bir sesle, "Kesinlikle," diye cevap verdi dervişe.

Derviş bilgeydi, hazır cevaptı ama karşısındakinin de ondan geri kalır yanı yoktu. Bir süre birbirlerine bakarak sessiz kaldılar. Derviş küçük bir çocuk gibiydi, yüzü kızarmıştı. Bütün cesaretini toplayarak, "Konuşmama izin veriyor musun?"dedi.

Cangül o büyüleyici güzel sesiyle, "İzni yanlış yerden istiyorsun," dedi.

"Yanlış yerden mi?"

"Evet."

"Ben, senden istemem gerektiğini düşünmüştüm."

"Yanlış düşünmüşsün."

"Peki, kimden istemem gerekiyor?"

"Kalbinden."

Derviş, Cangül'ün aşkı muhabbetten yana çok mesafe katettiğini anlamıştı.

"Kalbim bende değil ki isteyeyim," dedi Cangül'e.

"Kimde olduğunu düşünüyorsun?"

"Sizde olduğundan eminim," diye cevap verdi derviş.

Cangül, bilge bir gülümsemeyle, "Ne zamandan beri bende olduğunu düşünüyorsun?" dedi.

Derviş hiç düşünmeden, "Galü beladan," diye cevap verdi.

Bu sözler Cangül'ün hoşuna gitmişti. Sonunda, "İzin çıktı, buyurun sizi dinliyorum," deyince derviş önüne bakıp uzun uzun düşündükten sonra, "Bir gün obanıza tekrar gelmek istiyorum," dedi.

"İlahi derviş! Bunu söylemek o kadar zor mu?" dedi Cangül gülümseyerek.

"Zor olan gelmemi söylemek değil, geliş nedenimi söylemektir."

"Ne bekliyorsun?"

"Allah'ın emrini ve Peygamber'in kavlini söylemek için geleceğim," diyerek söylemek istediğini bir çırpıda söyledi.

Genç kız, güzel gözlerini ona dikip, "Allah'ın emri ve Peygamber'in kavli başım üstünedir. Fakat Türkmen yolunu da gözetmek gerek," dedi.

Dervişin ayağı yerden kesilmişti. Mutluluktan ne diyeceğini bilemiyordu. Evlilik teklif etmiş, kabul edilmişti. Bundan güzel ne olabilirdi? Cangül'ün gözlerine bakarak, "Türkmen'in yoluna da obasına da merhaba," dedikten sonra, "Senin aşkın, yapmam gerekenler için bana güç verecek. Beni bekle, ahdım ahd olsun geleceğim," diyerek oturduğu yerden kalktı. Baran Koca'ya uğradı, ona veda ettikten sonra atının yularından tutup çitlere doğru ilerledi. Cangül de

kendisini uğurlamak için yola kadar gelmişti. Dervişe yaklaşarak sessizce, "Bekleyeceğim. Ahdım ahd olsun," dedi.

Bu sözler şeyhi yıldızlara taşımaya yetti.

Atına binerek obadan rüzgâr gibi ayrıldı.

Kirmanilere karşı verdiği savaşı kaybetmişti ama Cangül'ün kalbini kazanmıştı. Bu da az şey değildi.

Fakat kaderin garip cilvesine bakın ki Çarıkçı Obası baskına uğramış, Allah ve Peygamber'i tanık göstererek kavilleştiği kız, Moğollara esir düşmüştü. Oysa esaret ona hiç yakışmıyordu. Ne yapıp edip onu kurtarmalıydı.

Bulunduğu yeri dikkatle inceledi. Küçük kafilenin on korumasını halledebilirdi. Fakat bunu gören büyük kafilenin korumaları hemen geri döneceklerdi. Sayıları çok kalabalık olduğu için onlarla baş etmek zordu.

Tam karşılarında bulunan Kuzulu Kayalıklar'da, saklanacak mağaralar ve doğal labirentler çoktu. Ayrıca Hasan Sabbah döneminde bu kayalıkların bazı yerlerine gizli yollar ve dehlizler yapılmıştı. Hepsinin de yerini biliyordu. Eğer oraya kadar yetişebilirse, Moğol ordularının tamamı da gelse kendilerini bulamazdı. Bunun için biraz beklemesi gerekiyordu. Küçük kafile de çok değil yaklaşık iki yüz kulaç sonra Kuzulu Kayalık'ın önünden geçecekti. Bu fırsatı değerlendirmesi gerekiyordu. Hemen çağlayanın solundaki Çatal Kayalık'ın yanına geldi. Burası derin bir uçurumdu. Daha önce Çatal Kayalar'a bağladığı kalın halat aşağı kadar iniyordu. Uçurumu oluşturan kayalar sağa doğru oldukça eğikti. Bu nedenle aşağıdan yukarı çıkmak zor ama yukarıdan aşağı inmek kolaydı. Birkaç kez asılıp halatın sağlamlığını kontrol ettikten sonra, elleri ve ayaklarıyla halatı kavrayarak çok geçmeden aşağı indi. Bu arada küçük kafile de Kuzuluk'a yaklaşmaktaydı. Kayaları siper alıp koşarak kafileden önce Kuzuluk'a yetişti. İri bir kayanın arkasına siper alıp beklemeye başladı. Kafile ise tam istediği yere gelmişti.

Hemen saklandığı yerden çıkarak ağır ağır onlara yaklaşmaya başladı. Korumaların tamamı on kişiydi. Beşi önde, beşi arkada bulunuyordu.

Dervişi görünce Cangül o kadar şaşırdı ki ne söyleyeceğini bilemedi.

Derviş gülümseyerek, "Sana geleceğimi söylemiştim," dedi.

Cangül'ün gözleri parlamış, dudaklarında nazik bir gülümseme belirmişti.

"Doğrusu zamanlamana söz yok derviş," dedi.

Muhafızlar şaşırmışlardı. En önde, başında boğa boynuzlu miğfer bulunan, vahşi bakışlı, çatık kaşlı koruma, uzun beyaz saçlı, beyaz kaftanlı dervişe şaşkın şaşkın bakarak, "Nereden çıktın sen?" diye bağırdı.

Derviş son derece sakindi. Siper aldığı büyük kayalığı eliyle gösterip, "Onun arkasından," dedi.

Adam öfkeliydi, çok kızdığı belli oluyordu. Sesini yükselterek, "Kimsin sen?" diye bağırdı.

Derviş soğukkanlılığını koruyordu.

"Senin gibi garip bir âdem," diye karşılık verdi.

Kumandan, tuhaf giysili bu silahsız adamın kaçağın teki olduğunu düşünüp biraz gevşedi.

"Ya, demek benim gibi garip bir âdemsin."

"Evet."

"Ama bilmediğin bir şey var."

"Neymiş o?"

"Ben garip bir âdem değilim, muzaffer Moğol ordusunun bir kumandanıyım. Bu nedenle kendini bana benzetme," dedikten sonra eliyle esirleri işaret ederek, "Sen de onlardansın," dedi.

Derviş tok bir sesle, "Onlardan olmakla gurur duyarım," dedi.

Kumandan, belli etmemesine rağmen kızmıştı. Yanaklarındaki tiklerin artması bunu gösteriyordu. Eliyle Cangül'ü işaret ederek, "Onu tanıyor musun?" diye sordu.

Derviş hiç düşünmeden, "O benim dünya ahret sözlümdür. Şimdi onu ve diğerlerini bırakmanı istiyorum senden," dedi.

"Ya bırakmazsam?"

"O zaman beni kızdırırsın."

"Ya, demek kızarsın," dedi kumandan alaycı bir dille.

"Evet öyle."

Kumandan dikkatle dervişe baktı, şarlatan dese pek benzemiyordu. Deli dese, soğukkanlı ve akıllı laflar eden bir deliyle hiç karşılaşmamıştı. Atını dervişe yaklaştırdı.

"Kılıcı bile olmayan biri için dilin çok uzun değil mi senin?"

"Silahımın olmadığını da nereden çıkardın?"

"Göremiyorum ama."

"Benim yerime sen taşıyorsun, biraz sonra alacağım. Eğer yaşamak istiyorsan hemen toz olun buradan."

Kumandan kızmıştı. Yanındaki diğer korumalara, "Şu edepsize kırk sopa vurduktan sonra diğerlerinin yanına bağlayın," dedi.

Adam sözünü yeni bitirmişti ki derviş herkesi şaşırtan bir hareket yaptı. Bulunduğu yerden bir puma çevikliğiyle kendisine en yakın iki Moğol atlısının üzerine sıçrayarak onları yere devirdi ve kılıçlarını alarak seri bir darbeyle her ikisini de cansız olarak yere serdi. Hareketleri öylesine hızlıydı ki, kılıçlarını çeken diğer iki süvarinin saldırmasına bile fırsat vermeden elindeki kılıçları mızrak gibi fırlatarak onları da düşürdü.

Böylece göz açıp kapayıncaya kadar kafilenin önünde giden beş süvariden dördü saf dışı olurken diğeri okuna davrandı. Fakat daha yayını germeden dervişin, çizmesinde

sakladığı bıçağı çekmesiyle fırlatması bir oldu. Süvari, olduğu yerde yığılıp kaldı.

Kafilenin arkasındaki süvariler şaşırmışlardı. Neler olduğunu bile anlayamadan derviş beş arkadaşlarını öldürmüştü.

Hemen beşi birlikte kılıçlarını çekip ileri atıldılar. Fakat bu kez inanılmaz bir şey oldu. Dervişin ağzından çıkan uzun bir alev kümesine dayanamayan süvarilerden üçü atlarından yere yuvarlandı. At kişnemeleri ve insan çığlıkları birbirlerine karışmıştı. Diğer iki süvari şimdiye kadar böyle bir şey görmemişlerdi. Atlarını ileri sürüp kaçarken derviş, çizmesinden çektiği diğer hançerini de fırlatarak süvarilerden birini düşürürken, diğeri kılıcı elinde olduğu halde "İmdat!" diye bağırarak büyük kafileye doğru olanca hızla kaçmaya başladı. Ortalık cehennem gibiydi. On korumanın biri kaçmış, altısı ölmüş, üçü ise ağır yanıklar içinde yarı baygın yatıyordu. Kaçan süvarinin, bağırarak durumu diğerlerine bildirmesi üzerine kafileden ayrılan iki bölük geri dönerek dörtnala olay yerine doğru ilerlemeye başladı.

Derviş, ellerini çözdüğü esirlerle birlikte hızla Kuzuluk'a doğru kaçıyordu. Kayalıklarla aralarındaki mesafe yirmi adımdan azdı. Çok geçmeden, eni boyu ve yüksekliği yüz kulacı bulan, odadan çok büyükçe bir tandıra benzeyen üstü açık bir alana geldiler. Burası gerçekten ilginç bir yerdi. Duvarlar düzdü. Yukarı tırmanmak mümkün değildi. Esirler yağmurdan kaçarken doluya tutulduklarını düşünüyorlardı. Tuzağa benzeyen bu yerde hepsi Moğol kılıcı altında can verecekti. Derviş ise son derece sakindi.

Cangül endişeli görünüyordu.

"Umarım ne yaptığını biliyorsun," dedi dervişe.

Derviş oldukça rahattı. Çevresindekilere dönüp, "Merak etmeyin her şey yolundadır, hepiniz sağ duvara yaklaşın," dedi.

Esirler korku ve endişe içinde sağa yanaşırken derviş, "Buralarda bir yerde anahtar olacak. Geçen ay koymuştum," diyerek, çizmesinden çıkardığı bir hançerle duvarın bir adım kadar önündeki toprağı kazdı. Oradakilerin şaşkın bakışları altında yaklaşık iki kulaç boyunda çelik bir çubuk çıkardı. Daha sonra çıkardığı çubuğu duvardaki bir çıkıntıya sokup aşağı doğru bastırınca oradakilerin hayret dolu bakışları altında taş yana kaydı, duvarda bir adım yüksekliğinde ve iki adım eninde bir delik açıldı. Dervişin, "Çabuk olun herkes içeri girsin," demesiyle birlikte esirlerin hepsi içeri girdi. Bu arada Moğol birlikleri de gelmek üzereydi. Derviş, elindeki çubuğun yardımıyla taşı yerine getirerek deliği yeniden kapadı.

Kapak taşının bir köşesinde, dışarıdan bakılınca fark edilmeyen ince bir yarık vardı. Buradan dışarısı rahatça görülebiliyordu. Derviş, sağ gözünü kısarak sol gözüyle yarıktan dışarıyı izlerken Cangül yanı başındaydı.

Moğol askerlerinin sayısı iki yüzü geçiyordu. Hepsi de tepeden tırnağa silahlıydılar. Dışarıdakilerin sesleri, derin bir kuyudan geliyormuş gibi boğuktu. Yine de kolay anlaşılıyordu. Kumandanları olduğu anlaşılan hafif kambur, seyrek sakallı biri, "Hangi cehenneme gitti bunlar? Buraya girdiklerini gördük," deyince, askerler etrafa dağılıp sağa sola dikkatle baktılar. Kimsecikler yoktu. Bölük çavuşlarından biri, "Kumandanım, buradan ancak uçarak kaçılabilir, başka türlüsü mümkün değildir," dedi.

Kumandan kızmıştı. Sesini yükselterek, "Ne demek istiyorsun?" diye sordu.

"Burada olmadıklarını, vakit kaybetmeden başka yere bakmamız gerektiğini söylemek istedim."

"Buraya girdiklerini hepimiz gördük ama."

"Yanlış görmüş olabiliriz."

Kumandan düşünceliydi. Kaçıp baskını haber veren askeri yanına çağırarak, "Kimsin sen?" diye sordu.

"Dördüncü bölüğün nökerlerinden Taragay."

"Size saldıran kaç kişiydi?"

"Bir."

"Bir mi?" dedi kumandan öfkeyle.

"Evet."

"Yani altı savaşçıyı öldürüp üçünü ağır yaralayan bir kişi mi demek istiyorsun?"

"Aynen buyurduğunuz gibi kumandanım."

"Saldırgan Çarıkçı Obası'ndan mıydı?"

"Hayır, kumandan. Uzun beyaz saçlı, beyaz kaftanlı, siyah çizmeli biriydi. Askerden çok büyücüye benziyordu."

"Bu hükme nasıl vardın?"

"Adam Kıpçak şamanı ile Hint fakiri karışımı bir şeydi. Üflediği zaman ejderha gibi ağzından alevler çıkıyordu."

"Üç askeri bu alevler mi yaktı?"

"Evet."

"Büyücü olduğunu kanıtlayabilecek başka şeyler de yaptı mı?"

"Hayır kumandanım. Bunlar yetmez mi? Adam ejderha gibi alev soluyordu."

Kumandan, askeri uzun uzun süzdükten sonra, "Az önce, size saldıran kişiyi alev soluyan ejderhaya benzettiğini söyledin. Doğru mu bu?" dedi.

"Evet kumandanım."

"Peki, daha önce sen hiç böyle bir şey gördün mü?"

"Hayır."

"Gördüğünü söyleyenle hiç karşılaştın mı?"

"Hayır."

"Peki, adamı tanımlarken bu alev soluyan ejderha da nereden çıktı?"

"Masal anlatan Manasçılar'dan çok duydum."

"Gerçek birini tanımlarken, onu bir masal yaratığına benzeterek açıklaman doğru mu?"

"Adamın ağzından alev çıktığını gördük ama."

Kumandan kızmıştı.

"Ağzından alev çıkaran birini görmek, masalın doğruluğunun kanıtı değildir. Kaldı ki birinin ağzından alev çıkması da onun büyücü olduğunu göstermez. Hiç, sirk ve panayırlarda ateşbazları görmedin mi? Aynı işi yapabilmeniz için bir sirkte üç beş ay çalışman yeterlidir."

"Kumandanım, düşmanı ejderhaya benzetmemin ne zararı var?"

"Düşmanı büyücüye ya da masal yaratığına benzetirsen, istemeden onu güçlendirdiğin gibi buna inanan askerin de maneviyatını bozmuş olursun. Bunun için dikkatli olmalısın," diyerek sözlerini bitirince, bölüğün alemcisi söz aldı.

"Kumandanım, tanıma göre saldırgan, Alamut Dailerine benziyor," deyince kumandan, "Dailer, başarılı tebliğcilerdir ama savaşmayı bilmezler. Bu adam Şeyh'in fedailerinden biri olabilir," dedi. Önce çevresine, sonra yukarı baktı.

"Burada olmadığı kesin, dağılıp çevreye bakın," diyerek oradan ayrıldı. Askerler birkaç kola ayrılıp aramalarını sürdürürken derviş ve çevresindekiler de karanlık mağarada el yordamıyla ilerliyorlardı. Yaklaşık on adım kadar yürüdükten sonra derviş, ellerini bir süre duvarlarda gezdirip bulduğu bir meşaleyi, tutması için Cangül'e verdi. Daha sonra çantasından çıkardığı küçük bir paketin içindeki toza bastırınca, keskin bir kükürt ve barut kokusunun ardından iplik gibi ince mavi bir alev çıktı. Bu, askerleri yakan aleve benziyordu. Ama onun küçüğüydü. Etrafındakilerin şaşkın bakışları altında meşaleyi yakınca mağara aydınlandı.

Bulundukları yer, en az üç kişinin yan yana rahatça yürüyebileceği kadar geniş bir mağaraydı. Yüksekliği iki kulacı buluyordu.

Ağır ağır ilerlerken Cangül, dervişe dönerek, "Daha önce burayı biliyor muydun?" diye sordu.

Derviş inandırıcı bir ses tonuyla, "Burayı ben yaptırdım," dedi.

Cangül meraklanmıştı.

"Bu mağara nereye çıkar?"

"İki yüz kulaç yürüdükten sonra bulunduğumuz dağın arkasında olacağız."

"Moğollara görünme tehlikesi var mı?"

"Öyle bir tehlike yok. Onların tam aksi yönündeyiz. Tünelden çıkıp yarım fersah daha yürüyeceğiz."

"Ya sonra?"

"Sonra da Karadere'ye inip orada sakladığım bir sala binerek doğruca sizin kışlak merkezinize gideceğiz."

"Neden yaylağa gitmiyoruz?"

"Çünkü Moğollar sizi aramaktan kolay kolay vazgeçmeyecekler. İlk bakacakları yer de yaylak merkeziniz olacak."

"Ya kışlağa da gelirlerse?"

"Kışlağınız çok sarptır. Orada saklanacak binlerce delik var. Moğol ordularının tamamı gelip yıllarca arasalar hiçbirinizi bulamazlar," dedikten sonra bir süre konuşmadan öylece yürüdüler. Dervişle Cangül öndeydi. Onları çocuklar, kadınlar ve yaşlı erkekler izliyordu. Derviş bir ara Cangül'e, "Size niçin saldırdılar?" diye sordu.

Cangül bir süre önüne bakıp sustuktan sonra derin bir iç çekti.

"Bir sabah obaya iki manga asker geldi. Kumandanları babamla görüşmek istediğini söyledi. Babam Moğolları sevmiyordu. Çadırından çıkıp onlara doğru ağır ağır yaklaşırken boy beyleri ve kabilenin savaşçıları babamı yalnız bırakmamış, onun etrafında toplanmışlardı. Manga kumandanı olduğu anlaşılan kendini beğenmiş, iri yarı, şişman, dişlek biri, "Han'ın fermanını okuyorum, dinleyin," dedi.

Cangül burada susup bir süre konuşmadan yürüdü.

"Okudu mu?" diye sordu derviş.

"Okumaz olaydı, okudu sonunda o uğursuz fermanı."

"Şartları ağır mıydı?"

"Sorun şartların ağırlığı ya da hafifliği değil, insan onuruna yakışmamasıydı. Fermanda, Moğol Hanı, egemenliğini kabul etmemizi, beş bin çuval buğday, üç yüz ata ilave olarak babamın da iki bin kişiyle Ketboğa'nın ordusuna katılmasını istiyordu. Çarıkçı, onurlu insanların yaşadığı bir obadır. Bunları kabul edemezdik."

Derviş, Cangül'ü hayranlıkla dinliyordu. Hayran kaldığı Cangül'ün sözleri miydi yoksa gözleri mi anlaşılmıyordu.

"Mezarlıkların özgür ve onurlu insanlarla dolu olduğunu biliyor muydun?" diye sordu derviş.

Cangül hiç düşünmeden, "Çarıkçı Obası onurlu ölümü, onursuz yaşama tercih eder," diyerek anlamlı bir cevap verdi dervişe.

Bir süre konuşmadan yürüdüler.

"Kayıplarınız çok mu?" diye sordu derviş.

"Erkeklerimizin yarısından çoğu öldü. Bir kısmı dağlara kaçtı. Kaçamayanlar da yakalandılar."

"Baban hayatta mı?"

"Evet."

"Onun hayatta olmasına sevindim."

"Sağ ol, ben de onunla teselli buluyorum işte. Ne yaparsın böyle yazmış yazan, Hak'tan gelene merhaba."

"Eğer Hak'tan gelmişse."

Cangül biraz durakladı ve dervişin gözlerine baktı.

"Ne demek istiyorsun?"

"Çarıkçı'ya gelen her neyse Hak'tan değil Moğollardandır. Onlara da dalkılıç ve gergin yay gerekir," diye cevap verdi.

Cangül, dervişi tanıdıkça hayranlığı artıyordu.

"Haklısın derviş. Kendini haklı bulup haksızlarla savaşmamak da haksızlıktır."

Derviş, Cangül'ün sözlerini beğenmişti.

"Kutlarım seni."

"Kutlanmayı hak edecek neyim var ki?"

"Neyin yok ki? Metanet, cesaret, iman, bunların üçü de var sende. Tüm bunlar bir insanı yaşam boyu kutlu kılmaya yeter."

Cangül, dervişe uzun uzun baktı. Her adımında, söylediği her sözde, onda yeni şeyler keşfediyordu.

"Beni sözlün olarak ilan ediyorsun. Oysa ben seni doğru dürüst tanımıyorum bile, sıradan bir dervişe hiç benzemiyorsun, savaşçı bir derviş misin yoksa derviş bir savaşçı mı belli değil. Ama ben dâhil herkeste güven ve saygı uyandırdığın kesin."

"Güven ve saygının dışında beni nasıl bilirsin?"

"Kabza, kın ve kalem... Bazen kabzayı, bazen kalemi gösteriyorsun. Bugün üçünü de gördük."

Derviş gözlerini onun gözlerinden ayıramıyordu.

"Biliyor musun? Gözlerinde daha önce göremediğim bir renk yakaladım."

"Nasıl bir renk yakaladın?" diye sordu Cangül.

"Yıldızlı gecelerin maviliği gibi bir şey," diye cevap verdi derviş.

Genç kız meşalenin duvara yansıyan silik gölgelerine bir süre bakıp, "Zamanın sahibi nelere kadir değil ki?" diye söylendi kendi kendine.

Derviş gülümseyerek, "Seni böyle söyleten nedir?" diye sordu.

Genç kız, önüne bakıp düşündü.

"Ensesinde ölümü soluyan bir kalbin, aşka dönüşecek sevgi tohumları ekmesinin bir anlamı var mı?" dedi dervişe.

"Olmaz olur mu? Zaman vardır, lamekâna götürür insanı; zaman vardır kılıcın, kabzanın ve kalemin tam ortasında yakalar miracı," dedi.

Dervişle birlikte zamansızlığı, mekânsızlığı ve öteleri konuşup dururken, söz dönüp dolaşıp Anka kuşuna gelince mağaranın çıkışına da gelmişlerdi. Derviş kapıya yaklaşarak dışarı baktı.

"Zaman, zamanı hatırlama zamanıdır. Beni izleyin," diyerek dışarı çıktı.

Burası az engebeli bir dağ eteğiydi. Yaklaşık iki saat kadar yürüdükten sonra Karadere'ye geldiler. Görklüsu'yun aksine durgun ve bulanık akardı Karadere. Derviş, üzerini çalılarla örterek sakladığı salı yanındakilerin yardımıyla temizleyip suya indirdikten sonra herkes sala bindi. Çocuklar ve yaşlılar ortaya toplanmışlardı. Gücü kuvveti yerinde olanlar ellerindeki uzun sırıklarla salı yönlendiriyorlardı.

Sal ağır ağır ilerlerken, derviş yolculara hitaben, "Beni dinleyin," dedikten sonra anlatmaya başladı.

"Bu yol güvenlidir. Sizi doğruca kışlak merkezinize götürür. Muhtemelen bu gece yol alır, yarın akşama kalmaz orada olursunuz. Ben derenin dirsek yaptığı yerde inip gideceğim. Amacım Baran Koca ve diğerlerini kurtarmaktır, düşmanımız zorludur, dualarınıza ihtiyacım var," dedi.

Cangül ona bakarak, "Dualarımız seninledir. Yolunu sabırsızlıkla bekleyeceğiz," dedikten sonra bir süre durup düşündü. "Seni bulmak istersek nereye bakalım, belirli bir yerin var mı?" diye sordu.

"Bu gördüğün dağ taş hepsi benim kontrolümdedir. Her yerde bulabilirsin beni."

"Doğru ırmakların, dağların, mağaraların ve ateşin dilini biliyorsun. Yine de mekânda beğendiğin bir yer olmalı."

"Mekânda beğendiğim tek yer senin yanındır, beni uzakta arama."

"Beni mekânsızlığa götürme derviş, mekânda aradığımda seni bulabileceğim bir yerin yok mu?"

"Yazın Şahdiz'de, kışın Alamut'ta olurum çoğu kez."

"Şeyhin yakını mısın?"

"Evet."

"Ne diye çağırırlar seni?"

"Ak Şeyh derler bana."

"Babam, sizin Alamut Şeyhi'nin tebliğcilerinden olduğunuzu söylüyor. Obadan bazıları da Şeyh'in fedaisi olduğunuza inanıyorlar."

Derviş gülümseyerek, "Peki, sen hangisi olmamı istersin? Derviş mi, fedai mi?" dedi.

"İkisine de merhaba."

Cangül'ün merhabası dervişi memnun etmişti. Bu arada sal da dirseğe yaklaşmak üzereydi. Derviş son kez Cangül'e bakıp, "Kalın sağlıcakla," diyerek saldan inip onlardan ayrıldı. Onun arkasından uzun uzun bakan Cangül'ün gözlerinde bir hüzün dalgası belirmişti. Sal ise ağır ağır doğu yönünde ilerliyordu.

BÖLÜM 6

Kumandan Ketboğa, karargâhını Aşkabat yakınlarındaki Teventay Vadisi'nde kurmuştu. Emrindeki güçlerin sayısı otuz bine yakındı. Batı seferinin büyüklüğü düşünüldüğünde bu sayı ilk bakışta yetersiz gibi görülebilir ama durum gerçekte öyle değildir.

Cengiz Han'ın başlattığı seri fetihler, onun ölümünden sonra da devam etti. Büyük kurultay dünyanın fethine karar vermiş, batı yönündeki fetihler için de Hülagu görevlendirilmişti.

Cengiz Yasası son derece sade ve anlaşılırdı. Savaşsız ele geçirilen ülkelerde, halk vergiye bağlanarak tebaa ilan edilir, savaşla alınan yerlerde ise taş üstünde taş bırakılmazdı. Moğol savaş hukukunun özünü bu anlayış oluşturmaktaydı. Cengiz Yasaları denilen bu kurallar bütününün ödünsüz uygulandığını herkes biliyordu. Moğollar adına hareket eden ufak bir bölüğün, icabında koca bir kenti teslim alması biraz da bundandı. Bir bakıma Hülagu'nun olduğu kadar kumandanları Baycu ve Ketboğa'nın batıdaki başarılarının arkasında Moğol savaş hukuku vardı.

Ketboğa, Hıristiyan bir Türk'tü. Hülagu'nun sevgili eşi Dokuz Hatun'un akrabasıydı. Başka bir deyişle kumandan, Han'ın kaynı sayılırdı. Fakat bulunduğu mevkiyi, bazılarının düşündüğünün aksine Han'la olan akrabalığına değil, bilgisine ve yeteneğine borçluydu. Baycu'dan sonra Han'ın en çok güvendiği kumandanlardan biriydi.

Kumandanlık çadırı çok sıkı korunuyordu. Muhafızlar çevrede kuş uçurmuyorlardı. En çok çekindikleri Alamutlu ölüm fedaileriydi. Askerlerin hepsi atlarının yuları elinde hareket için emir bekliyorlardı.

Çadırında önemli ziyaretçileri kabul eden kumandan Ketboğa, uzun boylu, uzun saçlı, gür bıyıklı, sakalsız, pehlivan yapılı bir gençti. Otuzlu yaşlarındaydı. Üzerinde, diz kapaklarına kadar uzanan üstlüğü, haki şalvarı ve kırmızı pelerini vardı. Uzun kılıcı ve zümrüt saplı hançeri belindeydi.

Altı karış yüksekliğinde ve yirmi karış uzunluğundaki kadife kaplı sedirde oturuyordu. Yanında kimse yoktu. Düşünceli görünüyordu. Emîr subayı Bekter ise yirmi kişilik maiyetiyle dış kapıda nöbet tutuyordu.

Bir ara tok bir sesle, "Bekter!" diyerek emir subayını çağırdı.

Bekter, "Buyurun kumandanım," diyerek içeri girip beklemeye başladı.

"Yüzbaşı Cebe geldi mi?"

"Evet, kumandanım, huzurunuza çıkmak için emirlerinizi bekliyor."

"Söyle gelsin."

Bekter, "Başüstüne!" diyerek huzurdan ayrılırken Yüzbaşı Cebe içeri girdi.

"Hoş geldin yüzbaşı, umarım iyi haberle gelmişsin," dedi kumandan.

Yüzbaşı bir hayli sıkıntılıydı. Emrindeki birliklerin çoğunu kaybetmişti. Söze nereden başlayacağını bilemiyordu. Kumandan, onun iyi haberle gelmediğini anlamıştı. Yine de, "Bir durum mu var?" diye sormadan edemedi.

Yüzbaşı üzgün bir dille, "Keşke size verebilecek iyi bir haberim olsaydı kumandanım," dedi.

Kumandan kızmamıştı. Beklenenin aksine önüne bakıp bir süre düşündükten sonra, "Bunun böyle olacağı belliydi.

Bir bölükle yapılacak işe elli kişi gönderirsen olacağı budur," diye kendi kendine söylendi.

Yüzbaşı rahatlamıştı. O azar işitmeyi beklerken kumandan kendi kendini eleştirmişti. Bu, Moğol ordusunda alışılmış bir durum değildi. Kumandan, bir kişinin yakalanması için elli kişi yerine neden bir bölük göndermediği için kendini suçluyordu. Bu durum, kumandanın adil ve dürüst biri olduğunu gösterdiği gibi, peşinde oldukları kaçağın da önemli biri olduğunu gösteriyordu. Gizemli kaçağın kim olduğunu merak etmeye başlamıştı.

Kumandan sakin bir şekilde, "Neler olduğunu kısaca özetler misin?" dedi.

Yüzbaşı, daldığı düşüncelerden uyanarak anlatmaya başladı.

"Kumandanım, bu adam insan değil sanki, hiçbirimizin görmediği, duymadığı, bilmediği bir dövüş tarzı sergiliyor. Ağzından çıkan alevlerle kendisine yaklaşanları yakması da ancak masallarda rastlanan bir şeydir. Yine de onu Dipsiz Vadi'de kıstırdık, fakat adam anlaşılmaz bir şekilde ortadan kayboldu. Neredeyse onun büyücü olduğuna diğerleri gibi ben de inanacağım."

Kumandan kendinden emindi. Güven verici bir dille, "Alışılmadık bir tarzı olduğu doğru. Adam nasıl yapmışsa yapmış, ateşbazların hünerini ölümcül bir silaha dönüştürmeyi başarmış. Ama çok yakında güvendikleri kaleleri başlarına yıkılacak," dedi.

Kumandanın sakin ve kendinden emin tavrı yüzbaşıyı cesaretlendirmişti.

"Afedersiniz kumandanım, bu adam Şeyh'in fedailerinden biri mi?" diye sordu merakla.

Kumandan sakin bir şekilde, "Fedailerden biri değil. Şeyh'in ta kendisidir," dedi.

Yüzbaşı şaşırmıştı.

"Peşinde olduğumuz adam, Rükneddin Hürşah mı yani?"

"Aynen öyle, Hasan Sabbah'ın bilmem kaçıncı göbek torunu, Alamut'un Şeyhi Rükneddin Hürşah'ı kaçırdık elimizden."

Yüzbaşı Cebe üzülmüştü.

"Keşke kim olduğunu önceden bilseydik," dedi kendi kendine.

"Bu neyi değiştirirdi?" diye sordu kumandan.

"Sıradan biri sanıp onu hafife aldık, daha gayretli olabilirdik," dedi yüzbaşı.

"Düşmanını küçümseme diyenler boşuna dememişler. Gayret etmek için düşmanın kimliği önemli değil, düşman olması yeterlidir," dedikten sonra yüzbaşıya baktı.

"Verecek başka bir haberin yoksa gidebilirsin," dedi. Yüzbaşı, kumandanı selamlayarak huzurdan ayrıldı.

Kumandan Ketboğa emir subayına seslenerek Tümenbeyi Baykam'la, Binbaşı Avartay'ı çağırmasını emretti. Çok geçmeden daveti alan her iki subay, kumandanın çadırına geldiler.

Onlara, "Hoş geldiniz," diyen Ketboğa, konuklarına oturması için karşısındaki sedirde yer gösterdi.

Baykam, uzun boylu, atletik yapılı, ciddi görünümlü bir askerdi. Başta Ketboğa olmak üzere tüm üstlerinin takdirini kazanmıştı. Moğol öncü birliklerinin kumandan yardımcısıydı.

Binbaşı Avartay ise eğitim ve haber almadan sorumluydu. Yasaları ödünsüz uygulamasıyla tanınırdı. İleri görüşlü, basireti açık, disiplinli bir subaydı.

Ketboğa, Tümenbeyi'ne baktı.

"Kalelerle ilgili yeni bir gelişme var mı?"

"Büyük kurultayda yapılan ön kuşatma planı hatasız uygulanıyor."

Ketboğa rahatlamıştı.

"Her şeyin yolunda gittiğini mi söylemek istiyorsun?"

"Evet," diye cevap verdi Tümenbeyi.

Ketboğa bir süre sessiz kalıp düşündü, sonra Tümenbeyi'ne döndü.

"Genel durumu kısaca anlatır mısın?"

"Başüstüne!" diyerek anlatmaya başladı Tümenbeyi.

"Kâin, Halep ve Maysaf kalelerini sıkı gözetim altında tutuyoruz. Arazinin durumu, mancınıklarımızın kaleye, atış menziline kadar yaklaşmasına imkân veriyor. Saldırı emrini alır almaz düşmeleri fazla uzun sürmez. Şimdilik içeri girenlere izin vermezken, dışarı çıkanları görmezden geliyoruz."

Burada lafa karışan kumandan, "Dışarıdan girmeye çalışanlar çok fazla mı?" diye sordu.

"Kuşatmanın başlarında epey fazlaydı. Sonra azaldı. Geçen hafta Maysaf'a girmeye çalışan yüz kişilik bir grup, güvenlik güçlerimize karşı koyunca hepsi öldürüldüler. O günden beri yalnız Maysaf'a değil, Kâin ve Helep'e de girmek isteyenlere artık rastlanmıyor."

"Kaleye girmeye çalışanlarla, çıkmak isteyenlerin ne tür insanlar olduğu hakkında bir kanaatiniz var mı?"

"Çıkanlar bir daha geri dönmüyorlar. Bu, onların tehlikenin boyutlarını anlayıp, kenti terk ettiklerini gösteriyor. Biz de atsız, hayvansız ve eşyasız gidenlere izin veriyoruz."

"Ya gelenler?"

"Onlar çoğunlukla savaşçıya benziyor. Her ne şekilde olursa olsun içeri girmelerine izin vermiyoruz."

"Kaleleri dışarıya bağlayan bizim bilmediğimiz gizli yollar var mıdır?"

"Dediğiniz tanıma uygun on bir gizli geçit bulduk. Şu an hepsi kontrolümüz altındadır."

"Diğer kalelerde durum nasıldır?"

"Maymundiz, Lamasar ve Şahdiz kalelerine mancınıklarımızın kolayca yaklaşabilmeleri için bazı vadileri ve çukur

yerleri doldurarak işlek yollar yaptık. Maysaf'ı doğuya bağlayan ahşap köprüyü ise dün tamamladık."

"Fedailerin olası saldırılarına karşı gerekli önlemleri aldınız mı?"

"Evet, kumandanım. İki yüz zırhlı süvari birliği gece gündüz nöbet tutuyor. Ayrıca Alamut hariç diğer kalelerdeki mancınık birliklerimiz de savaş düzeni alıp saldırı için emir bekliyor," diyerek sözlerine devam etti.

"Güçlerimizin dağılımında bir değişiklik yoktur. Kuşatmaya katılan birliklerimiz on beş bin kişiyi bulmaktadır. Yedi bin kişi karargâh güçleri olarak ihtiyatta beklerken, üç bin kişi de Alamut tünelini bitirmeye çalışıyor.

Bu uğraşta Alamut çok önemlidir. Eğer onu düşürürsek, diğer kaleler kendiliğinden teslim olur. Kalenin giriş ve çıkışları kontrolümüz altındadır. Fakat arazi oldukça sarp, dağlar ise yüksek olduğundan mancınık atış menziline giremiyoruz. Hareketin başarısı, büyük ölçüde açmaya çalıştığımız tünellere bağlıdır," diyerek sözlerini bitirdi.

Ketboğa, "Tünel çalışmaları ne durumdadır?" diye yeni bir soru sordu.

"Kayalığın batı yakasında bulduğumuz beş mağaradan ikisi, kalenin bulunduğu burcun hizasına kadar gidiyor. Biz bu iki mağarayı kazarak kalenin tam orta hizasına kadar uzattık. Ayrıca soldaki mağarayı iki ince tünelle, su ve erzak depolarının hizasına kadar getirdik. Sağdaki mağarayı ise üç tünel yardımıyla koğuşlara, Şeyh'in konutuna, dış ve orta kapıya yaklaştırdık. Tahminen on gün sonra çalışmalarımız biter.

Tünelleri patlatmak için kullanacağımız neft yağı ve katran, üç fersah batıdaki Bozdağlar'dan sac borularla taşınarak gözlerden ırak, uygun bir çukurda toplanmaktadır. Nefti taşıyan sac boruların üzeri toprakla kapatıldığından kimsenin dikkatini çekmiyor."

"Kaledekilerin bu çalışmaları bilmediğinden emin misin?"

"Kumandanım, kaledekiler şu an bizim Maymundiz ve Maysaf civarına yaptığımız köprü ve yolla ilgililer. Ayrıca saldırıyı da o yönden yapacağımıza inanıyorlar. Biz de onların bu inançlarını güçlendirmek için doğuya herkesin göreceği şekilde yığınak yaparken batıda oldukça az bir güç bıraktık. Tünel işinde çalışan üç bin kişi ise işlerini büyük bir gizlilik içinde yaptıklarından, kaleden bakılınca fark edilmeleri mümkün değil."

"Yine de taşları oyarken çıkan seslerin düşmanın kulağına gideceğinden endişeliyim."

"Böyle bir ihtimal çok zayıftır kumandanım. Her şeyden önce dağın batı kesimindeki kayalar yumuşak ve kireçlidir. Kazarken duyulacak kadar ses çıkarmıyor. Ara sıra da olsa rastladıkları sert kayaları parçalamak için Uygur ve Hitaylı ustalar aside benzeyen özel bir sıvı kullanıyorlar. Bu sıvıyla ıslattıkları kireçli kayalar çok geçmeden un gibi ufalanıyor. Ayrıca çıkan atıkları da makaralı bir tertibatla dışarı atmak hiç de zor olmuyor."

"Bu tertibat katranın içeri taşınmasında da işe yarar mı?"

"Tertibat, mağaradakileri dışarı, dışarıdakileri de mağaraya taşıyacak şekilde tasarlanmış."

"Böyle bir planı daha önce uygulamadığımız için patlamanın şiddeti hakkında fazla bir şey bilmiyoruz."

"Bu konuda ustalar ne düşünüyor?"

"Ben aynı soruyu Ustabaşı Hoçolu Nevruz'a sorduğumda, kalenin en az üçte ikisinin kullanılamaz hale gelebileceğini söyledi."

"Nevruz Usta nasıl biridir?"

"Alanında tek olduğunu söyleyebilirim."

"Ona güvenin tam, anladığım kadarıyla."

"Evet kumandanım."

"Eğer kalenin üçte ikisi çökecekse bu kadar zahmete değer doğrusu," derken rahatlamış gibiydi kumandan.

O ana kadar hiç konuşmayan Avartay'a döndü.

"Sizin söyleyecek bir şeyiniz var mı Binbaşı?"

"Hareket tarzımızın yeniden gözden geçirilmesi gerekebileceğini düşünüyorum."

"Bu gereklilik niye?" dedi kumandan.

Avartay güven verici bir dille, "Edindiğimiz son istihbarat bunu gerekli kılıyor," diye cevap verdi.

Kumandan da, Tümenbeyi de bir anda dikkat kesildiler. Avartay boşu boşuna konuşmazdı, o böyle bir şey söylüyorsa mutlaka haklı bir gerekçesi vardı.

Kumandan, anlamak ister gibi Binbaşı'yı dikkatle süzdükten sonra, "Buyurun, sizi dinliyorum," dedi merakla.

Binbaşı, güven verici bir sesle anlatmaya başladı.

"Sözünü ettiğim konu Cengiz Han'ın hazineleriyle ilgilidir," deyince kumandan, "Cengiz Han'ın hazineleri mi?" diye sordu hayretle.

"Evet kumandanım."

"Biz onun çalındığını duymuştuk."

"Hepimiz öyle duymuştuk ama bu bilginin doğruluğundan kimse emin değildi. Oysa iki gün önce ulaştığımız bilgiler, hem hazinenin yerini hem de kimin çaldığını net olarak ortaya koyuyor."

Kumandan ne diyeceğini bilemiyordu. Eğer bunu başkası söyleseydi gülüp geçerdi ama ciddiyetinden zerre kadar kuşku duymadığı Binbaşı Avartay söylüyordu. O söylüyorsa mutlaka dikkate alınmalıydı. Cengiz Han'ın oğulları, torunları ve üst düzey Moğol soyluları için bu bilgi çok önemliydi.

Kumandan, elini çenesine yaslayıp bir süre sessizce bekledikten sonra, "Buyurun, devam edin," dedi Binbaşı'ya.

Binbaşı kaldığı yerden anlatmaya devam etti.

"Bildiğiniz gibi Cengiz Han'ın yuğu çok görkemli olmuştu. Nice hükümdarlar, devlet başkanları, boy beyleri, hanlar, sultanlar ve seçkin komutanlar Karakurum'a gelerek Han ailesine taziyelerini sundular.

Binlerce at, deve ve koyun kurban edilerek konuklar layıkıyla ağırlandı.

Han, sıradan biri değildi. Sağlığında beğendiği ve kullandığı, hepsi de som altından yapılmış elmas ve değerli taşlarla süslü eşyalar sandıklara yerleştirilip mezarına konmak üzere kırk katıra yüklendi.

Ancak önemli bir sorunları vardı. Cenazeyi ve beraberindeki hazineyi, hırsızlardan ve yağmacılardan korumak gerekiyordu. Han ailesi bunun için gerekli önlemleri almış, cenaze ve hazineyi İli Irmağı'nın aşağı yatağına gömmeye karar vermişlerdi. Bunun için onbinlerce asker gece gündüz çalışıp sonunda İli'nin yatağını değiştirmeyi başardılar. Yatağı değiştirilen su, bölgeyi sele boğduğundan binlerce köylü korunmak için dağlara çekildi. Nehrin aşağı yatağı artık tamamen boşalmıştı.

Han'ın çok güvendiği Dokuzuncu Tümen'den dokuz bin kişi, cenaze ve hazineyi kırk katıra yükleyerek nehrin aşağı yatağına doğru yola koyuldular.

O gün akşama kadar yol aldıktan sonra güneşin batmasına bir saat kala durdular. Kırk bir yeminli muhafız, cenaze ve hazineleri devraldıktan sonra Dokuzuncu Tümen'in askerleri geldikleri yoldan geri döndüler.

Aradan tam üç gün geçti. Sel, arkasında irili ufaklı bataklıklar ve göletler bırakarak çekilmiş; İli yeniden eski yatağına dönmüştü. Halk büyük hükümdarının, nehrin aşağı yatağında bilinmeyen bir yere gömüldüğünü düşünüyordu.

Buraya kadar anlattıklarımın yeni bir yanı yok. Büyüklerimizden duyduğumuz şeylerdir. Asıl şimdi anlatacaklarım çok şaşırtıcı," dedi Binbaşı Avartay.

Kumandan ve Tümenbeyi pürdikkat kesilmişti. Binbaşı anlatmaya devam ediyordu.

"Aslında Han'ı nehrin yatağına gömmediler," deyince, kumandan çok şaşırdı.

"Nehrin yatağına gömmediler mi?"

"Evet."

"Peki, nehrin yatağını değiştirmek için onca çaba boşuna mıydı?"

"Hedef şaşırtmak içindi."

"Hedef şaşırtmak mı?"

"Evet. Herkes hazinenin nehir yatağına gömüldüğünü düşünürken kırk bir kişi de cenazeyi kimsenin bilmediği gizli bir yere götürüp gömdüler. Kırkbirler, Karakurum'a dönerken Keven Deresi'ne gelince Dokuzuncu Tümen'in fedailerince oklanarak öldürüldüler. Ancak burada ufak bir ayrıntı var. Kırk bir kişiden bir tanesi ölmemişti."

Kumandan ne söyleyeceğini bilemiyordu.

"Ölmemiş miydi?" diye sordu hayretle.

"Evet."

"Neden peki?"

"Çünkü yarası ölümcül değildi. Kendine geldiğinde çevresinde cesetlerden başka kimse yoktu. Güçlükle doğrulup, yarasına bastırarak ağır ağır yürümeye başladı. Vakit gece yarısını geçmişti. Nereye gittiğini bilmeden yürüyordu. Sonunda, epeyce önünde bir ışık gördü. Bir meşaleye benziyordu. O tarafa dönüp yürümeye başladı. Fakat çok yorgun ve bitkindi. Birkaç adım attıktan sonra olduğu yere yığılıp kaldı.

***

Gözlerini açtığında bir çadırda olduğunu fark etti. Göğsüne saplanan ok çıkartılmış, yarası tımar edilmişti. Dostlar

arasındayım, diye düşünürken şehla bakışlı, orta yaşlı, sakalsız, pala bıyıklı biri çadıra girdi.

"Geçmiş olsun yiğit, ucuz atlatmışsın," dedikten sonra minderin yanındaki oku eline alıp, "Moğol oku, atmış ama vuramamış," dedi.

Yabancı şaşırmıştı. Dünyanın en tehlikeli bilgisine sahip olduğunun farkındaydı. Aslında çoktan ölmesi gerekiyordu ama hayatta kalmıştı. Yapması gereken en doğru şey yeminine sadık kalarak canına kıymaktı. Japon savaşçıların böyle yaptıklarını biliyordu. Bunu ilk kendine geldiği an düşünmüş fakat bir türlü eli varmamıştı. Acaba korkuyor muyum, diye düşündü bir ara kendi kendine. Fakat korkmuyordu. Onca oka rağmen hayatta kalması Gök Tanrı'nın hükmünden başka bir şey değildi. Tanrı'nın takdirine ise saygı göstermek gerekirdi. Şimdilik ağzını sıkı tutmalı ve bildiklerini kimseye anlatmamalıydı.

Ev sahibinin güler yüzü, konuşması, tavır ve hareketleri güven vericiydi.

"Konukseverliğine ve benim için yaptıklarına teşekkür ederim," dedi kibarca.

Ev sahibi gerçekten dost birine benziyordu.

"Hiç önemli değil, Moğolları biz de sevmeyiz. Yaran iyileşince kadar burada kalabilirsin," dedi.

Yabancı kendini toparlayarak, "Türkmen obasında mıyım?"diye sordu.

"Hayır, Kıpçak obasındasınız. Ben obanın beyi Hasan Kuçevi'yim. Sende herkes gibi beni Kara Hasan diye çağırabilirsin," deyince, "Bende Cankoçak, Kırgız'ım, yolda bir gurup Moğol'un saldırısına uğradım," dedi.

Yabancı, bilerek ismini ve kabilesini doğru söylememişti. Güvenlik gerekçesiyle gerçek kimliğini saklaması gerekiyordu. Ev sahibi Kara Hasan ise dost canlısı, hoşsohbet biriydi. Sağdan soldan konuşurken içeri bir genç kız girdi.

"Kardeşim Fatma," diye tanıştırdı Kara Hasan genç kızı.

Fatma, güzel bir kızdı. Boyu ortadan biraz uzundu, altın sarısı uzun saçlarını ensesinde toplamıştı. Renk zevkine ise diyecek yoktu doğrusu. Giysileri, saç ve gözleriyle uyumluydu.

Konuğuna, "Geçmiş olsun," diyerek bir süre oturduktan sonra kalkıp dışarı çıktı.

Kıpçak obasındaki ilk günü böyle geçti yabancının. Ondan sonraki günleri de pek farklı sayılmazdı. Yarası ise gün geçtikçe iyileşiyordu. Gelişinin üçüncü günü dışarı çıkarak halkın arasına karışıp insanlarla sohbet etti. Doğrusu Kıpçak yaylağını da Kıpçakları da çok sevmişti. Galiba en çok sevdiği de Fatma'ydı. Onun yakıcı bakışları Moğol okundan beterdi. Hep yanında olmayı istiyordu ama mesafeli olması gerektiğinin de farkındaydı. Bir dedikoduya meydan vermek istemiyordu. Evinde kalıp izzet ikram gördüğü adamın onurunu da düşünmeliydi. Böylece aradan bir hafta geçti. Kıpçaklar onu çok sevmiş, hatta sevmeden de öte benimsemişlerdi. Obada kimse onu Cankoçak diye çağırmıyordu. Sarışın olduğundan, Sarı Tigin diyorlardı. Kıpçak'a gelişinin birinci ayı yeni dolmuştu. Obada duyulan ani bir haber insanları hem şaşırtmış hem de sevindirmişti. Sarı Tigin, Bey'in kardeşi Fatma Begüm'le evlenmekle kalmayıp, Ali ismini alarak Müslüman da olmuştu. Artık ona Ali Tigin diyorlardı.

BÖLÜM 7

Her şey baş döndürücü bir hızla gelişiyordu. Aşkın büyüsüyle Ali Tigin'in ayakları yerden kesilirken, Karakurum'da da ilginç gelişmeler yaşanıyordu. Kentin dört fersah kadar batısındaki Keven Deresi'nde çobanlar kırk ceset bulmuşlardı. Durum hemen Moğolların bölge güvenliğinden sorumlu kumandanına bildirildi. Yapılan kısa bir araştırma sonunda cesetlerin, Cengiz Han'ın tabutu ile hazinesinin teslim edildiği kırk yeminli subaya ait olduğu anlaşıldı. İşin garibi bunların kırk bir kişi olması gerekirken kırk kişi olmasıydı. Kırk birinci kişi kayıptı. Her taraf günlerce aranmasına rağmen hiçbir ize rastlanmamıştı. Durumu, önce babasının tahtına oturan Ogeday Han'a bildirdiler. Çok geçmeden Han ailesinden olayı duymayan kalmamıştı. Çoğunluk, kırk birinci subayın Han'ın hazinelerine el koyduğunu düşünüyordu. Böyle bir şeyin kabul edilmesi mümkün değildi.

Sonunda Ogeday Han'ın emriyle kapsamlı bir araştırma yapıldı ve kırk birinci kişinin Naymanlardan Konurberk olduğu anlaşıldı. Moğol orduları Nayman obalarının altını üstüne getirdiler. Konurbek'in ailesi korkunç işkencelere tabi tutulmasına rağmen hiç kimse hiçbir şey öğrenemedi. Bu arada zamanda hızla geçip gidiyordu. Güneşin Karakurum semalarında kaç kez doğup battığını kimse hatırlamıyordu ama Ali Tigin, kaşla göz arasında iki çocuk babası olmuştu. Sarı Batu adında bir oğlu ve Ceylan adında güzeller güzeli bir kızı vardı. Kara Hasan yeğenlerini çok seviyordu. Her ikisinin de omuzlarına Kıpçak obasının armasını dövdür-

müştü. Bu dövme, obanın saygıdeğer kimselerine yapılırdı. Son kırk yılda üç kişiye yapılmıştı. Biri Sarı Batu, diğeri Ceylan, üçüncüsü ise dedeleri Kubasar'dı.

Ali Tigin'in tek sıkıntısı her yerde aranmasıydı. Olayı dağ yolunu kullanan tacirlerden tesadüfen öğrenmişti. Artık taşıdığı sır kendisine ağır geliyordu. Evlenmeden önce durumu eşine ve kaynı Kara Hasan'a söylemesi gerekiyordu. Ne de olsa bir aile sayılırlardı. Ama şimdiye kadar bunu yapmadığı için kendini suçlu hissediyordu. Şimdi söylese, sıkıştığı için söylemiş olacaktı. Bu da pek hoş bir şey değildi. Yine de içinden bir ses, geç de olsa durumu eşine ve Kara Hasan'a anlatması gerektiğini söylüyordu. Bu ise kolay değildi. Günlerce düşünüp taşındıktan sonra artık taşıyamaz hale geldiği sırrından kurtulmaya karar verdi.

Bir akşam karısı ve kaynı ile yer sofrasında oturup yemek yiyerek sohbet ediyorlardı. Böyle sofra başı sohbetlerinde çoğunlukla Kara Hasan konuşurdu. Kara Hasan öğüt vermeyi severdi ama almaya pek yüzü yoktu. İyi niyetle söylense bile eleştiriyi kabul etmezdi. Ali Tigin bunun farkındaydı, lafını hep tartarak konuşur, onu kırmamaya özen gösterirdi. Sohbetin belli bir konusu yoktu. Daldan dala atlayıp her telden konuşuyorlardı.

Ali Tigin, sırrını söylemek için uygun bir anı beklerken, söz dönüp dolaşıp dostluk ve sadakate gelmişti.

"Benim için dostluk ve sadakatin, ebedi ve koşulsuz olanı önemlidir," dedi Kara Hasan. Bu sözler Ali Tigin'e, sırrını açıklamak için aradığı fırsatı verdi.

"Senin dostluğun koşulsuz mu?" diye sordu kaynına.

"Evet," dedi Kara Hasan hiç düşünmeden.

"Bundan emin misin?"

"Kesinlikle."

Ali Tigin, taşı gediğine koymanın tam zamanı, diye düşündü.

"Çok büyük bir günah işlediğimi söylesem, bana olan dostluğun eksilmez mi demek istiyorsun?"

"Aynen öyle, dostluğun muteber olanı, iyi günde ve kötü günde değişmez olanıdır."

Kara Hasan'ın neşesi yerindeydi. Önündeki bardaktan biri yudum kımız aldıktan sonra, "Yine de sağlıklı bir değerlendirme için suçun ne zaman işlendiğini bilmem lazım," dedi.

"Hani dostluğun koşulsuzdu."

"Ben, koşulsuzun koşulsuzluğundan değil, dostluğun koşulsuzluğundan söz etmiştim, olay dostluğumuzu eksiltmez. Suçun zamanı, durum tespiti için gereklidir."

"Diyelim ki dört yıl önce işledim, bundan nasıl bir sonuca ulaşacaksın?"

"O zaman söylemeyip şimdi söylemen, sonsuza kadar susmandan iyidir."

"Neden?"

"Çünkü bu, kalbinde bir mumun yandığını gösterir. Kalıcı bir dostluk, onun meşaleye dönüşmesi için gereklidir. Bir de ışıksız kalpler vardır ki, Allah onların şerrinden korusun."

Ali Tigin rahat bir nefes almıştı.

Eşine dönerek, "Sen bir şey demeyecek misin Fatma?" diye sordu.

Fatma'nın dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi. Güven verici bir sesle, "Hırsızlık, zina ve yalancılık dışında yaptığın her şeyin yanındayım," dedi.

Kara Hasan bir an eniştesinin ciddi olduğunu düşünmeye başladı. Yüzündeki tebessüm kaybolmuştu.

"Bunları lafın gelişi olarak mı söyledin yoksa gerçekten böyle bir suçun var mı?" diye sordu eniştesine.

Ali Tigin üzgün ve umutsuz görünüyordu.

"Ne yazık ki var," dedi belli belirsiz.

Fatma, ses tonundan kocasının doğru söylediğini anlamıştı. Yemek üzere olduğu lokmasını masaya bıraktı. Neşesi kaçmıştı. Gülen gözlerinde şaşkınlık ve hayret ifadeleri vardı.

"Ne yaptın?" diye sordu kocasına.

Ali Tigin tüm cesaretini topladı. Karısının gözlerine bakarken çok üzgündü. Fatma da Kara Hasan da onun ne diyeceğini merakla bekliyorlardı.

"Moğolların her yerde aradıkları adam var ya," dedi umutsuzca.

"Ne olmuş ona?" diye sordu Hasan.

"Onun kim olduğunu biliyor musunuz?"

Fatma hâlâ durumu anlayamamıştı. Kara Hasan, şaşkındı.

"Naymanlı Konurbek olduğunu söylüyorlar."

"İyi de Naymanlı Konurbek kim?"

Fatma, kocasının ne demek istediğini anlamıştı. Duyduklarına inanmak istemiyordu. Bir anda aklına bin türlü düşünce üşüştü. Önce kardeşine, sonra kocasına baktı.

"Sen şimdi Kırgızlı Cankoçak olmadığını mı söylemek istiyorsun?" dedi hayretle.

"Evet."

"Kimsin?" diye sordu öfkeli bir şekilde.

"Naymanlı Konurbek."

"Naymanlı Konurbek mi?"

"Evet."

"Naymanlı Konurbek'in karısı ve çocukları da var mı?"

"Hayır."

"Ben şu an kiminle konuşuyorum?"

"Ali Tigin'le."

Fatma biraz rahatlamış görünüyordu. Yine de üzgün ve neşesizdi. Sofrada tam bir ölüm sessizliği vardı. Bir süre konuşmadan öylece kaldılar. Kendini ilk toparlayan yine Fatma oldu.

"Suçun nedir, hırsızlık mı?" dedi kocasına öfkeyle.

"Sizin ve çocuklarımın yüzünü kara çıkarıp, başını önüne eğdirecek bir suçum yok. Hele hırsız hiç değilim," dedi karısına.

Fatma öfkeliydi.

"Peki, bunca insan seni niye arıyor, toya davet etmek için mi?"

"Suçum yaşamayı seçmemdir."

"Bir canlının yaşaması Allah'ın emridir, bu suç olur mu?"

"Allah'ın emri başım üstüne ama Ögeday Han, Allah değil, o benim durumumda birinin yaşamasını suç saymış işte."

Kara Hasan lafa karışarak, "Yaşadıklarını kısaca anlatır mısın?" dedi.

Ali Tigin bir süre durup düşündükten sonra dört yıl önceki olayı, karısının ve kaynının şaşkın bakışları altında tüm ayrıntılarıyla anlatıp bitirdi. "Gördüğünüz gibi mezar yerinin gizli kalması için ya Moğol töresine uyup kendimi öldürecektim ya da Allah'ın emrine uyup yaşayacaktım. Ben de ikincisini tercih ettim, hazineye gelince, elimi bile sürmedim."

Hasan lafa karışarak, "İyi yaptın, biz Müslümanız, putperest Moğolların törelerine uyma zorunluluğumuz yok," dedi.

"Böyle düşünmene sevindim," dedi Ali Tigin.

Fatma ise biraz rahatlamış gibiydi.

"Benim koşullarım belli," deyince, "Bu, yeniden yanımda olduğunu mu gösteriyor?" dedi kocası.

"Hiçbir zaman ayrılmadım ki yeniden yanına geleyim," diye cevap verdi Fatma.

Ali gülümseyerek, "Az önceki ses tonun beni korkutmuştu," deyince burada lafa karışan Hasan, "O sadece kocasını seven öfkeli bir kadındır," dedikten sonra kız kardeşine

ve eniştesine bakarak babacan bir tavırla, "Dostluk önemlidir ama dostluğu kullanmak ondan da önemlidir. Kaldı ki biz dost değil bir aileyiz. Aile ise kutlu bir yuvadır. Birimize yönelmiş bir tehlike, hepimize yönelmiş demektir. Beklemediğimiz bir anda kader bizi olağanüstü bir halle karşı karşıya getirdi. İçinde bulunduğumuz durum, geleceğe dönük yeni bir tavır belirlememizi gerekli kılıyor. Unutmayalım ki gerekliliklerin de gereklilikleri vardır. Bunları görüp ona göre tedbir almalıyız," dedi.

"Bir fikrin var mı?" diye sordu Ali Tigin.

Kara Hasan, bir süre sessiz kaldı. Ne düşündüğü belli değildi, önündeki kımızdan bir yudum aldıktan sonra ağır ağır anlatmaya başladı.

"Şu an yaylakta bulunuyoruz, işlek yollardan olduğu kadar, dağ yolundan da çok uzaktayız. Anlayacağınız Ali'nin, Han'ın adamlarınca tanınma ihtimali çok zayıftır. Bu nedenle şimdilik güvende sayılır. Fakat kışlağa indiğimizde her an her şey olabileceğini göz ardı etmemeliyiz."

Burada lafa karışan Fatma, "Tedbir nedir?" diye sordu.

"Kalıp onlarla savaşamayacağımıza göre geriye tek bir seçenek kalıyor."

Fatma telaşla, "Nedir o?" diye sordu kardeşine.

"Tebdili mekânda hayır var, derler. Peygamber Efendimiz'in tehlike nedeniyle hicret ettiğini herkes biliyor. Biz de Resul'un sünnetine uyup, göç edeceğiz."

"Aklında gidebileceğimiz güvenli bir yer var mı?" diye sordu Ali Tigin.

"Kuzeybatıya gideceğiz, orada arazi çok sarptır. Bizi kimse bulamaz."

Oralar Gürcistan Krallığı'nındır. Onların da Moğollara tabi olduğunu biliyorsun."

"Başka şeyler de biliyorum."

"Ne gibi?"

"Moğolların ovada hâkim olduğunu, dağlara ulaşmak bir yana, yolunu bile bilmediklerini biliyorum. Orada yıllarca güvende kalabiliriz."

"Arazi kışlak olmaya da uygun mu?"

"Hem yaylak hem kışlak olabilecek ender yerlerden biridir."

"Orada şu an yaşayan yok mudur?"

"Birkaç boy ve obanın dışında kimse yoktur. Onları teşkilatlandırıp küçük bir budun oluşturabiliriz."

"Bu işi yapabileceğimize aklın yatıyor mu?" diye sordu Ali Tigin.

"Neden olmasın? Sayıca üstünüz, üç bin silahlı adamımız var."

"Bir budun oluşturmak için sayı yeterli mi?"

"Sence değil mi?"

"Paraya da ihtiyacımız olacaktır."

"Paramız var," deyince lafa karışan Fatma, "Paramızın olmadığını biliyorsun," dedi kardeşine.

Hasan, kardeşine şefkatle baktı.

"Allah, her derdi devasıyla birlikte yaratır unutma. Ali'nin başına gelen felaketin anahtarı Han'ın mezarındadır," dedi.

Fatma şaşırmış gibiydi.

"Cengiz Han'ın hazinelerinden mi söz ediyorsun?" dedi telaşla kardeşine.

Hasan, kardeşinin aksine son derece sakindi.

"Neden şaşırdın?" diye sordu.

Fatma hiç düşünmeden, "Ağam, seni anlamıyorum, onlar bize ait değil ki," deyince Hasan, Ali'ye döndü.

"Sen ne diyorsun?"

"Hicrete evet ama hazineyi alma konusunda kararsızım."

"Neden? Sen de karın gibi bize ait olmadığını mı düşünüyorsun yoksa?"

Ali tereddütlüydü.

"Bize ait olabilir mi?" diye sordu.

Hasan kendinden oldukça emindi.

"Belki bana ait olmayabilir ama sana ve dolayısıyla karına ait olduğu kesin."

Ali bir süre düşündükten sonra, "Böyle bir iyeliği delillendirebilir misin?" dedi.

Hasan, kardeşine ve eniştesine bakıp, "İkiniz de beni iyi dinleyin," diyerek anlatmaya başladı.

"Biz Müslümanız, hareketlerimiz için putperest törelerini esas alamayız. Dinimiz akıl ve mantık dinidir. Olaylara bu açıdan bakmak zorundayız. Altın, bir değer ölçüsüdür."

Elini doğuya doğru uzatarak, "Orada toprak altında bir budun kuracak kadar değer yatıyor. Bu durumda biz ne yapmalıyız? Ben seçenekleri sıralayayım, siz karar verin. Birincisi, öylece bırakıp gitmek. Bu durum hazinenin geleceğini belirsizliğe itmek olur. Kısa vadede kimsenin işine yaramaz. Belki binlerce yıl sonra birinin eline geçer, onun da bunu hayır yolunda kullanma ihtimali, kullanmama ihtimali kadardır. Bir zalimin elinde zulme de hizmet edebilir. Böyle bir belirsizliğin vebalini yüklenmek ister misiniz?

Gelelim ikinci seçeneğe. Hazineleri katırlara yükleyip Moğollara teslim etmek, bu durumda da hepimizi öldürüp hazineyi gömerler.

Üçüncü seçeneğimiz ise onu birlikte götürüp hak yolunda kullanmaktır. Takdir sizin, ne diyorsunuz?" diye sordu kardeşine ve eniştesine.

Ali, "Bana mantıklı gibi geldi," derken Fatma, "Pek aklıma yatmadı ama madem istiyorsunuz öyle olsun," dedi.

O günden sonra Kıpçak obasında başlayan göç hazırlıkları fazla uzun sürmedi, bir hafta sonra yola koyuldular. Katır ve develer önden gidiyor, yılkılar ve koyun sürüleri de onları izliyordu. Göç devam ederken Kara Hasan'la Ali Tigin, kırk katırla sürüden uzaklaşıp, üç gün sonra da güneş

batarken kervana yetiştiler. Üç kişi hariç hiç kimse kırk katırın yükü hakkına bir şey bilmiyordu. Merak eden de yoktu. Ali Tigin'in Konurbek olduğuna, katırlarında dev bir hazineyi taşıdığına kimse ihtimal vermiyordu. Kervan ise ağır ağır ilerliyordu. Otuz günlük sorunsuz bir yolculuktan sonra batının en sarp dağlarına geldiler. Burasının ulaşımı zordu ama suyu ve otu boldu.

Halk çadırları kurup yerleşmeye çalışırken Kara Hasan'la eniştesi o gece kimseye sezdirmeden altınları güvenli bir yere gömdüler. Ertesi gün Kara Hasan kraldan izin almak için Tiflis'e giderken, Ali obada kaldı. Obadakiler yeni yurtlarını sevmişlerdi. Ali, geldiklerinin üçüncü günü karısına altın bir kolye hediye etti. Ne var ki kolyenin önemini obada hiç kimse bilmiyordu. Ali, kaynıyla birlikte hazineyi gömerken almıştı, karısını mutlu etmekten başka da bir amacı yoktu.

Kolye aslında Cengiz Han'ın karısı Börte'ye, Çin Kraliçesi Prenses Lu'nun hediyesiydi. Kolyenin arkasında kraliçenin arması bulunuyordu.

Fatma, kocasını üzmemek için kolyeyi ilk gün taktı fakat ikinci gün kaldırıp sandığa koydu. Başkasına ait bir hatırayı üzerinde taşımak istemiyordu.

Yeni yurtlarına gelişlerinin yedinci gününde Kara Hasan, Tiflis'ten döndü. Gürcü Kralı kendisini çok iyi karşılamış, yıllık götürü bir vergi karşılığında yerleşmelerine izin vermişti.

BÖLÜM 8

Her şey yolunda gibi görünüyordu. Gürcistan'a gelişlerinin üçüncü ayı dolmuş, yaz bitmiş, güz sessizce gelip geçmişti. Zaman kışlağa inme zamanıydı. Çadırları ısıtmak zor olduğundan korunaklı bir alanda kışlamaları gerekiyordu. Kısa bir araştırmadan sonra uygun bir yer bulmakta gecikmediler. Burası etrafı dağlarla kaplı, az engebeli, düz bir alandı. Ortasındaki belirgin çıkıntı ve kenarlarındaki geniş düzlük nedeniyle bir tabağı andırdığından, daha ilk günden beri buraya 'Tabaklı' adını verdiler.

Tabaklı'yı çok sevmişlerdi. Hemen kolları sıvayıp işe başladılar. Ayağına yürük, eline çabuk herkes kışlaklarını kurmak için çalışıyordu. Yaşlıları ve çocukları yirmi muhafızla birlikte hayvanlara göz kulak olmak için yaylak merkezinde bırakmışlardı.

Tabaklı'da ise yoğun bir faaliyet vardı. Kimisi su getirip harç karıyor, kimi duvar örüyor, kimi de odun kesiyordu. Obada dayanışma güçlüydü. İşlerini bitirenler komşularına yardım ediyordu. Çoğunluğunu yaşlı ve kadınların oluşturduğu bir grup da sepileyip terbiye ettikleri derilerden çeşitli boy ve bedende kürk ve yelek yapmaya çalışıyorlardı.

Evler çember şeklinde bir mekânın etrafına dizilmişti. Kapı ve pencereleri birbirlerine bakıyordu. Buna ağıl diyorlardı. Ayrıca her ev, içeriden bir kapıyla ahıra açılmaktaydı. Bu hem güvenlik hem de ısınmak için gerekliydi.

Değirmenci Çolak Duran'ın işi de pek kolay değildi. Suyun ve arazinin durumu uygun olmadığı için insan ya da

hayvan gücüyle çalışan kara değirmenini inşa etmeye çalışıyordu. Köyün tam orta yerindeki çıkıntının yanına bulgur yapmak için soku denilen bir dibek konmuştu. Ayrıca on adım eninde ve yirmi adım boyunda bir yunağın da temeli atılmıştı. Burası ağılın çamaşırhanesi olacaktı.

Tabaklı'da çalışmalar sürerken bir ara yaylakta bıraktıkları muhafızlardan üçünün dörtnala kendilerine geldiklerini gördüler. Herkes işi bırakıp, telaşla onlara bakıyordu. Gelenler iyice yaklaşınca içlerinden biri, "Yaylağı uğrular[4] bastı," diye bağırdı. Bunu duyan herkes ok, yay ve kılıcını alarak atına atlayıp yaylağın yolunu tuttu. Ahırı da evi de unutmuşlardı. Yalın kılıç dörtnala ilerliyorlardı.

Sonunda yaylağa vardılar. Kadınlar ve çocuklar korku ve telaş içindeydiler. Etraf savaş alanına dönmüştü. Çadırların birkaç tanesi parçalanmış, bazıları da yanmıştı. Fazla kayıpları yoktu. Uğrulardan dördünü muhafızlar oklayarak öldürmüşlerdi.

Kara Hasan, etrafını saran kadın ve çocuklara, "Kaç kişiydiler?" diye sordu.

"Otuz kadar vardı," dedi kadınlardan biri.

Ali, kızgın görünüyordu.

"Peşlerine düşmeyecek miyiz?"

Kara Hasan, "Bu arazide onları bulmamız zor olur," dedikten sonra yanındakilere döndü.

"Çadırlarınızı kontrol edin, zarar ziyan var mı?"

Uğrular hayvanlara dokunacak zaman bulamamışlardı. Telaşla çadırlara girip yükte hafif, pahada ağır bulduklarını alıp kaçmışlardı. Kayıpları çok değildi ama Fatma'nın kolyesi de gitmişti. Yine de fazla üzülmemişlerdi. Yaylak-kışlak hayatında bunlar olağan şeylerdi. Can kayıpları olmamasına seviniyorlardı.

---

[4] Hırsız.

Hayvanları, çadırları ve kalan eşyaları toplayıp kışlağa döndüler.

Han'ın dokuzuncu muhafız alayı, kırk birinci süvariyi aramayı sürdürüyordu. Fakat arama taramanın eski hızı kalmamıştı. Halk çoktan unutmuştu ama Han ailesi için durum ihanet meselesinden çok, bir onur ve şeref meselesine dönmüştü. Aramadık yer bırakmadılar. Binlerce insan işkenceden geçirilip bir o kadarı da öldürülmüştü. Kırk birinci süvari ise sır olup kayıplara karışmıştı.

Kıpçak Obası'nda günlük yaşam normal akışını sürdürürken Tiflis'te çok ilginç bir gelişme yaşanıyordu. Kıpçak Obası'nı basan uğrulardan biri, Fatma'nın çadırından çaldığı gerdanlığı kuyumcular çarşısına getirmişti. Han ailesi, çalınan hazinenin eninde sonunda satılması için kuyumculara getirileceğini bildiklerinden, önemli kuyumcuların dikkatlerini çekmişlerdi. Kuyumcu Dikran Usta, paraya çevrilmesi için kendisine getirilen kolyeyi incelerken Kraliçe Lu'nun armasını hemen tanıdı. Dünyanın belki en nadide takısı elindeydi. Fakat Han ailesiyle başının derde girmesini istemiyordu. Kolyeyi getiren kişiyi oyalarken çırağını gizlice batı Moğol birlikleri bölge kumandanına gönderdi. Çok geçmeden gelen muhafızlar uğruyu alıp götürdüler. Adam korkudan her şeyi anlatmasına rağmen yine de kafasını kurtaramadı.

Han ailesi sonunda bir ipucu yakalamıştı. Vakit geçirmeden elli bin kişilik bir orduyla Gürcistan'ın dağlık bölgesine sefer düzenlediler. Moğol öncü birliklerini Hazaryalı Bartan komuta ediyordu.

***

Ketboğa burada lafa karıştı.

"Hazaryalı'nın cesur ve bilge bir komutan olduğunu ve babasının da Han'ın emriyle öldürüldüğünü biliyorsun."

"Evet."

"Peki onun, babasını öldüren bir iradeye yardım etmesinin makul bir nedeni var mı?"

"Han, işe yarar adamı tanır. Ayrıca onlara karşı çok da cömerttir. Bartan'ın askerî yeteneğinden yararlanmak için onun hırsını biraz okşamış, o da ilgisiz kalmamıştır, bu kadar basit."

"Haklısın, devam et."

Yüzbaşı anlatmaya devam etti.

***

"Arazi, büyük orduların sevk ve idaresi için uygun değildi. Bartan, emrindeki güçleri biner kişilik elli bölüğe ayırmıştı. Bölgeyi çok iyi tanıyan kılavuzları vardı. Dağlık alanın doğu ve batı yöndeki giriş çıkışları on bin kişilik bir kuvvetle tutulmuştu. Kalan kırk bin kişi Tabaklı'nın bulunduğu alanı geniş bir çember çizerek kuşattılar.

Kumandana göre işin yarısı bitmişti. Bundan sonrası kolaydı. Çemberi daraltıp düşmanı imha edeceklerdi.

Kıpçak Obası'nda ise eli silah tutan üç bin savaşçı vardı. Elli bine karşı hiç şansları yoktu. Yine de küçük gruplara ayrılıp vur-kaç savaşı başlattılar. Hareket tam iki ay sürdü. Bartan düşmanı beş yerde kıstırıp beş kez savaşmaya mecbur ederken onlara çok kayıp verdirmişti. Fakat kendi kayıpları da az değildi. Düşmanın vur-kaç grupları, seri ok yağmurlarıyla kendilerine aman vermiyordu. Yine de harekâtı sürdürmekte kararlıydı.

Akşama doğru yoğun bir kar yağışı başladı. Korku ve ölümle birlikte soğuk kuzey rüzgârı, yaklaşan tipiyi haber veriyordu. Kimse bir adım önünü göremiyordu. Aradan çok zaman geçmedi. Rüzgâr hafif hafif hızlanırken bir anda düşmanla karşı karşıya geldiler. Tipi de, kar da hiçbirinin umurunda değildi. Taraflar yalın kılıç birbirlerine girdiler.

Bu ıssız dağ başında gırtlak gırtlağa bir ölüm kalım mücadelesi başlamıştı. Kıpçakların kadınları da en az erkekleri kadar iyi savaşıyordu. Ama kendilerinden hayli kalabalık bu güç karşısında fazla bir varlık gösterememişlerdi. Fatma, küçük kızını bir heybeye koyup omzuna atmıştı. Hem düşmanla kılıçlaşıyor hem de oğlunu arıyordu. Yüzü gözü kan içindeydi.

Kocası ve kardeşi gözlerinin önünde düşman okundan kurtulamamışlardı. Sonunda olan olmuş, güneş doğmuş, düşman Tabaklı'ya girmişti. Kumandanın emriyle tam bir Kıpçak avı başlatılmıştı. Yakaladıklarını kadın, erkek ve çocuk demeden öldürüyorlardı. Fatma'nın bir elinde kılıç diğer elinde bir heybe vardı. Dövüşerek bir yere varamayacağını biliyordu. Çocukları öldürmeyeceklerini bilse teslim olurdu. Ancak onları da öldürüyorlardı. Heybesini omzuna alıp birkaç adım ileride kendisini bekleyen sadık atına binerek hızla oradan uzaklaştı.

Bunu fark eden bir bölük komutanı, iki manga askerle onun peşine takıldı. Engebeli arazide ölümüne bir takip başlamıştı. Fatma'nın bir planı yoktu. Umudu da tabii. Nereye gideceğini bilmiyordu. Kendini kaderin rüzgârına terk etmişti. Gözlerini kapatıp bildiği bazı Kur'an ayetlerini tekrarlarken Kür Irmağı'na yaklaştığını fark etti. Düşman ise vazgeçecek gibi değildi. Olanca hızıyla peşindeydi. Üstelik ok menziline de girmişti. Kırk-elli kulaç kadar önündeki tahta köprüye yaklaşırken korktuğu başına geldi ve atı bir düşman okuyla vuruldu. Kendisi de heybesi de bir yana savrulmuştu. Hemen doğrulup heybesini omzuna alarak koşmaya başladı. Köprüyü tam yarılamıştı ki omzuna saplanan bir okla gözleri karardı. Yine de gücünü toplayarak son bir kez heybedeki çocuğuna baktı. Düşman da yaklaşmak üzereydi. Kıbleye doğru yöneldi. Yaşlı gözlerle, "Allah'ım, sen ki Musa'yı ve Yunus'u deryada korudun, çocuklarım sana emanet. Onlardan merhametini esirgeme," diye son duasını

ettikten sonra kendisini omzundaki heybeyle birlikte Kür'ün azgın sularına bıraktı.

Askerler arkasından uzun uzun bakıp onun öldüğüne kanaat getirerek geri döndüler. Böylece Konurbek ve namıdiğer Ali Tigin'e yardım eden Kıpçak Obası'ndan hiç kimse hayatta kalmadı. Zor da olsa adalet yerini buldu ve kırk birinci süvari cezasını çekti."

***

Yüzbaşı'nın anlattıklarını Ketboğa da Tümenbeyi de ilgiyle dinlemişlerdi.

Tümenbeyi gülümseyerek, "Öyle bir anlattın ki, seni tanımayanlar, olayı gören bir Kıpçak olduğuna yemin edebilirler," dedi binbaşıya.

Binbaşı saygılı bir dille, "Kumandanım, Kıpçak değilim, olayı da görmedim. Hani bozkırda bir laf vardır, 'Yiğidi öldür hakkını yeme' derler ya, bence otuz yıl önce yaşanan bu olayın gerçek kahramanı Hazaryalı Bartan değil," deyince, "Fatma mı?" diye sordu Ketboğa.

"Evet komutanım."

"Haklısın, Fatma saygıyı hak ediyor. Ama yine de o bizim düşmanımız."

Bu arada Tümenbeyi, "Hazineye ne oldu?" diye sordu merakla.

"Tabaklı'nın altını üstüne getirmelerine rağmen hazinenin izine bile rastlayamadılar. Baharla birlikte Bertan, Cormagon ve Sungur Tekin, Han'ın emriyle bölgeye ikinci bir hareket başlattılar. Bozkırın namlı yadacıları, falcıları ve kâhinleri Bartan'ın emrindeydi. Dağ taş, iğneden ipliğe didik didik arandı, yine de hiçbir şey bulunamadı. Tek gözü kör, bir ayağı topal, kekeme bir kâhinin, hazinenin bulunması için yüz tane on yılın geçmesi lazım demesini kimse ciddiye

almazken, Kuçalı büyücünün üç tane on yıl kehanetine inananlar oldukça fazlaydı."

Tümenbeyi meraklanmıştı.

"Kuçalı haklı mı sence?" diye sordu.

"Ben kâhinlere inanmazdım ama Kuçalı haklı galiba, üç on yıl doldu ve biz hazinenin yerini biliyoruz."

"Biliyor muyuz?" dedi kumandan merakla.

"Evet."

"Nerededir?"

"Alamut'ta."

Kumandan bu cevabı beklemiyordu.

"Alamut'ta mı?" dedi heyecanla.

"Evet," diye tekrarladı yüzbaşı.

Kumandan önüne bakarak uzun uzun düşünürken, "Alamut'taymış demek" sözcükleri döküldü dudaklarından. Tümen beyine dönerek, "Yüzyıl yaşasam Alamut'ta olacağı aklıma gelmezdi," dedi. Sonra yüzbaşıya, "Hâlâ orada mı?" diye sordu.

"Evet."

"Oraya kim götürdü?"

"Kim bilir, belki çalanlar, belki de çalanlardan çalanlar."

"Çalanlardan çalanlar mı?"

"Evet."

"Şeyh'le bunların arasında nasıl bir ilişki var?"

"Anladığım kadarıyla Ali Tigin ve kaynı, Tabaklı'ya yerleşirken uğrular bir baskınla hazineyi ele geçirmişler. Han ordularının gece gündüz her yerde aradığı kırk katır altınla dolaşmanın zorluğunu anlayan uğrular, en güvenli yer olarak Alamut'u görmüşler. İyice düşünüp taşındıktan sonra Şeyh'in huzuruna çıkarak hazinelerin yarısına karşılık iltica hakkı istemişler, Şeyh de kabul etmiş."

"Peki, Şeyh sözünü tutmuş mu?"

"Doğrusunu isterseniz bu konuda net bir şey bilen yok. Kimileri, altınları aldıktan sonra Şeyh'in uğruları öldürttü-

ğünü, kimileri sözünde durup onları koruduğunu, kimileri de uğruların, Şeyh'in etkisine girip tövbe ederek onun sadık bendeleri olduğunu söylüyorlar. Ama bildiğimiz bir gerçek var, o da altınların kalede olduğudur."

"Altınların orada olduğundan nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

"Altının oraya getirildiğini gören biriyle konuştum."

"Kim bu?"

"Bir kadın."

"Bir kadın mı?"

"Evet."

"Şu an nerededir?"

"Kızıyla birlikte konuk çadırında. Bildiklerini anlatmak için emrinizi bekliyorlar."

Ketboğa şaşırmıştı. Binbaşı'nın ne kadar tedbirli ve iş bitirici olduğunu biliyordu.

"Çabuk içeri alın," dedi.

Binbaşı dışarı çıkarak birkaç dakika sonra yaşlı bir kadın ve kızıyla içeri girdi.

Yaşlı kadın orta boyluydu. Hafif öne eğilerek yürüyordu. Bembeyaz saçları, siyah başörtüsünün altından omuzlarına dökülmüştü. Yüzünde ve alnında derin kırışıklıklar vardı. Gözleri solmuş, dudakları grileşmişti. Yanındaki hanım ise orta yaşlarda, yuvarlak yüzlü, çatma kaşlı, etine dolgun biriydi. Kumandan her iki kadına "Hoş geldiniz," diyerek oturmaları için karşısındaki sedirde yer gösterdi. Yaşlı kadın, güçlükle ve kızının yardımıyla yürüyerek oturduktan sonra, "Hatun ismin nedir?" diye sordu kumandan.

"İsmim Sara, yanımdaki de kızım Leyla," diye cevap verdi yaşlı kadın.

"Kaç yaşındasın?"

"Tam hatırlamıyorum ama yüzü geçtim."

"Yüzü geçtiniz demek."

"Evet."

"Kiminiz kimseniz yok mu?"

"Yüce kumandan, ailem Horasan'ın Merv kentindendir. Babam Kirman Selçuklu Beyi'nin saray hekimi Seyit Yahya idi. Beni de hekim olarak yetiştirmişti. Saray kadınlarının tedavisinden sorumlu idim. Eşim, Bey'in mali danışmanı, kızımın eşi de mühime kâtibiydi. Bir gün yazlık köşkümüzden dönerken Alamut fedailerinin hücumuna uğradık. Kervanımız yağmalanıp korumalarımız öldürüldü. Beni, kızımı, babamı ve enişteme esir edip Alamut'a götürdüler. Şeyh, babama ve enişteme Bey'in sarayına yerleşip kendi adına casusluk teklifinde bulunuyordu. Aylarca uğraşmasına rağmen ikisini de ikna edemeyince onları öldürttü. Ben hekim olduğumdan bir süre kaledeki kadınlarının hizmetinde bulundum. Bir yıl kadar sonra saraydaki kadınlar başka yere gönderilince bizi de serbest bıraktılar."

"Cengiz Han'ın hazinelerinin Alamut'a getirildiğini gördün mü?"

"Evet."

"Bize biraz ondan söz eder misin?"

Yaşlı kadın hatırlar gibi biraz durup düşündükten sonra ağır ağır anlatmaya başladı.

"Bir gün Şeyh'in gözdelerinden biri rahatsızlanmıştı. Onu görmeye giderken Şeyh'in çalışma odasının çok yakınından geçmek zorunda kaldım. Sola dönüp epey ilerleyince bazı sesler duydum, durup dinleyince sesin beş kulaç kadar yukarıdaki hava deliğinden geldiğini fark ettim. Kimlerin konuştuğunu göremiyordum ama birinin Şeyh olduğundan emindim. Kısık sesli bir adam, kırk katır altının yarısına karşılık Şeyh'ten sığınma istiyordu. Şeyh de hiç itiraz etmeden gidip getirmesini söylemişti. Ertesi gün köşkün önünde kırk yüklü katır gördüm. Fedailer yükleri boşalttıktan sonra katırları ahıra götürdüler," diyerek sözlerini bitirdi.

"Altınları nereye taşıdıklarını gördün mü?" diye sordu kumandan.

"Köşke taşıdıklarını gördüm," diye cevap verdi yaşlı kadın.

"Peki, Şeyh'le pazarlık eden adamı görme şansın oldu mu?"

"Yüzünü görmedim ama kısık sesli biriydi."

Kumandan bir süre dalgın dalgın ona bakarken, "Peki, Cengiz Han'ın mezarı hakkında bir şeyler biliyor musun?" diye farklı bir soru sordu.

"Hayır," dedi yaşlı kadın kendinden emin bir sesle.

"Bize yardım etmen, Han'a duyduğun sevgiden mi yoksa Şeyh'e olan kininden mi?"

"Şeyh'e olan kinimden."

"Kin gütmenin, insan sağlığı için iyi olmadığını biliyor musun?"

"Başka şeyler de biliyorum."

"Ne gibi?"

"Beni bu yaşıma kadar kinimin getirdiğini."

Kumandan, yaşlı kadın ve kızına bir süre baktıktan sonra, "Nereye gitmek istiyorsun?" diye sordu.

"Merv'e," diye cevap verdi yaşlı kadın.

"Binitiniz var mı?"

"Evet, bir devemiz var."

"İyi o zaman, şimdilik konuk çadırında dinlenin. Arkadaşlarımız uygun bir kervana katılmanızı sağlar."

"Sağ olun kumandan. Allah sizi zafere erdirsin," dedi yaşlı kadın ve kızının koluna girerek çadırdan ayrıldı.

Yaşlı kadın ve kızı çadırdan ayrılırken kumandan düşünceli görünüyordu. Bir süre öyle kaldıktan sonra Binbaşı ve Tümenbeyi'ne döndü.

"Bir an kadının doğruyu söylediğini varsayalım, bu kuşatma planımızda herhangi bir değişiklik yapmamızı gerektirir mi?" diye sordu.

"Gözden geçirilmesinde yarar vardır," diye cevap verdi Binbaşı.

Kumandan, "Buna neden gerek duyuyorsun?" diye sordu.

Binbaşı biraz düşündükten sonra, "Konutun havaya uçurulmasıyla hazinenin zarar göreceğini düşünüyorum," dedi.

"Tek çekincen bu mu?" diye sordu kumandan tok bir sesle.

"Evet."

Kumandan önce Binbaşı'ya sonra da Tümenbeyi'ne baktıktan sonra ağır ağır anlatmaya başladı.

"Alamut'a tünel açılmasını iki yıl önceden tasarlamıştık, on aydan beri de üzerinde çalışıyoruz, bitmesi an meselesidir. Merkezi nokta konutun altındadır. Yan tünellerin hepsi oraya açılıyor. Bu hesapla, patlamadan en çok etkilenen konut olacaktır. Şunu iyice bilin ki merkezi patlama olmazsa diğer patlamalar işe yaramaz. Kaleyi de hazineyi de alamayız. Eğer patlama tasarladığımız gibi gerçekleşirse kale de, hazine de elimize geçer. Ancak ne var ki altınlar biraz sağa sola dağılmış olur. Bu da sorun değil, toplarız. Anlayacağınız, önümüzde iki seçenek var: Biri zafer, diğeri yenilgi. Hangi asker zafere sırtını döner?" diyerek sözünü bitirirken, Binbaşı tok bir sesle, "Kumandan, savaşın da zaferin de meşru koşulları vardır. Savaş var savaşırsın, savaş var görmezden gelirsin," dedi.

"Görmezden gelmenin koşulları hazır mı?" diye sordu öfkeyle kumandan.

"Kumandanım, sözünü ettiğimiz altınlar sıradan takılar değil. Hanlar Hanı Cengiz Han adına Gök Tanrı'ya adanmıştır. Tanrısal irade onların kurtarılmasından yanadır. Gerekirse planı değiştirir, saldırıyı erteleriz," dedi Binbaşı.

Kumandan, Binbaşı'ya dikkatle baktı. Onda mert, ciddi, cesur ve inançlı bir askerin bakışlarını görüyordu. Ne var ki onun muhakeme yeteneği zayıftı. Olaylar arasında sebep-sonuç bağı kuramıyordu. Her şey apaçık ortada olmasına

rağmen bunu görememesine üzülüyordu. Sesini biraz alçaltıp, "Bak Binbaşı," diye anlatmaya başladı.

"Ben, ehli kitabım, sizin dininize saygım var ama ona inanmam ve onunla amel etmem mümkün değil. Bunu Han dahil herkes biliyor. Ama burada belirleyici olan benim iradem değil. Sorun, Han ailesinin tercihlerine göre çözümlenir. Onların da savaşı seçeceklerinden kuşkum yok."

Binbaşı lafa karışarak, "Bundan nasıl emin olabiliyorsun?" diye sordu.

Kumandan biraz durakladıktan sonra, "İstersen şöyle düşünelim," diyerek sözlerine devam etti.

"Bir an hazineleri noksansız ele geçirdiğimizi varsayalım. Mezarın yerini hiç kimse bilmiyor. Bu durumda hazine ne işe yarayacak? Ortada yüklü bir adak, bir mezar, bir de ölü var. Ancak ölü ve mezar kayıp. Bu muammayı nasıl çözmeyi düşünüyorsun söyler misin? Moğol töresine göre her şey yeterince açık. Gök Tanrı bize malum olmayan nedenlerden dolayı, Hanlar Hanı'nın bir süre adaktan ayrı kalmasını irade buyurmuştur. Bu durumda yapılacak şey çok basittir. Burhan Dağı'na çıkıp bizleri gözleyen Gök Tanrı'ya dokuz Şaman'ın dokuz beyaz kısrak kurban etmesi gerekiyor. Dokuz kurbanın affettiremeyeceği kefaret yoktur. Bunu Han ailesi de şamanlar da çok iyi biliyor. Ben Han ailesini çok iyi tanıyorum. Bu durum karşısında zaferi tercih edeceklerinden kuşkum yoktur. Bu konuda biz karar verme yetkisine sahip değiliz. Yapacağımız tek şey var. O da durumu Han'a bildirip ondan cevap beklemektir," dedi.

Kumandanın görüşlerini, Tümenbeyi de Binbaşı da beğenmişti. Haber, hemen bir bitikçiye yazdırılarak gecikmeden bir ulakla yola çıkartıldı.

Kumandan, üzerinden büyük bir yük kalkmış gibi rahatlamıştı.

Tümenbeyi'ne dönerek, "Rostov, esirleri teslim aldı mı?" diye sordu.

Tümenbeyi yarım ağızla, "Evet," diye cevapladı.

Kumandan, Tümenbeyi'nin bir sıkıntısı olduğunu anlamıştı.

"Bir durum mu var?" diye sordu.

Tümenbeyi'nin kararsız gibi bir hali vardı.

Kumandan güven verici bir sesle, "Konuşman konuşmamandan iyidir, ne söyleyeceksen söyle," dedi.

Bu sözler üzerine cesarete gelen Tümenbeyi, "Bu adama güvenmiyorum kumandanım," dedi.

"Hangi adama?" diye sordu kumandan.

"Rostov'a."

Kumandan şaşırmıştı.

"Rostov'a mı?"

"Evet."

"Geçerli bir nedenin var mı?" dedi kumandan.

Tümenbeyi, "Adam, insana boş gözlerle bakıyor. Ne düşündüğünü anlamak mümkün değil. Çok konuşuyor ama aslında hiçbir şey söylemiyor. Dişlerini gösteriyor. Konuşuyor mu, gülüyor mu belli değil. Kapalı bir kutu sanki, her hareketine tehlike ve belirsizlik hâkim. Örneğin sizi görünce ruhuma güven doluyor, onu görünce ürperiyorum," diyerek sözlerini bitirdi.

"Bunda şaşılacak bir şey yok ki, yıldızınız uyuşmuyor. Onun bahsettiğin özelliği düşman olduğunu değil, karakterinin senden farklı olduğunu gösterir. Bize benzemeyen herkesi düşman olarak görürsek dünya yaşanacak yer olmaktan çıkar," dedi kumandan.

Tümenbeyi'nin kuşkusu devam ediyordu.

"Kumandanım, tedbirli, akıllı ve çok zeki," deyince kumandan yanıtladı: "Bundan neden korktuğunu anlayamadım."

"Kumandanım, böyle birinin düşmanlığı tehlikeli olur."

"Haklısın ama o bizim dostumuz, akıllı olduğu için de bizimle dost kalmayı tercih edecektir. Ayrıca ne kadar akıllı,

zeki ve tedbirli olursa olsun gücün bizde olduğunu unutma, Rostov bize tavır almayacak kadar zekidir," dedi.

Tümenbeyi, "Aklı varsa almaz. Servetini Moğol fetihlerine borçludur. Han'ın ele geçirdiği sayısız esirlerin satışından hesapsız servet kazanmıştır," dedi.

Kumandan güven verici bir sesle, "Rostov'dan çekinmene gerek yok. Bizden faydalandığı doğru ama bize yararı olduğu da doğrudur. Moğol fetihlerinin bazılarında alınacak yerlerin önemli harita bilgilerini Han'a veren odur. Senin anlayacağın, Rostov, Han'ın akıllı, zeki, tedbirli ve zengin bir hizmetkârıdır," dedi.

Tümenbeyi, "Umarım öyle kalır," deyince kumandan, "Kalacağından kuşkum yok, aksi halde kendi bilir. Hayatı, Han'ın ağzından çıkacak iki kelimeye bağlıdır," dedi.

Kumandan, konuşmasıyla olduğu kadar tavır ve hareketleriyle de ikna edici ve güven vericiydi. Makul ve mantıklı sözlerle her iki subayını rahatlatmıştı. Onun anlayışlı tavrından cesaret alan Binbaşı, "Kumandanım, hareket bir aya kadar başlar mı?" diye sordu.

Kumandan, "Bir aya kalmaz," dedikten sonra Tümenbeyi'ne döndü.

"Birliklerin maneviyatı nasıl?"

"Çok iyidir. Bu konuda bir sıkıntımız yoktur," dedi Tümenbeyi.

Ama kumandanın bazı sıkıntıları olduğu belliydi.

"Kulağıma gelen bazı haberler beni düşündürüyor," dedi kumandan.

"Ne gibi?" diye merakla sordu Tümenbeyi.

"Biz, evreni tek bayrak altında toplamak gibi yüce bir davanın erleriyiz. Yüce davalar, yüce insanlarla başarılır. Bunu biliyorsunuz."

Yüzbaşı ve Tümenbeyi dikkat kesilmiş, anlatılanları ilgiyle dinliyordu.

"Batı yönünde seri fetihler başlattık. Güney ordularımız Anadolu'yu ele geçirip Suriye'ye girerken Alamut, kuzey ordularımızı zorluyor. Savaştığımız ülkelerin çoğunun halkı Müslüman'dır. Biz onlarla Müslüman oldukları için savaşmıyoruz. Büyük mücadelemizin amacı, Büyük Kurultay'ın kurmaya karar verdiği dünya devletine insanların biat etmelerini sağlamaktır.

Ordumuzdaki bazı Hıristiyan komutanlar, büyük davamızı Müslümanlara karşı bir haçlı seferine dönüştürmek istiyorlar. Girdikleri Müslüman topraklarında yaptıkları pek hoş değil. Bundan Han'ın da rahatsız olduğunu biliyorum. Böylesine küçük düşünen komutanlar hem davamıza hem de ordu disiplinine zarar veriyor. Bunları iyi takip edin ve onlara meydan vermeyin," diyerek sözlerini bitirdi.

"Kumandanım," dedi Tümenbeyi, "ordu içinde hekimlik yapan bazı Hıristiyan keşişler vardır. Onlar hekim gibi görünüyorlar ama asıl amaçları hekimlik değil, Hıristiyanlık'ı yaymaktır. Bu arada dinî hassasiyetleri güçlü bazı Hıristiyan subaylarını da kışkırtmaktan geri durmuyorlar. Ben bunların sayılarını tespit ettirdim. Bir elin parmaklarını geçmezler. Emîr verirseniz hepsinin orduyla ilişkisini keseriz," dedi.

Kumandan her iki subayına döndü.

"Onların orduda bulunuş nedeni askerin maneviyatını ve savaş azmini canlı tutmaktır. Ama görevlerini yapamayacak kadar taassuba gömüldükleri için işlerine son verin."

Binbaşı burada lafa karışarak, "Kumandanım, onların yerine Budist rahipler alırız daha yararlı olurlar," dedi.

"Zannetmiyorum, onlar da et yemeyen, savaş karşıtı miskinlerdir. En az keşişler kadar zararlı olurlar. Siz yine bizim Şamanlardan seçin, onların bazılarının insanları yönlendirmede ve etkili konuşmada üstün yetenekleri vardır. Bu işi hemen halledin," dedikten sonra Tümenbeyi ve Bin-

başı'ya, "Söyleyecek başka bir şeyiniz yoksa gidebilirsiniz," dedi.

Her iki subay oturdukları sedirden kalkıp, kumandanlarını saygıyla selamladıktan sonra çadırdan ayrıldılar.

Aradan iki gün geçmişti. Binbaşı, Sara Hatun ve kızı Leyla'yı, Merv'e gidecek kervana teslim etti. Anne ve kız, deve üzerindeki bir hevdeçin içindeydiler. Hevdeç dört bir yandan beyaz tüllerle kaplanmıştı. İçeridekiler dışarıyı rahatça görebildikleri halde dışarıdan içeri pek seçilmiyordu. Develer ve katırlar, yılan gibi kıvrıla kıvrıla uzanan dar yolda ağır ağır ilerliyordu.

Sara Hatun dalgın ve üzgündü. Gözlerini belirsiz bir noktaya dikmiş, öylece bakıyordu. Bir ara, "Ruhumdaki ateş söneceğine iyice alevlendi," diye söylendi kendi kendine.

"Onca yalana rağmen mi?" dedi Leyla.

Yaşlı kadın dönüp bakmadı ama kızmıştı.

"Yalan ha! Yalan demek... Şeyh'in, kocanı ve babanı öldürttüğü yalan mı?" dedi kızına.

"Orasına bir sözüm yok, doğru ama hazineyle ilgili anlattıklarının hepsi yalan. Biz Alamut'ta dört ay kaldık, on değil. Bu süre içinde ne hazine gördük ne de hazineyle ilgili herhangi bir şey."

Kadın dönüp, kızının yüzüne anlamsız gözlerle baktı.

"Alamut'un yerle bir edilmesini istiyorum. Anlıyor musun?" dedi.

Genç kız, annesine öfkeyle, "Alamut zaten yerle bir olacak, Moğolların kuşatıp da yıkmadıkları kale mi var?" dedi.

Annesi bir süre durgunlaştı.

"Senin bilmediğin çok şey var kızım. Ben Alamut'un tam altı kez kuşatıldığını bilirim. Her seferinde kuşatmanın başarısız olduğunu da gördüm. Dinime ihanet pahasına yalan söylememin nedeni Moğolların azmini bilemektir. Başka şey değil."

"Peki, Alamut yerle bir olup herkes öldürülürse ruhun huzur bulabilecek mi?"

"Bilmiyorum kızım," dedi umutsuz bir sesle.

Bir süre konuşmadılar. Leyla hevdeçin tüllerini aralayıp ıssız yolları seyrederken kalbinin de yollar kadar ıssız olduğunu fark etti. Annesine dönüp, "Senin yine yalanların var, yaşına rağmen onlara sarılıp hayatta kalabiliyorsun," dedi.

Annesi dönüp onun elinden tuttu.

"Aldırma kızım, ben yüz yıllık çürümüş bir çınarım. Sen ise daha gençsin, mutluluk ve huzura çok yakınsın. Bir gün kalbinin onlarla dolacağından eminim. Sen de şundan emin ol ki, yaşlı kalbimde yalnız intikam alevi ve yalanlar yoktur. Bazı gerçekler de vardır."

Genç kız merak etmişti.

"Ne gibi gerçekler?" diye sordu annesine.

"Çok büyük ve önemli."

"Niye söylemiyorsun?"

"Doğruyu her zaman söylemek iyi değil. Doğru yerde, doğru zamanda ve doğru kişiyi bulursam söylerim. Şimdi söylesem bu bilgi Moğolların işine yarar, oysa onları en az Alamutlular kadar sevmiyorum. Ama o içimdeki gerçeklerden en çok önemsediğimi sana söylemek istiyorum," dedi.

Genç kız merak etmişti.

"Nedir?" diye sordu sabırsızlıkla.

"Yaşlı kadın, kızının elinden tutup, "Kalbimin başköşesinde senin sevgin var. Şu ana kadar onun yerini hiçbir şey alamadı," dedi.

Genç kızın yüzü belki ilk kez güldü. Annesine dönüp, "Biliyor musun anne?" dedi. "Aslında sen çok iyi birisin ama kalbindeki alev seni yakıp kül etmiş. Bir bakıma cehennemi yaşamışsın bu dünyada."

Kadın yorgun gözlerle kızına baktı. Titrek bir sesle, "Bu sözlerle nereye varmak istiyorsun güzel kızım?" dedi.

Kızı güven verici bir sesle, "Asırlık ömrünü Alamut'un çöküşünü görmeye adadın. Ruhunu kurtarıp, huzura kavuşmanın yolu bu değildir. İntikam alevi kalbinde nefretten başka hiçbir şey bırakmamış. Böyle bir kalp, huzur ve mutluluk benzeri güzellikleri barındırmaz," dedi.

Kadın ona sevgi dolu gözlerle uzun uzun baktı.

"Bu yaştan sonra annenin yapacağı ne var akıldanem?" diye sordu kızına.

"Benim yaptığımı," dedi kızı hiç düşünmeden.

"Benim bilmediğim bir şey mi yaptın?" dedi annesi.

"Babamın ve kocamın öldüğü ilk günlerde dünya başıma yıkılmıştı sanki. Akşam mıydı, sabah mıydı ayırt edemiyordum. Doğru-yanlış, helal-haram, güzel-çirkin gibi duygular birbirlerine karışmıştı. Ruhumda, dilimde ve kalbimde belirgin olarak bir tek Allah kelimesi kalmıştı. Anladım ki Yüce Tanrı'm beni yalnız bırakmamış. Gece gündüz 'Allah'ım bana sabır ver. Doğru yoldan ayırma.' diye dua edip durdum. Şu an kendimi dünyanın en huzurlu insanı hissediyorum. Kalbindeki kini Alamut'un çöküşü yok edemez. Kafanda zekâ, kalbinde ise Allah inancı olduğunu biliyorum. Tüm ruhunla Allah'ın ipine sarıl, iç huzurunu yeniden bulacağına eminim," dedi.

Yaşlı kadın, kızının eline daha sıkı sarıldı.

"Sen bana Allah'ın bir lütfusun, umarım her şey söylediğin gibi olur," dedi.

Merv kervanı, Sara Hatun'u ve kızını sırlarıyla birlikte oradan uzaklaştırırken, Binbaşı kim bilir hangi düşünceyle arkalarından uzun uzun bakıp durdu.

BÖLÜM 9

Havada hafif bir rüzgâr vardı. Gökyüzü, kirli siyah bulutlarla kaplıydı. Rostov'un esir kafilesi Suğdak yolunda ağır ağır ilerliyordu. O gün akşama doğru limana vardıklarında rüzgâr durmuş, bulutlar da dağılmıştı.

Sefere çıkacak ilk üç gemi ipek ve baharat yüklüydü. Esirlerin bir kısmıyla koruma birlikleri bunlara bindirildi. Korumalar malın ve esirlerin güvenliğinden sorumluydular, hepsi de usta silahşorlar arasından seçilmişti. Gün batımından bir saat kadar sonra demir alıp yola koyuldular. Menzilleri İskenderiye idi. Yolları oldukça uzundu. Karadeniz'i, Boğazları ve Ege'yi geçip Akdeniz'e ineceklerdi. Yaklaşık üç yüz kadar esir ve iki bin top kumaş da yarınki gemiye bindirilmek üzere geride kalmış, bir geceliğine kiralanan çadırlara yerleştirilmişti.

Rostov, korumalarıyla birlikte sahile yakın bir handa kalıyordu. Han, her biri üçer katlı, toplam dokuz binadan oluşuyordu. Her binanın boyu üç yüz, eni ise yüz kulacı bulan geniş bir bahçesi vardı.

Rostov ve korumaları yedinci binada kalıyorlardı. Moğol komutanlarından Cormagon ve adamları da aynı binadaydı. Gün boyu yol aldıkları için hepsi de yorgundu. Yataklarına uzandıkları gibi hemen uyudular. Beşi içeride, beşi de dışarıda olmak üzere toplam on kişi vardiya ile nöbet tutuyordu.

O güne kadar Rostov'un kaldığı ve yattığı yeri en yakın korumaları dışında kimse bilmezdi. Oysa o gün ilk kez bir

istisna yapmıştı. Yattığı binayı hatta odayı herkes biliyordu. Onun gibi güvenliğine önem veren birinin neden böyle yaptığını bilen yoktu. Kim bilir, belki de kapıdaki koruma ordusundan ve gizlilikten sıkılıp sıradan insanlar gibi olmayı özlemişti.

Her neyse, o gün kayda değer bir şey olmadı. Herkes derin bir uykuya dalmıştı. Beş nöbetçi, yedinci binanın üst köşesinde yalın kılıç nöbet tutuyordu.

Her şey normal görünüyordu. Gökyüzü berrak, yıldızlar kıpır kıpırdı. Mehtap, altın bir tepsi gibi büyülü ışığıyla çevreye loş bir aydınlık katarken, arada bir duyulan köpek havlamaları gecenin sessizliğini bozuyordu.

Vakit epeyce ilerlemiş, sabaha az kalmıştı. Rostov bir ara uyanıp yattığı divanın kenarında oturdu. Normalde uykusuzluk sorunu yoktu. Böyle gece yarısı uyanmalarına da alışkın değildi. İçinde tarif edemediği bir sıkıntı vardı. Kafasının sağ arka tarafından başlayıp alnına kadar inen ağrı dinmek bilmiyordu. Oysa yatağa girdiğinde çok iyiydi. Çıkıp biraz hava almanın iyi geleceğini düşünerek, çizmesini giyinip, kılıç ve hançerini yanına aldı. Her ihtimale karşı tedbirli olması gerekiyordu. Üçüncü katın merdivenlerinden ağır ağır indi. İkinci kata gelince durup bir süre etrafına bakındıktan sonra hızlı adımlarla basamakları inerek sola dönüp yürümeye başladı. Hava rüzgârsız, sakin fakat soğuktu. Başı hâlâ ağrıyordu. Havadandır, diye düşünürken birkaç adım ilerleyince gördüğü manzara karşısında donakaldı. İki nöbetçi göğsünden yediği oklarla yerde cansız yatıyordu. Baş ağrısını çoktan unutmuştu. "Sıkıntımın sebebi buymuş," dedi kendi kendine ve başını kaldırıp yukarı baktı. Çatı nöbetçisi, olması gerektiği yerde yoktu. Kendisini çabucak toparlayıp koşar adımlarla yedinci binanın arka tarafına geçti. Oradaki nöbetçilerin de öldürüldüğünü görünce baskına uğradıklarını ve hedefin kendisi olduğunu anlamakta gecikmedi. Bunlar her kimse işlerini iyi yapmışlardı doğrusu.

Hemen yerde yatan korumaların kılıç ve kamalarını alıp yatakhaneye doğru koşmaya başladı. Basamakları hızla ikişer üçer atlayıp odaların sağlı sollu açıldıkları büyük salona girdi. Beyaz giysili, yüzleri gözlerine kadar kapalı, bellerinde yaklaşık bir karış eninde kırmızı deri kemerler bulunan bir grup savaşçı, korumaların yattığı odalara ok yağdırıyordu. Sayıları tahminen otuz kadardı. Elindeki kılıç ve kamaları seri bir şekilde fırlatarak saldırganlardan dördünü haklarken kendi kılıcını ve kamasını çekip düşmanların arasına daldı. Bu arada korumalardan sağ kalanlar kılıçlarını kapıp savaşa katılmışlardı. Rostov oldukça iyi savaşıyordu. Hareketleri gözle izlenemeyecek kadar seri, darbeleri öldürücüydü. Üç beş kişiye bana mısın demiyordu. Korumaları onun silahşor olduğunu bilirlerdi ama dövüşürken hiç görmemişlerdi. Efendilerinin yaman bir savaşçı olması onları gayrete getirmişti. Fakat saldırganlar da iyi savaşçıydı. Korumalar zorlanıyordu. Elli kişi olmaları gerekirken yarısı oklanarak öldürülmüştü. Durumu fark eden Rostov, korumalardan birine, "Çabuk git, öteki binadan yardım getir," diye bağırdı. Emri alan koruma, anında oradan ayrılarak altıncı bloğa gidip "Baskına uğradık!" diye bağırarak bütün koğuşu uyandırdı. Çok geçmeden koğuşların tamamı uyanmış, esirlerin güvenliğinden sorumlu yüz kadar koruma yedinci koğuşa doğru koşmaya başlamıştı. Saldırganlar bunu fark edince üçüncü katın pencere ve balkonlarından uçarcasına atlayıp, ahırların arkasında bıraktıkları atlarına binerek hızla oradan uzaklaştılar. Ona yakın kayıp vermişlerdi. Toplam yirmi kişiydiler, son hızla kaçıyorlardı. Rostov, esirlerin güvenliği için elli korumayı handa bırakıp, kalan ellisini de saldırganların peşine takmıştı. Takip ekibinin başında kendisi vardı. Handa kalan elli kişinin atlarını da yedek olarak yanlarına almışlardı. Düşmanı yok etmeye ya da yakalamaya kararlıydılar. Rostov bunların sadece görevli katiller olduğunu biliyordu. Onun asıl amacı, bunların arkasındaki gücü öğrenmekti.

Hızla ilerlerken korumalarına, "Hepsini öldürmeyin bir iki tanesi sağ kalsın," dedi.

Düşmanın bazıları arayı epey açmış, bazıları ise ok menzilinde bulunuyordu. Rostov hemen "Yay ger, nişan al" komutunu verdi. Anında elli yay gerilip Rostov'un emrini beklerken onun, "Bırak," komutuyla elli ok ıslık çalarak uçtu. Atış menzilindekilerin tamamı ölmüştü. Kalan on kişi kaçmaktan başka bir şey düşünmüyordu. Mehtabın loş ışığında korkunç bir ölüm takibi başlamıştı. Bu şekilde onları üç saat kovaladılar. Güneş doğmuş, sabah olmaya başlamıştı. Hâlâ atış menziline girememişlerdi. Hemen yedek atlara bindiler. Fakat kaçanların böyle bir şansı yoktu. Ölüm takibi devam ediyor, aradaki mesafe ise yavaş yavaş kapanıyordu. Bir ara düşman atlıları altın saplı hançerlerini çekip yere fırlattılar. Hançerler düz bir çizgi boyunca toprağa saplanmıştı. Rostov bunların sıradan katiller olmadıklarını anlamıştı. Kemerleri, giysileri ve hançerleriyle Alamut fedaileri olduklarını düşünüyordu.

Komutan Bekçor, "Bay Rostov, düşmanın hançerlerini yere atması teslim olmaları anlamına mı geliyor?" dedi.

Rostov, "Hayır," dedi inandırıcı bir ses tonuyla. "Bize, ne duruyorsunuz ölün demek istediler."

Bekçor, Rostov'un söylediklerinden bir şey anlamamasına rağmen başka da soru sormadı. Bu arada düşmana yetişip, atış menziline girmişlerdi. Rostov yüksek sesle, "Yay ger, nişan al!" dedi. Korumalar hemen emri yerine getirdiler. "En öndekinin yalnızca atını vurun," dedikten sonra, "Bırak," diye ikinci komutu verince kaçanların biri hariç hepsi cansız yere düştüler. Atı vurulan ise sağ kalmıştı. Bir süre kendisine çevrilen elli oka şaşkın şaşkın baktıktan sonra kılıcını çekip yere attı. Sonra eğilip çizmesinden çıkardığı hançeri sapından kavrayıp bir süre elinde tuttu. Etrafındakilere boş gözlerle bakıyordu. Herkes hançeri de kılıcı gibi atacağı-

nı düşünürken o, hançeri göğsüne saplayarak görenleri şaşırtmıştı.

Rostov atından inerek intihar eden fedaiye yaklaşırken korumaları yanındaydı. Bekçor elini hançere uzatınca, "Sakın dokunma!" dedi.

Bekçor neler olduğunu anlamaya çalışırken Rostov, adamın şahdamarını ve nabzını kontrol etti. Düşünceliydi. "Hayret, ölmüş," diye söylendi kendi kendine.

"Bunda hayret edilecek bir şey yok ki," dedi Bekçor. "O hançeri yiyen sağ kalır mı?"

Ona uzun uzun bakan Rostov, "Adamın ölümü hançerden değil. Baksana, hançer sağ omzu ile sağ göğsü arasındaki boşluğa saplanmış. Sen böyle bir yaradan öleni gördün mü hiç?" dedikten sonra adamın hançer tutan elini açıp baktı. Altın kabzalı hançerin sapında iğneye benzeyen, yedi sivri çıkıntı gördü. Üçü üstte, dördü alttaydı ve adamın eline saplanmıştı. Kısacası fedai çok güçlü bir zehirle intihar etmişti. Korumalar şaşkındı, ne diyeceklerini bilemiyorlardı.

Bekçor üzgün bir sesle, "Kimin adamı olduğunu söyleyemeden öldü," dedi.

Rostov aynı fikirde değildi.

"Aslında kimin adamı olduğunu söyledi," dedi.

"Bay Rostov, konuştuğunu duymadık ama," dedi Bekçor.

Rostov gülümseyerek, "Diliyle dememiş olabilir. Kırmızı deri kemer, beyaz giysi, beyaz maske kullanan ve zehirli hançer taşıyan intihar fedaileri yalnızca Alamut'ta bulunur," diyerek yerdeki adama bakıp bir süre düşündükten sonra, "Yolda toprağa sapladıkları on altın saplı hançer de zehirlidir. Fedailer sizin onları almaya çalışacağınızı düşündüler. Ama sapına dokunur dokunmaz birkaç dakika içinde öleceğinizi biliyorlardı. Siz mi beni koruyacaksınız, yoksa ben mi sizi anlayamadım. Yapmanız gereken, zehirli hançerleri eldiven takarak ucundan tutup deri bir torbaya koyduktan

sonra temizlenmesi için Suğdak'taki kuyumculardan birine teslim etmektir," dedi.

Daha sonra zehirli hançerleri usulünce bir torbaya koyup cesetleri de gömdükten sonra hana doğru yola koyuldular.

Rostov düşünceli görünüyordu. Korkunç bir suikasttan kıl payı kurtulmuştu. Ama bu, tehlikenin tamamen atlatıldığı anlamına gelmezdi. Alamutlu fedailer birini kara listeye aldılar mı öldürmeden peşini bırakmazlardı. Bay Rostov, doğru ya da yanlış, fedailerin başkaları adına da iş yaptıklarını duymuştu. Sorun şuydu ki, kendisine yapılan saldırının kim veya kimlerin adına yapıldığını bilmiyordu.

Alamut fedailerinin Selçuklular ve Moğollara karşı düşmanlıklarını anlayabiliyordu. Ama kendisine gösterilen düşmanlığı anlayamıyordu. Gerçi rakipleri ve sevmeyenleri çoktu ama bu durum dün geceki saldırıyı haklı göstermeye yetmiyordu. Kim bilir belki de Cormagon için gelmiş, hedefi şaşırmışlardı. Saldırı öncesindeki sıkıntılı hali kaybolmuştu. Artık başı da ağrımıyordu. Müslümanlar her işte bir hayır olduğunu söylerler. Eğer başı ağrımasaydı uyanmayacak, uyanmasaydı da şu an çoktan ölmüş olacaktı. Tüm bunların ilahi bir uyarı olabileceğini düşündü bir ara. Sonra başını kaldırıp yukarı baktı. Gökyüzü pırıl pırıldı. Güneş, bir mızrak boyu yükselmişti.

Korumaları etrafında yarımay oluşturmuşlardı. Atları yorgun olduğu için hana doğru adi adımla ilerliyorlardı. Bekçor'la onbaşı, hilalin sol kanadındaydı. Hiçbirinin ağzını bıçak açmıyordu. Dün geceki baskının şaşkınlığından hâlâ kurtulamamışlardı. Bir süre öylece yürüdüler. Sessizliği ilk bozan onbaşı oldu. Onbaşı yalnız sabırsız değil, aynı zamanda çok meraklıydı.

"Daha önce dağ şeyhinin fedaileriyle hiç savaştınız mı kumandanım?" diye beklenmedik bir soru sordu.

"Hayır," dedi kumandan ilgisiz bir tavırla.

Onbaşı, kumandana dönerek, "Bunlar normal savaşçılara benzemiyorlardı," dedi.

Kumandan merakla, "Ne gibi?" diye sordu.

"Adamların yüzleri kaya gibi hissiz, gözleri buz gibi donuktu. Canlıdan çok ölüye benziyorlardı. Hasımlarına saldırdıklarında yüz ve gözlerindeki donukluk artıyor. Hasımlarından öldürücü bir darbe aldıklarında ise yüz ve göz ifadeleri yumuşuyor, neredeyim der gibi sağa sola bakınıyorlardı."

Kumandan yüzünü ekşitti.

"Cengi bırakıp bunları mı izliyordun?" dedi.

"Hayır, kumandanım, bunları izlemek için özel bir çaba harcamadım. Savaşırken gözüme takıldı sadece."

Kumandan sitemkâr bir tavırla, "Epey çok şeye takılmış gözlerin," dedi.

Kumandanın bıkkın ve gergin tavrına rağmen onbaşı oldukça rahattı.

"Sence gördüklerim normal mi?" diye sordu kumandana.

Kumandan cevap vermeden durup bir süre düşündükten sonra onbaşıya dönerek bilge bir tavırla, "Onlara cennet fedaileri diyorlar. Görev başında ölürken, birbirinden güzel hurilerin kendilerini karşılayıp, billur köşklerin ve gümüş derelerin bulunduğu cennete götüreceklerine inanıyorlar. Ölürken yüz ve gözlerinde gördüğün normalleşme bundandır belki."

Onbaşı tatmin olmamıştı.

"Ya ölürken yüzlerindeki şaşkın ifadeyi nasıl açıklamalıyız?"

"Sence beklenmedik bir anda cennet köşklerini görmek yeterince şaşırtıcı değil mi?" dedi kumandan.

O ana kadar onbaşı ile kumandanın konuşmalarını ilgiyle dinleyen Belhli bir er lafa karıştı.

"Kumandanım, onbaşımın gördükleri benim de dikkatimi çekti," dedi.

"Peki, bu konuda senin düşüncen nedir?" diye sordu kumandan.

Belhli er, kendisine ve bilgisine güveniyordu. Ağır ağır anlatmaya başladı.

"Bence bunların cenneti falan gördükleri yok. Dağ şeyhinin bir büyücü olduğunu hepimiz biliyoruz. Fedailer güçlü bir büyünün etkisi altındalar. Ayrıca yaptıklarının da farkında değiller. Yüz ve gözlerindeki donukluk büyüdendir. Bunu ölmek üzere fark edip şaşırıyorlar ama o zaman da iş işten geçmiş oluyor."

Erin anlattıkları kumandanın ilgisini çekmişti.

"Onbaşı, ölenlerin yüzünde şaşkınlıkla birlikte mutluluk ifadeleri de gördüğünü söylüyor. Buna ne diyeceksin?" dedi.

"Bu yanıltıcıdır. Donuk ve sert bir yüz ifadesinin ölürken gevşemiş olmasını bazılarının gülümsemeye benzetmesinde şaşılacak bir şey yoktur."

Kumandan bu muhabbetten sıkılmışa benziyordu. Lafı değiştirerek, "Siz bırakın fedaileri de asıl Bay Rostov'a şaşırın. Onun usta bir silahşor olduğuna ilk kez tanık oldum," dedi.

Onbaşı lafa karışarak, "Bay Rostov'un askerî eğitim aldığını duymuştum. Ama bu kadar iyi olduğunu bilmiyordum."

"İyi değil, çok iyi," dedi kumandan.

Onbaşı yeniden lafa karıştı.

"Bay Rostov, ben mi sizi kurtaracağım yoksa siz mi beni?" derken üzülmüştüm. Şimdi düşünüyorum da çok haklıymış. O çok iyi olmasaydı şu an hepimiz ölmüş olurduk. Hele yere saplanan hançerlerin zehirli olabileceği, sizleri bilmem benim aklıma gelmedi. Eğer dörtnala gitmeseydik eğilip yerden bir tanesini alabilirdim."

Zehirli hançer lafı kumandana bilgisizliğini hatırlattığı için bundan hoşlanmamıştı. Lafı yeniden değiştirip, "Siz kazandığımız sonuca bakın, düşmanın tamamını imha ettik," dedi.

Onbaşı, "Kumandanım, bir şey dikkatinizi çekti mi?" diye sordu.

"Ne gibi?" dedi kumandan şaşkın bir ifadeyle.

"Bay Rostov'un, fedailerin İslamî usullere göre toprağa verilmesini emretmesi sizce normal mi?"

"Neden olmasın, sonuçta fedailer de Müslüman değil mi?"

"Halifeye karşı çıkıyorlar ama."

"Bu onların Müslüman olmadığını göstermez ki."

"Ben farklı düşünüyorum."

"Nasıl yani?"

"Bay Rostov gizli bir din taşıyor olabilir."

"Yani onun Müslüman olduğunu mu söylemek istiyorsun?"

"Evet."

"Bak burada yanılıyorsun işte onbaşı. Bay Rostov, dinlere saygılı ve hoşgörülü biridir. Hepsi bu kadar."

Sohbet böylece, diğer er ve erbaşların da katılmasıyla daldan dala atlayarak devam ederken güneş üç mızrak boyu yükselmiş ve hana gelmişlerdi.

Hancı işinin ehliydi. Böyle şeylere alışkın olduğu için cesetleri hemen kaldırtıp ortalığı düzelttirerek, hiçbir şey olmamış gibi işine devam ediyordu. Bay Rostov ve korumalarını bahçede karşıladı.

"Geçmiş olsun," diyerek onlarla yakından ilgilenirken Cormagon da ikinci katın merdivenlerinden aşağı inip, "Geçmiş olsun Rostov, kaçırdınız mı adamları?" dedi.

"Hayır kumandanım, hepsi öldüler."

"Alamutlular mıydı?"

"Evet."

"Onların düşmanlığını kazanacak ne yaptın?" diye sordu gülerek.

Hancı sakin bir dille, "Komutanım, onlar Bay Rostov için değil sizin için gelmişlerdi," dedi.

Cormagon kızarak, "Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?" dedi.

Hancı sakin bir şekilde, "Komutanım, Bay Rostov'un kaldığı odayı geçen haftadan sizin için ayırmıştık. Fakat kalabalık olduğunuz için yerinizi değiştirip sizi başka binaya aldık. Kanaatime göre fedailer sizin o odada kaldığınızı sanıyorlardı," dedi.

Hancının sözleri Komutan'ı kızdırmıştı.

"Nasıl öğrendiler?" dedi öfkeyle.

"Keşke bilebilsem," dedi hancı üzgün bir dille.

Cormagon düşünceliydi. Rostav'a döndü.

"Kutlarım seni, bir tacir olmana rağmen bizim korumalardan daha iyi iş çıkardın. Ama bu başarın, seni de onların hedefi yaptı artık. Korumalarını artır ve daha dikkatli ol," diyerek komutanlık çadırına doğru yürümeye başladı.

BÖLÜM 10

O gün Rostov'un emriyle üç yüz esir, iki bin top kumaş ve beş yüz sandık baharat Suğdak'ta bekleyen iki Venedik gemisine yüklendi. Gemiler otuz oturaklı, üç yelkenli yük tekneleriydi. Kumaş ve baharatları birine, esirleri ise diğerine yüklemişlerdi. Her gemide altmış kürekçi ve elli tayfa vardı. Kürekçilerin hepsi esirdi. Ayak bileklerinden zincirlere vurularak geminin bordalarına çakılmışlardı. Savaş esirlerinin bulunduğu gemide Rostov'dan başka diğer milletlerden yirmiye yakın tacir vardı. Bunların çoğu Cenevizli, Floransalı, Pontuslu, Anadolulu ve İranlı idi.

Hava açık, deniz sakindi. Gemiler Karadeniz'in soğuk sularında tam yol ilerliyordu. İran'a gidecekler Batum; Anadolu ve Pontus'a gidecekler ise Trabzon ve Sinop'ta ineceklerdi. Kaptanların kıyıya yakın bir rota izlemeleri bundandı.

Vakit öğleye yaklaşmak üzereydi. Rostov gemiye bindiğinden beri dışarı çıkmamıştı. Baskın nedeniyle yoğun bir gün yaşadığından, yorgun ve uykusuzdu. Biraz uyuduktan sonra uyanıp yemeğini yemiş, tekrar dinlenmeye çekilmişti. Bir ara etrafa göz atmak için kalkıp kamarasından dışarı çıktı.

Deniz, sağ tarafında olabildiğince uzayıp gidiyordu. Etrafta ne bir gemi ne de bir balıkçı teknesi vardı. Sol yanında ise yaklaşık on fersah ileride kara görünüyordu. Dağlar, tepeler ve binalar zorlukla seçiliyordu.

Bazı korumalar ve yolcular küpeştelere yaslanıp dinleniyorlardı. Bir ara kıç güvertesinde, sırtı kendisine dönük

biri dikkatini çekti. Adam beyaz sarıklı, beyaz giysili ve yüzü burnuna kadar kapalıydı. Rostov, onun Moğollardan kaçarken kendi deposuna giren gizemli derviş olduğunu hemen anladı.

Bu durum pek hoşuna gitmemişti. Dervişin, tekin biri olmadığını biliyordu. Dün geceki baskından sonra yeni bir sorun yaşamak istemiyordu. Hem kaptanın dikkatini çekip uyarmak hem de bu gizemli yolcunun kim olduğunu ve nerede ineceğini öğrenmek için kaptan köşküne doğru yürüdü.

Kaptan, gür kaşlı, gür sakallı ve ablak suratlı bir İspanyol'du. Rostov'u tanıyordu. Onun köşke geldiğini görünce, "Hoş geldiniz Sinyor Rostov, bir emriniz mi var?" dedi.

"Kıç güvertesinde, sırtı bize dönük beyazlı adam kim?" diye sordu Rostov.

Kaptan hemen dışarı çıkıp bakındı.

"Hangisi Sinyor?" deyince Rostov dışarı çıktı. Hayret! Adam yoktu.

"Belki aşağı inmiştir," diyerek kaptanla birlikte kamaralara tek tek baktılar. Rostov'un tanımına uygun hiç kimseye rastlamadılar.

Rostov, "Bir de esirler bölümüne bakalım," diyerek kaptanla birlikte alt kata indi.

Esirlerin çoğu Çarıkçı Obası'nın erkekleriydi. Bulundukları ambarların önleri demir parmaklıklarla kaplıydı. Bütün hücreler, geniş bir bölmeye açılıyordu. Burada beş tane nöbetçi vardı. Esirler, el ve ayaklarından zincirlerle birbirlerine bağlanmışlardı. İçlerinden uzun boylu, uzun saçlı, gür bıyıklı, sakalsız, iri kara gözlü ve etkileyici bakışlı biri Rostov'un dikkatini çekmişti. Ona iyice yaklaşıp, "Seni tanıyor muyum?" diye sordu.

"Bunu senin bilmen gerekmez mi?" dedi esir.

Rostov ona uzun uzun baktı. Ses tonu, bakışları, tavır ve hareketleri sıradan birinden çok farklı idi. Daha çok boy beyi veya yüksek rütbeli bir kumandana benziyordu.

"Yüzün bana yabancı gelmiyor. Kimsin sen?" diye sordu.

Adam tok bir sesle, "Çarıkçı Türkmen Beyi Baran Koca'yım," dedi.

"Pek de kocaya benzemiyorsun," dedi Rostov gülümseyerek.

Esir, ciddi bir ses tonuyla, "Koca babamın ismiydi," diye cevap verdi.

Nedense adam, Rostov'un ilgisini çekmişti.

"Babanın lakabını mı taşıyorsun?" diye sordu.

Esirin ses tonunda bir değişiklik yoktu.

"Er kısmı babasından utanmaz," dedi.

Rostov'un neyi öğrenmek istediği anlaşılmıyordu. Bu kez lafı değiştirerek, "Beni tanıyor musun?" dedi Baran Koca'ya.

"Evet," dedi Baran Koca hiç düşünmeden.

Rostov gülümseyerek, "Kim olduğumu sanıyorsun?" diye sordu.

Baran Koca lafını esirgemeden, "Tefeci Rostov'sun," diye cevap verdi.

Rostov, kendisine öfkeyle bakan Baran Koca'ya sakin bir sesle, "Bana neden öyle bakıyorsun?" diye sordu.

Baran Koca'nın hal ve hareketlerinde hiçbir değişiklik yoktu.

"Nasıl bakıyor muşum?"

"Düşmanca."

Baran Koca ona bir süre anlamlı anlamlı baktı. Fakat bir şey söylemedi.

Rostov bu kez de, "Benden bir zarar gördün mü?" diye sorunca Baran Koca sesini yükseltti.

"Bunu nasıl söylersin, özgürlüğümüzü gasp eden sen değil misin?" dedi.

Rostov bu cevabı beğenmemişti, yüzündeki iğreti gülümseme bir ara kayboldu.

"İşte burada yanılıyorsun Türkmen Beyi. Sizin özgürlüğünüzü ben değil başkaları gasp etti. Ben onlardan sizi parayla satın aldım. Tek amacım ödediğim parayı bir miktar kârla kurtarmaktır," dedi. Baran Koca'nın az önceki kızgınlığı kalmamıştı. Rostov'a dikkatle baktı. Onu anlamaya çalışıyordu. Sesini alçaltarak sakin bir ifadeyle, "Bizleri serbest bırakmayı hiç düşündünüz mü?" diye sordu.

Rostov hiç düşünmeden, "Neden bırakayım? Size dünyanın parasını saydım ben," diye cevap verdi.

"İnsanlık öldü mü?" dedi Baran Koca.

Rostov gülümseyerek, "İnsanlık para etmiyor," diye cevap verince Baran Koca, "Her şey para mı?" diye sordu bu kez de.

Rostov sakin görünüyordu.

"Benim bir tacir olduğumu bilmen gerekir. Bizim meslekte tek değer ölçüsü paradır."

Baran Koca tacire kısmen de olsa hak veriyordu. Yine de ona, "Değerlerden söz ederken birini unutuyorsun," deyice Rostov merakla, "Kimi?" diye sordu.

Baran Koca kendinden emin bir tavırla, "Allah'ı," diye cevap verdi.

Rostov sakin bir sesle, "Allah'ı kızdıracak bir hareketim yok benim," dedi.

Baran Koca tok bir sesle, "Bunun için tefecilik yapman yeter. İnanıp inanmadığını bilmiyorum ama kitabi dinlerin hepsi tefeciliği lanetler. Ayrıca ilahi emrin değerini parayla ölçemezsin," deyince Rostov birden ses tonunu yükseltti.

"Bak Türkmen Beyi, insanlar gelip benden mal ve para alsınlar diye kimsenin kalbine bıçak dayamıyorum. Onlar istiyor, ben de veriyorum," dedi.

Baran Koca gülümseyerek rahat bir tavırla, "Can senin, cehennem Allah'ın. Kendin bilirsin. Allah yardımcın olsun," dedi.

Rostov, sohbeti uzatmaya gerek duymadı. Baran Koca'ya, "Sana bir şey soracağım. İstemezsen cevap vermeyebilirsin."

"Buyurun. Sizi dinliyorum," dedi Baran Koca.

Rostov dostça bir tavır takınarak, "Bugünlerde, beyaz giysili, beyaz saçlı ve sakallı birini gördün mü?" diye sordu.

Baran Koca hiç düşünmeden, "Evet," dedi.

"Seninle bir anlaşma yapalım," dedi Rostov.

"Nasıl bir anlaşma?"

Rostov yumuşak bir sesle, "Onun kim olduğunu ve yerini söylersen seni serbest bırakırım," dedi.

Baran Koca biraz düşündükten sonra, "Onun bir derviş olduğunu biliyorum yalnızca. Kim olduğu ve yeri hakkında hiçbir fikrim yok," diye cevap verdi.

Rostov, Baran Koca'nın keskin bakışlı gözlerine dikkatle baktı. Onun doğruyu söylediğine inanıyordu. Yine de konuşmasını sürdürdü.

"Ben onu az önce yukarıda gördüm," dedi.

"Doğrudur. Görmüş olabilirsiniz. Ama bizim buradan yukarıyı görmemiz mümkün değil."

"Görürsen söyler misin?" dedi Rostov.

"Hayır."

"Hayır mı?" dedi Rostov şaşkınlıkla.

Baran Koca hiç düşünmeden, "Evet," dedi.

"Neden?" diye sordu Rostov.

Baran Koca, "Onun iyi biri olduğunu düşünüyorum," dedi.

Rostov başka bir şey sormadı.

Bu adam her kimse sevenleri gerçekten onu iyi seviyordu. Baran Koca'ya kızmadı. Aksine açık sözlülüğünden hoşlanmıştı. Esirleri bir süre dikkatle süzüp, "Gidelim," diyerek

kaptanla oradan ayrıldılar. Güverteye çıkınca Bekçor'u yanına çağırarak, "Moğollardan kaçarken bizim depolardan birinde saklanan dervişi az önce güvertede gördüm," deyince Bekçor şaşkınlıkla, "Bu gemide mi?" dedi.

"Evet, gözünüzü açın, diğerlerine de söyle dikkatli olsunlar."

Bekçor, "Başüstüne," diyerek oradan ayrılırken Rostov da küpeştelerden birine yaslanıp düşünmeye başladı. İçinde yine bir tedirginlik vardı. Gözünün gördüğü hiçbir şeyden korkmazdı. Ama belirsizlikler canını sıkıyordu. Bir ara "Keşke depodayken yakalatsaydım," diye düşündü kendi kendine. Bu sırada kaptan da dümeni otuz derece iskeleye kırarken hızı düşürmüştü. Batum'a yaklaşıyorlardı. Bir saate kalmaz orada olurlardı.

Gözleriyle ufku tararken bir şey dikkatini çekti. Kumaş ve baharat yüklü ikinci gemi, yarım fersah geriden geliyordu. İskeleye dümen kırmadıkları gibi hızlarını da düşürmemişlerdi. Rostov hemen köşke giderek, "Kaptan, arkamızdaki geminin hareketleri normal mi?" diye sordu.

Kaptan dönüp dikkatle baktı.

"Dümen kırıp hızı düşürmeleri gerekirken yapmamışlar," dedi.

Rostov merakla, "Bu normal mi?" diye sordu.

Kaptan, elini güneşe siper edip gemiyi uzun uzun inceledikten sonra, "Pek normal sayılmaz," diye karşılık verdi.

Rostov endişeliydi.

"Kaptan acemi mi?" diye sordu.

"Hayır, en iyilerindendir," dedikten sonra geminin hareketini uzun uzun inceledi.

"Bize yetişmek istedikleri belli, mutlaka önemli bir sorunları olmalı," diye kendi kendine söylendi.

Rostov iyice meraklanmıştı.

"Sizce ne tür sorunları olabilir?"

Kaptan, Rostov kadar telaşlı görünmüyordu.

"Ölüm ya da salgın hastalık olabilir. Az sonra öğreniriz merak etme," diyerek Rostov'u rahatlatmaya çalışıyor, ama Rostov kendini diken üstünde gibi hissediyordu. Kötü bir şeyler olacağından emin görünüyordu. Bu arada kaptan da yük gemisinin yaklaşması için hızı azaltırken arkadaki gemi de iyice yaklaşmıştı. Aralarındaki mesafe yüz kulaç ya var ya yoktu.

Rostov yaklaşan gemiye dikkatle baktı. Gördüklerine o kadar şaşırdı ki bütün soğukkanlılığına rağmen ne diyeceğini bilemedi. Çok değil bir saat kadar önce kendi gemilerinin güvertesinde gördüğü beyazlı derviş, yarışırcasına kendilerini izleyen geminin kaptan köşkündeydi. Yanında tanımadığı iki kişi daha vardı, güvertede ise kimse görünmüyordu. Rostov büyük bir tuzağın içinde olduğunu hissediyor fakat ne olduğunu anlayamıyordu.

Dervişin oraya nasıl gittiğini düşünürken İspanyol kaptan hayretle, "Gemi bizim ama kullananlar başkası," dedi.

Rostov en az kaptan kadar şaşkındı.

"Sana söylediğim beyazlı adam orada. Ama ne zaman gitmiş? Nasıl gitmiş? Anlayamadım."

Kaptan şaşkınlığını üzerinden atamamıştı. Rostov'a dönerek, "Çok yakın seyrettiğimiz halde, nasıl oldu da geminin ele geçirildiğini fark edemedik. Bir fikrin var mı?" dedi.

Rostov kendini toparlayarak, "Bildiğim tek şey var, o da hemen savunma düzenine geçmemizdir," dedikten sonra "Bekçor," diye bağırdı. Hemen yanında biten muhafız birliği komutanına, "Muhafızları güvertede topla, yaylarını gerip siper alsınlar," dedi.

Bekçor, "Başüstüne!" diyerek oradan ayrılırken kaptanın emriyle tayfalar da kılıçlarını kuşanarak yaylarını kapıp güverteye geldiler. Muhafızlar ve tayfalar geminin uygun yerlerinde siper alarak atış için emir bekliyorlardı. Rostov, kaptana döndü.

"Güvertede kimse görünmüyor. Koskoca gemiyi kaptan köşkündeki üç kişi mi ele geçirdi?" diye sordu.

Kaptan konuşmadan durup düşündü.

"Zannetmiyorum. Diğerleri ambarlarda saklanmış olmalı," dedi.

"Bunların amacı nedir, mal mı?" diye sordu Rostov.

Kaptan, yaklaşmakta olan gemiye tekrar dönüp baktı.

"Amaçları mal olsaydı, mallarımızın çoğu ele geçirdikleri gemideydi, çekilip gitmeleri gerekirken peşimize takıldılar. Bu durum pek anlaşılır değil," diye cevap verdi kaptan.

Rostov eliyle gemiyi işaret etti.

"Esirlerin peşinde olduklarını düşünüyorum."

Kaptan gemiye tekrar baktı.

"Esirlere ulaşabilmeleri için gemiyi ele geçirmeleri gerek. Böyle bir niyetleri olduğunu ise hiç zannetmiyorum," dedi.

"Bundan nasıl emin olabiliyorsun?" diye sordu Rostov.

Kaptan kendinden emin bir sesle anlatmaya başladı.

"Gemiyi ele geçirmek için bordalayıp güverteye atlamaları gerekiyor. Oysa onların böyle bir hazırlıkları görünmüyor. Bizi geçip gitmek istiyorlar sanki."

Rostov olanlara bir anlam veremiyordu. Kaptana dönüp, "Böyle yarış teknesi gibi bizi geçip gitmelerinin bir mantığı var mı?" dedi.

Kaptan şaşkındı.

"Hiçbir mantığı yok," diye cevap verdi.

Bu arada arkadaki teknede iyice yaklaşmıştı. Tam yol ilerleyerek onları geçmeye çalışıyordu. Köşkün kapısı kapalı, güvertede ise kimse görünmüyordu. Denizciler buna ölü hedef diyorlardı. Tayfalardan biri, "Kaptan, atış menziline girdiler. Yayları bırakalım mı?" dedi.

Kaptan çok kızmıştı.

"Kimi vurmayı düşünüyorsun?" dedi öfkeyle.

Tam bu sırada şaşırtıcı bir şey oldu. Düşmanın ele geçirdiği gemi kendilerini geçmeye çalışıyordu. Aralarındaki mesafe beş kulaç yoktu. Aniden güvertede dört kişi belirdi. Rostov, beyaz giysili, kırmızı kemerli, yüzleri yarıya kadar kapalı Alamut fedailerini hemen tanıdı. Fedailer ellerindeki sarı torbaları gemiye fırlatıp tekrar kaptan köşküne girdiler. Neler oluyor demeye kalmadan, mürettebatın şaşkın bakışları altında esirler sağ taraftan denize atlarken, torbalardan önce sarı, sonra da gittikçe yeşile dönüşen göz yaşartıcı, keskin kokulu bir duman etrafa yayıldı. Bu sırada saldıran gemi, soldan geniş bir yay çizerek denize atlayan esirleri kurtarıp dumanlı bölgeden uzaklaştı.

Kaptan gemisi ise gri yeşil bir duman içindeydi. Bu arada esirlerin tamamı kurtulmuştu. Suya atlayıp oradan tam zamanında uzaklaştıkları için dumandan çok az etkilenmişlerdi. Kimi öksürerek boğazlarını temizliyor, kimileri ise yaşaran gözlerini silmeye çalışıyorlardı. Plan iyi, zamanlama mükemmeldi. Yine de esirlerin çoğunda baş ağrısı ve halsizlik vardı.

Beyazlı derviş yüksek sesle, "Beni dinleyin," dedi.

"Düşman, gazın etkisiyle bayıldı. Sizler ise hafif baş ağrısıyla atlattınız, birkaç saate kadar hiçbir şeyiniz kalmaz. Ayrıca size sevineceğiniz bir de haberim var," deyince herkes susup dikkat kesildi. Beyazlı derviş gülümseyerek, "Kadınlarınızı merak ettiğinizi biliyorum. Onlar kışlak merkezinde sizleri bekliyor. Artık hepiniz benim gibi hürsünüz," dedi.

Esirler gözyaşlarını tutamadılar. Kimileri, "Allahu Ekber!" kimileri de "Çok yaşa derviş!" diye bağırıyorlardı. Bu arada iri gövdesiyle kalabalığı yararak ilerleyen Baran Koca, "Uğraşın kutlu olsun," diyerek gelip dervişi kucakladı. Ona bir süre sevgi ve minnet dolu gözlerle bakarak ciddi bir ses tonuyla, "Sen Hızır mısın?" diye sordu.

Derviş, elini onun omzuna attı.

"Hayır, Hızır değilim. Sizin gibi hür bir insanım," dedi.

Bu sırada kaptan gemisini kaplayan sis dağılmıştı.

Hemen hareket ederek kaptan gemisine sancaktan bordaladılar. Herkes baygın bir haldeydi. Oldukları yere yığılıp kalmışlardı. Dümenci yekeye yaslanmış gibiydi. Kaptan, köşkün eşiğinde yarı oturur durumdaydı. Rostov ise iskele tarafındaki küpeşteye yaslanmıştı, sanki başı sağ omzuna düşmüş gibi görünüyordu.

Beyazlı derviş, fedailere, "Hepsinin el ve ayaklarını bağlayıp sonra da uyandırın," dedi.

Fedailer, kaptan ve mürettebatı bağladıktan sonra kuşaklarından minik bir şişe çıkardılar. Şişedeki mavi renkli, uçucu sıvıyı bayılanların burunlarına koklatıp, onları uyandırdılar. Çok geçmeden tüm gemi mürettebatı, Rostov ve korumalarıyla kürekçiler uyanmışlardı.

Tam bu sırada sol taraflarındaki orman yolundan bir süvari birliğinin kendilerine yaklaştığını gördüler. Baran Koca telaşlandı.

"Bunlar da kim?" dedi kendi kendine.

Derviş sakindi. Güven verici bir sesle, "Merak edilecek bir şey yok. Onlar yabancı değil, bize at getiren dostlardır," dedi.

Baran Koca rahat bir nefes almıştı. Esirler ise uyandırılıp, onarlı sıra halinde dizilmişlerdi. Kaptan şaşkın, Rostov soğukkanlıydı.

Derviş, her iki geminin kürekçilerine dönerek, "Sizleri serbest bırakıyorum, artık esir değilsiniz. Eğer güneydeki dağ yolunu izlerseniz bir haftaya kalmaz Tebriz'de olursunuz. Ondan sonrası sizin bileceğiniz bir şey," dedi.

Kalabalıktan bir ses, "Derviş, kim olduğunu sorabilir miyim?" diye bağırdı.

"Bir Alamutlu," dedikten sonra, "Bu kadar yeter mi?" diye sordu.

"Yeter," dedi kürekçi ve başka da bir şey sormadı. Derviş son olarak gözlerini onların üzerinde gezdirdi.

"Haydi, Allah yolunuzu açık etsin," dedi. Yüzden fazla kürekçi ağır ağır güneye doğru yola koyuldular.

Bir süre kürekçilerin arkasından bakan derviş, ağır ağır Rostov'a doğru ilerledi. Rostov her zamanki soğukkanlı haliyle, "Sen vefa borcunu böyle mi ödersin?" dedi dervişe.

Derviş oldukça sakindi. Hal ve hareketleriyle dostça bir tavır sergiliyordu.

"Size bir düşmanlığımız yok Bay Rostov. Birkaç gün misafirimiz olacaksınız," dedi.

Rostov ona bir süre dikkatle baktıktan sonra, "Amacın nedir?" diye sordu.

Derviş tok bir sesle, "Dostluk ve dayanışma," dedi.

Rostov bir süre durup düşündükten sonra ona bakarak, "Dostluk anlayışını yadırgadım," dedi.

Derviş hiçbir şey olmamış gibi, "Neden?" diye sordu.

"Gemileri durdurup mallarıma el koyman yetmez mi?" dedi Rostov.

Derviş, suratını asarak sesini biraz yükseltti.

"Bay Rostov bir konuda yanılıyorsunuz. Malınıza kimse el koymadı, adamlarınızdan güvendiğiniz birine vekâlet verin, mallarınızı götürüp istediğiniz yere teslim etsin. Bu arada sizi de fazla tutacak değiliz. Birkaç gün sonra varıp onlara yetişirsiniz."

Rostov'un dudaklarında acı bir gülümseme belirdi.

"Kürekçileri olmayan gemiler fazla işe yaramaz," deyince derviş gülümsedi.

"Senin gibi akıllı ve zengin birinin bunu dert etmesine şaşıyorum doğrusu. Anapa, buraya iki saatlik yoldur. Adamların oradan ücretli kürekçiler getirir merak etme."

Rostov, onun gözlerine bakıp anlamaya çalışıyor fakat bir türlü karar veremiyordu. Bu adam düşman değildi. Ama dosta da benzemiyordu.

"Sen kimsin?" diye sordu ona.

"Bir Alamutlu," dedi derviş.

"Alamutlu olduğunu anladım ama bir ismin yok mu senin?"

"Bizim dağ kırklar makamıdır, orada herkes Alamutlu sayılır."

Rostov bu kez de, "Sen dai misin, tebliğci mi?" diye sordu.

"Hakkın hali ile hallenmiş bir kulum sadece."

Rostov bir süre dalgınlaştı sonra dervişe döndü.

"Merak ettiğim bir şey var."

"Nedir?" diye sordu derviş.

"Sen bizim teknedeydin, ötekine nasıl geçtin?"

"Esirleri çözdükten sonra kimseye görünmeden denize atladım," dedi derviş gülümseyerek.

"Kutlarım, çok becerikliymişsin."

"Sağ ol," dedikten sonra fedailerin başında bulunan dervişe döndü.

"Bay Rostov konuğumuzdur. Onu kaleye götürün," deyince Rostov lafa karışarak dervişe, "İzin verirsen bizimkilerle konuşmak istiyorum," dedi.

Derviş hiç tereddüt etmeden, "Buyurun," deyince Rostov, Bekçor'u yanına çağırdı.

"Malların teslim edileceği yerler ve onları teslim alacaklar kamaramdaki dolapta bulacağın kırmızı kaplı defterde yazılıdır. Onları yerine ulaştır," dedikten sonra kaptana döndü.

"Anapa'dan yeteri kadar ücretli kürekçi bularak yolunuza devam edin. Bu arada kürekçilerin ücretlerini ve her türlü masraflarını benim hesabıma yaz, dönüşte öderim," dedi.

Daha sonra kırk fedai kırk ata binerek Rostov'u da alıp Alamut'a doğru yola çıktılar.

Onlar uzaklaşırken derviş de Çarıklı Türkmenleri ile atlara binip yola koyuldu. Geceleri dinlenip gündüzleri at koşturarak tam iki gün yol alıp, üçüncü gün Koçtaş denilen ormanlık ve engebeli bir yere geldiler. Derviş sağ elini yukarı kaldırarak atlıları durdurduktan sonra Baran Koca'ya dönüp eliyle önündeki patikayı işaret etti.

"Bu yolu üç gün takip edin, üçüncü günün sonunda, tepesinde minareye benzer yüksek bir çıkıntı bulunan bir dağ karşınıza çıkacak. Onun altındaki mağaradan geçip beş fersah doğu yönünde ilerledikten sonra karşınıza çıkacak göletin solundaki yol, iki gün sonra sizi Çarıkçı kışlağına ulaştırır. Sizinle gelmeyi çok isterdim ama benim kaleye dönmem gerek," dedi.

Atının başını çevirip döneceği sırada Baran Koca atını ona doğru sürerek iyice yaklaştı ve sadece onun duyabileceği bir sesle, "Alamutlu'dan başka bir isim kullanır mısın?" dedi.

Derviş gülümseyerek, "Aramızda kalacak ama," dedi.

"Bundan emin olabilirsin," dedi Baran Koca.

Derviş ona iyice yaklaşarak, "Babamın, kulağıma ezan okuyarak koyduğu ad Rükneddin'dir. Ama annem beni hep Hürşah olarak çağırırdı," dedi.

Hürşah lafını duyunca Baran Koca'nın gözleri parladı. O kadar çok sevindi ki anlatmak mümkün değil.

"Bunu anlamalıydım, ver elini öpeyim," diyerek Şeyh'in ellerine sarıldı. Şeyh hemen elini çekti.

"Senin dostluğunu ve sadakatini bilirim," dedi. Sonra da, "Yolcu yolunda gerek, kalın sağlıcakla," deyip atının başını batıya çevirerek hızla oradan uzaklaştı.

BÖLÜM 11

Hülagu'nun Tebriz'deki sarayı yüz dönümlük bir arazi üzerine kurulmuştu. Bina, yedi ana kubbe ve yirmi bir tali kubbeden oluşuyordu. Bol sütunlu, bol pencereli, balkonu, revaklı, üç katlı ve görkemli bir yapıydı.

Duvarlarda beyaz kesme taş, revaklarda damarlı mermer kullanılmıştı. Kubbe kolon ve sütun başlıkları ile revaklardaki mermer işçiliğinde İran etkisi derinden hissediliyordu.

Geniş bahçesi, rengârenk çiçekler ve fıskiyeli havuzlarla süslüydü. Bahçe kapısından saraya, iki yüz adım uzunluğunda ve yirmi adım eninde bir yoldan gidiliyordu. Yolun her iki tarafındaki geniş yapraklı ağaçlar metrelerce yukarıda birleşerek, girişe zarif bir geçit görünümü kazandırmıştı.

Sarayın mermer işlemeli giriş kapısının her iki yanında birer anıtsal Buda heykeli bulunuyordu.

Han sarayını, bir tabur asker koruyordu. Bunlar, hepsi de çok iyi eğitilmiş özel muhafız birlikleriydi.

Önemli ülke sorunlarının görüşüldüğü divanhane, ikinci kattaydı. Burası, eni ve boyu yirmi adım, girişe yakın bir mekândı.

Hepsi de altın kaplamalı iki yüz mumluk bir orta avize ve ellişer mumluk köşe avizeleri hanlığın ihtişamını göstermeye yetiyordu.

Zemin kırmızı, sarı, mavi ve beyaz renklerin hâkim olduğu Semerkant halısıyla kaplanmıştı. Perdeler Çin ipeğindendi. Çeşitli bitki ve hayvan desenlerinin bolca kullanıldığı

duvar süslemelerinde, altın ve gümüş yaldızlar göz kamaştırıyordu.

Han, hiç de alışık olmadığı halde o gün erkenden kalkarak divanhaneye gelmişti. Bir süre sedef kakmalı koltuğunda oturup düşündükten sonra kalkıp pencereye giderek dışarıyı seyretmeye başladı. Yanında kimse yoktu. Korumaları dışarıdaydı. Düşünceli görünüyordu.

Kafası usturayla tıraş edilmişti. Uzun boylu, seyrek bıyıklı, seyrek sakallı, hafif çekik gözlü bir savaş adamıydı. Elli yaşında olmasına rağmen kırkında zor gösteriyordu. Siyah şalvar ve siyah bir üstlük giymişti, kırmızı pelerinini omzundaydı.

Normalde, sarayda olduğu zamanlar zırhlarını kullanmazdı. Ama onca güvenliğine rağmen büyük han Münge'nin Alamut fedailerinin saldırısına uğraması şaşkınlık yaratmıştı. Suikast başarısız olmuştu ama bu durum yine de önemli güvenlik sorunları yaşadıklarını gösteriyordu. O günden sonra muhafız birliklerinin sayıları artırılmış, hanlar da divanhaneye kol ve göğüs zırhlarıyla gelmeye başlamışlardı. Birçok kumandan, vali ve büyük devlet görevlileri evlerinde bile elbiselerinin altına giydikleri zırhlarla dolaşıyorlardı.

Güvenlik önlemleri ileri boyutlardaydı. Han'a hiçbir yabancının yaklaşmasına izin verilmiyordu. Bunca güvenlik ise Han'ı sevindireceğine aksine üzmüştü. Beş yüz bin kişilik, eğitimli ve disiplinli bir ordunun başındaydı. İran, Azerbaycan, Kafkasya, Anadolu ve Suriye, önünde boyun eğmiş, Bağdat'a girmeye ramak kalmıştı. Kahhar[5] gücüne rağmen yine de hayatı güvencede sayılmazdı. Kendi gücünün on binde biri kadar bile olmayan birkaç kalenin direnmesini anlayamıyordu. Valilerinin evlerinde bile zırhla dolaşması, kendisinin divanhaneye zırhla girmesi kabul edilebilir değildi.

---

[5] Kahreden, yok eden.

Pencereden dışarı bakarken ne çiçek kokuları, ne kuş ne de su sesleriydi dikkatini çeken. Alamut'u ve onun cüretkâr şeyhini düşünüyordu. Cesaret ve bilgeliğe hayrandı ama kendine karşı kullanılmamak şartıyla.

Alamut ve diğer Bâtınî kaleleri mutlaka düşmeliydi. Onları arkada bırakıp gitmek, gün batısını fethetmeye kararlı bir orduya hakaret sayılırdı.

Uzun süre bunlara takıldı zihni. Sonra ne düşündüyse pencerenin önünden çekilip koltuğuna doğru yürürken tok bir sesle, "Asker!" diyerek kapı nöbetçisini çağırdı.

Nöbetçi hemen, "Buyur Han'ım!" diyerek içeri girdi.

"Bana başveziri çağır," dedi Han emredici bir sesle.

Gür sesli nöbetçi, "Baş üstüne!" diyerek huzurdan ayrıldıktan sonra çok geçmeden Başvezir Cirentay içeri girerek Han'ı selamlayıp, el pençe divan durup beklemeye başladı.

Cirentay Noyan'ın yaşı altmışa yakındı. Zeki, ileri görüşlü ve iş bitirici bir devlet adamıydı. İsabetli kararlarıyla batı ordusunun zaferinde önemli bir yeri vardı. Birçok yönden bulunduğu yeri fazlasıyla hak ediyordu. Han, bu yetenekli vezirine bir süre baktıktan sonra, "Ketboğa'dan bir haber var mı?" diye sordu.

"Güvercinlerle gün aşırı sorunsuz haber alıyoruz," dedi vezir.

Han keskin bakışlarını ona dikti.

"Çok iyi," diyerek biraz susup düşündükten sonra, "Hazırlıklar ne durumda?" diyerek yeni bir soru sordu.

Vezir, güven verici bir ses tonuyla anlatmaya başladı.

"Alamut tünelleri en fazla on gün içinde tamamdır. Diğer kalelerde ise mancınıklar uygun yerlere konuldu. Kuşatma, bütün şiddetiyle devam ediyor. Birliklerimiz bölgede kuş uçurtmuyorlar."

Burada lafa karışan Han, "Lağım ve patlayıcı uzmanları tünellerin başarısı hakkında ne söylüyorlar?" diye sordu.

Başvezir inandırıcı bir ses tonuyla, "Başarısızlık ihtimalinin sıfır olduğunu söylüyorlar," dedi.

Han rahatlamış gibiydi. Yüzündeki keskin ve üzüntülü ifade kaybolmuştu. Başvezir'e dikkatle baktı. Onun bir şey söylemek istediği halde söyleyemediğini fark edince kaşlarını çattı.

"Bir şey söylemek ister gibisin. Ne söylemek istiyorsan söyle."

Han'ın sözleri Başvezir'i cesaretlendirmişti.

"Cengiz Han'ın hazinelerinin Alamut'ta olduğunu duyduk," deyince Han bir anda ciddileşerek, "Alamut'ta mı?" dedi hayretle.

Başvezir, bilgisinden emin görünüyordu.

"Evet, Han'ım, Şeyh'in köşkünde bulunuyor."

"Bundan emin misin?"

"İstihbaratımız o yöndedir Han'ım," dedi vezir.

Han'ın Başvezir'ine güveni tamdı. Elini çenesine götürüp sakalını sıvazladı.

"Bunu bana iyi haber değilmiş gibi söyledin. Yanılıyor muyum?"

"Kesinlikle yanılmıyorsunuz Han'ım," dedi Başvezir.

"Bana iyi haber gibi gelmedi."

Han kaşlarını çattı.

"Neden böyle düşünüyorsun?"

"Şeyh'in köşkü büyük patlamanın olduğu noktadadır. Hazinenin zarar göreceğini düşünüyorum," dedi Başvezir.

Han tok ve kararlı bir sesle, "Bunun hiçbir önemi yok Cirentay, hazinelerin maddi değeri, bırakalım orduyu, öncü tümenlerin bile masraflarını karşılamaya yetmez. Ayrıca çalınarak elden ele geçen bir mezar eşyasının kutsiyeti de kalmamıştır. Anlayacağın manevi değeri de yoktur. Alamut batı ordusunu geciktirmiştir. Böyle değersiz bir hazine bizi yolumuzdan alıkoymamalı," dedi.

Başvezir, Han'ın söylediklerini beğenmişti. Zafere koşan bir ordunun hareketi hangi nedenle olursa olsun kesintiye uğramamalıydı.

Han konuşmasına devam ederek, "Ketboğa'ya haber ver. Kendisine savaşı başlatma yetkisi veriyorum. Hazırlıklarını tamamlayınca uygun bir anda harekâtı başlatsın. Görev emrini yazıp hemen ulakla gönder," diye tembih etti.

Bu arada lafa karışan Başvezir, "Han'ım, kışa rağmen hareketi başlatmak zor olmaz mı?" dedi.

Han kararlıydı.

"Elbette olur ama göze alacağız," dedikten sonra, "Söylemek istediğin başka bir şey var mı?" dedi baş vezirine.

"Hayır, Han'ım, sayenizde her şeyimiz tamamdır," deyince Han, lafı değiştirdi.

"İlmiye heyeti geldiler mi?"

"Evet, Han'ım, huzura kabul için emirlerinizi bekliyorlar," dedi Vezir.

Han, "İçeri alın," diye emir verince çok geçmeden Nasuriddin Tusi, Ahmet Bin Mahmut El Abadani, Hüseyin Bin Kazvini, Abdullatif Hüseyni, Muhammed El Cevzi ve Budist Rahip Tana ve Dalaylama gibi seçkin din adamları, huzura çıkıp Moğol geleneklerine uygun olarak Han'ı selamladılar.

Han, bilim ve din adamlarına karşı hürmetkârdı. Savaş olmadığı zamanlarda onları sarayına davet edip sohbetlerine katılmaktan keyif alırdı.

Bu kez onları savaşın tam ortasında toplamıştı.

Yerinden kalkarak saygılı bir dille, "Hoş geldiniz, buyurun oturun," diyerek konuklarına karşısındaki sedirde yer gösterdi. Konuklar yerlerine otururken heyecanlı görünüyorlardı. Şaşkınlıkları yüzlerinden okunuyordu. Böyle bir dönemde Han'ın kendilerini niçin davet ettiğini merak ediyorlardı.

Han konuklarındaki şaşkınlığın farkındaydı.

"Değerli ilmiye mensupları, bazı konularda bilgeliğinize ihtiyacım var. Sizleri savaşın eşiğinde davet etmem bu nedenledir," diyerek konuklarını rahatlatırken Nasuriddin Tusi'ye döndü.

"Rasathane ve kütüphane çalışmaları ne durumdadır Nasuriddin?" diye sordu.

Nasuriddin Tusi beyaz sarıklı, beyaz elbiseli, ellili yaşlarında bir bilim adamıydı. İhtisas alanı astronomi, matematik, tıp, tarih ve takvimdi. Han'ın emriyle Meraga kentine bir rasathane yapmakla görevlendirilmişti. Han, her hafta ondan çalışmalarına ilişkin düzenli bilgi alırdı. Ancak seri savaşlar nedeniyle epeydir Tusi'yi görmemişti. Çalışmaların hangi düzeyde olduğunu merak ediyordu.

Han'ın sorusu üzerine oturduğu yerden doğrulup kalkan Tusi ağır ağır anlatmaya başladı.

"Kütüphane ve rasathane binaları yaza kalmaz biter. Şu an itibarıyla depolarımızda yirmi bin kitap toplanmış, yarısından çoğunun da ciltleri tamamlanmıştır. Ayrıca rasathane için gerekli olan alet ve eşyaların yüzde doksanı temin edilmiştir. Yaza kalmaz hem kütüphane, hem kitaplar, hem de rasathane gerekli ölçüm aletleriyle hizmete hazır olur," diyerek sözlerini bitirdi.

Han çok memnun olmuştu. Tusi'ye dönerek, "Nasuriddin, senden bir ricam daha var," dedi.

"Buyurun Han'ım," dedi Tusi saygılı bir dille.

"Bir Zic'i İlhani hazırlamanı istiyorum. Öyle ki kuracağımız dünya varoldukça herkesin işine yarasın," diyerek sözlerini bitirince Tusi oturduğu yerden doğrulup ayağa kalktı.

"Han'ım merak buyurmasınlar, yarından tezi yok işe başlarım."

Bu sözlerden hoşnut kalan Han, "Yapacağından eminim. Yalnız ne kadar sürede ve nasıl bir şey yapacağına ilişkin bize aydınlatıcı bilgi verir misin?" dedi.

"Baş üstüne Han'ım," diyerek anlatmaya başladı Nasuriddin:

"Han'ım, emir buyurduğunuz gibi tüm zamanlara hitap edecek bir Zic-i İlhani'nin dört cilt olacağını düşünüyorum. Birinci ciltte Çin, Yunan, Arap ve Fars takvimlerinin açıklamaları, ikinci ciltte gezegenlerin hareketleri, üçüncü ciltte yıldızların hareketlerine etki eden nedenler, dördüncü ciltte ise yıldızların hareket şekilleri işlenecek. Tüm bu çalışmalar en erken on iki yılda tamamlanır," dedi.

Han memnun olmuştu. Başvezir'ine dönerek, "Nasıruddin'in Zic-i İlhani ile ilgili görüşlerine ne diyorsun?" diye sordu. Vezir'in astronomi bilgisi iyiydi. Gençliğinde ünlü bilgin Şerif Cüzcani'nin astronomi derslerine katılmıştı. Han'ın sorusu üzerine görüşlerini anlatmaya başladı.

"Han'ım, kuracağınız büyük devleti düşünürsek böyle bir çalışma emir buyurduğunuz gibi gereklidir. Nasuriddin bunun üstesinden gelebilecek kadar yetkili bir âlimdir. Bu çalışmanın on iki yılda tamamlanması ise normaldir. Süre azaldıkça Zic'in güvenirliği de azalır," dedi.

Han konuşmalardan memnun kalmıştı, Vezir'ine dönerek, "Bu konuda Nasuriddin'e her türlü kolaylık sağlansın," dedikten sonra Tusi'ye döndü.

"Seni şimdiden kutluyorum Nasuriddin."

Tusi oturduktan sonra Han, konuklarına uzun uzun baktı. Hepsi de dönemlerinin saygın isimleriydiler. En önemlisi de bağımsız düşünebiliyor ve düşündükleri gibi konuşuyorlardı. Bu durum, biraz da Han'ın onlara karşı gösterdiği hoşgörüden kaynaklanıyordu.

Han, savaşlarda ne kadar şiddetli ise bilim meclislerinde de o kadar yumuşaktı. Buna rağmen nerede olursa olsun yalan ve riyayı hiçbir zaman affetmez, adamın hasını gözünden tanır ve onlardan lütfunu esirgemezdi.

"Değerli ilmiye mensupları!" diyerek sözlerine başlarken, gözleri belirsiz bir noktaya takılıp bir süre öyle kaldı. Sonra ağır ağır anlatmaya başladı.

"Gün doğusuna, gün ortasına, acunun kuzeyine ve güneyine boyun eğdirdik. Gün batısının düşmesi ise an meselesidir. Bu yolda çok kan aktı. Sizler gibi ben de bunun farkındayım. Ancak bilmenizi isterim ki kan dökmek, asla amacımız olmadı. Ne olduysa zorunlulukların bir sonucu olarak, istenmeden oldu.

Ben bir Budistim. İnancım kan dökmeyi yasaklar. Arzda sevinç çığlıkları, semada hep barış güvercinleri olsun isterim. Muradım böyle bir düzen kurmaktır. Bu da ancak tek kağanlı bir dünya ile olur. Dedem Cengiz, dünya iki kağan için yeterince geniş değildir, derken bunu kastediyordu.

İnsanların Alamut'ta cenneti bulduklarını söylüyorlar. Bu doğru mu bilmem ama gerçek bir cennet varsa onun bizim kuracağımız düzende olacağından eminim. Ne yazık ki böyle bir saadete ulaşmak için bazen ağır bedeller ödemek zorunda kalıyoruz.

Geçen yıl ölen Şaman, Kubalı Tayga, Karakurum da Münge Kağan'ın zaferini kutlarken Kağan'ı dalgın görünce "Yüce Kağan'ımız neden bu kadar mahzunlar?" diye sormuş. Kağan ise üzgün bir şekilde "Çok kan aktı," deyince o "Akan kanların, saadetin bedeli olduğunu düşünürsek zaferimizi kutlamak için haklı bir nedenimiz olur," demişti. Bu konuşmanın yapıldığı gün ben de Kağan'ın otağında bulunuyordum. Evet, saadetin bedelini düşünmek söylendiği kadar kolay değil ama yine de düşünmek zorundayız.

Biz her zaman kan akmaması için ülkelere bir fırsat sunuyoruz. Onlar egemenliğimizi kabul ettiklerinde yöneticilerini dostumuz, tebaalarını tebaamız sayıp koruyoruz. Fakat bazen bizi ve yüce davamızı anlamadan silaha sarılıyorlar. O zaman da işin rengi değişiyor ve olanlar oluyor işte.

Tüm gücümüze rağmen Alamut bize karşı hâlâ direniyor. Şeyh'in cesaretini takdir etmiyor değilim. Keşke karşımda değil de yanımda olsaydı. Ama o, boğazımıza saplanmış bir kılçık olmaya devam ediyor. Bundan kurtulmak zorundayız," dedikten sonra kaşlarını çattı.

"Biriniz Alamut'un siyasi yapısını açıklasın. Burası bir şehir devleti mi, boy mu, budun mu, çete mi öğrenmek istiyorum."

Herkes birbirinin yüzüne bakarken davetlilerden biri söz istedi.

"İzin verir misiniz saygıdeğer Han'ım?"

Han, ona bakarak, "Ben de sana söz vermek istiyordum Kazvini, konuş seni dinliyoruz," dedi.

Kazvini, altmışını çoktan geçmişti. Orta boylu, hafif kambur, saçı ve sakalı beyazlaşmış, sevimli bir ihtiyardı. Tarih ve hukuk dalında aranan ve sözü dinlenen biriydi. "Saygıdeğer Han'ım!" diyerek söze başlayıp devam etti.

"Alamut, ne bir şehir devletidir ne boy ne budun ne de çetedir. Ona kale devleti, hatta kale devletler topluluğu desek daha doğru olur. Tarihte böyle bir yapılanmanın emsaline pek rastlanmaz. Merkezi Alamut olmak üzere birçok kaleden oluşur. Devlet başkanları, siyasi merkezleri ve kendilerine göre bir hukuk düzenleri vardır. Haraç alabildikleri her yer, onların vatanıdır.

Ayrıca uyguladıkları savaş yöntemleri de pek alışılmış şeyler değildir. Sayıları az olduğundan alan ve meydan savaşlarına yanaşmazlar. Belli başlı savaş yöntemleri, vur-kaç ve intihar saldırılarıdır."

Burada lafa karışan Han, "Alan savaşı ve meydan savaşından kaçındıklarına göre, sözünü ettiğin yöntemlerle nereye varmak istiyorlar?" diye sordu.

Kazvini oldukça sakindi.

"Büyük devletleri büyük yapan ve onları ayakta tutan güçlü kumandanları, vezirleri ve sultanları öldürerek, hedef-

leri olan ülkede idari boşluk ve karmaşa yaratıyorlar. Bu karmaşa çok geçmeden hanedan üyeleri arasında sonu gelmez saltanat mücadelesine dönüşüyor. Selçukluları bu yöntemle parçaladılar," dedi.

Anlatılanlar Han'ın ilgisini çekmeye başlamıştı.

"Bunları güçlü kılan nedir? Kendilerini haklı hissetmeleri mi, yoksa akıllı ve tedbirli oluşları mı?" diye yeni bir soru sordu.

Kazvini sözlerine devam etti.

"Zekâ ve tedbirin önemi inkâr edilmez ama onları güçlü kılan öncelikli neden bunlar değil. Fedailer, tüm güçlerini inançlarından alıyorlar."

Han böyle bir cevap beklemiyordu.

"İnançlarından mı?" diye sordu merakla.

Kazvini sözlerine devam ederek anlatmaya başladı.

"Alamut fedaileri, kendilerine verilen görevi yerine getirmeleri ve hedeflerini yok etmeleri halinde cennete gideceklerine kesin gözüyle bakıyorlar. Bu inanç öylesine güçlüdür ki ölüme koşarak gidiyorlar. Ölüm, bir bakıma onların miracı oluyor.

Alamut fedaileriyle ilgili anlatılan bir olay, Şeyh'in gücünü göstermesi bakımından çok önemlidir. Dendiğine göre Şeyh, bir gün kendisiyle görüşmeye gelen Bağdat halifesinin adamlarına gücünü kanıtlamak için fedailerinden birini yanına çağırarak sağ tarafındaki iki yüz kulaç derinliğindeki uçurumdan atlamasını söylemiş, adam da hiç düşünmeden konukların şaşkın bakışları altında kendisini uçurumdan aşağı bırakmış. Üstelik bunu yaparken çok mutlu görünmesi konukların şaşkınlığını bir kat daha artırmıştı."

Han'ın ilgisi gittikçe artıyordu. "Asıl önemli olan insanların nasıl bu hale getirilebildiğidir," diye söylendi kendi kendine.

Kazvini, "Han'ım, pek çok kişi kendi kendine aynı soruyu soruyor," diyerek sözlerine kaldığı yerden devam etti.

"İnsanların belli bir eğitim sürecinden sonra fedaiye dönüştürülmesi Alamut şeyhleri için zor değildir. Onların bu konuda yüz altmış sekiz yıllık bilgi ve tecrübe birikimi vardır.

Normal bir insanın fedaiye dönüştürülmesi çok önemli bir olaydır. Ama ondan da önemlisi bu dönüşümü gerçekleştirecek şeyhin eğitimidir. Ben bunu Fatımi Halifesi Mansur Hatemi'ye sordum. O da işin sırrının üç gizde olduğunu söyledi. Üç gizin ne olduğunu sorduğumda ise 'Söz, göz ve düşüncedir.' diye cevap verdi. Doğrusunu söylemek gerekirse o gün Mansur'un dediklerinden pek bir şey anlamamıştım. Ama yaklaşık üç yıllık bir araştırmadan sonra sorumun cevabını Rahip Tana'dan öğrendim."

Han iyice meraklanmıştı. "Tana ne söyledi?" diye sordu.

"Tana, bana söz, göz ve düşüncenin öneminden söz etti."

Han tekrar araya girdi.

"Sen söz, göz ve düşüncenin önemli olduğunu bilmiyor muydun?"

Kazvini kendisinden ve bilgisinden emin görünüyordu.

"Daha önce üç gizle ilgili bir şeyler duymuştum ama o gün Tana'dan ilk kez tatbiki olarak öğrendim. Bu konuda Tana benden daha bilgili ve yetkilidir. İzin verirseniz üç gizi ondan dinleyelim," dedi.

Teklif, Han'a da makul gelmişti. Tana'ya dönerek, "Evet, Rahip seni dinliyoruz," diyerek ona söz verdi.

Tana, orta boylu, hafif dolgun, yetmişini geçmiş bir ihtiyardı. Sakalı ve bıyığı yoktu. Başını usturayla tıraş etmiş, topuklarına kadar uzanan turuncu bir üstlük giymişti. Çin, Tibet ve Hint dinleriyle birlikte Müslümanlık'ı, Musevilik'i ve Hıristiyanlık'ı da çok iyi biliyordu. Asıl ilgi alanı tarih ve tıptı.

Han kendisine konuşma izni verince, doğrulup yerinden kalkarak onu saygıyla selamladıktan sonra üç giz hakkındaki bilgilerini anlatmaya başladı.

"İnsanları etkilemede söz çok önemlidir. Herkes konuşur konuşmasına ama çok kişi doğru konuşmayı bilmez. Bazı insanlar konuşurken R, T, S, H ve A seslerini çıkarmakta zorlanırlar. Ne söyledikleri kolayca anlaşılmaz. Bazıları duraksayarak, bazıları ise olması gerektiğinden daha hızlı konuştuklarından sözleri dinleyenleri sıkar. Oysa insanları kendinden geçirecek kadar güzel ve etkili konuşanlar vardır. Şunu hemen söylemeliyim ki her insan etkili ve güzel konuşabilir. Burada temel sorun bunun nasıl yapılacağıdır.

Her şeyden önce hitabet sanatının bir yetenek olduğunu bilmemiz gerekir. Doğuştan yetenekli insanlara güzel ve doğru konuşmayı öğretmek çok kolaydır. Konuşma özürlü olanlardan bir hatip çıkarmak zordur ama imkânsız değildir. Özel yöntemler kullanılarak sabır, sebat ve çalışmakla bir yerlere gelinebilir. Fakat Alamutlu şeyhler doğuştan yeteneklilerle çalışmayı tercih ederler.

İyi bir hatip; harfleri, heceleri ve kelimeleri yutmaz. Sözleri açık ve nettir. Birini etkilemek için sözün açık, yalın ve tekdüze olması gerekir. Böyle bir konuşmada kelimeler arasındaki süreler eşittir, vurgular yalnız verilmek istenen temel düşünceyle ilgilidir. Şunu söylemeliyim ki bir yıllık düzenli bir eğitimden sonra çok iyi sonuçlar alınabilir. Alamut'un söz eğitimi de bundan farklı değildir."

Han, anlatılanları dikkat ve ilgiyle dinliyordu. Bir ara Tana'nın lafını kesti. "Anlattığın gibi bir söz eğitimi Alamut dışında başka bir yerde veriliyor mu?"

Rahip, konuşmasına devam etti.

"Ezher'de verildiğini fakat talep olmadığı için vazgeçildiğini duymuştum. Ama Mohenjo, Dara ve Herappa'daki Budist mabetlerinde böyle bir eğitimin verildiğini biliyorum," deyince, "Bunların amacı nedir?" diye sordu Han.

Tana güven verici bir sesle, "Bunların amacı, doğrunun insanlara doğru sözlerle ulaşmasını sağlamaktır," dedi.

Han'ın yüzünde hafif bir tebessüm belirdi.

"Herkesin üzerinde ittifak ettiği tek bir doğru yok ki. Bazılarının doğruları, bazılarının yanlışı olabilir," deyince Rahip, bilge bir tavırla, "Haklısınız Han'ım. Bıçak, ekmek kesmek için de insan öldürmek için de kullanılabilir. Burada belirleyici olan niyettir. Alamut şeyhlerinin niyetiyle Herappa rahiplerinin niyetinin aynı olduğunu düşünmüyorum," dedi.

Han, Tana'nın sözle ilgili dediklerini yeterli bulmuştu. Konuklarına, "Bu konu yeterince anlaşıldıysa ikinci gizi dinleyelim," dedi.

Hiç kimse bir şey demeyince sükûtu ikrar sayan Han, Tana'ya döndü.

"Biraz da şu gözdeki sırlardan söz eder misin?"

Tana kaldığı yerden konuşmasına devam etti.

"İnsanlarla temasta gözlerin etkisi çok önemlidir. Lokman Hekim'den İbni Sina'ya kadar herkes, gözlerdeki gizemli cazibeden söz ederler. Gece gibi simsiyah ve gök gibi masmavi iri gözlerdeki cazibenin kahverengi, şehla, açık ve küçük gözlere göre daha güçlü olduğu bilinmektedir. Peki, açık ve gri gözler eğitimle cazibe merkezi haline getirilebilir mi? Getirilir getirilmesine ama bu konuda doğuştan yeteneklilerle çalışmak daha çabuk ve daha iyi sonuç verir. Alamutlu hocaların bunları tercih etmesi boşuna değildir. Ortada, konumuz açısından etkileyen ve etkilenen olmak üzere iki kişi vardır.

İri, siyah gözleri olan bir etkileyici nasıl çalışmalı ki gözlerindeki cazibenin etki alanı ve şiddeti güçlü olsun? İlk bakışta insanlara zor gibi gelebilir ama aslında o kadar karmaşık değildir.

Etkilemede işe yarayan göz, en az yarım saat kırpmadan aynı noktaya bakabilen gözdür. Böyle bir güce ulaşabilmek için de yapılması gereken işlemler çok basittir.

İlk iş olarak beyaz ve düz bir kâğıdın üzerine ok nişangâhlarında olduğu gibi iç içe on iki yuvarlak çizgi çizip, her çizginin üzerine de mercimek büyüklüğünde noktalar koymak gerekir. Bu şekilde hazırlanan kâğıt, oturunca kolay görülebilecek bir duvara asılır. Bundan sonra yapılması gereken, günde üç veya beş kere aynı vakitlerde yaklaşık çeyrek saat boyunca duvara astığımız yuvarlak çizgilerin üzerindeki noktalara bakmaktır. Burada dikkat edilmesi gereken bakışların yumuşak olması ve gözlerin kırpılmamasıdır. İlk başlarda gözü kırpmamak insanlara zor gelebilir ama zamanla gözler buna alışır. Burada başarının ölçüsü bir noktaya en az yarım saat göz kırpmadan kesintisiz bakmaktır. Bir yıl kadar düzenli çalışmakla çok iyi sonuçlara ulaşılabilir. 'Bu çalışmanın amacı nedir?' diye sorulacak olursa, bunun cevabı çok basittir. İnsanın gözlerinde, içeriğini henüz anlayamadığımız gizemli bir güç vardır. Bu güç, söylediğimiz çalışmalarla artırılabilir. İnsan, gözünü kırpmadan bir noktaya bakarsa, bu güç gözden kesintisiz çıkar ve etkisi de o nispette güçlü olur, göz kırpılırsa, çıkan güç dağılarak kesintiye uğrar. Böyle durumlarda gücün etkisi azalır. Bu alanda öyle yetenekli insanlar var ki onlar bakışlarıyla uçan kuşu bile düşürebilirler."

Han burada yeniden lafa karışarak, "Yıllar önce gördüğüm Çinli bir şifacıda, benzer özelliklere ben de tanık olmuştum," dedikten sonra Rahip'e, "Devam edebilirsin," dedi.

Tana yeniden sözlerine devam etti.

"Üç gizin son gizi, düşünceyle ilgili olanıdır. Tıpkı gözde olduğu gibi insan düşüncesinde de yine içeriğini kesin olarak bilemediğimiz gizli bir güç vardır. İnsanlar düşüncelerine tam olarak hâkim olabilirlerse, bu güç fazlasıyla artar ve yoğunlaşır. Buna zihin ya da düşünce gücü denir. Bu da

tıpkı diğer gizler gibi çalışarak geliştirilebilir. Doğuştan gelen yetenek bunda da çok önemlidir. Ama tek başına yeterli değildir. İyi bir eğitimle işlenmesi gerekir. Bunun için yapılması gerekenler de diğer gizlerde olduğu gibi çok basittir.

Burada eğitimin temel amacı, herhangi bir eşyanın canlı hayallerinin en az yarım saat kesintisiz olarak zihinde tutulmasıdır. Bu çalışmada istenmeyen şey, araya yabancı düşünce ve şekillerin karışmasıdır. Örneğin, elmayı düşündüğümüzü var sayalım. Eğer yarım saat boyunca elmayı düşüneceksek, kesintisiz olarak onu düşünmeliyiz. Elmanın dışında herhangi bir eşya ya da düşüncenin zihninizde olmaması gerekir. Aksi halde düşünce kendi beynimizde boğulur kalır ve dışarıya yansımaz.

Eğer tek konuyu yarım saat kesintisiz düşünmeyi öğrenirsek, sıra ikinci aşamaya gelir. Bu aşamada zihni yarım saat boyunca boş bırakmak denenecektir. İlk adımı başaran biri için bu çok kolaydır. Bununda başarıldığını varsayalım. Etkileyici, artık düşüncelerini kontrol edebiliyor, istediğini düşünebildiği gibi istemediği düşüncelerden de kurtulabiliyor.

Üçüncü gizin öğrenilebilmesiyle bir etkileyici, başkalarının düşüncelerini okuyabilir. Kendine ve başkalarına şifa verebilir. Vücudunun herhangi bir organını uyuşturarak acılara dayanabilir. İnsanların düşünce ve hayallerini kontrol edebilir. Böyle bir güce ulaşmak için yapılması gerekenler de diğer gizlerde olduğundan daha basittir.

Günde üç veya beş kez aynı vakitlerde, yaklaşık çeyrek saat çalışmak gerekir. Bunun için sakin bir odada sırtüstü uzanıp gözleri kapadıktan sonra çiçek, elma, ev gibi tek bir varlığı beş dakika kesintisiz düşünmeyi denemeliyiz. Başlangıçta istenmeyen düşünceler araya girip bizi rahatsız edebilir fakat yılmadan çalışmayı sürdürmeliyiz. Tek bir şeyi beş dakika düşünmeyi öğrendikten sonra süreyi yavaş yavaş

artırıp, sonunda yarım saate kadar çıkarmalıyız. Yaklaşık bir yıllık düzenli çalışma bize çok şey kazandıracaktır."

Han yeniden lafa karışarak, "Bir yıllık çalışma sonunda üçlü gizi tamamen öğrenen biri başkasının beynini dilediği gibi kontrol edebilir mi?" diye sordu.

Rahip, "İstediği gibi kontrol edebilir," diye cevap verince Han bu kez de, "Bu hünerlerin öğrenilmesi için çalışma süresi olarak söylediğin bir yıl, tahminî bir süreyi mi yoksa kesin bir zamanı mı ifade ediyor?" diyerek yeni bir soru sordu.

Tana konuşmasına devam etti.

"Bir yıl kesin bir süre değildir. Bunu biraz da kişinin doğuştan getirdiği yetenekleri belirler. Kimileri üç ay, kimileri bir yıl, kimileri gelişimlerini iki veya üç yılda tamamlar. Burada önemli olan, kişinin başaracağına olan inancıyla yılmadan sabır ve azimle çalışmasıdır. Fakat insanların çoğu inancını, azmini ve sabrını kaybedip çalışmayı bırakır. Bu da işin başka bir yanı."

"Sözünü ettiğin üçlü gizin uygulandığına hiç tanık oldun mu?"

"Birçok kez oldum Han'ım," dedi Tana. "Üçlü gizi iyi uygulayan yetenekli bir şeyh ya da rahip, karşısına oturttuğu birinin iki kaşının ortasına bakıp, birinci gize uygun şekilde konuşurken, zihninde canlandırdığı düşünceleri de onun aldığını düşünürse, o bu düşünceleri kesinlikle alır.

Bu çalışma şöyle de yapılabilir:

Etkileyen, etkilenene 'Gözlerime bak,' der. Etkilenen, onun iri, parlak gözlerine bakar. Kısa bir süre sonra gözleri yorulup gevşemeye başlar. Bu arada etkileyen, onun iyice gevşediğini düşünür. Etkilenen, bu düşünceleri hemen alıp gerçekten gevşer. O kadar ki uyku ile uyanıklık arası bir duruma gelir. O artık verebileceğiniz her telkine açıktır. Örneğin ona 'Süt ve bal şerbetlerinin aktığı ırmakların altından geçiyorsun, sağındaki havuzun kenarında ince belli, ay yüz-

lü, ok kirpikli huriler seni bekliyor,' dendiğinde o bunları gerçekten görür. Eğer etkileyici isterse, etkilenen uyanınca bunu hatırlar, istemezse hatırlamaz," diyerek sözlerini bitirdi.

Anlatılanlar bir Budist olarak Han'a yabancı gelmemişti. Yine de ilgiyle dinledi. Tana konuşmasını bitirince ona, "Bu anlattıkların mabetlerde rahiplerin yaptıkları yogayı hatırlattı bana," dedi.

"Haklısınız Han'ım" dedi Tana. "Bunlar Yoga'ya benzedikleri gibi Müslümanlar'ın namazlarına da benziyor. Günün belli saatlerinde, belli sürelerde, belli duaları tekrarlayarak başka bir şey düşünmemek, bizim üçlü gize ulaşmak için yaptıklarımıza benziyor."

"Müslümanlar namazı bu bilinçle mi kılıyorlar?" diye sordu Han.

Tana gülümseyerek, "Bunu bir Müslüman olarak Kazvini'nin cevaplaması daha doğru olur Han'ım," deyince Han, Kazvini'ye döndü.

"Seni dinliyoruz Kazvini."

Kazvini yerinden doğrulup Han'ı selamladıktan sonra anlatmaya başladı.

"Han'ım, namazda ibadet sırasında başka şeyler düşünmek doğru değil. Ama üzülerek söylüyorum namazı doğru kılan Müslüman sayısı da çok azdır," diyerek sözlerini bitirdi.

Han, anlatılanları ilgiyle dinliyordu. Davetlilerden hiçbirinin ilminden ve güvenirliğinden kuşkusu yoktu. Kendilerini sık sık ilim meclislerine davet ederdi. Cevzi'nin ayrıntılı dünya tarihi yazmaya çalıştığını biliyordu. Ona dönerek, "Cevzi, bana Alamut Şeyhi'nin ve ona bağlı olanların düşünce yapısını birkaç cümleyle özetleyebilir misin?" dedi.

Cevzi yerinden kalkarak Han'ı selamladıktan sonra anlatmaya başladı.

"Yüce Han'ım, Alamut yarenleri, Kur'an'ın ve hadislerin zahiri ve bâtını olmak üzere iki anlamı olduğuna inanırlar. Zahirden murat, görünür anlamdır. Bunu akıl sahibi herkes kavrayabilir. Bâtını anlam ise deruni ve içsel anlamdır ki bunu akılla kavramak mümkün değildir. Deruni bilgileri, Cenabı Hak ilham ya da hulul yoluyla imama bildirmiştir. İmam masumdur. Hiçbir şekilde günah işlemez.

Peygamber'den sonra yedi imam gelmiştir. Yedinci İmam Caferi Sadık'ın oğlu İsmail'dir. Kıyamete yakın ortaya çıkıp yeryüzünden kötülükleri kaldıracaktır. O gün gelinceye kadar dünya işleriyle hücceti ilgilenmektedir." Bu sırada Cevzi'nin sözünü kesen Han, "Hüccet tam olarak ne anlama gelmektedir?" diye sordu.

Cevzi, "Hüccet, vekil demektir," dedikten sonra Han'ın işaretiyle konuşmasına devam etti.

"İmamla görüşmek ve ondan ilahi bilgiler almak yalnızca hüccete özgü bir ayrıcalıktır. Hüccetin sözü imamın sözü, imamın sözü de Allah'ın sözü olduğuna göre hüccete kayıtsız şartsız iman ve itaat gerekir. Alamut şeyhleri ise hüccetin ta kendisidir."

Han yeniden araya girerek, "Şeyhin mutlak gücünün bu anlayıştan kaynaklandığını söyleyebilir miyiz?" diye sordu.

"Öyledir zaten Han'ım," dedi Cevzi saygılı bir dille. "Şeyhin mutlak otoritesi, müminlerin mutlak itaatinden kaynaklanıyor," diye ekledikten sonra Han'ın işaretiyle yeniden konuşmasına devam etti.

"Alamut teşkilatında hüccetten sonra üçüncü kademede 'zumazsa' denilen bir görevli bulunur. Bunun imamla görüşme hakkı yoktur. Emirleri doğrudan hüccetten alır. Dördüncü kademede bulunan büyük dai, insanları doğrudan mezhebe kabul ederek, onların derecelerini belirleme hakkına sahiptir. Beşinci kademedeki dai-mezun, mezhebe girenlerin eğitiminden sorumludur. Altıncı aşamadaki ebvab tanıtımdan, yedinci aşamadaki mükellep ise mezhebe taraftar

bulmaktan sorumludur. Sekizinci aşamada mezhebe inanan müminler, en son aşamada ise dailerin davetlerine olumlu cevap veren müstecipler bulunur.

Bu görevler hiyerarşisindeki herkes üstlerine kesinlikle bağlıdır.

Akıl mükemmel değildir. Bulanık düşünme ihtimali olduğu gibi, belirli sınırları da vardır. Bulanık ve sınırlı bir akılla Yüce Yaratıcı'nın net ve sınırsız yasalarını kavramak mümkün değildir. Müminler, ilahi bilgiye ancak masum imama itaatle ulaşabilirler."

Han burada yeniden lafa karışarak, "Fedailer tanımladığın hiyerarşinin neresindedir?" diye sorunca, Cevzi kaldığı yerden anlatmaya devam etti.

"Fedailer bu hiyerarşinin dışındadır. Onlar küçükten beri ölmek üzere eğitilmişlerdir. Beyaz üstlük, kırmızı çizme giyip, kırmızı kuşak ve kırmızı sarık bağlarlar. Hançerleri yanlarından eksik olmaz. Ölüm, onların miracıdır. Bir Alamutlu, nefis muhasebesi yaparak dünyevi heva ve heveslerinden ayrılıp iyice arındıktan sonra Tanrı ile hemhâl olacağına inanır," diyerek sözünü bitirdi.

Han bir süre sessizce düşündükten sonra, "Şeyh ve adamlarına hâkim olan düşüncenin farklı toplumlar tarafından kolayca benimsenmesini nasıl açıklamalıyız? Etkili tanıtım çabalarıyla mı, yoksa inanç özellikleriyle mi?" diyerek ortaya bir soru sordu.

O ana kadar konuşulanları dikkatle dinleyen Mahmut Hemedani elini kaldırarak söz istedi. Hemedani yetmişi geçmişti. Kelam, hukuk ve tarih konusunda ihtisas sahibiydi. Uzun süre Bağdat kütüphanesinde eski Yunan düşünürlerinin eserlerini incelemişti. Arapça, Farsça, Yunanca ve Türkçe'yi çok iyi biliyordu.

Han kendisine söz verince, "Saygıdeğer Han'ım," diyerek anlatmaya başladı.

"Şeyh'in düşüncelerinin tutunup gelişmesinde, etkili tanıtım çalışmaların yanı sıra, bölgedeki siyasi çekişmeler, devlet adamlarının keyfi davranışları, taassup, cehalet, gelir dağılımındaki düzensizlik, kabileler arası rekabet ve Ehlibeyt'in uğradığı haksızlık gibi nedenlerin de rolü büyüktür. Ancak kanaatimce en önemli neden, bölgenin Bâtınî düşünceye yabancı olmayışıdır. Nefis terbiyesiyle arınmak, bir kurtarıcının gelip dünyayı kötülüklerden temizlemesi, insanın belli koşullarda Tanrı'yla hemhâl olabilmesi, ruhun farklı bedenleri kullanabilmesi gibi düşünceler, Budizm, Brahmanizm, Kabalizm ve Zerdüştlük gibi kadim öğretilerin hepsinde vardır.

Kısacası Şeyh'in savunduğu fikirlerin bu topraklarda köklü bir alt yapısı vardır. Etkili bir önderlik ve tanıtımla çok iyi sonuçlar alınabilir. Şeyh ve adamlarının yaptıkları da farklı bir şey değildir," diyerek sözlerini bitirdi.

Han'ın soruları daha bitmemişti.

"Peki, Çin'den Arabistan'a ve oradan Yunan denizine kadar geniş bir alanda, ulaşım ve iletişim zorluklarına rağmen benzer düşüncelerin varlığını nasıl açıklayabiliriz? Tesadüfle mi, yoksa bilginin tek merkezli oluşuyla mı?"

Hemedani kaldığı yerden anlatmaya devam etti.

"Akıl ve mantık, bilginin tek merkezli olduğuna işaret ediyor. Bu konudaki düşünce ayrılıkları ise merkezin tespitinde ortaya çıkıyor. Merkez olma ayrıcalığını hiçbir toplum diğerine kaptırmak istemiyor. Bütün mesele bu.

İslam inancına göre Allah, Tufan'dan çok önce, dünyaya İdris Nebi'yi gönderdi. İdris Nebi dünyayı dört bölgeye ayırıp her birine bir temsilci atadıktan sonra yüz örnek şehir yaptırarak insanlara medeni yaşamayı öğretti. Üç yüz seneden fazla yaşayan İdris Nebi yetmiş iki dil biliyordu. İnsanlara iğneyle dikmeyi, kalemle yazmayı ve bütün ilimleri o öğretti.

Bu düşünce farklı dinlerde ve kültürlerde de vardır. Örneğin Eski Mısır'da Thot, Yunan'da Hermes, Roma'da Merkür gibi farklı isimlerle karşımıza çıkan kişi aslında İdris Nebi'den başkası değildir. Farklılık mekân ve zamandan kaynaklanıyor."

Han yeniden lafa karışarak, "Bilginin tek merkezli oluşu bana da mantıklı geliyor," dedikten sonra Dalaylama'ya döndü.

"Büyük rahip, bu konuda sizin görüşünüz nedir?"

Dalaylama sekseni geçmesine rağmen oldukça dinamikti. Sarı ve kırmızı renklerin hâkim olduğu bir üstlük giymiş, sakal ve bıyığını kısa kestirmişti. Yerinden kalkarak Han'ı selamladıktan sonra ağır ağır konuşmaya başladı.

"Bilginin tek merkezli oluşu doğrudur. Yalnız bu merkez İdris değil, bizzat Tanrı'dır. Tanrı çeşitli zamanlarda insanlara kâinatın bilgisini öğretmek için çeşitli rehberler göndermiştir. Adına isterseniz Nebi ya da başka bir şey deyin bu rehberler, ilahi bilgiyi insanlara ulaştırmada aracılık etmişlerdir. Hepsi aynı kaynaktan geldiği için de yer yer birbirlerine benzemesi çok normaldir," dedi.

Han, ilim heyetinin düşüncelerini beğenmişti. Ufkunun genişlediğini hissediyordu. Ne kadar güçlü olursa olsun bir kumandanın, rakibine hâkim olan ve onu yönlendiren düşünceleri bilmesi gerekirdi. Dalaylama sözlerini bitirince Han, ilim heyetine hitaben, "Bu konuda başka sözü olan var mı?" diye sorup bir süre bekledi. Kimse konuşmak istemeyince Han, Hemadani'ye döndü.

"Alamut Şeyhi'nin en amansız düşmanının Selçuklular olduğunu duymuştum. Bu düşmanlık neden kaynaklanıyor?" diye sordu.

Hemadani bu konudaki bilgilerini anlatmaya başladı.

"Selçuklu-Alamut düşmanlığı doğrudan değil dolaylıdır. Sorunun başlangıcı İslam öncesi devirlere kadar uzanır.

Bir ticaret kenti olan Mekke'nin yönetimi Haşimoğulları ve Ümeyyeoğulları gibi iki güçlü ailenin tekelindeydi. Bu iki aile arasında ticari ve siyasi nedenlerden dolayı aşılamayan bir rekabet vardı.

İslam Peygamberi, dinini tebliğ etmeye başladığı yıllarda bu yeni dine en büyük muhalefet Ümeyye ailesi reisi Ebu Süfyan'dan gelmişti. Fakat Ebu Süfyan'a rağmen İslamiyet hızla gelişerek neredeyse Arabistan'ın tümüne hâkim oldu. Bu arada Ebu Süfyan ve ailesi de İslamiyet'i kabul etmek zorunda kaldılar.

İslam dini, kabileler ve aşiretler üstü bir ümmet anlayışını yaşama geçirmek istemiş, ırkçılığı ve kabileciliği yasaklamıştı.

Fakat Peygamber'in vefatından sonra onun kurduğu büyük İslam devletine bir yönetici seçmek gerekiyordu. Sonradan halife adını alacak olan bu yöneticilerin belirlenmesi sorunu, İslam'daki ilk siyasi ayrılıkların başlangıcını oluşturur.

Peygamber sağlığında iken Gadir Hum denilen yerde, yerine Ali'nin halife olması gerektiğini söylemesine rağmen işler çok farklı gelişti. Ali, Peygamber'in cenaze işlemleriyle meşgulken sahabelerden bir kısmı kendi aralarında toplanarak Ebubekir'i halife seçtiler. Peygamber'in Ehlibeyt'i bu olayı kabul etmedi. Böyle bir günde böyle bir karar alınmasını doğru bulmamışlardı. Gadir Hum vasiyetinden dolayı Ali'nin halife olması gerektiğini söylüyorlardı.

Her şeye rağmen sonuç değişmedi. Ebubekir'den sonra Ömer, ondan sonra da Osman halife seçilmişti. Her üç halife de Ali'yi, kendi siyasi gelecekleri açısından tehlikeli bir muhalefet adayı olarak görüyorlardı. Bu nedenle ona karşı mesafeli durmaya çalıştıkları gibi Peygamber ailesinin güçlenmesini önlemek için yerine göre çok sert tedbirlere başvurmaktan çekinmiyorlardı.

Peygamber'den kızı Fatıma'ya miras kalan Fedek Hurmalığı'na Ebubekir döneminde hazine adına el konmuştu. Ömer döneminde yeniden geri verildi ise de Osman döneminde tekrar alınarak Mervan'a verildi.

Halifeler Ehlibeyt'ten öylesine çekiniyordu ki Ali taraflarının hadis nakletmeleri bile yasaklandı. Zaman içinde Ali'yi öven hadisler unutturulmaya çalışıldığı gibi sahte hadisler bile uyduruldu.

Peygamber'in kızı Fatıma, haklarını korumak için uğraşırken, tartaklanarak çocuğunu kaybetti. Ölümünün bile bu yüzden olduğu söylenmektedir.

İslam diniyle aşılmaya çalışılan kabilecilik yeniden canlandı. Peygamber ailesine düşmanlık ve adam kayırma öylesine yaygınlaştı ki sonunda halk halifeye karşı ayaklanarak sokaklara döküldü. Bu karmaşada halife öldürülünce oluşturulan bir seçiciler kurulu Ali'yi halife ilan etti.

Ali'nin halifeliğine ilk karşı çıkan Ebu Süfyan'ın oğlu Muaviye oldu. Muaviye, Şam valisiydi. Halifeler döneminde Bizanslı uzmanların yardımıyla güçlü bir ordu ve donanma kurdurmuştu. Ali önce kendisine nasihatçiler gönderdiyse de o, bunları dinlemeyip ayaklanmada ısrar edince savaş kaçınılmaz oldu. Muaviye savaşı tam kaybetmek üzereyken, bir hileyle gelişmeleri lehine çevirmesini bildi. Bu olaydan sonra İslam dünyası resmen üçe bölündü. Ali yanlılarına Şii, Muaviye yanlılarına Emevi, ikisine de karşı olanlara Harici adı verildi. Bundan sonra olaylar beklenmedik biçimde gelişip, beklenmedik sonuçlar doğurdu. Ali'nin, Haricilerin tertiplediği bir suikast sonucunda öldürülmesi üzerine yerine büyük oğlu Hasan geçti. Muaviye, Ali'nin olduğu gibi Hasan'ın da halifeliğini kabul etmeyerek güçlü bir orduyla Kûfe üzerine yürüdü. Hasan, barış yanlısı biriydi. Kan dökülsün istemiyordu. Bu nedenle bazı şartlarla hilafeti Muaviye'ye devrettiğini açıkladı. Böylece İslam toplumunda görünüşte de olsa bozulan birlik yeniden sağlanmış oldu.

Barış ve kardeşlik için Muaviye, Hasan'a bazı sözler vermişti. Bunlardan en önemlileri Muaviye'den sonra halifeliğin belirlenmesinde eskiden olduğu gibi yine ümmetin oyu esas alınacak ve camilerde Ali'ye küfredilmesi usulünden vazgeçileceğiydi.

Fakat Muaviye, daha sonra verdiği sözde durmadı. Onun amacı Bizans'ta olduğu gibi babadan oğla geçen bir hanedanlık kurmaktı. Hanedanın olduğu yerde ümmetin oyunun sözü bile edilmezdi. Bunun için önündeki en büyük engel Hasan'dı. Sonunda onu da zehirleterek öldürmeyi başardı. Artık önünde hiçbir engel kalmamıştı. Çok geçmeden oğlu Yezit'i veliaht ilan ederek çok istediği Emevi saltanatını kurdu.

Muaviye'nin ölümünden sonra yerine oğlu Yezit geçince, Ali'nin küçük oğlu Hüseyin ona biat etmedi. Bu sırada tüm İslam dünyasının kanını donduran bir gelişme yaşandı. Hüseyin aile efradıyla Kûfe'ye giderken Yezit'in gönderdiği kuvvetlerce, Kerbela'da yakınlarıyla öldürülmüştü. Bu olayın İslam dünyasında açtığı yara yüzyıllardır kapanmadı. Ali yanlılarının, Peygamber ailesinin haklarını korumak için başlattıkları muhalefet günden güne güçlenerek devam etti.

Seksen dokuz yıl devam eden Emevi saltanatı süresinde Peygamber ailesi rejim için devamlı tehdit olarak algılanıp baskı altında tutuldu.

Emeviler, tüm baskılarına rağmen muhalefeti önleyemiyorlardı. Sonunda Ebu Müslim'in Horasan'da başlattığı ayaklanmaya Abbasiler de destek verince Emevi hanedanlığı yıkılarak taraftarlarının çoğu öldürüldü.

Abbasiler başlangıçta Ali ve ailesi adına savaştıklarını söylüyorlardı. Fakat sonradan halifeliği ele geçirince bir daha bırakmadılar. Peygamber ailesi üzerindeki baskı, eskiden olduğu gibi devam ediyordu. Sadece baskıyı yapanlar değişmiş, Emeviler yerine Abbasiler gelmişti.

Abbasiler tam yedi yüzyıl saltanat sürdüler. Fakat muhalefette o nispette büyüyerek devam etti. Emevi- Abbasi geleneğine karşı Peygamber ailesinin haklarından yola çıkan Büveyhilerve Fatimiler gibi yeni güçlü devletler kuruldu. Ehli Şia içtihadı ile hareket eden Büveyhiler, Abbasileri sürekli baskı altında tutuyorlardı. Bağdat halifeliğinin dağılması an meselesiydi. İşte tam bu sırada Selçuklular devreye girdi.

Tuğrul ve kardeşi Çağrı Bey, Gazneliler'i yenerek Orta Asya'da Büyük Selçuklu Devleti'ni kurmuşlardı. Selçuklular, Büyük Kurultay'da batıya doğru fetih kararı almışlardı. Yeni devletin orduları Anadolu, Suriye ve Irak yönünde ilerlerken Abbasi halifesi, Büveyhilere karşı Selçuklular'dan yardım istedi. Bu istek tüm İslam dünyasının sultanı olmak isteyen Tuğrul Bey'in ilgisini çekti. Bağdat'a girerek Büveyhiler'i yenip halifeyi baskıdan kurtardı. Bundan sonra halife ona "doğunun ve batının sultanı" unvanını verdi.

Tuğrul Bey de madem sultanım, sultan gibi olmam gerek diyerek din ve devlet işlerini birbirlerinden ayırıp, halifenin siyasi yetkilerini kısıtladı. Bu durum halifenin hoşuna gitmedi ama başka çaresi de yoktu. Şimdilik sustu ama her fırsatta Selçuklular aleyhinde olmaktan da geri kalmadı.

Selçukluların, İslam dünyasında yüzyıllardır süren ayrılığa son verme şansı vardı. Ne yazık ki bu şans iyi kullanılamadı. Onlar, Abbasi geleneğinin bir temsilcisi gibi hareket edince ister istemez Şii muhalefetinin hedefi oldular. Abbasilere ve dolayısıyla Selçuklular'a yönelen en büyük muhalefet de silahlı saldırı ve suikast yöntemini kullanan Alamut yarenlerinden geliyordu."

Konuşmalar Han'ın hoşuna gitmişti. Han, İslam dünyasındaki gelişmeler hakkında çok şey biliyordu ama böylesine sebep-sonuç ilişkilerini içeren düzenli ve ayrıntılı bilgiyi ilk kez duyuyordu. Kalabalık bir nüfusa sahip ve üzerinde gü-

neşin batmadığı İslam dünyasını tanımak, onun hakkında doğru bilgiye ulaşmakla mümkündü.

Vezirine dönerek, "Görünen o ki Alamutlular bizi Selçuklularla karıştırıyorlar. Bugün dünyanın üçte ikisi kontrolümüz altındadır. Diğer bölgelerde birer ikişer düşüyorlar. Selçuklular gibi Abbasiler de ömrünü tamamlamıştır. Alamutlular'la düşmanlarımız ortaktır. Buna rağmen onlar bizim yanımızda değil karşımızda yer almışlardır. Bunun makul bir nedeni var mı?" dedi.

Vezir, sakin ve ikna edici bir sesle anlatmaya başladı.

"Han'ım, onlar bazı yerlerde Müslümanlara iyi davranılmadığını gerekçe göstererek teslim oldukları takdirde öldürüleceklerini düşünüyorlar," diye cevap verince Han kızdı. Sesini yükselterek, "Burada yanılıyorlar işte. Biz eman dileyip teslim olanlara eman verdik. Bazı yerlerde hoş olmayan gelişmelerin yaşandığı doğrudur. Ancak bunlar kontrolümüz dışında kalan istisnai gelişmelerdir. Alamut için koca orduyu bekletemeyiz. Kar kış demeden Moğol yasasını uygulayıp bu işi bitirelim," dedi.

Bu sırada Nasuriddin Tusi, konuşmak için söz aldı.

"Han'ım, Alamut ve kontrol ettiği kalelerde yüz altmış sekiz yıllık bilim, kültür ve deneyim birikimi vardır. Ayrıca Bağdat kütüphanesinden sonra dünyanın ikinci büyük kitaplığının da Alamut'ta olduğunu biliyoruz. Kısaca demem o ki böyle bir kalede Han'ımızın bayrağının dalgalanması oranın yıkılmasından iyidir," dedi.

"Bunu benim istemediğimi mi sanıyorsun?" dedi Han tok bir sesle. "Eman dilediler de vermedik mi?" diye ekledikten sonra biraz durakladı. Aklına bir şey gelmiş gibi Nasuriddin'e döndü.

"Senin Alamut kütüphanesinde bir süre çalışma yaptığını duymuştum, doğru mu?" diye sordu.

"Evet, Han'ım," diye cevap verdi Nasuriddin.

"Sen de onlarla aynı inancı mı paylaşıyorsun?" dedi Han.

Nasuriddin saygılı bir dille, "Hayır Han'ım. Ben, On İki İmam Şiasıyım. Onlar Yedi İmamcıdır. Ayrıca ihtilal ve cinayet yolumuz değildir. Siz Emevi-Abbasi geleneğini yıkıp, her inanca yaşam hakkı tanıyan bir anlayışı simgeliyorsunuz. Bu bizim için yeterlidir. İnancımızı inandığımız gibi yaşamaktan başka bir arzumuz yoktur," dedi.

Han, Nassıruddin'in sözlerinden memnun olmuştu. Ona, "Seni ordu veziri tayin ediyorum. Şeyh'i barışa ikna et ki zorluk çıkarmasın. O zaman Şeyh ve yakınları dostumuz, halkı da tebaamız olur, yine Alamut'ta yaşarlar," dedi.

Nasuriddin, "Memnuniyetle Han'ım, onları ikna etmek için elimden geleni yapacağım," dedi.

Han kesin bir dille, "Elinden gelenin fazlasını yapmalısın. Onlara üç kez teslim teklifinde bulun. Kabul etmezlerse kendileri bilir," diyerek vezirine döndü.

"Nasuriddin'i, beni temsilen beş kişilik bir heyetle Alamut'a göndermek için gerekli hazırlıkları yapın. Ayrıca on altıncı ve on yedinci tümen Ketboğa'ya yetişmek üzere hemen yola çıksın," dedi.

Vezir, "Baş üstüne!" diyerek Han'ı selamlarken Han, bilim heyetine döndü.

"Değerli dostlar, sizleri her zaman dost olarak bildim ve öyle kalmanızı da istiyorum. Davetime gelmiş olmanız beni hoşnut etti. Yaşamınız boyunca hoşnutlukların sizlerle olmasını temenni ediyorum. Kalbiniz ak, kaleminiz güçlü ve ilhamınız bol olsun," dedikten sonra bilim heyeti oturdukları yerden kalkarak Han'ı tek tek selamlayıp huzurdan ayrıldılar.

BÖLÜM 12

Alamut Şeyhi Rükneddin Hürşah, kuzeybatı yönünde dörtnala ilerliyordu. Baran Koca ve arkadaşlarını sağ salim yolcu etmişti. Her şey umduğu gibi giderse yarın akşama kalmaz Rudbar Vadisi'nde olacaktı.

Yapılacak çok işi vardı. En büyük sorunu Moğollardı. Kuşatmayı bir şekilde kaldırmaları gerekiyordu. Alamut'a güveni tamdı. Kale şimdiye kadar birçok kez kuşatılmış, her seferinde de kuşatmayı başarıyla kırmışlardı.

Fakat bu seferki kuşatma diğerlerine pek benzemiyordu. Dört yüz bin kişilik Moğol ordusu, yatağından taşmış sel gibi batıya doğru akıyordu. Baycu Noyi'nin kumandasındaki sağ kanat öncüleri Anadolu, Filistin, Suriye, Halep ve Musul'u ele geçirmesine rağmen Ketboğa'nın kumandasındaki sol kanat öncüleri Alamut direnişini kıramamışlardı. Yine de kar kış demeden kuşatma bütün şiddetiyle devam ediyordu. Tokuga Noyin'in yönetimindeki on altı ve on yedinci tümen, Han'ın emriyle Ketboğa'ya yardım için çoktan yola çıkmıştı.

Onları, normal bir savaşla durdurmak mümkün değildi. Yapılacak tek şey, Moğol Büyük Hanı Mengü'yü öldürmekti. Kağanın ölümü zorlu bir taht kavgasını başlatacak, bu da Selçuklularda olduğu gibi siyasi bölünmelere yol açacaktı. Alamut'un geleceği buna bağlıydı. Bir an önce kaleye dönmek istemesi bundandı. En yetenekli fedailerini bu iş için hazırlamış fakat hareket emrini veremeden yakın uşağı

Firuz'un ihaneti sonunda, Kuça da bir handa Moğol devriye güçlerince yakalanmıştı.

***

İki tekerlekli, iki atlı ve etrafı demir parmaklıklarla çevrili bir arabayla doğuya götürülüyordu. Kaçmak zor değil, neredeyse imkânsızdı. Beş yüz kişinin gözleri önünde demir parmaklıkları kırıp kaçmayı düşünmek akıl kârı değildi.

İnancı çok güçlüydü. Eğer ilahi irade bu dünyada kalmasını uygun görmüşse, buradan kurtulması için bir neden yaratmaya da kadirdi. Yok, eğer gitmemesi gerekiyorsa ne yapılırsa yapılsın boşunaydı.

İçinde bulunduğu şartların, tevekkülün şartları olduğunu bildiği gibi, bu şartlara rıza göstermesini de biliyordu.

Bu nedenle kaderine rıza göstererek, hiçbir şey olmamış gibi sessizce bağdaş kurup oturdu.

Yağlı saçları kulaklarına dökülen, orta boylu, zayıf, dişlek Moğol kumandanının, çatlak sesiyle, "Şeyh dedikleri soytarı sen misin?" dediğini hiç unutamıyordu.

En çok üzüldüğü de iki kere hayatını kurtarıp onca emek verdiği uşağıydı. Geçmişi dün gibi hatırlıyordu. Sıcak bir yaz günüydü. Tebriz'in beş fersah kadar batısındaki Kamışlı Bel'den inerken boğuk bir ses duyup atını o tarafa doğru sürünce Firuz'un göğsüne kadar bataklığa gömüldüğünü görmüş, hemen kemendini fırlatarak boğulmak üzere olan adamı kurtarmıştı.

O günden sonra yanına aldığı Firuz'un hiç yanlışını görmemişti.

Bu olayın üzerinden yaklaşık bir yıl geçmiş, Firuz bu kez de Tebriz yolunda Kirmaniler'in saldırısına uğramıştı. O ve yanındaki on altı arkadaşı tutuklanarak zindana atılmıştı. Tüm suçları Alamutlu olmalarıydı. Birkaç güne kadar idam edilecekleri söyleniyordu. Mahkûmlar, Tebriz'in üç fersah

kadar dışındaki bir hapishanede tutuluyorlardı. Günlerce hapishaneyi gözletmiş, devriye birlikleri keşif için oradan ayrılınca, iki yüz kişiyle hapishaneyi basıp yaklaşık iki saat süren, kıran kırana bir savaştan sonra mahkûmları kurtararak kaçmışlardı. Her iki tarafında kayıpları çoktu ama sonunda mahkûmları kurtardıkları için zafer onların sayılırdı.

Bunca dostluğa rağmen onun yaptığına ne demeliydi şimdi? Firuz'un kendisini beş bin altına sattığını duyunca da üzüntüsü katlanmıştı. Elli bin ya da yüz bin olsaydı. Zaafı var, dayanamayıp aldı denebilirdi. Onca güven ve dostluğun beş bin altına feda edilmesi çok üzücüydü.

Firuz'da olmayan neydi, diye düşündü bir süre. Vefa mı, insanlık mı, utanma mı? Kim bilir belki de hiçbiri yoktu.

Ya kendisine ne demeli? İslami hüccetin en yüksek mertebesinde olmasına rağmen nasıl olmuştu da onu anlayamamıştı.

Ruhuna, nefesine ve düşüncelerine kolayca hükmedebiliyordu. O güne kadar birçok kötü kişinin kötü niyetlerini anlayıp yakınlarını onların şerrinden koruduğu halde, Firuz'u anlayamaması çok düşündürücüydü. Belki de Yüce Yaradan, bu olayın derununun bilinmesini istememişti. Yine de her işte bir hayır vardır, diye düşünürken vakit de öğleye yaklaşıyordu.

Bir ara atını durdurup çevresine bakındı. Üçler Tepesi'ne bir saatten az kalmıştı. Oraya varınca bir süre mola vermeyi düşünüyordu. Atını sürüp yoluna devam etti.

Firuz'u, Moğol birliğini ve içine kapatıldığı demir kafesli arabayı yeniden hatırladı. Parçalı bulutlu ve rüzgârlı bir havada doğu yönünde ilerlerken dağlık ve kayalık bir araziye gelince biraz dinlenip yeniden yola koyuldular. Yılan gibi kıvrıla kıvrıla ilerleyen yolda üç saat kadar gittikten sonra önlerine yaklaşık on kulaç uzunluğunda ve üç kulaç eninde bir asma köprü çıktı. Köprü, derinliği yaklaşık elli kulacı

bulan bir uçurumun üzerine kurulmuştu. Yamaçlar eğimliydi ve aşağı indikçe daralıyordu.

Bulundukları yerin sağ tarafında uçsuz bucaksız tepeler ve yalçın kayalıklar vardı. Sol tarafı ise uçurumdu. Köprüden geçtikten sonra ormanlık ve nispeten az engebeli bir arazi başlıyordu.

Köprüden, önce kırk elli kişilik bir grup geçtikten sonra arabayı getirdiler. Sürücü ağır ağır ilerleyip köprüye girince atları iyice yavaşlattı. Buna rağmen köprü salıncak gibi sağa sola salınıp duruyordu.

Tam bu sırada beklenmedik bir şey oldu. Sol taraflarındaki kayalıklardan gelen binlerce ok yağmuru karşısında Moğollar ne yapacaklarını şaşırdılar. Oku kimlerin attığı kesinlikle görünmüyordu. Moğollar kendisini toplayıncaya kadar beşinci ok dalgasıyla birliğin yarısından çoğu kırılmıştı.

Giysilerinden Deylemli yağmacı dağ kabileleri olduğu anlaşılan yaklaşık iki bin kişi, kılıçlarını çekerek kafileye saldırdı. İçlerinden birkaç tanesi, karşıya geçenlerin yardıma gelmesini önlemek için birkaç kılıç darbesiyle köprünün iplerini kesti. Köprü, bir sarkaç gibi uçurumun karşı yamacına çarparken araba, köprünün girişinde olduğu için eğimli yamaçtan tepetaklak yuvarlanarak aşağı inip gözden kayboldu.

Her şey bir anda olup bitmiş, hiç kimse neler olduğunu anlayamamıştı. Köprünün sol yamacında gırtlak gırtlağa bir ölüm kalım mücadelesi devam ediyordu. Saldırganların sayıları çok kalabalıktı. Hepsi de çok iyi savaşıyordu. Birkaç saat içinde sol yamacındaki Moğol birliklerinden kimse sağ kalmamıştı. Arabadan önce karşıya geçenler hayattaydı. Dağlılar onları da yok edeceklerdi ama köprüyü kestikleri için karşıya geçemiyorlardı. Uçurumu belki başka türlü aşabilirlerdi ama bu çok vakit alırdı. Karşıdaki kırk elli kişi için değmez diyerek öldürdükleri askerlerin giysilerini, değerli

eşyalarını, atlarını ve silahlarını alarak geldikleri gibi ortadan kayboldular.

Düşündüğü gibi bu dünyadan gitme vakti gelmemiş olmalı ki ölmemişti. Araba tepetaklak yuvarlanırken, sağlam demir kafes kendisini korumuştu. Birkaç önemsiz sıyrıktan başka ciddi bir şeyi yoktu. Kafesin altı tahta olduğundan sarsıntının etkisiyle gevşemişti, iki eli önden üç karış uzunluğundaki yağlı urganla bağlanmıştı. Birkaç tekmeyle kafesi taban tahtasından ayırıp dışarı çıktı. Başını kaldırıp yukarı baktı. Sol yamaç tırmanmaya uygundu. Ellerini çözmeye vakit bulamamıştı. Hayatta olduğunu anlayıp peşine düşebilirlerdi. Hemen tırmanmaya başladı. Elleri bağlı olmasına rağmen yamacın eğimli olması tırmanmasını kolaylaştırıyordu.

Sonunda yamacı çıktı çıkmasına ama ortalık kıyamet sonrası gibiydi. Dağlılar, uçurumun karşı yakasında kimseyi sağ bırakmamışlardı. Kendisinin bulunduğu tarafta ise Moğol askerleri daha gitmemişlerdi. Aralarındaki mesafe iki yüz adım ya var ya yoktu. İşin kötüsü de kendisini görmüşlerdi, hemen atların başını çevirip uçuruma doğru sürmeye başladılar. Sağına soluna birkaç kez bakındıktan sonra bulunduğu yere göre güney yönünde koşmaya başladı. Dörtnala gelen atlılara karşı koşmanın bir fayda vermeyeceğini biliyordu. Amacı, yakınındaki ormanlık alana girmekti. Bu şekilde onları atlatabileceğini düşünüyordu. Fakat ormanda pek yakın sayılmazdı. Peşindekiler ise giderek arayı kapatıyorlardı. Bir tanesi iyice yaklaşmıştı. Hemen olduğu yerde durup sağa sola bakmaya başladı. Yanı başında gördüğü karpuz büyüklüğünde bir kayayı kapıp beklemeye başladı. Öndeki adamla aralarındaki mesafe yaklaşık beş adım kadardı. Diğerleri ise otuz kırk adım geriden geliyorlardı. İki eliyle kavradığı taşı bütün gücüyle fırlattı. Taşı yiyen süvari çığlık atarak atından düşerken, hızla onun atına atlayıp

uzaklaşmaya başladı. Bu arada dişleriyle de bileklerine atılmış kördüğümü çözmeye çalışıyordu.

Bugün hayatta kalmasını ve Rudbar'a doğru at sürmesini Viladi Rostov'a borçluydu. Rostov isteseydi kendisini Moğol komutanına teslim eder ve komutanın katındaki saygınlığı birken bin olurdu.

Fakat o bunu yapmamıştı. Neden yapmadığını bilmiyordu. Ama Rostov gibi dağda, ormanda ve bozkırda saygınlığı olan birinin yararlı olabileceğini biliyordu.

***

Görünürde Alamut'a gidiyordu ama ruhu, geçmişin derinliklerinde kaybolmuş gibiydi. Bir ara Cangül'ü düşündü. Onun güneş sarısı saçlarını ve gök mavisi gözlerini hatırlayıp hüzünlenirken, üç tepelere geldiğini fark edip atından indi. Havada kavurucu bir sıcaklık vardı. Kendisi de, atı da çok yorulmuştu. Hayvanın binit takımlarını çıkarıp terini kuruladıktan sonra etrafta bolca bulunan kaynaklardan birinin başına oturdu. Kana kana su içip elini yüzünü yıkayarak serinledikten sonra başını, minder gibi kullandığı eyerine yaslayarak sırtüstü uzanıp dinlemeye başladı.

Son günleri çok yoğun geçmişti. Dünden beri de at sırtındaydı. Tüm vücudunu gevşeterek dinlenmeye çalıştı. Bu şekilde gevşeyerek dinlenme işini Hintli Yogiler çok iyi yapıyorlardı. Kendisi de onlardan öğrendiği bu usulü zaman zaman uyguluyordu. Sırtüstü uzanarak gözlerini kapamıştı. Önce tüm dikkatini kafasında toplayıp, yüz hatlarının gevşediğini düşündü. Daha sonra sağ kolunu, sol kolunu, vücudunu, sağ ve sol bacaklarının gevşediğini düşünmeye başladı. Çok geçmeden uykuyla uyanıklık arası bir duruma ulaştı. Tüm vücudunun, bir kayıktaymış gibi salındığını hissediyordu. Bu şekilde bir saatlik gevşeme, beş saatlik normal uykuya denk bir dinlenme sağlıyordu.

İki saat kadar dinlendikten sonra kalkıp atını eyerleyerek yeniden yola koyuldu. Yaklaşık bir fersah kadar gittikten sonra sağ tarafında ince bir duman bulutunun yükseldiğini görünce hemen atının başını çevirip o tarafa doğru sürdü.

Kötü şeyler düşünmek istemiyordu. Ne zaman kötü şeyler düşünse kötü şeyler oluyordu. Acaba kötü şeyleri yaratan kendi düşünceleri miydi? Yoksa kötü şeyler vardı da kendisi mi yeni fark ediyordu. Nasıl olursa olsun bildiği tek şey vardı, o da kötülüklerden hoşlanmadığıydı. Değil mi ki insanlık, Hay deryasından doğup Hü ırmağına doğru akıp gidiyordu. Bu serüvende, sevmek de sevilmek de onun hem hakkı hem de göreviydi. Bu dünya, bazılarının zannettiği gibi insan atasının kovulduğu bir cehennem değildi. Burası bir sınav yeriydi ve insanoğlu olgunlaşmak için buraya gönderilmişti. Onun yaşama hakkına saldırmak kimsenin hakkı değildi. Ne var ki nefsinin ağır baskılarından bunalan insanlık, dünyayı bir sınav yeri olmaktan çıkarıp cinnet odasına çevirmişti. İşte insanın, bu haksızlığa karşı çıkma hakkı vardı. Ne yazık ki bu bilinci içselleştirip inanan insan sayısı azdı.

Dedelerinin kurduğu ve kendisinin yürüttüğü teşkilat bir bakıma bunu gerçekleştirmeye çalışıyordu. Tüm vücudun selameti bakımından kangren olan uzvu, hekimlerin kestiği bilinmektedir. Ama ne yazık ki insanlık yalnızca kesilen uzvu görüyordu. Yaşayan bedenin kazanımları kimsenin umurunda değildi. Kimileri ölen uzuvla ölürken, yaşayanla yaşamayı akıl edemiyorlardı. Yaşamayı bir bilseler birçok sorun, sorun olmaktan çıkacaktı.

Bu arada dumanın çıktığı yere gelmişti. Gördüğü manzara tek kelimeyle korkunçtu. Kötülükleri sevmiyordu ama kötülük burnunun ucunda bitmişti. Önünde devrilmiş bir araba, ölü iki at, beş insan cesedi ve yanı başındaki korulukta eyerlenmiş altı at vardı. Öldürülen süvarilerin atları, diye düşünerek inip etrafı kontrol etmeye başladı.

Cesetlerin üçüne dörder ok saplanmış ve kafaları bir kılıç darbesiyle koparılmıştı. Eğilip dikkatle kontrol etti. Adamlar okla öldürülüp sonra da kılıçla kafaları kesilmişti. Bu, öldürenlerin ölenlere duyduğu kini gösteriyordu. Atları ve silahları bırakmış olmalarına bakılacak olursa bunları yapanlar kesinlikle harami ya da uğru değildi. Arabada iki ceset vardı. Yerdeki cesetlerden ikisinin üzerinde ok yoktu. Yüzükoyun yatıyorlardı. Araba ve atlardaki damgaları hemen tanıdı. Bunlar Artukoğlu Seyfilmülk Taceddin'e aitti. Eğilip önündekinin nabzını kontrol etti. Hayret! Adam yaşıyordu. Çevirip başını dizine yasladı. Tanıdık biri değildi. Her kimse Taceddin'in adamlarından olmalıydı. Taceddin'i hiç görmemişti, onun cesur ve yetenekli bir kumandan olduğunu söylüyorlardı. Aşireti ise çok kalabalıktı. O bölgede Moğollara kafa tutan tek kişiydi. Onu kendi safına çekmek için birkaç kez elçi gönderip, mektup yazmasına rağmen ikna edememişti. Fakat aradan üç ay geçtikten sonra Taceddin, Alamut'a gönderdiği son mektupta Eyyubiler'le sorun yaşadığını ve kendisiyle görüşmek istediğini bildirmişti. Bu, çok istediği ittifakın gerçekleşeceği anlamına geliyordu. Moğolların saldırıya geçtiği bugünlerde, kimden gelirse gelsin her türlü desteğe ihtiyacı vardı. Kaldı ki Emîr Taceddin de Nizarî-İsmailî düşüncesine olumlu bakıyordu. Bunu yakın çevresinden başka kimse bilmiyordu.

Şimdi ise onun bir adamı, yaralı vaziyette kollarının arasındaydı. Hekim, iyi olacak hastanın ayağına gelirmiş derler. Yaralıya yardım edip onu efendisine götürmek, Taceddin'le kurmayı tasarladığı dostluğu güçlendirecekti. "Her işte bir hayır var," sözünü hatırladı. Bu fırsatı yarattığı için Tanrı'ya binlerce kez şükür etti.

Başını dizine yasladığı adamı sarsarak uyandırdı. Sağ kolunda ve sol bacağında ölümcül olmayan, hafif yaralar vardı. Fakat ensesindeki şişkinlik, baygınlığının nedenini açıklamaya yetiyordu.

Adam uyanınca Şeyh'i hemen tanıyıp toparlanmaya çalıştı. Şeyh, sevecen bir dille, "Sakin ol da yaralarını saralım," diyerek adamın başından sarığını alıp bir parçasını yırtarak kolunu sararken, "Sen kimsin?" diye sordu.

"Emîr Taceddin'in atabeki Muzafferiddun Nişaburi'yim, Şeyhim," dedi adam saygılı bir dille.

"Beni tanıyor musun?"

"Evet, Hemedan'da görmüştüm."

Şeyh sardığı yarayı göstererek, "Bu nasıl oldu?" diye sordu.

Adam elini ensesine götürüp şiş bölgeyi ovarken, "Aniden saldırıya uğradık," dedi. "Bir bölük kadar vardı."

"Saldırganları tanıyabildin mi?"

"Evet, Tuğbek ve adamlarıydı."

"Tuğbek ve adamları mı?" diye tekrar sordu Şeyh şaşkınlıkla.

"Evet, Şeyh'im," dedi Nişaburi kendinden emin bir sesle. "Neden şaşırdınız?"

Bu sırada birkaç adım ileride yatan arkadaşı da güçlükle doğrulup yanlarına gelmişti. Ensesini ovmaya çalışıyordu. Nişaburi, "Yardımcım Süleyman Kayyumi," diyerek arkadaşını tanıştırdı. Süleyman orta yaşlı, uzun boylu, pehlivan yapılı bir gençti. Diğer cesetleri görünce "Şansımız varmış," diyerek gelip onların yanına oturdu. Bu sırada Şeyh de Nişaburi'nin kol ve bacağındaki yaraları sararak işini bitirmişti.

"Merak etme, yakında bir şeyin kalmaz," dedikten sonra Nişaburi ve yardımcısına, "Size saldıranların Tuğbek ve adamları olduğundan emin misiniz?" diye sordu.

Nişaburi kendinden emin görünüyordu.

"Evet Şeyh'im, kesinlikle."

"Yalnızca beş kişi miydiniz?" diye sordu Şeyh.

"Hayır, Emîr Taceddin ve altı kumandanı da yanımızdaydı."

"Şimdi neredeler?"

"Esir edilerek götürüldüler."

"Nereye götürüldüğünü biliyor musun?"

"Bir ara yarı baygın yatarken Tuğbek'in, askerlerine, tutsakları Kara Kale'ye götürmelerini söylediğini duydum."

Şeyh biraz düşündükten sonra, "Şu Rey'in on fersah doğusundaki kaleden mi söz ediyorsun?"

"Evet Şeyh'im."

Şeyh, sol elini beline koyup, sağ eliyle sakalını sıvazlarken "Tuğbek bunu neden yapsın?" diye kendi kendine söylenirken Nişaburi yarı merak yarı şaşkınlıkla, "Tuğbek ismine neden şaşırdınız?" diye sordu.

Şeyh düşünceli görünüyordu.

"Tuğbek'i ne kadar tanırsın?"

"Yeterince," dedi Nişaburi tok bir sesle.

"Sence Tuğbek'in böyle bir baskını düzenlemedeki amacı ne olabilir?" diye sordu Şeyh biraz düşündükten sonra.

"Emîr Taceddin'i kaçırmak tabii," diye cevap verdi Nişaburi hiç düşünmeden.

Şeyh kararlı bir sesle, "Peki, ama neden?" diye sordu.

Nişaburi bir süre düşünür gibi yaptıktan sonra, "Nereden duymuşsa Emîr'in sizinle ittifak yapmak istediğini duymuş," dedi şaşkınlıkla.

"İyi de bundan ona ne?" deyince, Nişaburi kesin bir dille, "Tuğbek bu işi kendi adına yapmıyor ki Bizans adına yapıyor," dedi.

"Bizans adına mı?" diye sordu Şeyh hayretle.

Nişaburi kararlı bir dille anlatmaya başladı.

"Tuğbek, Bizans ordusunda ücretli komutanlık yapmaktadır. Bu saldırıyı efendisi Kayzer'in emriyle gerçekleştirmiş olması o kadar da şaşılacak bir şey değil."

Şeyh önüne bakarak, derin derin düşünmeye başladı. Bir kere Tuğbek'in Kayzer'in hizmetine girdiğini bilmiyor-

du. Kaldı ki bu da olmayacak şey değildi. Yetenekli Türk kumandanlarının Bizans'ta paralı askerlik yaptıklarını ve bunlara "Türkopol" denildiğini duymuştu.

Nişaburi'ye dönüp, "Kayzer'in bundan çıkarı nedir?" diye sordu.

Nişaburi'nin bu konuda çok şey bildiği anlaşılıyordu. Bildiklerini mantıklı gerekçeleriyle anlatmaya başladı.

"Hülagu'nun ezici bir çoğunlukla batıya doğru ilerlediği herkesçe bilinmektedir. Bizans, topraklarının güvenliği için Moğollara yakın bir siyaset izliyor. Bu nedenle onlara gönderdiği bir elçiyle kendilerine vergi vermeyi kabul ettiğini bildirmiştir. Moğolların da onlardan istediği zaten budur."

"Peki, bu durum bağımsız bir devletin egemenlik haklarıyla çelişmez mi?"

Çelişir tabii. Ancak Bizans'ın bildiği ve muhtemeldir ki Moğolların hatırlayamadığı bir şey var. Bundan yüzlerce yıl önce Atilla, Moğollar gibi göçebe bir imparatorluğun başında batıya doğru yönelerek tüm Avrupa'yı işgal etti. O zaman Bizans onlara da biat edip vergi vermeyi kabul etmiş fakat uzun vadede izlediği ince bir siyasetle onlardan kurtulmayı başarmıştı. Moğolların da yayılmacı bir siyaset izlediği ortada. Hülagu'nun her yerde arattığı seni ve müttefikin Emîr Taceddin'i yakalayıp Han'a teslim etmekle Han'ın sevgisini kazanmayı ve bu yolla sınırlarını korumayı amaçlıyor ki bunda da haksız sayılmaz.

Ayrıca Han'ın ordusundaki Ortodoks kumandanların ve Noyanların, Han'ı Bizans'a karşı yumuşatmaya çalıştıkları da bilinmektedir. Annesi ve eşi Hıristiyan olan Hülagu'nun bu etkilere ilgisiz kaldığı söylenemez."

Nişaburi'nin anlattıkları Şeyh'e mantıklı gelmişti. Emîr Taceddin'i kurtarması gerekiyordu. Bu, onunla arasındaki dostluğu da güçlendirecekti. Moğollarla mücadelede ona ihtiyacı vardı.

Nişaburi ve yardımcısına dönerek, "Emîr'i kurtarmamız gerek, bu uğraşta yanımda mısınız?" diye sordu.

Nişaburi hemen cevap verdi.

"Elbette Şeyh'im. O sizin dostunuz, bizim de velinimetimizdir."

Şeyh, sakin ve soğukkanlı görünüyordu.

"İyi o zaman, şu cesetleri gömüp yola koyulalım," derken cesetlere yeniden baktı. "İnsan öldürdüğü birinin cesedini böyle kesip biçer mi? Bu nasıl kin böyle?" deyince, "Ben daha beterini de duydum Şeyh'im," dedi Nişaburi.

"Daha beterini mi?"

"Evet Şeyh'im."

"Ne gibi?"

"Ebu Süfyan'ın karısı Hind'in, Hamza'yı öldürttükten sonra onun ciğerlerini söktürüp yemesi, insanın kanını dondurmaya yetiyor. Kerbela şehitlerimizin bedenlerine yapılanları ise hatırlamak bile istemiyorum."

Şeyh dalgın dalgın ona baktı.

"Haklısın, haydi bu işi bitirelim," dedi.

Toprak yumuşak olduğu için mezar kazmak zor olmadı. Cesetleri gömüp, hemen yola çıktılar.

Ağır adımlarla ilerliyorlardı. Nişaburi orta boylu, hafif dolgun, yuvarlak yüzlü, kıvırcık saçlı, kısa sakallı biriydi. İnsanları konuşturup onların zayıf ve güçlü yönlerini anlamada üstüne yoktu. Önlerinde uzun bir yol vardı. Hem at sürüyor hem de sohbet ediyorlardı. Şeyh sakin ve düşünceliydi. Nişaburi ise hiçbir şey olmamış gibiydi. Gülüyor, şaka yapıyor, havadan sudan konuşuyordu. İlk gören onu boş biri sanırdı. Aslında hiç de öyle değildi. İnsanları konuşturup iç yüzünü öğrenmek için bazen alttan alıp gevezelik eder, yeri gelince de düşündürücü ve şaşırtıcı laflar etmekten çekinmezdi.

Yardımcısıyla konuşurken bir ara, "İçecek suyumuz, soluyacak havamız varmış. Tesadüfen hayattayız," dedi.

Sol tarafında sessizce atını süren Şeyh lafa karışarak, "Sence bu yaşadıklarımız tesadüfi şeyler mi?" diye sordu.

"Öyle görünüyor," dedi Nişaburi sakince.

"Az önce soluyacak havamız ve içecek suyumuz varmış dediğini duydum, doğru mu?"

"Evet."

"Eğer soluyacak havan ve içecek suyun varsa bu yaşadıklarına nasıl tesadüf dersin?"

"Neden olmasın Şeyh'im?"

"Bilemediğin konuları tesadüflere bağlamak biraz kolaycılığa kaçma değil mi?"

Şeyh'in soruları mantıklı idi. Nişaburi ise sohbeti kontrol edebilmek için kelime oyunlarına başvuruyordu.

"Dilimizde tesadüf diye bir kelime olduğuna göre bu kavrama uygun olay ve olgularda vardır kuşkusuz."

"Ben tesadüf yoktur demedim ki. Her olayın tesadüflere bağlanamayacağını söyledim yalnızca. İstersen şöyle düşünelim: Bir fersah geride üç yol ayrımına geldim. Tesadüfen sağa saptım. Devam edip giderken tesadüfen dumanı görüp, buraya geldim. Baktım ki herkes ölmüş. Tesadüfen siz hayattasınız. Yine üç ceset oklanıp kılıçlandıktan sonra siz ikinize tesadüfen dokunmamışlar. Tüm bu olaylar zincirine tesadüf demek mantıklı mı sence?"

Nişaburi bir süre durakladı. Kendisi söz ustasıydı ama Şeyh de yabana atılır cinsten değildi. Alttan almaya çalışarak, "Cehaletimi bağışlayın Şeyh'im, tüm bunlara tesadüf demeyeceksek ne dememiz gerekir?" diye sordu.

Şeyh kendinden ve sözlerinden emindi.

"Belki tecelli demek daha uygun olur," dedi.

Nişaburi'nin, Şeyh'i birkaç kez görmüşlüğü vardı ama onunla hiç sohbet etmemişti. Bu, Şeyh'le ilk sohbetiydi. Tanıyanlar onun derin bir âlim olduğunu söylüyorlardı. Oysa derin değil, epey derindi. Şeyh'e dönerek saygılı bir dille,

"Ulemadan bazılarının tesadüfle tecelliyi ilişkilendirdiklerini duymuştum," dedi.

Nişaburi'nin cehaleti hemen belli oluyordu. Şeyh ise bilen biri gibiydi.

"Tesadüfler plan dışıdır ve sınırları akılla çizilmiş zahiri dünyaya özgüdür. Akılla anlaşılır ya da anlaşılmaz. Aklın anlamakta aciz kaldığı Bâtınî dünyada tesadüflere yer yoktur. Her şey Allah'ın ol emriyle olur. Tecellinin olduğu yerde tesadüften sözü edilemez. Sana zamanın ve mekânın olmadığı bir anı tanımla dersem ne cevap verirsin?"

Nişaburi, Şeyh'in ilmi gücünü anlamıştı. O, Emîr'in sarayında görmeye alıştığı yarı cahillerden değildi. İyice alttan alarak, "Haklısın Şeyh'im, bunlar beni aşan konular," diyerek susarken vakit de akşama yaklaşıyordu. Güneş batmak üzereydi. Ufku süsleyen kızıl renkli bulutlar giderek koyulaşıyordu.

Bir süre kimse konuşmadı. Atları dörtnala kaldırmışlar, sessiz sedasız yol alıyorlardı. Şeyh düşünceliydi. Her şeyden önce şu tesadüfler zinciri canını sıkıyordu. Zahiri planda dahi olsa tesadüfün bu kadarı tesadüf olamazdı.

Ayrıca Tuğbek'i çok iyi tanıyordu. Oğuzların Bayat boyundandı. Nizarî-İsmailî düşüncesine yatkın değildi ama mert ve yiğit bir askerdi. Arkadaşlığına ve insanlığına söz yoktu. Belki bir asker olarak hizmet ettiği efendisi Rum Kayzeri'nin emriyle kendisini tutuklamak isteyebilir ama intikam alırcasına cesetleri kesip biçmek onun tarzı değildi.

Tuğbek'i çok iyi tanıyordu. Onunla ilk tanışması pek dostça olmamıştı. Düşmanca da sayılmazdı aslında. Belki çocukça demek daha doğru olurdu.

***

Bir gün Hana avlağından geçerken bir geyiğe rastlamıştı. Hemen yayını gerip okunu bıraktı. Tiz bir ıslık sesiyle

uçan ok, aynı anda karşı kayalıklardan gelen başka bir okla birlikte geyiğe saplandı. Hayvan cansız bir şekilde olduğu yere yığılıp kalmıştı. Avına doğru ilerlerken kayalıkların arasında beyaz atlı bir süvari belirdi. Geniş omuzlu, pehlivan yapılı bir genç kendisine bakıyordu. Kumral saçları omuzlarına dökülmüştü. Sakalsız ve ince bıyıklıydı. İri ela gözlerini gölgeleyen, yay gibi gergin kaşlarıyla yabancı, oldukça yakışıklı bir gençti.

Avın üzerinde iki ok olduğunu görünce, gülümseyerek gence bir at boyu yaklaştı.

"Al götür, senin olsun," dedi.

Her nasılsa bu laftan alınan genç, "Hayır, senin olsun," diye karşılık verdi.

Şeyh ilk kez görmesine rağmen yabancıdan hoşlanmıştı. Tertemiz bir bozkır yiğidine benziyordu.

"Bak yiğidim, sana bir teklifim var," dedi.

Yabancı, ne söyleyecek diye merakla bakarken, "Sen ateş yak, ben de hayvanı yüzeyim. Güzelce karnımızı doyuralım, ne dersin?" dedi.

Genç, bu dostça teklifi beğenmişti.

"Fena fikir değil," diyerek atından indi. Genç adam, kuru odun toplayıp ateş yakarken, kendisi de hayvanı yüzme işini bitirmişti. Çantasından çıkardığı bir avuç tuzu iyice ekip, hayvanı kor haline gelmiş ateşin üzerine asıverdi. Avın pişmesi fazla uzun sürmedi. İki arkadaş ocağın başında dizleri üzerine çökmüş oturuyorlardı. Yabancı pek konuşkan değildi. Yemeye başlamadan önce Şeyh, "Yiğidim, dilerim ocağımız hep böyle mutlulukla tütsün. Soframız her daim dolsun, eksilmesin, taşsın, dökülmesin," diye karşılık verdi. Daha sonra iki arkadaş kemali afiyetle yemeklerini yemeye başladılar. Bir ara ona dönüp, "Yiğidim ocak sofrayı, sofra da ocağı tanıdı. Bir avuç tuz dostluğumuzun mayası oldu ama biz bizi tanımadık," deyince genç, mahcup bir tavırla,

"Haklısın. Yemeğe öyle daldık ki sofra erkânını bile unuttuk. Ben, Hana'nın kuzeyindeki Yukarı Yurt'tan Tuğbek," dedi.

Tuğbek ismini duymuştu.

"Artukoğulları'nın tuğcusu ile mi tanışıyorum?" dedi Şeyh merakla.

"Onların tuğcusuydum."

"Şimdi değil misin?"

"Hayır."

"Herhangi bir görevin var mı?" diye sordu Şeyh.

"Aslına bakarsan kendime uygun bir iş arıyorum."

"Benimle çalışır mısın? Senin gibi yiğitlere ihtiyacım vardır."

"Sizi tanımıyorum bile," dedi Tuğbek gülümseyerek.

"Ben Rükneddin Hürşah'ım," deyince önce şaşırdı, inanmak istemedi.

"Yani sen şu ünlü Alamut Kalesi'nin komutanı ve şeyhi Hürşah mısın?" diye sordu hayretle.

"Evet, şimdi tanışmış olduk, artık birlikte miyiz?"

Genç biraz düşündükten sonra, "Sizinle çalışmam mümkün değil," dedi.

"Neden çekiniyorsun? Biz Ehlibeyt'in kadim davasını savunup, onların haklarını korumak isteyen erleriz."

"Sorun davanızın kutsallığı ve yüceliği değil."

"Nedir öyleyse?"

"İzlediğiniz yöntem bana ters geliyor."

"Ne gibi?"

"Ben öldüreceğim insanlara hazırlıklı olmaları için önceden haber veririm. Sonra da gerekirse herkesin huzurunda onlarla mertçe vuruşurum. Zehirlemek ya da birini uyurken hançerlemek benim kitabımda yazmaz," dedi Tuğbek.

"Bizi beğenmediğini mi söylemek istiyorsun?"

"Hayır. Beğenmediğim siz değil, yönteminizdir."

"Yöntemimiz mi?"

"Evet. Doğrusunu istersen uyguladığınız yöntemi sana pek yakıştıramadım."

"Neden?" diye sordu Şeyh.

"Sen bahadır birine benziyorsun da ondan."

Bu sözler üzerine Şeyh bir süre düşündükten sonra, "Yiğit, sen dünyaya yarı göçebe bir Türkmen savaşçısı gözüyle bakıyorsun," dedi.

"Olması gereken de bu değil mi?"

"Dünyaya bir de bizim yakadan baksan ya da bakabilsen eminim çok farklı şeyler görürsün."

"Biz derken kastettiğin tam olarak nedir?" diye sordu Tuğbek.

"Alamut yarenlerinden söz ediyorum."

"Alamut yarenlerinden mi?"

"Evet."

"Biz sayıca azınlıktayız, daha doğrusu davamızı anlatmaya izin verseler, belki sayımız artacaktır. Ama buna izin vermiyorlar. Namusumuzu batıl, malımızı haram, katlimizi vacip görüyorlar. Böyle bir durum karşısında onurumuzu korumak için ne yapmalıyız Tuğbek söyler misin?"

"Savaşın."

"Biz de onu yapıyoruz işte, savaşıyoruz," dedi Şeyh.

"Ama yönteminiz kabul edilebilir değil."

"Sayıca az olduğumuz için alan ya da meydan savaşında bizi yok ederler."

"Olsun, onursuzca yaşamaktansa onurunuzla ölürsünüz."

Bu sözler üzerine ona uzun uzun baktıktan sonra Şeyh, "Peygamber Efendimiz'in Mekke'deki yaşamını biliyor musun?" diye sordu.

"İnsanları Hak dinine davet etti."

"Doğru, insanları Hak dinine davet etti. Bunu yaparken de bizim gibi sayıları çok az olmasına rağmen savaştı. Gerektiği için arkadaşları onurlarıyla öldüler ama o yılmadan

mücadele ederek Müslümanların onurlu yaşamasını sağladı. Bizim dahi muradımız budur. Çok şey mi istiyoruz sence?"

"Hayır, isteklerinizi Allah'ın emrine ve Peygamber'in kavline uygundur. Ben yönteminize işaret etmiştim sadece."

"Ne yazık ki başka seçeneğimiz yok. Öldürdüğümüz insanların arkasından zil takıp oynamıyoruz. Belki inanmayacaksın ama onlara, en az onların yakınları kadar üzülüyoruz. Rahmetli dedem Hasan Sabbah'ın, öldürttüğü Nizamülmülk'ün arkasından ağladığını bu günlerde bilen kalmadı.

Biz bugün şiddet, korku ve yıldırmaya yönelik vur-kaç savaşı veriyoruz. Yaşamak için savaşana, niçin savaşıyorsun denmez. Bizi buna mecbur bırakanlar utansın," diyerek sözlerini bitirirken Tuğbek tok bir sesle, "Sanırım daha ciddi bir sorunla karşı karşıyayız," dedi.

"Ne gibi?" dedi Hürşah.

"Gözetleniyoruz."

"Biliyorum. İkisi sağda, üçü de arka tarafta, hangisini istersin?"

"Fark etmez."

"Arkadakiler senin olsun."

"Tamam," der demez yıldırım hızıyla dönüp hançerlerini fırlattılar. Yan ve geriden birer kişi ağaçlardan düşerken, diğer üçü de kılıçlarını çekip saldırdılar. Üçe karşı iki kişiydiler. Tuğbek öndeki adamı bir kılıç darbesiyle haklarken kendisi de hasmı ile kılıçlaşıyordu. Adam biraz zorluydu. Üst üste üç hamle yaptı. Fakat dördüncü hamlede, adam sert bir kılıç darbesiyle olduğu yere yığılıp kalırken Tuğbek de hasmının işini çoktan bitirmişti. Şeyhe dönerek, "Kim bunlar, bizden ne istiyorlar?" dedi.

"Bunların sorunu benimle. Kim olduklarına gelince o kadar çok düşmanım var ki. Abbasiler, Moğollar, Memluklar, halifeye bağlı, ondan fazla irili ufaklı beylikler... Hangisini söyleyeyim?"

"Düşmanların gerçekten zorluymuş. Allah yardımcın olsun," dedi Tuğbek.

Tam bu sırada karşı tepenin arkasında at kişnemeleri duyuldu. Dönüp baktılar, yüz kadar atlının kendilerine doğru geldiğini görünce şaşırdılar.

"Kim bunlar?" diye sordu Tuğbek.

"Bu senin savaşın değil, gidebilirsin," deyince Tuğbek'in kaşları çatıldı.

"Aramızda yalnız ocak değil, tuz hakkı da var artık. Anca beraber kanca beraber, çek kılıcını," diyerek yiğitliğin hakkını vermişti.

Yiğitlik söz konusu olduğunda kendisinin de kanı kaynıyordu. Tuğbek'e dönüp, "Onlar yüz, biz ise iki kişiyiz. Ama savaş yalnız güçle kazanılmaz. Akıl ve bilgelik de gereklidir. Beni izle," dedi ve atlarına atlayıp hızla oradan uzaklaştılar. Kuzeybatıya doğru gidiyorlardı. Düşmanla aralarında yaklaşık bir ok atımı mesafe vardı. Atları dinlendiği için kolayca menzilin dışına çıktılar. Peşindekiler ise inadına koşturuyorlardı. Hemen hepsinin yedek atları olmasına rağmen kendilerinin birer atları vardı. Bu takibe fazla dayanamaz, ok menziline girerlerdi.

Tuğbek bir ara, "Kuzeybatıya gittiğimizin farkında mısın?" diye seslendi.

"Evet," dedi kesin bir dille Hürşah.

"Oradan yardım almayı mı düşünüyorsun?" diye sordu Tuğbek.

"Hayır."

"Neden gidiyoruz öyleyse?"

"Onları tuzağa çekiyorum."

"Tuzağa mı?"

"Evet."

"Ne tuzağı?" diye bağırarak merakla sordu Tuğbek.

"Böylesi durumlar için hazırladığımız yüzlerce tuzaktan birine gidiyoruz."

"Umarım tuzağın işe yarar, adamlar yaklaşıyorlar çünkü."

"Merak etme, üç fersah dayanırsak, neye uğradıklarını anlayamayacaklar."

"Her tarafta tuzağınız mı var?"

"Yalnızca kendi topraklarımızda."

"Gideceğimiz yeri başkaları da sahipleniyor ama."

"Biz de sahipleniyoruz."

"Güçlü olan mı kazanır demek istiyorsun?"

"Akıllı ve bilge olan."

Aradan yaklaşık bir saat geçmişti. Ölüm takibi devam ediyordu. Karadere'ye yaklaşmışlardı. Düşman yedek atları kullanırken onların atı kan ter içindeydi. Tam da atış menziline girmek üzereyken Tuğbek dönüp geriye baktı.

"Hürşah, yaklaşmak üzereler."

"Sorun değil biz de yaklaştık sayılır."

"Nereye?"

"Karadere'ye."

"Orada ne var ki?"

"Gidince görürsün. Şimdi atını sür."

Gerçekten de Karadere'ye gelmişlerdi. Karadere ismini, hemen yanı başında yükselen Karadağlardan alıyordu. Doğu-batı doğrultusunca fersahlarca uzanan Karadağlar, yarısına kadar çam ormanlarıyla kaplıydı. Zirvesinde yaz kış kar eksik olmazdı.

Karadere'nin yatağı killi ve çamurlu olduğundan devamlı bulanık akardı. İnsanlar kolay kolay dereye girmek istemezlerdi. Çünkü yatağı batak olduğundan batıp kaybolma ihtimali yüksekti. Pek çok insan ve hayvan, Karadere'de batıp kaybolurdu. Karşıya geçmek için yirmi fersah doğudaki köprüden gitmek gerekiyordu ki bu da nereden baksan bir günlük yoldu.

Derenin kenarına yaklaşınca atlarından indiler. Adamlar yaklaşmak üzereydi.

Tuğbek telaşlı görünüyordu.

"Merak etme, yalnızca beni izle," dedi Hürşah.

Birkaç adım ötede kamışların arasına ustaca saklanmış bir salın yanına geldiler.

"Haydi, it şunu da yüzdürelim," dedi Tuğbek'e. Her biri uzunca bir sırığa dayanarak salı yüzdürdüler. Yaklaşık yirmi adım uzunluğunda ve yedi adım enindeki salın tam ortasında on adım uzunluğunda ve iki kulaç boyunda çelik levhalar vardı. Bunlar karşıdan gelecek muhtemel oklara karşı kalkan olarak yapılmıştı.

Tuğbek hayretini gizleyemedi.

"Kutlarım seni, müthiş bir zekâ," dedi.

"Buna benzer pek çok yerde savunma kalkanımız var," dedi Hürşah.

Bu sırada peşindekilerde yetişmişlerdi. Salı görünce hayretler içinde kaldılar. Batma tehlikesi nedeniyle atları ırmağa süremiyorlardı. Sala doğru yüzmenin ise hiçbir faydası yoktu. Sal, karşı kıyıya yakın seyretmesine rağmen yine de ok menzilindeydi. Tuğbek elindeki sırıkla dümeni yönlendirirken kendisi de düşmana karşı okunu kullanıyordu. Tuğbek, zaman zaman dümen kolunu ayağıyla yönlendirirken yayını gerip okunu fırlatmayı da ihmal etmiyordu. Kıyıdan yağmur gibi ok yağmasına rağmen çelik siper mükemmel bir koruma sağlıyordu. Oysa düşmanları saldan gelen oklara karşı korunaksız olduklarından epey zayiat vermişlerdi.

Bu arada sal, ırmağın akış yönüne doğru yol alırken, düşman da atlarla onları izlemeye çalışıyordu. Karşılıklı oklaşma aynı düzende yaklaşık bir saat kadar devam etti. Fakat ırmağın aşağısına doğru inildikçe bataklık araziye girilmesi üzerine düşmanlarda takipten vazgeçip geri dönerken, sal da ağır ağır yoluna devam etti.

Yaklaşık iki saatlik bir yolculuktan sonra inip, salı uygun bir yere sakladılar.

"Burada güvende miyiz?" diye sordu Tuğbek merakla.

Onu rahatlatmak için güven telkin edici bir sesle, "Kesinlikle," diye cevap verdi Hürşah.

Bu arada kuzeye doğru ağır ağır yürümeye başladılar. Bir ok atımı kadar gittikten sonra batıya yöneldiler.

Tuğbek, "Neden yönümüzü değiştirdik?" diye sordu.

"Yaklaşık bir saat kadar yürüdükten sonra önümüze bir han çıkacak. Hancı eski dostumdur. Ondan iki at alıp, karnımızı da doyurduktan sonra Rudbar Vadisi'ne doğru yola koyuluruz. Alamut'ta birkaç gün konuğum olursun. Kim bilir, belki aklını çelip seni bizim fedailerin arasına katarız," dedi gülerek.

Bu arada güle konuşa yola devam ettiler. Yaklaşık bir saat yürüdükten sonra han görünmeye başladı.

Han, siyah kesme taştan yapılmış, ikişer katlı üç binaydı. Geniş bahçesinde tek katlı bir depo ve iki ahır binası vardı. Deponun önünde yolcu izlenimi uyandıran birkaç kişi görünüyordu.

İçeri girince orta boylu, orta yaşlı ve şişman biri karşıladı onları. Şeyh, Tuğbek'e dönüp adamı işaret etti.

"Bu, Rahmanzade Habip, hanın sahibi," dedi.

Hancı kendilerini saygıyla selamladıktan sonra, "Buyurun Seyyidina," diyerek onlara oturacak yer gösterdi. "Ne arzu edersiniz?"

"Yiyecek, içecek bir şeyler getir. Bu arada iki tane de ata ihtiyacım var."

"Gece kalacak mısınız?" diye sordu hancı.

"Hayır, gitmemiz gerekiyor."

Hancı onları saygıyla selamlayıp oradan ayrılırken çok geçmeden hizmetlilerden biri yemekleri getirdi. Bu arada hancı da atları hazırlamıştı. Yemekten sonra hancıya atların ve yemeğin parasını ödeyip yola çıktılar.

Yaklaşık beş saat kadar yol aldıktan sonra görkemli Alamut'un kuleleri görünmeye başladı. Alamut, 'kartal yu-

vası' anlamına geliyordu. Elbruz Dağları'nın en yüksek tepesine inşa edilmişti. Dış surlar on, orta surlar on beş, iç surlar ise yirmi kulaç yüksekliğindeydi. Kale tabandan yukarı doğru incelerek yükseliyordu. Yedi kulesi ve yedi kapısı vardı. Nizarî-İsmailî anlayışında yedi, kutsal bir simgeydi. Yedi imamı, yedi gezegeni ve yedi zamanı simgeliyordu.

Tuğbek, Alamut'ta iki gün kaldı. Bu arada kaleyi, kütüphaneyi ve askeri eğitimin verildiği talimgâhı gezerken iki yüz kulaçlık uçuruma yaklaşınca şakayla karışık, "Fedailerin, cennete gitmek için buradan atladıkları doğru mu?" dedi.

"Evet, sen de gitmek ister misin?" dedi Tuğbek'e.

"Gitmek isterim ama buradan atlayarak değil," deyince ona cennetle ilgili bilgiler verdi.

"Duyduğun her şeye inanma. İnsanlar bazı şeyleri anlatırken abartıyı severler. Hak dini için savaşıp şehit olanların, cennetle ödüllendirileceğini her Müslüman bilir. Bizim fedailerin hepsi dinleri için şehit olmaya hazırdır. Bir mümin, bu kutsal mücadelede çeşitli şekillerde şehit olabilir. Bu takdir buyrulan bir kaderdir. Kimi kalede, kimi suda, kimi köprüde, kimi ateşte savaşıp şehit olur. Burada önemli olan ölümün şekli değil, iman ve ihlastır," dedi.

Ertesi gün konuğuna veda edip onu uğurladı. O günden beri iki kez daha görüştüler. Son bir yıldan beri kendisinden hiç haber alamamıştı.

Nişaburi'nin anlattığı Tuğbek'le kendi tanıdığı Tuğbek arasında dağlar kadar fark vardı. Eğer Nişaburi'nin dedikleri doğruysa onu bu kadar değiştiren ne olabilirdi? Tuğbek ilkeli biriydi. Onu altınla, parayla veya kadınla kandırmak mümkün değildi. Kim bilir belki de birileri onun ruhunu ve beynini kontrol altına almıştı. Onun kayıtsız şartsız itaatini ancak bu yolla sağlamak mümkündü. Fakat bu iş için uzun zamana ve güçlü şeyhlere ihtiyaç vardı. Bu şekilde ruh ve zihin dönüşümünü en iyi yapanlar ise Alamutlulardı. Dün-

yanın hiçbir yerinde kesin itaati öğreten düzenli bir kurum yoktu. Tuğbek'in sorgulamadan itaat edebilmesi için en az beş yıllık düzenli eğitim alması gerekirdi. Oysa onu bir yıl önce gördüğünde her şey çok normaldi. İtaat eğitiminin hiçbir belirtisi yoktu.

***

Derin düşüncelere öylesine dalıp gitmişti ki Nişaburi'nin, "Şeyhim, kale göründü," demesiyle kendine gelebildi.

Kale, çevreye hâkim, yüksek bir kayalığın üzerine kurulmuştu. Yirmi kulaç yüksekliğinde, yalınkat surlarla çevrili, kare planlı, bol mazgallı ve nişli bir yapıydı. Dört köşesinde dört sivri kulesi, ikisi doğuda, üçü batıda olmak üzere beş kapısı vardı. Kalenin kuzeyindeki derin uçurum keskin ve sivri kayalardan oluşuyordu. Kayalık alanın yaklaşık yüz kulaç kadar paralelinde ise ünlü Sayra Irmağı akıyordu. Bölge genelinde arazi fazla engebeli değildi. Etraf bağlık ve bahçelikti. Kale, kuzeyde sırtını kayalıklara ve ırmağa yasladığından bu taraf yeterince güvenli sayılmıştı. Bu nedenle nöbetçi kuleleri arasındaki uzaklık yüz elli adımı buluyordu. Diğer yönlerde ise bu uzaklık elli adım kadardı.

Surların yalın kat oluşu, kapıların ve nöbetçi kulelerinin arasındaki mesafenin fazlalığı kaleyi yeterince güvenli kılmıyordu. En önemlisi de kale yönetiminin bunun farkında olmayışıydı. Daha doğrusu onların güvenlik diye bir sorunları yoktu. Kale, bölgeye karakol hizmeti veriyordu. Asker sayısı ise hiçbir zaman yüz ellinin altına düşmez, üç yüzün üstüne de çıkmazdı.

Durup, kaleye uzun uzun baktıktan sonra ağır ağır ilerlemeye başladılar. Ses çıkarmasın diye atların ayaklarına keçe sarmışlardı. Kaleye iyice yaklaştıktan sonra surları inceledilerler. Hava karanlık, bulundukları yer ise koruluktu. Bu nedenle kaleden fark edilmeleri zordu.

Nişaburi, Hürşah'a doğru dönüp eliyle kuzey kapısını işaret etti.

"Şu kapının solundan itibaren surlar tırmanmaya uygundur," dedi.

Hürşah gözlerini surlardan ayırmadan, "Bu kanıya nasıl ulaştın?" diye sordu.

"Kuleler arasındaki uzaklık bir hayli fazla," deyince surları yeniden inceleyen Hürşah, "Kuleler arasındaki mesafe o yönde yüz elli kulaca yakındır. Burayı yalnızca iki kişiyle mi koruyorlar?" diye sordu.

"Öyle görünüyor."

"Güvenlikleri yetersiz, anlaşılan bir saldırı beklemiyorlar."

"Haklısınız, kale bugüne kadar hemen hemen hiçbir saldırı görmemiş, rahat olmaları biraz da bundan."

Hürşah dönüp uzun uzun baktı.

"Kalenin savunması oldukça zayıf. Kaleden çok, kayalıklara kurulmuş bir kervansaraya benziyor," diye söylendi.

Hemen lafa karışan Nişaburi, "Bu işimizi kolaylaştıracak," dedi.

Hürşah biraz düşünceliydi. Kaşlarını çatarak, "Emîr Taceddin gibi önemli birini, güvenliği böylesine zayıf bir yerde tutmak biraz tuhaf değil mi? Yirmi fersah kadar ileridki daha güvenlikli Cezire Kalesi'ne götürebilirlerdi," diye sordu.

Nişaburi hemen cevap verdi.

"Kale kumandanı dâhil herkes, Emîr ve yardımcılarını Cezire'de zannediyor. Burada olduğuna yemin etseniz kimse inanmaz," deyince Hürşah bir süre önüne bakıp başını iki yana salladı.

"Çok zekice," dedi kendi kendine. Sonra da Nişaburi'ye döndü. "Kalenin içini iyi biliyor musun?"

"Her yanını karış karış bilirim," dedi Nişaburi güven telkin eden bir sesle. "Emîr ve beraberindekileri, karşı kulenin yüz adım kadar solundaki mahzende tutuyorlar."

Hürşah, konuşmadan dönüp surları yeniden inceledi.

"Güvenlik zayıf ama yine de nöbetçilere görünmeden surlara tırmanmak zor."

"İsterseniz vazgeçelim," dedi Nişaburi.

Hürşah böyle bir cevap beklemiyordu Nişaburi'den. Dönüp ona anlamlı anlamlı baktı. Ah, bu adamı bir anlayabilse... Bunca zamandır birlikte oldukları halde onu bir türlü tanıyamamıştı. İnsanların zihnini okumada ustaydı ama Nişaburi'den bir türlü işaret alamamıştı. Bunu bilerek mi yapıyordu yoksa doğası mı böyle karanlıktı, anlayamıyordu. Ama yanındaki onun gibi değildi. Karmakarışık düşünceler içindeydi, bir an önce evine gitmekten başka bir şey düşünmüyordu. Sıradan, basit biriydi. Bu düşüncelere daha fazla takılıp kalmak istemedi. Böyle şeyleri düşünmenin ne yeri ne de zamanıydı. Bir an önce Emîr'i kurtarmalıydı.

Nişaburi'ye dönerek, "Kaleye tırmanabilmemiz için nöbetçilerin dikkatini dağıtmamız gerek," dedi.

"Ne gibi?" diye sordu Nişaburi.

"İçeride kuleye yakın bir yerde yangın çıkarmak mümkün mü acaba?" diye sordu.

Nişaburi elini sakalına götürüp biraz düşündükten sonra, "O bölgeye yakın yerde zahire deposu ile ot ve saman balyaları vardır," dedi.

"Neden zahire çuvalları ile saman ve ot balyalarını o tarafa koymuşlar?" diye sordu Hürşah.

"Orası yüksek ve meyilli olduğundan zemini su tutmaz. Bundan olmalıdır," dedi Nişaburi.

Hürşah, mantıklı, diye söylendi kendi kendine, sonra Nişaburi ve arkadaşına döndü.

"Bütün mesele yangını çıkarmak," deyince Nişaburi hiç tereddüt etmeden, "Bunu ben yapabilirim," dedi.

"Nasıl yapacaksın?" diye sordu Hürşah merakla.

"Yolcu kılığında kaleye girip hanlardan birine yerleşeceğim."

"Bunu yapabilir misin?"

"Hiç kuşkun olmasın." Hürşah düşünmeye başlayınca, "Düşünülecek bir durum yok ki Şeyh'im, karar vermeniz yeterli," dedi.

"Kapıdan sen girdiğine göre bizim de girememememiz için bir neden yok," dedi Hürşah.

"Aynen öyle Şeyh'im."

"İçeri girmek bu kadar kolayken neden surları tırmanmak zorunda kalıyoruz?"

Nişaburi anlatmaya başladı.

"Kale, dışarıdan güvensiz gibi görünüyor ama içeriden öyle değildir. Hepimizin bir şekilde içeri girmesi mümkün ama Emîr'in tutulduğu mahzene iki yüz adımdan fazla yaklaşmayız. Hapishane çok sıkı korunuyor.

Yapacağımız şey çok basittir. Ben içeri girip yangın çıkaracağım, alevler etrafa yayılınca o bölgedeki nöbetçiler dâhil herkes yangını söndürmeye koşacaklarından sizin surlara tırmanmanız sorun olmayacak. Sura çıkar çıkmaz sağ taraftaki merdivenden aşağı inin, karşınıza daire şeklinde büyük bir oda çıkacak. Odanın sağ çaprazında üç kulaç yüksekliğinde, iki kulaç eninde ve on kulaç uzunluğundaki dar geçidin sonundaki demir kapılı hücre Emîr ve iki arkadaşına aittir. Kapıda iki nöbetçi vardır. Onları kolayca halleder, geldiğiniz yerden çıkıp gidersiniz. Yangın nedeniyle kimsenin ruhu duymaz. Bu arada ben de bir yolunu bulup size yetişirim."

Hürşah, Nişaburi'nin planını beğenmişti ama kendisini bir türlü beğenemiyordu. Önerileri mantıklıydı. O ana kadar hiç yanlışını da görmemişti.

"Haydi, daha fazla oyalanmayalım," dedi Nişaburi'ye dönerek. "Yangını görünce biz surlara tırmanmaya başlayacağız."

Nişaburi ağaçların arasından yürüyerek ana yola çıktıktan sonra atına binerek kaleye doğru ilerleyip rahatça kapıdan içeri girdi.

Bu arada Hürşah ve arkadaşı da sırtlarında kementleriyle birlikte bazen emekleyerek bazen sürünerek kuzey surlarına iyice yaklaştılar. Vakit gece yarısını bir hayli geçiyordu. Etraf zifirî karanlık olduğu için saklanmaları sorun olmuyordu.

Aradan yaklaşık bir saat geçmişti. Bir an kapı ile kale arasında dumanla karışık kızıl bir alevin göklere yükseldiğini gördüler.

Nişaburi, görevini layıkıyla yapmış, sıra onlara gelmişti. İşler umduklarından da iyi gidiyordu. Kuzeydeki üç kulenin nöbetçileri yerlerinde yoktu. Belli ki yangını söndürmeye gitmişlerdi. Hürşah hemen el ve ayaklarına tırmanma kancalarını geçirip arkadaşının şaşkın bakışları altında örümcek misali surları aştıktan sonra kemendini sarkıtıp arkadaşını da yukarı çıkardı.

Buraya kadar her şey yolunda gitmişti. Bir ara Nişaburi'den boşuna şüphelendiğini düşündü. İçindeki bir güç sanki onun hakkında iyi düşünmesini engelliyordu. Yinede kendisi önde, arkadaşı arkada olmak üzere Nişaburi'nin söylediği sağdaki merdivenden ağır ağır inerek yuvarlak odaya geldiler. Burası duvarlara yerleştirilmiş meşalelerle aydınlatılıyordu. İndikleri merdivenin çaprazındaki geçide doğru yürürken arkadaşı iki üç adım geriden kendisini izliyordu. Geçidin girişine gelince durup içeri baktı. Burası ince bir geçitti. Duvarlar, üçerden altı meşale ile aydınlatılıyordu. Nişaburi'nin tarif ettiği kapı tam karşısındaydı. Fakat nöbetçi yoktu. Bu hoşuna gitmemişti. Kapının nöbetçisiz olmaması gerekiyordu. Dönüp arkadaşına baktı.

O gayet rahattı. Hiçbir şey olmamış gibi kendisini izlemeye devam ediyordu.

Nöbetçilerin yangın için yerlerinden ayrılmış olabileceklerini düşünerek ilerlemeye devam etti. Birkaç adım atar atmaz nereden çıktıklarını anlayamadığı bir manga askerin üzerine ağ fırlattıklarını görünce kılıcını çekti, fakat aynı anda üzerine doğrultulmuş elliden fazla oku görünce şaşırdı. Böyle bir şey beklemiyordu. Çok geçmeden yüz kadar mızraklı asker etrafını sardı. Direnmenin fayda vermeyeceğini anlayarak kılıcını yere attı. Bir süre sonra ayak sesleri duydular. Askerlerden biri "Komutan geliyor," deyince dönüp baktı. Hiç bu kadar şaşırmamıştı. Komutan dedikleri Nişaburi'nin ta kendisiydi. Tuzak mükemmeldi. Komutana dikkatle bakarak, "Kutlarım seni, planın kusursuzdu," dedi.

Komutanın dudaklarında şeytani bir gülümseme belirdi. Bu gülümsemeyle beraber ondan kötülük işaretleri de almaya başladı. Artık onun zihnini net olarak okuyabiliyordu. Ama iş işten geçtikten sonra neye yarar?

"Havas ilmine vakıf olduğunu görüyorum," dedi Hürşah.

"Sizin kadar olmasa bile biraz okumuşluğumuz var," dedi Nişaburi.

"Yol boyu sizden hiç işaret alamadım. Bunu bilerek mi yaptın?" dedi Hürşah.

"Evet. Düşünseydim, düşüncelerimi okurdun. Ama üzerine siyah bir örtü çekince ondan başka hiçbir şey göremezsin."

"Yol boyunca bana hep siyah örtü izlettin. Bir kez daha kutlarım seni."

"Ben de seni takdir ediyorum. Seninle şahsi bir meselemin olmadığını da bilmeni isterim," dedi Nişaburi.

"Bu yaptıkların nedir?"

"Senin de dediğin gibi sadece tecelli."

Hürşah bir süre sessiz kaldıktan sonra, "Bir şey sorabilir miyim?" dedi.

"Buyurun sizi dinliyorum."

"Kimin için çalışıyorsun?"

"Yalnız kendim için."

"Peki, benimle ne alıp veremediğin vardı?"

"Seninle bir alıp veremediğim yok. Seni Hülagu'ya göndereceğim."

"Bunu neden yapacaksın?"

"Ben bu kalenin beyiyim. Seni vererek onunla dost olup topraklarımı muhtemel bir işgale karşı korumak istiyorum."

"Bunun için beni vermene gerek yok ki. Ona biatını bildirmen yeter."

"Eğer seni teslim edersem Han'dan Cezire'nin yönetimini de alırım."

"O zaman yaptıklarına değer doğrusu. Peki, efendin Taceddin'i kurtarmayacak mısın?"

Alaycı bir gülümsemeyle, "Sizlere ömür, o vefat etti," deyince Hürşah şaşkın bir şekilde, "Ne zaman?" diye sordu.

"Gelirken gömdüğümüz kafası kesik, yaşlı olanı Emîr, genç olanı ise Nişaburi idi."

Hürşah o kadar şaşırdı ki bir süre öylece kaldı.

"Peki sen kimsin?" diye sordu merakla.

"Bu kalenin komutanı Alaeddin Cezeri'yim," dedikten sonra askerlere, "Bunu Rus'la Türk'ün bulunduğu hücreye koyun," diyerek, oradan ayrılmak üzere arkasını döndü.

"Komutan!" diye bağırdı Hürşah. Komutan geri dönünce, "Tecelli devam ediyor," dedi.

Komutan kendinden emin bir sesle, "Senin için değil," diyerek merdivenleri çıktı ve gözden kayboldu.

BÖLÜM 13

Hürşah, hayatının en şaşırtıcı gününü yaşamıştı. Kalabalık bir muhafız grubunun eşliğinde, yuvarlak odanın sağındaki geçitten yürüyerek yaklaşık yirmi adım sonra sola döndüler. On adım kadar daha yürüyüp demir kapılı, taş bir binanın önüne gelince durdular.

Kapıda bir manga asker nöbet tutuyordu. Nöbetçi amiri olduğu anlaşılan iri yarı, sakalsız, uzun perçemli bir genç, beline astığı iki karış uzunluğundaki kocaman anahtarı çıkararak kapıyı açtı. Burası loş bir odaydı. Kendisine refakat eden yüze yakın muhafız dışarıda kalırken, sadece on kişi onunla içeri girdi. Anlaşılan koğuşuna kadar refakat edeceklerdi. Ağır ağır yürürken çevresini dikkatle izliyordu. Burası odadan çok geçide benziyordu. Duvarlarda pencere yoktu. Yaklaşık on beş kulaç yüksekliğindeki tepede bir hava deliği bulunuyordu. Epeyce yürüdükten sonra önünde yedi nöbetçi bulunan bir demir kapıya daha geldiler. Bu şekilde yedi nöbetçili, yedi kapıdan geçtikten sonra eni on, boyu yirmi kulaç olan bir odaya gelince onu bırakıp dışarı çıktılar.

Odanın içerisinde, girişe göre sol taraftaki duvara dayalı bir adım eninde ve iki adım uzunluğunda üç divan ile iki mahkûm bulunuyordu. Mahkûmları görünce o kadar çok şaşırdı ki bir süre öylece kalakaldı. İkisini de çok yakından tanıyordu. Bunlar Viladi Rostov'la Tuğbek'ten başkası değildi. Onlar da çok şaşırmışlardı. Şaşkınlığını ilk atlatan Tuğbek oldu ve Şeyh'e yaklaşıp sarılarak, "Dostum Hür-

şah," dedi. "Şu an seninle Bayat avlağında olmayı ne kadar isterdim bir bilsen."

Rostov, Hürşah adını duyunca şaşırdı.

"Ne! Sen Alamut Şeyhi misin?" dedi merakla.

Hürşah gülümseyerek, "Evet," dedi.

"Siz tanışıyor musunuz?" dedi Tuğbek lafa karışarak.

Hürşah sakin bir dille, "Evet, bir keresinde hayatımı kurtarmıştı," dedi.

"Hayret!" dedi Tuğbek. "Ortodoks bir Rus'un, bir İslam şeyhinin hayatını kurtarması bana çok ilginç geldi."

"Ama gerçek."

"Kendini borçlu hissediyor olmalısın."

"Kesinlikle ona bir teşekkür borçluyum."

Bu sözler üzerine lafa karışan Rostov, "Teşekkür ediş şeklini pek hoş bulmadım," dedi.

Tuğbek merakla, "Ne yaptı ki?" diye sordu Rostov'a.

"Hayatını kurtaran adamı zincire vurdurarak bir katıra bindirdi."

Tuğbek şaşkınlıkla Hürşah'a bakarken o, mahcup bir şekilde, "Sadece birkaç gün konuk edecektim," dedi.

"Bunun için zincire vurmana gerek yok ki. Bana dediğin gibi rica etseydin o da gelirdi," dedi Tuğbek.

"Şartlar seninkinden farklıydı, davet etsem de gelmezdi," deyince Tuğbek, Rostov'a döndü.

"Davet etseydi gitmez miydin?" diye sordu.

"Söyledikleri doğru. Şartlar uygun değildi. Davet etseydi gitmezdim."

"Yani onu haklı mı buluyorsun?"

"Tabii ki bulmuyorum. Beni zorla alıkoymaya hakkı yoktu," diyerek Hürşah'a döndü.

"Beni neden konuk etmek istediğini merak ediyorum."

"Sana çok önemli bir teklif yapacaktım," dedi Hürşah.

"Teklif mi?"

"Evet."

"Burada vaktimiz bol, anlatabilirsin."

"Bu şartlar altında işe yaramaz. Bir gün özgür kalırsak anlatırım," diyerek boş divana çöküp oturdu.

Burası taş duvarlarla kaplı, üç divanlı, tek kapılı, küçük bir koğuştu. Kapının aşağısından itibaren yukarıya doğru üçte ikisi çelikle kaplanmıştı, kalan kısmında ise çelik parmaklıklar vardı.

Duvarlara Mısır işi, sık dokunmuş ucuz kilimler asılmıştı. Yedi nöbetçinin kaldıkları camekânlı bölüm ise mahkûmların bulunduğu koğuşa göre çok daha temiz ve tertipliydi. Duvarda ve yerde Çin ipeği gibi sık dokunmuş halılar vardı. Divan örtüleri ve yatak çarşafları kaliteli kumaşlardan yapılmıştı.

Üçü de divanlarında oturup, havadan sudan sohbet ediyorlardı.

Hürşah, bir ara Rostov'a, "Seni buraya niye getirdiler?" diye sordu.

Rostov rahat görünüyordu. Hürşah'n sorusu üzerine anlatmaya başladı.

***

"Beni zincire vurup teslim ettiğin kırk fedainle birlikte Alamut'a doğru ilerliyorduk. Buranın komutanı Cezeri ise gördüğü her Alamutluyu yakalamaya ya da öldürmeye kararlıydı. Bu nedenle Rudbar Vadisi'nin çıkışında pusuya yatıp bekliyorlardı. Bizim geldiğimizi görünce peşimize takıldılar. Sayıları bizim beş katımız vardı. Biz olanca gücümüzle kaçıyorduk. Onlarda inadına takip ediyorlardı. Yaklaşık bir saatlik takipten sonra bize ulaşmayı başardılar. Seninkilerle, Cezeri'nin adamları arasında gırtlak gırtlağa bir mücadele başlamıştı. Hakkını vermeliyim ki sizinkiler oldukça iyi savaşıyorlardı. Fakat karşı taraf çok kalabalık olduğu için sizinkilerin iyi savaşçı olmaları ne yazık ki sonucu

etkilemedi. Vadideki kanlı mücadele bir saatten az sürdü, sizinkilerin çoğu ölürken, üç beş kişi kaçarak canını güçlükle kurtarabildi.

Ellerim bağlı olduğu için onların düşmanı sandılar ve bana dostça davrandılar.

Komutanları bana yaklaşarak, "Kimsin, hangi millettensin?" diye sordu.

"Rus'um," deyince önce bırakmak istediler. Fakat içlerinden biri beni tanıdı.

"Bu gâvur sıradan bir Rus değil, ünlü esirci ve tacir Viladi Rostov'dur," deyince kumandan önce inanmak istemedi.

"Emin misin?" diye sordu adama.

"Kesinlikle eminim. Onu birkaç kez Kırım'da görmüştüm," diye cevap verdi.

Adamın lafları üzerine kumandan bana dönerek, "Sen Viladi Rostov musun?" diye sordu.

"Evet," dedim. Adamlar mal bulmuş Mağribi gibi sevinmişti. Daha sonra beni kaleye getirip Cezeri'nin huzuruna çıkardılar. Cezeri beni alıcı gözle uzun uzun süzdükten sonra, "Bay Rostov, sizi biz kaçırmadık. Aksine Alamutluların elinden kurtardık. Otuzdan fazla kaybımız var. Bu nedenle sizi elli bin altın fidye karşılığında serbest bırakmaya karar verdik," dedi.

Fidyeyi kabul etmekten başka yapılacak başka bir şey yoktu. Cezeri'nin teklifini kabul edip Kırım'daki vekilharcıma yazarak, buraya elli bin altın göndermesini istedim. Her şey yolunda giderse üç dört güne kadar buradan gidebileceğimi düşünüyorum."

***

Rostov, "Peki, seni niye tutukladılar?" diye sordu Hürşah'a.

"Alamutlu olmam, tutuklanmam için yetiyor," diye cevap verdikten sonra kalkıp koğuşta ileri geri birkaç kez volta atıp kapıya yaklaştı. Parmaklıkların arasından bir süre muhafızlara ve onların bulundukları bölmeye bakıp, yeniden divana oturdu.

"Senin hikâyen nedir Tuğbek?" diye sordu Hürşah.

Tuğbek'in yüzündeki kendisine çok yakışan o tanıdık bildik gülümseme kayboldu. Ciddi bir ses tonuyla anlatmaya başladı.

"Bağdat'ta, Rum Kayzeri adına Savunma Bakanı Leonidas'la beş yıllığına bir askerî sözleşme yapmıştım. İstanbul'a gidip orada Türk Lejyonu adı verilen birliğin başına geçecektim. Ücret dolgundu. İyi bir iş yaptığımı düşünüyordum."

Burada araya giren Hürşah, "Dinini değiştirmeyi teklif ettiler mi?" diye sordu.

"Hayır, o konuyla ilgili bir şey söylemediler," dedi Tuğbek.

"Bunu açıkça söylemezler," dedi Hürşah tok bir sesle. "Ortodoks kilisesi, yüzyıllardan beri insanlara kendi inançlarını telkin etmektedir. Bu konuda ikna ve inandırıcılığı yüksek, çok iyi yetiştirilmiş ruhanileri vardır. Onların sabırlı, gayretli ve düzenli çabaları sonunda farklı inanç sahiplerinden pek çok insan dinini değiştirerek patriğin hizmetine girmiştir."

"Bunu yapmak o kadar kolay mı?" diye sordu Tuğbek.

Hürşah anlatmaya devam etti.

"Kayzer'in hizmetine giren yabancılardan, gözlerine kestirdiklerine, dininizi değiştirip bizim dine girer misin, demiyorlar ki. Böyle bir teklifle karşılaşan kişi doğal bir içgüdüyle inancını savunur ve onu kazanmak zorlaşır. Ona öyle yaklaşıyorlar ki adam dinini değiştirdiğinin farkında bile olmuyor. Kendi isteğiyle hidayete erdiğini zannediyor. Her şeyden önce hedef olarak seçtiklerine çok iyi davranır-

lar. Kendileri her türlü vergiden muaf tutulur ve en güzel yerlerde oturup, en temiz elbiseleri giyerler. Saraya davetlerinde başköşede ağırlanırlar. Oldukça iyi maaş alırlar. İnançlı bir Hıristiyan güzeliyle evlenmelerini sağladıkları gibi, evlerinde çalıştırdıkları hizmetçilerin hepsi kilisenin görevlendirdiği inançlı Hıristiyan güzellerdir. Doğan çocuklarına devlet hemen maaş bağlar ve onların eğitimiyle bizzat kilise ilgilenir.

Bu ve benzeri düzenli telkinler sonunda hedef, sessiz sedasız dönüşerek orta ve uzun vadede kendisini kilisenin hizmetkârı ve has İstanbullu hisseder.

Bizans'taki Türk lejyonlarının hemen hepsi aynı kaderi paylaşmışlardır. Belki Tuğbek telkine direnir ama onun torunlarında Türklükten ve İslamiyet'ten eser kalmaz," dedikten sonra, "Devam edebilirsin," dedi Tuğbek'e.

Hürşah'ın sözleri Tuğbek'i fazla etkilememişti.

"Gelecekte bizi nelerin beklediğini Allah bilir. Onun izni olmadan yaprak bile kıpırdamaz."

"Tamam, yalnız takdir de, tedbir de Hak bağışıdır. Tehlikeyi gördüğün halde görmezden gelme hakkına sahip değilsin," dedi Hürşah.

"Haklısın ama ben oraya evlenip yurt tutmaya gitmiyorum," dedi Tuğbek kararlı bir sesle. "Alt tarafı beş yıllığına bir sözleşme yaptım."

"İstanbul'un havası büyülüdür Tuğbek, gitmeye gör bir daha dönemezsin," dedi Hürşah gülümseyerek.

Tuğbek efkârlanmış gibiydi.

"Sana bir şey diyeyim mi Hürşah, Bayat'ın deli akan görklü suyunu, Uçuk Tepe'nin rüzgârını hatta Kuzluk Dağı'nın karını bile bin İstanbul'a değişmem. Cismim buradadır ama ruhum Bayat'tan hiç ayrılmadı," diyerek hikâyesini anlatmaya devam etti.

***

"Sözleşmeyi Kayzer adına, Savunma Bakanı Leonidas'la Bağdat'ta yapmıştık. Bakan, halife ile görüştükten sonra Gürcistan'a uğrayıp oradan gemiyle İstanbul'a gidecekti.

Sözleşmeyi imzaladıktan sonra, "Benim İstanbul'a varmam bir ayı bulur. Sen nasıl gitmeyi düşünüyorsun?" diye sordu.

"Karadan gitmeyi düşünüyorum," dedim.

"Böylesi daha iyi olur, yalnız senden bir ricam var."

"Buyurun."

"Giderken Antakya metropolitine uğra, Kayzer'e götürmek üzere kutsal ikonlardan birini sana teslim edecektir. Onu imparatora verirsin."

"Metropolit bana güvenir mi?" diye sordum.

"Merak etme. Bir mektup yazıp, durumu anlatacağım. Anlayışla karşılayacağından eminim," dedi ve hemen oracıkta mektubu yazıp, bir ruloya koyarak ağzını mühürledikten sonra bana verdi.

Ruloyu çantama koyup ertesi gün sabah erkenden yola çıktım. İlk durağım Akka idi. Etrafta Moğol devriye güçleri kol geziyordu. Daha güvenlikli olduğunu düşündüğüm Halep üzerinden gitmeye karar verdim. Ayrıca binit takımlarımı da değiştirmek istiyordum. Halep'te, Buhara'dan gelme çok iyi bir saraç olduğunu duymuştum. Herkes ona Türkzade diyordu. Eyer ve koşum takımı yapımında üstüne yoktu.

Rahmetli babam, "Ne olduğuna değil, ne olacağına bak," derdi. Başıma gelecekleri kırk yıl düşünsem aklıma gelmezdi. Çölden geçeceğim için yanıma yeterince su ve erzak almıştım. Epey yol aldıktan sonra, yarı çöle, yarı bozkıra benzeyen bir araziden geçiyordum. Etrafta tek tük ağaçlar ve kurakçıl çalılar vardı. Suyu çoktan çekilmiş yayvan bir vadinin kenarına gelince, durup etrafa bakındım.

Giysilerinden Arap olduğunu tahmin ettiğim bir avcı, yayı gerili halde iki ceylanı önüne katmış kovalıyordu. Cey-

ların birisi oldukça küçüktü ama yine de iyi koşuyordu. Diğeri ise büyüktü. Anne ve yavru oldukları anlaşılıyordu. Bir ara nasıl olduysa ağaçlardan birine tünemiş çöl aslanının, adamın üstüne sıçrayarak onu atıyla birlikte yere yuvarladığını gördüm. Atı hemen toparlanıp kaçarken adam henüz kendisini toparlayamamıştı. Hayvan pençesini indirdi indirecekti. Yayımı gerip okumu bıraktım. Öldürücü darbeyi alan aslan olduğu yere yığılıp kaldı. Adam elime kapanıp, "Teşekkür ederim yabancı, hayatımı kurtardın," dedi.

"Önemli değil" dedim ben de.

"Kimsin?" diye sordu.

"Yolcuyum, Akka'ya gidiyorum," dedim.

"O taraflar pek güvenli değil, gerekmiyorsa gitme," dedi.

"Gitmem gerekiyor," dedim.

"Ben Cemaleddin Muzaffer," dedi.

"Ben de Tuğbek," diyerek kendimi tanıttım.

"İsmin Türk'e benziyor," dedi gülümseyerek.

"Çünkü Türküm," diye cevap verdim.

Türküm, dediğimi duyunca, "Memluk musun?" diye sordu merakla.

"Hayır, özgür biriyim," dedim.

"Bu civarda Türk Memluklar çoktur. Onun için sordum," dedi.

"Türk Memlukların güçlü olduğunu duymuştum, doğru mu?" dedim.

"Kesinlikle doğru duymuşsun. Bu civarda Moğollara karşı direnen tek güç onlardır. Mısır'ın tamamını Suriye'nin ise büyük bir bölümünü onlar kontrol ediyorlar," dedi.

"Nerelisin?" diye sorduğumda eliyle karşıdaki tepeleri gösterdi.

"Obamız şu tepelerin arkasındadır. Göçer evli derler bize. Haydi, gidelim konuğum ol," dedi.

Doğrusu aç ve yorgundum. Bu teklife hayır diyemedim. Gitmeden önce Cemaleddin, aslanı yüzdü. Derisini eyerinin arkasına bağlayıp, kalbini de çıkararak torbasına koyduktan sonra obaya doğru yola koyulduk. Yol boyunca sohbet ettik. Genellikle o konuşuyordu. Bana, "Aslanın kalbini yiyenlerin onun gibi cesur olacağını söylüyorlar," dedi. Bu söylence bizim obada başka türlü anlatılıyordu. Aslan gibi olmak için onun kalbini öldürenin yemesi gerektiğine inanıyorduk. Kabalık olmasın diye bunu söylemedim.

Yolumuz uzak değildi. İki tepeyi aşıp üçüncü tepenin eteğine gelince kıl çadırlı göçebe obasına ulaşmış olduk. Obalıların konukseverliğine diyecek yoktu doğrusu. Emîr, hayatını kurtardığımı söyleyince hepsinin bana karşı sevgi ve ilgilerinin arttığını gördüm.

Orada kaldığım sürece bol bol yiyip içip, dinlendim. Artık gitme vaktim gelmişti. Burada daha fazla oyalanmamam gerekiyordu. Niyetimi Cemaleddin'e söyleyince, "Kesinlikle olmaz," dedi. "Senin şerefine bir yarışma düzenledim. Yarın büyük bir ziyafet veriyorum. Okçuluk, binicilik ve meydan güreşleri yapılacak. Yarışmacılar ödüllerini senin elinden almak istiyorlar. Birkaç gün daha kal. Gitmeni ondan sonra düşünürüz," dedi.

Emîr'i kıramayıp kaldım. Aynı gün kırktan fazla koyun kesilip görkemli bir ziyafet verildi. Herkes gönlünce yiyip içip eğlendi. Ertesi gün yarışmalar başlayacaktı. Obada heyecan zirvedeydi. O gün geç vakitlere kadar gençler dans edip, şarkı söyleyerek eğlendiler.

Ertesi gün obada büyük bir telaş vardı. Herkes meydanda toplanıp yarışacak süvarileri bekliyordu. Yarışmaya on kişi katılmıştı. Birinciye elli, ikinciye yirmi beş, üçüncüye ise on altın verilecekti. Ödüller, üzerinde maşallah yazılı bir pakete konmuştu. Yarışma sonunda onları benim vermem gerekiyordu.

Uzatmayalım, sonunda herkesin merakla beklediği an geldi. Atların hepsi de birbirlerinden güzeldi. Burnu ile karın altı ve sağrısı beyaz, diğer yerleri siyah olan atı gözüm tutmuştu.

"Şu ala tayı gözüm tuttu," dedim Emîr'e.

"Leyla'yı mı?" dedi. Böylece ala tayın adının Leyla olduğunu öğrenmiş oldum. Emîr çok mutlu görünüyordu. Bana dönüp, "Attan anladığın belli oluyor. Leyla'nın bu çölde eşi menendi bulunmaz," dedi. Daha sonra eliyle sol baştaki kır atı işaret etti.

"Canan da fena değil. Geçen yıl yapılan yarışmada birinci olmuştu," dedi.

Bu arada atlar da yerlerini almışlardı. Yarışmaya on at katılmıştı. Süvariler iki fersah uzaktaki tepeyi dolanıp Emîr'in çadırının önünde duracaklardı. Güneş iki mızrak boyu yükselmişti. Yarışmacılar meydanda yerlerini aldı, başhakemin tiz ıslığıyla birlikte atlar, yerlerinden ok gibi fırladılar.

Sağ ve sol açıkta onardan yirmi hakem, yanlarında yedek atlarıyla birlikte onları izliyorlardı. Atlar sanki rüzgârla yarışıyorlardı. Gözden kayboluncaya kadar onları izledikten sonra oturup beklemeye başladık. Herkes yiyip içip eğleniyor, gazelhanlar güzel sesleriyle dinleyenleri coşturuyordu.

Aradan yaklaşık bir saat geçmişti. Saha hakemlerinden biri bağırarak "Geliyorlar!" deyince herkes heyecanla yerlerinden kalkıp dönüş yolunun iki tarafına dizilmeye başladı. Şeyh'in görevlendirdiği yüzden fazla genç, yol güvenliğini sağlamaya çalışıyordu. Heyecan zirvedeydi. Benim beğendiğim Leyla ile Canan neredeyse başa baş geliyordu. Burun farkıyla bazen biri, bazen diğeri öne geçiyordu. Emîr coşmuştu. Leyla'nın kazanmasını istiyor gibiydi. Halk arasında müşterek bahis oynayanlar bile vardı. Seyircilerin çılgın alkışları arasında atlar da obaya iyice yaklaşmış, Leyla son anda atağa kalkarak arayı iyice açmıştı. İkinci Canan, üçün-

cü sırada ise Bulut isimli beyaz bir at koşuyordu. Yarış bitinceye kadar bu sırada herhangi bir değişiklik olmadı. Meydan alkışlardan inim inim inliyordu. Emîr'in ısrarı üzerine kazananlara ödüllerini ben verdim.

Yarışmanın ilk bölümü çok iyi geçmişti. Emîr yarışmacıları kutlarken kalabalığa hitaben, "Bahis işini gelenek haline getirmeyin. Bu alışkanlık yarışma ahlakını bozar," dedi.

Sıra okçuluğa gelmişti. Çok geçmeden on yarışmacı meydana geldi. Her birinin başında bir hakem, her hakemin elinde ise üç delikli halka vardı. Halkalardan en büyüğünün çapı bir karış, diğerininki beş parmak, en küçük halkanın çapı ise iki parmaktı.

Başhakemin ıslığı ile yarışma başladı. Herkes nefesini tutmuş, dikkatle yarışmacılara bakıyordu. Hakemler sağdan itibaren büyük halkaları olanca güçleriyle yukarı fırlattılar. On halka aynı anda göğe yükselirken gergin yaylar da oklarını bırakmıştı.

Başhakem gür sesiyle sonucu açıklayınca, üç yarışmacının elenip, yedi yarışmacının meydanda kaldığını öğrendik. Çok geçmeden hakem ikinci ıslığı çaldı. Beş parmaklık halkalar göklere yükselirken okçular yaylarını gerip oklarını bırakmışlardı. Sonunda beş yarışmacı elenmiş meydan iki kişiye kalmıştı. Hakemin üçüncü ıslığıyla yarışmanın son bölümü başladı. Hakemlerin fırlattıkları iki parmaklık iki halka göklere yükselirken iki ok da onları yakalamak için uçuyordu. Çok geçmeden hakem sonuçları açıklamış, yarışma bitmişti. Abdullah Bin Hüseyin isimli bir genç birinciliği alarak meydan eri olmaya hak kazandı. Kalabalığın coşkun alkışları arasında Abdullah gelip Emîr'in elini öperken ödülünü yine ben verdim.

Sıra güreşe gelmişti. Meydana yedi pehlivan çıktı. Beş ortada beş de yanda olmak üzere toplam on hakem vardı. Orta hakemlerin en yaşlısı diğer hakemlerin oyu ile başhakem seçilmişti.

Güreş yarışması, bozkırda olduğu gibi çölde de itibarlı bir gelenekti. Yiğitliğin simgesi sayılıyordu.

Meydana gelen yedi güreşçinin hepside boyu posu ve heybetiyle pehlivanlığı hak ediyorlardı.

Bir tanesini gözüm tutmuştu. Yürüyüşü ve tavırlarıyla bana Buharalı Deli Beycan'ı hatırlatıyordu. İsmini sordum, Faruk Nasuhi dediler.

Emîr eğilerek kulağıma, "Bizim güreşler de sizinkiler gibi kıran kıranadır. İyi izle," dedi. Gerçekten de dediği gibiydi. Bir an kendimi Buhara'da hissettim. Hakemin ıslığıyla başlayan güreş, ikindiye kadar kıran kırana devam etti. Yarışmacılar çok iyi güreşçilerdi. Çok iyi de olsa sonunda her yarışmada olduğu gibi elenen elenmiş, meydan iki kişiye kalmıştı. Biri Nasuhi, diğeri ise Anter isimli bir gençti. Ben Nasuhi'yi beğeniyordum ama Anter'in de ondan geri kalır yanı yoktu.

Başhakemin ıslığıyla pehlivanlar, el enseye bile gerek görmeden kapıştılar. Anter ilk hamlede Nasuhi'yi boyunduruğa aldı. Ben, Nasuhi'nin bu oyuna nasıl geldiğini düşünürken onun ters takla ile boyunduruğu kırdığını görünce, bunu hasmını denemek için yaptığını anladım.

Nasuhi boyunduruktan kurtulurken Anter onu sağ bacağından yakaladı. Durumun boyunduruk için çok uygun olduğunu gören Nasuhi, sağ koluyla hasmına vurduğu boyunduruğu sıkarken sol eliyle de hasmının bacağını tutan parmaklarına yapıştı. Güçlü eliyle onun parmaklarını sıkıp bacağını kurtarırken, Anter hemen arkaya geçip onu sarmaya aldı. Nasuhi anında geri bir takla ile sarmadan kurtularak hasmını çift boyunduruğa aldı. Güçlü kollarıyla onu çelik bir mengene gibi sıkıyordu. Çok geçmeden Anter pelte gibi gevşeyip kolları yana düşünce hakemler güreşi durdurup Nasuhi'yi galip ilan ettiler.

Nasuhi, Emîr'in huzuruna gelip onu saygıyla selamlarken ben de ödülünü verdim. Fakat o diğerleri gibi ödülünü

alıp gideceğine belindeki pehlivanlık kuşağını benim önüme bıraktı. Bunun anlamı, seninle bir gösteri güreşi yapalım demekti.

***

Bu sırada araya giren Hürşah, "Seni gözüne kestirmiş anlaşılan," dedi.

"Bilmiyorum, belki de," diyerek sözlerine devam etti Tuğbek.

***

Bu sırada Emîr yaklaşarak kulağıma, "Seni gösteri güreşine davet ediyor. Yenmek yenilmek yok, sadece gösteri olacak," dedi.

"Bunu neden yapmak istiyor?" diye sordum.

"Töredir. Konuğu onurlandırmak için," dedi.

Bunun üzerine Nasuhi'ye, "Bak pehlivan, kemer senin hakkın, onu al, seninle gerçek bir güreş yapalım," dedim. Nasuhi kibar ve saygılı bir gençti. "Başüstüne," diyerek önce Emîr'i sonra da beni selamlayıp meydandan ayrıldı. Başhakem coşkulu kalabalığa, yarın benimle Nasuhi'nin güreşini ilan ederek onları iyice coşturdu.

O gün herkes geç vakitlere kadar yiyip içip eğlendi. Ertesi sabah güneş iki mızrak boyu yükselirken, meydan tıklım tıklım dolmuştu.

Emîr yanıma gelerek, "Benim pehlivanım sensin. Bileğini de okun gibi usta kullandığından eminim," dedi. Beş yan, beş de orta hakem vardı. Başhakemin ıslığıyla başladık. İlk başlarda el ense çekerek onu anlamaya çalışıyordum. O da benim gibi düşünmüş olmalı ki el enselere bir süre devam ettik. Aslında el enseye de gerek yoktu. Bunu usul ge-

reği yapıyordum. Dünkü güreşlerini dikkatle izlemiş, onun savunma ve saldırı hamlelerini çözmüştüm.

Ağır vücuduna rağmen takla atmada çok ustaydı. Bu nedenle boyunduruk ve sarmadan kolayca kurtuluyordu. Ama ters boyunduruk ve kol sarmalarından kolay kolay kurtulamayacağını düşünüyordum. Karın kasları zayıftı. Bunun farkında olduğundan ters boyunduruğa düşmemeye çalışıyordu. Yine sürekli korumaya çalıştığı sol omzunda bir çıkıntı vardı. Bu, iyi tutmayan bir kırığı gösteriyordu. Savunma ve saldırılarımı bu duruma göre belirlemiştim. Bir süre birbirimizin çevresinde dönüp dururken aniden sağ bacağımı sarmaya almak istedi. Fakat geri çekilerek bu hamlesini boşa çıkardım. Bu kez de kollarını arkadan dolayıp, ayağıma tırpan atmak istedi. Tırpanını kolayca atlatıp sarmasını çözdüm.

Onu nasıl yeneceğimi biliyordum. Kapışmadan bir süre birbirimizin etrafında dolanıp durduk. Beni bel sarmasına almak istediğini anlamıştım. Ona bu fırsatı verdim. Fakat o da çok zekiydi. Bel gösterip kol sarmasına almak istedi beni fakat aniden yana dönerek sağ kolumla onun zayıf kolunu sarmaya alırken aynı anda sol el parmaklarımı onun sağ elinin parmaklarına geçirip bileğini geriye doğru kıvırdım. Çok zor durumdaydı. Her an bileği ve omzu kırılabilirdi. Öne doğru eğilmeye çalıştı fakat dizimi hemen midesine dayadım. Karın kasları zayıf olduğu için fazla dayanamadı. Bizim Bayat'ta buna kurt sarması diyorlardı. Fazla uzatmadan tırpan atıp sırtını yere getirdim.

Seyirciler alkıştan meydanı çınlatırken Emîr, Nasuhi'yi yanına çağırıp, "Türk'e güreş teklifini sen yaptın. Üstelik güreşiniz de gösteri değildi. Geleneklerimize göre o isterse kemeri alabilir," dedi.

Nasuhi Emîr'i başıyla selamlayarak, "Zaten onun hakkıdır Emîr'im," dedi.

Nasuhi'nin bu mert tavrı beni çok duygulandırmıştı.

"Kemer onun hakkı, izin verirseniz onda kalsın," dedim Emîr'e.

"Bunu niye yapıyorsun?" diye sordu.

"Nasuhi, Emîr'in bir dostunu yenmek istemedi, onun için," dedim.

Emîr ve orada bulunanlar davranışımı çok beğenmişlerdi. Bunu hal ve hareketlerinden anlayabiliyordum. Bir ara Nasuhi ile yalnız kalmıştık. Bana bakarak mahcup bir şekilde, "Kutlarım seni. Beni bileğiniz ve bilgeliğinizle yendiniz. Bunu ikimiz de biliyoruz," dedi.

Ben de ona, "Sen iyi bir pehlivansın, yalnız karın kaslarını biraz güçlendir. Ayrıca omzunu da iyi bir hekime göstermelisin," dedim.

"Aslında gittim, kırıp yeniden saracaklarını söyleyince, nedendir bilmem, istemedim."

"Eğer omzunu hekim kırmazsa, günün birinde karşına çıkan insafsız bir pehlivan kırar. Onun için hekime git diyorum sana. Sol omzun ve karın kasların yeterince güçlü olsaydı seni yenemeyebilirdim."

Sevgi ve minnet dolu gözlerle bana bakarak, "Yine yenerdin de biraz zorlanırdın," dedi.

O gün dinlenip, ertesi gün yola çıkmayı düşünüyordum. Fakat hesapta olmayan bir gelişme hayatımın akışını bir anda değiştirdi.

BÖLÜM 14

Sabah erkenden kalkmıştım. Gitmek için hazırlanıyordum. Emîr'in çadırının önündeki telaşlı kalabalığı görünce o tarafa doğru yürüdüm. Oradakilerden birine, "Neler oluyor?" diye sordum.

"Emîr'in hanımı doğum yapıyor," diye cevap verdi.

Aksilik bu ya, meğer çocuk ters gelmiş. Obadaki hekimlerin bu işin üstesinden gelemeyeceği anlaşılınca, hemen bir araba ve sedye hazırlayarak anneyi vakit geçirmeden Halep'e götürmeye karar verip, yola çıktık. Ben de orada Emîr'e veda edip ayrılmayı düşünüyordum.

Hekime tam zamanında yetişmiştik. Hanım sağ salim doğum yapmış, Emîr'in nur topu gibi bir oğlu olmuştu. Belki inanmayacaksınız ama babası çocuğa benim adımı koydu. Anne, "o Türk adı," diye itiraz edince, Emîr, "Olsun, hayatımı ona borçluyum," dedi kızarak.

Bebek Tuğbek'in şerefine Emîr, kaldığımız handa dört başı mamur bir ziyafet verdi.

Herkes şen şakrak yiyip içip eğlenirken aldığımız bir haberle yiyip içtiklerimizin hepsi zehir oldu. Moğol ordularının sağ kol komutanı Baycu Noyin'in Halep'i kuşattığını haber almıştık. Söylendiğine bakılırsa, Moğol birliklerinin sayısı on beş bini buluyordu. O günü telaş içinde geçirdik. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu.

Emîr Cemaleddin ise karmakarışık duygular içindeydi. Üzüntü ve sevinci birlikte yaşıyordu. Sevincinden yere göğe sığamıyordu çünkü altı kızdan sonra bir oğlu dünyaya gel-

mişti. Üzüntüden kahroluyordu çünkü karısı ve çocuğu ile birlikte kuşatma altındaydı.

Ayrıca koskoca kentin nasıl olup da bir gecede kuşatılabildiğini bir türlü anlayamıyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse bu durum bana da tuhaf geliyordu. Bir gecede Halep ve çevresinin dörtte biri bile kuşatılamazdı.

Cemaleddin, bu işin aslını öğrenmek için maiyetindeki on kişiyi görevlendirmişti. O gece rahat uyuyamamıştım. Erkenden kalkarak giyinip kuşanıp dışarı çıktığımda, Cemaleddin'i hanın önünde bir söğüde yaslanıp, bıçağıyla elindeki çubuğu yontar buldum.

Yanına yaklaşıp elimi dostça omzuna atarak, "Sorun nedir?" dedim.

"Bunu sen mi söylüyorsun Tuğbek, sorun olmayan şey yok ki, her şey sorun," dedi.

"Cenab-ı Hak, hiçbir derdi devasız, hiçbir sorunu çözümsüz yaratmamıştır," dedim güven verici bir sesle.

Biraz rahatlamış gibiydi.

"Koskoca Halep'in nasıl olup da bir gecede kuşatıldığını anlamış değilim," derken yine de üzüntüsünü saklayamamıştı.

Onun hem kafa karışıklığı hem de panik içinde olduğunu gördüm. Koluna girerek, "Neden gidip, hem bir şeyler yiyip hem de bu konuyu enine boyuna konuşmuyoruz?" dedim.

İtiraz etmedi. Yonttuğu çubuğu öfkeyle fırlattı. Birlikte yürüyerek hana girdik. İçeride loş bir aydınlık vardı. Hancı; kısa boylu, zayıf, solgun bakışlı, ellili yaşlarında bir Yemenliydi. Bize yaklaşıp saygıyla selam verdi ve, "Ne emrediyorsunuz?" diye sordu.

"Yiyecek bir şeyler getir dedim," dedim.

Hancının gitmesiyle dönmesi bir oldu. İki tepsi içinde getirdiği yemekleri önümüze koyup giderken dönüp, "Başka emriniz var mı?" dedi.

"Otur da biraz konuşalım," dedim kolundan tutarak.

"Başüstüne," diyerek saygılı bir şekilde yanıma oturdu.

Emîr Cemaleddin'in sıkıntılı hali devam ediyordu. Ne konuşuyordu ne de yemek yiyordu. Derin düşüncelere dalmıştı. Yanıma oturan hancı ise ne diyeceğim diye merakla yüzüme bakıyordu.

"İsmini bağışlar mısın hancı?" dedim yumuşak bir dille.

"Elbette, ben Karaklı Cafer'im. Kısaca Karaklı derler, bazen yalnızca Cafer diyenler de oluyor," dedi.

"Sen hangisini tercih edersin?" diye sordum gülerek.

"Fark etmez, müşterilerimin beğenileri benim için emirdir," dedi.

Ben esas konuya geldim.

"Halep'le ilgili bazı bilgilere ihtiyacım var. Bu konuda bana yardımcı olabilir misin?" dedim.

Hiç düşünmeden, "Elbette, bildiklerimi esirgemem buyurun sizi dinliyorum," dedi.

Yüzüne dikkatle baktım. Dürüst birine benziyordu.

"Ne zamandan beri Halep'tesin Cafer?" diye sordum.

"Kendimi bildim bileli," diye cevap verdi.

"Kentin kuşatıldığının farkında mısın?"

"Kim değil ki beyim?"

"Halep gibi bir kentin bir gecede kuşatıldığına senin aklın yatıyor mu?" diye sordum.

Bu soruma şaşırdı.

"Bir gecede kuşatılmadı ki beyim," dedi şaşkınlıkla.

"Ben öyle duydum," deyince merakla peş peşe sorular sordu.

"Siz Halep'e ne zaman geldiniz beyim?"

"Dün."

"Kente hangi yönden girdiniz?"

"Güneyden."

"Çölden mi geliyordunuz?"

"Evet."

Adam biraz düşündü. Gözlerini kısarak başını iki yana salladı. "Şimdi anlaşılıyor," diye söylendi kendi kendine.

"Anlaşılan nedir?" diye sordum.

Adam bana dikkatle bakarak, "Kuşatma geçen hafta başlamıştı. Halktan bazıları kenti terk etti. En son güney yakası kalmıştı. Onu da dün gece yarısından sonra tamamladılar," dedi.

Adam hiçbir şey olmamış gibi sakindi.

"Nasıl bu kadar rahat olabiliyorsun?" diye sordum.

"Beyim, eman diledik eman verdiler. Bunda korkulacak bir şey yok ki," dedi.

"Peki, bundan sonra nelerin olabileceğini düşündün mü hiç?" diye sordum.

"Kente gelerek vermemiz gereken vergileri belirleyip başımıza da bir haraççı bıraktıktan sonra çekilip gidecekler," dedi.

"Bundan emin misin?" diye sorduğumda, "Eman verilene dokunmamak Moğol yasasıdır," dedi.

"Yani şimdi sizin can, mal, ırz ve namusunuz güvencede mi?" diye üstüne basa basa sordum.

O yine rahattı.

"Sizce öyle olması gerekmiyor mu?" dedi.

"Öyle olması gerekiyor ama öyle olacak mı, bütün mesele bu," dedim.

"Güvende olmadığımızı mı söylemek istiyorsun?" dedi merakla.

"Güvendesiniz diyemem, değilsiniz de diyemem."

"Üçüncü bir seçenek kalıyor mu?"

"Belirsizlik," dedim.

"Belirsizlik mi?" dedi hayretle.

"Evet. Ne yazık ki şu an geleceğinize belirsizlik hâkimdir."

"Belirsizliği biraz açar mısın?"

"Belirsizliğin açılımı yine belirsizliktir. Onda hem ölüm hem hayat vardır. Böyle bir ortamda payına hayat ya da ölümün düşme şansı ise yüzde elli yüzde ellidir," dedim.

Bana dikkatle baktı.

"Moğolların eman verdikleri kalelere dokunmadıklarını biliyoruz," dedi.

"Doğru dersin de, Moğol ordusunda, haçlı taassubuyla yanıp tutuşan Hıristiyan asker ve komutanların emana rağmen neler yaptıklarını da biliyoruz," dedim.

Emîr Cemaleddin başlarda hancı ile sohbetimize ilgisiz görünüyordu. Fakat bir süre sonra sözlerimiz onun da dikkatini çekmeye başladı. Lafa karışarak, "Kendimi kapana kısılmış gibi hissediyorum. Ailemin geleceğini belirsizliğe atamam," dedi öfkeyle.

Ona dönüp, güven verici bir sesle, "Sakin ol, bu işten kurtulacağız," dedim.

"Bundan nasıl emin olabiliyorsun?" diye sordu.

"Çünkü inanıyorum."

"Neye?"

"Kurtulacağımıza."

"Kalbindeki bu inancın kaynağı ne?"

"Cenabı Hakk'ın lütuf sıfatı."

"Böyle bir inanç benim kalbime niye doğmuyor?"

"Senin kalbin bu inancı kaldıracak kadar güçlü değil. Böyle bir ilham seni kül eder," dedim. Kaşlarını çatarak, sitemkâr bir ifadeyle yüzüme baktı.

Ona dönüp tok bir sesle, "Bana öyle bakma, dostluk bir bakıma dostun dosta doğruyu söylemesidir," dedim.

Sözlerim hoşuna gitmişti.

"Kalbin güçlü değil derken kastettiğin neydi?" diye sordu sakince.

"Kalbinde ikilik ve şüphe var. Bu önce Allah'a sonra da kendine olan inanç ve güveni önlüyor. Bir pehlivan ne kadar

güçlü olursa olsun kendine olan güvenini kaybetti mi her şeyini kaybeder."

Cemaleddin başka soru sormadı. Önüne bakıp yeniden düşüncelere daldı. Nefis muhasebesi mi yapıyordu, obasını ya da oğlunu mu düşünüyordu belli değildi.

Ben, hancıya dönüp, yeniden bazı sorular sordum. Amacım çevreyi doğru tanıyıp kendimize bir hareket tarzı belirlemekti. Emîr'le ortak yanımız Halep'ten çıkıp gitmekti. Halktan kalanlar da Moğol emanına güveniyordu. Onları direnişe yönlendirmek bu koşullarda mümkün görünmüyordu. Hancı ise aklı başında biriydi. Sorularıma makul ve mantıklı cevaplar veriyordu.

"Kentte Moğollara karşı direnecek herhangi bir güç yok mu?" diye sordum Cafer'e.

"Memluklardan başka kimsenin karşı çıkacağını zannetmiyorum," dedi.

"Ben Memlukların Mısır ve Şam'da olduklarını zannediyordum."

"Çok doğru. Askerî terbiyeyi benimsemeyen bazı zorba ve itaatsizler, sultan tarafından sınır dışı edildikten sonra gelip Halep'in doğu surlarına yerleştiler. Halep'te, belanın adresi doğu surlarıdır. Kentin ileri gelenlerini haraca bağlamışlar."

"Sayıları çok mu?"

"Hayır. Yüz kişiyi geçmez."

"Emîr onların hakkından kolayca gelebilir."

"Doğru, gelebilir ama gelmek istemiyor."

"Neden?"

"Emîr, aile düşmanlarını ve siyasi rakiplerini sindirmek için onlardan yararlanıyor."

"Bunların emir aldıkları bir başbuğları yok mu?"

"Süleyman diye bir zorba var başlarında. Sarışın olduğu için ona Sarı Sülük diyorlar."

"Nasıl biridir bu Sarı Sülük?"

"Belanın ta kendisidir. Ayrıca hepsinin saygı duyup sözünü dinledikleri bir manevi önderleri vardır."

"Kimdir o?"

"Rüstem Türkmani, kendi aralarında Rüstem Baba diyorlar ona, din adamından çok silahşora benziyor Rüstem Baba. Boyu senin kadardır. Uzun kızıl saçlarını at kuyruğu şeklinde arkadan bağlar. Buz mavisi gözleri, en az buz kadar soğuktur. Bir tutam sakalı ve tüm üst dudağını kaplayan pala bıyığı vardır," dedikten sonra bir süre anlamlı anlamlı yüzüme baktı.

"Nedendir bilmem, onlarla görüşmek isteğini düşünmeden edemiyorum."

"Doğru düşünüyorsun," dedim.

"Bence düşüncenden vazgeçmelisin. Hiçbir Halepli doğu surlarına gitmeyi düşünmez. Orası bir akrep yuvasından farksızdır," dedi.

Öğrenmek istediğimi öğrenmiştim. Hancıya teşekkür edip onu gönderdikten sonra Cemaleddin'e döndüm.

"Haydi, sofrayı fazla bekletmeyelim," diyerek yemeğe koyulduk. Sofrada pek konuşmadık. Yemek bitmek üzereyken Cemaleddin'in keşif için gönderdiği on kişi gelip Emîr'i selamladıktan sonra yanımızdaki sedire oturdular. Cemaleddin, hancıyı çağırıp onlara da yemek söyledi. Keşfe gidenlerin hepsi gördüklerini teker teker anlattılar. Söylediklerinin çoğu hancının anlattıklarıyla örtüşüyordu.

Cemaleddin'e dönüp, "Fazla oyalanmadan buradan kurtulmamız gerek," dedim.

"Kesinlikle haklısın," dedikten sonra, "Bunu nasıl yapacağız?" diye sordu.

"Çıkış planı yapmadan önce gidip Emîr'in de kuşatma hakkındaki görüşlerini almamız doğru olur," dedim.

"Farklı bir şey diyeceğini zannetmiyorum. Moğollardan halk adına eman dileyen bizzat Emîr değil mi?" dedi.

"Olsun, yine de emirle görüşmenin yararlı olacağını düşünüyorum," dedikten sonra "Emîr'le aran nasıl?" diye sordum.

"Çok iyidir," dedi.

"Haydi, kalkıp gidelim," dedim.

İtiraz etmedi. Hemen kalkıp yola koyulduk. Saraya yaklaşınca kapıcı başına Emîr'i ziyarete geldiğimizi söyledik. O da teşrifat amirine söyleyince yaklaşık bir saat sonra Emîr bizi huzuruna kabul etti.

Emîr orta yaşlı, uzun boylu, köşeli yüzlü, saçı sakalı kırlaşmış, eski bir kumandandı. Mensup olduğu aile güçlü olduğu için Selçuklu Devleti'nin çöküşünden sonra o da diğer beylik ve aşiretler gibi bağımsızlığını ilan etmişti. Cemaleddin'le aralarının iyi olduğu anlaşılıyordu. Ona gülümseyerek, "Hoş geldiniz," deyip beni de başıyla selamladıktan sonra, oturmamız için karşısındaki sedirde yer gösterdi. Yerimize geçip oturduktan sonra Cemaleddin, "Dostum Tuğbek" diyerek beni tanıştırdı.

Emîr gülümseyerek bana baktı.

"İsmin Türk'e benziyor."

"Türk'üm efendim," dedim.

"Kimin tuğcusuydun?" diye sordu.

"Artuklu Hüsameddin Bey'in," dedim.

"Cemaleddin'le mi çalışıyorsun?" diye sordu.

Ben daha ağzımı açmadan Cemaleddin lafa karışarak,

"O benim dostum ve konuğumdur Emîr Hazretleri, Kayzer'le kumandanlık sözleşmesi yapmış. İstanbul'a gidecek," dedi.

Emîr üzülmüş gibiydi.

"Keşke burada kalsaydı," deyince, "Onu ben de söyledim," dedi Cemaleddin, "Ne yazık ki önceden Kayzer'le sözleşme yapmış."

Cemaleddin'le Emîr farklı konularda sohbete devam ederken bir şey dikkatimi çekti. Emîr de tıpkı hancı gibi çok

rahattı. Kalesi kuşatılan bir kumandana hiç benzemiyordu. Cemaleddin nezaketen bir şey diyemiyordu ama ben konuyu değiştirmek için lafa karıştım.

"Saygıdeğer Emîr'im, kuşatma hakkında ne düşünüyorsunuz?" diye sordum.

O, herhangi bir şeyden söz ediyormuş gibi gayet rahat bir şekilde, "Kuşatma için yapılması gerekenleri yaptık. Eman diledik, onlarda kabul ettiler. Şu an güvendeyiz," dedi.

Emîr'in gafletine şaşırdım doğrusu. Bir emir bu kadar gafil olabilir miydi? Adam burnunun ucunu bile göremiyordu. Saygı sınırlarını aşmamaya çalışarak, "Eğer öyleyse neden kuşatmaya devam ediyorlar?" dedim.

Şaşırmıştı.

"Bizi teslim olmaya zorlamak için tabii," deyince daha çok şaşırdım. Mantık hatası olur ama bu kadarına da pes doğrusu.

"Emîr'im, teslim olmanız için sizi zorlamaya gerek yok ki. Eman dilemekle teslim olmayı zaten kabul ettiniz. Bu durumda onların yapması gereken kenti kuşatmak değil, vergilerinizi ve haraçlarınızı belirleyip çekilip gitmektir," dedim.

Emîr böyle bir cevap beklemiyordu. Daha doğrusu bana verecek makul ve mantıklı bir cevap bulamıyordu. Hareketlerini dikkatle izliyordum. Önceki rahatlığı yoktu. Yüzünde endişe bulutları belirmeye başlamıştı.

"Sen ne düşünüyorsun?" diye bir soru yöneltti bana. Ona düşüncelerimi ve endişelerimi inandırıcı bir dille anlatmaya çalıştım.

"Emîr'im, Halep'i kuşatan güçlerin başında Baycu Noyin var. Bu adam Anadolu'yu harabeye çeviren adamdır. Eman verdikleri birçok yerlere öyle ağır vergiler koydular ki halk neye uğradığını anlayamadı. İtiraz edenleri ise Han'a isyan suçuyla hemen öldürdüler.

Eğer kente emanla dahi girseler askerlerin taşkınlıkların önleyemezler. Canınız, malınız, ırz ve namusunuz ayaklar altında kalır," dedim.

Sözlerimden çok etkilenmiş olmalı ki sol gözünde ve yanağında acı çekiyormuş gibi tikler oluşmaya başladı. Kısık olan çakır gözlerini iri iri açarak, "Moğolları ne kadar tanıyorsun?" diye sordu bana.

Bütün dikkatimi toplayarak, "Onlarla uzun yıllar aynı avlak ve otlakları paylaştık, yeterince tanıyorum. Bir Moğol'un nasıl düşündüğünü, savaştan ve barıştan ne anladığını çok iyi bilirim," dedim.

Endişeli görünüyordu ama az önceki telaşı yoktu. Emana rağmen bize saldırma ihtimalleri ne kadardır sence?" diye sordu.

"Size eman verilmemiş gibi açıktan saldırmazlar. Ancak emana rağmen askerin yağmacılığı önlenemez. Kontrolsüz yağma, kontrollü saldırıdan daha çok zarar verir."

Bu sözlerime kızmıştı.

"Buna hakları yok," dedi yüksek sesle.

"Haklı olmaları gerekmez ki Emîr'im," dedim.

"Neden?" dedi öfkeyle.

"Çünkü güçlüler," deyince susup düşünmeye başladı. Ne düşündüğünü anlamak zordu. Halep'in acı gerçeği onu sıkmıştı.

"Emîr'im, kalede sekiz bin kişi olduğunu duymuştum," diyerek lafı değiştirdim. Her insanın bir tahammül gücü var, ona fazla yüklenmek istemiyordum. Emîr gibilerin işleri güçleri havadır. Çok yer, çok konuşurlar ama sıra işe geldi mi hep yan çizerler. Ne yaparsan yap, bizim emirden onur mücadelesi veren bir kahraman çıkaramazsın.

Kararsız bir ifadeyle yüzüme baktı.

"Doğru duymuşsun. Asker sayımız sekiz bine yakındır," dedi.

"Eğer izin verirseniz Moğolları birkaç gün içinde dağıtırım," dedim.

Şaşırmıştı.

"Bizim iki katımız kadarlar," dedi.

"Gerçek güç, sayı değil bilgeliktir," dedim.

Yüzüme uzun uzun, boş gözlerle baktı.

"Daha önce böyle bir başarın oldu mu?" diye sordu.

"Hasankeyf'i kuşatmaya çalışan iki bin kişiyi yedi yüz kişiyle dağıtırken zorlanmıştım. Ama bunları zorlanmadan kolayca kovarım," dedim.

Bir süre elini çenesine koyup düşündü.

"Diyelim ki sekiz bin kişiyle on beş bin kişiyi yok ettin. Onları izleyen dört yüz bin kişilik ordu gelince ne yapmayı düşünüyorsun?" dedi telaşla.

Emîr'in bahaneleri sudan şeylerdi. Fayda vermeyeceğini bildiğim halde anlatmaya başladım.

"Emîr'im, Moğolların Suriye'deki en büyük gücü Halep önlerindeki on beş bin kişidir. Konya ile Sivas arasında otuz beş bin kişi var. Maraş ve Harran'daki tüm güçleri ise yirmi bini geçmez. Dört yüz bin kişi diye abarttıkları güç ise Alamut önlerinde çakılıp kalmış, koskoca Moğol ordusu tek bir kale karşısında parmağını bile oynatamıyor. Ayrıca güvenilir kaynaklardan aldığım bir habere göre Moğolların Büyük Hakanı Mengü ya ölmüş ya da ölmek üzeredir. Eğer bu doğruysa yakında başta Hülagu olmak üzere diğer hanlar arasında taht kavgalarının başlaması kaçınılmazdır. Kısacası güçlü gibi görülen Moğol birliği her an dağılabilir," dedim.

Emîr üzüntülü görünüyordu ama harekete geçip çözüm üretecek güçte biri değildi. Bana dönerek, "Bak Türk, senin cesaretini takdir etmiyor değilim ama halkımın hayatını da tehlikeye atamam. Eğer onlarla savaşırsak belki kuşatmayı kaldırırız ama büyük ordu gelince kentte kimseyi sağ bırakmazlar. Ben bu kadar insanın vebalini yüklenemem. Oy-

sa emanın koşullarına uyarsak biraz acı çeksek de sonuçta hayatta kalırız," dedi.

Bir kumandan gerektiğinde vebal de sorumluluk da yüklenebilmeliydi. Ama bizim emir ne yazık ki o kadar güçlü değildi.

Ona biraz da sitemkâr bir ifadeyle, "Soluk almanın bedeli malınız ve namusunuz mu?" dedim. Sözlerim biraz ağır olmuştu. Önce Cemaleddin'e sonra da bana baktı.

"Türk, haddini aşıyorsun," dedi kızarak.

Ben biraz alttan almaya başladım.

"Bağışlayın Saygıdeğer Emîr'im. Ben olacaklara üzülüyorum sadece," dedim.

Sesini biraz alçaltmıştı ama kızgınlığı devam ediyordu. Gözlerime bakarak, "Söylediklerin olabilecek tahminlerdir. Musul'un emanla teslim olduğunu ve kimsenin burnunun kanamadığını biliyoruz," dedi.

Emîr'i ikna edemeyeceğimi anlamıştım. Bu yüzden lafı değiştirdim.

"Ben çölden toplayacağım savaşçılarla kuşatmayı kaldırsam bize müdahale eder misin?" diye sordum.

"Bunun bize zararı dokunursa ederim," dedi.

Şimdi de ben şaşırmıştım. Moğolların adını duyunca ödü kopan adam çöl savaşçıları deyince aslan kesilmişti. Doğrusu şu Moğolları takdir etmemek elde değil. İnsanların korku ve beklentilerini çok iyi kullanıyorlar. Yine de Emîr'i kolay ikna edeceğimi biliyordum. Adamı yönlendiren, aklı değil korkularıydı. Ona ılımlı bir dille yaklaştım.

"Emîr'im, böyle bir hareketin size zararı yok ki. Siz Moğolların emanlı bir kalesisiniz. Bir Türk, çöl savaşçılarını toplayarak Moğollara saldırmışsa bunun hesabını kimse sizden sormaz. Bizimle hiçbir bağlantınız yok ki. Onlara saldıran başkaları olacak. Bu da sizin için zararlı değil tam aksine yararlı sonuçlar doğuracak bir gelişmedir," dedim.

Teklifim, Emîr'in aklına yatmış gibiydi. Az önceki öfkeli hali kaybolmuş, tikleri azalmıştı.

Bana dikkatle bakarak, "Bize nasıl yararı olabilir?" diye sordu merakla.

"Kuşatmayı kıracağız. Adamlar çekilip gidecek, Hülagu Halep'in itaatkâr emirinin kendisine biat ettiğini unutmayıp ona dostça davranacak. Muhtemeldir ki Halep'in kuşatmasında kullandığı güçleri asi Türk ve çöl savaşlarının peşine takılacak. Ama çok geçmeden çölün derinliklerine girmenin tehlikesini görüp geri çekilirken aradıkları Türk de çoktan İstanbul'a ulaşmış olacak. Sonunda Han kızacak kızmasına ama bu yenilgiyi de sineye çekmek zorunda kalacak," diyerek sözlerimi bitirirken Emîr'in hareketlerini izliyordum. Gözlerinde kurnazca bir parıltı vardı. Belli ki söylediklerim aklına yatmıştı. Cemaleddin'e dönerek, "Seni üzüntülü görüyorum. Türk'ün teklifine ne diyorsun?" dedi.

"Haklısın Emîr'im. Ben üzülmeyim de kim üzülsün? Bunca yıl bekledikten sonra ahir ömrümde bir oğlum dünyaya geldi. Şimdi onu obama götüremiyorum," dedi üzgün bir ifadeyle.

"Emîr gülümseyerek Cemaleddin'e, "Türk'ün çölden toplamayı düşündüğü savaşçılar sakın sizinkiler olmasın?" dedi.

"Bilmem, bunu ona sormak gerek," dedi.

Emîr korkaktı ama aptal değildi. Ne demek istediğimizi anlamıştı. Bana dönüp sesini iyice kısarak, "Bugün, ev sahibin Cemaleddin'le birlikte bana hiç uğramadınız. Beni ne gördünüz ne de tanıyorsunuz. Bilmem anlatabildim mi? Haydi, sağlıcakla gidin," dedi.

Cemaleddin'le birlikte yerimizden kalkıp Emîr'i selamladıktan sonra saraydan ayrıldık.

Halep sokaklarında yürüyorduk. Ben devamlı etrafa göz gezdiriyordum. Halep, Şam'dan sonra Suriye'nin en büyük kentiydi. Yirmi dört ana cadde ve altmış sekiz sokak-

tan oluşuyordu. Binaları genellikle iki ve üç katlıydı. Duvarlar çoğunlukla beyaz badana ile boyanmıştı. Sokaklar çok kalabalıktı. At, deve ve insandan geçilmiyordu.

Bir süre böyle yürüdükten sonra kimsenin bizi duymayacağından emin olunca Cemaleddin'e, yalnızca onun duyabileceği bir sesle, "Ne kadar asker çıkarabilirsin?" dedim.

"En az beş bin," diye cevap verdi hiç düşünmeden.

"İyiler mi?" diye sordum.

"Kendi çaplarında fena sayılmazlar," dedi.

Bir süre konuşmadan yürüdükten sonra ona dönüp, "Sence Emîr, bulunduğu makamı hak ediyor mu?" diye sordum.

Acı acı gülümseyerek bana baktı.

"Ondan çok şey istiyorsun," dedi.

"Sence istediğim imkânsız mı?"

"Onun gibi bir şey. Bir tilkiden aslan olması beklenemez ki."

"Ama yine ima yollu da olsa başlatacağımız olası bir harekete göz yumacağını söyledi."

"Peki, bir hareket yapacak mıyız?"

"Yapmak zorundayız. Başka seçeneğimiz yok."

"Nasıl bir şey düşünüyorsun?"

"Toplam on kişiyiz. Yeni doğum yapmış bir kadınla birlikte kuşatma çemberini yarıp kaçmamız imkânsız görünüyor."

"Uygulayacak başka bir planımız var mı?" diye sordu.

"Doğu surlarından yardım alacağız," dedim.

"Hancının orası için akrep yuvası dediğini duymuştun."

"Akrep zehrinin bazı dertlere deva olabileceğini de duymadın mı?"

Cemaleddin, Memluklar konusunda tereddütlüydü.

"Kendi sultanlarını bile dinlemeyen bu itaatsiz insanlarla başımızı derde girmez mi?" diye sordu.

Onu ikna etmek için çok dil döktüm.

"Deli, deliyi görünce çomağını saklar diye bir söz vardır bizim Bayat'ta" dedim.

O da, "Bizim Kızıl Kum'da da çivi çiviyi söker derler," dedi.

"Gördün mü, her toplum, benzer sorunlara benzer çözümler buluyor," diyerek onu rahatlatmaya çalıştım. Zor oldu ama sonunda onu doğu surlarına gitmeye ikna ettim.

Bu sırada yürümeye devam ediyorduk. Pazar yerini geçtikten sonra doğuya yöneldik. Bunu fark eden Cemaleddin, "Memluklara mı gidiyoruz?" dedi ürkek bir tavırla.

"Evet," dedim kesin bir dille.

"Onlarla anlaşmak için kesin bir planın var mı?" diye sordu.

"Beni iyi dinle," diyerek planımı ona anlatmaya başladım. "Onları adam başı on altına, on günlüğüne kiralayacağım. Bu parayı ödeyebilir misin?" diye sordum.

"On katını bile öderim," dedi.

Anlattıklarım aklına yatmıştı. Bazen konuşup bazen susarak doğu yönünde ilerliyorduk. Halep kalabalık bir kentti ama doğuya gidildikçe tenhalaşıyordu. Buradaki binalar bakımsızdı. Aslında beyaz olan badanaları dökülmüş, duvarlar griye dönüşmüştü.

Surlara iyice yaklaşmıştık. Etrafta hiç hayvan görünmüyordu. Bize kuşkulu gözlerle bakan tek tük insan vardı.

Sokakların ürpertici sessizliğinde ilerleyerek tek katlı, yan yana üç binaya yaklaşınca durduk. Binalar, etrafı tel örgülerle çevrili, geniş bir bahçenin içinde bulunuyorlardı. Tel örgülerle aramızdaki mesafe yüz adım kadardı.

Cemaleddin yanı başımdaydı. Rengi kaçmış, kâğıt gibi bembeyaz olmuştu. Korkuyordu ama serde erkeklik olduğu için belli etmemeye çalışıyordu.

Bir ara bana, "Keşke ötekilerini de yanımıza alsaydık," deyince, "Neden?" diye sordum.

"Daha güvende olurduk," dedi.

Ona bakıp inandırıcı bir sesle, "Daha tehlikede olurduk. Buraya on kişiyle birlikte gelmek onları kışkırtabilirdi. Ama herkesin korktuğu bu uca iki kişiyle gelişimizi, cesaretimize ve iyi niyetimize yorumlarlar. Ayrıca ne olursa olsun sakın kılıcını çekme," dedim.

"Neden?" diye sordu merakla.

Ona Kıpçak ve Türkmenlerin yiğitlik geleneğini kısaca anlatmaya başladım.

"Eğer kılıç çekersek onlar da çeker. O zaman da kan akar ve araya düşmanlık girer. Oysa biz oraya dostluk ve ittifak için gidiyoruz," dedim.

Bu sırada çite bir adım kadar yaklaşmıştık. İçeride altı kişi vardı. Hiçbirisinin yüzünde meymenet yoktu. Hepsi de fazla şımartılmış, su katılmadık serserilerdi.

Çitin tam önündeydik, Cemaleddin benim beş adım kadar arkamda duruyordu. Uzun boylu, çakır gözlü, seyrek dişli, köse sakallı biri ellerini beline koyarak bana yan yan bakmaya başladı. Ağır ağır çite doğru ilerlerken sol bacağını hafif çekiyordu. Bu sırada diğer beş kişi de ayağa kalkınca, başını çevirmeden elini yandan geriye doğru uzatarak onları durdurdu.

Yiğitliğin hakkını vermeye çalışıyordu kendince ama ne yazık ki yiğit değildi. Yine de bazı mertlik kurallarını gözetmesi iyiydi. Ama bir gerçek var ki o da beni kesinlikle gözüne kestirmesiydi.

Çitin kenarındaki iğreti kapıyı açarak ona yaklaşmaya başladım.

Kirli dişlerini gösterip sırıttı.

"Kılıcını çekmeyecek misin?" dedi.

"Ben buraya düşmanlık için gelmedim," dedim yüksek sesle. Aslında amacım, içeride olduklarını anladığım Sarı Sülük ve Rüstem Baba'nın sesimi duymalarını sağlamaktı.

Bu arada adama da iyice yaklaşmıştım. Aramızda iki adım ya var ya yoktu. İlk adımı attım, ikinciye kalmadan Yaradan'a sığınıp adamın suratının ortasına öyle bir yumruk çaktım ki ayakları yerden kesildi serserinin. Önce oturur gibi yapıp sonra da sırtüstü uzanıp öyle kalakaldı. Diğerleri kendilerini toparlayamadan ben bir tekme ve bir yumrukla ikisini daha yere serdim. Üç kişi kalmışlardı. Üçü birden hücum etti. Hemen sağ kolumu yere destek verip bacaklarımı tırpan gibi kullandım. Aynı anda üçü de yere yuvarlandı. Ben hızla toplanıp onlara fırsat vermeden bir tanesinin yeleğinin arka yakasından ve kemerinden yakaladığım gibi binanın camlarından birine fırlattım. Pencerenin cam ve çerçevesi kırılırken adam yuvarlanıp içeri düştü.

İki kişi kalmışlardı. Biri önden diğeri arkadan hücum ettiler. Öndekini tek yumrukla düşürüp diğerini sol kolundan tutarak kıvırdıktan sonra tüm gücümle ön kapıya fırlattım. Ahşap kapı büyük bir çatırtıyla kırılırken adam içeride masalara çarparak yuvarlanıp olduğu yerde yığılıp kaldı. Bu sırada nasıl olduysa, kırılan kapıda iri yarı, uzun saçlı, şişman biri belirdi. Hiçbir şey söylemeden onun midesine sert bir tekme savurdum, adam geri geri giderken midesini tutup olduğu yerde iki büklüm kalakaldı.

İçeri girdiğimde etrafın enkaz yerine dönmüş olduğunu gördüm. Cemaleddin birkaç adım geride duruyordu. Yüzüne baktım, çaresiz ve kararsız halinden eser yoktu. İçerideki yirmiye yakın adam bana bakıyordu.

Onlara, "Sarı Sülük hanginizsiniz?" diye sorduğumda hepsi de ikinci katın solundaki merdivene baktı. Sonunda adam merdivenden indi.

Pehlivan yapılı, dev gibi biriydi Sarı Sülük. Vücudunda kastan çok yağ vardı. Kirli yeşil gözlerindeki acımasız bakışlar hemen fark ediliyordu.

"Beni hangi çakal arıyor?" dedi küstah bir sesle.

Ben de lafımı hiç esirgemedim doğrusu.

"Bana çakal diyorsun ama sen çakal bile olamayacak kadar uyuz keçinin tekisin," dedim.

Hiç düşünmeden kılıcını çekti.

Tam bu sırada gür bir ses "Süleyman!" diye bağırdı. "Ocağın töresini unutmuş gibisin. Adam geldiğinden beri elini kılıcına sürmedi," diyerek aşağı indi sesin sahibi. Başta Sarı Sülük olmak üzere hepsi toparlandı. Bu yiğit ses, hancının sözünü ettiği Rüstem Baba'dan başkası değildi. Onu gözüm tutmuştu. Rüstem de baba gibi babaydı doğrusu. Yaşı dersen elliyi geçmezdi.

"Baba, bana hakaret etti," dedi Sarı Sülük.

"Sen de ona hakaret ettin. Ya ödeştik deyip sulh olun ya da bu işi dışarıda yumruklarınızla halledin," dedikten sonra Süleyman'a döndü.

"Kılıcını ver," dedi. Süleyman itiraz etmeden emre uydu. Bu kez de bana döndü. "Sen de yiğit," dedi.

Hemen kılıcımı çıkarıp ona verdim.

Hepimiz dışarı çıkmıştık. Memluklar, Rüstem Baba'nın sağında ve solunda ayakta bekliyorlardı. Biz iki savaşçı ise uygun bir anı yakalamak için birbirimizin etrafında dönüp duruyorduk. Sarı Sülük bir ara önden kollarını belime dolayarak beni yukarı kaldırıp ayaklarımı yerden kesti. Hemen her iki elimin keskin tarafıyla onun böbreklerinin hizasına sert bir darbe indirip, Sarı Sülük'ün sarmasını çözdüm.

Adam belini tutarak geri geri giderken, hemen yaklaşıp suratının ortasına üst üste üç yumruk indirdim. İyice sersemlemiş gibiydi. Toparlanmasına fırsat vermeden midesine iki yumruk indirip, üçüncüsünü vurduğumda bir daha yerinden kalkamadı.

Rüstem Baba bana kılıcımı verirken, "Sen kimsin yiğit?" diye sordu merakla.

Ona saygılı bir dille, "Ben Bayatlı Tuğbek'im," dedikten sonra, "Bu da Cemaleddin," diyerek arkadaşımı da tanıştırdım.

"Menzilin ve maksadın nedir?" diye sordu.

"Menzilim İstanbul, maksadım Kayzer'le buluşmaktır," dedim.

"Kayzer'le bir yakınlığın mı var?" diye sordu.

"Sözleşme yaptık. Onun lejyonlarından birine komuta edeceğim," dediğimde durgunlaştı ve gözlerinde bir hüzün dalgası belirdi. Bir süre konuşmadan öylece kaldı. Sonra derin bir iç çekti.

"Bizans lejyonlarında bizim Kıpçak obasından da çok er vardır. Kardeşim Baytok'la birlikte Kıpçak'tan ayrıldığımızda ben yirmi, o ise on sekiz yaşındaydı. Her birimizi bir başka esirciye satmışlardı. Benim efendim Müslüman, onunki ise Hıristiyan'dı. Bugün ikimiz de kırk yaşını geçtik. O, Kayzer'in donanma komutanıdır. Ben de bu izbe yerde birtakım aykırı kişileri insanlık sınırında tutmaya çalışan, derviş mi, savaşçı mı olduğu belli olmayan bir faniyim. Bir gün mutlu bir tesadüf, kardeşimle beni Akka'da karşılaştırdı. Teodora isimli geminin kaptanıydı. Onu görür görmez tanıdım. O da beni tanımıştı. Kucaklaşıp hasret giderdik. Bir yıl sonra da İstanbul'a ziyaretine gittim. Bir Rum kızıyla evlenmişti. İki kızı, üç oğlu vardı. Ama ne töreleri törelerimize benziyordu ne de dilleri dilimize. Bir zamanlar çok güçlü olan Kıpçak birliği, üç beş kendini bilmezin yüzünden dağılmıştı. Bugün hepimiz hazan yaprakları gibi savrulduk. Savrulmaya da devam ediyoruz. Umarım gittiğin yerde mutlu olursun," dedikten sonra, "Bize gelmekteki maksadın nedir?" diye sordu.

"Rüstem Baba'nın çorbasını içip hayır duasını almak istedim. Öncelikli nedenim budur," dedim.

"Bu kadar patırtıya ne gerek vardı yiğit? Kalkıp gelmen yeterliydi."

"Ben de öyle yaptım zaten, kalkıp geldim."

Yüzünde babacan bir gülümseme belirdi.

"Söz vaktine çeker, derler. Tam da yemek zamanıdır. Haydi, gidelim" dedi. Toparlanıp orta binaya gittik. Burası yemekhaneydi. Sekiler duvar boyu uzanıyordu. Ortada kocaman bir ocak, kocaman ocakta kocaman bir kazan vardı. Buna orta kazan diyorlardı. Orta kazan, ocak kadar eskiydi. Ocağın sönmesi, kazanın kaynamaması hayra alamet sayılmazdı. Onun için herkes ateşi canlı tutup kazanı kaynatmaya çalışıyordu.

Hepimiz sekilerin üzerinde açılan, her biri beş kişilik on iki yer sofrasının etrafında oturmuştuk. Çok geçmeden orta hizmetlileri, yufka ekmek ve tarhana çorbası getirip önümüze koydular. Rüstem Baba, "Cenabı Hak İslam dünyasına dirlik ve düzenlik ihsan buyursun, yaptıklarımızı ve düşündüklerimizi Hak aşkına saysın, yiğitliğimiz ve namımız her daim yürüsün. Dostumuz dost, töremiz adil, erkânımız yol olsun. Allah Allah!" diyerek sofra duasını okudu, ekmeğimizi yiyip çorbamızı içtik. Yemekten sonra Rüstem Baba, "üçler, kırklar, yediler aşkına canımızdan sağlık, ocağımızdan himmet, soframızdan bereket eksik olmasın" diyerek hitam duasını okudu. Kalanlar kalırken gitmek isteyenler de gittiler. Rüstem Baba'nın işaretiyle erkân hizmetlileri, konuklarına üzüm şerbeti getirdiler.

Rüstem Baba bana, "Evet, yiğit, tekke çorbası şifadır derler. Ama ben nedense buraya yalnız çorba için gelmediğinizi düşünüyorum," dedi.

"Doğru düşünürsün Baba, iş konuşmak gibi bir maksadımız da vardır," dedim.

"Nasıl bir iş?" dedi merakla.

"Hayra dönük bir iş," dedim.

"Biraz açar mısın?" dedi.

"Adamlarına ihtiyacım var. Her birine on günlüğüne on altın vereceğim. Ayrıca ganimet malları eşit paylaşılacak, ölenlerin hisseleri varsa ailelerine yoksa tekkeye bırakılacak."

Sözlerim hepsinin ilgisini çekmişti.

"İşin mahiyeti nedir yiğidim?" diye sordu Rüstem Baba.

Ben de ağır ağır anlatmaya başladım.

"Moğollara görünmeden kuşatma hattının dışına çıktıktan sonra çöle doğru gideceğiz. Uygun bir yerde bize katılacak olan beş bin kişilik güçle Halep'i kuşatan Moğol birliklerine karşı vur-kaç saldırıları düzenleyip on gün sonra da haklarınızı alarak tekkeye döneceksiniz. İşin özü kısaca bu," dedim.

İşin içeriği hepsinin hoşuna gitmişti. Bunu gözlerinden okuyabiliyordum. Ücretin dolgun, sürenin sınırlı olması ve diğer koşullar çok uygundu.

Rüstem Baba bana bakarak, "Yiğit, iş iyidir. Hele düşmanın Moğol olması daha iyidir. Hepsinden de iyisi, sana güveniyor olmamdır. Yine de meseleyi yarenlerle görüşüp tartışmamız lazım. Son kararımızı akşama kalmaz sana bildiririz," dedi.

Rüstem Baba'dan izin isteyip oradan ayrıldık. Cemaleddin'in eski neşesi yerine gelmişti. O gün akşama kadar limana yapacağımız baskını ve Rüstem Baba'yı düşündüm. Rüstem Baba'ya güveniyordum. Tekkesinde ip kazık kaçkınlarını adam etmeye çalışan, yiğit, bilge ve inançlı biriydi. Yanındakilerin de ona güveni tamdı. Sarı Sülük denen hergele biraz itaatsizdi ama yine de fena sayılmazdı.

O gün akşam çabuk oldu. Henüz güneş batmadan bir ulak gelip Rüstem Baba'nın bizi çağırdığını söyleyince, Cemaleddin'le birlikte hemen handan çıkıp yola koyulduk. Tekkeye gelmemiz fazla uzun sürmedi. Doğruca yemekhaneye gittik. Herkes sedirlerde bağdaş kurmuş oturuyordu. "Selamünaleyküm" deyip içeri girdiğimde herkes sağ elini

göğsüne basıp "Vealeykümselam" diyerek selamımı alırken Rüstem Baba bana yanında yer gösterdi. Cemaleddin'le birlikte Baba'nın halkasına katılırken Rüstem Baba bana bakarak ciddi bir ses tonuyla, "Yiğit, şartların kabulümüzdür. Yalnız altmış kişiyiz. Bu sana uyar mı?" dedi.

"İşini bilen altmış cesur adam yeter bana," diye cevap verdim.

Baba yerinden doğrulup askerlere, "Kentimizi haksız yere işgale yeltenen zorbalara karşı uğraşımız vardır. Allah uğraşımıza gaza, gazamıza cihat sevabı yazsın. Alnımız ak, yüreğimiz ak, düşmanımız zelil olsun," dedi. Daha sonra Baba'nın bir işaretiyle erkân hizmetlilerinden biri Kur'an-ı Kerim'i getirdi. Baba, Kelam-ı Kadim'i öpüp başına koyduktan sonra hepimiz tek tek ellerimizi Kur'an'a basarak "Andımız and olsun," diye yemin edip ittifakı bağlamış olduk.

İşler umduğumdan da iyi gidiyordu. Bütün mesele esaslı bir hareket planı hazırlamaktı. Bunun için Rüstem Baba'ya, "Sur dışını iyi biliyor musun?" diye sordum.

"Dışını da içini de iyi biliyorum, sen yeter ki ne istediğini söyle," dedi.

"Sağ salim kuşatma hattının dışına çıkmak istiyorum," deyince kaşlarını çatarak, bir süre önüne bakıp düşündükten sonra tok bir sesle anlatmaya başladı.

"Her şeyden önce iki aşamalı bir plan yapmak lazım. Planın ilk aşaması, kuşatma hattının dışına çıkmak, ikinci aşaması da çölde bize katılacak beş bin kişilik takviye güçlerle birleşip Halep'i kuşatan Moğol birliklerine vur-kaç saldırıları düzenlemektir. Sonuç ne olursa olsun bu saldırılar on gün sürecek; on gün sonra da yolcu yoluna, köylü köyüne diyerek herkes ortalıktan kaybolacaktır."

Burada lafa karışan Sarı Sülük, "Kuşatmayı aşarken hangi yolu kullanacağız?" diye sordu.

"Doğu yolunu" dedi Rüstem Baba tereddüt etmeden.

Sarı Sülük ikna olmamıştı.

"Doğuda birçok yol vardır."

"Sence hangisi daha uygundur?" dedi Rüstem Baba.

Sarı Sülük'ün cevabı hazırdı.

"En soldaki çalılık," diye cevap verdi.

"Doğru," dedi Rüstem Baba ve anlatmaya devam etti.

"Kapıdan çıkmayacağız, güvenli olmaz. Büyük deponun arkasında, bir insanın sığabileceği kadar küçük bir delik vardır. Orayı kullanacağız," deyince ben hemen lafa karışarak,

"Orayı sizden başka bilen yok mu?" dedim.

Rüstem Baba, geçmişi hatırlarcasına gözlerini kapayarak biraz düşünüp ağır ağır anlatmaya başladı.

"Bundan uzun yıllar önce Halep'e köle olarak getirilmiştim. O zaman güneyden gelip surların altındaki kanaldan geçerek doğuya akan ince bir dere vardı. Kaledeki Memluklar buraya Arıkdere diyorlardı. Arıkdere, kale içinde kıvrıla kıvrıla akarken bizim büyük deponun solunda dirsek yapıp surların altındaki küçük bir delikten dışarı çıkıyordu.

Suyu çoktan kurumuş olan derenin girdiği ve çıktığı deliği, ismini hatırlayamadığım kale kumandanlarından biri kapattırdı. Fakat burayı fazla önemsememiş olacaklar ki dolgu malzemesi olarak taş ve tuğla kullanmışlar. Tuğlalardan birkaç tanesi çekilirse taşlar gevşer ve geçit açılır. Anlayacağınız burayı kullanarak dışarı çıkabileceğimiz kimsenin aklına gelmez," dedi.

Ben tereddütlüydüm.

"Orayı açarken çıkaracağımız sesler çevreden duyulmaz mı?" diye sordum.

"Hayır," dedi Rüstem Baba, kendinden emin bir tavırla. "Tuğlalar topraktır. Hançerlerimizin ucuyla biraz deşince taşlar kendiliğinden gevşer. Başka tereddüdü olan var mı?"dedi

Kimse bir şey söylemeyince sözlerine devam etti.

"Buradan çıktıktan sonra elli adım ötedeki çalılıklara kadar sürünerek ilerleyeceğiz. Bundan sonra arazi çukur, çalılarda sık ve uzun olduğundan, iki yüz adım ilerideki kamışlıklara kadar yürümemiz sorun olmayacak. Burası yarım kulaç derinliğinde sulak bir alandır. Yaklaşık yüz elli kulaç yürüyünce suların insan boyunu geçtiğini göreceksiniz.

Etraf düzlük olduğu için burada fark edilmeden yürümek ya da yüzmek zordur. Uzun kamışların yardımıyla dalarak yüzmemiz gerekecek. Bu şekilde iki yüz kulaç kadar yüzersek, kendimizi kuşatma hattının dışında buluruz," dedikten sonra, "Daha iyi bir fikri olan var mı?" diye sordu.

Doğrusu Rüstem Baba'nın planını beğenmiştim. Diğerleri de benim gibi düşünmüş olmalılar ki bir şey söylemediler.

Yalnız Sarı Sülük, "Çıkış saatimiz belli mi Baba?" diye sordu.

"Güneş battıktan sonra," dedi Rüstem Baba.

"Bu hesapla üç saatimiz var demek."

"Aşağı yukarı."

Başka soru soran olmadı.

Rüstem Baba, Sarı Sülük'e, "Birkaç arkadaşla büyük deponun arkasındaki şu geçidi hazırlayın," dedi.

Sarı Sülük, "Başüstüne," diyerek oradan ayrılırken Rüstem Baba bana döndü.

"Sen de on arkadaşını hazırla ve üç saat sonra burada ol," dedi.

Tekkeden çıkıp hana doğru yürürken Cemaleddin de heyecanla karışık bir tedirginlik hali vardı. Bir süre konuşmadan yürüdükten sonra, "Karımı ve çocuğumu bırakıp kaçmak bana zor geliyor. Keşke onları da yanımıza alabilseydik," dedi.

Onun bu sözlerine çok kızmıştım.

"Sen ne söylediğinin farkında mısın?" dedim öfkeyle. "Bir insanın zor sığabileceği küçük bir delikten geçtikten sonra çalılıklarda sürünüp, su altından kamışlığı geçeceğiz. Düşman tarafından fark edilme tehlikesini de söylemiyorum. Yeni doğum yapmış bir kadınla yeni doğmuş bir bebeği böyle bir yolculuğa çıkarmak sence doğru mu?"

Sözlerimden etkilenmişe benziyordu.

"Haklısın Tuğbek. Yine de onları arkamda bırakıp gitmek hoş bir görüntü değil."

"Görüntü, senin gördüğün gibi değil ki," dedim.

Nasıldır dercesine yüzüme baktı.

"Önce şunu iyi anlaman gerekir. Biz canımızı kurtarmak için buradan kaçmıyoruz. Bebeyi, annesini ve kent halkını baskıdan kurtarmak için güç toplayıp tekrar dönmek üzere gidiyoruz. Bundan başka bir görüntü yok," dedim.

Umutla yüzüme baktı.

"İyi ki yanımdasın. Yoksa bu badireyi tek başına atlatamazdım," dedi.

Arkadaşım hassas biriydi. Tehlikeli bir yolculuğa çıkmadan önce onu rahatlatmam gerekiyordu.

"Oğlunun Halep'e özgürlük getiren kutlu bir bebek olduğunu düşün ve biraz rahatla," dedim.

"Bir yalanla oyalanmamı mı istiyorsun?" dedi.

Yine kızmıştım.

"Söylediklerim bir yalan değil ki," dedim öfkeyle. "Biraz düşünsene, farkında olmadan kuşatma altındaki bir kente geldik. Eğer bebek ve annesi olmasaydı muhtemeldir ki kuşatmayı kaldırmak hiçbirimizin sorunu olmayacaktı."

Cemaleddin'in yüzü gülüyordu. Rahatladığı her halinden belliydi. Yine de net ve olumlu düşünemiyordu.

"Eğer kuşatmanın kaldırılması ezelde takdir edilmiş bir kaderse, bebeğin doğum tarihinin ve yerinin ne önemi var ki?" dedi.

"Bakışın hatalı," dedim.

"Neden?" diye sordu.

"Cenabı Hak her olayı, bir başka olaya ve olguya vesile kılabilir. Bebeğin doğuşu, benimle tanışman ya da hanımının doğum yapamaması gibi olayların kuşatmanın kaldırılmasıyla ilgisi sence yeterince açık değil mi?" diye sordum.

"Kuşatmanın kaldırılacağından eminmiş gibi konuşuyorsun," dedi bana.

"Eminim çünkü biz kaldıracağız," dedim.

Yüzüme uzun uzun baktı.

"Bir davaya inanmanın önemli olduğunu çok duymuştum. Ama gerçek bir dava adamıyla ilk kez karşılaşıyorum," diyerek beni gerçekten onurlandırdı.

Hana varınca Cemaleddin, eşinin ve çocuğunun yanına gitti, ben de bir şeyler atıştırıp biraz uyudum. Uyandığımda akşam olmak üzereydi. Hemen silahlarımı kuşanıp dışarı çıktım. Güneş ufukta bir dilim elma gibi kalmıştı. Dilim yavaş yavaş küçülerek kızıl bir buluta dönüşünce Cemaleddin ve adamlarıyla tekkeye gitmek üzere yola koyulduk. Dikkat çekmemek için ikişer kişilik gruplar halinde yol aldık.

Çok geçmeden hepimiz yemekhanede toplanmıştık. Sarı Sülük ve arkadaşları geçidi açmıştı.

Ufuktaki kızıllık kayboluncaya kadar bekledikten sonra sessizce içeriden çıkıp, surları izleyerek geçidin başına geldik.

Gerçekten ancak bir insanın sığabileceği, ufak bir geçit vardı karşımızda. Önce Rüstem Baba çıktı. Onu ben izledim, beni Sarı Sülük, derken çok geçmeden hepimiz sur dışındaydık. Otlar içine uzanarak siper almıştık. Etraf zifirî karanlıktı. Sürünerek ağır ağır ilerliyorduk. Planda bir aksama yoktu. Çalılıklara gelince durup bir süre yürüdükten sonra kamışlığa ulaştık. Yarı belimize kadar su içinde ilerliyorduk. Kamışlık giderek derinleşiyordu. Her birimiz yaklaşık iki kulaç boyundaki kamışlardan kesip bir ucunu ağzımıza alarak görünmemek için su altından yüzmeye başladık. Her şey

yolunda giderse yaklaşık iki yüz kulaç yüzdükten sonra kuşatma hattının dışında olacaktık.

Bir ara yukarıdan bazı sesler duyar gibi oldum. Çok geçmeden bir atın bacakları belirdi yanı başımda. Bunu Sarı Sülük, Rüstem Baba ve ötekilerde fark etmişlerdi. At, yarı beline kadar su içindeydi. Fakat üzerinde binicisi yoktu. Atı siper olarak başımın dörtte birini sudan çıkarıp etrafa baktım. Beş altı adım kadar ileriden bir hışırtı duydum. Bu, yürüyen birinin kamışlara sürünürken çıkardığı seslerden farksızdı. Çok geçmeden bir Moğol askerini gördüm. Karanlık olduğu için adam beni fark edemiyordu. Huysuz hayvanı alıp götürmekten başka bir düşüncesi yoktu. Fakat hayvan çok inatçıydı, olduğu yerden kıpırdayamıyordu. Ben atın karnının altına yaslanıp, mahmuzumla hayvana dokununca kişneyerek sudan çıkan hayvan kaçmaya başladı, ben hemen adamın yakasından tuttuğum gibi kamışlığa fırlattım. Sarı Sülük, hançeriyle adamın işini anında bitirdi.

Su yüzeyine çıkıp etrafı gözlemeye başladık. Yüz adım ötemizde bir çit ve içinde yüzden fazla at vardı. Ayrıca dört çadır ve her birinin önünde dört nöbetçi bulunuyordu. İşin en kötü yanı öldürdüğümüz Moğol'un atının o tarafa doğru gitmesiydi. Boş atın geldiğini gören nöbetçilerden ikisi birbirlerine bakıp duymadığımız bir şeyler söyledikten sonra yürüyerek bize doğru gelmeye başladılar.

Rüstem Baba'ya dönüp, "Planı değiştirmeliyiz Baba," dedim.

"Düşündüğün bir şey var mı?" diye sordu.

"Evet," dedim. "Bu ikisini temizledikten sonra sürünerek çadırlara yaklaşıp, önümüze çıkanı oklayarak atlara binip kaçacağız."

"Senin plan dediğin bu muydu yiğit?" dedi şaşkınlıkla.

"Daha iyisi varsa dinlemeye hazırım," dedim.

"Ne yazık ki yok, hem olsa da ne düşünecek ne de konuşacak vaktimiz var," dedi Rüstem Baba.

Bu arada iki nöbetçi de yaklaşmak üzereydiler. Öldürdüğümüz adamın börkünü alıp, kamışlardan birine iliştirildikten sonra hemen daldık.

Nöbetçiler gelip arkadaşlarının kamışlara takılan börkünü görünce, onun suya düşüp boğulmuş olabileceğini düşündüler. Onlar eğilip suya bakarken Rüstem Baba ve Sarı Sülük aniden yukarı çıkıp adamları yakalarından tuttukları gibi dibe çektiler. Çok geçmeden hepimiz sudan çıkıp otlar arasında sürünerek çadırlara yaklaşmaya başladık. Tek sorunumuz zamandı. Diğer nöbetçilerin olanları fark edip koğuşu ayağa kaldırması hiç de iyi olmazdı. Bunun için bir an önce koğuşlara yetişmeliydik. Arkadaşlarımızın hepsi ne yaptığını ve ne yapacağını bilen, işinde uzman savaşçılardı. Hızla sürünerek sonunda dört çadıra yaklaştık. Diğer çadırlarla aramızda en az iki yüz elli kulaç vardı. Yeterince sessiz olabilirsek buradaki hareketliliği kimsenin ruhu bile duymazdı.

Hemen yayları gerip, tek atışta nöbetçilerin işini bitirdikten sonra dörde ayrılarak dört koldan çadırlara girip herkesi öldürürken, üç yüz kulaç kadar önümüzdeki çadırda kimsenin ruhu bile duymamıştı. Oyalanmadan çite girerek atları eyerledik. Birine binip, birini de yedeğimize alıp hızla oradan uzaklaştık.

BÖLÜM 15

O gece sabaha kadar at sürüp, güneşin doğuşuyla birlikte Kızıl Kum çölüne ulaştık. Cemaleddin'in dört bin atlısı vardı. Hemen akraba aşiretlere adam gönderdi. O gün dinlendik. İkinci gün sabah erkenden bin atlı daha geldi. Toplam beş bin kişi olmuştuk.

Bunların en zayıf yanı düzensiz aşiret güçleri olmalarıydı. Onları düzenli ordu birlikleri olarak yapılandırmak oldukça zordu. Hem buna vaktimiz de yoktu. Fazla oyalanmadan, aşiret reisleriyle birlikte Cemaleddin'in çadırında toplandık.

İçeride toplam kırk iki aşiret reisi vardı. Herkes kadife bir mindere dizleri üzerine çökmüş oturuyordu. İtaatkâr ve saygılı insanlar oldukları her hallerinden belliydi. Cemaleddin beni, Memluklardan Rüstem Baba ve Sarı Sülük'ü tanıştırdıktan sonra, "Değerli dostlar, amacımız Halep kuşatmasını kırmaktır. Bayatlı Tuğbek, birliklerimin kumandanı ve benim sağ kolumdur. Bana gösterdiğiniz saygı ve hürmetin çok daha fazlasını ona göstermenizi istiyorum. Harekât başladığında bileğinin olduğu kadar yüreğinin de gücünü görüp bu saygıyı misliyle hak ettiğini anlayacaksınız. Şimdi sözü ona bırakıyorum, bize hareket planımızı anlatacak," dedikten sonra, "Buyur kumandan," diyerek sözü bana bıraktı.

Ben orada bulunanları cepheden görebilecek bir yerde oturmuştum. Sağımda Cemaleddin, solumda ise Rüstem Baba vardı. Başımla herkesi selamlayarak olayla ilgili görüş-

lerimi, "Muhterem Şeyhler!" diyerek ağır ağır anlatmaya başladım.

"Amacımız Moğolları yıldırıp onların kaçmalarını sağlamaktır. Onlar sayıca bizden kalabalık oldukları için meydan ya da alan savaşına girecek değiliz. Yapacağımız şey vur-kaç olacaktır. Fakat vurup kaçmadan önce onlara öyle bir şey edeceğiz ki plan yapmaları için düşünmelerine bile vakit kalmayacak," dedim.

Bu arada lafa karışan reislerden biri, "Onları bozmak ve kuşatmayı kaldırmalarını sağlamak için makul ve mantıklı bir planın var mı?" diye sordu.

"Ben de tam onu anlatıyordum," diyerek sözlerime kaldığım yerden devam ettim.

"Karargâhımız şimdilik burası yani Karakumluk'tur. Şartlar gereği her an değiştirebiliriz.

İşe, düşmanın su içtiği kuyulardan başlayacağız. Öğrendiğime göre surların içinde yirmi bir, dışında ise on yedi su kuyusu vardır. Kuyular arası uzaklık ise yarım fersahla bir fersah arasında değişiyormuş. Bizim yapacağımız bu kuyuları zehirlemektir. Yalnız sur dışındaki kuyuların on iki tanesi kuşatmanın yoğun olduğu batı yakasındadır. Başka bir deyişle on beş bin kişilik Moğol birliklerinin on bini buradadır. Öncelikli hedefimiz bunlardır. Zehirle tamamı olmasa bile yarısına yakını telef olur. Kalanı da bizim seri vur-kaçlara fazla dayanamazlar."

Burada şeyhlerden biri lafa karışarak, "Anladığım kadarıyla sur dışındaki kuyuların tamamını zehirlemek istemiyorsunuz. Bunun makul bir nedeni var mı?" diye sordu.

"Ben, bir kötülüğün en az zararla defedilmesinden yanayım. Çölde su kuyusunun ne anlama geldiğini bilmiyor değilim. Ayrıca bir kuyunun ne kadar zor açıldığını da hepiniz biliyorsunuz.

Bu nedenle gerekmedikçe su kaynaklarına zarar verilmesini doğru bulmuyorum. Moğollar bu topraklarda kalıcı

değiller. Biz kovmasak bile günün birinde çekilip gidecekler. Kuyuların hepsini zehirlersek halk çok sıkıntı çeker," dedim.

Orada bulunanların sözlerimden memnun oldukları anlaşılıyordu.

Şeyhlerden biri duygularını saklayamadı.

"Allah seni esirgesin yiğit. Çok insani bir düşünce," derken diğerleri de başlarıyla onu onaylamışlardı.

Sözlerime kaldığım yerden devam ettim.

"Öncelikli işimiz kuyuların zehirlenmesi olacak, bunun için gönüllü on şeyh, adamlarıyla karargâhtan ayrılıp, işlerini bitirerek geri dönecekler. Bu arada bir manga askerimiz de düşman karargâhında zehirlenme sonrası gelişmeleri öğrenip, bize bildirmeleri için bir süre kimseye görünmeden bölgede kalacaklar," dedim.

Sözlerime kimse itiraz etmedi.

O gün akşama kadar dinlendik. Güneş battıktan iki saat sonra, gönüllü on aşiret reisi ile on istihbarat görevlisi yola koyuldular.

Karargâhta sabırla onların dönmesini bekliyorduk. Gece yarısını birkaç saat geçe geldiklerinde, hepsinde görevlerini yapmanın huzuru vardı. Hiçbir kuyu başında çatışma yaşanmamış, kimse görmeden görevlerini tamamlamışlardı. Başarılı gece hareketimizin sonucunu yarın istihbaratçılarımız dönerken öğrenecektik.

O gece sorunsuz geçti. Ertesi sabah güneşin doğuşundan yaklaşık bir saat sonra şeyhleri Cemaleddin'in çadırında topladım.

Herkes gelerek büyük bir saygıyla yerlerine oturdu. Ben de karşılarına geçerek dün geceki hareketimiz hakkında bilgi verdim. Aslında herkes her şeyi biliyordu. Benim kumandan olarak bilgi sunmam askerliğin gereğiydi. Bu kabil hareketler hem reislerin özgüvenini güçlendirir hem de kumandanın saygınlığını artırırdı.

Sözlerime, "Muhterem reisler," diye başladım. "On arkadaşımız, görevlerini büyük bir özveriyle yapıp karargâha vukuatsız döndüler. Kendilerine teşekkür ediyorum. Bu hareketimizin sonuçlarını istihbaratçılarımız bugün öğleye kalmaz bize yetiştirirler.

Düşündüm de bulunduğumuz yerin savunma için uygun olmadığı kanaatine vardım. Başlangıçta pek fark edemedim. Karargâhımız yokuşun düze ulaştığı bir alandadır. Yarım fersah kadar kuzeyimizdeki sıra tepeler hem savunma hem saldırı için çok uygundur. Bu nedenle toparlanıp oraya gitmemiz gerektiğini düşünüyorum," dedim.

Cemaleddin lafa karışarak, "Ne bulunduğumuz yer ne de sizin gösterdiğiniz yer savunmaya uygundur," dedi.

Epey meraklanmıştım. O eliyle sağ tarafımızdaki tepeleri işaret ederek, "Onların bir fersah kadar kuzeyi uygundur," dedi.

"Benim gösterdiğim yeri hangi nedenle beğenmedin?" diye sordum.

Eliyle kuzeyi göstererek, "Arazi, burada yukarı doğru yükselerek gider. Bulunduğumuz yerle kuzeyde yükseltinin kaybolduğu yere kadar hiçbir alan güvenli değildir," dedi.

"Neden?" diye sordum şaşkınlıkla.

Cemaleddin güven verici bir ses tonuyla anlatmaya başladı.

"Buradaki tehlikeyi tüm reisler bilir. Ancak siz, yörenin yabancısı olduğunuz için bilmemeniz normaldir," dedi.

İyice meraklanmıştım.

"Şu karşımıza Uzza'nın Kumluğu derler. Rivayete göre Uzza, Asur çağında insanların kurbanlar sundukları, yolcuları, kervancıları, seyyahları ve orduları koruyan tanrılardan biriymiş. Kendisine kurban verildikçe hiçbir sorun yokmuş. Kurbanın aksaması halinde Uzza, gazaba gelip orduları ve kervanları yutarmış. Mağrur İskender'in öncü birliklerinin

Uzza'yı ciddiye almadıkları için çöl tarafından yutulduğunu tarihler bile yazar," dedi.

"Bunların Cahiliye Devri rivayetleri olduğunu duymuştum," dedim.

"Doğru duymuşsun ama hepsi rivayet değildir. İçinde gerçekler de vardır."

"Ne gibi?" diye sorduğumda ise hemen cevap verdi.

"Mesela çölün insanları ve hatta kervanları yuttuğu, senin ve benim gibi bir gerçek. Bunu aramızda bulunan şeyhlerden görenler var," dedi.

"Şu an aramızda bulunanlardan böyle bir olaya tanık olanlar mı var?" dedim merakla.

"Seyit Selman Bin Hayreddin," dedi.

Hemen yanı başımda oturan ve gerekmedikçe konuşmayan Seyit Selman'a baktım. Hafifçe gülümseyerek beni selamladı. Yaşı yetmişi geçmesine rağmen oldukça dinçti. Saç ve sakalında bir tek beyaz yoktu. Oldukça ciddi birine benziyordu.

"Muhterem Şeyh'im, gördüklerini anlatabilir misin?" dedim.

"Memnuniyetle," dedi ve anlatmaya başladı.

***

"Eski tarihler İskender'in öncü birliklerinin yollarını şaşırıp çölde kaybolduklarını ve bizim Kara Kumluk tarafından yutulduğunu yazar. Yazılanların doğru olup olmadığını bilmiyorum. Bin yıl önce yaşanmış bir olayı görecek kadar da yaşlı değilim. Yalnız iki yıl kadar önce Buhara'dan kalkıp Basra'ya giden bir kervandaydım. Bizim yarım fersah kadar önümüzde Pamirli ipek tacirleri vardı. Kervan epey büyüktü. İki yüz katır, yüz elli deve ve yüz korumadan oluşuyordu.

Onlar şu an bulunduğumuz Kara Kumluk'tan yukarı doğru çıkarken, biz çeyrek fersah geriden onları izliyorduk. Birden çizilen camın çıkardığı sese benzer bir ses duyduk. Bu arada önümüzdeki kervanda Kara Kumluk'u yarılamıştı. Oldukça tiz ve kulak tırmalayıcı bu sesten sonra kum tepeleri tıpkı beşik gibi sağa sola salınmaya başladı. Neler olduğunu anlayamadık. Dünyanın sonu geldi sandım. Salınım şiddetlenirken çıkardığı ses de kulaklarımızı sağır edecek kadar şiddetlenmişti. Biz, kervanı durdurup, sesten korunmak için ellerimizle kulaklarımızı tıkamıştık. Çok geçmeden salınım durdu. Hiç kimsenin konuşacak hali kalmamıştı. Neler oluyor demeye kalmadan şu karşımızdaki kum tepelerinden soldakilerin sağa, sağdakilerin de sola kaydıklarını, Pamir kervanının açılan derin çukurlara gömülüp kaybolduğunu gördük. Hepimiz hayret ve şaşkınlık içindeydik. Salınımlar durmuş, kervan kaybolmuş, her şey bitmişti.

Koskoca kervandan geriye bir atlı kalmıştı. O da kervanı en arkadan izliyordu. Adam, olayın şaşkınlığından kurtulamamış gibiydi. Dönüp bir sağına soluna bakındı, sonra atını kervan yutan kumlara doğru sürdü. Yolu tam yarılamıştık ki önce atının sonra kendisinin kumlara gömülüp erircesine yok olduğunu gördük. Bunun üzerine biz yolumuzu değiştirip başka bir güzergâhı izledik. Bu nedenle Cemaleddin'in endişeleri çok yerindedir. Kara Kumluk pek tekin değil," diyerek sözlerini bitirdi.

***

Selman'ın anlattıklarına nedense şaşırmadım. Benzer hikâyeleri Çinli ve Hintli tacirlerden çok duymuştum. Gobi ve Taklamakan çölleri için de aynı şeyleri söylüyorlardı. Bunu kimileri çölün laneti, kimileri de başka şeylerle açıklıyordu. Bana en doğru geleni Nasuriddin Tusi'nin açıklamasıydı. Ona göre kervanların kaybolduğu yerlerin altı boşluk-

tu. Üzerinde ise sıkışmış kum tabakası vardı. Tıpkı mağara tavanlarının sıkışmış taş veya toprak olması gibi. Ne kadar sıkışmış da olsa çölün mağaraya göre geniş, kumların da gevşek olması, üzerine kaldıramayacağı bir yük binince kum tavanın çökmesine neden oluyordu.

Selman'ın gördükleri ve Tusi'nin düşünceleri aklıma müthiş bir fikir getirdi. Selman Bin Hayrettin'e, "Şu tehlikeli bölgenin sınırları hakkında bana bir şeyler söyleyebilir misin?" dedim. Selman dost canlısı biriydi.

"Elbette," diyerek yerinden kalkıp yanıma geldi. Sağ elini omzuma atıp, sol eliyle de kuzeyi işaret ederek babacan bir tavırla, "Buradan yukarı dikkatle bak," dedi.

Dönüp baktım.

"Bir fersah kadar yukarısı bizim Kara Kumluk'un kuzey sınırıdır," dedikten sonra, "Şimdi de sola bak," dedi.

Dönüp sola baktım.

"İki fersah kadar ilerimiz de kumluğun sol sınırıdır. Aynı şekilde iki fersah kadar sağ yanımız ise kumluğun sağ sınırıdır," dedi.

Bir askerin, üs ya da karargâh olarak kullanacağı araziyi tanıması gerektiğini biliyordum. İtiraf etmeliyim ki bu civarı yeterince tanımıyordum. Hele çöl hakkında çok şey bildiğim söylenemezdi. Selman'ın çöl sınırlarını milim milimine söylemesine şaşırmıştım doğrusu.

"Bu sınırları neye göre belirliyorsun?" diye sordum.

"Çok basit," diyerek anlatmaya başladı.

"Gösterdiğim alan içindeki kumların rengi siyah olduğu için buraya Kara Kumluk diyoruz. Kara Kumluk'un dışındaki kumların rengi ise sarıya yakındır. Biz buraya da Kızıl Kumluk diyoruz. Dikkatle bakacak olursan sarıyla karanın sınırını hemen fark edersin," dedi.

Söylediği gibi çöle dikkatle baktım. Biri mat, diğeri parlak iki renk kolayca fark ediliyordu.

Selman anlatmaya devam etti.

"Güneş kum taneciklerine çarpınca, ışığı yansıyarak gözümüze gelir. Yalnız burada ufak bir ayrıntı var ki onu gözden kaçırmamak gerekir.

"Şimdi Kızıl Kum'dan yansıyan ışınlara bak," dedi.

Dönüp baktım.

"Ne görüyorsun?" diye sordu.

"Oldukça parlak bir ışık bulutu," dedim.

"Şimdi Kara Kumluk dediğimiz alana bak."

Dönüp baktım.

"Ne görüyorsun?" diye sordu.

"Yansıyan ışık çizgilerini," dedim.

"Peki, aynı mı?" diye sordu.

"Hayır, daha sönük, siyah bir perdenin arkasından gelen kandil ışığı gibi," dedim.

"Benzetmen çok güzel," dedikten sonra, "Havada hiç bulut var mı?" diye sordu.

Gökyüzü pırıl pırıldı.

"Hayır," dedim.

"Peki, Karakumluk'un üzerinin bulut varmış gibi gölgeli görünmesi nedendir?"

"Kumun renginden," dedim.

Yüzüme bakıp gülümsedi.

"Sen çölü öğrendin artık," diyerek geçip yerine oturdu.

Doğrusu Selman bin Hayreddin'in öğretmenliğine ve ikna yeteneğine hayran kalmıştım. Asıl hayran kaldığım şey ise Kara Kumluk'un kendisiydi. Dönüp tekrar baktim uzun uzun. Dudaklarımdan "Harika," sözcüğü döküldü ister istemez.

"Harika olan nedir?" diye sordu Cemaleddin merakla.

"Kara Kumluk'u ve yaşadıklarımızı bir bütün olarak düşündüğümüzde aklına ilk gelen nedir?" diye sordum Cemaleddin'e.

Biraz düşündükten sonra, "Herhalde Pamir kervanı," dedi.

Oysa ben çok farklı bir şey düşünmüştüm.

Düşüncelerimi açıklamak için işe Cengiz Han'la ilgili bir olayı anlatarak başladım.

"Cengiz Han, Çin'e yaptığı bir ziyaret sırasında Çinliler kendisini havai fişeklerle karşılamışlar. Moğollar ışıklı fişek gösterisini hayret ve şaşkınlıkla izlerken Cengiz, Çinli görevlilere bunun nasıl yapıldığını sormuş, onlar da kara barut kullanarak yaptıkları oyuncağı Han'a anlatmışlar.

Han o akşam, komutanlarına, "Bu oyuncağı kale kapılarını kıran ve surları deviren bir güce dönüştürebilir miyiz?" diye sormuş, sormakla da kalmayarak bu işin peşini bırakmamış. Sonunda tahrip gücü yüksek bir silah yaptırmayı başarmış. Bu silah, çelik fıçılara doldurularak sıkıştırılan barutun ateşlenmesinden başka bir şey değildi. Cengiz, Çin'i fethederken bu silah çok işine yaramıştı.

Hepiniz bu hikâyeyi neden anlattığımı merak etmiş olmalısınız. Şu ünlü Kara Kumluk, Cengiz'i ve Çin fişeklerini hatırlattı bana. Size böyle bir silah yapmayı önereceğimi sanmayın. Hem buna ne zamanımız, ne bilgimiz ne de ustalığımız yeter. Benim önerim Kara Kumluk'u Baycu'ya karşı silah olarak kullanmaktır," dedim. Herkes meraklanmıştı. Beni ilgiyle dinliyorlardı.

"Nasıl yapacaksın?" diye sordu Cemaleddin merakla.

Ben de düşündüklerimi ağır ağır anlatmaya başladım.

"Baycu Noyin, kuyuları bizim zehirlediğimizi anlayınca peşimize düşecektir. Düşmese bile birkaç vur-kaç saldırısı ile düşmesini sağlayacağız. Onlar peşimize takılınca, kasıtlı izlerle hepsini buraya çekeceğiz. Buraya geldiklerinde ise biz kuzeydeki Kızıl Kumluk'ta olacağız. Onlar bir ferşah ileride kendilerine meydan okurcasına bekleyen iki bin kişilik küçük bir kuvveti görünce cesarete gelip Kara Kumluk'u geçerek bize ulaşmak isteyecekler. Biz ise yerimizden hiç kıpırdamayacağız."

Burada lafa karışan Cemaleddin, "İki bin kişiden söz ettin. Güçlerimizin kalanı ne olacak?" dedi.

"Onlar, bizim gerimizdeki tepelerin arkasında siperde olacaklar."

"Bu çok mu gerekli?"

"Biz onları tuzağa çekmek istiyoruz. Kalabalık olursak gelmeyebilirler. Fakat bizi az olarak görmeleri onları cesaretlendirir," dedikten sonra, "Konu yeterince anlaşıldı mı?" diye sordum.

Kimseden ses çıkmayınca, sözlerimin anlaşıldığını düşünerek devam ettim.

"Moğol birlikleri Kara Kumluk'u geçip bize doğru ilerlerken biz de oklarımızla sağ ve sol açıklara atışlar yapacağız. Bundan amacımız, dağınık düşman güçlerinin merkeze yığılarak ağırlık yapmasını sağlamaktır," dedim.

Doğrusu herkes planı hem ilginç hem de şaşırtıcı bulmuştu. Rüstem Baba gibi dâhiyane bulanlar da vardı. Fakat Cemaleddin tereddütlerinden bir türlü kurtulamıyordu.

"Onların tuzağı fark etme şansı var mı?" diye sordu.

"Moğollar bu toprakların yabancısıdır. Üstelik ordularında yerli kılavuz bile yok. Tuzaktan haberleri olacağını zannetmiyorum."

"Kılavuzları olmadığından nasıl emin olabiliyorsun?"

Araya giren Rüstem Baba, "Çünkü onları gün ve gün izliyoruz. Nerede yatıp nerede kaldıklarını, ne yiyip ne içtiklerini en ince ayrıntısına kadar biliyoruz. Şimdilik casusluk yapar gerekçesiyle yerli halktan kimseyi savaşa giden orduya yaklaştırmıyorlar. Onlardan bazıları karargâh hizmetlerinde kullanılıyor," dedi.

"Bir tereddüdü olan var mı?" diye yeniden sordum.

Orta sıralardan kırklı yaşlarda, sağ gözüne ağ gelmiş, zayıf, solgun yüzlü, kısa sakallı bir reis, "Kumandan, Allah bilgeliğini ve bahadırlığını esirgesin. Planın aklıma yattı. Tutacağına da kesinlikle inanıyorum. Şerri hatırlamazsak

hayra ulaşamayız, diye bir söz vardır. Bizim, en küçük ihtimali düşünerek bir ek plan da hazırlamamız gerekir. Diyelim ki düşman tuzaktan bir şekilde haberdar oldu. Ya da Kara Kum'dan girip, hiçbir şey olmadan Kızıl Kum'dan çıktılar. Böyle bir duruma hazır olmamız gerekir. Ek plan derken bunu kastediyorum," dedi.

Reisin sözlerine katılmamak mümkün değildi. Beklenmedik bir durumu hesap etmek ve tedbirde hata yapmamak gerekiyordu.

"Muhterem reisler, her türlü olumsuzluğu hesaplayarak, ek bir plan yapılmasını yerinde bir tedbir olarak görüyorum. Bunun için bir planımız vardır. Eğer dediğiniz şey olursa, tuzak işe yaramaz ve kum çökmezse, doğu yönünde dörtnala gideceğiz. Mümkün olduğu kadar atış mesafesine girmemeye çalışacağız. Eğer beş saat dayanırsak, dağlık ve ormanlık alana girmiş oluruz ki bu engebeli arazide onların sayı üstünlüğü bir işe yaramaz ve güçlerimiz birbirlerine denk olur. Bu durumda savaşı bilgelik kazanır. Allah bilgeliğini artırsın," dedim.

Bir süre durup bekledikten sonra, "Bir itirazı olan var mı?" diye tekrar sordum. Kimseden ses çıkmayınca, sükûtu ikrar sayarak, "Allah zafere erdirsin," dedim.

Hep birlikte "Âmin!" dediler.

Kara Kumluk karargâhında konuşup dururken vakit de öğleye yaklaşmıştı. Karargâh bekçileri, ufukta bazı atlıların kendilerine doğru geldiklerini görünce kalkıp toparlandılar. Çok geçmeden gelenlerin bizim istihbaratçılarımız oldukları anlaşıldı. Herkes merakla onları bekliyordu. Karargâha gelen istihbarat mangasının kumandanı içeri girerek hepimizi selamladıktan sonra anlatmaya başladı.

"Düşman karargâhında dört bin ölü ve iki bin ağır hasta var. Ayrıca altı bin at ve bin iki yüz katır ölmüştür. Şu an halihazırda on iki bin kişilik batı surlarında altı bin kişi kalmıştır. Bizim sayımız hakkında ise hiçbir fikirleri yoktur.

Yalnızca bin kişilik küçük bir grup sanıyorlar. Baycu, ölüleri yaktırıp hastaları şifa çadırına aldırırken, sağ kalan altı bin kişilik grup ise saldırı için emir bekliyor. Karargâhta tam anlamıyla bir panik havası var. Askerin maneviyatı çok kötüdür."

İstihbarat amirimiz işinin ehliydi. Bize gerekli bilgileri kısa ve öz olarak sunmuştu. Verilen haberler ise herkesi memnun etmişe benziyordu.

Ben lafa karışarak, "Değerli Şeyhlerim, her şey umduğumuz gibi gelişiyor. Aynı şekilde sonlanacağından da eminim. Şimdi yapmamız gereken, düşmanın buraya gelmesini sağlamaktır. Bunun için sizlerin Cemaleddin'in komutasında hemen toparlanıp Kızıl Kum tepesine gitmeniz gerekiyor. Ben altmış Memluk'la düşman karargâhına bir taciz saldırısı yapıp her birimiz üçer beşer yanar ok fırlatarak kaçacağız. Onların peşimize takılacağından kuşkum yoktur. Buraya geldiklerinde ise Kızıl Kum'da sizleri görüp Kara Kum'a balıklama atlayacaklar. Artık sizlere durup seyretmek kalıyor," diyerek sözlerimi bitirirken Rüstem Baba lafa karıştı.

"Kumandanım bir noktaya itirazım var."

"Hayrola?" diye sordum.

"Hayra itiraz etmem kumandanım," dedi.

Merak etmeye başlamıştım.

"Seni dinliyorum Baba," dedim.

Rüstem gür ve etkili bir ses tonuyla anlatmaya başladı.

"Kumandanım, sizin Kızıl Kum'da ordunun başında kalmanız gerekiyor. Taciz saldırısını bize havale edin. Ben ve altmış arkadaşım onları peşimize takıp buraya getiririz."

Burada lafa karışarak, "Onlardan nasıl korunacaksınız?" dedim.

"Atış menzili dışında kalacağız," diye cevap verdi.

"Buraya varınca yanımıza hangi yoldan geleceksiniz?"

"Gelmeyeceğiz."

"Neden?"

"Çünkü düşmanla aramızdaki mesafeyi en fazla bin adımda tutabiliriz. Buraya geldiğimizde onlara gözükmeden sol ve sağ açıktan sizin safınıza geçmek mümkün değil."

"Bu durumda ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

Eliyle batıyı göstererek, "Buraya gelir gelmez oraya gidip kum tepelerinin arkasına saklanacağız. Düşman peşimizden buraya gelince batıya değil doğrudan karşıya bakıp sizi görecek ve bizim de Kara Kum yoluyla sizin yanınıza gittiğimizi zannedip kendilerini şanslı hissedecekler. Ayrıca intikam ateşiyle yanıp tutuştukları için dörtnala Kara Kum'a dalacaklar."

Plan hoşuma gitmişti. Dönüp reislere, "Planı nasıl buldunuz?" diye sordum.

Yüz ifadeleri, hepsinin planı beğendiğini gösteriyordu.

Selman Bin Hayreddin, "Plan tutarlıdır. Kumandan, vakit geçirmeden harekete geçmemiz gerek," dedi.

Plan bence de çok iyiydi. Harekete geçme anı gelmişti. Hemen kalkıp hazırlıklarımızı bitirip, Rüstem Baba ve Memlukları yolcu ettikten sonra biz de plan gereği Kızıl Kumluk'a çekildik.

Rüstem Baba ve altmış arkadaşı, yanlarına yedek atları da alarak uçarcasına Moğol karargâhına doğru ilerliyorlardı. Hava açık, gökyüzü pırıl pırıldı. Düşman karargâhının bulunduğu arazi kurakçıl çalılarla kaplı, taşlık, kayalık bir yerdi. En önemli sorunları, saldırıdan sonra kaçarken aradaki mesafeyi iyi ayarlamalarıydı.

Sonunda uzun bir yolculuktan sonra karargâha yaklaştılar. Düşman onları fark etmişti ama sayıları az olduğu için karargâha saldırı yapacakları hiç kimsenin aklına gelmemişti. Doğrulup beklemeye başladılar. Bizimkiler yayları gerip bekliyorlardı. Hepsi çok iyi biniciydi. Atların yularını bırakıp, ayaklarıyla idare ediyorlar, oturdukları eyerin üstünde sağa, sola ve geriye tam dönerek kolayca atış yapabiliyorlardı. Her biri en az yirmi Moğol askerine bedeldi. Karargâha

iyice yaklaşınca dağınık düzende kendilerine bakan düşmanlarına ilk atışı yaptılar. Oklar hedeflerini bulurken düşman panik içinde kaçışmaya başladı. Bizimkiler bu arada beşinci atışı yapıp, ortalığı cehenneme çevirmişlerdi. Son üç atışı da yangın amacıyla çadırlara yapıp, geldikleri gibi hızla karargâhtan uzaklaşmaya başladılar. Baycu, birliklerine topyekûn saldırı emrini verirken, bizimkiler atları değiştirip çöl yoluna doğru ilerliyorlardı. Altı bin kişilik Moğol askeri binerden altı bölüktü. Merkezde dört bölük vardı. Sağ ve sol kanatlarda ise birerden iki bölük bulunuyordu. Bizimkileri, bir saldırı birliğinin keşif kolları sanmışlardı. Onları izleyerek ana birliğe ulaşmayı düşünüyorlardı. Güçlerin dağılış biçimi ve saldırı şekilleri bunu gösteriyordu. Bizimkiler aradaki mesafeyi bin adımda tutmaya çalışıyordu. Ama bu, sanıldığı kadar kolay değildi. Düşmanın bazen hızlanıp ok menziline girdiği bile oluyordu. Böyle durumlarda geri dönüp okları bırakarak onların hızını kesmeye çalışıyorlardı. Bu düzende saatlerce yol aldılar. Sonunda çöl görünmeye başladı. İrili ufaklı, bazen sivri, bazen yassı ve küt tepeler sıra sıra boy gösterdi. Bizimkiler yeniden atlarını değiştirip olanca güçleriyle uzaklaşmaya çalışıyorlardı. Kara Kum'a girmeye yarım fersah ya var ya yoktu. Dönüp arkalarına baktılar. Düşmanın durumunda bir değişiklik yoktu. Aynı hızla geliyorlardı.

Düşmanın yedek atları yoktu. İsteseler, onları çoktan ekip uzaklaşabilirlerdi. Ama bunu yapmak istemiyorlardı. Amaçları onları Kara Kum'a götürmekti.

Baycu, tecrübeli bir komutandı. Anadolu'yu hallaç pamuğu gibi atarak kendisine haklı bir ün sağlamıştı. Fakat başarıları onun başını döndürmüş olmalı ki bizim planımızı anlayamadı. Yedek atlarımızla onları çoktan atlatabilecekken bunu neden yapmadığımızı sorgulamadı. Allah bir insana yenilgiyi tattırmadan önce onun aklını alırmış derler, doğruymuş.

Taraflar rüzgârla yarışırcasına ilerlerken sonunda Kara Kum görünmeye başladı. Atların yularını bırakmışlardı, düşmanla arayı açıp bin adım sınırını geçerken Kara Kumluk'un önündeki tepenin arkasına girip gözden kayboldular. Düşmanın tepeye ulaşabilmesi için en az bin iki yüz adım ilerlemesi gerekiyordu. Sonunda bölgeye geldiler. Baycu, sağ elini yukarı kaldırarak birliklerini durdurdu. Her şey düşündüğü gibiydi. Sularını zehirleyerek binlerce adamını öldüren düşman karşılarındaydı. Kovaladıkları da çoktan onlara katılmış olmalıydılar. Daha fazla düşünmeden merkezdeki dört bölüğe hücum emrini verirken kendisi iki bölükle yedekteydi. Şeyhlerin ve sultanların korkulu rüyası Moğol birlikleri Kara Kumluk'a rüzgâr gibi daldılar. Biz hemen merkezi boş bırakarak sağ ve sol yanlara dağılıp düşmanın kanatlarını ok yağmuruna tuttuk. Düşman merkezde toplanırken Baycu, yanındaki iki bölükten birini daha Kara Kumluk'a gönderdi. Artık çevresinde yalnızca bir bölük kalmıştı.

Usta bir komutanın bizim hareketlerimizden kuşkulanması gerekirdi. Fakat Baycu'nun basireti bağlanmış, aptalca işler yapıyordu. Her şeyden önce bizim merkezi bırakıp kanatlara saldırı başlatmamızı anlamaları gerekirdi. Çünkü normal bir savaşta bizim yaptığımız tam bir çılgınlık olurdu. Ama normal bir savaşta değildik, düşmanı tuzağa çekmek için onları yemliyorduk. Şükürler olsun ki onlar bunun farkında değildi.

Kızıl Kum'dan baktığımızda düşman güçleri yürüyen bir ormanı andırıyordu. Seri ok atışlarımızla düşmanın sağ ve sol kanatlarını merkezde toplanmıştık. Baycu, bulunduğu yerden bize bakarken savunmamızı kim bilir ne kadar çocukça buluyordu. Çok geçmeden tepeye çıkacak merkez güçlerinin sağ ve soldan kuşatarak hepimizi yok edeceğini düşündüğü kesindi.

Biz de eğer olacaksa, mukadder sonu bekliyorduk. Şeyhlerden bazıları endişeliydi. Haksız da sayılmazlardı. Çünkü Kara Kum oldukça sakindi. Cemaleddin bir ara yanıma yaklaşarak, "Kara Kum'un kara sessizliği hoşuma gitmiyor," dedi.

Onun panik karakterini bildiğim için fırtına öncesi sessizlik, diyerek rahatlamaya çalıştım. Bu arada düşman ilerlemeye devam ediyordu. At kişnemelerinden ve savaşçı naralarından başka ses duyulmuyordu.

Birdenbire, yuvarlanarak çarpışan iki dev kayanın çıkardığı sesi hatırlatan bir ses duydum. Ardından ıslığa benzeyen tiz bir ses kulaklarımızı deldi sanki. Ben ister istemez Kara Kumluk'a baktım. Kara Kumluk sol ve sağdan bir kâğıt gibi dürülürken etrafı kesif bir toz bulutu kapladı. İnsan çığlıkları ve at kişnemelerinden başka hiçbir şey duyulmuyordu. Bu durum birkaç dakika sürmüştü. Sonunda sesler kesilirken toz da yavaş yavaş dağılmaya başladı. Kara Kum, hiçbir şey olmamış gibi sessizdi. Moğol güçlerinden eser yoktu. Kara Kum'a tam olarak giremeyen az sayıda Moğol askeri, Baycu'nun yanına dönmüştü. Hayal mi, hakikat mi olduğuna inanamadıkları bir olay yaşamışlardı. Düşmanın dört binden fazla askeri bir anda sır olmuştu.

Baycu'yu yakalamak istiyordum. Ben sağ, Cemaleddin de sol kanadı aşmak için atlarımıza binip yola koyulduk. Sağdan ve soldan dolanarak kanatları aşmamız bir saatimizi almıştı. Yolda Rüstem Baba'nın fedaileri de bize katıldılar. Artık roller değişmişti. Onlar kaçıyor, biz kovalıyorduk. Düşman atları yorgun olduğu için onlara yetişmemiz zor olmadı. Bu şekilde saatlerce yol aldık. Düşman doğu kapısına yönelmişti. Oradan yardım alacağını umuyordu. Biz ise iyice yaklaşmıştık. Ok menziline girince de yaylarımızı gerip gerip bıraktık. Düşman, patır patır dökülüyordu. Yarısından çoğunu kırmıştık. Savaşçılarımızın okları hedefini şaşırmıyordu. Bir ara nasıl olduysa Baycu'nun tam önümde oldu-

ğunu gördüm. Aramızda yüz adım ya var ya yoktu. Mızrağımı alıp peşine takıldım. Atış menziline girince mızrağı fırlattım. Ben sol omzunun biraz altına nişan almıştım. Hedefim kalbiydi fakat yaşayacağı varmış ki mızrağım sağ omzuna isabet etti. Buna rağmen atının boynuna yaslanıp kaçmaya çalışırken iki koruması yardımına koşup kendisini tehlikeli bölgeden uzaklaştırdılar. Bu arada iki Moğol peşime takıldı. Kalkanımla onların oklarından korunurken, kılıcımla da yaklaşanları hallediyordum. Fakat keskin nişancı iki Moğol bana aman vermiyordu. Bunu fark eden Rüstem Baba ve Sarı Sülük'ün fırlattığı iki mızrak, iki Moğol'un işini bitirirken Baycu da arayı epeyce açmış ve karargâhına yaklaşmıştı. Yanında iki yüz kişi ya var ya yoktu. Batı ordusu tamamen yok olmuştu.

Düşmanı daha fazla takip etmeyi gereksiz gördüm. Bilgeliğin, dostluğun ve sadakatin sınandığı bir zafer kazanmıştık. Durup, birliklerimizin toparlanmasını bekledik. Halep kalesinde sessizlik vardı. Kapılar kapatılmış, askerler surlara yığınak yapmıştı.

Bir ara güney surlarının yarım fersah ilerisinde alevle karışık bir dumanın yükseldiğini gördüm. Bu vakitte böyle bir şeyi hayra yormam zordu. Bu arada birliklerimiz de toparlanmıştı. Herkesin gözünde zafer sevinci okunuyordu.

Atlarımızı dumanın çıktığı güney surlarının ilerisine doğru sürdük. Olay yerine varmamız fazla uzun sürmedi. Gördüğümüz manzara karşısında hepimiz şaşkına dönmüştük. Surları güneyden kuşatan Moğol birlikleri öldürülmüş, karargâhları yakılmıştı. Sağımızdaki köprünün karşısında en az altı bin kişilik bir güç vardı. Kılık kıyafetlerinden Bahri Memluklara benziyorlardı. Heybetli bir süvarinin atını sürerek köprüden geçip bize yaklaştığını gördüm. Omuzlarından aşağı inen kızıl saçları vardı. Mavi gözlü, keskin bakışlı komutan emredici bir sesle, "Kimsin sen yiğit?" diye sordu.

"Bayatlı Tuğbek'im," dedim.

"Kuşatmayı kırdınız, hem de aşiret güçleriyle, kutlarım sizi."

Tam bu sırada Baba Rüstem yanıma gelerek meçhul süvariye, "Hoş geldiniz kumandanım," dedi.

Meçhul süvarinin asık yüzünde bir gülümseme dalgası belirdi.

"Hoş bulduk Baba Rüstem. Ne arıyorsun burada?" diye sordu. Belli ki tanışıyorlardı.

"Şimdilik Haleplilere yardım etmeye çalışıyorum. Sonrası Allah kerim," dedi.

Çok geçmeden Sarı Sülük de atını tepip yanımıza gelerek o da, "Hoş geldiniz kumandanım," dedi.

Kumandan gülümseyerek, "Sende mi buradasın Sülük?" deyince Sülük, "Baba nerede ben de orada kumandanım," diye cevap verdi.

Yabancı kumandan, "Başka kimse var mı?" diye sordu.

Sülük hiç düşünmeden, "Bahrilerden altmış kişiyiz kumandanım," dedi.

Kumandan ciddi bir ses tonuyla, "Mısır'a dönme vaktiniz yakındır," dedi.

"Kumandanım, oradan kovulduğumuzu biliyorsunuz," dedi Sarı Sülük.

Kumandan tok bir sesle, "Sultandan sizin için af emri çıkarmaya çalışacağım. O zamana kadar hayatta kalmaya çalışın," dedikten sonra, "Kalın sağlıcakla," diyerek atının başını çevirip oradan uzaklaştı. Bu komutan her kimse, Mısırlı Bahri Memlukların komutanıydı. Bunu niçin ve neden yaptığını bilmiyordum ama iyi bir iş yaptığı belliydi. Kumandan oradan uzaklaşınca yanıma yaklaşan Rüstem Baba'ya, "Bu komutan kim?" diye sordum.

"Baybars," dedi.

Baybars'ın ismini ve ününü duymuştum. Böylece onu görmüş de oldum.

O gün zaferden sonra düşmandan alınan ganimetler, gaziler arasında eşit olarak paylaştırılırken Cemaleddin, Memlukların her birine onar altın verdiği gibi ganimetlerden kendi hissesine düşenleri de Rüstem Baba'nın tekkesine bağışladı. Karısını ve bebeğini alarak mutlu bir şekilde çöle dönerken, ben çoktan İstanbul'da olmam gerektiği halde geç kalmıştım. Bu arada kuşatmanın kırılması ve çölde yaşananlardan, Hülagu beni sorumlu tutmuş ve başıma yüz bin altın ödül koydurmuştu.

Rüstem Baba ve diğer Memluklu arkadaşlarıma veda edip, Halep'ten ayrıldım. O gün akşama kadar yol alıp akşam vakti Akka'ya vardığımda güneş henüz batmamıştı. Limanda dolaşırken hiç ummadığım biriyle karşılaştım. Bu Leonidas'tan başkası değildi.

"Sen daha gitmedin mi?" diye sordu beni görünce.

"Biraz geç kaldım," dedim.

Tedirgin bir hali vardı.

"Ben de bu gece gidiyorum," dedi.

"İyi o zaman birlikte gideriz," deyince tedirginliği daha çok arttı.

"Bir şey mi var?" diye sordum.

Yanıma iyice yaklaşarak koluma girdi. "Seninle bir durumu konuşmam lazım," dedi.

"Tabii, buyur seni dinliyorum," dedim.

"Kayzer adına seninle yaptığım sözleşmeyi yine onun adına bozuyorum," dedi.

Bundan hiçbir şey anlamamıştım.

"Neden?" diye sordum şaşkınlıkla.

"Moğolların düşmanlarını ülkemize almayacağız," diye Hülagu ile anlaşma yaptık. Şimdi sana iş verirsek zor durumda kalırız. Hülagu ile çatışma pahasına seni korumayı göze alamayacağımızı bilecek kadar zeki ve tecrübeli olduğumuzu düşünüyorum," dedi.

Yapılacak fazla bir şey yoktu. Kayzer'in değişken siyaset izlediği bilinmeyen bir şey değildi. Leonidas'tan ayrılarak geri döndüm. Başına yüz bin altın ödül konmuş biriydim. Tehlike her zaman bir adım arkamda iken, bu civarda dolaşmam mümkün değildi. Benim için en güvenli yer şimdilik Bayat Yaylağı idi. Hemen kararımı verip atıma atladığım gibi bizim obalara doğru yola koyuldum.

Karakale'den geçerken buradaki hanlardan birinde yemek yiyip biraz dinlenmek istedim. Meğer buraya geldiğim andan itibaren adım adım izleniyormuşum. Hürmetkâr, güler yüzlü ve kibar hancının, yemeklerime ilaç katacağı hiç aklıma gelmedi.

Yemekten sonra üstüme bir rehavet çöktü ve olduğum yere yığılıp kaldım. Uyandığımda, Rostov'un soğuk yüzüyle karşılaştım. Sonrasını biliyorsunuz."

BÖLÜM 16

Tuğbek'in hikâyesini hücre arkadaşları ilgiyle dinlemişlerdi.

Hürşah, tahta bir seki üzerinde oturup, sırtını duvara yaslayarak ayaklarını öne uzatmıştı. Bugün yarın Hülagu'ya teslim edileceğini bildiği halde oldukça rahat görünüyordu.

Tuğbek'e bakıp gülümseyerek, "Şansın varmış," dedi.

Tuğbek bir şey anlayamamıştı.

"Neden böyle düşünüyorsun?" diye sordu Hürşah'a.

Hürşah biraz durup düşündükten sonra, "Şu Leonidas'ın yerinde daha akıllı biri olsaydı Bizans'ın iyiliği için seni Hülagu'ya teslim ederdi," dedi.

"Bunun Bizans'a ne yararı olurdu?" diye sordu Tuğbek.

"Moğol-Bizans dostluğunun pekişmesine neden olurdu. Hülagu'nun Bizans'a karşı bir işgal ve ilhak düşüncesi varsa vazgeçerdi," dedi.

O ana kadar hiç konuşmayan Rostov lafa karışarak, "Çocukça bir düşünce," dedi.

"Hangi açıdan?" diye sordu Hürşah.

"Leonidas'ın, Tuğbek'i Hülagu'ya teslim etmesi kesinlikle Bizans'ın aleyhine olurdu."

"Neden?" diye merakla sordu Hürşah.

Bir kere Tuğbek, sıradan bir Türk değildir. Bizans'la iş sözleşmesi yaptıktan sonra Moğolların, kafasına yüz bin altın ödül koyduğu bir kumandandır. Ayrıca Bizans lejyonlarında çok sayıda Türk olduğunu sen de biliyorsun. Bunların arasında komutan ve amiraller de vardır. Bizans'ın, ödülü almasa bile Tuğbek'i Moğollara teslim etmesi Türk lejyon-

larında devletin, ödül karşılığı bir komutanını sattığı şeklinde algılanır. Bizans bunu göze alamaz."

Burada lafa karışan Hürşah, "Lejyondakilerin Hıristiyanlaştıklarını biliyorsun umarım."

"Bu bir şey değiştirmez, Hıristiyan da olsa ruhlarının bir yerinde Türklük aidiyeti kalmıştır onların. Malazgirt Savaşı'nı düşünsene. Bizans ordusundaki Hıristiyan Türklerin saf değiştirip soydaşlarının tarafına geçtiklerini herkes biliyor. Tuğbek'in teslim edilmesi hiç kuşkusuz Hülagu'nun hoşuna gider. Ama yine de Kayzer'e güveni artmaz. Hatta güveni eksilebilir. Çünkü Tuğbek, Hülagu'nun güçlerini imha ederken Bizans'ın resmen sözleşmeli bir komutanıydı. Hülagu, tüm bunları bilmiyor olamaz. Bizans'ın Tuğbek'i korkudan teslim ettiğini düşünecektir. Bu nedenle Bizans için en doğru şey Tuğbek'i görmemiş ve tanımamış olmaktır. Leonidas'ın yapmak istediği de tam olarak budur. "

Hürşah, Rostov'un sözlerini mantıklı bulmuştu.

"Haklısın, ben o yönden bakmamıştım," dedi Rostov'a.

Bir süre konuşmadan öylece kaldılar.

Bulundukları yerden dışarısı gözükmüyordu. Bunun için ayağa kalkmaları gerekliydi. Ama sesleri duyabiliyorlardı. Nöbetçiler, gülüp konuşup şakalaşarak yemek yiyorlardı. İsminin Ahmet olduğunu öğrendikleri iri yarı, ablak suratlı nöbetçi amiri, zeki biri sayılmazdı ama çok küfürbazdı. Arkadaşlarına en olmadık küfürleri savuruyordu. Onlar da kanıksamış olmalıydılar ki onun sözlerini pek ciddiye almıyorlardı.

Hürşah; Rostov ve Tuğbek'e göre çok daha konuşkandı. Ama susmuştu. Elini çenesine yaslayıp, derin derin düşünüyordu. Bir ara üzerinde oturduğu kilime takıldı gözleri. Semerkant işine benziyordu ama Semerkant işi değildi. Onların kötü bir taklidiydi. Kullandıkları ilmik şekli, ipliğin sertliği ve boyanın kalitesizliği Bahreynli kelepirci tacirlerin

işi olduğunu gösteriyordu. Kenarları yırtık ve söküktü. Oldukça eski bir görüntüsü vardı.

İpliklerden birinin ucundan tutup rastgele çekti. Çorap söküğü gibi arkası gelince onu top şeklinde sarmaya başladı. İlmiğin sonuna geldiğinde elinde yumurta büyüklüğünde bir iplik çilesi vardı. Oldukça sağlam bir ipliğe benziyordu. Bütün gücüyle asılmasına rağmen koparamadı. Bunların yağlı ya da mumlu olanları, esirlerin ve mahkûmların ellerini bağlamak için kullanılırdı. Avucundaki iplik çilesine uzun uzun bakarken, Tuğbek divana uzanıp gözlerini kapayarak dinlenmeye çalışıyordu. Rostov ise arkadaşının kilimi söküşünü izliyordu. Onun, bunu can sıkıntısından yaptığını düşünüyordu ama hiç de canı sıkılmış gibi durmuyordu. Oturduğu yer zindan değil babasının yazlık köşkü̇ydü sanki.

Elindeki iplik çilesini evirip çevirirken, birden beyninde bir şimşek çakmış gibi oldu. Gözleri parlayarak dudaklarından "Harika!" sözcüğü döküldü.

Başından beri onu izleyen Rostov, "Harika olan ne?" diye sordu.

Hürşah, onun gözlerine baktı.

"Elli bin altın kazanmak ister misin?"

Rostov bu ilgisiz soruyu pek anlayamamıştı. Yine de, "Kim istemez ki?" dedi.

"İyi o zaman, elli bin altını cebinde bil."

"Bunun için ne yapmam gerekiyor?"

"Senin değil benim yapmam gerekiyor."

Bu sırada Tuğbek yattığı yerde doğrularak duvara yaslanmış onları dinliyordu. Rostov meraklanmıştı.

"Neyi senin yapman gerekiyor?" dedi Hürşah'a.

"Seni buradan kaçırmayı."

"Beni buradan kaçırmayı mı?"

"Evet."

"Yani beni buradan kaçırırsan, ben de fidye ödemekten kurtulup elli bin altın kâra geçerim. Doğru mu anlamışım?"

"Aynen öyle," dedi Hürşah gülümseyerek.

"Peki, bu hayırlı işi niçin yapacaksın?" diye sordu Rostov.

"Hangi hayırlı işi?"

"Buradan kaçmaktan söz ediyorum."

"Vicdanımı rahatlatmak için."

"Vicdanını mı?"

"Evet, burada olmandan kendimi sorumlu tutuyorum. Seni zorla Alamut'a göndermek istemeseydim bunları yaşamak zorunda kalmazdın," dedi Hürşah.

"İnsani duygularına bir sözüm yok ama bunu nasıl yapmayı düşünüyorsun?"

"Müthiş bir planım var."

"Plan şu iplikleri sökerken mi aklına geldi?" dedi Rostov.

"Evet, kâinatta hiçbir şey sebepsiz değildir. Bir toz zerresi ya da bir sinek vızıltısı bile senin tahmin edemediğin gelişmelerin başlatıcısı olabilir. Kilimi dokuyan Bahreynli kadın, günü gelip de attığı ilmiklerin nelere tanık olacağını bilemezdi. Ama Yüce Yaradan, ilmiyle bunun farkındaydı."

"Planın işe yarayacağından emin misin?"

"Kesinlikle, yalnız benimle birlikte olmanız gerekiyor," dedi Rostov'a.

"Planın aklıma yatarsa neden olmasın?" dedi Rostov.

Bu kez de Tuğbek'e dönüp, "Sen ne diyorsun?" dedi.

Tuğbek'in kararı kesindi.

"Bana uyar."

"İyi öyleyse," dedi Hürşah ve anlatmaya başladı.

"Şu an yedi demir kapının arkasında bulunuyoruz," deyince Rostov lafa karıştı.

"Sağlam yedi demir kapının."

Hürşah gülümseyerek, "Kapılar sağlam ama nöbetçiler değil," dedi.

"Hele şu amir dedikleri Ahmet yok mu, o kadar salak ki kendini gerçekten amir sanıyor."

"Onun gibilere sorumluluk gerektiren bir görevi nasıl veriyorlar, anlamıyorum!" dedi Rostov.

"Halinden şikâyet etme," dedi Hürşah bilgiç bir tavırla. "Her şeyin bir nedeni var. Onun aptallığı bizim kurtuluşumuz olacak," diyerek sözlerine devam etti.

"Nöbetçilerin bulunduğu bölmede, yerden yaklaşık yirmi kulaç yükseklikte bir insanın sığabileceği büyüklükte bir hava deliği vardır."

Rostov yeniden lafa karıştı.

"Diyelim ki oraya çıktık. Kalenin çevresindeki yüz kulaçlık uçurumu nasıl aşmayı düşünüyorsun?"

"Uçarak."

Rostov, arkadaşının yüzüne dikkatle baktı. Şaka yapmıyordu. Oldukça ciddiydi.

"Uçarak mı?" diye sordu şaşkınlıkla.

"Evet, uçarak," dedi Hürşah güven veren bir ses tonuyla.

Rostov, bir şey anlayamamıştı.

"Bize de, fedailerin gibi cennet uçuşu mu yaptırmayı düşünüyorsun yoksa?"

"Hayır, bu normal uçuş olacak."

Hürşah'ın ciddi ciddi uçmaktan söz etmesi Tuğbek'in de ilgisini çekmişti. Hürşah'ın hezarfen biri olduğunun ve şaka yapmadığının farkındaydı. Dikkatle onu dinliyordu. Hürşah cebinden temiz bir kumaş parçası çıkarıp, "Bu mendil," diyerek arkadaşlarına gösterdi.

"İçinden tavşan mı çıkaracaksın yoksa?" dedi Rostov gülümseyerek.

"Hayır, öyle bir şey yapmayacağım," dedi Hürşah.

Mendili divanın üstüne bırakıp, elindeki ipliğe tüm gücüyle asıldı fakat koparamadı.

"Bir de sen dener misin?" dedi İpliği Rostov'a uzatarak.

Rostov ipliğe asıldı, koparamayınca, "Bu mumlu iplik. Sahtekâr herifler ibrişim havası vermek için ipliği mumlamışlar," dedi.

"Sen her şeyden böyle şikâyet mi edersin?"dedi Hürşah

"Sahtekârlara selam mı durayım yani?"

"Ben olaya senin gibi bakmıyorum. Cenabı Hak isteseydi bütün insanları dürüst, namuslu ve akıllı yaratabilecekken, herkesi farklı yaratmıştır. Bu farklılıkların bizler için rahmet olduğunu düşünüyorum. Bu sahtekârların yapmış olduğu sahte ibrişimler, bizim buradan kurtulmamızı sağlayacaktır. Büyüklerimiz her işte hayır arayın, derken doğru söylemişler aslında."

Tuğbek konuşkan biri değildi. Genellikle dinlemeyi tercih ederdi. Rostov ise olaylara sorgulayıcı bir gözle bakardı.

"Sen gerçekten buradan kaçabileceğimizi mi düşünüyorsun?" dedi Hürşah'a.

O, hiç tereddüt etmeden, "Kesinlikle," diye cevap verip elindeki iplik yumağını evirip çevirmeye başladı. Yumağa uzun uzun baktıktan sonra arkadaşlarına döndü.

"Üzerinizde keskin bir şey var mı?"

Tuğbek, "Hayır," derken Rostov, "Ne yapacaksın?" diye sordu.

"İpleri keseceğim."

"Ne yazık ki mahkûmların keskin ve sivri aletler taşımalarına izin vermiyorlar."

Rostov sözlerini henüz bitirmişti ki, Hürşah sağ ayağının topuğunu yere bastırınca çizmesinin ucundan yaklaşık beş parmak boyunda, iki tarafı keskin, ucu sivri bir bıçak dışarı çıktı. Elindeki ipliği bıçağa sürterek keserken Rostov ve Tuğbek hayretten donakalmışlardı.

Tuğbek şaşkınlıkla, "Böyle şeylerde mi satıyorlar?" diye sordu Hürşah'a.

"Hayır, bunlar özel imalattır. Benimle gelirsen belki sana bir çift yaptırabilirim," dedi.

Rostov araya girerek, "Her kunduracıya yaptırabilecek durumda iken neden seninle gelsin ki?" dedi.

Hürşah, Rostov'a dönerek, "Biraz sağa çekilir misin?" dedi.

Rostov oturduğu yerden duvara doğru çekilirken, Hürşah topuğunu hızla yere bastırdı. O anda beş parmak boyundaki sert çelik parçası ok gibi fırlayarak Rostov'un oturduğu sedirin başına saplandı.

Tuğbek de, Rostov da şaşırmışlardı. Hürşah gidip bıçağı alarak yerine koyarken arkadaşlarına dönüp gururla, "Buna bıçaklı çizme derler. Hüneri yalnız bunlar değildir," diyerek ayakkabının topuğuna tekrar bastı. Bu kez topuğun arka tarafından üç parmak uzunluğunda bir çelik şerit çıktı. Hürşah, kendisini hayret ve ilgiyle izleyen arkadaşlarına, "Eğer elleriniz arkanızdan mumlu bir iplik veya kelepçeyle bağlı ise bu çelik şeritle iplikleri kesebileceğiniz gibi, yeterince hünerliyseniz kelepçeyi bile açabilirsiniz. Eğer Rostov'un böyle bir ayakkabısı olsaydı muhtemelen bugün burada olmayabilirdi. Ayrıca bunları her kunduracı yapamaz. Çelikleri çok özeldir. Belki inanmayacaksınız ama bu çelikler yalnızca Alamut'ta üretilir," dedi gururla.

Rostov, bu gizemli arkadaşının ayaklarına uzun uzun baktı.

"Yüksek bilim, iyi bir ustalık ve güçlü bir inancın ürünü," dedi kendi kendine.

Hürşah, Rostov'un sözlerinden hoşlanmıştı.

"Haklısın. Bu ilme ulaşmak kolay olmadı."

"Bu kadar bilgiyi neye borçlusun?" dedi Rostov.

"Az önce dediğin gibi ilme, ustalığa ve sabra. Tabii bir de bunları istemesini bilmek lazım. Ben çocukluğumda her gün, 'Allah'ım, ilmimi ve idrakimi artır.' diye dua ederdim.

"Duanın kabul olduğu belli oluyor. Ama yine de bilgiçliğin beni şaşırtıyor."

"Şaşırmana gerek yok ki benim simyacı ve matematikçi olduğumu biliyorsun. Bilgiye ulaşmanın yolunu ve yöntemlerini iyi bilirim."

"Birçok simyacı tanıdım ama hiçbiri senin gibi değil."

"Ben nasılım ki?"

"Sen nazari bilgiyi ameli bilgiye dönüştürebiliyorsun. Benim tanıdıklarımın sadece dili laf yapıyor. Senin ise hem dilin hem elin işe yarıyor."

"Güzel düşüncelerin için teşekkür ederim. Uygulanabilirliği olmayan bilgi, fazla işe yaramaz."

Rostov önüne bakıp biraz düşündükten sonra, "Bir şeyi öğrenmek istiyorum," dedi.

"Neyi?" diye sordu Hürşah merakla.

"Büyücülerle sihirbazların ismi neden hep simyacılarla birlikte anılır?"

"Bu daha çok onlarla ilgili. Kendilerini bize yakın görmek istiyorlar."

"Buna neden gerek duyuyorlar?"

"İtibar ve inandırıcılık kazanmak için."

"Bunu yaparken sizin itibar ve inandırıcılığınız da zedeleniyor ama."

"Maalesef öyle. Yapılacak bir şey yok."

Rostov, Hürşah'a uzun uzun baktı. Onun elmas gibi parlayan iri kara gözlerinde bir şeyler arar gibiydi. Aradığını bulup bulmadığını bilmiyoruz ama sakin bir tavırla, "Buraya oturur musun?" diyerek Hürşah'a yanında yer gösterdi. Ciddi bir şey söyleyeceği anlaşılıyordu. Hürşah yanına oturunca, "Bugün dünyada en çok satılan silah hangisidir biliyor musun?" diye sordu.

"İlk sırayı kılıç alır, ikinci sırada ok, üçüncü sırada ise hançer gelir," dedi Hürşah hiç düşünmeden.

"Senin şu bıçaklı çizmelerin var ya," dedi Rostov ciddi bir ses tonuyla, "Onların iyi tanıtımı yapılırsa piyasada kılıç-

ların önüne geçer. Böylece hem maddi hem de askerî olarak iyi bir güce ulaşırsın."

"Ama ben bunları istemiyorum ki," dedi Hürşah kararlı bir sesle.

"Neden?" diye sordu Rostov.

"Çünkü sen olaya ticari yönden bakıyorsun. Ben ise meselenin askerî yönüyle ilgiliyim. Bıçaklı çizme senin için, servetine servet katacak bir ticari maldır. Benim için ise o yalnızca nadide bir silahtır. Bunun gibi daha niceleri vardır bizde. Ayrıca benim düşmanlarım tahmin edemeyeceğin kadar çoktur. Onların karşısında dik durabiliyorsam bu, bilgi ve silah üstünlüğümdendir. Sen ise kalkıp bana, ilmimi bilgimi ve ustalığımı düşmanlarıma vermemi istiyorsun. Dediğini yaparsam, bana bel bağlayanların halleri nice olur, bir düşünsene?"

"Çok haklısın," dedi Rostov.

"Ben soruna senin de dediğin gibi ticari açıdan bakmıştım. Ama şunu söyleyeyim, bıçaklı çizmelerini beğendim. Yalnız şu uçma fikrinde ciddi tereddütlerim var."

Hürşah, Rostov'a cevap vermedi. Elindeki iplikleri büyük bir titizlikle mendilin dört köşesine ayrı ayrı bağladıktan sonra mumluktan bir mum alıp, ipliklerden her birini muma bağladı. Rostov ve Tuğbek merakla onu izliyorlardı. Hürşah, mendili birkaç kez katladıktan sonra yukarı fırlattı. Kubbeye kadar yükselen mendil, bir anda açılarak şişti. Rostov ve Tuğbek, mumun yere çakılacağını düşünürken mendil bir kelebek gibi süzülerek yere indi.

Hürşah onları yerden kaldırıp arkadaşlarına gösterdi.

"Eğer buradan nasıl kaçacağımızı hâlâ anlayamadıysanız zindanı hak ediyorsunuz demektir."

Rostov, mendil ve mum deneyini ilginç bulmuştu. Yerinden doğrulup ayaklarını sarkıtarak sedirin kenarına oturduktan sonra, "Bizim mum misali uçurumdan aşağı atlamamızı mı istiyorsun?" dedi.

"Evet."

"Bunun işe yarayacağına gerçekten inanıyor musun?"

"Neden inanmayayım ki Rostov, bu bir hesap kitap işidir. Uçurumun derinliği, ipin uzunluğu, bezin genişliği ve bizim ağırlığımızla ilgili bir denge olayı ile karşı karşıyayız. Ayrıca kalenin burcundan esen rüzgârın ırmak yönünde olduğunu da unutmayın. Bu durum uçuşumuzu kolaylaştıracaktır."

Rostov, sol elini kaşına götürüp düşünmeye başladı. Aklına yattığı işleri düşünürken hep böyle yapardı. Bu çılgın adamın düşünceleri aklına yatıyordu ama kafası bazı sorulara takılıyordu.

Hürşah'a dönerek, "Biz mumdan ağırız. Kayalara çakılmamak için yeteri kadar sağlam ve uzun iple geniş kumaşı nereden bulacaksın?" diye sordu.

Hürşah oldukça sakin ve kendinden emin görünüyordu.

"İpleri kilimden sökeceğiz."

Bu kez lafa karışan Tuğbek, "Yeterince sağlam mı?" dedi.

"Bizim işimizi görür. Her birimizin üç kulaç boyunda, sekiz iplik sökmesi yeterli. Ağırlıkları dengeleyecek kumaşa gelince. Nöbetçilerin oturdukları bölmede Çin işi dört ince halı var. Her birinin eni ve boyu on adıma yakındır. Tam bize göre. Sekiz ipliğin sekiz ucunu halıların sekiz köşesine, diğer uçlarını da koltuğumuzun altından getirip göğsümüze yakın bağlayacağız. Artık uçuşa hazırız demektir.

Kendimizi uçuruma bırakınca, rüzgâr arkamızdan estiği için kolayca kayalıkları aşıp ırmağa ineceğiz. Böylece sert düşüş bile yapsak, zarar görmeyeceğiz."

"Rüzgâr sürekli aynı yönde mi eser?" diye sordu Tuğbek merakla.

"Tüm gece boyu bizim planımıza uygun eser. Ama güneşin doğuşuyla birlikte yönü değişir."

Tuğbek bir konuyu anlayamamıştı.

"Diyelim ki ırmağın üstüne geldiğimiz halde suya inemeden halımız bizi alıp götürdü. Böyle bir ihtimali düşündün mü?" diye çok önemli bir soru sordu.

"Tabii," dedi Hürşah. "Irmağın üzerine geldiğiniz halde hâlâ havada iseniz hançerlerinizle ipleri kesmeniz yeter. Bu durumda beş altı kulaç derinliğindeki bir ırmağa çivileme atlamış olursunuz. Fakat hesaplarımda yanılmam, ipleri kesmeye gerek kalmadan suya yumuşak iniş yapacağız. Nasıl, aklına yatıyor mu?"

Tuğbek'in tereddüt ettiği bir durum kalmamıştı.

"Tamam, benim için sorun yok."

Plan, Rostov'un da aklına yatıyordu ama her şeyin bu kadar kolay olması kafasını karıştırıyordu. Ayrıca her şey bitmiş değildi. Hâlâ bazı pürüzlerin olduğunu düşünüyordu.

"Daha önce böyle bir şeyi hiç denedin mi?" diye sordu Hürşah'a.

"Hayır."

"Peki, deneyeni gördün mü?"

"Hayır, ama iki kişinin denediğini tarih kitaplarından okudum. Bunlardan ilki, Farablı İsmail Cevheri isimli bir Türk'tü. Diğeri ise Siraceddin Doğulu isimli başka bir Türk'tü. Anadolu Selçuklu Sultanı II. Kılıçaslan, Rum Kayzeri Manuel Komnenos'un davetlisi olarak İstanbul'a gitmişti. Kayzer, Sultan'ı görkemli bir törenle karşılayıp şerefine çeşitli gösteriler tertiplerken, bu gösterilerin birinde Sultan'la birlikte gelen Siraceddin, hipodromdaki dikili taşın tepsine tırmandı. Üzerinde ipekten uzun bir elbise vardı. Herkesin merak ve heyecan dolu bakışları altında gözlerini kapayıp kollarını yana açtı. Rüzgârın elbiselerini şişirip kendisini havalandıracağını düşünüyordu."

Bu sırada lafa karışan Rostov, "Her iki çılgın Türk'ün uçacağım derken yere çakılıp sizin tabirinizle rahmetli olduğunu biliyor muydun?" dedi.

"Biliyorum tabii, ama bunlar bir süre havada kalacaklarını söylemişlerdi. Söylediklerini de yaptılar. Ölmeleri basit bir hesap hatasıydı."

"Peki, bizim de rahmetli olmayacağımızın garantisi var mı?"

"Biz tarihten ders aldığımız için hesap hatası yapmayacağız. Garanti istiyorsan söyleyeyim. Önce ben atlayacağım, bana bir şey olursa siz geri dönersiniz."

"Ufak bir sorunumuz var," dedi Rostov.

"Neymiş?" diye sordu Hürşah merakla.

"İnmeyi düşündüğümüz ırmağın timsahlarla dolu olduğunu biliyor muydun?"

"Elbette, başka şeyler de biliyorum."

"Başka şeyler mi?"

"Evet."

"Ne gibi?"

"Bizim Alamut'ta çok zengin bir kütüphanemiz vardır. Orada karıncadan deveye, yılandan timsaha her hayvanı her yönüyle inceleyen çok değerli kitaplar bulunur. Boş zamanlarımda, onların çoğunu okudum. Bu arada senede birkaç kez timsah avına çıktığımı da söylemeliyim. Demem o ki timsahlarla ilgili, kimsenin bilmediği birçok şey biliyorum.

Irmak kuzey güney yönünde akar. Timsahlar avlanmak için gündüzleri ırmağın kuzeyine yani kaynağına doğru giderler. Orası bir bakıma onların avlağıdır. Akşama kadar avlakta kalır, akşam olup güneş battıktan sonra da ırmağın akış yönüne doğru yüzerler. Avlakta birkaç yorgun ve yaşlı timsah kalır sadece. Anlayacağınız bu saatte nehir güvenlidir. Fakat yine de avlaktaki yorgun timsahlardan biri veya ikisi yeterince dinlendikten sonra gecenin bu saatinde ender de olsa dönüş yolculuğuna çıkabilir.

Bunların boyları Nil timsahları gibi büyük değildir. İki kulacı geçmez. Bizim Tuğbek onlardan hem uzun hem güçlüdür.

Giderken yanımıza beş karış uzunluğunda iki ucu sivri birer sopa alacağız. Yattığımız sedirlerin ayakları bu iş için çok uygundur. Eğer bir timsahla karşılaşırsanız ki ben pek sanmıyorum ama yine de olmaz demeyip tedbirde hata yapmamalıyız. Size yaklaşan bir timsah, eğer toksa ağzı açık gelir. Fakat buna aldanmamak lazım tok da olsa timsahlar taze ete dayanamazlar. Size yaklaşmaya çalışan böyle bir timsah görürseniz elinizdeki sopayı onun ağzına dik olarak koyun. Hayvan çenesini kapatmaya çalışacağından ağzındaki sopanın sivri ucu damağına batacak ve ondan kurtulmak için su yüzeyinde epeyce çırpınıp duracaktır. Bu arada bizim yüzerek karaya çıkmak için yeterli zamanımız olacaktır.

Eğer bize yaklaşan timsahın ağzı kapalıysa bu durumda en güçlümüz Tuğbek, timsahın uzun çenesini güçlü kolları arasına alıp sıkıştırırken, ben yetişip iki gözünün ortasına hançeri saplayacağım. Bu nokta doğrudan beyne gideceğinden ilk darbe de hayvan ölür," dedikten sonra Rostov'a, "Bu kadar yeter mi?" diye sordu.

"Yalnız bir sorun var," dedi Rostov.

"Yine mi?"

"Evet."

"Nedir o?"

"Önümüzdeki yedi kapıyı ve nöbetçileri nasıl aşacağız?"

"Önümüzde sadece bir kapı var. Ahmet ve arkadaşlarını ikna edince sorun kalmayacak."

Rostov şaşırmıştı.

"Yani sen şimdi Ahmet ve arkadaşlarını ikna edeceğini ve onların bizi buradan çıkaracaklarını mı söylemek istiyorsun?"

"Aynen dediğin gibi."

Rostov'un şaşkınlığı devam ediyordu.

"İnanmıyorum buna," dedi.

Hürşah kendinden emin bir sesle, "İnansan iyi olur," dedikten sonra Tuğbek'e döndü.

"Son kararın nedir?"

"Tamam," dedi Tuğbek hiç tereddüt etmeden.

Bu kez Rostov'a dönerek, "Bir kerecik olsun tacir gibi değil de savaşçı gibi düşün. Ne diyorsun?" diye sordu.

"Tamam," dedi Rostov.

"İyi o zaman, üç kişi olduğumuza göre adam başı sekizden yirmi dört parça iplik çekin kilimlerinizden. Ben de nöbetçileri ikna edeyim. Yaklaşık bir saatimi alır."

"Bir saatini mi?" dedi Rostov.

"Evet, onları ikna etmek seni ikna etmekten kolaydır."

"Bana hiç öyle gelmiyor. Onlar zekâ yönünden biraz sorunlu. Kalenin emiri gelip bizim için bunları serbest bırakın dese bırakmazlar. İlla da zindan ağası Yusuf Ziya'nın gelmesini beklerler. Nasıl birilerini ikna etmeye çalıştığının farkında mısın?" dedi Rostov.

Hürşah oldukça rahattı. Özgüveninin çok yüksek olduğu her hareketinden belli oluyordu.

"Merak etme, herkesin anladığı bir dil vardır. Haydi, iş başına," diyerek demir kapıya doğru yürüyüp parmaklıklardan dışarı bakmaya başladı.

Nöbetçilerin keyfine diyecek yoktu. Önlerindeki masanın üstünde içerisi patlamış mısır dolu küçük bir sepet vardı. Masanın arkasındaki uzunca kanepede oturup mısır yiyip sohbet ediyorlardı. Bir saatten beri sohbetin konusunu geçen yılki at yarışları oluşturuyordu. Emîr'in oğlunun düğünündeki yarışmayı anlata anlata bitiremiyorlardı. Ahmet, Gülnar isimli beyaz küheylanın Palmira'dan geldiğini söylüyordu. Sohbet Emîr, Emîr'in oğlu Muhsin, Gülnar ve Palmira kelimeleri etrafında dönüp duruyordu. Sohbetin bir yerinde Hürşah, "Selamünaleyküm" dedi nöbetçilere.

Bir anda ortalık sessizleşti.

Ahmet suratını asarak öfkeyle, "Ne diyorsun be?" diye bağırdı.

Hürşah oldukça sakindi.

"Selamünaleyküm dedim, Ahmet Ağam," dedi gülümseyerek.

Ağam kelimesi Ahmet'in hoşuna gitmiş olmalı ki öfkeli sesi biraz yumuşamıştı.

"Mahkûmların bizimle konuşması yasak."

"Ahmet Ağam, ben konuşmuyorum ki sadece Allah'ın selamını verdim."

"Tamam. Aleykümselam, şimdi kapa çeneni."

Hürşah vazgeçecek gibi değildi.

"Biraz mısır istesem, bu konuşma sayılır mı?"

Ahmet'in suratı asıldı.

"Sayılmaz ama mısırımız fazla değil. Kendimize zor yetiyor."

Hürşah gülümseyerek, "Geçen yıl Palmira'daydım," deyince nöbetçilerin bazıları "Ne?" diye sordular.

Ahmet yine kızmıştı.

"Sana bizimle konuşmanın yasak olduğunu kaç kere söyleyeceğim?"

"Ahmet Ağam, ben sizinle konuşmuyorum ki. Kendi kendime konuşuyorum."

Ahmet çabuk öfkeleniyordu ama ağam sözünü duyunca da gevşiyordu.

"Ne işin vardı Palmira'da senin?" diye sordu Hürşah'a.

"Emîr'in seyisiydim. Muhsin'in atlarına bakıyordum," dedi.

Hürşah, adamların zayıf yönünü yakalamıştı. Gülnar ve Muhsin sözü onların ortak heyecanıydı.

Ahmet heyecanını yenemeyerek, "Palmira'da olduğuna göre mutlaka Gülnar'ı da görmüş olmalısın," dedi.

"Gülnar daha doğmamıştı ama onun annesini gördüm."

"Annesini mi?" diye heyecanla sordu Ahmet.

"Evet, annesini."

Nöbetçiler konuşma yasağına pek aldırmıyorlardı. Gülnar muhabbeti her şeyin önüne geçmişti.

Ahmet, "Anne kısrak nasıldı?" diye sordu heyecanla.

"Anne kısrak müthişti. Rengi süt gibi bembeyazdı. Alnında siyah bir leke vardı. Ona baba lekesi diyorlardı."

"Baba lekesi mi?" dedi Ahmet merakla.

"Evet, baba lekesi."

"Neden baba lekesi diyorlardı ki?"

"Çünkü babası simsiyah bir Palmira atıydı. En önemlisi de denizden gelmişti."

Nöbetçiler nefeslerini tutarak dinliyorlardı. Ahmet hiçbir ayrıntıyı kaçırmamaya çalışırken, "Denizden mi?" diye sordu heyecanla.

"Evet, denizden. Gülnar'ın annesiyle tanıştıktan sonra yeniden denize girip bir daha ortaya çıkmadı. İşte Gülnar'ın alnındaki siyahlık ondan kalmadır."

Hürşah, nöbetçileri yavaş yavaş istediği kıvama getiriyordu. Yumuşak bir ses tonuyla, "Emîr'in oğlu Muhsin, anne kısrağı sularken ona şarkı söylerdi. Anne kısrak cins bir attı. Efendisi gelip şarkı söylemeden su içmezdi."

"Muhsin'i yakından gördün mü?" dedi Ahmet.

"Evet, Muhsin'i çok yakından gördüm. Sizin gibi boylu poslu, babayiğit biriydi," dedi Hürşah.

Muhsin'e benzetilmek Ahmet'in hoşuna gitmişti. Bu açıkça belli oluyordu. Doğrusu Hürşah da dilini çok iyi kullanıyordu.

"Muhsin'in ana kısrağı sularken söylediği şarkı kelimesi kelimesine aklımdadır. Dinlemek ister misiniz?"

"İyi olur," dedi Ahmet heyecanla.

"Muhsin sevgili atına her gün ayrı bir şarkı söylerdi," deyince Ahmet merakla, "Neden ki?" diye sordu.

"Çünkü onun babası denizatı," dedi Hürşah.

Ahmet de arkadaşlarına dönüp, "Tabii denizatı," dedi ciddi bir ses tonuyla.

Hürşah, "Önce perşembe şarkısından başlayalım," diyerek yumuşak bir sesle eski bir Arap ezgisini mırıldanmaya başladı. Şarkı huzuru ve sükûneti çağrıştıran Hüseyni makamda ilerliyordu. Söyleyenin de sesi oldukça etkileyiciydi. Perşembe şarkısı bir süre aynı makamda gittikten sonra onu Cuma şarkısı izledi. Cuma şarkısı zirgüle makamında uyku getirici ve rahatlatıcı bir ezgiydi. Hürşah bir süre buna devam etti. Nöbetçiler de esneme belirtileri başlamıştı. Hürşah onların uyumasını istemiyordu. Bunun için rast makamına geçti. Bu makam, neşe ve hareketi çağrıştırıyordu. Dinleyiciler üzerinde etkisini hemen göstermişti. Hürşah; Farabi, İbni Sina ve Kinidi'yi okumuş, insan ruhiyatı ile sesler arasındaki bağlantıyı ve bunların ilmini öğrenmişti. Bir demirci, ısıtma ve soğutma ile demire şekil verebiliyordu. İnsan ruhunu şekillendirmek için de onu önce yumuşatıp sonra sertleştirmek gerekiyordu. Makamlar da bu işe yarıyordu.

Rast makamı ile son parça bittikten sonra Hürşah,"Yiğit nöbetçiler, size Gülnar ve Muhsin'le ilgili bir sırrı söylemek istiyorum," dedi.

Ahmet heyecanlanmıştı.

"Sırrı mı?" diye sordu.

"Evet, sırrı. Birkaç güne kadar öldürüleceğime göre söyleyeyim de hakkı üzerimde kalmasın," dedi.

"Neymiş o?" dedi Ahmet merakla.

Hürşah üzgün bir dille anlatmaya başladı.

"Ana kısrağın, yedi altınlık bir adağı vardı. Muhsin onları bana teslim ederek ihtiyacı olan birilerine vermemi istemiş, ben de kabul etmiştim. Fakat insan, ne oldum değil ne olacağım demeliymiş. Başıma bu iş gelince sözümü yerine getiremedim. Adağın yerini bulması lazım, Gülnar'ın kem gözlerden korunması için bu gereklidir."

"Doğru, yerine gitmesi lazım," dedi Ahmet.

"Altınlar yanımda," dedi Hürşah. "Size teslim etsem, onu hak eden birilerine verir misiniz?"

"Elbette," dedi Ahmet.

"Yalnız Muhsin'in bir şartı var."

"Neymiş o?"diye sordu Ahmet merakla.

Hürşah cebinden çıkardığı bir mendili parmaklarının arasından Ahmet'e fırlatırken,

"Bu Muhsin'in mendili," dedi.

Nöbetçiler şaşırmıştı. Muhsin'in mendilini açtılar. Üzerinde, iç içe çizilmiş parlak, siyah yuvarlak çizgiler vardı, bakarken insanın gözünü yoruyordu.

Ahmet, "Bu ne olacak?" diye sorunca Hürşah, inandırıcı bir ses tonuyla, "Onu karşınızdaki duvara asın," dedi.

Ahmet hemen yerinden kalkıp, oturdukları kanepenin karşısındaki duvara onu astı. Hürşah dikkatle izliyordu.

"Şimdi git arkadaşlarının yanına otur," dedi.

Ahmet gidip yerine oturduktan sonra Hürşah,

"En ortadaki noktaya dikkatle bakın. Ben önce Cuma şarkısını söyleyip sonra da yüze kadar sayacağım. Bu süre içinde en ortadaki nokta yeşil renge dönüşecek, yeşil noktayı kim önce görürse altınları o alacak," dedi.

Hepsi kanepeye oturup arkalarına yaslanarak noktaya bakıyorlardı. Hürşah, Cuma şarkısını uyutucu ve gevşetici buzrug makamında okumaya başladı. Şarkının sonuna doğru nöbetçilerde yavaş yavaş gevşeme belirtileri görülürken Hürşah da telkinlere başlamıştı. Şarkı bitmişti ama konuşmaları ninni söyler gibi aynı makamdaydı.

"Çok rahatsınız, sanki bulutların üzerinde yüzüyorsunuz. Şu an, altından ırmakların aktığı sırça bir köşkün bahçesindesiniz. Serin bir rüzgâr yüzünüzü okşuyor. Vücudunuz iyice gevşedi. Gözkapaklarınız ağırlaşıyor, ağırlaşıyor göz kapaklarınız, uyumak üzeresiniz, uyuyorsunuz."

Bu telkine aynı makamda bir süre devam etti. Nöbetçiler iyice kendilerinden geçmiş, dünya ile bağlantıları kesil-

mişti. Hürşah dikkatle onlara baktı, her şey istediği gibi gelişmiş, telkin amacına ulaşmıştı. Son cümlelerini söylemesi gerekiyordu.

"Şimdi otuza kadar sayacağım, tam otuz dediğimde rahat bir uykuya dalıp benden başka kimsenin sesini duymayacak ve yarın sabah bu yaşadıklarınızın hiçbirini hatırlamayacaksınız," diyerek sözlerini bitirdikten sonra, "Ahmet oturduğun yerden kalk ve buraya gel," dedi.

Ahmet hemen yerinden kalkıp, ağır ağır kapıya yaklaştı. İyice yaklaşınca "Dur," dedi. Ahmet durdu.

"Şimdi kemerinden anahtarını çıkar bu kapıyı aç," dedi. Tuğbek ve Rostov'un şaşkın bakışları altında Ahmet hiç konuşmadan anahtarı çıkarıp kapıyı açtıktan sonra Hürşah emredici bir sesle, "Şimdi anahtarını kemerine tak ve git yerine otur," dedi. Ahmet hemen emri yerine getirip kanepeye otururken, Rostov hayretle, "Bu nasıl büyü?" diye sordu.

"Büyü değil sonra anlatırım," dedi Hürşah. "Haydi, bir an önce buradan çıkalım."

Nöbetçiler cansız heykeller gibi oldukları yerde kıpırdamadan otururken, Hürşah ve arkadaşları camekânlı bölmeye gidip silahlarını kuşandılar. Sonra üç halıyı seçip, sekiz köşesine sekiz iplik bağlayarak sekiz kez katlayıp üst üste koydular.

Hürşah vakit kaybetmeden hançeriyle kilimlerden şeritler keserek, kadın saçı şeklinde örüp uzun bir halat yaptı. Daha sonra masanın bir ayağını çıkarıp halatı tam ortasına bağlayarak Tuğbek'e uzattı.

"Haydi, hünerini göster."

Tuğbek gerçekten işinin ehli biriydi. Şerit kemendi alır almaz sağ elinde toplayıp, ilk atışta kubbedeki hava deliğinden geçirmeyi başardı.

İlk çıkışı Hürşah yaptı. Peşinden halıları yukarı çekti. Daha sonra Rostov'la Tuğbek çıktılar. Yukarısı çok rüzgârlı,

etraf ise zifirî karanlıktı. Yine de ihtiyatlı davranıp kubbeleri siper alarak, burca beş adım kalıncaya kadar ilerlediler. Hürşah, halının ucundaki ipleri arkadaşlarının koltuk altlarından geçirerek göğüsleri hizasında bağladı. Halıları usulünce dörde katladıktan sonra aynı şekilde kendisi de hazırlandı. Şimdi sıra atlamaya gelmişti.

Tehlikeli bir uçuş denemesini ilk kez gerçekleştireceklerine rağmen üçü de hiçbir şey olmamış gibi soğukkanlıydı. Hürşah, uçuş öncesinde arkadaşlarına, "Önce ben atlayacağım, bulunduğumuz yerden koşarak kendimizi boşluğa bırakıp kollarımızı yana açacağız. Eğer ırmağın üzerine geldiğiniz halde hâlâ havadaysanız ipliklerden üç tanesini kesin. Bir sözü olan var mı?" diye sordu. Onlardan ses çıkmayınca, "Haydi, aşağıda görüşürüz," dedikten sonra "Ya Allah!" deyip koşarak kendini uçuruma bıraktı. Rostov, bir kubbe gibi şişen halının süzülüp ilerlemesini hayretle izlerken, peşinden Tuğbek attı kendini uçuruma. Onu Rostov izledi. Bir kartal gibi süzülerek aşağı doğru inerken, Rostov belki de hayatında ilk kez heyecanlanmıştı. Uçan halı masallarını çok duymuştu. Ama adı üstünde onlar masaldı. Oysa şu an bir halıyla birlikte uçuyorlardı. Fakat uçuşlar kısa sürmüştü. İpleri kesmeye gerek kalmadan önce Hürşah, sonra Tuğbek, ardından da Rostov indi. Suya düşer düşmez hançerleriyle ipleri kesip yüzmeye başladılar. En fazla elli kulaç sonra karaya çıkacaklardı. Tuğbek en öndeydi. Onun bir kulaç sağ gerisinde Rostov, sol gerisinde ise Hürşah yüzüyordu.

Rostov bir ara, "Kutlarım seni," dedi Hürşah'a. "Doğrusu bu kadar beklemiyordum."

Hürşah oldukça mütevazıydı.

"Olması gerekenler oldu, ben sadece vasıtayım," dedi.

Bu sırada Tuğbek, "Yaklaşan bir karartı görüyorum," dedi.

Hürşah o tarafa doğru baktı. Yaklaşık otuz kulaç kadar önlerinde bir timsahın kendilerine doğru yaklaştığını fark ettiler. İlk işleri hançerlerini çekmek oldu. Sağ ellerinde hançerleri, sol ellerinde ise yanlarına aldıkları sopalar vardı. Rostov her şeye rağmen hâlâ şaka yapabiliyordu.

"Bir Cuma şarkısı da buna söyler misin?" dedi Hürşah'a.

Hürşah, "Haklısın galiba," diyerek hançerini dişerinin arasına alıp timsaha doğru yüzmeye başladı. Hayvan ağzını açmış ilerliyordu. İyice yaklaştıktan sonra sol elindeki kalın sopayı timsahın ağzına dikine olarak koyup suya daldı. Hayvan doğal olarak çenesini kapatınca damağına saplanan sopadan kurtulmak için sağa sola çırpınırken Hürşah ve arkadaşları yüzerek karaya çıkmışlardı. Vakit kaybetmeden hızla uzaklaşmaya başladılar. Yaklaşık iki yüz kulaç kadar yürüdükten sonra sık ağaçlı bir koruluğa geldiler. Hem yürüyor hem de elbiselerini çıkarıp sıkarak kurulanmaya çalışıyorlardı. En son çizmelerine dolan suyu boşaltıp çoraplarını kurularken Rostov, "İstesen timsahı kolayca öldürebilecekken neden yapmadın?" dedi.

"Kuluçka mevsimi hayvanları öldürmek doğru değil," dedi Hürşah.

"Seni anlamıyorum, peşine fedailer takıp insanları acımadan öldürtmekte bir an bile tereddüt etmediğin halde sıra değersiz ve zararlı bir sürüngene gelince insafın kabarıyor."

"Hiçbir şey gereksiz değildir Rostov. Cenabı Hakk'ın yarattığı her şeyin bir sebebi ve her sebebin de bir sonucu vardır. İnsanoğlu hangi sebep ve sonucun kesiştiği noktada olduğunu bilmelidir. Bunu bilen çok az sayıda insan, yaratılışın doğasını da bilir. Yaratılışın bilgisi ise insanı Marifetullah'a yaklaştırır.

Ayrıca ben hayvanlara kızmıyorum. Onlar doğasının gerektirdiği gibi davranıyor. Oysa insan öyle mi? Cenabı Hak ona akıl ve özgürlük gibi iki değerli hazine vermiştir.

İyiyi ve kötüyü bilmesine rağmen inadına kötüyü seçer. Bunun içindir ki insanlardan çekindiğim kadar hayvanlardan çekinmem. İnsanları öldürttüğümü söylüyorsun. Bu doğrudur. Ama savaş halinde olduğumuz da doğrudur. Zorlu düşmanlarımız vardır. Her savaşta insanlar ölür. Keşke savaşsız bir dünya yaratabilseydik.

Bu sırada lafa karışan Tuğbek, "İlmi kelamı sonraya bırakın da bundan sonra yapacaklarımızı konuşalım," dedi.

"Haklısın," dedi Hürşah ona bakarak. "Yaklaşık iki saat kadar yürüdükten sonra bir Kıpti köyüne varacağız. Orada dostlarım var. Birer at alıp yola koyuluruz," diyerek yürümeye devam ettiler. Sabaha yaklaşık bir saat kala köye gelip, Hürşah'ın güvenilir bir dostundan üç at alarak yeniden yola koyuldular. Kuzeybatıya doğru dörtnala ilerliyorlardı. Öğleye kadar yol aldıktan sonra Barta Ormanları'na gelince durarak biraz dinlenip yeniden yola koyulurken Tuğbek, "Benim burada sizden ayrılmam gerekiyor dostlar," dedi.

Arkadaşları üzülmüşlerdi.

"Nereye gideceksin?" diye sordu Hürşah.

"Bayat Yaylağı'na."

"Bu çok mu gerekli?"

"Başına yüz bin altın ödül konan biri için sence bu topraklar yeterince güvenli mi?"

"Değil elbette ama Alamut'un kapılarının sana açık olduğunu unutma. Ayrıca bir yardıma ihtiyacın olursa söyle, iki elim kanda olsa yine gelirim,"dedi.

Tuğbek, Rostov'a ve Hürşah'a veda edip kuzeydoğuya giderken Hürşah da Rostov'a, "Seninle konuşacaklarım var. Birkaç gün misafirim ol," dedi.

"Baştan böyle söyleseydin olmaz mıydı sanki?"

"Kaderine merhaba deyip, olmuş bitmişleri hayra yormaya çalış. Senin dediğin gibi olsaydı dostluğumuz belki de bu kadar içten olmayacaktı."

"Bir sorunumuz var ama."

"Hayırdır?"

"Pek değil. Adamlarım birkaç güne kadar fidyeyi kaleye getirirlerse boşuna uçmuş olacağım."

"Sorun dediğin bu mu? Kaleye varınca güvercinlerle haber uçurur, kafileyi durdurup geri gönderirim," deyince Rostov merakla, "Bunu yapabilir misin?" diye sordu.

"Elbette," diye cevapladı Hürşah ve dörtnala yollarına devam ettiler.

BÖLÜM 17

Yolları fazla uzun sayılmazdı. Ama Alamut kuşatma altında olduğu için Rudbar Vadisi'ni değil de batıdaki kayalığı izlemeleri gerekiyordu. Buradaki gizli geçitler hem güvenli hem de vadiye göre daha kestirmeydi.

Durup dinlenmeden öğleye kadar yol aldıktan sonra Sarmal Kayalıklara geldiler. Burası, irili ufaklı çıplak tepeler ve yalçın kayalarla kaplıydı. Sıra tepeciklerin bazıları örülmüş kadın saçına benzediğinden buraya Sarmal Kayalıklar diyorlardı. Yaklaşık bir saat kadar yol aldıktan sonra yüksekliği bin kulaca yaklaşan sıra dağların eteğine geldiler. Burası kesinlikle ulaşıma müsait değildi. Bırakın atla gitmeyi, yayan bile aşılması güçtü. Sıradağların eteğine ulaştıklarında atlarından indiler. Etrafta ürpertici bir sessizlik vardı. Hürşah, yerden bir taş alarak karşısındaki büyük bir kayaya kesik kesik üç kez vurdu. Çıkan ses kayalıkta yankılanırken eni üç boyu beş kulaca yaklaşan yekpare bir kayanın kapı gibi yana açıldığını gördüler. Atların yularından tutup içeri girdiler. Burası iki kişinin yan yana rahatça yürüyebileceği genişlikte bir mağaraydı. Beşer kulaç arayla duvarlara asılmış fenerler etrafı aydınlatıyordu. Rostov, gördüklerine şaşırmıştı. Hele büyük kayayı kapı gibi açıp kapayan çelik düzenekteki ustalığa hayran kalmıştı.

"Burayı sen mi yaptırdın?" diye sordu Hürşah'a dönerek.

"Hayır," dedi Hürşah. "Dedem yaptırdı."

"Kapıdaki çelik işçiliğini çok beğendim. Uygur ustalarının marifetine benziyor."

"Doğru, onlar yaptı zaten. Bu konuda çok iyiler."

"Peki, deden kapıların yapılmasından sonra ustaları öldürttü mü?" diye sordu. Hürşah şaşırmıştı. Böyle bir soru beklemiyordu.

"Neden öldürtsün ki?" dedi şaşkınlıkla.

"Geçitlerin yerlerini kimseye söylemesinler diye."

"Buna gerek yok ki, onların hepsi davamıza yakınlık duyan insanlardı. Ser verip sır vermezlerdi."

Hem konuşuyor hem de yürümeye devam ediyorlardı. İki yüz adım kadar ilerledikten sonra çıkışa geldiklerinde vakit ikindiye yaklaşmıştı. Yüz adım kadar önlerinde iki dağ sırası arasında derin ve ancak iki atlının yan yana yürüyebileceği dar bir geçit vardı. Buraya inerek atlarına binip ağır ağır ilerlemeye başladılar. Kaç saat yol aldıklarını tam olarak bilmiyorlardı. İkindi, kaşla göz arasında gelip geçmiş, akşam yaklaşmıştı. Dar geçidin sonuna geldiklerinde önlerine alçak tepeler ve derin çukurlarla kaplı engebeli bir arazi çıktı. Bir süre sağ yanlarındaki keçi yolunu izledikten sonra ufukta görkemli Alamut Kalesi belirdi. Kuleleri ve mazgallarıyla gökleri delercesine yükseliyordu. Batan güneşin kızıllığına gömülmüş gibiydi. Kaleye doğru yükselerek ilerleyen keçi yolunun sonunda kalenin surlarına yaklaştılar. Surlarla aralarında en az yirmi adım uzunluğunda bir uçurum vardı. Nöbetçiler surlardan kendilerini görmüşlerdi. Hürşah atını durdurdu.

"Niye durduk?" diye sordu Rostov merakla.

"Karşıya geçeceğiz."

"Nasıl?"

"Bekle görürsün."

Tam bu sırada iki çeliğin sürtünmesini andıran bir ses duydular. Çok geçmeden surun beş adım eninde ince uzun bir kısmı sessizce yukarıdan aşağıya doğru bir kapı gibi açı-

lıp yavaşça inerek surla uçurum arasında bir köprü oluşturdu. Hürşah ve arkadaşı köprüden içeri girince kapı aynı şekilde yeniden kapandı. Birer manga asker, kapının her iki yanında nöbet tutuyordu. İki yüz adım kadar ilerledikten sonra atlarından indiler. Seyisler atları alırken Hürşah kendisini karşılayan nöbetçi amirine emredici bir sesle, "Muzaffer!" diye seslendi.

Uzun boylu, iri yarı, tepeden tırnağa zırhlı nöbetçi amiri koşarak gelip efendisini selamladıktan sonra saygıyla, "Buyurun Seyyidina," dedi.

Hürşah, "Kuşçu başını hemen bana gönder," diyerek arkadaşıyla birlikte yürümeye devam etti. İnce sütunların desteklediği revaklı ve kubbeli bir binanın önüne gelince mermer işlemeli düz bir kapıdan içeri girdiler. Burası bol pencereli, ferah bir yerdi. Zemin boydan boya kırmızı halılarla kaplıydı. Tüm perdeler ipektendi. Dört duvarda dörderden on altı gümüş şamdan bulunuyordu. Girişte mobilya yoktu ama her köşede en az iki kulaç uzunluğundaki Çin vazolarında, tavana kadar yükselen çiçekler vardı. Gerek tavan, gerekse duvarlar, altın ve gümüş yaldızla tezyin edilmişlerdi.

Abanoz ağacından yapılmış sedef kakmalı süslü bir kapıdan içeri girdiler. Burası Hürşah'ın çalışma odasıydı. Eni on, boyu yirmi adımı bulan oda boydan boya Semerkant halısıyla kaplanmıştı. Tüm yaygı ve perdeler ipektendi. Altın yaldızla tezyin edilmiş tavanda iki yüz mumluk som altından bir orta avize ve dört tane de ellişer mumluk köşe avizeler vardı. Odanın, girişten itibaren sağında kitap dolu raflar ve önünde on oturaklı, ince uzun bir masa ile sol bitişiğindeki duvarda ise yerden bir adım yüksekliğinde ve üç adım eninde sekiler bulunuyordu. Sekilerin üstüne çapı on, yüksekliği iki karış sedef kaplamalı ahşap sofralar konmuştu. Masanın etrafındaki sıralara geçip otururken Hürşah

raflardan birer kâğıt ve kalem getirip Rostov'un önüne koydu.

"Biraz sonra kuşları uçuracağız, adamlarına gerekli talimatı ver. Bizimkiler onları durdurup geri göndermeye çalışacaklar," dedi.

Rostov, bu gizemli dostuna minnet ve şükranla bakarken mektubu yazıp ona verdi. Hürşah, mektubu masadaki mumlardan birine tutarak kurutup sekize katladıktan sonra masaya bıraktı. Daha sonra düz beyaz bir kâğıdı alıp "Bu da benim mektubum," diyerek onu da aynı şekilde katlayıp diğer mektubun yanına koydu. Bu sırada Muzaffer içeri girerek efendisini saygı ile selamladı.

"Kuşçubaşı geldi Seyyidina. Huzurunuza girmek için emrinizi bekliyor."

"İçeri alın," dedi Hürşah.

Orta boylu, sağlam yapılı kuşçubaşı, "Beni emretmişsiniz Seyyidina," diyerek içeri girdi.

"Bu mektupları al ve kuşları hemen uçur."

Kuşçubaşı, "Başüstüne," diyerek odadan ayrılırken Rostov, "Sizin mektubunuz boş bir kâğıttı. Bu özel bir işaret miydi?" diye sordu.

"Hayır," dedi Hürşah. "Normal yazı vardı."

"Ama ben görmedim."

"Görmedin değil, göremedin. Şimdi sen göremiyorsun diye var olan bir şeyi yok mu sayacağız?"

Rostov şaşkındı.

"Yine de görmediğim ve dokunamadığım şeyleri var, saymak bana zor geliyor."

"Bence, varlığa yok demen senin düşünce tarzından kaynaklanıyor."

"Nasıl yani?"

"Bundan fersahlarca ötede, kara topraktaki kara karıncayı göremiyorsun diye yok mu sayalım onu."

"İyi de bunun bizim örneğimizle ilgisi yok. Senin boş kâğıdı katlayıp kuşçubaşına verdiğini gözlerimle gördüm. Şimdi sen o kâğıtta yazı olduğunu söylüyorsun, buna inanmam için bana bir neden söyleyebilir misin?"

Hürşah masanın üstünden aldığı bir kâğıdı Rostov'a uzattı.

"Al bak."

Rostov kâğıda dikkatle bakarken, "Oradaki yazıyı görebiliyor musun?" dedi Hürşah.

"Burada yazı yok ki," dedi Rostov gülümseyerek.

Hürşah kendinden emin bir sesle, "Aslında var ama sen göremiyorsun," deyince Rostov, "Sen görebiliyor musun?" diye sordu.

"Ben de göremiyorum ama onu görünür kılmak mümkün," diyerek Rostov'dan kâğıdı alıp yanan muma biraz yaklaştırdıktan sonra yeniden ona uzattı. Rostov şaşkınlıktan neredeyse küçük dilini yutacaktı. Kâğıt yazı ile doluydu. Kâğıda uzun uzun baktıktan sonra, "Bu büyü müdür, keramet midir yoksa mucize mi, nedir Allah aşkına?" dedi.

"Hiçbiri, bu bir simya ilmidir. Ben de simyacıyım, hepsi bu kadar. Biraz eğitimini alan herkes bunu rahatça yapabilir. İçine özel eczalar konmuş bazı mürekkeplerle yazılan yazılar, kuruduktan sonra görülmez ama sıcağa tutunca yazı ortaya çıkar. Örneğin limon suyu ile yazılan yazı kuruduktan sonra görünmez. Isıya yaklaştırınca her şey ortaya çıkar. Biz mektuplarımızı düşmanlarımız okumasın diye böyle yazarız."

"Bu nasıl oluyor?"

"Ne nasıl oluyor?"

"Bazı mürekkepler neden görünürlük ya da görünmezlik sağlayabiliyor?"

Hürşah güldü.

"Taş niçin sert? Pamuk niçin yumuşak? gibi bir soru bu. Tüm bunlar ilahi irade yasalarına tabidir. Bu yasalar neden böyledir dersen, ilahi murat öyle derim."

"İlim önemli değil mi?"

"Allah daha önemlidir. Unutma ki bütün ilimler Cenabı Hakk'ın bir tecellisidir. O irade ettiği için vardır. Allah'sız bir ilmin ne başarı şansı var ne de yararı.

İlerleyen zamanlarda insanlar ilahi irade yasalarını daha yakından tanıyacaklar, tanıdıkları ölçüde de bugünün birçok sorunu o zaman sorun olmaktan çıkacaktır."

"Bu sözlerin, ne yaparsak yapalım bazı şeylerin bilinmeyeceği anlamına mı geliyor?"

"Tam olarak değil. Bazı şeylerin bilinmesi zamanın aklı ve ruhu ile ilgilidir. Unutma ki zaman da sürekli gelişip ilerlemektedir. Bilinenlerin giderek çoğalması bu gelişmeyle ilgilidir."

"Akla ve zamana rağmen sınırsız bilgilenmek mümkün değil mi demek istiyorsun?"

"Sınırsız bilgiden kastın mutlak bilgi ise dediğin doğru. Bunun için zamansızlığın ve mekânsızlığın bilgisini yakalamak lazım. İstersen buna öte diyelim, akıl sizi ötelere taşıyamaz. Burası sezgilerin, ilhamların, vahilerin ve aşkın dünyasıdır. Bu dünya ancak, güçlü bir inanç ve aşk dolu bir kalple fethedilebilir. Bunun yolu da zikirdir, semahtır, riyazettir. Tüm bunları öğrenmek için de ilk adım doğru kılavuzu seçmektir."

Hürşah'ın sözlerini ilgiyle dinleyen Rostov, "Eğer senin yanında fazla kalırsam ticareti bırakmam gerekecek," dedi.

"Fena mı olur, bizim dailerimizden biri olursun," dedi Hürşah.

Bu söze ikisi de gülerken Rostov, "Zamanı ve öteleri bir yana bırakalım da beni buraya niye getirdin, onu konuşalım istersen," diyerek konuyu değiştirmek istedi.

"Haklısın, ben de onu söylemek istiyordum ama muhabbete dalıp esas konudan uzaklaştık. Asıl maksadım seninle gizli bir anlaşma yapmaktır. Sizi bunun için davet ettim," deyince, Rostov anlamlı anlamlı gülümsedi.

"Davet mi?"

Hürşah, onun ne demek istediğini anlamıştı.

"Davet şeklimden dolayı binlerce kez özür dilerim. Allah bilir ya öyle olmasını istememiştim."

"Önemli değil," dedi Rostov. "Asıl şu sır görüşmeyi merak ediyorum."

Hürşah biraz düşünür gibi yapıp sonra ağır ağır anlatmaya başladı.

"Hülagu'nun, uluslararası yollarda bize ait malların nakliyatına yasak koyduğunu biliyor olmalısın."

"Farkındayım. Hülagu bu kararı alınca oradaydım. Belki inanmayacaksın ama engel olmaya çalıştım."

"Bunu duymuştum. Senin engel olmak istediğini ve kararın Kumandan Ketboğa'nın önerisiyle çıktığını söylediler bana."

"Casusların iyi çalışıyor," dedi Rostov gülümseyerek.

"Hepsi işinin ehlidir," dedi Hürşah gururla ve anlatmaya devam etti.

"Bildiğin gibi bize ait malların alımını, satımını ve nakliyatını yapanlar acımasızca öldürülüyor. Biz de misilleme olarak Moğol ordu birliklerine vur-kaç saldırıları düzenlediğimiz gibi Güney İran ve Suriye yollarını kullanan kervanlara da saldırılar düzenliyoruz. Sen, deniz yolunu kullandığın için fazla zararın olmadı. Yalnızca yolun uzadı. Şimdi, eğer kabul edersen senden ricam bize ulaşması gereken malların temininde aracılık etmendir."

Rostov, onu uzun uzun süzdü. Ciddi bir ses tonuyla, "Beni ucunda yüzde yüz ölüm olan bir anlaşmaya zorladığının farkında mısın?" dedi.

"Evet."

"Peki, neden ben?"

"Çünkü Moğollar sana güveniyor."

"Size mal taşıdığımız duyulursa, bu benim sonum olur."

"Bize mal taşıdığını kimsenin ruhu bile duymayacak."

"Bunu nasıl yapacaksın?"

"Seninle biz hiçbir zaman görüşmeyeceğiz. Bizim adımıza getirdiğin malları Yemenli bir Arap'a satıp paranı alacaksın. Belki merak etmişsindir, bu Arap'ın, İsmailî inancıyla hiçbir ilgisi yoktur."

"Peki, sonra?"

"Malı alan Arap, Bahreyn'de iş yapan iki Hıristiyan tacire satacak. Bizimkiler de onlardan satın alacaklar. Ayrıca Bahreyn de, Yemen de Moğol etkinliğinden uzaktır. Aklına yattı mı?"

"Aldığın önlemler tehlikeyi büyük ölçüde azaltıyor ama sıfırlamıyor."

"Dünyanın hiçbir yerinde sıfır tehlike olmaz Rostov. Tehlikenin yüzde beşlere düştüğünü biliyorsun. Buna karşılık bir de kazancını düşünsene."

"Kazancım ne olacak?"

"Bize gelecek malları, Yemen'de normal piyasa fiyatlarının yüzde on fazlasına satacaksın. Ayrıca Suriye ve İran yollarını korkusuzca kullanacaksın ve sana ait kervanlara saldırılmayacak. Sence bunlar yetmez mi?"

Rostov biraz düşündükten sonra, "Bize ait kervanlara saldırmazsan eğer, bu bazılarının kafasında kuşku yaratabilir. Siz yine bize saldırın saldırmasına ama fazla zarar vermeyin. Vereceğimiz cüzi bir hediyeyle fedaileriniz peşimizi bıraksınlar. Ayrıca adamlarınızın, yalancıktan da olsa bize verdikleri zararları ve aldıkları hediyeleri hesabınızdan düşerim," dedi.

"Bana uyar," dedi Hürşah hiç düşünmeden.

Rostov, "Bana da uyar," deyince Allah hayırlı etsin, diyerek el sıkışıp anlaştılar.

Bu sırada oda hizmetlileri içeri girip, sekideki sofralardan birini hazırladılar. Birbirinden nefis yemeklerin, tatlıların ve şerbetlerin yer aldığı sofrada karınlarını doyurup, sağdan soldan söz ederken Rostov laf arasında, "Hürşah, Alamut denince herkes farklı şeyler söylediği gibi, birinin söylediğini diğeri pek tutmuyor. Bu belirsizlik ve karmaşa sizden kaynaklanan ve size yarayan bir gereklilik mi?" diye sordu.

"Çoğu bizden kaynaklanmaz ama bu karmaşanın bize yaradığı bir gerçek," dedi Hürşah.

"Buna neden gerek duyuyorsunuz?"

"Biz sayıca az ama zorlu düşmanları olan bir toplumuz. Gizlilik bizim hem savunma hem saldırı silahımızdır. Buna şaşırmamak gerekir."

"Haklısın şaşırmamak gerekir ama gene de şaşırtıcı bir durum."

Hürşah bardağındaki şerbetten bir yudum alırken, "Senin hayatında pek şeffaf sayılmaz." dedi Rostov'a.

"Neden?" diye sordu Rostov merakla.

"Kavmin, dini inancın, evin barkın, çoluk çocuğun hakkında herkes farklı şeyler söylüyor. Biz, bazıları kabul etmese de kendi çapımızda bir devletiz. Başkanımız, egemenlik alanımız ve ordumuz vardır. Gizlilik bize uyar. Ama sen tek başına bir şahıssın, hayatınla ilgili bu kadar gizlilik niye?"

Rostov bir süre düşünüp arkadaşına, "Söylediğin gibi ben tek başına bir şahısım ama servetim birçok devletten fazladır. Günümüzde servetin hem dost hem düşman olduğunu bilmiyor olamazsın. Tıpkı sizin gibi gizlilik benim de hem saldırı hem de savunma silahımdır," dedikten sonra, "Bir şeyi merak ediyorum," dedi.

"Neyi?" diye sordu Hürşah.

"Hana gönderdiğin fedailer benim için mi gelmişlerdi yoksa Cormagon için mi?"

"O Cormagon içindi ama yanlışlıkla sana denk geldi, bunun için özür dilerim," dedi Hürşah.

"Bu güzel"

"Güzel olan ne?"

"Birbirimizi anlamamız."

"Bir şey soracağım," dedi Rostov.

"Neyi?" diye sordu Hürşah merakla.

"Birçokları gibi senin de hakkımda araştırma yaptırdığını duydum, doğru mu?"

"Evet."

"Buna neden gerek duydun?"

"Krallara borç verecek kadar zengin birini tanımanın yararlı olabileceğini düşündüm."

"Bir şey bulabildin mi bari?"

"Bazı ufak ayrıntılar dışında fazla bir şey öğrenemedik."

"Ne gibi şeyler öğrendiğinizi sorabilir miyim?"

"Doğruluğundan emin olmadığım bazı bilgilere göre annen Rus değil. Dayılarınla birlikte Ortodoks kilisesinin Hıristiyanlık'a kazandırdığı Kıpçak Türklerinden, baban ise yirmi yaşında Musevilik'i benimsemiş bir Hazaryalıdır. Sözün kısası sen Türk kavmindensin. Dinî inancına gelince, annen Hıristiyan, baban Musevi olmasına rağmen sen her ikisine de uzaksın. Daha çok Budizm'e yakın hissediyorsun kendini. Kuçalı Buda Rahibi Harişi'den etkilendiğin söyleniyor. Servetinin miktarını kimse bilmiyor. Paranın kıymetini bilen ender tacirlerden birisin. Birçok beyi, hanı ve şahı kolayca kontrol edebiliyorsun. Şah değilsin ama şahları kontrol edecek kadar güçlüsün. Moğolların kahredici gücünün farkındasın, bizim de sıradan bir teşkilat olmadığımızı biliyorsun. Bu nedenle ne şiş yansın ne kebap misali taraflar ara-

sında başarılı bir denge kurmuşsun. Bu başarından dolayı seni kutlarım," dedi.

"Hepsi bu kadar mı?" diye sordu Rostov.

"Maalesef. Üstelik bunların doğruluğundan da emin değilim. Anlattıklarım da hata var mıydı?"

"Bazıları doğruydu," deyince Hürşah gülümsedi.

"Buna şaşırmadım. Şahsi sırlarını daha fazla kurcalamak istemiyorum. Bu nedenle sözünü ettiğin o bazılarını sormayacağım."

Rostov önündeki şerbetten birkaç yudum aldıktan sonra, "Ben büyük deden Hasan Sabbah'ı merak ediyorum," dedi.

"Hasan Sabbah'ı mı?"

"Evet."

"Onun hakkında ne biliyorsun?"

"Bilge ve teşkilatçı biri olduğunu duymuştum."

"Doğru duymuşsun, vaktin olsaydı dedemin kütüphanesinde kendi el yazısı ile kaleme aldığı anılarını okumanı isterdim."

"Bunu ben de çok isterdim ama ne yazık ki o kadar vaktim yok. Senden rica etsem bana kısaca anlatır mısın?"

"Tabii," dedi Hürşah ve yavaş yavaş anlatmaya başladı.

Akşamın ilk saatleriydi. Avizeler atlas kubbede yıldız gibi parlarken şömine ise içten içe yanıyordu. Odunlar ateşten çubuklara dönüşmüştü. İçeride tatlı bir sıcaklık vardı. Hürşah şöminedeki alevlere uzun uzun bakarken sırtını geriye yaslamıştı. Geçmişi hatırlar gibi bir hayli durup düşündü ve ağır ağır anlatmaya başladı.

BÖLÜM 18

"Hasan Sabbah, Tus'ta doğdu. Çocukluğunun ilk yıllarında bir hayli göç ettiler. Önce Kûfe'ye sonra Kum'a gidip bir süre orada kaldılar. Halk arasında evliyalar kenti diyorlardı Kum'a. Kentte çok yatır vardı. Çocukluğu bu manevi ortamda geçti. İleri derecede zeki bir çocuktu. Altı yaşına geldiğinde, akranları ile oyun oynaması gerekirken, âlimlerin sohbetlerine katılmayı tercih etti. Babası yetkin bir din âlimiydi. Nakli bilgileri ondan alırken akli bilgileri öğrenmek için bazı hocaların derslerine devam etti. Babası, Kum'daki eğitimin oğlunun yetişmesinde yetersiz kaldığını görünce onu Ezher'e gönderdi. Ezher, İslam dünyasının en gelişmiş eğitim kurumlarından biriydi. Yedi yaşında Ezher'e girerek on yedi yaşında bitirip çıkmak herkesin harcı değildi. Teşkilatçılığı, ikna yeteneği, etkili konuşması ve parlak zekâsıyla kısa zamanda sivrilerek devrinin sayılı âlimleri arasına katıldı.

Yaşı ilerledikçe çevresine ve dünyaya bakışı da değişiyordu. Normalde on iki imam şiasının içtihatlarına tabi idi. Fakat Ezher de okurken tanıştığı Emire Zerrap isimli bir dervişin telkinleri ile İsmailî yolunu seçmişti."

"On İki İmam Şiası ile İsmailî anlayışı arasında belirgin bir fark var mı?" diye sordu Rostov.

"Çok değil, On İki İmam şiası, Hz. Ali soyundan gelen on iki imamın meşru imamlar olduklarına inanırlar. İsmailî anlayışında ise imam on iki değil, yedi tanedir. Altıncı imam Caferi Sadık'ın büyük oğlu İsmail, son imamdır."

"Hepsi bu kadar mı?"

"Evet, bu kadar."

"Teşekkür ederim devam edebilirsin," deyince Hürşah kaldığı yerden devam etti.

"Hasan, Ezher'i bitirdikten sonra Rey'e döndü. Bu arada ailesi de Kum'dan ayrılarak Rey'e gelmişti. Zayıf, uzun boylu, uzun saçlı bir gençti. Düzgün kaşları, uzun kirpikleri ve simsiyah iri gözleri vardı. Bakışları ve sözleri etkileyiciydi. Herhangi bir konuda onu dinleyip de ikna olmamak mümkün değildi.

Rey'e dönüşünün ilk haftasında ateşli bir hastalığa yakalanıp aylarca yataktan kalkamadı. Bu süre içinde derin tefekküre dalıp çevresini ve bildiklerini yeniden gözden geçirdi. Allah'ın inayetiyle şifa bulup iyileştikten sonra inanç dünyasında da önemli değişiklikler olmuş, Emire Zerrap'ın telkin ettiği İsmailî anlayışını iyice içselleştirmişti.

Ayrıca tıp, kimya ve astronomi gibi döneminin bütün bilgilerini öğrenmişti. Okumayı çok severdi. Daha şimdiden evinde iki bine yakın kitabı vardı. O kadar kitap Rey'deki medreselerin çoğunda yoktu. Dünya çapında bir kütüphane kurmak en büyük arzusuydu.

Hastalıktan kalktıktan sonra ders vermesi için medresede bir oda verilmişti kendisine. Burada kelam, hukuk ve tasavvuf konulu sohbet oturumları yapardı. Etkili sözleri, mantıklı konuşması ve çarpıcı örnekleriyle dinleyenlerin birçok sorunlarını çözer, onları rahatlatırdı.

Bu yıllarda Rey kenti Büyük Selçuklu Devleti'nin başkentiydi. Selçuklular dinin Abbasi yorumunu temsil ettiklerinden İsmailî anlayışını kendileri için tehlikeli bulunuyorlardı. Vezir Nizamülmülk, Ezher'e karşı Nizamiye Medresesi'ni yaptırmıştı. Her iki okul da çağının en ileri eğitim kurumlarıydı. Siyasette Selçuklu-İsmailî çekişmesinin eğitimdeki ayakları, Nizamiye ve Ezher'di.

Her şeye rağmen Hasan Sabbah'ın ders halkası giderek büyüyordu. İnsanların düşüncelerini okumada hüner sahibiydi."

Rostov'un ilgisi giderek artmıştı.

"Düşünce okumayı okulda mı öğrenmişti?" diye sordu.

"Bu yetenek onda doğuştan vardı. Ama böyle bir yeteneği çalışarak kazanmak da mümkün, bu konuda Hintli hocalar çok hünerlidir."

"Böyle bir yetenek sende de var mıdır?"

"Bizim ailenin çoğunda vardır."

"Ya sende?

"Evet."

"İstediğin anda insanların kafasından geçenleri okuyabilir misin?"

"İstediğin zaman konuşursun, yersin, içersin ama istediğin zaman birinin beynine ve ruhuna giremezsin. Bunun için ruhun da beynin de hazır olması gerekir. Bu, yalnız düşünceyi okuyacak için değil, düşüncesi okunacak için de geçerlidir."

"Bu okuma işinde bütün sorumluluk beyinde midir?" diye sordu Rostov.

"Hayır, beynin gücü sınırlıdır. O, ruhun kullandığı bir araçtır sadece."

"İnsanın beynini okuyan biri gerektiğinde onları yönlendirebilir mi?"

"Gerekli nazari ve ameli eğitimi almışsa evet," dedi Hürşah.

"Böylesi müthiş bir güce ve ilme sahip olan birinin o nispette sorumluluğu da olması gerekmez mi?"

"Ona kimsenin itiraz ettiği yok zaten."

"Sence ilim sahipleri sorumluluklarını yerine getirebiliyorlar mı?"

"Keşke getirebilseler. Eğer âlimler, ilimlerinin zekâtını verebilseler birçok şey sorun olmaktan çıkar."

"Bu son sözlerini beğendim."

"Diğerlerini beğenmedin mi?"

"Beğendim beğenmesine ama sonuncusu daha çok hoşuma gitti."

"Soracağın başka bir şey yoksa kaldığımız yerden devam edelim," dedi Hürşah.

"Tabii, buyurun."

Hasan Sabbah, medresedeki odasında hem oturak sohbetlerini sürdürüyor, hem de İsmailî anlayışını tebliğ ediyordu. İkna yeteneği sayesinde mezhebine katılımlar gün geçtikçe artıyordu. İsmini Rey'de duymayan kalmamıştı. Başvezir Nizamülmülk onun ve İsmailî mezhebindeki gelişmenin ileride tehlike yaratacağını düşünüp kaygılanıyordu. Şimdilik kendisini tutuklatacak bir suçu da yoktu. Her günkü ders halkasına katılan sarayın muhbirleri, Başvezir'e düzenli rapor veriyordu.

Bir cuma akşamı sohbet sırasında temiz giysili iki kişi içeri girerek selam verdikten sonra, bağdaş kurup halkanın uygun bir yerine oturdular. Yabancıların kılık ve kıyafetleri tacire benziyordu. Biri yaşlı, diğeri ise gençti.

Sohbet; vefa, dost ve aşk üçgeninde dönüp duruyordu. Herkes istediğini soruyor, Hoca da hepsine makul ve mantıklı cevaplar veriyordu.

Yeni gelenlerden uzun boylu, ak saçlı, ak giysili, yaşlı ve temiz bakışlı olanı tok bir sesle, "Saygıdeğer Hocam, izniniz olursa bir sualim var," dedi.

"Buyurun," dedi Hoca gülümseyerek.

"Aşkın tanımını yapabilir misiniz?"

"Daha önce yapılmış bir tanım duydunuz mu?"

"Evet."

"Onlar sizi tatmin etmedi mi?"

"Keşke etseydi."

"Aşk, dostun kalbe düşürdüğü bir ateştir," deyince yabancı, "Dost ateşi sizi yakarsa ne yaparsınız?" diye başka bir soru sordu.

"Muradıma kavuşmuş sayarım kendimi."

"Muradınız ne ki?"

"Dost ateşine yanmak."

Yabancı sağ elini göğsüne koyup Hoca'yı selamlarken orta boylu, güleç yüzlü, kısa sakallı arkadaşı, "Benim de bir sorum var Hocam,"dedi.

"Buyurun sizi dinliyorum," dedi Hoca.

"Dost, dostundan vefa beklemeli mi?"

"Vefa dostluğun dışındaki bir şey değil ki beklesin. O, dostlukla birlikte vardır. Dost, dost olduğu için dostluk gösterir dostuna. Dost bildiklerimiz, dostluğu bir iyiliğin diyeti olarak görürlerse ortada kalan dostluk olmaz."

"Dostluk bir gereklilik mi?"

"Hayır, öyle olsaydı herkesin dostu olurdu. Dostluk bir lütuftur."

"Kimin kime lütfu?"

"Dostun dosta."

"Dostu nasıl tanırsın?"

"Gözlerindeki parıltıdan."

"Ya parıltı yoksa?"

"Sende varsa, görürsün."

"Son bir sorum daha var," dedi yabancı biraz düşündükten sonra.

"Buyurun."

"Sultanların da dostu olur mu?"

"Olabilir."

"Neden ihtimalli konuştunuz?"

"Çünkü sultanların ve vezirlerin o kadar sahte dostu var ki gerçeğini tanımak hüner ister."

"Haklısınız, sultanlar ve vezirleri, eğriyi doğrudan, iyiyi kötüden ayırabilecek yeterlilikte olmalı," dedi yabancı. Baş-

ka da soru sormadılar. Bir süre oturduktan sonra da Hoca'yı selamlayarak oradan ayrıldılar. Yabancılar gittikten sonra halkadan biri,

"Hocam, bunların Başvezir Nizamülmülk ve Şair Ömer Hayyam olduğunu biliyor muydunuz?" diye sorunca, "Biliyordum," dedi Hoca.

Hasan Sabbah, oturak derslerini aralıksız sürdürürken tebliğ ve tanıtımdan da geri durmuyordu. Gün geçtikçe ismi de yaşı gibi büyüyordu.

Rey'de, İsmailî yoluna kazandıkları ise sayılmayacak kadar çoktu. Bu gelişmelerden Başvezir Nizamülmülk çok rahatsızdı. Şeyh'in masum gibi görünen taraftarları, günün birinde silaha sarılıp karşısına dikilirse, olacakları düşünmek bile istemiyordu. Müstakbel tehlikeyi önlemek için en emin ve en kestirme yol güç kullanmaktı. Bunun için ya Şeyh'in açık vermesini bekleyecek ya da onu açık vermeye zorlayacaktı. Yoksa yılan büyüyüp ejderha olur, o zaman da iş işten geçerdi.

Öyle bir plan yapmalıydı ki bundan halk da, ordu da fazla zarar görmemeliydi. Savaş iyi bir şey değildi kuşkusuz. Ama gelecekte çıkması muhtemel büyük savaşları önlemek için bazen küçük muharebelere ihtiyaç vardı. Böyle bir ihtiyacın elzem olması durumunda da yapılacak fazla bir şey yoktu.

Başvezir, derin düşüncelere dalıp gitmişken bir an kalbinin daraldığını hissetti. Oturduğu yerden kalkıp birkaç kez ileri geri dolaştıktan sonra, "Abdullah!" diyerek kapıcı başını çağırdı.

Abdullah anında içeri girip, "Buyurun efendim," dedi.

"Bana Ömer'i Hayyam'ı çağır," dedi.

Ömer Hayyam, bir çadırcının oğluydu. Güçlü bir şair olmasının yanında matematik ve astronomi bilgisi de çok derindi. Celali takvimini Sultan Melikşah adına o hazırlamıştı. Samimi ve dost canlısı idi. Dostlukları uzun yıllar ön-

cesine dayanıyordu. Bir dönem, zamanın büyük âlimlerinden Abdullatif El Lubad'ın derslerine birlikte devam etmişlerdi.

Ömer'in yanında kendisini çok rahat hissediyordu. Onun okuduğu, bazen güldüren, bazen düşündüren rubailerini yine onun sesinden dinlemeyi severdi.

Bir ara Lubad Hoca'yı hatırladı. Yıllar önceydi. Onun mantık ve hukuk derslerini izlemek için kalkıp Belh'e gitmişti. Hoca'nın dizinin dibinden ayrılmayan güzel sesli, dost bakışlı genç Ömer'den başkası değildi. Aralarındaki yaş farkına rağmen onunla çok iyi anlaştılar. Ömer, yaşına göre hem çok zeki hem de çok olgundu. Matematikte olağanüstü yetenekleri vardı. Şairlik dersen kimseden bir şey öğrenmemişti. Anasından şair doğmuştu. Kelimeler, heceler ve imgeler onun dilinde raks edip uçuşuyorlardı sanki.

Lubad Hoca'nın medresesinde iki yıl kaldıktan sonra ayrılma vakti gelip çattı. Hocasına ve arkadaşlarına veda edip ayrılırken Ömer arkadaşını uğurlamak için kervan yoluna kadar onunla geldi.

Yolda hem yürüyüp hem konuşuyorlardı.

Ömer bir ara, "Nereye gideceksin?" diye sordu.

"Kaderimin belirlediği yere."

"Yine de aklında bir yerler olmalı," dedi Ömer.

"Bağdat ya da Rey olabilir," dedi Nizamülmülk.

"Sen iyi bir yönetici ve hukukçusun. Çok geçmeden bey ve şah saraylarında kendine layık bir iş bulacağından eminim."

"Sen daha kalacak mısın Hoca'nın yanında?"

"Astronomiden noksanlarım var. Seneye kısmet olursa ben de ayrılırım."

"Ayrılınca ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Herhalde senin gibi iş ararım kendime."

"Bak ne diyeceğim? Hangimiz iyi bir işe girerse diğerine yardım etsin."

"Söz mü?"

"Söz."

Kaderin insana neler hazırlayacağı belli olmaz derler. O günden sonra aradan iki yıl geçti. Selçuklu'nun başveziriydi. Dünyanın neredeyse yarısına yakınını yöneten bir devletin ikinci adamı olmuştu.

Bir gün kapıcı başı huzuruna çıkıp, "Sizi ziyaret etmek isteyen bir derviş var efendim," dedi.

"İçeri alın," deyince kapıcı başının kendisini selamlayıp çıkmasıyla dervişin içeri girmesi bir oldu.

Şaşırmıştı. Gelen Ömer Hayyam'dan başkası değildi. Biraz kilo almış, boyu da uzamıştı. Uzun kumral saçları omuzlarına dökülüyordu. Ela gözlü, kaytan bıyıklı, kısa sakallı bir gençti. "Ömer" diyerek sarılıp hasret giderdikten sonra, "Bu vakte kadar nerelerdeydin?" diye sordu.

"Şurada burada," diye cevap verdi Ömer.

Gülümseyerek sesini alçaltıp, "Bir işin var mı?" dedi.

"Hayır."

"Artık bir işin var," diyerek onun koluna girip konukevine doğru yürümüşlerdi.

Anılarına dalıp gitmişken kapıcı başı huzuruna çıkıp, "Ömer Hayyam geldiler efendim," dedi.

"İçeri alın."

Kapıcı başı selam verip ayrılırken, Ömer Hayyam da içeri girmişti.

"İyi günler efendim," dedi.

"İyi günler Ömer. Şöyle otur," diyerek karşısındaki sedirde ona yer gösterdi.

Ömer sedire geçip otururken efendisinin yüzündeki yorgunluk bulutlarını hemen fark etti.

"Bir sorun mu var efendim?"

"Bir değil, birçok sorun var," dedi Nizamülmülk.

"Sizi bu kadar üzen nedir?"

Bu vefalı dostuna uzun uzun bakan başvezir, "Hasan Sabbah'ı nasıl buluyorsun?" dedi.

Ömer Hayyam onun endişelerini bildiğinden bu soruya şaşırmadı.

"Aşk ve dostluk hakkındaki fikirlerini beğendim," dedi.

"Haklısın, ben de beğendim."

"Onun bir süre Lubad Hoca'dan hukuk dersi aldığını duydum."

"Ya öyle mi? Bak bunu bilmiyordum."

"Bizden önce miymiş yoksa sonra mı?"

"Bizden önceymiş. Bir yıl kadar Hoca'nın yanında kalmış."

"Bunu sana kim söyledi?"

"Müslim Deylemi'den duydum."

"Deylemi'den duymuşsan o zaman doğrudur."

"Lübad Hoca ne durumdadır acaba?" dedi Ömer Hayyam.

"Çok yaşlandığını söylüyorlar. Dergâhına yetecek bir gelir bağlattım," dedi Nizamülmülk.

"Çok iyi yapmışsınız efendim."

Başvezir, Hasan Sabbah'ın ve taraftarlarının giderek büyümesini bir türlü unutamıyordu. Ömer Hayyam'a, "Hasan Sabbah hakkındaki ilk intiban ne oldu?" diye sordu.

"Keskin bir zekâya ve müthiş bir ikna yeteneğine sahip," dedi Ömer.

"Lubad Hoca'dan mantık ve hukuk usulü öğrendiği de belli oluyor."

"Aynen öyle efendim."

"Geçen gün halkasına katılırken bizi tanıdı mı dersin?" diye sordu Başvezir.

"Tanıdığını düşünüyorum."

"Bu kanıya nasıl vardın?"

"Siz sultanların dostu olur mu dediğinizde, o sultanlar ve vezirler diye söze başladı. Öyle birisi kelimeleri rastgele kullanmaz."

"Haklısın. Çok yetenekli biri. Keşke yanımda olsaydı."

"Karşınızda da değil ama."

Başvezir, Ömer'in gözlerine uzun uzun baktı.

"Şimdilik değil ama ileride olacağı kaçınılmazdır," dedi.

"Onun gizli bir düşman olduğuna ve mutlaka tutuklanması gerektiğine mi inanıyorsunuz?" diye sordu Ömer.

"Onun gizli bir düşman olduğuna inanıyorum. Fakat tutuklatmayı henüz düşünmüyorum."

"Neden efendim?"

"Suçsuz yere tutuklarsak halkın gözünde kahramanlaştırırız. Onu öldürsek bile gönüllerdeki kahramanı öldürmek zor olur. Bu nedenle suç işlemesini bekleyeceğim."

"Öyle birisi suç işler mi?"

"İşlemek zorunda kalacak."

"Bundan emin misiniz efendim?"

Başvezir gözlerini kapayıp bir süre düşündükten sonra anlatmaya başladı.

"Fatımi Sarayı'ndaki casuslarımızdan aldığım bilgilere göre yakında Mısır'ın bir iç savaşa sürükleneceği anlaşılıyor. O güne kadar sabretmemiz gerekecek."

"Efendim, Bağdat sarayından aldığımız istihbaratları da değerlendirmeliyiz," dedi Ömer Hayyam.

"Geçen hafta istihbarat mektuplarını sana vermiştim, okuyabildin mi?" diye sordu Başvezir.

"Evet."

"Görüşün ne?"

"Efendim, Mısır Fatımi halifesinin size açıkça düşman olduğunu biliyoruz. Ancak dost görünen Bağdat halifesi de gerçekte dostunuz değildir."

"Peki, bize dağıttığı gülücüklere ne dersin?"

"Onlar sahtedir efendim."

"Bu sahtekârlığın sebebi ne?"

"Bildiğiniz gibi Rahmetli Tuğrul Bey, halifenin bir kısım siyasi yetkilerini sınırlandırmıştı. O günün koşullarında halife korkudan durumu kabul eder gibi görünmüş fakat eski gücüne kavuşmak için alttan alta çalışmaya da devam etmişti. Günümüze kadar gelen Abbasi halifelerin hiçbiri bu düşünceden vazgeçmediler. Siyasi güçlerine yeniden kavuşmak için göze alamayacakları şey yoktur."

"Onlardan bize karşı bir hareket beklenir mi?"

"Zamanı gelince."

"Büveyhoğulları ve Fatımiler, Abbasilerin iki ezeli düşmanıdır. Bildiğiniz gibi Bağdat Halifesi Büveyhoğullarının baskısına karşı Selçuklulara başvurmuş, Tuğrul Bey de gelip Büveyhoğullarını yıkarak, halifeyi baskıdan kurtarmıştı. Şimdi Bağdat halifesinin sizden beklentisi, Fatımi Devleti'ni de yıkmanızdır. Ondan sonra sıra Selçukluların etkisizleştirilmesine gelecek. Demem o ki Mısır Halifesi de, Bağdat Halifesi de Selçukluların dostu değil," dedi Ömer.

"Ne önerirsin?"

"Konuyu büyük divanda tartışmayı."

"Senin şahsi fikrin ne?"

"Ehlisünnet ve Ehli Şia arasında barış sağlamak istiyorsak her iki halifenin de dinî işler dışındaki tüm siyasi yetkilerini kaldırıp mezhepler üstü bir politika izlememiz gerekir."

"Peki, Bağdat Halifesi gibi Mısır Halifesi'nin de siyasi yetkilerini kaldırırsak nasıl bir tepki alırız sence?"

"Bu işten nemalanan saray erkanı, bazı kumandanlar, toprak sahipleri ve güçlerini kaybeden din adamları dışında halktan bir tepki geleceğini düşünmüyorum."

"Onlar azınlık ama nitelikli azınlık. Orduyu kontrol edebiliyorlar. Din adamları da halkın nabzını tutuyor. Üstelik biz onlara karşı dış düşmanız. Bu durum tüm Mısır'ı birleştirir. Yapacağımız iki şey var. Biri, uygun bir zaman kol-

layarak onları bir meydan muharebesinde yenip savaş hukukunu uygulamak, diğeri ise onların tebliğ ve telkinlerine, karşı tebliğ ve telkinle cevap vermek. Bunun için de Nizamiye Medresesini Ezher'le boy ölçüşecek duruma getirmek lazım. Bağdat'ta büyük bir âlim olduğunu söylediler bana."

Ömer Hayyam, "Kim?" diye merakla sordu.

"İmam Gazali."

"Onun ününü ben de duymuştum. Gelir mi acaba?"

"Mektup yazdım, olumlu cevap verdi. Bu günlerde gelebilir."

"İnşallah."

Sohbet; dini, siyasi ve askerî konuları aşıp sanata gelmişti. Vakit öğleyi biraz geçiyordu.

Kapıcı başı içeri girerek, "Sofranız hazır efendim," deyince kalkıp ikinci kata çıktılar.

BÖLÜM 19

Büyük Selçuklu Devleti'nin Başveziri Nizamülmülk derin siyasi planlarla meşgulken Hasan Sabbah da tebliğ ve telkinlerini aralıksız sürdürüyordu.

Bir gün Rey'e beklenmedik bir konuk geldi. Yanında on iki kişi vardı. Kendisini tanıyan yoktu.

Gizemli konuk, zayıf saçı ve sakalı kırlaşmış, dost bakışlı, güven verici birine benziyordu. Orta boyluydu. Yaşı dersen altmış ya var ya yoktu. Kılık kıyafetinden ilmiyeden olduğu kolayca anlaşılıyordu.

Arkadaşlarıyla birlikte doğrudan Hasan Sabbah'ın ders verdiği medreseye giderek halkaya karışıp o günkü oturumların hepsine katıldılar. Bu tür oturumlarda, ilmi makamı ne kadar olursa olsun posta oturup konuşana, 'hoca' derlerdi. Hasan Sabbah da yüzü kıbleye gelecek şekilde beyaz kuzu postuna diz çökmüş oturuyordu. Dinleyicilere ise mevki ve makamına bakılmaksızın, 'talebe' denirdi. Talebeler de birer kadife mindere oturmuş, hocanın karşısında yarım ay oluşturmuşlardı.

Halkaya herkes katılabilir, kimseye mevkisi, makamı ve dinî inancı sorulmazdı.

Hoca o gün dinleyenlerde hayranlık uyandırmıştı. Halkaya ve konuya hakimiyeti, derin bilgisi, ikna yeteneği ve etkili sözleriyle tasavvuftan fıkha, hadisten kelama talebelerin sorularına makul ve mantıklı cevaplar verip, onları rahatlatmıştı.

Gizemli konuk oturumun sonunda Hoca'ya yaklaşarak, "Kutlarım sizi Hocam, siz bana anlattıklarından da mükemmelsiniz," dedi.

"Sağ olun, asıl mükemmeliyet, mükemmeli görmektir."

"Bu sözünüzü sevdim. Tam size layık bir cevap."

"Değerli konuğumuz sözlerimde sevgiye layık ne buldular?"

"Olması gerekeni, boş gururdan ve sahte alçakgönüllülükten uzak olanı."

"Bu size yeter mi?"

"Yeter."

"Sevgili konuğumuzu tanımamızda bir sakınca var mı?"

"Konuk olduğum belli oluyor mu?"

"Evet."

"Bunu nasıl anladın?"

"Bakışlarınızdan."

"Bakışlarım ne diyor ki?"

"Ben konuğum diyor."

"Haklısınız, konuğum," dedikten sonra gözlerini Hasan Sabbah'ın iri simsiyah gözlerine dikip uzun uzun baktı. Birbirlerinin zihnini okumaya çalışıyorlardı sanki. Bir tür sözsüz iletişim kuruyor gibiydiler.

"Kim olduğumu söyledim," dedi yabancı.

"Evet söylediniz."

"Anladınız mı?"

"Anladığımı da anlamış olmalısınız."

"Haklısınız, anladığınızı da anladım," dedi yabancı gülümseyerek.

Talebelerden orta yaşlı, temiz giysili biri, "Saygıdeğer hocalarımız bizi bağışlasınlar. Biz harfsiz, sözsüz ve işaretsiz konuşmayı anlayıp idrak edebilecek derinlikte değiliz. Değerli konuğumuz lütfedip kendilerini bizim anlayacağımız dille tanıtsalar mutluluğumuz ziyade olacak," dedi.

Yabancı, ona dönerek dostça ve yumuşak bir dille, "Ben İsmailîye'nin bölge Baş Naip'i Abdülmelik Attaş'ım," dedi.

Talebeler memnun olmuşlardı. Konuklarına, "Hoş geldiniz, hoşnutluklar getirdiniz," diyerek izin isteyip oradan ayrıldılar.

Baş dai ile tanışmak Hasan Sabbah'ı mutlu etmişti. On iki konuğunu evine götürüp, on bir gün ağırladıktan sonra on ikinci gün baş dai onu naipliğe atadı. Bu çok önemli bir makamdı. İmam ve baş daiden sonra hareketin üçüncü adamı olmuştu. Çok önemli hayalleri ve düşünceleri vardı. Getirildiği yeni makamın, ona yapması gerekenleri yapmasına fırsat doğuracağına inanıyordu.

Attaş, onu öve öve bitiremiyordu. O, gökte arayıp da yerde bulduğu insandı. Bir akşam yemeğinde ona, "Çok yer gezdim. Bu makamın ismini ve ağırlığını senden başka kimsenin kaldırmayacağına kanaat getirdim," dedi.

Hasan Sabbah bu sözlerden memnun olmuştu. Attaş iltifat etmiyordu. Diliyle söyledikleri, kalbiyle inandıklarıydı.

"Sağ olun, güveninizi boşa çıkarmayacağıma emin olabilirsiniz," dedi Hasan Sabbah.

Attaş, güven verici kararlı bir sesle, "Bundan eminim," dedi.

"Naip olarak sizi, burada küçük bir halkaya hoca olmaktan çok daha önemli işler bekliyor. Mısır'daki teşkilatımız bozulmuştur. Yeniden yapılandırılıp düzene sokulması gerekir. Bunun için yarından tezi yok yola çıkmalısın. İsfahan, Azerbaycan ve Suriye üzerinden git. O bölgelerdeki teşkilatımızı yakından teftiş et. Ne gibi ihtiyaçları olduğunu sapta."

Burada lafa karışan Hasan Sabbah, "Sizce oralarda olmayan ne?" diye sordu Attaş'a.

"Serçeşme, bilgelik, iman ve ışık," dedikten sonra, bir süre Hasan Sabbah'ın gözlerine bakıp, "Senin, parlak zekân,

yüksek ilmin ve etkili nefesinle onlara ihtiyaç duyduklarını vereceğinden eminim," dedi.

Bu güzel sözlerden hoşnut olan Hasan Sabbah, sağ elini göğsüne bastırdı.

"Bu can bu bedende olduğu sürece, söylediklerinizin hepsini yapacağım."

Attaş iyi bir atama yaptığını düşünüyordu. Genç naibi iş bitirici, tuttuğunu koparan biriydi. Hepsinden önemlisi imanı, ihlası ve özgüveni yüksekti.

Ona sevgi dolu gözlerle bakarak, "Merak etme, o can o bedende daha çok kalacak. Fazlasını bilmem ama seksenini göreceksin," dedi.

Hasan Sabbah, o gün hazırlıklarını tamamlayıp veda etmek üzere Attaş'ın yanına gittiğinde Attaş ona, "Yolun açık, nefesin güçlü, ömrün bereketli, işlerin asan olsun. Mısır'a vardığında Cemal Kaddumi'yi bul. Güvenilir bir dostumuzdur. Sana yemek, barınak ve çeşitli ihtiyaçlarının karşılanmasında yardımcı olacaktır," dedikten sonra iki dost birbirlerine sarılarak veda edip ayrıldılar.

Hasan Sabbah, uzun bir yolculuk yaptı. İsfahan, Azerbaycan ve Suriye'de aylarca dolaşıp tanıtım ve tebliğlerini sürdürürken teşkilatı ve bölge insanlarını yakından tanıma fırsatını buldu.

Aylar sonra Mısır'a geldiğinde görevini yapmanın huzuru içindeydi.

Geldiğinin ilk günü Kaddumi'yi arayıp buldu. Kaddumi orta yaşlı, orta boylu, temiz giyimli, güler yüzlü biriydi. Sağ omzunu ara sıra önden yukarıya doğru daire çizercesine çevirirdi. İradesi dışında gelişen bu harekete kimileri tik diyordu. Hızlı konuşur, hızlı yürür, yürürken ayağını hep yan basardı.

"Hoş geldiniz," diyerek yeni naibi evine götürüp bahçe içindeki üç katlı köşkünün üçüncü katını ona ayırdı.

Haşan Sabbah, Mısır'da naip olarak üç yıl kaldı. Bu süre içinde Halife ile görüşmesine izin verilmedi ama Halife'nin maddi yardımı da her an kendisine ulaştırıldı. Kaddumi'nin insanlığına ise diyecek yoktu doğrusu. Onu rahat ettirmek için her zaman elinden gelenin en iyisini yaptı. O yıllarda Mısır Fatımi Devleti'nin siyasi durumu pekiyi sayılmazdı. Devletin güçlü yıllarında Halife'nin saygınlığı büyüktü.

Halife, ülkeyi yönetirken sivil idareciler, ordu ve ilmiye olmak üzere üç gruba dayanırdı. Ordu, Kumandan Emrül Ceyşten, ilmiye, baş daiden, sivil yöneticiler ise vezirden sorulurdu. Devletin güçlü dönemlerinde Halife, bu grupların üstünde olur, egemenliği onlarla paylaşmazdı.

Fakat son zamanlarda güçler arasında ciddi bir dengesizlik oluşmaya başladı. Halife Mustansır, ülkeyi yönetebilecek ve güçleri dengeleyecek bir irade gösterememişti. Halife olduğunda daha çocuktu. Ülkeyi Sudanlı bir zenci olan annesi Seyyide Rasat yönetiyordu. Seyyide, güzel ve zeki bir kadındı ama temsil yeteneği zayıftı. Bulunduğu makamın hakkını layıkıyla veremedi ve birçok hata yaptı. Vezir, Emrülceyş ve baş dai üzerinde tam bir otorite sağlayamayınca kendisine zencilerden oluşan bir muhafız birliği kurdu. Seyyide ülkedeki birlik ve beraberliği olduğu kadar Halifen'in gücünü ve saygınlığını da bu birliğe dayanarak sağlamayı düşünüyordu.

İzlenilen siyaset, etkili ve yetkili güçleri birleştireceğine iyice ayırdı. Vezir, baş dai ve Emrülceyş, Halife'yi dinlemeyerek başına buyruk hareket etmeye başladılar. Devlet içinde devlet olmuşlardı sanki.

Bu gidişatı beğenmeyen Mısırlı Türkler de ayrı bir güç olarak teşkilatlandılar.

Seyyide Rasat, ipin ucunu kaçırmış gibiydi. Kimseye söz geçiremiyordu. Kısa zamanda güçlenen Türklerin, ben de varım demesi ile Mısır'da her şey karmakarışık oldu. Türklerle zenciler arasında başlayan iktidar mücadelesi yıl-

larca devam ederken Halife Mustansır da annesinin gölgesinden kurtulup bağımsız bir kişilik geliştiremedi. Yine de altmış yıl gibi uzun bir süre iktidarda kaldı.

Halife'nin, Nizar ve Mustali adında iki oğlu vardı. Büyük oğlu Nizar'ı veliaht ilan etmişti. Küçük oğlu Mustali ise Akka valisi ve Emrülceyş Bedrül Cemali'nin kızıyla evlenmişti.

İhtiraslı bir komutan olan Bedrül Cemali, Halife'ye baskı yaparak Nizar'ı veliahtlıktan azlettirip kendi damadının veliaht olmasını sağladı. Damadını daha kolay yönlendirebileceğini düşünüyordu.

Sivil idarecilerle, ordu ve ilmiye grupları arasındaki mücadele devleti de halkı da olumsuz etkilemişti. Selçuklular gibi güçlü bir dış tehdide karşı Mısır'daki bu bölünmüşlük olacak şey değildi.

Asker ve sivil yöneticiler ülke topraklarını ele geçirmişti. İnsanlar yoksulluk içinde yaşıyordu. Vergiler halkın ödeme gücünün çok üstündeydi.

Yoksul kitlelerin tek umudu, Mehdi'nin gelip durumu düzelterek işleri yoluna koyacağına duydukları inançtı.

Bu sıkıntılı günlerin birinde Akka tarafından güçlü bir ordunun Mısır'a doğru geldiği görüldü. Halk meraklanmıştı. Gelenin kim olduğunu düşünüp dururken onlara Mehdi'nin ordusu diyenler bile vardı.

Ama gelen Mehdi değil, Bedrül Cemali'nin ta kendisiydi. Cemali, askerî gücüne dayanarak Mısır'daki tüm grupları sindirip, ülkede zorla düzeni sağladı.

Halk, gelenlerin Mehdi olmadığını anlamıştı. Çünkü Mehdi mutluluk, adalet, sulh, şifa ve bereket getirecekti. Oysa gelenler kan ve gözyaşı getirmişlerdi.

Bedrül Cemali'nin kahhar gücüne rağmen Mısır'da içten içe bir kaynama vardı. Haksızlığa uğradığını düşünen Nizar, kardeşi Müstali'nin veliahtlığını tanımıyordu. Bu nedenle Cemali'ye karşı düzenleyeceği bir halk hareketiyle

iktidarı ele geçirmek istiyor, güvenilir adamları aracılığıyla halkı gizliden gizliye teşkilatlandırmaya çalışıyordu.

Hasan Sabbah, bir ihtilal hazırlığının tam ortasında bulmuştu kendisini. Mısır'daki kötü gidişatı durdurmak için bu durumu fırsat olarak değerlendirip hareketin başına geçerken naiplik sıfatından dolayı kimse ona itiraz etmemişti. Hem onunla akli ve nakli konularda tartışacak güç, o günün koşullarında kimsede yoktu. Naip, haklı olduklarına ve Cenabı Hakk'ın, haklının yanında olduğuna inanıyordu. Bu nedenle tanıtım ve tebliğlerini hiç çekinmeden Nizar adına yapıyor, ateşli nutuklarıyla kitleleri kolayca etkiliyordu. Onun katılması ile Nizar'ın hareketi güçlenmişti ve güçlenmeye de devam ediyordu.

Bedrül Cemali, gelişmelerden huzursuzdu. Çalışma odasındaki sedirin üzerinde sırtını mindere yaslamış düşünüyordu. Kahire'deki gelişmeler onu sıkmaya başlamıştı. Kapı nöbetçisine, Ahmet Tunusi'yi çağırmasını söyledi. Tunusi iri yarı, pehlivan yapılı, cesur ve yetenekli bir savaşçıydı. Yaşı kırkı geçiyordu. Haberi alır almaz hemen geldi ve saygıyla efendisini selamladı. Cemali ona, "Hoş geldin," diyerek oturması için karşısındaki sedirde yer gösterdi.

Geçip yerine oturduktan sonra, "Sizi dalgın görüyorum efendim," dedi Cemali'ye.

Cemali kaşlarını çattı.

"Gelişmeler canımı sıkıyor Ahmet. Olaylar gün geçtikçe büyüyor."

"Üzülmenize değmez efendim. Ne kadar büyüse de kontrolümüz altındadır."

"Bu dediklerini inanarak mı söylüyorsun?"

"Kesinlikle efendim. Aralarındaki casuslarımız her gün düzenli bilgi getiriyorlar. Onların nefes alışlarını bile kontrol ediyoruz. Etkili önderlerinden yirmi iki kişinin adları ve adresleri elimizdedir. İstediğimiz anda hepsini tutuklarız. Baş gidince gövde pek işe yaramaz."

"Bu arada, naip ne durumdadır?"

"Hareketin beyni odur. Halk üzerindeki nüfuzu çoktur. Olayların bu kadar yaygınlaşmasının en önemli nedeni onun telkin ve tebliğleridir."

"Harekete katılanlar çoğunlukla hangi kesimdendir?"

"Geniş halk kesimi ile bir kısmı ulema ve ordudan kovulmuş eski askerler."

"Bizim ordudan kimse var mı?"

"Hayır."

"Vezirin durumu nasıl?"

"Vezir tarafsız görünmeye çalışıyor ama yumurta kapıya dayanınca güçlünün safına geçer."

"Güvenilmez diyorsun yani."

"Evet."

"Halife için ne söyleyebiliriz."

"O hiçbir şeyin farkında değil. Konuşmaları, sözleri bir tuhaf."

"Ne gibi."

"Deha ve delilik arasında salınıp duruyor sanki. Bazen öyle laflar ediyor ki insan şaşırıp kalıyor. Bazen de ipe sapa gelmez şeyler söylüyor. Ama naibin sözlerinden çok etkilendiği belli."

Naip lafını duyunca Cemali kızdı.

"Naiple görüşüyor mu?" dedi öfkeyle.

"Hayır efendim. Buna izin vermiyoruz. Bizden önceki vezir de ona Halife ile görüşme yasağı koymuştu."

"Naibin tekin biri olmadığını o da hissetmiş anlaşılan."

"Bence de."

"Peki, onunla görüşmüyorsa konuşmalarından nasıl etkileniyor?"

"Naibe maaşını götüren iki Yemenli aradaki bağlantıyı sağlıyor."

"Bu çok kötü. Yarından tezi yok naibin maaşı kesilsin."

"Efendim buna hiç gerek yok. Birkaç gün içinde onu ve adamlarını tutuklayacağımız için bir daha maaş alamayacak. Şu an kendilerini sıkı takip ettiğimizi bilmiyorlar. Eğer maaşını kesersek şüphelenip kaçabilir. Şimdilik daldaki kuşu ürkütmeyelim. Bırakalım birkaç gün daha kalsın. O zamana kadar biz de gelen yeni haberleri değerlendirir ve karşı planımızı hazırlarız."

Tunusi'nin sözleri ve önerileri Cemali'yi rahatlatmış gibiydi.

"Verecek başka bir haberin yoksa gidebilirsin." dedi yardımcısına.

Tunusi, efendisini selamlayarak huzurdan ayrıldı.

BÖLÜM 20

Nizar hareketi Hasan Sabbah'ın irşat ve telkinleriyle gün geçtikçe büyüyordu. En önemli desteği de hiç kuşkusuz ev sahibi Kaddumi'den alıyordu. Mısır'a gelişinin on sekizinci ayı dolmak üzereydi. Bir cuma akşamı Kaddumi'nin evinde toplanarak hareketin planını yapıp zamanını belirleyeceklerdi. Kararlaştırdıkları saat gelince hareketin yirmi iki önderi Kaddumi'nin evinde toplandılar. Konuklar şüphe uyandırmamak için eve teker teker gelmişlerdi. Kaddumi'nin ikinci kattaki konuk odası çok genişti. Herkes dizleri üzerine çökerek oturup naibin konuşmasını bekliyordu. Naip, çevresine dikkatle bakıp herkesin hazır olduğunu görünce ağır ağır konuşmaya başladı.

"Uzun zamandır hazırladığımız hareketin şeklini ve saatini belirlemek için burada bulunuyoruz. Toplantımızın şekil ve usulüne ilişkin bir sözü olan var mı?" diye sordu.

Ön sıralardan biri, "Mehdi'nin gelmesini beklemek daha doğru olmaz mı?" dedi.

Naip tok bir sesle anlatmaya başladı.

"Günah boydan aşmış, kötülükler dünyayı kaplamışsa, her şeye rağmen bizim de yapabileceğimiz bir şey kalmamışsa Mehdi'yi o zaman beklemek gerekir. Bizim üstesinden gelebileceğimiz işler için Mehdi gelmez. O geleceği günü ve saati bilir. Vakit tamam olunca gelmesini de kimse engelleyemez.

Biz, bizim yapabileceğimiz işleri, gelsin Mehdi yapsın istiyoruz. Bu hem kendimize hem de Mehdi'ye karşı saygısızlıktır."

Tam bu sırada lafa karışan Kaddumi, "Başlattığımız hareket, bizim yapabileceğimiz ve yapmamız gereken bir harekettir. Bunu Mehdi'ye havale etmek korkaklıktır. Böyle düşünen arkadaşlarımız nefislerini kontrol etsinler," dedi.

Naip kaldığı yerden sözlerine devam etti.

"Sevgili canlar, burada yirmi iki grubun yirmi iki temsilcisiyiz. Mehdi'yi beklemek isteyen arkadaşlarımız oturup beklesinler. Biz hareketi başlatacağız. Bizimle gelmeyerek Mehdi'yi bekleyecek olan kaç kişi var? Lütfen kendilerini belli etsinler," dedi.

Hiç kimseden ses çıkmayınca herkes öneri sahibinin yüzüne baktı. O mahcup bir tavırla, "Sizin gibi düşünüyorum. Yalnız aşamadığım bir sorun var," dedi.

"Neymiş aşamadığın sorun?" dedi naip.

"Diyelim ki hareketi başlattık ve başarısız olduk. Bu durumda ne yapmamız gerekecek?" diye sordu. Arkadaşının ufak bir kafa karışıklığı yaşadığını anlayan naip, anlatmaya başladı.

"Eğer başarısız olursak oturup Mehdi'yi beklemeyeceğiz. Kaderimize küsüp oturmak da yok. Başarısızlığımızın sebeplerini düşünüp aynı hataları bir daha yapmamak üzere yeniden teşkilatlanacağız."

"Ya hepimiz ölürsek?"

"O durumda yine biz kazanmış olacağız."

"Bağışlayın Şeyh'im ama bunu pek anlayamadım."

"Bunda anlaşılmayacak bir şey yok ki eğer hepimiz ölürsek, yalnız burada 'ölürsek' sözüne dikkat edin, yanlış yerde ve yanlış kullanılmış bir sözdür. Çünkü yüce kitabımız şehitlerin ölü olmadığını söylüyor. Böyle bir durum olursa yani hepimiz şehit olursak bu, cennet bahçesinde bu-

luşacağımızı gösterir. Beşeri sorunların kalmadığı cennete gitmekten niye çekiniyorsun?"

Bu sözler üzerine adam rahatlamıştı.

"Ağzına sağlık Şeyh'im, hiçbir sorunum kalmadı. Ruhum ve beynim aydınlandı," dedi.

"Mehdi ve şahadetle ilgili başka bir sorusu olan var mı?" dedi naip.

Kimseden bir cevap gelmeyince sözlerine devam etti.

"Hareket planını şöyle belirledim: Toplam gücümüz on bin kişidir. Hareketi, salı günü akşam ilerleyen saatlerde başlatacağız. Yirmi iki kumandanın her biri Kahire surlarında ve kalenin önemli yerlerinde bekleyecekler. Halk gelip kendilerine katılınca, beş komutan emrindeki birliklerle sarayı, diğerleri ise surlardaki askerleri teslim alacaklar. Halife ve ailesine dokunmayın. Onlar Evladı Resul'dür. Kanlarını akıtmak bize haramdır. Onların dışında eman dileyenleri teslim alın. Direnenleri ise öldürün," dedikten sonra, "Bir itirazı olan var mı?" diye sordu naip tok bir sesle.

Orta sıralardan biri, "Hareketin kesin saati belli değil mi?" dedi.

"Saati hepinize hareketten önce bildirilecektir," dedi naip.

Başka da soru soran çıkmayınca Kaddumi hemen bir Kur'an-ı Kerim getirdi. Yirmi iki kişi ellerini Kur'an'a basarak, "Allah'ın emirleri doğrultusunda yaşamak için ölünceye kadar savaşacağım. Kitabım üzerine yemin ederim," diyerek salı günü buluşmak üzere kavilleşip ayrıldılar.

Hasan Sabbah ve arkadaşları çalışmalarını büyük bir gizlilik içinde sürdürürken planlarından hiç kimsenin haberdar olmadıklarını düşünüyorlardı. İhtilalcilerin davalarına inançları tamdı. Salıdan sonra hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Herkes bu iman ve ihlas içinde merakla salıyı bekliyordu. Bir şeyi beklemeye gör, bir gün bir yıl gibi gelir insana. Sonunda geç de olsa beklenen salı gelip çatmıştı.

Vakit öğleyi hayli geçiyordu. Kahire sokaklarında herhangi bir olağanüstülük yoktu. Evli evinde, işli işinde, yolcu yolundaydı.

Bu arada Bedrül Cemali de boş durmamış, karşı harekât için gerekli hazırlıkları tamamlamıştı. Odasında yardımcısı Ahmet Tunusi ile durum değerlendirmesi yapıyordu. Bir ara Ahmet'e, "Bunların kesin sayısı net olarak belli mi?" diye sordu.

"On bini geçmez," dedi Ahmet.

"Bayağı kalabalıklarmış," dedi Cemali endişeyle.

Ahmet'in kendine güveni tamdı.

"Endişelenecek bir şey yok efendim. Biz onlardan daha kalabalığız."

"Yine de silahlı on bin kişi beni düşündürüyor," dedi Bedrül Cemali.

"Silahlı ama silah kullanmasını bilmeyen on bin kişi efendim. Çoğu amele, hamal, köylü ve esnaftır onların. Ellerine kılıç versen sopa gibi tutarlar. Biz ise yirmi bin kişilik zırhlı ve eğitimli bir orduyuz."

"Haklısın, yine de tedbirde kusur etmeyelim. Ayaklanacak kadar gözleri dönmüş insanlar bazen tehlikeli olabilirler."

"Merak buyurmayın efendim. Bu işi kimsenin burnu kanamadan atlatacağız."

Cemali yardımcısına çok güveniyordu. Cesur, yetenekli ve teşkilatçı bir komutandı. Akka'dan gelip Mısır'ı ele geçirmesinde onun deha ve tedbirinin rolü çok büyüktü. Ayaklanmayı bastıracağını söylüyorsa doğru söylüyordu. En ufak bir şüphesi olsa onu da söylemekten çekinmezdi.

Yardımcısına güven dolu gözlerle bakarak, "Planın son şeklini kısaca tekrarlar mısın?" dedi Ahmet'e.

Ahmet üstlerine saygılı bir komutandı. "Başüstüne," diyerek hareketi tüm ayrıntılarıyla yeniden anlattı.

"Her biri yirmi kişilik yüz tane infaz birliği hazırladım. Bunlar ihtilalin yirmi iki önderini ve diğer elebaşlarını evlerinden alıp doğruca zindana götürecekler. Başsız kalan kuru kalabalığın harekete geçeceklerini sanmıyorum. Yine de harekete geçebilecekleri ihtimalini düşünerek, zırhlı bölüklerimiz kentin önemli sokaklarında konuşlanıp herhangi bir harekete anında müdahale edecekler."

"Harekete geçecekleri saat belli mi?" diye sordu Cemali.

"Gece yarısına doğru," dedi Ahmet.

"Yanlış zaman seçmişler. Gündüz olsaydı belki halktan kendilerine katılabilecekler olurdu."

"Haklısınız efendim. Bu da onların askerliği bilmediklerini gösteriyor."

"Bizim harekete geçeceğimiz saati belirledin mi?"

"Evet efendim. Güneş batarken harekete geçip akşamın ilk saatlerinde işi bitireceğiz."

"Yalnız şu naibi zindana atmadan önce bana getirin," dedi Cemali.

"Bir planınız mı var efendim?"

"Evet. Ona özgürlüğüne karşılık Kahire meydanında halka, yanıldığını söylemesini isteyeceğim."

"Kabul eder mi?"

"Sen ne diyorsun, eder mi?" diye sordu Cemali.

"İnancının çok güçlü olduğunu duydum," dedi Ahmet.

"Ne kadar güçlü olduğunu göreceğiz," diyerek biraz durup düşündükten sonra, "Söyleyecek başka bir haberin var mı?" dedi Ahmet'e.

"Şimdilik yok efendim."

"İyi o zaman. Şimdi gidip birlikleri kontrol et. Güneş batınca harekete geçeriz."

"Başüstüne," diyerek oradan ayrıldı Ahmet.

O gün diğer günlerden farksızdı. Güneş ardında sarı bulutlar bırakarak batarken Cemali'nin infaz birlikleri de çoktan harekete geçmişti. Yirmi iki önderi ve hareketin diğer

önemli üyelerini elleriyle koymuş gibi bulup tutuklayarak zindana götürürken kimse neler olduğunu anlayamamıştı.

Bir infaz birliği, Kaddumi'nin evine geldiğinde naip her şeyi anlamıştı ama yapılacak başka bir şey yoktu.

Muhafızlar, naibi kuzey surlarındaki büyük kuleye götürdüler. Cemali kendisini ayakta karşıladı. Ona yaklaşarak, "Size hoş geldiniz demeyi çok isterdim naip," dedi.

Naip hiçbir şey olmamış gibi rahattı.

"Engel olan mı var?" diye cevap verdi Cemali'ye.

"Evet, siz," dedi Cemali kaşlarını çatarak.

"Ben mi?"

"Evet, siz. Gece yarısına doğru on bin kişiyle namaz mı kılacaktınız, yoksa dua mı edecektiniz?"

"Gece yarısını bildiğinize göre onu da biliyor olmalısın."

"Evet, dediğiniz gibi biliyorum, Halife Hazretlerine kıyam etmeyi size yakıştıramadım."

"Haşa!" dedi naip tok bir sesle. "Kıyamımız Halife Hazretlerine değil size karşıdır."

"Bana mı?"

"Evet size."

"Suçumuz Halife Hazretlerini korumak mı?"

"Keşke öyle yapsaydınız. O zaman elimi kaldırıp size dua ederdim. Bulunduğun yerin hukuktaki adı yetki gaspıdır. Soyu ehlibeyte dayanan Halife Hazretlerine yaptıkların da ancak Emevilere yakışan bir davranıştır."

Bu sözler Cemali'yi kızdırmıştı.

"Neler saçmalıyorsun sen? Ben Halife'yi sizin gibi din kisvesine bürünmüş zorbalardan koruyorum sadece, doğru değil mi?"

Naip oldukça sakindi.

"Doğru olanı söylememi ister misin?" dedi Cemali'ye.

"Söylemeye dilin varır mı?"

"Senin dinlemeye yüreğin dayanırsa, benim söylemeye dilim varır."

"Kelime oyunlarına gerek yok. Ne söyleyeceksen söyle."

"Dinle öyleyse," diyerek anlatmaya başladı.

"Siz hukuken Halife'nin bir valisisiniz. Böyle olduğunuz halde ona danışmadan görev yerinizi terk ettiniz. Sonra başkente gelerek velinimetinizi baskı altına alıp, onun dışarıyla konuşmasına yasak koydunuz. Yalnız bunu yapmakla kalmayıp tahtın varisini zorla azlettirerek kendi damadınızı veliaht yaptınız. Böyle bir duaya âmin denmez.

Tekrar ediyorum. Bizim kıyamımız sizedir. Amacımız Halife'yi sizin baskınızdan kurtarıp, tahtın meşru varisine de hakkını iade edip, çekilip işimize gitmektir. Bana, bu yaptıklarımı yakıştıramadığınızı söylüyorsunuz. Ben ve benimle birlikte olanlar, haksızlığa karşı direnme hakkımızı kullanıyoruz. Peygamber Efendimizin, haksızlık karşısında susanları dilsiz şeytan ilan ettiğinden de mi haberin yok?"

Bedrül Cemali, Naip'le dinî ve hukuki konuları tartışamayacağını anlamıştı. Sesini alçaltarak ona, "Şimdi bunları bir yana bırakalım. Sana bir teklif yapacağım. Kabul edersen özgürsün. Buradan çıkıp istediğin yere gidebilirsin, yok eğer reddedersen işkence ve ölümü seçmiş olacaksın," dedi.

Tam bu sırada nöbetçilerden biri içeri girerek Cemali'nin kulağına bir şeyler söyledi. Önemli bir şey olmalı ki kumandan, nöbetçi amirine dönüp naibi gösterip "Buna dikkat edin," diyerek dışarı çıktı.

Naip, pencerenin yanında ayakta duruyordu. Karşısında yalın kılıç altı nöbetçi vardı. Bulunduğu yer, Cemali'nin ikinci kattaki çalışma odasıydı. Hemen yanı başındaki pencereden girişteki nöbetçi odası net olarak görülüyordu. Cemali'nin yanında siyah uzun kaftan giymiş üç kişi vardı. Yüzleri beyaz peçe ile kaplı olduğundan tanınmıyorlardı. Bunlar herkesin korku ile sözünü ettikleri Penguenler olma-

lıydı. Siyah giysi ve beyaz peçe kullandıklarından bu isimle anılıyorlardı. Penguenler; kumandanın gözü, kulağı, eli ve ayağıydı. Haber alma ve bilgi toplamada bir numaraydılar. Ne konuştukları duyulmuyordu. Düşüncelerini okumaya çalıştı ise de muvaffak olamadı. Üzüntülü anlarda, zihnini bir noktaya toplamada zorlanıyordu. Kumandan, epeyce konuştuktan sonra onları gönderip dönerken Hasan Sabbah penguenlere dikkatle baktı. Birinin sol omzunda tiki vardı ve sağ ayağını da sürekli yan basıyordu.

Kaddumi'yi hemen hatırladı. Kendisini tutuklamaya geldiklerinde o evde yoktu. "Alçak!" dedi kendi kendine.

Bu sırada kumandan da içeri girmişti. Keyifli görünüyordu, belli ki penguenler iyi haber getirmişlerdi. Doğruca naibe yaklaşarak, "Nerede kalmıştık?" diye sordu.

"Bana bir teklif yapacaktınız," dedi naip.

Kumandan Cemali'nin yüzünde alaycı bir gülümseme belirdi. Tavır ve hareketlerinde, zafer kazanmış bir komutan edası vardı.

"Bir tarafta işkence, diğer tarafta ölüm. Tüm bunların karşısında ise özgür olmak, kararın ne?" diye sordu.

"Özgürlüğün diyeti ne olacak?" dedi naip.

"Yarın Kahire sokaklarında yaptığın kıyamın haksız olduğunu, şeytana uyup bir hata yaptığını söyleyerek Halife Hazretlerinden özür dileyeceksin."

"Hepsi bu kadar mı?" dedi Naip.

Kumandan mağrur bir edayla, "Evet, hepsi bu kadar, böylesi herkes için iyidir," dedi.

Naip bir süre önüne bakıp düşündükten sonra kumandana bakarak, "Önce sizi ve penguenlerinizi kutlarım. Kendi çapınızda iyi iş çıkardınız. Yalnız merak ediyorum. Kaddumi'yi kaça satın aldınız?" dedi.

"Kaddumi'yi satın almadık ki o baştan beri bizim adamımızdı."

"Peki, sen Kaddumi'nin bizden yana olduğunu nasıl anladın?"

Naip bulunduğu yerden pencereyi gösterdi.

"Siz konuşurken buradan gördüm," deyince kumandan ona yaklaşarak solundaki pencereden dışarı baktı. Adamlarla konuştukları yer net olarak görünüyordu. Canı sıkılmıştı.

"Her tarafı kapalı bir pengueni nasıl tanıdın?" dedi.

"Penguen de olsalar tiklerini ve yürüyüşlerini saklayamazlar."

Kumandanın yüzündeki gurur öfkeye dönüşmek üzereydi.

"Teklifime cevap vermedin," dedi.

"Arkadaşlarım ne durumda?" diye sordu naip.

Kumandan sesini yükselterek, "Başta yirmi iki önderin olmak üzere yüz yirmi elebaşı yakalanarak zindana atıldı. Diğerleri ise korkudan dışarı adım atamadılar. Şu an Kahire sokakları ve surlar kontrolümüz altındadır. Sen de şu kararını söyle artık," dedi.

Naip oldukça sakin ve soğukkanlı görünüyordu.

"Bizim kararımızda bir değişiklik yok kumandan. Biz Hak için haklının yanında olmaya çalışıyoruz. Öyle davalar var ki bu dünyada başlar, bu dünyada biter. Öyleleri de vardır ki bu dünyada başlar ama bitmez. Divanı ilahiye kalır. Dünyevi davaların ilahi irade yasaları doğrultusunda dünyada sonlanması herkes için en iyi olanıdır.

Bizi işkence ve ölümle korkutma, biz gerekirse işkenceyi çilemiz, ölümü de miracımız olarak görüp benimseyecek bir iman gücüne sahibiz.

İnsanoğlu çok yaşasa yüzyıl yaşıyor. Bir gün gelip musalla taşına konulacaksın, buna inan. O zaman haksız yere tahta geçirdiğin Halife damadın bile seni kurtaramayacaktır."

Cemali iyice kızmıştı.

"Son sözün bu mu?" dedi öfkeyle.

"Evet,"dedi Naip.

Cemali muhafızlara seslendi.

"Atın bunu zindana."

Naip, kumandanın huzurundan ayrıldıktan sonra yirmi kişilik bir infaz birliği eşliğinde zindana gitmek üzere yola çıktı. Giderken kendilerine on kişilik bir mahkûm grubu da katıldı. Naip bunların hepsini tanıyordu. İçlerinden biri son toplantıda "Mehdi'yi bekleyelim," diyen gençti. Yanına yaklaşarak güven verici bir sesle, "Gamlanma Şeyh'im, bunda da bir hayır var," dedi.

Saf gencin söylediği içten laflar naibin hoşuna gitmişti. O gece belki ilk kez böylesi dostların bir nimet olabileceğini fark etti.

Gidecekleri zindan güney surlarındaydı. Ağır ağır yürüyorlardı. Gece bir hayli ilerlemişti. Gökyüzü parçalı bulutluydu. Havada yakıcı bir esinti vardı. İki üç katlı evlerin arasından ve dar sokaklardan geçerek gidiyorlardı. Hava zifirî karanlıktı. Muhafızlardan birinin elinde küçük bir gemici feneri vardı. Onun ölgün ışığında düşe kalka ilerlerken evlerin arasında dar bir yokuşa geldiler. Yol çok kötüydü. Zorlukla yürüyorlardı.

Naip, bir ara başını kaldırıp yukarı baktı. Ay, kocaman bir bulutun arkasında kaybolmuştu. Birden tuhaf bir şey oldu. "Tık" diye bir ses duydular sanki. Nasıl olmuşsa olmuş, fenerin camı kırılmış, ortalık karanlığa gömülmüştü. Hiç kimse önünü göremiyordu.

Mahkûmlar ve muhafızlar el yordamıyla yürüyorlardı. Evlerden birinin köşesinden geçerken meçhul bir el, Naip'in kolundan tutup onu yana çekti ve birlikte evin çıkıntısına saklandılar. Naip, bir dostun kendisine yardım etmek istediğini anlamıştı. Ona sessizce, "Kimsin sen?" diye sordu.

"Ses çıkarma, sonra konuşuruz," dedi meçhul şahıs.

Bir süre böyle beklediler. Muhafızlar da, mahkûmlar da hiçbir şeyin farkında değildi. Güneye doğru ağır ağır ilerler-

ken bizimkilerde saklandıkları yerden çıkarak yan sokağa girip batıya doğru yürümeye başladılar.

Naip, çok geçmeden gizli kurtarıcısını tanıdı. Bu, kendisine İsmailî yolunu öğreten Emire Zarrap'tan başkası değildi. Muhafızlar fark etmeden oradan uzaklaşmaları gerekiyordu.

"Nereye gidiyoruz?" diye merakla sordu.

"Nil kıyısına," dedi Zarrap.

"Orada saklanacak bir yerin mi var?"

"Hayır."

"O zaman niye gidiyoruz?"

"Bir sandala binip buradan kaçacağız."

"Nereye?"

"Dimyat'a."

"Dimyat'a mı?"

"Evet."

"Orada ne yapacağız?"

"Sen orada bir gemiye binip Suriye'ye doğru giderken ben de geldiğim yerden geri döneceğim."

"Dönmek iyi bir fikir değil. Aranıyoruz."

"Ben değil, sen aranıyorsun."

Zarrap çevreyi iyi biliyordu. Kestirme yolları izleyerek sonunda Nil'e vardılar. Kayığı daha önce ayarlamış, içine yetecek kadar su ve erzak koymuştu. Hemen atlayıp küreklere asıldılar. Karanlık olması işlerini kolaylaştırıyordu. Sabaha kadar kürek çekip, güneş bir mızrak boyu yükselirken Dimyat'a vardılar. Zarrap kimsenin şüphesini çekmeden naibi Beyrut'a giden bir gemiye bindirerek onu yolcu ettikten sonra kendisi de aynı kayıkla geri döndü.

Naibin niyeti Beyrut'a varıp oradan İran'a gitmekti. Güneş iki mızrak boyu iken bindiği gemi hareket etmişti. Hava sabah saatlerinde açık ve deniz oldukça sakindi. Öğleye yakın hafif bir rüzgâr başladı. Birkaç saat sonra rüzgâr gittikçe şiddetlenirken gökyüzü de bulut toplamaya başla-

mıştı. İkindiye doğru bulutlar iyice koyulaşmış, rüzgârda şiddetlenmeye başlamıştı. Yolcular rüzgârın dineceğini beklerken tam tersi oldu. Giderek şiddetlenen rüzgâr fırtınaya dönüştü. Dev dalgalar geminin üzerinden aşıp karşı tarafa geçiyordu. Güvertedeki küpeştenin korkulukları kırılmış, yüklerin bir kısmı denize dökülmüştü. Gemi dalgaların arasında fındık kabuğu gibi inip çıkarken kaptan ve mürettebat kontrolü kaybetmişti. Yolculara tam bir panik havası hâkimdi. Kimi ağlıyor, kimi çığlık atıyor, kimi de dua ediyordu. Hiç kimsenin kurtuluş ümidi kalmamıştı. Yolculardan biri vardı ki oldukça sakin ve rahattı. Hiçbir şey olmamış gibi bulunduğu yerde oturup azgın dalgalara bakıyordu. Meraklı bir yolcu dayanamayıp, "Nasıl böyle rahat olabiliyorsun?" dedi.

Naip kendinden emin bir şekilde, "Bugün kimse ölmeyecek korkma!" dedi.

"Bunu nereden biliyorsun?" diye sordu yolcu.

"Bir dostum seksenimi göreceğimi söylemişti."

"Dostun güvenilir biri mi?"

"Ben güveniyorum."

"Sen kimsin?"

"Hasan Sabbah."

"Hiç duymamıştım."

"Artık duydun."

Daha fazla konuşmadılar. Fırtına akşama kadar tüm şiddetiyle devam ederken, akşam güneşin batmasına yakın deniz duruldu ve hava açıldı. Gemi ise sahile vurmuştu. Yüzecek halde değildi. Kaptanın tek tesellisi can kaybının olmamasıydı.

Naip, kaptana, "Neredeyiz?" diye sordu.

Kaptan cevap verdi.

"Akka açıklarında."

BÖLÜM 21

Akka, sahildeki tepelerde kurulmuş, eski bir liman kentiydi. Kimi tarihçiler kentin kuruluşunu Firavun III. Tutmose'ye kadar götürürler. Limanın, bulunduğu yere uzaklığı iki fersahtan fazla değildi.

Tepelerdeki minareleri ve evleri, net olmasa da görebiliyordu.

Başta kaptan ve mürettebat olmak üzere herkes taşınabilir değerli eşyalarını alarak sahil boyunca yola koyuldu. Hedefleri Akka'ya varmaktı.

Kenti, Bedrül Cemali'nin atadığı bir komutan yönetiyordu. Naip, burada kalmanın tehlikeli olabileceğini düşünerek Akka'ya varınca fazla oyalanmadı. Doğuya giden kervanlardan birine katılıp oradan uzaklaştı. Niyeti İran'a gitmekti.

Üzerinde siyah şalvar, beyaz gömlek ve diz kapaklarına kadar uzanan yandan yırtmaçlı yeşil bir üstlükle, başında kırmızı bir fes üzerine itinayla dolanmış hemedani bir sarık vardı. Beline bir karış eninde kırmızı bir kuşak bağlamıştı. Omzunda heybesi, elinde asası ile kervanı geriden izliyordu.

Asayı, geçtiği yerlerden birinde rastladığı kuru bir söğütten kesmişti. Bizim anlayışta derviş, yol ve asa birbirlerinden ayrı düşünülmez. Dervişe yol, yola da asa gerekir. Asa, yerine göre dervişin omurgası, yerine göre de üçüncü ayağıydı.

Omzuna attığı heybesinin bir gözünde su kırbası ve yiyecek, diğer gözünde ise Kur'an-ı Kerim, çeşitli boyda kâğıtlar ve yazı malzemeleri vardı.

Akka-İran yolu uzun ve yorucuydu, ne kadar yorucu olursa olsun, ömür yaşamakla, yol yürümekle biter demişler. Ağır ağır ilerliyorlardı. Ot bitmeyen kıraç arazilerden geçip, serin ve sulak yerlerde konaklayarak, kızgın bir çöle gelmişlerdi. Burada zaman durmuş gibiydi. Her gün bir önceki günün ayrısıydı.

Geceleri sırtüstü uzanıp, saatlerce yıldızları izlerdi. Engin çöller, bitmeyen yollar ve sonsuz gökyüzü onun beşeri dehasına göz kırpıyor ve hayal gücünü kamçılıyordu.

Bu sonsuzluklar diyarında bolca düşünme fırsatı buldu. Başına gelenleri hatırlayıp gelebilecekleri düşünürken, o güne kadar aklına bile gelmeyen düşünceler zihninde canlandı.

Her şeyden önce zorlu düşmanları vardı. Buna karşılık kendi sayıları çok azdı. İki yüz bin kişilik bir kara orduya sahip koskoca Selçuklu İmparatorluğu'na karşı savaşmak o kadar kolay değildi. Böyle bir ihtimali düşünmek bile istemiyordu. İslam'ı en iyi kendilerinin yorumladığına inanıyor; Abbasilerin küfre saplandığını, Selçukluların da onlara alet olduğunu düşünüyordu.

Bu küfür ortamında inançlarını yaşamaktan başka beklentileri yoktu. İstekleri masumdu ama bunu düşmanlarına anlatamıyorlardı. Her gün korkuyla yatıp kâbusla uyanmaktan bıkmışlardı. Yaşadıkları baskı ve zulüm ortamından nasıl kurtulabileceklerini günlerce düşünüp durdu. İş dönüp dolaşıp güce dayanıyordu. Başarı, Selçuklular ve Abbasiler gibi çağın iki dev gücüne karşı üstünlük sağlamaktan geçiyordu. Fakat bütün mesele bunun nasıl yapılacağıydı. İşte her şey gelip burada düğümleniyordu. Bir gün kervanlardan birine katılıp Tebriz'e giderken yolda bir Japon'la tanışmıştı. Ufak tefek, kısa saçlı, çekik gözlü, kara kuru bir gençti.

Mesleğini sorduğunda samuray demişti. Japonlar savaşçılara böyle diyorlardı. Kervancılar, bundan da savaşçı olur mu diye düşünürken Japon'un, bir mola yerinde kendisiyle alay eden iri yarı gençleri güreşte patır patır yenmesini herkes hayretle izlemişti. Yendiklerinin hepsi Japon'dan güçlüydü ama o inanılmaz bir dövüş oyunu biliyordu. Bu oyunu bilen bir cücenin, bir devi alt etmesi işten bile değildi.

Yıllar önce tanık olduğu bu olayı yeniden hatırladı. Dövüşte güç önemliydi ama akıl, yöntem ve tedbir daha önemliydi. Japon'da olup da diğerlerinde olmayan bunlardı.

Kendileri de sayıca azdı ama uygun bir yöntemle zorlu düşmanlarını yenmek mümkün olabilirdi. Bütün iş bu uygun yöntemi bulmaktan geçiyordu. Japon'un yaptığı dövüş oyunu, bire bir dövüşte rakibine üstünlük sağlıyordu ama bir meydan savaşındaki güçlü ordular karşısında işe yaramazdı.

O gün hep bunları düşünüp durdu. Kervan öğleye doğru sulak bir yerde mola vermişti. Kırbasını doldurup, elini yüzünü yıkayarak biraz serinledi. Sırtını bir ağaca yaslayıp dinlenirken üzerine bir rehavet çöküp uyuyakaldı.

Dervişin rüyasını, onun fikri ve zikri belirler, demişler. Bizimki de yattığı yerde ilginç bir rüya görmüştü. Masmavi gökyüzünde kar gibi bembeyaz bir bulut, birden insan şeklini alarak yere indi. Saçı sakalı ve tüm giysileri bembeyazdı.

"Sen kimsin?" diye sordu.

"Bulutum," dedi.

"Sen konuşuyorsun!"

"Herkes konuşur. Bunda şaşılacak ne var?" dedi bulut adam.

"Ama ben yalnızca insanların konuştuğunu biliyordum."

"Bilginin noksan olduğunu da biliyor muydun?"

"Hayır."

"Bilgilerin noksan, onu tamamla."

"Değişik kılıklara girmen neden?"

"Kâinatta sana çokluk gibi görünen her şey aslında birdir ve birden türemiştir. Zamanı gelince yine bire dönecektir. Bunu bilmiyor muydun? İzlediğin yolda ilk öğrenmen gereken budur."

"İnsandan başka şeylere de dönüşür müsün?"

"Elbette. Kuzey rüzgârı esip havanın sıcaklığı biraz düşerse yağmur olup toprağa karışırım. Sen yine de yok olduğumu sanma. Bitkilerin köklerini izleyip bin bir çiçeğe gül olurum bazen. Bazen de bir şehzadenin bir ahu gözlüye uzattığı çiçeğin yapraklarında görürsün beni," dedikten sonra sustu ve bir süre konuşmadı.

"Neden konuşmuyorsun?" diye sordu naip.

Bulut dalgalandı, önce büzüldü sonra genişleyip tekrar eski halini aldı.

"Benden yeterince konuşmadık mı Hasan? Artık senden söz edelim, vaktimiz yok, birazdan suya dönüşeceğim."

"Benden mi?"

"Evet."

"Ne söylememi istersin?"

"Söylemek istediklerini."

"Söylemek istediğim çok şey var ama konuşan bir bulutu görünce şaşkınlıktan çoğunu unuttum."

"Ben hatırlatayım istersen," dedi bulut adam, gök gürültüsünü andıran bir sesle.

"Beni iyi dinle Hasan. Büyük güçlere karşı savaşman gerektiğine inanıyorsun. Bunu başarabilirsin, yeter ki düşün, sana akıl ve düşünce bunun için verilmiştir," dedi.

"Nasıl?" diye sordu Hasan.

"Teşkilatını kur Hasan, teşkilatını. Unutma ki teşkilatlı yüz kişi teşkilatsız bin kişiden güçlüdür. Kuracağın teşkilatın en tepesinde imam olmalıdır. İmamın sizde olmayan bir özelliği var. O masumdur, aynı zamanda ilham yoluyla tüm batın bilgisine sahiptir.

İmamet, Nizar soyuna verilmiştir. Tebliğlerinde biatı da onun adına al. İmamdan sonra teşkilatın ikinci adamı baş dai olsun. Baş dai hem imamın vekilidir hem de bütün dailerin amiri. Ayrıca tebliğ ve tanıtımdan imama karşı doğrudan sorumludur.

Teşkilatın en etkili unsurları hiç kuşkusuz fedaileridir. Dailer ve fedailer, amacın gereklerine uygun olarak eğitilmeli. Uygun olarak eğitilmeli ki görevlerinde hata yapmasınlar. Çünkü yapacağınız iş hata kaldırmaz.

Daileri, Ehlibeyt'e gönül verenlerin arasından özenle seçmelisin. Adam seçerken öncelikle zekâsı, dinî bilgisi ve ikna gücü yüksek, telkin ve tesire uygun konuşabilen, insanları kılık kıyafetlerine, konuşmasına, oturup kalkmasına bakarak kolayca çözebilen yeteneklere öncelik ver. Bu seçtiklerini imamdan aldığın bilgiler doğrultusunda eğiterek tebliğ ve tanıtım yapabilecek duruma getir.

İnsanları yola davet etmede dailere çok büyük görevler düşüyor. Siyah bir duvara beyaz renk vermek isteyen bir boyacının işi kolay değildir. Boyayı birkaç kat sürmesi gerekir ki duvar bembeyaz olsun fakat duvarı zedelemeden siyah boyayı kazıyabilirse işi bir öncekine göre kolaylaşır. Dailerin işi de buna benzer. Bir insanın ruhuna kazınmış duygu, düşünce ve inançların üzerine yeni bir inanç biçimi koymak kolay değildir. Bunun için yola davet edeceğiniz adaya ürkütmeden yaklaşmanız gerekir. Ona, senin yolun yanlıştır, doğrusu budur, diye kendi görüşünüzü dayatırsanız o, doğal olarak savunma durumuna geçer ve siz de başlamadan kaybetmiş olursunuz.

Yapılacak en doğru şey, yol adayının meslek ve meşrebine uygun bir dil kullanmaktır. Ona ancak bu şekilde yaklaşabilirsiniz. Onun ruhunu yeniden şekillendirmek istiyorsanız ilk adım ona yaklaşmak, hatta onun gibi görünmektir. İkinci adım ise içinde bulunduğu ruh durumuna göre gururunu incitmeden onun ruhunu okşayıp yer yer überken

inandığı bazı değerlerin akli ve nakli dayanaklardan yoksun olduğunu kanıtlamaktır. Bu şekilde devam eden uzun telkinler sonunda bir an gelir ki aday, inanç değerlerinden şüphe etmeye başlar. Bu süreç çok sürmez, bir boşluğa dönüşür. Artık duvar zedelenmeden kazınmıştır. Gerisi boyacının hünerine kalıyor.

Fedai yetiştirmek ise daha karmaşık bir iştir. Onlar, ölmek ve öldürmek üzere eğitilirler. Dai eğitiminde işinize yarayan akıl burada işimizi zorlaştırır. Bir emirle ölüme gidecek adamın, akla değil imana ihtiyacı olduğunu unutmamak gerekir. Bu öyle bir imandır ki sorgulamadan, kayıtsız şartsız itaat eder. Öleceğini bile bile düşman karargâhına girip komutanı öldürür. O bir cennet fedaisidir. Cennete gideceğinden emin olduğu için bunu yapar. Eğer burada akla izin verilirse soracağı sorularla inancı bozulabilir. Fedai eğitiminde akıldan uzak durun demem bunun içindir.

Cennet fedailerinin yaptıkları iş sıradan bir ölme ve öldürme olayı değildir. Ölmek ve öldürmek onlar için bir tür ibadettir. Hançerleri de herhangi bir çelik parçası değil, onlar için, elleri ve kolları gibi vücutlarının bir parçasıdır. Hançeri ellerine aldıklarında tüm düşüncelerden arınır ve yalnızca öldürmeye kilitlenirler.

Fedai adaylarını seçerken toplumda itilip kakılan, kimsesiz, haksızlığa uğramış, acımasız, kavgacı, fazla zeki olmayan gençlere öncelik tanıyın ve her zaman ışık olan evden uzak durun."

Burada lafa karışan Hasan, "Işık olan evden kastın ne?" diye sordu.

"Araştıran, sorgulayan, çok zeki beyinleri kastediyorum. Bizim işimiz için bunlar çorak topraktır. Bizim istediğimiz otlar burada yetişmez," dedi bulut adam.

Hasan yeniden lafa karışarak, "Fedai adaylarının eğitiminde özel bir yöntem var mıdır?" diye sordu.

"Vardır," dedi bulut adam ve devam etti.

"Gençleri yirmişer kişilik loş odalara alın. Bir minder üzerinde rahat edecekleri şekilde otursunlar. Karşılarındaki duvara, göz hizasında çapı beş karış olan parlak metal bir daire asın. Dairenin içinde yine aynı merkezli iç içe daireler bulunsun. Ayrıca her dairenin çevresinde üçer adet parlak birer nokta olmasına özen gösterin. Yine ışığını levhaya yansıtacak şekilde uygun yere bir mum yerleştirin. Mum ışığı, parlak levhayı daha parlak yapmak içindir.

Derse başlamadan önce adayların metal levha üzerindeki noktalardan birine bakmalarını söyleyin. Adaylar levhaya bakarken siz de vermek istediğiniz telkine devam edin. Her derste ölümden söz ederken onu cennetle ilişkilendirin. Telkini; hafif, anlaşılır, vurgusuz bir sesle yapın. Çok iyi sonuçlar alacağınızı göreceksiniz," dedikten sonra, "Sözlerimi anladın mı Hasan?" diye sordu.

"Evet. Yalnız metal plakanın ne işe yarayacağını anlamadım," dedi Hasan.

"Gözün ve beynin gevşemesini sağlar."

"Bu telkinin sonucu ne kadar sürede alınır?"

"Bunu, talebenin durumu belirler. Bir ayda da alırsın, bir yılda da; bazı adaylarda birkaç yıla sarktığı da olur."

"Doğuştan çekingen ve korkak tabiatlı insanların eğitimi zor olmaz mı?"

"Kolay eğitim olmaz Hasan. Her eğitimin zor yanları vardır. Ama sözünü ettiğin korkaklık ve çekingenlik var ya, o işin en kolay yanıdır. İnsanlar yalnızlıktan, kimsesizlikten ve zayıflıktan korkarlar. Ama güçlü bir teşkilatın üyesi olunca teşkilatıyla ruhen bütünleşirler. İşte o zaman aslan kesilirler. Ne korku kalır onlarda ne de başka bir şey. Siz, yeter ki onlara teşkilat ruhu kazandırın."

"Peki, küçük bir gruba fedai eğitimi vererek onlara teşkilat ruhu kazandırdık diyelim. Yine diyelim ki bir emirle kendilerini ölüme atacak cennet fedailerini de yetiştirdik.

Tüm bunlarla bir meydan savaşında dev ordular yenilebilir mi?"

"Hayır yenilmez."

"Peki, bunca uğraş niye?"

"Söylediklerimi iyi dinle. Sen hiçbir zaman dev ordularla bir meydan savaşı yapmayacaksın, yapamazsın da. Sen şimdiye kadar kimsenin uygulamadığı yepyeni bir savaş uygulayacaksın. Bu öyle bir savaştır ki iyi uygularsan, emrindeki çok az güçle meydan ve alan savaşlarına gerek kalmadan koskoca Selçuklu Devleti'ni dağıtabilirsin. Hatta kuşatmadan, kan dökmeden kaleler sana teslim olurlar," dedikten sonra, "Şaşırdığını görüyorum, neden?" diye sordu.

"Şaşırmamak mümkün mü?"

"Aslında, yapılması gerekenler çok kolaydır. Dikkatlerden kaçması bundandır, yapacağın şeyler bir elin parmaklarından azdır. Azınlık olduğunuz için hareketlerinizi büyük bir gizlilik içinde sürdürün. Kent merkezlerine ve düz ovalara yerleşmeyin. Düzenli orduların ulaşamayacağı, mancınık birliklerinin yetişemeyeceği dağları kendinize mekân tutun. Gücünüz yetiyorsa buralarda kaleler kurun ya da böyle yerlerdeki kaleleri ele geçirin. Bunları almak için öyle orduya, silaha ve kuşatmaya gerek yok. Kalenin Beyi'nden yerleşme izni alın, sonra güçlü tebliğ ve tanıtım uzmanlarınız kanalıyla kale halkını, kumandanları, etkili ve yetkili kişileri kazanın. Bütün bunları yaptıktan sonra sıra Bey'e gelir. Eğer onu kazanabilirseniz, sorun yok. Kale zaten sizindir. Yok, eğer Bey'i kazanamamışsanız kalesini size vermesi için para teklif edersiniz. Satmak istemezse kovarsınız, gene direnirse işini fedailerden birine havale edersiniz, olur biter.

Gelelim Selçuklu Devleti'nin yıkılmasına. Onu dağıtmak bir kaleyi almaktan kolaydır. Selçukluların temel direği Melikşah ve Nizamülmülk'tür. Sultanın, vezirin ve bir dizi üst düzey komutanın bir anda öldüğünü düşünün. Şehzadeler arası saltanat kavgası devleti dağıtmasa bile dağıtmaktan

beter eder. Gelelim Bağdat halifesine. Selçuklu gücü olmasa, onlar bir hiçtir. Halifeyi yok etmek için bir fedaiyi feda ettin mi yerine gelen, sana vergi vermese bile varlığına kesinlikle ses çıkaramaz."

Hasan yeniden lafa karışarak, "Bu söylediklerin son derece mantıklı, neden şimdiye kadar düşünemedim anlayamıyorum," dedi.

"Onları anlamaya çalışma, sadece zamanı oku."

"Zamanı okumak derken anlatmak istediğin tam olarak nedir?"

"Toprağa atılan bir tohumun çiçek açması nasıl zamana bağlıysa, aklına gelen ve gelmeyen her olayın da zamanla ilişkisi aynıdır. Vakit tamam olmayınca, yaprak bile kıpırdamaz."

"Bir şey sorabilir miyim?"

"Sor."

"Vurgusuz sözler, parlak metal ve mum ışığı gibi şeyler beyinle mi yoksa ruhla mı ilgilidir?"

"Hasan, ben sana telkinin sonuçlarını anlattım. İnsanlar bu sonuçları Hindistan ve Çin'de yüzlerce yıldan beri şifa amacıyla kullanıyorlar. Sen ise fedai yetiştirmek için kullanacaksın. Seni ilgilendiren bu olduğu halde, bana telkinin gizemlerini soruyorsun. Şimdilik işine yaramayan bu bilgiyi ne ben anlatabilirim, ne sen anlayabilirsin.

Az önce söylediğim gibi tüm bunlar zamana bağlıdır. Zamanı gelince senin söylediğin ve söylemediğin daha nice bilgiler insanlığın hizmetine sunulacaktır."

"Sunacak olan kim?" dedi Hasan.

Bulut adam derinden gürleyerek gelen bir sesle, "Cenabı Hak," dedi. Sonra da büzülüp küçüldü, tekrar genişleyerek insan şeklinden çıktı. Siyah ve beyaz iki buluta dönüşerek göğün derinliklerinde kayboldu.

Hasan uyandığında kan ter içinde kalmıştı.

"Ne rüyaydı!" dedi kendi kendine. Mendilini çıkarıp alnında biriken ter damlalarını silerken yeniden gökyüzüne baktı. Az önceki masmavi gökyüzü bulut toplamaya başlamış, kuzey rüzgârı ise güçlenmişti. Kervan toparlanıp yeniden yola koyularak ağır ağır ilerlerken gökyüzündeki siyah bulutlar da giderek çoğalıyordu. Yaklaşık üç fersah kadar yol aldıktan sonra aniden sağanak şeklinde bir yağmur başladı. Herkes şaşırmıştı. Kervancılar, son on yılda ilk kez yağmur gördüklerini söylüyorlardı. Develerden ve katırlardan bazıları ürkerek sağa sola kaçıştılar. Korumalar, hayvanları güçlükle yakalayıp getirirken, yağmur da hızını kaybederek hafiflemişti. Bir süre durup yağmurun dinmesini bekledikten sonra yeniden kalkıp yollarına devam ettiler.

Kervan sessiz, yollar sakindi. Hasan, omzunda heybesi, elinde asasıyla ağır ağır yürüyordu. Gördüğü rüyadan çok etkilenmişti. Bir süre derslerine devam ettiği Lübad Hoca'yı hatırladı. Hoca rüyaları şeytani ve rahmani olarak ikiye ayırıyordu. Kendi rüyasının rahmani olduğundan emindi. Bulut adam su olacağını söylemiş, uyandığında ise yağmur yağmıştı. Bunlar tesadüfen olmuş şeyler değildi. Söyledikleri, tamamen akıl ve mantık sınırları içindeydi. Bir ara kafasında bir şimşek çakar gibi oldu. Bulut adamın dedikleri, ona sanki kendi sözleriymiş gibi geldi. Yıllar önce benzer şeyleri babasının da söylediğini hayal meyal hatırlıyordu.

Onu en çok düşündüren, bulut adamın değişik kılıklara girmesiydi. Bunu yalnızca gösteriş olsun diye yapmış olamazdı. Zahirde farklı kişilerin kılığına giren bulut adamın, batında söylemek istediği şey neydi acaba? Aynı kişinin, üç farklı insan gibi görünmesi ile ruhun, gerektiğinde farklı bedenleri kullanabileceği mi, yoksa çokluğun tekten türediği mi anlatılmak istenmişti? Belki de anlatılmak istenen her ikisiydi. Başka şeyler de olabilir mi diye bir süre düşündü. Ama aklına bir şey gelmiyordu. Batında, varlığın teklikten çokluğa gidiş sürecine işaret edilirken, zahirde bir başka

oluşumdan söz ediyordu. Görünen düzeni, daha doğrusu düzensizliği yıkıp, ilahi murada uygun bir siyasi ve sosyal yapının kurulmasıydı istenen. Bu da ancak ihtilalle olabilirdi. İhtilalin başarısı ise yeni savaş yönteminin başarısına bağlıydı. Vakit geçirmeden, bulut adamın sözünü ettiği teşkilatlanmayı oluşturması gerekiyordu.

Kuracağı teşkilatın hayalleri içinde dört koca gün geçmiş, sonunda Arap çölünü aşıp, Fırat boylarına gelmişlerdi. Burada bir süre konakladıktan sonra kervan yoluna devam ederken, o yönünü değiştirip Kerbela'ya yöneldi. Kerbela, yüzlerce yıldır devam eden düşmanlığın başladığı yerdi. Peygamber'in torunlarının ve yakınlarının vahşice öldürülüşünü görür gibi oldu. Öldürüleceğini bildiği halde gözünü kırpmadan ölüme giden Hüseyin'in imanı, onun cesaretini biledi. Ehlibeyt'in çilesine ortak olmak için Kerbela'yı yürüyerek geçip Kûfe'ye geldi. Burada Hz. Ali'nin mezarını ziyaret edip Şehit Müslüm'ün öldürüldüğü yerde dua ettikten sonra yoluna devam ederek Kum kentine geldi. Kum'a gelir gelmez o gün dinlenip, ertesi gün işe koyuldu.

Kum kenti, On İki İmam şiası ve İsmailîlerin yoğun olarak yaşadığı bir yerdi. Buradaki medreselerin birinde kendisine bir oda bulup ufak bir halka oluşturmakta zorlanmadı. Akli ve nakli konularda devrinin sayılı âlimlerinden biriydi. Duruşu, selam verişi, giysileri, oturması ve kalkması ile çevresine güven veriyor, etkileyici sözleri ve çarpıcı örnekleriyle dinleyicileri kolayca ikna edebiliyordu.

Halkadan seçtiği on kişiyi dai olarak eğitirken, on kişiye de fedai eğitimi veriyordu. Gerek dai, gerekse fedai eğitimlerini normal ders saatlerinin dışında, özel olarak yapıyordu.

Halka açık olarak yaptığı halka eğitimi günde iki saatti. Kalan zamanlarını dai ve fedai eğitimine ayırıyordu. Gün geçtikçe halkası büyürken düşmanları da büyümekteydi.

Ders verdiği topraklar Selçuklu Devleti'nin egemenliği altındaydı. Bu topraklarda ihtilalci bir söylemi dillendirip

halkı devlete karşı ayaklandırmak, devletin kabul edebileceği bir şey değildi. Başvezire kendisini tutuklaması için fırsat doğmuştu. Düşman yalnız Selçuklular ve Abbasiler değildi. On İki İmam şiası Pamir Alevileri ve kendisinin de içinden çıktığı İsmailîlerin önemli bir kısmı fedai eğitiminin ve fedailiğin dinî bir ibadetmiş gibi verilmesini eleştiriyorlardı.

Yine de hiç kimse onun ilmî yeterliliğine söz bulamıyordu. Taraftarlarının artması biraz da bundandı. Bir gün, hiç beklemediği bir konuk ziyaretine geldi. Bu, yardımcılığını yaptığı, İsmailî yolunun baş daisi Abdulmelik Attaş'tan başkası değildi. Baş dainin suratı asıktı. Canının sıkıldığı belli oluyordu. Dersten sonra herkes çekilip giderken onlar bir süre daha kaldılar.

"Neler oluyor?" dedi baş dai öfkeli bir sesle.

Hasan Sabbah, onun ne söylediğini bildiği halde bilmiyormuş gibi davrandı.

"Bir şey olduğu yok. Tebliğ ve tanıtıma devam ediyoruz," dedi sakin bir dille.

"Tebliğine bir şey demiyorum ama imamın dışında hiç kimsenin yolda bir değişiklik yapmayacağını bilmen gerekmiyor mu?"

Hasan, baş dainin aksine oldukça sakin ve soğukkanlı görünüyordu.

"Saygıdeğer Şeyhim, ben yolda bir değişiklik yapmadım ki."

Baş dai sakinleşeceğine iyice kızmıştı.

"Fedai eğitimi verip, öldürmeyi bir ibadet gibi tanıtmak yolumuz mudur?"

"Evet, yolumuzdur," deyince Attaş şaşırmıştı.

"Bunu şimdiye kadar senden başka kimse görmedi mi?"

"Bu, görmeyenlerin kabahati, benim değil."

Attaş'ın yüzünde kızgınlıkla birlikte şaşkın bir ifade vardı. Bir süre hiç konuşmadan Sabbah'a baktı.

"Sen şimdi, öldürmeyi kutsal bir ibadetmiş gibi kabul etmenin yolumuz olduğunu mu söylemek istiyorsun açıkça?"

"Evet."

"Herkesin basireti bağlı olduğu için bunu şimdiye kadar senden başka kimse fark etmedi öyle mi?"

"Bu benim suçum değil."

Baş dainin öfkeyle sorduğu sorulara yardımcısının verdiği cevaplar hiçbir yoruma meydan vermeyecek kadar açık ve netti.

Baş dai, ilmî yeterliliğinden kuşku duymadığı yardımcısına, "Bu dediklerinin ilmî ve tarihî delilleri var mı?" diye sordu.

"Evet," dedi yardımcısı hiç düşünmeden.

"Lütfen açıklar mısın?" dedi baş dai.

"Hay hay," dedi yardımcısı. "Düşmanlarımızın zorlu olduklarını biliyor musunuz?" diyerek ilk sorusunu sordu.

"Yalnız zorlu değil, aynı zamanda acımasızlar," dedi baş dai.

"Bu zorlu ve acımasız düşmanlarımıza karşı ne yapmamızı öneriyorsunuz? Havlu atıp pes mi diyelim yoksa savaşalım mı?"

Baş dai kaşlarını çattı.

"Sana kimse havlu at demedi."

"Savaş da demedi."

"Savaşa bu kadar merakın nereden kaynaklanıyor anlamıyorum."

"Savaş benim merakımdan kaynaklanmıyor Şeyhim, o şartların ve zorunlulukların sonucudur."

"Hangi şartların?" dedi baş dai öfkeyle.

"Düşmanlarımız bizi kâfirden aşağı sayıyor. Onlara göre, nikâhımız batıl, mallarımız kendilerine helâldir. Üzerimize yapılan bir savaşı ise cihat ve gaza olarak görüyorlar. Ehlibeyt imamlarına biat eden Büveyhileri bu anlayışla yıktı-

lar. Şimdi de İsmailî yolunun son kalesi Fatımileri yıkmak istiyorlar. Bana şartları soruyorsun, hangi şartlar? Daha saymamı ister misiniz? Bu şartlar altında inançlarımız doğrultusunda onurumuzla yaşamayı nasıl başaracağız?"

Baş dai, yardımcısının sözlerine açıkça karşı çıkamıyordu ama yine de onun fedai uygulamasını çılgınca buluyordu. Biraz önceki öfkesi dinmiş gibiydi. Daha rahat konuşuyordu.

"Şartlar konusunda haklısın ama yine de savaş son çare olmalıdır," dedi.

"Ben de sizinle aynı görüşteyim. Savaş son çare olmalı ama bıçak gelmiş kemiğe dayanmış, bu durumda savaş son çare diye beklemek düşmana teslim olmak değil midir?"

"Bıçağın kemiğe dayandığına gerçekten inanıyor musun?"

"İnanın, durum daha da kötüdür Şeyhim. İsterseniz şöyle diyelim: Şu an başvezir yüz bin kişilik bir orduyla üzerimize gelirse önereceğiniz bir tedbir var mı?"

"Bu halimizle onlarla savaşmak çılgınlık olur. Zaman kazanmak için onların koşullarını kabul eder görünmek zorundayız."

"Bu kazanacağımız zamanı nasıl değerlendirmeyi düşünüyorsunuz?"

"Gizlice teşkilatlanıp yeterince güçlendikten sonra harekete geçmenin yararlı olacağını düşünüyorum."

"Şeyhim, düşmanın hilesi bitmez. Onlar bizim teşkilatlanıp toparlanmamamız için her türlü karşı tedbiri alacaklardır, yakayı bir kez kaptırmaya gör bir daha toparlanmak hayal olur."

"Peki, savaşırsak tamamen yok oluruz, ona ne diyeceksin?" diye sordu baş dai.

"Savaşacağız. Savaşın sonunda bir taraf kazanacak diğer taraf yok olacaktır, biz kazanan taraf olacağız."

"Bundan emin misin?"

"Kesinlikle."

"Düşmanın dev ordularını az bir kuvvetle nasıl yenmeyi düşünüyorsun?"

"Düşmanın bilmediği yeni bir savaş yöntemi uygulayarak."

"Fedaileri bunun için mi yetiştiriyorsun?"

"Evet."

"Yine de öldürmeyi bir ibadet gibi tanıtman kabul edilir gibi değil."

"Peygamber Efendimiz'i, Bedirli ve Uhudlu yılları düşünün. Müslümanlar sayıca azdı. Düşmanları ise kalabalık ve zorluydu. Yine de yılmayıp savaştılar ve kazandılar. İnançları ve onurları için kimileri şehit, kimileri gazi oldular. Resulullah, şehitler için 'Onlar ölü değildir.' diyor ve sorgusuz sualsiz cennete gideceklerini söylüyor. Onların her biri, birer cennet fedaisidir aslında. Hiçbir kişisel çıkar gütmeden, yalnızca inançları ve onurları için savaşan bizim fedailerimizin de onlardan hiçbir farkı yoktur."

"Yine de bu işin sonunu hayır görmüyorum Hasan," dedi baş dai biraz durup düşündükten sonra. "Yapmayı düşündüğün fedai saldırıları düşmanı birleştirmekten başka bir işe yaramayacak. Üzerimize daha ölümcül saldırılar düzenleyecekler. Sizin yüzünüzden Ehlibeyt inananları çok acı çekecek."

"Tersine, halkımız rahat edecek ve düşmanlarımız onlara ilişmekten korkacaklar," dedi Hasan Sabbah güven verici bir sesle.

"Hasan, amacın iyi ama yolun yol değil. Bunu kabul edemeyiz. Bu şartlar altında seni yardımcılık görevinden almak zorundayım."

Hasan, baş dainin kararına şaşırmamıştı. Onun böyle bir karar vereceğini tahmin ediyordu. Saygılı, bir o kadar da tehditkâr bir üslupla, "Haklısınız Şeyhim. Bu şartlar altında çalışmamız zordur. Ben kararımı değiştirme niyetinde deği-

lim. Yalnız sizden ricam, yanımızda olmasanız bile karşımızda da olmayın. Bizim savaşımız bize yakın olanlarla değildir. Düşmanımız öncelikle Abbasi-Selçuklu ittifakıdır," dedi.

Baş dai başka soru sormadı. Sessizce kalkıp odadan çıktı.

O günden sonra uzun bir süre baş dai ile görüşmediler. Günler günleri ve aylar ayları kovalarken, aradan bir yıl geçti. Halkası büyüyor, teşkilatı giderek güçleniyordu. Bir yılda istenilen vasıflara uygun kırk fedai ve altmış dai yetiştirmişti. Altmış dai, altmış farklı kentte, altmış halka oluşturup tebliğlerine devam ediyorlardı.

Eğitimlerini tamamlayıp yetişen her dai, kendi halkasını oluştururken teşkilat da giderek büyüyordu.

Fedai eğitimi istenilen düzeydeydi. Loş odalarda parlak metal levhalı telkin çok iyi sonuç veriyordu. Aynı şekilde eğitilen on iki kız Bağdat, Rey ve Kahire saraylarında eczacı, hekim ve çıkıkçı olarak göreve başlamıştı. Hepsi de çok iyi dini eğitim almıştı ve inançlarına ölümüne bağlıydılar.

Gittikçe büyüyen teşkilatın tek elden yönetilmesi de zorlaşıyordu. Hasan Sabbah, yetenekli dailerden kendisine üç yardımcı seçmişti. Hüseyin Şirazı isimli birinci yardımcı, merkez ve şubeler arası iletişim ve denetimi sağlıyordu. Nureddin Bin Muhammed isimli ikinci yardımcı, fedailerin, Hüseyin Mahmut Mervi ise dailerin eğitiminden sorumluydu. Kendisi de haftanın üç günü halka derslerini sürdürürken diğer günlerde ise gelen istihbarat raporlarını değerlendiriyor, geleceğe yönelik plan ve programları gözden geçiriyordu.

Teşkilatın üyeleri başlangıçta kendi giderlerini kendi keselerinden karşılıyorlardı. Daha sonra bu iş düzene bağlandı. Üyeler her ay belli bir miktar aidat ödemeye başladılar. Bunlar yetersiz de olsa şimdilik ihtiyaçlarını karşılamaya yetiyordu.

Üyelere tam bir teşkilat ruhu hâkimdi.

Vakit ilerledikçe büyüyen ve genişleyen teşkilata bir merkez bulmak gerekiyordu. Bu merkez öyle bir yer olmalıydı ki büyük güçlere karşı korunaklı ve savunulması kolay olsun. Şeyh günlerce düşünüp taşındı, sonunda bu iş için en uygun yerin Alamut Kalesi olabileceğine karar verdi. Alamut, kartal yuvası anlamına geliyordu. Kaleyi günümüzden yüzlerce yıl önce Deylem hükümdarlarından biri yaptırmıştı.

Rivayete göre hükümdar bir gün avda iken şahinini bıraktığında kuş havada birkaç tur attıktan sonra yalçın kayalardan birinin tepesine konmuş. Hükümdar da, kuşun konduğu tepeye uzun uzun bakmış, nedense o güne kadar fark etmediği tepenin askerî yönden önemli bir üs olabileceğini düşünerek buraya bir kale yapılmasına karar vermiş ve böylece Alamut Kalesi yapılmış. Kaleyi, Selçuklu Devleti adına Hüseyin Bin Mehdi yönetiyordu. Mehdi, Pamir Alevilerindendi. İsmailîlere karşı hoşgörülü davranıyordu. Bu nedenle Şeyh'in adamlarının kalede çalışmaları sorun olmuyordu. İsmailî yolunun güçlü dailerinden Kirmanlı Hüseyin Kaini, Belucistanlı Ebu Ali Tahir, Tuslu Hamdan, Türkmenistanlı Buzurg ve Ebu Hamza beş halka oluşturup beş koldan kaleyi ele geçirmeye çalışıyordu. Halkın ileri gelenlerini, üst düzey komutanlarını, kale muhafızlarını, kadıları ve ilmiyenin önemli isimlerini yola kazandırmışlardı.

Mehdi, dailerin çalışmalarından haberdardı ama niyetlerinin kaleyi ele geçirmek olduğunu bilmiyordu. Gelişmeleri üç beş dervişin dinî faaliyetleri olarak değerlendiriyordu. Bir gün kardeşi Cafer'le konuşurken, "Bu dervişler gittikçe çoğalmaya başladı, dikkatli olmalıyız," dedi.

"Ne gibi?" diye sordu Mehdi kardeşine.

"Sonuçta yönettiğin kale Selçuklu toprağı, bunlar yüzünden sultanla bozuşman iyi olmaz."

"Sultanla neden bozuşalım ki? Bu dervişlerin Rey'de bile halkları var. Dinî ve ahlaki öğüt veren insanlar, kimseye bir zararları yok ki. Üstelik yol olarak da bize yakınlar."

"Bize yakınlar mı?"

"Evet."

"Onlar yedi imamcı biz ise on iki imam şiasıyız."

"Bu fark hepimizin aynı yolda olmadığını göstermez."

"Selçukluların bizim yola iyi gözle bakmadığını bilmiyor olamazsın."

"Onların Abbasilerin telkini ile bize iyi gözle bakmadığını biliyorum. Ama bildiğim başka şeyler de var."

"Ne gibi?"

"Onların din ve diyanetle ilgili bir dertleri olduğunu sanmıyorum. En büyük sorunları siyasi egemenliklerini genişletmektir. Kendilerine biat edenlerin dinleriyle falan ilgilendikleri yok. Burayı bize verenlerin de onlar olduğunu düşünsene."

"Yine de içimde bir kuşku var," dedi Cafer endişeli bir şekilde.

Mehdi rahattı.

"Boşuna kaygılanıyorsun. Bu dervişler aynı zamanda çok iyi hekimler. Kalede marazlı adam kalmadı. İnsanların çoğu şifa bulmak için uzak diyarlardan kalkıp buraya geliyorlar. Bir düşünsene felçli karını bunlar iyileştirmedi mi?"

"O konuda haklısın."

"Daha ne istiyorsun? Git biraz dinlen," dedi Mehdi, babacan bir tavırla.

Bu konuşmadan yaklaşık dört ay sonra Hasan Sabbah gizlice kaleye geldi. Tanınmamak için Abdullah takma adını kullanıyordu. Geldiği günün akşamı, Kirmanlı Hüseyin Kaini ile görüştü. Şeyh, bir sedirin üstünde bağdaş kurmuş oturuyordu. Kaini ise tam karşısındaydı.

"Durum nasıl?" diye sordu Şeyh.

"Her şey çok iyi, Mehdi ve birkaç yakını dışında kale yola kazanılmıştır," dedi gururlanarak.

"Kale muhafızlarına güvenebilir miyiz?"

"Kesinlikle, aşçısı dâhil Mehdi'nin özel hizmetkârları bile emrinizi bekliyorlar."

Şeyh biraz düşündükten sonra, "İyi o zaman, gidip onu ziyaret edelim," diyerek oturduğu sedirden kalktı, kuzey surlarına doğru yürümeye başladılar. Çok geçmeden Mehdi'nin makam odasına gelmişlerdi.

Mehdi kırklı yaşlarda, orta boylu, şişman, Pamirli eski bir askerdi. Saçı ve sakalı kırlaşmıştı. Üzerinde beyaz sarığı ve beyaz cübbesi vardı. Oturduğu koltuğun sağında ve solunda üçerden altı nöbetçi bulunuyordu. Bir kişi de arkadaydı. Şeyh, yanında Kaini ve Ali Bin Tahir olduğu halde "Selamünaleyküm!" diyerek içeri girince Mehdi, "Aleykümselam!" dedi ve onlara koltuğunun yedi adım kadar sağ karşısındaki oturaklarda yer gösterdi. Bu sırada Mehdi'nin makam korumaları da eğilerek Şeyh'i selamlamışlardı. Bu alışıldık bir durum değildi. Makama verilen selamı makamın sahibi alırdı, korumaları değil. Mehdi, şaşırmasına rağmen bunu sorun yapmazken, Şeyh ve iki dai de gösterilen yere oturdular.

Uzun boylu ve etkileyici bakışıyla Şeyh, Mehdi'nin dikkatini çekmiş olmalı ki, "Sizi ilk defa görüyorum. Yabancı mısınız?" diye sordu.

"Hayır, yabancı değilim ama yeni geldim," dedi Şeyh.

"Bir dileğiniz mi var?"

"Evet."

"Buyurun, sizi dinliyorum."

"Kalenin yönetimini bana devretmenizi istiyorum," dedi Şeyh sakince.

Mehdi o kadar çok şaşırdı ki ne söyleyeceğini bilemedi, şaka mı ediyorlar diye dönüp bir süre onlara baktı. Adamlar oldukça ciddiydi.

"İsteğini bir daha söyler misin?" dedi öfkeli bir dille Mehdi.

Şeyh oldukça sakin bir şekilde, "Kalenin devrini istiyorum, yeterince açık değil mi söylediklerim?" dedi.

Mehdi'nin başına kaynar su dökülmüş gibi oldu. Yanındaki nöbetçilere dönüp, "Bunların üçünü de zindana atın," dedi.

Nöbetçiler yerlerinden kıpırdamayınca iyice sinirlenerek yerinden kalktı.

"Bunları zindana atın demedim mi aptal herifler?" diye bağırdı.

Nöbetçilerde yine hareket yoktu. Neler oluyor diye etrafına bakınıp dururken, Şeyh yerinden kalkarak, nöbetçilere Mehdi'yi gösterip, "Bunu bir odaya hapsedin," dedi

Nöbetçiler anında Mehdi'nin kollarına girerek onu alt kattaki bir odaya götürüp hapsettiler. İki gün sonra da Mehdi, kardeşi ve kaynı, Şeyh'in huzuruna çıkarıldı.

Şeyh, Mehdi'nin makam koltuğuna oturmuştu. Ona, kardeşine ve kaynına uzun uzun baktıktan sonra, "Kaç yaşındasın Mehdi?" diye sordu.

"Kırk beş."

"Kırk beş yıl yaşamana rağmen hayattan hiç ders almamışsın."

"Haklısın. Eğer alsaydım şu an koltuğumda olurdum."

"Kim bilir belki de Pamir Dağları'ndan hiç inmezdin," dedikten sonra elindeki yazılı kâğıdı ona uzattı.

"Senin, kardeşinin ve kaynının hayatını bağışlıyorum. Bu kâğıdı imzala, sonra da ailenizi alıp buradan uzaklaşın," diyerek kâğıdı Hüseyin Kaini'ye uzattı. Kaini yüksek sesle yazılanları okudu. 'Alamut'un yönetiminden sorumlu ben Mehdi Bin Hüseyin Bin Haydar, idari görevlerimi bir daha almamak üzere Hasan Sabbah'a devrediyorum.' diyerek bitirdi. Mehdi şaşırmıştı.

"Hasan Sabbah mı?" dedi kendi kendine.

"Evet, Hasan Sabbah," dedi Kaini.

"O hanginizsiniz?" diye sordu.

Kaini, Şeyh'i gösterdi.

"İşte efendimiz."

Mehdi, üzgün ve düşünceliydi. Ne diyeceğini bilemiyordu. Büyük bir tuzağa düşmüştü. Dönüp kardeşine baktı. Keşke seni dinleseydim, der gibiydi.

Hasan Sabbah'a, "Kaleyi istiyorsun, kale benim değil ki sana devredeyim. Hem ben versem bile, bu devrin geçerli olmayacağını bilmiyor musun?" dedi.

"Kalenin mülkiyetini vermeyeceksin ki, yalnızca idaresini bize devredeceksin o kadar."

"Başvezirin bu işe sessiz kalacağını düşünmüyorsun umarım."

"Tam tersine çok kızacaktır ama biz yine de onu burada bekleyeceğiz. Tabii senin beklediğin gibi değil."

"Ben sizinle aynı yolun yolcusu olduğuma inanıp size güvenmiştim," dedi Mehdi sitemkâr bir sesle.

"Yollarımız aynı değil ama yakındır, tedbirimiz ise senin anlayamayacağın kadar farklıdır."

"Amacınızın ne olduğunu sorabilir miyim?"

"Sordun bile, amacımız Selçuklu Devleti'ni yıkmak, sonra da ilahi iradeye uygun bir düzen kurmaktır," dedi.

Mehdi, yolun sonuna geldiğini anlamıştı. Bu takdiri değiştiremeyeceğini de biliyordu. Kaini'nin uzattığı kâğıdı imzalayarak akşama doğru kardeşi ve kayın ile birlikte ailelerini de alarak kaleden ayrıldı.

Hasan Sabbah, ilk iş olarak surların onarımını yaptırdı. Uzun süreli kuşatmalara karşı önlem olarak su ve erzak depolarının sayılarını artırmak gerekiyordu. Bu nedenle dağları oydurarak gizli depolar yaptırmak için yoğun bir çalışma başlattı. Yola gönül verenler, inanç ve gayretle çalışırken, Hasan Sabbah başta Mısır Halifesi olmak üzere önemli İsmailî merkezlerine Alamut'u ele geçirdiğini ve Fatımi Dev-

leti'ne bağlı olduğunu bildirdi. Civardaki dağ köylerinin çoğunu, gönderdiği dailer yola kazandırmıştı. Zaman ilerledikçe gücü de ilerliyordu. İlk önceleri vergiyi yalnızca yol ehlinden alırken, sonradan yol ehli olmayanlara da vergi koydu. Selçuklu ve Abbasi kervanlarını hiç affetmez, tamamına el koydururdu. Bunları aşırı bulanlara, "Biz kendi çapımızda kale devletiyiz. Savaş halinde olduğumuz düşmanlarımızın malı da bizim için ganimettir," diye cevap verirdi.

Önem verdiği konulardan biri de posta teşkilatıydı. Bunu da fedai eğitimi kadar önemsiyordu. Posta güvercinlerinin yanı sıra yakın mesafelerde, eğitilmiş köpekleri de kullanıyordu. Mektuplar ve şifreler güvenlik gerekçesiyle görünmez mürekkeple yazılırdı. Dailerin ve komutanların giysilerinden bir parçayı köpeğin boynuna uygun bir şekilde bağlandığı zaman hayvan nerede olsa gidip onu bulurdu. Köpekleri bu şekilde eğitmek çok zordu. Her şeyden önce onları eğitecek eğitimcileri eğitmek gerekiyordu. Belki zorluğundan belki de başka şeyden bu usul pek yaygın değildi. Ulak ve güvercin en çok kullanılan haberleşme şekliydi. Fakat Hasan Sabbah köpek eğitimine de diğerleri kadar önem veriyordu.

BÖLÜM 22

Alamut'un düşmesi, Rey Sarayı'nda şaşkınlık yaratmıştı. Birçok kimse dünyanın en güçlü devletine karşı yapılan bu saldırıyı çılgınca buluyordu.

Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah uzun boylu, uzun saçlı, beyaz benizli, savaşçı yapılı bir gençti. Maiyetini her zaman ciddiye alırdı. Önemli konularda onların düşüncelerini sormaktan çekinmezdi. Savaşın da barışın da gereğine inanır, onların icaplarını yerine getirmeye özen gösterirdi.

O güne kadar hiç önemsemediği Hasan Sabbah'ın Alamut'a saldırarak kaleyi ele geçirmesine çok kızmıştı. Koltuğunda dalgın ve düşünceli bir şekilde oturuyordu. Başında uzun hotozlu beyaz sarık, sırtında gümüş işlemeli beyaz bir kaftan vardı.

Ömer Hayyam yanındaydı. Ona güvenir ve değer verirdi. Okuduğu içli ve güzel şiirlerle ruhunu dinlendiriyordu. Kapıcı başına, "Bana başveziri çağır," dedi.

Başvezir Nizamülmülk sultandan sonra Büyük Selçuklu Devleti'nin ikinci adamıydı. Orduda ve Sultan katında saygınlığı çoktu. Yetmiş yaşını geçmesine rağmen, ellisinde zor gösteriyordu. Kapıcı kendisine haberi ulaştırdığında odasındaydı. Mühürleyeceği fermanları kontrol ediyordu. Hemen işini bırakıp Sultan'ın köşkünü gitti. İçeri girdiğinde üzerinde açık mavi bir kaftan ve beyaz bir sarık vardı. Sultan'ı saygıyla selamladıktan sonra Ömer Hayyam'ın yanına oturdu.

Sultan, Başvezirine, "Hoşgeldin Atabek," dedi.

"Hoş bulduk Sultanım," dedi başvezir saygıyla.

"Alamut'la ilgili yeni bir gelişme var mı?"

"Alamut meselesi, Sultanımızın üzüleceği boyutta bir olay değil, en kısa zamanda halledeceğimizden emin olabilirsiniz," dedi Başvezir.

"Hasan Sabbah denen adam neyin nesidir?" diye sordu Melikşah.

"Sultan'ım, ilginç bir rastlantı eseri benim ve Ömer'in devam ettiği Lübad Hoca'dan iki yıl hukuk dersi almış."

"Siz gördünüz mü kendisini?"

"Hayır, biz ayrıldıktan sonra o gelmiş."

"Saldırı nedeni hakkında bilginiz var mı?"

"Sultanım, mezhep kavgası gibi görünüyor ama öyle değil."

"Nedir o halde?"

"Konu, dinî olmaktan çok siyasidir. Hasan Sabbah, kaleyi aldıktan sonra Fatımi Halifesi'ne bağlı olduğunu söylemiş. Olay Fatımilerin egemenlik alanlarını genişletmek istemesiyle ilgilidir."

Sultan, Ömer'e dönüp, "Sen ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Sultanım, o, Mısır'da bir ihtilal teşebbüsünde bulunduğu için yakalanıp, zindana götürülürken kaçmış. Bana göre, kalenin alınmasıyla Fatımilerin doğrudan bir ilgisi yok. Hasan Sabbah kaleyi tek başına aldı ama tek başına elinde tutamayacağını anlayınca halifeye bağlı olduğunu söyledi. Sanırım Mısır'la ilişkilerini düzeltmek istiyor."

Sultan biraz düşündükten sonra, "Alamut seferi vacip oldu,"diye kendi kendine söylenirken Ömer Hayyam, "Sultanım, Alamut gibi çorak bir dağ başına yapılacak seferin götürüsü getirisinden çok olur. Bu nedenle oraya bir sefer düzenlemeden önce iyi düşünmeli."

"Sence ne yapmalıyız?"

"Sulhen anlaşmanın daha yararlı olacağını düşünüyorum."

Sultan, bu kez de Başvezirine, "Sen de sulhen mi çözelim diyorsun Atabek?" diye sordu.

"Sulh gerekirse, sulh yapmamak hata olur. Ama burada sulh gerekmiyor. Alamut dağ başı da olsa sonuçta Sultanımın mülküdür. Hasan Sabbah'la sulh yaparsak az veya çok ödün vermemiz gerekecek. Böyle bir durum zayıf olduğumuzu gösterir ki bu da tam bir felakettir.

Sultanımın emrinde yüzlerce han, komutan ve emir vardır. Bunlar da devlet zayıftır, diyerek aynı şekilde hareket ederlerse çok büyük sorunlarla karşı karşıya kalırız. Bu nedenle güç kullanarak dağı saldırganlardan temizlemeliyiz. Temizlemeliyiz ki bir daha aynı işe kalkışanlar olmasın."

Bu sırada konuşmak için Sultan'dan izin alan Ömer Hayyam, "Ödünsüz anlaşmanın bir yolu yok mu?" diye sordu Başvezir'e.

"Eğer böyle bir şey yaparsak, bu, koskoca cihan devleti Selçuklu'nun bir eşkıya ile eşit koşullarda masaya oturması olur ki bu da verilebilecek en büyük ödündür. Bu nedenle devletimizin onurunu korumak zorundayız," dedi Başvezir.

Sultan, Başvezir'in sözlerini beğenmişti.

"Bir hareket planın var mı?" diye sordu ona.

"Bölgeyi Buharalı Emîr Seyfeddin Yoruntaş'a ikta olarak vermeyi düşünüyorum."

"Hassa askerlerine güvenmiyor musun?"

"Sorun güvenip güvenmeme sorunu değil Sultanım. Hassa askerleri sizin şahsınıza bağlı özel devlet güçleridir. Dağ koşullarına göre eğitilmemişlerdir. Davaya yeterince sahip çıkamayabilirler. Oysa ikta sahibinin, kendi topraklarını temizlemede ihmal göstereceğini sanmıyorum. Hele bu kişi Yoruntaş olursa, işe bitti gözüyle bakabiliriz," dedi.

Sultan, elini çenesine koyup bir süre düşündükten sonra kararlı bir sesle, "Haklısın, öyle yap. Bugünden tezi yok gerekli fermanı hazırlayıp Yoruntaş'ı bölgeye gönder," dedi.

"Emredersiniz," deyip huzurdan ayrılan Başvezir, doğruca makamına gitti. İçeri girer girmez kapıcı başına, "Bana Emîr Yoruntaş'ı çağır," dedi.

Yoruntaş, cesur ve tecrübeli bir savaşçıydı. Askerliğin gereklerinden ödün vermezdi. Dürüst, açık sözlü ve iş bitirici bir komutandı. O güne kadar aldığı görevlerin hepsinden yüzünün akıyla çıkmıştı. Emri alır almaz hemen Başvezir'in huzuruna çıktı. Vezir, kendisine oturması için yer gösterdikten sonra, "Yoruntaş, şimdiye kadar Sultan'a çok hizmetin geçti. Ama bu seferki hizmetin hepsinden önemlidir," dedikten sonra elindeki fermanı ona uzattı.

"Sultan Efendimiz bu fermanla Alamut ve Rudbar Vadisi'ni size ikta olarak vermiştir. Senden isteği, bölgeyi Hasan Sabbah ve yandaşlarından temizleyip, düzeni sağlamandır. Bu işi nasıl yapacaksan yap ama yap."

"Sultan Efendimiz de, siz de merak buyurmayın efendim," dedi Yoruntaş kararlı bir sesle.

Başvezir'in komutana güveni tamdı.

"Ne zamana hazır olursun?" diye sordu.

"Bugün ve yarın hazırlıkları bitirir, öbür gün yola çıkarız," dedi komutan.

"İyi, Allah zafere erdirsin. Şimdi git de hazırlıklarını tamamla," dedi Başvezir.

Komutan yerinden kalkıp, "Başüstüne" diyerek huzurdan ayrıldı.

Komutan o günü ve ertesi günü hazırlıklarla geçirdi. Bölgeyi çok iyi tanıyordu. Arazinin yapısı, ağır mancınıkları kaleye yaklaştırmaya uygun değildi. Bu nedenle onlardan üç tanesini söktürerek katırlara yükletti. Koçbaşını, iki güçlü mandaya boyunduruk gibi bağlamışlardı. Askerler, tolgala-

rını takmış; göğüs, kol ve bacak zırhlarını bağlamayı da ihmal etmemişlerdi.

İki günde hazırlıklarını tamamlayan askerleri, ertesi gün sabah erkenden yola koyuldular. Altmış kişilik öncü ve yancı gruplar bir gün önceden yola çıkmışlardı.

O gün öğleye kadar yol alıp, öğleden sonra Talekan Irmağı'nı sallarla geçip, Rudbar Vadisi'ne girdiler. Yaklaşık iki saatlik bir yolculuktan sonra Alamut Kalesi göründü.

Yoruntaş, askerlerine kısa bir mola verdirip hareket planını görüşmek için bölük komutanlarını huzuruna çağırttı. Birliğinde yüzer kişilik elli bölük vardı. Elli bölüğün elli komutanı bir kaya gölgesinde toplanıp halka oluşturdular.

Yoruntaş, "Değerli komutanlar," diyerek anlatmaya başladı.

"Hareket planını şöyle belirledim: Birinci ve ikinci bölükler kale ile dışarının bağlantısını sağlayan on noktayı kontrol altına alıp, içeriye giriş ve çıkışı yasaklayacaklar. Bu görevleri sırasında savaş hukuku geçerli olacak. Kaleyi dışarıya bağlayan gizli geçitler olabilir. Oralardan içeri gelebilecek erzak, silah ve insan gibi muhtemel yardımları önlemek için civardaki ekili ve dikili alanları ateşe vermemiz gerekecek. Ayrıca çevredeki İsmailî köylerine baskınlar düzenleyerek, onlara korku salıp kaleye yardım yapamaz hale getireceğiz. Bu görev de üçüncü ve dördüncü bölüklerindir. Diğer birliklerimiz ise kaleyi çembere alıp, surlara yüz adım kadar yaklaşacaklar.

Güney surlarına ve kapısına yaklaşmak diğerlerine göre daha kolaydır. Bu nedenle mancınıklarımızı güney surlarına yüz adım kala kuracağız. Bu arada kapıya giden yolda engebe az olduğundan koçbaşını taşımak sorun olmayacak," dedikten sonra, "Bir sözü olan var mı?" diye sordu komutanlarına.

Kimseden cevap gelmeyince sükûtu ikrar sayan Yoruntaş, "Haydi, harekete geçelim. Zafer sizinle olsun," dedi.

Komutanlar kalkıp, bölüklerinin başına geçti.

İlk harekete geçen, on merkezin muhafızları oldu. Onu akıncı birlikleri izlerken koçbaşı, okçu ve mancınıkçı bölükleri dağ harekâtını başlattılar.

Onuncu ve on birinci bölükler, koçbaşı ekibi olarak görev yapıyorlardı. Yüz kişi taşıyıcı, yüz kişi ise koruyucuydu. Kapıya yaklaşıp atış menzili dışında kalarak beklemeye başladılar. Okçular dağın çembere alınmasını akşama doğru bitirirken, mancınıkçılar da güney surlarına elli kulaç kala mancınıklarını kurmuşlardı.

Kuşatıldıklarını fark eden kale muhafızları, hemen kapıları kapatıp surlarda savunma önlemleri aldılar. Ok, yay ve mızraklarından başka silahları yoktu. Güney kapısını koçbaşından korumak için kapının üstündeki surlarda kazanlar dolusu sıcak su ve yağ bekletiyorlardı.

Yoruntaş, kaleye bir haberci göndererek teslim oldukları takdirde kendilerine eman verileceğini bildirdi. Teklifine ret cevabı gelince artık harekete geçmek kaçınılmaz olmuştu. Yoruntaş, kale kuşatmaları konusunda tecrübeli bir komutandı. Fazla kayıp vermemek ve düşmanı yıldırmak için genel hücuma geçmeden önce mancınıklarla kaleyi iyice dövdürdü. Aletlerin ikisi yanmış pamuk balyası, diğeri ise taş fırlatıyordu.

Bu sırada akıncı birlikleri de boş durmamış, kale yakınlarındaki ekili ve dikili alanların hepsini ateşe vermişti. Dağ taş alev denizi gibiydi. Bundan sonra kaleye yardıma gelebilecek İsmailî köylerine gece baskını düzenlediler. Sabah güneş doğunca akıncılar bine yakın hayvan, beş yüz kadar esirle dönerken etrafta yoğun bir is ve duman kokusu vardı. Kale üç gün mancınıkla dövüldükten sonra yüz okçu eşliğinde yirmi kişi, koçbaşı ile kapıyı zorlamaya başlarken yu-

karıdan dökülen sıcak su ve yağlardan epey kayıp verdi. Yine de koçbaşı kapıyı dövmeye devam ediyordu. Ölen ve yaralananların yerini başkaları alıyordu. Çok geçmeden kumandanın emriyle genel taarruza geçildi. Yirmi bölük, ok desteğinde surlara merdiven dayamasına rağmen kaleyi düşüremedi.

Kaledekiler azdı ama çok iyi dayanıyorlardı. Bu şekilde aradan yirmi bir gün geçti. Yirmi günde toplam on dokuz hücum yapmışlardı. Tarafların kayıpları fazlaydı. Kaledekilerin su ve yiyecekleri tükenmişti. Yoruntaş, kendisine durumu soran bölük komutanlarından birine "Yirmi üçüncü hücumu belki yaparız ama yirmi beşe kalmaz düşürürüz hedefi," derken kaledekilerin durumu gerçekten iyi değildi. Dayanacak halleri kalmamıştı. Komutanlardan bazıları gizli geçitten kaçmayı öneriyorlardı. Soğukkanlılığını koruyan tek kişi Hasan Sabbah'tı.

Yanına yaklaşan birinci naibi Hüseyin Kaini üzgün görünüyordu.

"Durumumuz nicedir Şeyhim?" diye sorduğunda o, sakin bir şekilde, "Sen nasıl görüyorsun?" dedi.

"Mağlubiyet," dedi Kaini üzgün bir sesle.

"Mağlubiyet demeye nasıl dilin varıyor?" dedi Şeyh sitemkâr bir dille.

"Keşke başka bir şey söyleyebilseydim."

Şeyh'in kendine güveni tam, sesi kararlıydı.

"Onlar on dokuz hücum yaptılar. Biz henüz yapmadık."

Kaini şaşkındı.

"Hücuma kalkışmak intihar olur Şeyhim."

"Gizli geçitten kaçalım mı diyorsun yani?"

"Ben buna çekilme diyorum. Gerekli hallerde yapılması zorunludur."

"Gerekli hallerde dedin. Bu çok doğru ama gerekmiyor," diyerek nöbetçi kulübesine doğru ağır ağır yürümeye başladı.

Kaini, bir adım geriden onu izliyordu. Şeyh'in soğukkanlı ve sakin haline bir anlam veremiyordu. Durum apaçık ortadaydı. Kimsede direnecek hal kalmamıştı. Toplam savaşçı sayıları desen iki yüzü geçmezdi. O, kalkıp hücumdan söz ediyordu. Hem de dağ koşullarına göre eğitilmiş zırhlı, düzenli birliklere karşı.

Şeyh hiçbir şey olmamış gibi emin adımlarla yürüyüp kulübeye yaklaştı.

"Yusuf!" diyerek nöbetçiyi çağırdı.

Anında Şeyh'in önünde biten nöbetçiye, "Bana Sarıkız'ı getir," dedi.

Nöbetçi hemen kaybolup çok geçmeden orta boylu, zayıf, uzun tüyleri olan bir köpekle geldi. Şeyh, cebinden köpeğin tüylerinin rengine benzer, düğme büyüklüğünde bir bez parçası ile birlikte ince bir şerit çıkardı. Bunları köpeğe koklattıktan sonra onun boynuna bağladı. Hayvanın tüyleri uzun olduğu için boynundaki bez parçaları fark edilmiyordu.

Merdivenlerden zemin kata inmeye başladılar. Köpek, Yusuf'un kucağındaydı. Şeyh öndeydi, Kaini ise birkaç adım geriden onları izliyordu.

Zemin kata inince bir köpeğin sığabileceği kadar küçük bir yarıktan Sarıkız'ı dışarı bıraktılar. Cins köpek anında gözden kayboldu. Yusuf, Şeyh'in emriyle nöbet yerine giderken Şeyh ve Kaini de merdivenlerden ağır ağır yukarı çıkmaya başladılar.

"Bir yardım mı bekliyoruz Şeyhim?" dedi Kaini merakla.

"Hayır."

"Ben köpeğin bir yardım mektubu taşıdığını sanıyordum."

"Hayır, köpek düşman karargâhına gidiyor."

"Yoruntaş'a mı?"

"Hayır, Yoruntaş'ın aşçısına."

"Aşçısına mı?" dedi şaşkınlıkla.

"Evet."

"Aşçıdan ne bekliyoruz?"

"Aşçı ve yamağı bizim fedailerdendir. Görevini gereği gibi yaparsa ki bundan eminim, yarına kalmaz toparlanıp giderler."

"Yoruntaş'ın öldüğünü varsayalım. Yardımcısı kuşatmaya devam etmez mi?"

"Hayır. Komutan yardımcısı Beluci'dir. Türkler ve İranlılar Beluciler'i sevmezler. Araplar da İranlıları sevmezler. Birlik ve beraberliği sağlayacak irade ortadan kalkınca, ayrışan gruplara dönmekten başka yol kalmaz."

"Umarım öyle olur."

"İnan bana öyle olacak. Şimdi gidip askere biraz cesaret verelim."

Birlikte surlara çıktılar. Şeyh, bulundukları siperlerde muhafızları tek tek ziyaret ederek güven verici bir sesle, "Biraz daha dayanın, Allah doğrunun ve haklının yanındadır. Yarına kalmaz düşmanımız ölecek ve ordusu dağılacaktır," dedi.

Şeyh'in mevzileri dolaşması ve güven telkin edici sözleri askerin direnme azmini güçlendirmişti. O gün yirmi ikinci hücumu da savarken, Şeyh bizzat siperlerde direnişçilere moral veriyordu.

Çatışma gece yarısına kadar sürdü. Gece yarısından sonra hareket durmuş, herkes istirahata çekilmişti. Şeyh, o gece sabaha kadar uyumadan odasında dua etti. Daha sonra büyük burca çıkıp güneşin doğuşunu izlerken, düşman karargâhında bir hareketlilik gördü. Herkes komutanın otağına doğru gidiyordu. Çok geçmeden otağın çevresi kalabalıktan geçilmez olmuştu. Bu normal değildi. Dönüp sağına baktı. Hüseyin Kaini yanındaydı.

"Anlaşılan aşçı işini iyi yapmış," dedi Şeyh'e gülümseyerek.

Bu sırada Şeyh, cübbesinden çekildiğini fark etti.

Dönüp baktı. Sarıkız yanındaydı. Hemen eğilip onun başını okşarken boynundaki minik paketi aldıktan sonra, "Bir mumu yakıp bana getir," dedi Kaini'ye.

Kaini'nin gitmesi ile dönmesi bir oldu. Elinde yanar durumda bir mum vardı. Şeyh, Sarıkız'ın boynundan aldığı, üzerinde hiçbir şey görülmeyen düz beyaz bir kâğıdı muma yaklaştırıp biraz tuttu. Kaini'nin şaşkın bakışları altında kâğıtta bir satır siyah yazı belirdi. "Her şey tamam. Allah yardımcınız olsun." Satırları yazılıydı.

"Bu bir mucize mi Şeyh'im?" dedi Kaini merakla.

"Hayır, ilim."

Düşman, mevzilerini terk etmeye başlamıştı. Öğleye doğru cenazeyi bir katıra yükleyerek koçbaşını ve mancınıkları orada bırakıp geri döndüler.

BÖLÜM 23

İyi haber de kötü haber de çabuk yayılır derler. Alamut savunmasını kısa zamanda duymayan kalmadı. Olay İsmailî toplumunda Şeyh'in kerameti olarak algılanırken, Hasan Sabbah da postta derviş, dağda komutan olarak namını yürüttü.

Başvezir Nizamülmülk çok üzgündü. Sultan da öyle. Nice hanlara, şahlara ve beylere boyun eğdiren, bilinen dünyanın neredeyse üçte ikisine sahip koskoca Selçuklu Devleti, bir derviş ve müritlerine söz geçiremiyordu. Bu itibar kaybını en kısa zamanda telafi etmeleri gerekiyordu. Aksi halde olay kendilerine boyun eğen diğer beylere ve emirlere kötü örnek olabilirdi.

Sultan'ın ilk işi Şeyh'e bir mektup yazmak oldu. Mektup "Hasan Sabbah'a" diye başlıyor ve şöyle devam ediyordu:

"Duyduğuma göre ortaya yeni bir din ve millet çıkarıp insanları aldatıyormuşsun. Ayrıca bana başkaldırdığın yetmiyormuş gibi bir kısım cahil ve saf dağlıları olmayacak vaatlerle kandırıp, onları, insanları bıçaklattırmak için eğitiyormuşsun. Bu da yetmiyor, İslam halifeleri hakkında çirkin laflar ediyorsun. Tövbe edip yaptığın yanlışları terk et, yoksa gökleri delen Alamut'un surları bile seni kurtaramaz."

Hasan Sabbah, mektubu getiren üç ulağa cevabını aynı gün yazıp hemen gönderdi. Mektup kısaca şöyleydi:

"Sultan'ımın, bu aciz kulunu hatırlayarak lütfedip yazması beni çok mutlu etti. Saygıdeğer Sultan'ım, çok zorlu düşmanlarım

var. En zorlu olanı da hiç kuşkusuz Başvezir Nizamülmülk'tür. Ne yazık ki onlar beni sizlere olduğumdan farklı tanıtmışlar. Cenabı Hakk'a ve Resul'üne asi olayım ki hakkımda söylenenlerin çoğu yalandır.

İzin verirseniz size biraz kendimden söz edeyim. Babam dini bütün bir Müslüman'dı. Eğitime çok küçük yaşta başladım. Dinî ve hukuki konulara merakım vardı. Bu konuda bulabildiğim kitapları dikkatle okuyordum. Ehli Sünnet'in ve Ehli Şia'nın büyük âlimlerinin eserlerinden neredeyse okumadığım kalmadı.

Okuduğum kitaplardan, Peygamber ailesinin hiç de hak etmedikleri baskı ve zulme uğradıklarını öğrendim. Ayrıca hilafetin onların hakları olduğundan da kuşkum kalmadı.

Bağdat'a geldiğimde Abbasi Halifelerinin hal ve gidişatlarını İslam'la bağdaştıramadım. Yüce Peygamber'imizin, bize tebliğ ettiği Müslümanlık onların yaşadığı din olamazdı. Bağdat sarayında zinadan, içkiden, fitneden, yalan ve dolandan geçilmiyordu.

Ben ki uzun yıllar akli ve nakli ilimleri okumuş bir bilim adamıyım, bana ilmimin zekâtını vermek lazım gelir. Âlimin zekâtı da bildiğini anlatmaktır. Ben de onu yaptım. Abbasilerin haksızlıklarını anlatırken Ehlibeyt'in haklarını da tanıtmadan edemedim.

Yüce Sultanım beni bağışlasınlar, eğer bu suçsa suçluyum. Yeni bir din çıkardığım meselesine gelince, böyle bir şeyden Allah'a sığınırım. Benim dinim Peygamber efendimizin tebliğ ettiği ve zamanı saadetlerinde sahabei kiramın yaşadığı dindir.

Halkı bıçaklattırmak suçlamasına gelince, bu düşmanlarımın iftirasıdır. Evet, halktan bazılarının devlet ileri gelenlerini öldürdükleri doğrudur. Ancak bunun benimle bir ilgisi yoktur.

Başvezir ve adamları, ağır vergilerle halkı eziyorlar. Kimsenin can, mal ve namus güvenliği kalmamıştır. Halkın şikâyetleri sizlere ulaştırılmıyor. Durumlarından şikâyetçi olanlar daha büyük baskılarla karşı karşıya kalıyorlar. Haksızlığa uğrayan halk, devleti yanında bulamıyor; bulamayınca da hukuku kendisi uygulamaya çalışıyor. Devlet görevlilerine karşı işlenen cinayetlerin sebebi budur. Ezilen halk, ezen ise devlet adına hareket edenlerdir. Cina-

yetlere mutlaka bir fail aranacaksa bu, her şeyi size yanlış anlatan Başvezir'in kendisidir.

Saygıdeğer Sultanım'a malum olsun ki benim halim budur. Bu dağ başında üzerime farz ve sünnet olanları yerine getiriyor, devlet erkânını doğru yola getirmesi için Allah ve Peygamber'e dua ediyorum. Şeyhülcebel Hasan Sabbah."

Mektup, sarayda pek ciddiye alınmadı.

Nizamülmülk, Emîr Yoruntaş'ın ölümüne çok üzülmüştü. Bu işin peşini bırakmaya ise hiç de niyetli değildi. Çok geçmeden Alamut'u geri alma görevini Emîr Aslantaş'a verdi. Aslantaş zayıf, orta boylu, uzun saçlı, çakır gözlü, otuz yaşında, cesur bir askerdi. Yetenekli ve ileri görüşlü bir komutan olarak tanınıyordu. Başvezir'in onu seçmesinin en önemli nedeni, yeni komutanın bölgeyi çok iyi tanımasıydı.

Aslantaş, görev emrini alır almaz hepsi de zırhlı beş bin kişiyle yola çıktı. Beş adet mancınık ve bir koçbaşı götürüyorlardı. Talekan Irmağı'na kadar mola vermeden gittiler. Biraz dinlendikten sonra ırmağı geçip hemen kuşatma hazırlıklarına başladılar.

Aslantaş, kendinden önceki komutanın aksine köyleri yağmalatmadı. Kuzeydeki İsmailî köylerinden gelebilecek yardımları önlemek için onları kaleye bağlayacak geçitlere yüzerden üç bölük yerleştirdi. Bunlar devriye hizmeti yapacaklardı. Ayrıca kaleyi dışa bağlayacak noktalara özel muhafız birliği göndermeyi de gereksiz buldu. Onun yerine bin kişilik bir güçle kaleyi dışarıdan çember şeklinde seyrek kuşatmaya aldı. Böylece bildik bilmedik tüm gizli geçitler kontrolleri altına alınmış oluyordu.

Koçbaşı bir önceki kuşatmada olduğu gibi yerini alırken mancınıklarda güney surlarının elli kulaç karşısına kurulmuşlardı.

Kuşatma işlemleri tamamlandığında güneş çoktan batmıştı. Komutan, o gece askerleri dinlendirip güneşin doğuşuyla birlikte savaşı başlattı. Mancınıklar akşama kadar ka-

leyi dövdükten sonra ertesi sabah genel hücuma geçildi. Askerler, okçu desteği ile merdivenlerle yukarı çıkmaya çalışırken koçbaşı birliği de kapıyı kırmak için zorluyordu. Ama nafile. Kapılar oldukça sağlamdı. Hem saldıranlar, hem direnişçiler, inat ve azimle savaşıyorlardı. Oklar, yukarıdan aşağı ve aşağıdan yukarı ölüm yağdırıyordu. O gün akşama kadar savaşıp akşam olunca savaşa ara verdiler.

Her iki tarafın da kayıpları ve yararlıları vardı. Kuşatma tam bir ay devam etti. Direnişçilerin durumu iyi görünmüyordu. Erzak, silah ve su sıkıntısı çekiyorlardı. Çok kayıpları vardı. Şeyh'in yanında altmış adamı kalmıştı.

Şeyh, her zaman olduğu gibi son derece sakindi. Yanında kalan altmış kişiye, "Merak etmeyin, bu belayı da savacağız," diye moral verirken savaşçılardan biri, "Şeyhim, okumuz kalmadı," dedi.

"Merak etme olacak," dedi Şeyh güven verici bir sesle. Sonra naiplerinden Feridun Kazvini ile kapı ve geçitlerin güvenliğinden sorumlu Cavidan Belicustani'yi yanına alarak, büyük hisara doğru biraz yürüdükten sonra durdu. Şeyh, Cavidan'a dönerek, "Geçitler ne durumdadır?" diye sordu.

"Büyük geçit hariç, hepsi kontrolleri altındadır."

"Büyük geçidin güvencede olması iyi. Dışarıdan yardım almamızı kolaylaştıracaktır."

Cavidan meraklanmıştı.

"Yardım mı gelecek Şeyhim?" diye sordu.

"İstersek gelecek. Bunun için birinizin gitmesi lazım."

"Ben giderim," dedi Cavidan hiç düşünmeden.

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi Şeyh.

"Kime gideceğiz Şeyhim?" dedi Cavidan merakla.

"Talikan'a giderek Dihtar Ebu Ali'yi bulup durumumuzu anlatacaksın. O gereğini yapar."

"Peki, siz altmış kişiyle ne kadar dayanabilirsiniz?"

"Düşman senin bildiğini bilmiyor merak etme. Burayı ben idare ederim," dedikten sonra Cavidan büyük geçide doğru oradan uzaklaşırken Şeyh de Feridun'la siperleri dolaşarak yardım geleceğini söyleyip askerleri cesaretlendirmeye çalışıyordu. Bir ara Feridun, "Şeyhim, akşam olduğu için bunlar savaşı durdurdular. Yarın güneşin doğuşuyla birlikte saldırıya geçecekler," dedi.

"Biliyorum," dedi Şeyh sakin bir sesle.

"Ama elimizde bir tek ok kalmadı."

"Onu da biliyorum."

"Peki, oksuz mu savaşacağız?"

"Hayır, okumuz olacak."

"Bağışlayın Şeyhim, bu nasıl olacak?"

Şeyh eliyle düşman karargâhını gösterdi.

"Onlardan alacağız."

"Düşmandan mı?"

"Evet."

Feridun hiçbir şey anlamamıştı. Ayıp olmasın diye daha fazla soru sormadı.

Şeyh, Feridun'a dönerek, "Kalede ne kadar erkek elbisesi varsa, hepsini buraya getirin" dedi.

Feridun, Şeyh'in bu elbiselerle ne yapacağını anlayamamıştı ama yanına on kişi alarak bulabildiği bütün elbiseleri getirdi. Şeyh, adamlarına döndü.

"Elbiselerin içini ot, saman, pamuk ve paçavrayla doldurup onlara adam şekli verin," dedi. Askerler hiçbir soru sormadan emre uyup elbiselerin içini doldurmaya başladılar. Kalede saman yoktu ama ot ve paçavra boldu. Altmış kişi altmış koldan çalışıyordu. Elbiseler bitince üzerlerindeki giysileri de çıkartıp doldurduktan sonra korkuluklara birer ip bağlayıp beklediler. Hava iyice karardıktan sonra kendileri sipere girip korkulukları aşağı bıraktılar. Elli kulaç ileride bekleyen düşman, bir grup askerin kaleden inmeye çalıştığını görünce hemen yayları gerip oklarını bıraktı. Her biri

beşer atış yapmıştı. Korkulukların üzeri kirpi gibiydi. Oktan geçilmiyordu. Her asker ikişer korkuluktan toplam yüz yirmi korkuluk indirmişti. Hemen okları çıkararak muhafızlara dağıttılar. Azdı ama hiç yoktan iyiydi. Fakat aynı şeyi aynı yerde ikinci kez yapmak tehlikeli olabilirdi. Silahlarının bittiğini düşman öğrenmemeliydi. Bu nedenle batı, kuzey ve doğu yönündeki surlara sırayla korkuluk sarkıttılar. Batı surlarından iyi sonuç almışlardı. Doğu ve güneyden fazla bir şey alamadılar. Bu da o yönde askerin az olduğunu gösteriyordu.

Oklar çok azdı. Direnişin devamı için yeterli değildi. En fazla on atış yapabilirlerdi. Ama askerin maneviyatını yükseltmek için dolu sadaklar her zaman işe yarardı.

Ertesi sabah Şeyh, beyaz bir bayrakla Feridun'u düşman karargâhına gönderdi.

Onu doğruca komutanın huzuruna çıkardılar. Aslantaş, "İsteğiniz nedir?" diye sordu.

"Saygıdeğer Komutan, dailerle teslim şartlarını görüşüp karara bağlamak için sizden üç gün mühlet istiyoruz," dedi.

Komutan bunda bir sakınca görmedi. Bu süre içinde askerlerin dinlenmesi fena olmayacaktı. Onun için Feridun'a, "Size üç gün mühlet veriyorum. Eğer üçüncü günün akşamında teslim olmazsanız mancınıklarımız kaleyi yeniden dövmeye başlayacak. Git efendine böyle söyle," dedi.

Feridun gelip durumu bildirdiğinde, Şeyh memnun olmuştu. Üç günlük süre yardımın gelmesi için yeterdi. Dihtar Ebu Ali'nin yeteneğinden emindi. Birkaç güne kalmaz en az iki üç bin kişiyle yardıma gelirdi. O gün ve ertesi gün durum çok sakindi. Akşama doğru şeyh odasında oturup dua ederken Feridun içeri girdi, çok neşeli görünüyordu.

"Bir şey mi var Feridun?" dedi Şeyh merakla.

"Yardım birlikleri geldi Şeyhim," deyince Şeyh yerinden kalkarak dışarı çıktı. Gördüğü manzara onu çok memnun etmişti. Cavidan, yüzer kişilik beş bölüğü büyük bir

başarıyla içeri almıştı. Yanlarında yetecek kadar su, erzak ve ok vardı.

Cavidan, Şeyh'in huzuruna gelerek onu saygıyla selamlarken, "Şeyhim, bu kadar dayanmanız mucize," dedi.

Şeyh memnundu. Mutluluğu yüzüne yansımıştı.

"Mucize değil, üç gün mühlet aldık," dedi.

"Çok iyi. Bu hesapla bir günümüz daha var demektir."

"Toplam ne kadar asker getirdin?"

"Şu an kalede beş yüz kişi var. Dihtar Ebu Ali de bin beş yüz kişiyle korulukta bizi bekliyor."

"Düşman sizi gördü mü?

"Hayır."

"Bundan emin misiniz?"

"Kesinlikle, şu ana kadar kimsenin dikkati çekmedik."

"Bu çok iyi," dedi Şeyh.

"Onları kovmanın zamanı geldi."

"Bir planınız var mı?" diye sordu Cavidan.

Şeyh biraz düşündükten sonra anlatmaya başladı.

"Mehil süremiz yarın akşam doluyor. Ama biz o vakte kadar beklemeyeceğiz. Bin beş yüz kişiyi korulukta kimseye görünmeden uzun süre tutamayız. Her an fark edilebilir. Bu gece, ani bir saldırıyla onları gafil avlayacağız."

Burada lafa karışan Cavidan, "Dışarıdakileri hava karardıktan sonra mı içeri alacağız?" diye sordu.

"Hayır, içeri almayacağız. Onlar bulundukları yerde siper alıp bekleyecekler. Gece yarısına doğru herkes yatınca yüz kişiyi içeride bırakıp dört yüz kişiyle dışarı çıkacağız. Düşman, güçlerinin çoğunu kalenin güney ve güneydoğu yönünde toplamış. Biz kale yönünden, Dihtar'ın güçleri de karşıdan ani saldırı başlatıp, onları çembere alacağız. Düşmanın toplam bin kişiyi bulmayan seyrek kuşatma birlikleri ve köy yolu koruculari durumu fark edinceye kadar, çemberi daraltıp buradakilerin işini bitiririz."

"Ya ötekiler ne olacak?" dedi Cavidan.

"Ya kaçıp gidecekler -ki ben öyle yapacaklarını düşünüyorum- ya da gelip kaderlerini görecekler."

Şeyh vakit geçirmeden, planı bildirmek için Cavidan'ı, Dihtar Ebu Ali'ye gönderdi.

Akşam yaklaşmıştı, sıcak ve boğucu bir havayla birlikte etrafta derin bir sessizlik vardı. Düşman karargâhında ise ciddi bir hareketlilik yoktu. Güneş sessiz sedasız batmıştı. Kaleden düşman çadırlarının solgun ışıkları görünüyordu. Arazi aşırı engebeli olduğu için Dihtar Ebu Ali'nin güçleri kimseye görünmeden düşman karargâhına yaklaşırken Cavidan'ın kuvvetleri de doğu kapısından dışarı çıkmışlardı. İlk işleri yakınlarındaki on bir nöbetçiyi oklayarak öldürmek oldu. Çadırlara iyice yaklaşan birlikler okları gerip yayları bıraktılar. Düşman neye uğradığını anlayamamıştı. Ok yağmurları altında panik içinde kaçışırken batı ve kuzey surlarından kendilerine yardıma gelen arkadaşlarını düşman zannedip oklamaya başladılar. Kıran kırana mücadele sabaha kadar devam etti. Sonunda güneş doğmuş savaş da bitmişti. Düşmandan sağ kalan yoktu. Komutan Aslantaş, yaralı bir halde güçlükle kaçarak kurtulabilmişti. Seyrek kuşatmacılar ve köy yolu akıncıları Şeyh'in düşündüğü gibi savaşa katılmadan bölgeden uzaklaşmışlardı.

Durum Selçuklu sarayında şaşkınlık yaratmıştı. Melikşah, bu işin öncelikli sorun olarak değerlendirilip hemen bitirilmesini istiyordu. Başvezirine bu konuda kesin talimat vermişti. Başvezir, sorunu görüşmek üzere emirlerini, beylerini ve komutanlarını sarayına davet etti. Günlerce devam eden tartışmalar sonunda bu işin Emîr Koltaş ve Emîr Kızıl Sarık'a verilmesinde karar kıldılar. Her iki emirin toplam asker sayısı otuz bine yakındı. Yine de acele etmeden esaslı bir plan yapmaları gerekiyordu. Alamut'ta ise tam bir bayram havası vardı. Şeyh kazandıkları zaferi, Fatimi Halifesi ve bölgedeki bütün İsmailî gruplarına bildirirken Selçukluların bu işin peşini bırakmayacağını da çok iyi biliyordu.

Alamut Kalesi ve Rey Sarayı arasında sıkça görülen casus güvercinler her gün taze haberler getiriyordu. Haberler ise hiç de iç açıcı değildi.

Şeyh durum değerlendirmesi yapmak için zaferin onuncu günü, Dihtar Ebu Ali, Hüseyin Kaini, Cavidan ve Feridun gibi güvendiği daileri huzuruna davet etmişti. Konukları makam odasında birer mindere dizleri üzerine çökmüş oturuyorlardı. Kendisi de tam karşılarındaydı.

Herkes Şeyh'in konuşmasını bekliyordu.

"Hoş geldiniz," diyerek konuşmaya başladı Şeyh.

"Zaferi kazanmak önemlidir ama bizi zafere götüren gücü ve iradeyi korumak daha önemlidir diyorum çünkü zaferimizin sürekliliği için bu şarttır. Allah'ın emirleri doğrultusunda cesurca yaşayıp mutlu ölmek hepimizin hakkıdır. İnsanlarımıza bu bilinci vermeliyiz.

Gördüğünüz gibi Alamut'u savunan insan sayısı çok azdır. Kalede silah kullanmasını bilen en az beş bin kişi olmalıdır. Su ve erzak depolarımız faaliyete geçtiğinde bu konuda hiçbir sıkıntımız kalmayacak. Son iki savaşta karşılaştığımız en büyük sorun erzak ve silah sıkıntısıdır. Eğer bu sorunu çözebilirsek bizi hiçbir güç buradan söküp atamaz.

Şimdi sizden isteğim şudur; kayaları oyup depo yapmakta uzman iki yüz kadar taş ustasına, ayrıca kaleyi ve çevresindeki köyleri korumak için de beş bin gönüllü savaşçıya ihtiyacımız var. Bunu sağlayabilir misiniz?" diye sordu.

"Askeri ben sağlarım," dedi Dihter Ebu Ali.

Cavidan kararlı bir sesle, "Ustaları da ben hallederim," deyince, Şeyh çok memnun oldu.

"Allah hepinizin yardımcısı olsun," diyerek dua ettikten sonra, "Şimdi gelelim asıl önemli meseleye, yani düşmanımıza.

Kuşların getirdiği habere göre Sultan da Başvezir de bize öfke kusuyor. Kızıl Sarık ve Koltaş'ın komutasında üzerimize otuz bin kişi göndermek istiyorlarmış. Hazırlıkları-

mızı tamamlamış değiliz, otuz bin kişiye iki bilemediniz üç ay ancak dayanabiliriz. Eğer kazanmak istiyorsak bu oyunu onların kurallarına göre değil kendi kurallarımıza göre oynamalıyız," diyerek durup önüne bakıp düşündü. Sonra yanındaki kâğıtları gösterdi.

"Bunlar Rey Sarayı'ndan gelen istihbarat yazılarıdır. Hepsi de güvenilir adamlarımızın kaleminden çıkmıştır. Bu bilgileri teker teker inceledim. Hepiniz düşmanımın gücünü biliyorsunuz. Ben size bu yazılara dayanarak onların zayıf yönlerini anlatacağım.

Sultan Melikşah, otuz yedi yaşında bir gençtir. Babası ona büyük bir devlet, bilgili ve yetenekli bir vezirle değerli komutanlar bırakmıştır. Karahanlı soyundan han kızı Terken Hatun, Sultan'ın eşlerinden biridir. Hatun deyip geçmeyin. Kendi şahsına ait on iki bin kişilik bir özel koruma tümeni ve komutanları ile devlet içinde devlet gibidir.

Sultan'ın Berkyaruk, Muhammet Tapar ve Sencer isimli üç oğlu var. Ayrıca Terken Hatun'dan olma, Mahmut isimli, dört yaşında bir oğlu, Abbasi Halifesi ile evli bir kızı ve kızından olma üç yaşında bir erkek torunu vardır. Hatun'un hırsı öylesine sınırsız ki hem kocasına baskı yaparak Berkyaruk'u azlettirip Mahmut'u veliaht ilan ettirmek istiyor, hem de torununu veliaht ilan etmek için Bağdat Halifesi'ne baskı yapıyor. Bu mücadelede Başvezir Nizamülmülk, Berkyaruk tarafında olduğu için Hatun'un düşmanlığını üzerine çekmiş."

Burada lafa karışan Dihtar Ebu Ali, "Nizamülmülk, Mahmut'un veliahtlığını neden istemiyor ki?" diye sordu.

"Neden istesin? Başvezir aptal değil. Mahmut sultan olunca iplerin, annesinin elinde olacağını ve onu yönetmenin de kolay olmayacağının farkında."

"Öteki kardeşlerinin durumu nasıl?"

"Berkyaruk kararsız, kolay etki altında kalan biridir. Başvezir onu kolay yönlendirebileceğine inandığı için Ter-

ken Hatun'a karşı desteklemektedir. Sencer'in ise öngörü ve temsil yeteneği zayıftır. Fakat Muhammet Tapar öyle değil. Bir hükümdarda olması gereken tüm özelliklere sahiptir.

Gelelim Başvezir'e, kaderin şu garip cilvesine bakın ki ikimiz de bir süre aynı hocadan ders almışız. Kendisini bir kez gördüm. Ömer Hayyam'la birlikte beni dinlemek için kılık değiştirerek ders halkama katılmışlardı.

Devlet içindeki nüfuzu oldukça fazladır. Uzun süre aynı görevde kaldığından önemli makamlara hep kendi adamlarını yerleştirmiştir. İşin kötüsü bu adamların çoğu açgözlü ve şımarıktır. Halkı soyup soğana çeviriyorlar. Terken Hatun bu haksızlıkları kullanarak onu hükümdarın gözünden düşürmeye çalışıyor. Sultan, bütün bunların farkında ama onun ülke için yararlı olduğuna inandığından kendisine yapılan şikâyetleri görmezden geliyor. Fakat Hatun, Nizamülmülk'ü harcamayı kafasına koymuş bir kere. Ne yaptı ne etti kocasını, Berkyaruk'un Vezir'le birleşip kendisini tahttan indireceklerine inandırdı. Hangi hükümdar tahtı söz konusu olduğunda kızmaz?

Sultan, bir toplantı sırasında nezaket sınırları içinde kalarak, "Atabek, bulunduğunuz makama uymayan hallerinizi duyuyorum. Dikkat et, sonra vezirlik divitini alırım elinden," deyince Vezir, hiç çekinmeden, "Başınızdaki taç bu divite bağlıdır. O giderse taç da yerinde kalmaz," der. Vezirin bu sözleri onun devlet içindeki gücünü anlamanıza yeter sanırım," dedi.

Cavidan lafa karışarak, "Hâlâ yaşadığına göre Sultan kendisini bağışlamış olmalı," dedi.

"Bağışlamış mı yoksa kendince uygun bir zamanı mı bekliyor o kadarını bilemiyoruz," diyerek bir süre susup düşündükten sonra, "Selçuklu sarayındaki güç merkezlerini tanımış oldunuz. Bizim amacımız onların bize saldırmasını önlemektir. Şimdi bir satranç masasının başında olduğunu-

zu düşünün. Taşların durumu ortada. Nasıl oynamalıyız ki onlar bize saldıramaz hale gelsinler?" diye sordu.

"Berkyaruk'u babasına karşı kullanabiliriz," dedi Cavidan.

"Bu dediğin uzun vadede mümkün ama birkaç güne kalmaz üzerimize gelen otuz bin kişiyi durdurmaya yetmez," dedi Şeyh.

"Başvezir'i öldürürsek Sultan'ın kolunu kanadını kırmış oluruz. Bu da yapmayı düşündükleri saldırıyı bir süre geciktirir."

Şeyh, daileri tek tek süzdükten sonra Cavidan'a, "Bu dediğin düşmanın saldırısını birkaç gün belki de birkaç hafta geciktirir. Sonunda Sultan'ın toparlanıp yeni saldırılar düzenlemesini önlemez," dedi.

Yapacağımız en doğru şey hem Vezir'i hem de Sultan'ı öldürmektir. Vezir'i bizim öldürmemizi bilmelerinde bir sakınca yoktur. Hatta Sultan da Hatun da bundan memnun olur. Fakat Sultan'ı da bizim öldürdüğümüz duyulursa bu çifte ölüm onları bize karşı birleştirebilir. Bu nedenle Sultan'ın ölümü gizli olursa halk onu, oğlunu tahta geçirmek isteyen Hatun'un öldürttüğünü düşünür. Sonunda üç kardeş arasında başlayan taht kavgasına oğlu adına Terken Hatun da katılınca başlayan mücadele yıllarca sürecek, bu da bizim toparlanmamıza yetecektir.

Şu an Sultan, Terken Hatun'la birlikte Bağdat yolundadır. Muhtemelen Halife'nin, torunlarını veliaht ilan etmesini sağlayacaklar.

Nizamülmülk'e gelince hangi nedenle olduğunu bilmiyorum ama Sultan'dan bir gün sonra o da kalabalık maiyetiyle aynı yöne doğru gidiyor. Şu an Hemedan'dadır.

Bilmenizi isterim ki fedailerimiz her iki kurbanın çok yakınındalar. Alamut'tan emir bekliyorlar," dedikten sonra bir süre durdu.

"Söyleyecek sözü olan var mı?" diye sordu.

Dailer sağ ellerini göğüslerine koyup başlarını eğerek Şeyh'i selamladıktan sonra yerlerinden kalkıp dışarı çıktılar. Sükûtu ikrar sayan Şeyh, Cavidan'a döndü.

"Güvercini getir," dedi. Cavidan, Şeyh'i selamlayarak oradan ayrıldıktan kısa bir süre sonra içinde beyaz güvercin olan küçük bir kafesle birlikte geldi. Şeyh, kafesten kuşu alıp kuşağından çıkardığı minik bir kâğıdı hayvanın bacağına bağladı. "Alamut'a umut, Rey'e kâbus ol," diyerek kuşu serbest bıraktı.

BÖLÜM 24

Başvezir Nizamülmülk'ün kafilesi beş bin kişilik bir koruma birliği eşliğinde ağır ağır ilerliyordu. Ailesi, eşi, cariyeleri ve sevdiği yakınları yanındaydı. Kızgın güneşin altında saatlerce at sürmek, onu yormuştu. Komutanlarından Mansur İbrahim'in yardımıyla atından inip tahtırevana binerken ilk kez yaşlandığını hissetti. Çok değil iki yıl önce Sayram'dan gelirken on gün at sırtında kaldığı halde bana mısın dememişti. Tahtırevan dört kişinin oturabileceği kadar büyüktü. Üstü ve arkasi kapalı, sağ tarafı açıktı. Kendisini güçlü kuvvetli on genç köle taşıyordu.

Sırtını arkaya yaslayıp ayaklarını öne uzatmak ona çok rahat gelmişti. Oturduğu yerden dışarıyı seyrederken yetmiş yıl bir su gibi akıp geçti gözlerinin önünden. Neler görmemiş, neler yaşamamıştı ki? Geriye kalan yorgun bir zihin ve yaşlı bir bedenden başka bir şey değildi.

Bir ara nankör olan insanlar mı yoksa zaman mı, diye düşünürken yakın dostu Hayyam'ı hatırladı. Ömer çok yönlü biriydi. Size onu üç kelimeyle anlatın deseler, aşk, şarap ve şiir, bulabileceğiniz en doğru kelimeler olurdu. Dostluğuna ve arkadaşlığına gelince ona kimsenin bir diyeceği yoktu.

En son dün akşam konuşmuşlardı. Onun olduğu yerde aşktan ve güzellikten söz edilmez mi hiç? Sözleri yalnız hikmet dolu değil şiir gibiydi. O akşam kendisine, "Her güzel şey gibi güzellikler de güzeldir," derken güzel ve güzelliğe farklı anlamlar vermişti.

Ona aynı tonda cevap vermek gerekiyordu.

"Güzellikler de solar bir gün güzeller gibi," dediğinde Hayyam duygusallaşmış, "Sen şair olmalıymışsın mirim," demiş ve ilave etmişti.

"Hep sorar dururum kendi kendime. Güzel olan, güzel diye gördüklerimiz mi yoksa ruhumuzdaki güzellik algısı mı?"

"İkisi de aynı şey değil mi, mirim?"

"Ruhundaki güzel ölçüleri olmazsa güzel diye gördüklerin de güzel olmaz."

"Güzelin izafi olduğunu mu söylemek istiyorsun?"

"İstersen şöyle diyelim: Soğuk bakışlı, çatal dilli, zehirli yılan, size bilmem ama dişisine çok güzel görünür."

Bu sözler Ömer'i bir hayli düşündürmüş, uykudaymış da uyanır gibi olmuştu.

"Yıllar önce Kuça'da bir güzel görmüştüm, nutkum tutulmuş, kendime gelememiştim. İşin acıklı yanı beni böyle çarpan güzelin gözlerimin önünde beş altına satılmasıydı. Bunu da hâlâ unutamıyorum."

"Olaylara farklı yönlerden bakmayı denedin mi?" diye sormuştu Ömer'e.

"Ne gibi?"

"O güzeli tasarlayan dehayı düşünsene."

"Çok düşündüm."

"Ne gördün?"

"Bırak görmeyi hayal bile edemedim," demişti Ömer.

Onun sohbetinden büyük keyif alırdı. "Keşke burada olsaydı," diye söylendi kendi kendine.

Gönlü uçarı bir kuş gibi daldan dala atlayıp duruyordu. Bir ara Sultan'a söylediği lafları hatırlayıp üzüldü. Maksadını aşan sözler etmişti. Buna hiç gerek yoktu oysa. Eskiden olsa... Sinirleri taş gibiydi. Duygularını saklamasını bilir, olur olmaz şeylere kızmazdı.

Düşünceleri dağınıktı. Giderek de dağınıklaşıyordu. Birden Hasan Sabbah'ı hatırladı. Aslında hatırlamak istemiyordu ama aklına takılmıştı işte. Hukuk, din, matematik ve fen bilimleri konusunda mükemmel eğitim alan bir adamın ne yapmak istediğini tam olarak bilmiyordu. Amacı, dinî özgürlükse bu anlaşılabilirdi. Yok, egemen bir devletin sınırları içinde bir başka egemen devlet kurmaksa niyeti, bunun anlaşılabilir yanı yoktu. Adamın, hiç gereği yokken soyunun Himyeri krallarına dayandığını söylemesi siyasi amacını anlaşılır kılmaya yetiyordu.

Bir ara zihninin çok yorulduğunu ve canının sıkıldığını fark etti. Devamlı yanında taşıdığı kitaplardan Razi'nin El Havi isimli kitabını alıp karıştırırken askerlerden birine Komutan Mansur'u çağırmasını söyledi. Çok geçmeden yanına gelen Mansur'a, "Neredeyiz?" diye sordu.

"Şahne'deyiz efendim."

"Şahne mi?"

"Evet. Bisütun'la Kengaver yolunun tam ortasındayız."

"İyi, biraz mola verelim."

"Baş üstüne."

Kafile mola durumuna geçmişti.

Askerler, hayvanların eğerlerini çözüp onları dinlendirirken vezirin otağını yüksekçe bir yere kurdular. Bulundukları yerin suyu, otu ve ağacı boldu. Tahtırevandan inerek biraz yürüyüp açılmak istedi. Yanında Mansur ve iki koruması vardı. Diz boyu otlar ve çiçekler arasında yürürken otağı çoktan kurulmuştu. Dönüp tahtırevana doğru yürüdüler. Otağına çekilip dinlenmek istiyordu. Birden karşıdaki ağaçların arasından beyaz giysili, temiz yüzlü bir derviş belirdi. Elinde bir kâğıt vardı. Dilekçe vermek isteyen biri olduğu belliydi.

Derviş iyice yaklaşınca, "Esselamünaleyküm" dedi.

Vezir, "Ve aleykümselam," dedikten sonra, "Kimsin sen derviş?" diye sordu.

"Buyurduğunuz gibi bir garip dervişim. Zatı devletlerine maruzatımı sunmaya geldim," dedi.

Adamın çok masum bir hali vardı. Hiç kimse bir şeyden şüphelenmemişti. Vezir'e iyice yaklaşıp dilekçeyi verirken aniden herkesin kanını donduran bir olay yaşandı. Derviş, kuşağından çıkardığı bir hançeri tüm gücüyle Vezir'in sırtına sapladı. Derviş, korumalar tarafından oracıkta öldürülürken Vezir de aldığı yarayla fazla yaşamayıp, birkaç saat sonra öldü.

Dervişi ilk bakışta kimse tanıyamamıştı ama daha sonra yapılan araştırma sonunda Hasan Sabbah'ın fedailerinden Ebu Tahir Harrani olduğu anlaşılınca herkes şaşırmış, hiç kimse onun bu kadar ileri gidebileceğini düşünememişti.

Vezir'in ölümüyle Selçuklu Devleti, yeri kolay kolay doldurulamayacak, yetişmiş, birikimli bir devlet adamını kaybetmiş oluyordu.

Melikşah, her şeye rağmen Vezir'inin ölümüne üzülmüştü. Onun gibisinin kolay kolay bulunamayacağını biliyordu. Bildiği başka bir şey de ne yapıp edip Hasan Sabbah meselesinin halledilmesiydi.

Her gün komutanlarını toplar, bu konuda görüşürlerdi. Vezir'in ölümünden üç ay geçmiş, hâlâ bir sonuca varamamışlardı.

Bir akşam yemekte dörtlüklerinden birini okuyan Ömer Hayyam'a, "Yıldızımız kaymasına rağmen seni neşeli görüyorum," dedi.

Hayyam iyi bir söz ustasıydı.

"Neşemin kaynağı güneşimizin hâlâ parlıyor olmasıdır Sultanım," diyerek onun üzüntüsünü hafifletmişti. Ama yine de canı sıkılıyordu.

"Dünyada hiç mutlu adam var mı?" diye sordu Ömer'e.

"Sultanım, dünyada mutlu olan iki tür insan vardır," deyince Sultan merakla, "Kimdir onlar?" diye sordu.

"Biri her şeyi bilip her şeyin farkında olanlar, diğeri ise hiçbir şey bilmeyen ve hiçbir şeyin farkında olmayanlardır," dedi Ömer.

Sultan bu sözlerden memnun olmuştu.

"Biliyor musun Ömer, bana Harun Reşit'in bilge kardeşi Behlül'ü hatırlatıyorsun."

"Sağ olun Sultanım, iltifat buyurdunuz."

"İltifat değil gerçek."

O geceki sohbetleri fazla uzun sürmedi. Dostluk ve ayrılıkla[illegible]zerine konuşup dururlarken zaman zaman hüzünlenen [illegible]tan'ı, Hayyam'ın özgün dörtlükleri rahatlatıyordu.

Al[illegible]ın ilerleyen saatlerine doğru Ömer'e iyi geceler dey[illegible]ak için odasına çekildi.

He[illegible] zaman geç yatıp geç uyanan Ömer Hayyam, o hüzünlü gecenin sabahında erken uyanmıştı. Sarayda telaşlı bir kalabalık vardı. Neler oluyor diye sorduğunda Sultan'ın öldüğünü söylediler. Bir süre şaşkınlığını üzerinden atamadı. Rey'in yıldızı kaymış, güneşi batmıştı. Gayri burada kalınmaz, deyip sırtını dönüp gitti. O günden sonra kimse onu bir daha sarayda göremedi.

Sultan'ın ölümünü Hasan Sabbah'a bağlayanlar da vardı ama çoğunluk, karısı Terken Hatun'un yaptığına inanıyordu. Hatun'un davranışları da başka türlü düşünülmesini önlüyordu. Kocasının ölümünün üçüncü günü dört yaşındaki oğlu Mahmut'u tahta çıkardı. Çok geçmeden Nizamülülk'ün taraftarları da Sultan'ın büyük oğlu Berkyaruk'u tahta çıkarmışlardı. Her şey Hasan Sabbah'ın planladığı şekilde gelişmişti. Kardeşler arası saltanat kavgası yıllarca sürerken kimsenin Alamut'u hatırladığı yoktu.

Hasan Sabbah, bu gelişmeleri çok önemsiyordu. Onun tüm amacı Nizarî hareketine teşkilat ruhu kazandırmaktı. Hareketin devamlılığı buna bağlıydı. Bir gün maiyetine, "Benlik şeytana mahsustur. Sen, ben yok, biz varız. Biz de

Nizarî İsmailî yolunun yolcularıyız," demişti. Bu sözü sık tekrar ederdi. Üyelerin onu içselleştirmesini istiyordu.

Maddi varidat teşkilatındı. Herkes ondan istediği kadar değil ihtiyacı kadar alırdı. Bazı varlıklı üyeler teşkilata arazi bağışlamışlardı. Onlar da teşkilat adına ve teşkilat mantığıyla kullanılırdı.

Üyelerin, Şeyhim, diye hitap ettikleri Hasan Sabbah'a saygısı fazlaydı. Fakat Şeyh, teşkilatın başarısı için bu saygıyı yetersiz buluyordu. Onun istediği, sorgulanmadan, kayıtsız şartsız mutlak itaatti. Ancak böyle bir itaat, teşkilatı başarıya götürebilirdi. Bir gün kendisine bu gücü sağlayacak fırsatın doğacağına kesinlikle inanıyordu.

Bir gün ders sonrası odasında dinlenirken birinci yardımcısı Hüseyin Şirazi telaşlı bir şekilde yanına geldi.

"Hayırdır Hüseyin, ne oldu?" diye sordu Şeyh.

"Şeyhim, Kahire Sarayı'ndan bir posta geldi," diyerek mektubu Şeyh'e uzatırken Şeyh, bir el işaretiyle "Oku!" dedi.

Hüseyin mektubu bir çırpıda okudu. Haber gerçekten telaşlanılacak kadar vardı. Mısır Fatımi Halifesi Mustansır'ın öldüğünü, Bedrül Cemali'nin hilafet koltuğuna damadı Müstali'yi oturttuğunu, adına biat aldıkları Nizar'ın ise iki oğlu ve torunu ile İskenderiye'ye kaçtığını bildiriyordu.

Şeyh'in kaşları çatılmıştı. Bir süre sakalını sıvazlayarak düşünmeye başladı. Sonra Hüseyin'e döndü.

"Bedrül Cemali, Nizar'ı ve çocuklarını yaşatmaz. Ne yapıp edip onlardan birini kurtarmalıyız. Sen, bana bizim fedailerden on iki kişi hazırla. Yedisi orta halli bir tacir, beşi ise kuşçu kılığına girsinler. Hemen yola çıkıyoruz."

"Menzilimiz belli mi Şeyhim?"

"Evet, İskenderiye. Ben on iki kişiyle yola çıkarken sen burada işin başında dur ve benim yokluğumu aratma."

Hüseyin, "Başüstüne Şeyhim," diyerek hemen odadan ayrılırken Şeyh de hazırlanmak için odasına gitti. Aradan

fazla bir zaman geçmemiş, hepsi hazırlanmıştı. Yedi tacir, yedi katır yüklü kumaşla, beş kuşçu da kuşları, kafesleri ve atlarıyla Şeyh'in emrini bekliyorlardı. Hepsi, mesleğinin gerektirdiği kılıklara girmişti. Tek ortak yanları bellerindeki kırmızı kuşaklarıydı. Şeyh'in Beyaz Horasani bir sarığı ve siyah bir cübbesi vardı. Katırcılar katırlarına, atlılar da atlarına binerek yola koyuldular. Yükleri fazla olmadığı için hayvanlara binmeleri sorun olmuyordu. Altı günlük zorlu bir yolculuktan sonra yedinci gün İskenderiye'ye vardılar.

İskenderiye çok eski bir liman kentiydi. Savunmaya elverişli, dayanıklı surları ve yüksek gözetleme kuleleriyle sekiz kapısı vardı. Pazar batı kapısına yakındı. İçeri güney kapısından giriş yaptılar. Kentte sıkı güvenlik önlemleri almışlardı. Liman ve surlar asker kaynıyordu. Her şey olağanüstü bir durumun yaşandığını göstermeye yetiyordu. Sokaklar, pazar yeri tıklım tıklımdı. İğne atsan yere düşmezdi. Şeyh, Nizar'ın ve çocuklarının durumunu merak ediyordu.

"Siz mesleğinizin gereğini yapadurun, ben çevreyi bir kolaçan edeyim," diyerek kuşlarıyla birlikte kafesini alıp oradan ayrıldı.

Gittiği yerlerde üzerinde şans kâğıtları yazılı düz bir tahtayı yere, kafesi de önüne koyar, müşteriler bir miktar para atınca kafesin kapağını açarak, güvercinin gagasıyla aldığı şans kâğıdını okurdu. Kâğıtta genellikle iyi şeyler yazıldığı için sonunda herkes memnun kalırdı. Bu şekilde kent sokaklarında ve surlara yakın yerlerde bir hayli dolaştı. Dalgın ve düşünceliydi. Pazar yerine doğru yürürken aniden omzuna bir elin dokunduğunu fark etti. Dönüp baktı. Emire Zarrap'ı görünce çok şaşırdı.

"Zarrap sen misin?"

"Başkasını mı bekliyordun?"

"Doğrusu seni beklemiyordum. Hızır gibi olmadık yerde karşıma çıkıyorsun," dedi Şeyh.

"Hızır'ın göründüklerine sağlık ve mutluluk getirdiğini söylerler."

"Sen de öyle, benim için hep hayırlara vesile oldun."

"Burada ne yapıyorsun böyle?"

"Belli olmuyor mu, şans çekiyorum."

"Buna inanmamı mı bekliyorsun?" dedi Zarrap gülümseyerek.

"Yeterince inandırıcı değil miyim?"

"Pazar halkını bilmem ama beni inandıramadın. İran'da kurduğun teşkilatın haberi buralara kadar geldi. Herkes korkuyla söz ediyor senden."

"Sen de korkuyor musun?"

"Korkmalı mıyım?"

"Bilmem, sen söyle."

"Ben sana İsmailî yolunu telkin ettim. Şimdi ikimiz de Nizarî olduk."

"Ben ihtilalci Nizarî'yim ama."

"Ben de."

"O zaman korkunun aramızda yeri yok."

"Çok doğru. Şimdi yol arkadaşına burada ne aradığını söyleyecek misin?"

Şeyh, yalnız onun duyabileceği bir sesle, "Nizar ne durumdadır?" diye sordu.

"O ve oğulları öldürüldü."

"Kim yaptı bunları?"

"Bir gece kaldığı odada ölü bulundular. Bedrül Cemali'nin yaptığı kesin."

"Evladı Resul'den birinin Kerbela benzeri öldürülmesine kentin bu ilgisizliği normal mi?"

"Bedrül Cemali onları öldürdüğünü itiraf eden üç kişiyi idam ettirince kent sakinleşti."

"Oyun içinde oyun desene."

"Ne yazık ki öyle."

Şeyh bir an dalgınlaştı. Çok üzüldüğü her halinden anlaşılıyordu.

"İslam dünyasının umudu söndü." diye söylendi kendi kendine.

"Hayır, sönmedi," dedi Zarrap.

Şeyh şaşkınlıkla, "Sönmedi mi?" diye sordu.

"Evet, Nizar'ın torunu hayatta," deyince Şeyh, üzerinden büyük bir ağırlık kalkmış gibi hafifledi.

"Çocuk kaç yaşındadır?" dedi Zarrap'a.

"Dört aylık."

"Dört aylık mı?"

"Evet, dört aylık. Cemali'nin adamları her tarafta onu arıyor."

Şeyh meraklanmıştı.

"Çocuk şu an nerede?"

"Merak etme, emin bir yerde."

"Sende olduğunu düşünüyorum nedense."

"Çünkü bende," dedi Zarrap.

"Bu çok iyi işte. Onu buradan çıkarmamız lazım."

Zarrap onun kolundan tutarak, "Bu taraflarda onun hayatı güvende değil. En doğrusu senin yanında olmasıdır. Onu vakit geçirmeden buradan çıkarıp İran'a götürmelisin. Cenabı Hak seni, sorumluluğu ağır bir mevkiye getirdi. Nizar'ın hücceti ve vekili olup, bu makamın gereklerini yapacaksın. İmamın vekili olman senin mutlak gücünü artıracaktır. Bu gücü layık olduğu şekilde kullan," dedi.

Şeyh, beklemediği bir anda, beklediği mutlak güce kavuşmuştu. Cenabı Hakk'ın katında hiçbir şey sebepsiz değildi. Zarrap'la tanışmaları, Nizar'ın öldürülmesi, muhtemeldir ki Cemali'nin ortaya çıkışıyla kendisine imam vekilliği yolunun açılması arasında bir ilişki vardı. Ezelde böyle takdir etmişti Yüce Yaradan. Ona, ilahi iradeyi egemen kılarak Cenabı Hakk'ın güvenine layık olduğunu göstermek kalıyordu.

Zarrap'a dönüp, "Şu an çocuk nerede?" diye sordu.

"Bizim evde," dedi Zarrap.

"Yanında kim var?"

"Annesi."

"Bu çok iyi."

"Sen yalnız mı geldin?" diye sordu Zarrap.

"Hayır, tacir ve kuşçu kılığında on iki arkadaşım daha var."

"Şu an neredeler?"

"Pazarda."

"İyi o zaman. Şimdi pazara gidip arkadaşlarına hareket için hazır olmalarını söyle, sonra da bize gidip çocuğu alırız."

"Şehirden nasıl çıkacağız?" diye merakla sordu Şeyh.

Zarrap kendinden emin görünüyordu.

"Sen orayı merak etme."

Şeyh, hemen pazara gidip durumu öteki arkadaşlarına anlatarak hazır olmalarını söyledikten sonra birlikte Zarrap'ın evine gittiler.

Zarrap'ın evi batı kapısına yakın, bahçe içinde, tek katlı bir binaydı. Kapıyı orta yaşlı, orta boylu, etine dolgun, geniş yüzlü, çakır gözlü bir hanım açtı. Yanında zayıf, uzun boylu, ince yüzlü, esmer bir kız vardı. Zarrap kadını "ablam" kızı ise "yeğenim" diye tanıttı. Basık tavanlı loş bir odaya girdiler. Karşılarındaki sekide otuzlu yaşlarda, ela gözlü, kumral, zayıf bir kadın oturuyordu. Üzerinde çiçekli bir giysi, başında da mor bir eşarp vardı. Onları görünce yanındaki yastıkta uyuyan bebeğini kucağına alarak ayağa kalktı. Ürkek gözlerle gelenlere baktı.

"Korkmana gerek yok," dedi Zarrap, Hasan Sabbah'ı göstererek. "Şeyh efendi dostumuzdur. Seni İran'a götürecek, orada güvende olursunuz," dedi.

Kadın üzgün görünüyordu. Rengi kaçmıştı. Üzülse miydi, sevinse miydi bilemiyordu. Yerine otururken sessiz gözyaşlarının yanaklarını ıslatmasına engel olamadı.

Zarrap, ablam diye tanıttığı kadına, "Biraz sonra yola çıkacağız, hanıma ve muhterem Şeyh'e yiyecek bir şeyler getir," dedikten sonra oturması için Şeyh'e yer gösterirken kadında çocuğunu alarak yan odaya geçti.

Zarrap, Şeyh'e dönerek, "Dün sabahtan beri evleri arıyorlar, akşama kalmaz buraya da gelirler. Hazırlanıp hemen çıkmamız gerekiyor. Sen biraz dinlen, ben şimdi geliyorum," diyerek dışarı çıktı. Zarrap'ın "yeğenim" diye tanıttığı genç kız, içeri girip bir testi su ve yemek tepsisini Şeyh'in önüne bırakıp geldiği gibi dışarı çıktı.

Şeyh yemeğine başlarken Zarrap ta bir kucak tahtayla içeri girip onları yere bıraktı. Yanında keser, kerpeten, çivi ve üç arşın kadar kırmızı kadife kumaş vardı. Tahtaları daha önce ölçüp biçtiği belli oluyordu. Keseri eline alıp onları birbirine çakmaya başladı.

"Ne yapıyorsun?" diye merakla sordu Şeyh.

"Bebeği yol boyu kucağımızda taşıyacak halimiz yok ya. Ona beşik yapıyorum."

"Beşik mi yapıyorsun?"

"Evet."

"Kapılarda arama yapmıyorlar mı?"

"Hem de çok sıkı."

"Peki, kadını ve çocuğu nasıl çıkarmayı düşünüyorsun?"

Onların aradığı çocuk, kadın değil, onu da beşiğine koyup tıpış tıpış götüreceğiz."

Şeyh, Zarrap'ın yaptığından da, sözlerinden de bir şey anlamamıştı.

"Tıpış tıpış yürürken bizi kimse görmeyecek mi?"

"Bizi görecekler ama bebeği göremeyecekler," deyince Şeyh şaşkınlıkla, "Bu nasıl olacak?" dedi.

Zarrap'ın yüzünde hafif bir gülümse dalgası belirdi. Bu, ne yaptığını bilen, kendinden emin birinin gülümsemesiydi.

"Mus ile Hızır'ın yolculuğunu hatırla ve biraz sabırlı ol,"dedi. Şeyh susup beklerken, o da işine devam etti. Eli işe yatkındı. Çok geçmeden, uzunluğu on, eni ve boyu dört karış olan bir kutu yaptı. Kutunun üzerinde, bavullarda olduğu gibi bir tutacak vardı. Dar, ön tarafı kapı gibi açılıp kapanıyordu. Aynı kapıdan biri de tutacağın arkasında ve kutunun üstünde bulunuyordu. İnce tahtadan özenle kesilip hazırlanmış ve dört karış uzunluğundaki çubuğa bağlanmış bir horoz, kutunun üst ortasına yerleştirilmişti. Horozun sağlam olması için onun bağlı bulunduğu çubuk kutunun üst kapağından girip alt kapağından çıkmıştı. Artık sapından tutup kolayca taşınabilecek bir kutu vardı. Zarrap kutuyu yaparken Şeyh hem yemeğini yiyor, hem de onu izliyordu. Çok dikkat etmesine rağmen yaptığı şeye bir anlam verememişti.

"Beşiğe pek benzemiyor," dedi.

"Hem beşik hem de kafestir," dedi Zarrap.

"Doğrusunu söylemek gerekirse beşiğe de kafese de benzemiyor."

"Benzeyip benzemediğini az sonra görürüz," dedikten sonra kutuyu ve kadifeyi alarak bahçeye çıkarken Şeyh'e, "Sen yemeğini bitirip dinlenirken ben de kadifeyi kesip yapıştıracağım," dedi.

"Neden burada yapmıyorsun?" dedi Şeyh.

"Yapıştırıcının kokusu pek hoş değil, sizi rahatsız eder," diyerek hemen çıkıp işe başladı.

Kadifeyi kesip kutunun içini ve dışını kaplaması fazla uzun sürmedi. Şeyh yemeğini bitirirken o da işini bitirmişti. Hemen ellerini yıkayıp sofraya otururken, yeğeni ona da su ve yemek tepsisi getirdi. Şeyh yemeğini bitirip suyunu içti, sırtını mindere yaslayıp dinlenirken, "İşini bitirdin mi?" diye sordu Zarrap'a.

"Evet. Yapıştırıcı kuruyup kokusu çekilince yola koyuluruz," dedi.

Zarrap, yemek yiyip biraz dinleneyim derken aradan bir saat geçmiş, yapıştırıcı kurumuş, koku çekilmişti. İçi dışı kadife kaplı, son derece gösterişli bir kutuları vardı. Beşiğe hiç benzemiyordu ama kafese benzer yönü vardı.

Şeyh bir ara pencereden dışarı baktı. Atları, katırları ve kuşları ile on ikiler gelmiş, bahçede kendilerini bekliyorlardı. Yükleri yarı yarıya azalmıştı.

"Bizimkiler gelmiş," dedi Zarrap'a.

Zarrap gelip pencereden bakarken "Gitme vakti geldi," diye söylendi kendi kendine. Geri dönüp yeğenine bebeği getirin dedi. Annesi kucağında içeri girerken çocuk uyanmıştı. Hasan Sabbah, İslam dünyasının imamına bakarak,

"İnsanoğlu ne kadar da zayıfmış," dedi Zarrap'a. Sonra dönüp Şeyh'i uzun uzun süzdü.

"Görüntüye aldanma, her gördüğünün batında bir karşılığı vardır. Kâinatı bütün görmeye bak. Gördüğün her olay kendinden önceki olayların sonucu, sonraki olayların da nedenidir. Bu tespitte her şeyi bir şeye vesile kılmıştır Cenabı Hak. Zayıf gibi gördüğün o çocuk sıradan bir çocuk değil. Evladı Resul'dür ve biz onu korumaya memur edildik. Böyle bir makama layık görüldüğümüz için ne mutlu bize," diyerek kuşağından çıkardığı minik bir şişenin kapağını açtı, çocuğun burnuna yaklaştırıp içinden yirmiye kadar saydı. Sonra da şişeyi kapatıp yeniden kuşağına koydu. Bu sırada çocuğun telaşlanan annesine, "Merak etme iki saat kadar mışıl mışıl uyur," dedi.

"Ya uyanırsa?" dedi annesi korkuyla.

Zarrap güven verici bir sesle, "O zamana kadar çoktan kapıdan geçmiş oluruz," diyerek bebeği alıp birlikte dışarı çıktılar. On ikilerin hepsi ayağa kalkmışlardı. Zarrap, kutunun üst kapağını açıp çocuğu içine koyduktan sonra kapağı kapatıp kutuyu Şeyh'e verdi. Şeyh, kadife kutunun sapından

tutup ağır ağır ilerlerken Zarrap da onun kafesini almıştı. Minik kafile, yavaş yavaş kapının bulunduğu yöne doğru yürüyordu. Katırcılar katırlarının, kuşçular da atlarının yularından tutmuşlardı. Tavır ve hallerinde herhangi bir anormallik yoktu. Şansa bakan beş kuşçu ile eşyalarını satmış, orta halli yedi tacir gibi görünüyorlardı.

İskenderiye'nin sahile yakın yerlerinde yollar geniş, evler bakımlı ve temizdi. Oysa batı kapısına giden yol, bakımsız bir mahalleden geçiyordu. Evlerin çoğu badanasız, sokaklar dardı.

Etrafta yalınayak hasta görünüşlü küçük çocuklar ve köpeklerden başka kimse görünmüyordu. Bazen ikinci ve üçüncü katın pencereleri açılır, bir süre kendilerine bakan meraklı gözler tekrar kaybolurlardı.

Bu düzende ilerlerken sonunda evler bitmiş, surlara yaklaşmışlardı. Kentin bu tarafında evlerle surlar arasında en az üç yüz arşınlık bir mesafe vardı. Surların üzeri ve hisarlar askerden geçilmiyordu. Kemerli büyük çıkış kapısının dışında ve içinde ellişer zırhlı asker nöbet bekliyordu. Geçen arabaları ve heybeleri didik didik aranıyordu. Şeyh endişeliydi. Elindeki kutuya mutlaka bakacaklar, bebeği görünce her şey bitecekti. Aynı endişeyi on ikiler de taşıyor olmalı ki ister istemez elleri, kuşaklarında sakladıkları hançerlerine gitti. Durumu fark eden Zarrap, arkadaşlarının duyabileceği bir sesle, "Merak etmeyin her şey yolunda," diyerek onları rahatlatmak istedi.

"Kutuya bakmayacaklarını mı düşünüyorsun?" dedi Şeyh.

Zarrap son derece sakindi.

"Aksine önce ona bakacaklar."

"Ya çocuğu görürlerse?" dedi Şeyh merakla.

"Göremeyecekler."

"Neden?"

"Çünkü çocuk güvercin olup uçacak," deyince Şeyh çok şaşırmıştı. Onu imanlı, soğukkanlı, dürüst ve akıllı biri olarak biliyordu. İmanına, soğukkanlılığına ve dürüstlüğüne bir sözü yoktu ama aklından ilk kez kuşku duymaya başlamıştı. Aşırı tefekkür ve düşüncenin uzak sınırlarında dolaşmak acaba aklına bir zarar mı verdi, diye düşünürken çocuğun annesinin rengi bembeyaz olmuştu. Kapıya yaklaştıkça elleri titremeye başladı. Bunu fark eden Zarrap hemen onun yanına yaklaşıp elinden tuttu.

"Korkma, kafese bakıp çocuğu göremeyecekler. Onu Allah koruyor," dedi.

Kapıyla aralarında birkaç adım vardı. En önde sağ elinde kutusuyla Şeyh yürüyordu. Şeyh'in ve kutunun sağında Zarrap, onun sağında ise çocuğun annesi vardı. Zarrap'ın koluna girip ona yaslanarak yürüyordu.

Kapıya geldiklerinde nöbetçi amiri, "Hey kuşçu, o kutuda ne var öyle?" diye sordu. On ikilerin elleri belindeydi. Çocuğun annesi zor ayakta duruyordu. Şeyh'in sinirleri gergindi. İçlerinde en sakini Zarrap'tı.

Gülümseyerek nöbetçi amirine, "Kuş var Komutanım," dedi.

"Aç bakayım."

"Hay hay Komutanım," diyerek kapağı açmasıyla birlikte beyaz bir güvercin uçarak oradan uzaklaşırken kutu bomboştu. Şeyh de, on ikiler de, bebeğin annesi de belli etmemeye çalışıyorlardı ama şaşkınlıktan neredeyse küçük dillerini yutacaklardı. Nöbetçi amiri, Zarrap'a yaslanan anneye baktı.

"Bunun nesi var böyle?"

"Biraz rahatsız," dedi Zarrap.

Amir minik kafileyi tek tek süzdükten sonra Zarrap'a döndü.

"Kadını bir ata bindirin. Böyle yürüyemez," diyerek geçmelerine izin verince kafile ağır ağır yoluna devam etti.

Çocuğun annesi rahattı. Yavrusu ölümden kurtulmuştu ama diğerleri gibi o da şaşkındı. Bebek, gözlerinin önünde güvercin olup uçmuştu. Yemin etseler böyle bir şeye kimseyi inandıramazlardı.

Yaklaşık bir saat kadar konuşmadan yürüdüler.

Neden sonra Zarrap, Şeyh'in yanına geldi.

"Sana her şeyin yolunda gideceğini söylemiştim," dedi.

"Bu nedir?" dedi Şeyh. "Sihir mi yoksa keramet mi?"

"Ne sihirdir ne keramet, aklındır marifet," diye cevap verdi Zarrap.

Şeyh şaşkınlığını atamamıştı.

"Çocuğun kuş olup uçtuğunu hepimiz gördük."

"Bir kuş gördünüz ama o çocuk değildi."

"Peki, çocuk neredeydi?"

"Kutuda."

"Kutuda mı?"

"Evet."

"Ama nöbetçiler bir şey göremedi."

"Bu onların bilgisizliği. Eğer çocuk gitseydi kafesin ağırlığında bir azalma olması gerekmez miydi?"

"Normalde olması gerekir."

"Peki, oldu mu?"

"O an bunu fark edemedim. Ama şimdi kutunun ağırlığında bir değişiklik yok."

"Olmaz tabii. Çünkü çocuk içeride."

"İçeride mi?"

"Evet," dedikten sonra kutuyu Şeyh'in elinden alıp kutunun ön kapağını açtı.

"Bak bakayım görebilecek misin?"

Şeyh eğilip baktı. Hayret! Kutu bomboştu. Zarrap'a dönerek, "Neler oluyor?" dedi. Zarrap kutuyu yere bırakıp oradakilerin şaşkın bakışları arasında üst kapağı açarak bebeği çıkarıp annesine verince herkes çok sevinmişti. Şeyh

şaşkındı. Kutuya iyice baktı, kutu bomboştu. Bir bebeğin saklanabileceği yere benzemiyordu.

Zarrap, arkadaşlarına, "Hayvanlarınıza binin, buradan uzaklaşalım. Kestirme bir yol biliyorum," dedi Katırlarına ve atlarına binerek bölgeden uzaklaştılar.

O gün akşama kadar yol aldılar. Güneş batmak üzereydi. Hayvanları da kendileri de yorulmuşlardı. Geceyi geçirmek üzere uygun bir yerde mola verdiler. Bulundukları yer otlak ve sulak bir araziydi. Herkes bir yerde oturup dinleniyordu. Şeyh, hâlâ olayın şaşkınlığından kurtulamamıştı.

Yanı başında sırtını bir ağaca yaslayıp dinlenen Zarrap'a, "Söylediklerinden, tüm bu olayların akıl ötesi olmadığı anlaşılıyor. Doğru mu anlamışım?" dedi.

"Evet."

"Çocuğun kuşa dönüşmesini ya da görünmez olmasını açıklamaya gücün yeter mi ya da açıklasan bile ben anlayabilir miyim?"

Zarrap'ın yüzünde o tanıdık bildik gülümseme yeniden belirdi.

"Gördüğün hiçbir şey akıl ötesi değil, her şey aklın sınırları içinde olduğundan anlatması da anlaşılması da oldukça kolaydır. Hatta çocuk oyuncağıdır diyebilirim."

"Çocuk oyuncağıdır, dediğine göre bizim zekâ düzeyimiz onlardan da aşağı mı demek istiyorsun?"

"Hayır, öyle demek istemiyorum. Bu iş, göz aldanmasıyla ilgilidir," deyince Şeyh, "Bu bilgiyi nereden öğrendin?" diye sordu.

Zarrap ağır ağır anlatmaya başladı.

"Sen günümüzün sayılı bilim adamlarındansın ama geçmişte senden daha büyük bilim adamları da vardı."

"Mesela."

"Mesela Basralı İbnülheysem"

"Onu duymuştum ama eserlerini okuma fırsatım olmadı."

"İlk fırsatta onun en önemli eseri olan Kitap el-Menazır'ı okumalısın. Yani Görüntüler Kitabı... Burada göz, göz aldanması, serap, ışık, ışığın kırılması ve bunların tabi olduğu yasaları geniş geniş anlatmıştır. Bizim yaptığımız da yansıma ve göz aldanmasından başka bir şey değildir," dedikten sonra yanındaki kutunun ön kapağını açtı.

"İçinde ne görüyorsun?" diye sordu.

"Hiçbir şey," dedi Şeyh.

"Şu kutuya dikkatli bak. Kutunun arka tarafında eni, boyu ve uzunluğu dört karış olan biri sağ, diğeri de sol tarafta olmak üzere iki ayna var. Aynalar kutunun yan duvarlarına açılmış, bir yuvaya özenle yerleştirilmiştir. Ayrıca her ayna menteşeli olup, kapı gibi açılıp kapanabilmektedir. Kapalı durumda iken aynanın sırlı tarafı kutunun içine gelir, üzeri kırmızı kadife kaplı olduğundan kutunun duvarından fark edilmez," dedikten sonra elini kutunun içine sokarak her iki aynanın bağlı olduğu kapıyı kırk beş derece açarak oyuncak horozu tutan çubukta birleştirdikten sonra Şeyh'e, "Şimdi ön kapıdan içeri bak."

Hayret! Kutu bomboştu.

"Gördüğün gibi kutunun içi çok küçük olmasına rağmen yansıma nedeniyle büyük gözüküyor. Bütün hüner bu," diyerek kutunun üst kapağını açtı. "Şimdi de buradan bak," dedi Zarrap.

Şeyh dönüp bakınca hayretini gizleyemedi. Horoz çubuğunda birleşen aynalar kutuyu ikiye bölmüştü ve iki gözlü bir kutu vardı karşılarında. Beyaz güvercin önde, bebek ise arkadaydı. Önden bakınca ayna nedeniyle kutunun içi boş ve geniş görünüyordu. Bebeğin bulunduğu arka bölmeyi görmek mümkün değildi. Nöbetçiler güvercini uçarken kutuyu da boş olarak görmüşlerdi.

Şeyh, Zarrap'ın zekâsına hayran kalmıştı.

"Bu tür gizleme yöntemi geliştirilerek güvenlik ve haber almada da kullanılabilir."

"Kesinlikle."

"Bu bilgilerin hepsi Görüntüler Kitabı'nda mı?"

"Evet."

"Kitabın kaç nüshası var?"

"Bağdat Kütüphanesinde tek nüshası var."

"Bir hattat gönderip nüshasını çıkarmamıza izin verirler mi?"

"Bağdat kadısının Ömer Hayyam'a izin verdiğini duymuştum."

"Çıkartabilmiş mi bari?"

"Evet, bir nüshası Nizamiye Medresesinin kitaplığındadır."

"İşte buna üzüldüm."

"Neden?"

"Düşmanının senden daha bilgili olmasını ister misin?"

"Bu düşmanın bilgiyi nasıl kullanacağına bağlı," dedi Zarrap.

Şeyh ona dikkatle baktı.

"Düşmandan söz ediyorum ama. Bir düşman, düşmanı söz konusu olduğunda bilgiyi nasıl kullanır?"

"Düşmanca tabii."

"Gördün mü, bütün mesele bu işte," dedi Şeyh.

O gece, geç vakitlere kadar konuşup geç yatıp sabah da erken kalktılar.

Zarrap, Şeyh'e, "Benim dönmem gerekiyor. Sizin yolunuz açık olsun," deyince Şeyh ona minnet dolu gözlerle baktı.

"Seninle dostluğumuz gerçekten Hızır'la Musa'nın dostluğuna benziyor," dedi Zarrap'a. Sonra da iki dost olarak vedalaşıp ayrıldılar.

Zarrap, İskenderiye'ye dönerken Şeyh ve adamları da İran'ın yolunu tuttular.

BÖLÜM 25

Hasan Sabbah öteden beri tebliğ ve tanıtımı Nizar adına yapıyor, biatı onun adına alıyordu. Şimdiyse Nizar'ın torunu, öldürülmek üzereyken kaçırıp bin bir güçlükle İran'a getirmişti. Maiyeti ona Nizar'ın vekili gözüyle bakıyordu. O da bu makamı benimsemişti. İhtilalci bir hareketi kotarmak kolay değildi. Maiyetinin mutlak itaati gerekiyordu. Yeni kimliği ise ona bu gücü fazlasıyla veriyordu. O artık Hak imamın vekiliydi. Sözleri imamın sözü, hareketleri ise onun buyruklarıydı. Vekiline itaat, imama itaatle aynıydı.

Selçuklu Devleti ise on üç yıl sürecek bir siyasi bunalım yaşadığı için Nizarîlerin, teşkilatı genişletmeleri zor olmadı. Dihtar Ebu Ali sözünde durmuş, beş bin sağlam muhafız getirmişti. Hepsi de Nizarı-İsmailî yoluna içten inanan gençlerdi. Çoğunluğu dağ köylerinden toplanmıştı. Alamut'ta kendilerine düzenli silah eğitimi veriliyor ve yakın dövüş teknikleri öğretiliyordu. Boş zamanlarında ise dailer onlara iman ve itaatin erdemlerinden söz ediyorlardı. Mutlak itaat Allah'a idi. İmama itaat, bir bakıma Allah'a itaat demekti. İmam çocuk olduğu için onun vekili vardı. İtaat, imam adına yalnız ona yapılırdı. Sözün kısası, Allah dışında herhangi birine mutlak itaat etmek kula kul olmak demekti. Bu da yolun, icaplarından değildi. Eğitim bu düzende devam ederken Cavidan'ın getirdiği iki yüz taş ustası da hemen işe başlamıştı. Önce surlar ve kapılar güçlendirildi. Sonra uzun süreli kuşatmalara dayanabilmek için inşaatına başlanan su, erzak ve silah depolarının yapımı tamamlandı. Bunların

çoğu kayalara oyulmuş ve yer altına kazılmıştı. Mancınıkların fırlattıkları alevlerin yangına dönüşmesini önlemek içinde yapı malzemesi olarak kesme taş, çelik ve demirle çatı kaplaması olarak da tam ve yarım kubbeler kullanılmıştı.

Dai ve fedai eğitimi aralıksız sürüyor, teşkilat gün geçtikçe büyüyordu. Civardaki kalelerden Lamesar, Girdkuh, Sahdiz, Maymundiz, Kain, Efamiye, Anyas, Kadmus, Maysaf, Havabi, Rusefe, Kaleya ve Menika ele geçirildi. Hepsi de Alamut'ta olduğu gibi içten fethedilmişti. Vaktiyle Hasan Sabbah'ı naipliğe atayıp sonrada aşırı gidiyorsun diyerek onu görevinden alan Attaş, şimdi Şahdiz Kalesi'nin komutanlığını yapıyordu. Kalelerin savunması çok güçlüydü. Çoğu sarp dağlara yapılmıştı.

Hasan Sabbah, o güne kadar dünyada benzerine rastlanmayan kale devletler topluluğunu kurduğu gibi yine pek bilinmeyen bir savaş taktiği uygulamıştı. Bu arada, Nizarî-İsmailî hareketi için tehlike oluşturan İsfahan Müftüsü, Kerramiye Tarikatı Şeyhi ve Bayhan Valisi fedailerce öldürülmüşlerdi.

Büyük Selçuklu Sultanı Berkyaruk rahat yüzü görmedi. İç savaşlarla ömrünü tüketirken Haçlı Seferleri başladı. Ancak hırslı akrabalarıyla dövüşmekten onlarla uğraşmaya vakit ayıramadı. Tahta çıkışının on üçüncü yılında hastalanarak ölünce, yerine kardeşi Muhammet Tapar geçti. Muhammet Tapar, Haçlı tehlikesini dikkate alarak toprak talebinde bulunan akrabalarına istediklerini verip onları devlete bağlamayı başardı. Artık görünüşte de olsa ülkede birlik sağlanmıştı.

Yeni sultanın hedefi Haçlılardan ziyade Alamut idi. İsmailî-Nizarî hareketini bitirmek istiyordu. Ama izlediği siyaset yanlıştı. Kendilerinin en güçlü, Nizarîlerin en zayıf anında bunu yapamamışlardı, şimdi mi yapacaklardı? Aslında İslam dünyası birleşebilseydi Haçlı Seferleri bu kadar yıkıcı olmazdı. Ama sonunda da olanlar oldu işte.

Sultan Muhammet Tapar, çatık kaşlı, orta boylu, uzun saçlı, sağlam yapılı bir gençti. Saç ve sakalını kısa kestirmişti. Dürüsttü, sözlerinin arkasında durur, yalandan ve riyadan hoşlanmazdı. Öfkeli bir mizacı vardı. Yakınlarının, birlik ve beraberliğin önemini kavrayamaması onu iyice asabi yapmıştı.

Bazen sinirden beynine ağrılar girer, yüzü ve yanakları kızarırdı. Böyle durumlarda hacamatçısı gelip bir miktar kan alarak onu rahatlatırdı. Bugün yine öfkesi üstündeydi. İsfahan Kadısı ve Bayhan Valisi'nin öldürülmesi onu çok kızdırmış, sekiz emirini ve Rey'in dört ünlü kadısını sarayına davet etmişti. Dinlenme odasında, yüzü kıbleye dönük kadife bir minderin üzerinde diz çöküp otururken yanında veziri Sad'ül-Mülk'le hekimbaşı ve hacamatçısı Zeyneddin Gencevi vardı.

Gözlerini meçhul bir noktaya dikmiş öylece duruyordu. Düşünüyor muydu yoksa dinleniyor mu belli değildi. Böyle durumlarda maiyeti onu pek konuşturmazdı, çünkü kızacağını bilirlerdi.

Kapıcı başının içeri girmesiyle sessizlik bozuldu.

"Sultanım, emirler ve kadılar geldi," deyince kalkıp aşağı indiler. Sultan öndeydi. Vezir ve hekimbaşı ise onu üç adım geriden izliyorlardı.

Divahaneye girince, konukları kendisini ayakta karşıladılar. Ağır ve emin adımlarla ilerleyip gümüş işlemeli tahtına oturdu ve konuklarına da oturmaları için yer gösterdi. Onlarda tahtın karşısındaki sedire oturduktan sonra Sultan, "Hoş geldiniz," diyerek sözlerine başladı.

"On üç yıldan beridir, şu Hasan Sabbah sorununu halledemedik. Sizi bilmem ama bir sultan olarak ben, bu ayıbın altında eziliyorum. Sorunu kökünden halledecek bir çözüm yolu bileniniz var mı?" diye sordu.

Müftü Nureddin Muhammet söz aldı.

"Sultan'ım, şimdiye kadar çözüm diye yanlış tedbirler aldık. Sonuç alamayışımız biraz da bundandır," dedi.

Sultan'ın kaşları çatıldı.

"Doğru bildiğin tedbiri söyler misin?" dedi tok bir sesle.

Kadı Nureddin düşüncelerini ağır ağır anlatmaya başladı.

"Şeyhin peşine takılan insanların çoğu aç, sefil ve okuması yazması dahi olmayan yoksul dağ köylüleridir. Onlara yakın merkezlerde medreseler açıp Nizamiye benzeri eğitimler vermeliyiz. Ayrıca mali durumlarını da yükseltmeliyiz. Yükseltmeliyiz ki her etkili sese aldanıp eşkıyalık yapmasınlar," dedi.

Sultan, Vezir Sad Ül-mülk'e döndü.

"Kadı'nın görüşlerine sen ne diyorsun?"

"Sultanım, dağ köylerinin birbirleriyle arası bayağı uzaktır. En az yirmi ya da otuz köyün merkezi olabilecek yerlere Nizamiye'nin küçük örneklerini açmak söylenildiği kadar kolay değildir. Her şeyden önce aşamayacağımız kadar zor ulaşım engelleri vardır. O dağlara vergi toplayıcılarımız dahi gidemiyorlar," dedi.

Sultan bu kez de Emîr Anuş Tekin'e döndü.

"Siz ne düşünüyorsunuz Komutan?"

"Sultanımız tebaasını okuryazar kılmak ve mali yönden güçlendirmek istiyorlarsa buna saygı duyarım. Ama bela kapımıza dayanmışken bu uygulama kısa ve orta vadede sorunu çözmez."

"Peki, ne yapmak lazım gelir?"

"Askerî harekâttan başka tedbir göremiyorum Sultanım."

Sultandan izin alan Kadı Nureddin, "Emîr Anuş Tekin'in kansız yol varken neden kanlı yola yöneldiğini anlamıyorum," dedi.

Anuş Tekin belli etmemeye çalışıyordu ama yine de Kadı'nın sözlerine kızmıştı.

"Savaş ve savaşmak ciddi ve zor bir iştir. Olaya medreseden bakanlara, gelip bir de kışladan ve okun ucundan bakmalarını öneririm. Kangren olmuş bir uzva, keşke olmasaydı demek farklı bir şey, vücudu kurtarmak için onu kesmek daha farklı bir şeydir. Biri dilek, diğeri ise fiildir. Dileğe saygı duyarım ama dilek de fiili anlamalı," dedi.

Sultan, Emîr Çavlı'ya söz verdi.

Çavlı Bey öngörülü bir komutandı. Savaş sanatını iyi bildiği gibi onun yerini ve zamanını da çok iyi bilirdi.

"Sultanım, Kadı Nureddin'in uzun vadeli tedbirlerine bir sözüm yok. Ama karşımızdaki tehlike bizi silah kullanmak zorunda bırakıyor. Eğer gerektiği halde silah kullanmazsak, bir gün birileri o silahları bizden alır," dedi.

Konuşmaları dikkatle dinleyen Sultan, İsfahan Kadısı'na söz verdi. Kadı'nın İslam dünyasında saygınlığı çok fazlaydı. "Saygıdeğer Sultanım," diyerek düşüncelerini ağır ağır anlatmaya başladı.

"Sorunun kışladan nasıl göründüğünü bilmiyorum, keşke bilebilsem ama bilme makamında olanlar biliyor. Eğer söylendiği gibi uzuv kangren olmuşsa kesilmemesi zulüm olur. Bu nedenle hekim görevini yapmalı," deyince Sultan, konuklarına hitaben, "Başka bir söz olan var mı?" diye sordu. Kimseden ses çıkmadı.

"Ben de uzvun kangrenleştiğini düşünüyorum. Tüm Nizarî kalelerini ele geçirip bu hareketi bitirmeliyiz. Zaman hep aleyhimize işliyor. İşe Şahdizden başlayacağız. Bildiğiniz gibi kaleyi, babam cennet mekân Melikşah yaptırmıştı. Orası ileri harekât üssü ve mühimmat deposu olarak kullanılıyordu. Yönetimini ise Deylemli bir aileye vermişti. On üç yıl önce Abdülmelik Attaş ve adamları yoğun bir tebliğ ve tanıtım faaliyeti başlatıp kale halkını Nizarîlik'e kazandıktan sonra kendilerine inanmayan birkaç aileyi de oradan kovup, kaleye hâkim oldular. Şahdiz'in civarındaki köylerin hiçbirinden vergi alamıyoruz. Tamamını ellerine geçirmişler.

Geçen kervanlardan baç vermeyenlerin mallarına zorla el koyuyorlar.

Şubatın başlarında olmamıza rağmen bu sene kış biraz geç geldi. Ama her an kar bastırabilir. Bir an önce harekete geçip kaleyi düşürmeliyiz," dedikten sonra müftülere bakarak, "Ulemanın fetvasına ihtiyacımız var," dedi.

Nişabur Kadısı söz alarak, "Sultanımız nasıl bir fetva istiyorlar?" diye sordu.

Sultan, Kadı'ya bir süre dikkatle baktıktan sonra, "Allah'a, kitaplarına ve peygamberlerine inanan, Hz. Muhammed'in getirdiklerinin hak olduğunu kabul eden, fakat imamet konusunda ihtilafa düşen bir kavimle, anlaşmanın ve itaatlerini kabul edip onları korumanın, caiz olmadığına dair bir fetvadır istediğim," dedi.

Sultan'ın bu teklifi üzerinde hukukçular birleşemediler. Bir kısmı teklifin İslam hukukuna aykırı olduğunu söylerken, bir kısmı da tam tersini dile getirdi.

Kadı Nureddin, "İmamet konusunda bizim gibi düşünmüyor diye bir Müslüman'ın ölümünü onaylamak, İslam hukukuna uygun değildir," dediğinde Şafi âlimlerinden, Abdurrahman Es-Semencani daha farklı bir görüş ortaya attı.

"Onlara, imamınız şeriatın haram kıldığına helal derse, siz onun görüşünü kabul eder misiniz, diye sorduğumuzda evet derlerse katli vacip olur," dedi.

Kadı Nureddin söz aldı.

"Sorarsak, derlerse gibi ihtimaller üzerine hukuk inşa edilmez. İnsanların hangi şartlar ve hangi etkiler altında o soruya cevap verdiği de önemlidir. Kaldı ki biri veya birkaçı evet dese bile bu, bütün kitlenin evet diyeceği anlamına gelmez. Eğer birtakım siyasi nedenlerle hukuku çiğnersek o zaman kurtarmaya çalıştığımız kaleyi kurtarmamızın bir anlamı kalmaz," dedi.

Burada Vezir, Sultan'dan izin alarak Kadı Nureddin'e, "Afedersiniz Kadı Efendi, bir soru sorabilir miyim?" dedi.

"Buyurun, sorun," dedi Kadı Nureddin.

"Sizin Bâtınîlikle bir ilginiz var mı?" diye şaşırtıcı bir soru sordu Vezir.

Kadı Nureddin sakin ve soğukkanlıydı.

"Hayır yoktur," dedi.

"Nedense ben, olduğunu düşünüyorum."

Kadı Nureddin sakin bir şekilde, "Benim Bâtınî olduğuma ilişkin bir kanıtınız var mı Saygıdeğer Vezir?" dedi.

"Hayır ama emin olun bulacağım."

Kadı Nureddin kendinden emin bir sesle, "Delilsiz suçlamak da hukuka aykırıdır, delili bulup saklamak da," dedi.

Tartışma belki uzayıp gidecekti ama Sultan araya girdi.

"Kadıların vicdani kanaatlerini sorgulamayalım. Benim için ekseriyet önemlidir," dedi.

Sonunda, dört kadıdan üçünün oyuyla istenen fetva çıktı.

Sultan memnundu. Davetlilere hitaben, "Kar kış bastırmadan bir an önce harekete geçmeliyiz. Kuşatmayı nöbetleşe yapacağız. Her emir kendi kuvvetleriyle bir ay kuşatmada kalacak, sonra nöbeti diğer emire teslim edecektir. Bu şekilde güçlerimiz daha az yıpranırlar," dedikten sonra, "İlk nöbet Bozan Bey'indir. Yarın erkenden yola çıkacağız. Koçbaşı ve mancınık götüreceğiz ama gerekmedikçe kullanmayacağız. Amacımız, onların dışarıyla bağlantısını kesip, teslim olmalarını sağlamaktır."

Emîr Çavlı söz alarak, "Kalenin erzak ve su durumu hakkında yeterli istihbaratımız var mı Sultanım?" diye sordu.

"En fazla on gün dayanabilirler, bir aya kalmaz teslim alırız, başka sorunuz yoksa gidip dinlenin, yarın erken kalkacağız?"dedi Sultan.

Ertesi sabah güneş bir mızrak boyu yükselirken Emîr Bozan, beş bin kişi, üç mancınık ve bir koçbaşı ile yola çıkmak üzereyken iki farklı yerden, iki farklı mektup geldi. Mektuplardan biri Bağdat hâkiminden geliyor ve kentin Kılıçaslan tarafından kuşatıldığını yazıyordu. Diğer mektupta ise Horasan'da ayaklanma çıktığı yazılıydı.

Sultan çok üzgündü. Tam da sefer için yola çıkacakken gelen bu iki mektup, bütün düşüncelerini altüst etmişti.

Emîr Bozan'a durumu anlatıp ne düşündüğünü sordu.

"Bunun bir oyun olduğunu düşünüyorum Sultanım," dedi Emîr Bozan.

"Böyle basit bir oyunla neyi amaçlamış olabilirler sence?"

"Sultanım, bu oyunun doğruluğunu öğrenmek bize epey zaman kaybettirir. Bu süre içinde kar yağar, yollar kapanır ve biz de kuşatmayı kaldırmış oluruz. Onların istediği bu."

"Ya yazılanlar doğruysa?"

"Olabilir Sultanım. En iyisi sefere biraz ara verip, Bağdat ve Horasan'a birer keşif kolu çıkararak durumu öğrenelim," dedi.

Sultan, Emîr'in görüşlerini beğenmişti.

"Galiba en doğrusu bu," dedi üzgün bir dille. Sonra da yüzünü Alamut'a çevirip uzun uzun baktı.

"Yine kazandın ihtiyar," sözcükleri döküldü dilinden.

O gün Sultan'ın emriyle Şahdiz seferi durdurulup Horasan ve Bağdat'a iki ayrı keşif kolu çıkartıldı. Keşif kolu gidip geleyim derken kışla birlikte koskoca iki ay geçmiş, haberin aslı astarı olmadığı anlaşılmıştı.

Sultan seferden vazgeçmiş değildi. Nisanın ilk haftasında Emîr Bozan yeniden yola koyuldu. Sorunsuz bir yolculuktan sonra kale sıkı bir şekilde kuşatıldı. Sultan, otağını kalenin karşısındaki dağa kurdurmuştu. Surlardaki hareket-

lilik, savunma hazırlıkları yapıldığını gösteriyordu. Sultan'ın teslim teklifini reddetmişlerdi.

Kuşatmanın birinci ayı dolmuş, nöbeti Çavlı Bey devralmıştı. Kalede açlık ve susuzluk sıkıntısı vardı.

Attaş, Halincan'a gitmelerine izin verilmesi koşuluyla kaleyi teslim edeceklerini söyleyince Sultan teklifi reddedip kuşatmaya devam emrini verdi.

Kuşatmanın kırkıncı ve ellinci günü topyekûn hücuma geçilmesine rağmen kale bir türlü düşürülemedi. Savaş, giderek her iki taraf için yıpratıcı olmaya başlamıştı. Attaş, kolay kolay teslim olacağa benzemiyordu.

Çavlı Bey, yüksekçe bir tepeden harekâtı izlerken maiyetine emirler yağdırıyordu. Savaş meydanlarının bu tecrübeli askeri, kuşatmanın uzamasına bir anlam veremiyordu. Şimdiye kadar su, erzak ve okları çoktan bitmiş olmalıydı. Kuşatma hatları çok sıkıydı, değil insan, dışarıdan içeriye kuş uçurmuyorlardı. Acaba bir yerlerde gizli bir geçit mi vardır, diye düşünürken yanındaki hizmet erine, "Komutan yardımcısı Aytekin'i çağır," dedi.

Zayıf, uzun boylu, sert bir askerdi Aytekin. Haberi alınca hemen yanına gelip, "Buyur Komutanım" dedi.

"Aytekin, yanına yüz kişi al ve hemen keşfe çık. Bu adamların yardım aldığı yeri bulmalıyız," dedi.

"Kumandanım, kuşatmanın delindiğini mi düşünüyorsunuz?" dedi Aytekin.

"Düşünmüyorum, eminim, bütün mesele yerini bulmak, kuşatma hattını karış karış arayın," dedi.

Aytekin "Başüstüne" diyerek odadan ayrılırken Sultan'dan Çavlı Bey'e mancınıkları kullanma emri geldi. Çok geçmeden altı mancınık kaleyi ateş ve taş yağmuruna tuttu. Atışlar akşama kadar aralıksız devam etti. Kaleden gri siyah duman bulutları yükseliyordu. Akşama güneş batınca ara verdiler.

Gerekli yerlere yeteri kadar nöbetçi koyup istirahata çekilmişlerdi. Çavlı Bey, yorgun olmasına rağmen çadırının önünde avını kollayan atmaca gibi kaleye bakıyordu. Dalıp gitmişken depo sorumlusu Faruziddin Halebi yanına geldi.

"Hayrola Halebi, gene unun mu bitti?

"Garip şeyler oluyor kumandanım," dedi Halebi.

"Ne gibi?"

"Üç gün önce depoda iki bin torba unumuz vardı. Bunun beş yüz torbasını kullandık. Geride bin beş yüz torba unumuz kalması gerekirken, bin torba kalmış. Sözün kısası beş yüz torba unumuz kayıp."

"Kayıp değil, kalede," dedi Komutan kızarak.

"Bu, düşmana yardım ettiğimiz anlamına gelir," dedi Farizüddin.

Komutanın canı sıkılmıştı.

"Aynen öyle," dedi.

"Bağışlayın Komutanım, böyle bir şey nasıl olur?"

"Bana mı soruyorsun Farizüddin? Depo sorumlusu sensin. Karargâhtan herkesin gözleri önünde beş yüz torba un gider de kimsenin haberi olmaz mı?" dedi öfkeyle. Çok kızmıştı, sanki gözlerinden ateş saçılıyordu.

Farizüddin'e dönüp öfkeyle, "Depo çadırlarımız kaç tanedir?" diye sordu.

"Beş tane."

"Aralarında fazla uzaklık var mı?"

"Hayır, hepsi yan yanadır."

"Çadırları kaç nöbetçi koruyor?"

"On."

"Yetmez, elliye çıkart. Ayrıca son on günde depoda nöbet tutanların ifadesini alın. Kaledekiler, kimseye görünmeden gelip buradan beş yüz torba un götüremezler. İçeriden birileri onlara yardım ediyor," diyerek bir süre düşündükten sonra Farizüddin'e, "Şimdi git, depo nöbetçilerinin sayısını

elliye çıkart. Depodan kaleye giden yolları karış karış ara. Mutlaka bir iz bulursunuz," dedi.

Farizüddin, "Başüstüne" diyerek Komutan'ın huzurundan ayrıldıktan sonra ilk işi nöbetçi sayısını artırmak oldu. Sonra da yüz kişiyle sabaha kadar karargâhı karış karış aradı. Fakat bir şey bulamadı. Nöbetçiler ise hiçbir şey bilmiyorlardı. Sabah güneş doğup bir mızrak boyu yükselirken komutan yardımcısı Aytekin geldi. O da boş gelmişti.

Çavlı Bey, inisiyatif sahibi bir komutandı. Bazı sorunları Sultan'a kadar götürmeden kendisi hallederdi. Bu seferki sorun önemsiz görünmesine rağmen aslında hiç de öyle değildi. Büyük bir ihanetle karşı karşıyaydılar. Bu nedenle durumu Sultan'a iletmek zorunda kaldı. Sultan da nöbetçi sayısını yüze çıkarmaktan başka bir şey yapamadı.

O gün mancınıklar yeniden ölüm atışlarına başladı. Vakit öğleye yaklaşıyordu. Kaledekiler her şeye rağmen direniyorlardı.

Ateş ve taş yağmurları devam ederken sultan otağının bulunduğu tepeye iki atlı yaklaşıyordu. Nöbetçiler hemen durdurdular. Bunlar Kadı Nureddin'le Kadı Sadreddin Hocaefendi idiler. Nöbetçi amiri kendilerini tanıyordu.

"Buyurun hoca efendiler?" diye sordu.

"Sultan'la görüşeceğiz," dedi Kadı Nureddin.

Nöbetçi amiri saygılı bir dille, "Siz biraz istirahat buyurun, ben Sultan'a haber vereyim," diyerek oradan ayrılırken kadılar, atlarını bir nöbetçiye teslim ederek, sedir gibi yüksekçe bir kayanın üzerinde oturup beklediler. Aradan çok vakit geçmedi. Nöbetçi amiri gelerek saygılı bir dille; "Sultan sizi bekliyor," dedi.

Atlarına binip yokuş yukarı çıkmaya başladılar. Sultan'ın çadırına yaklaşınca iki nöbetçi atlarını alırken, onlar da sultan otağına doğru yürüdüler. Sultan zırhlarını giymiş, koltuğunda oturuyordu. Kadılar içeri girdiklerinde "Esselamünaleyküm ve rahmetullahi ve beraketi" diyerek Sultan'ı

selamladılar. O da, "Ve aleykümselam ve rahmetullahi ve beraketi" diyerek kendisine verilen selamı aldıktan sonra kadılara oturmaları için yer gösterdi. Konukları oturunca da gülümseyerek, "Değerli hocalarımı bu ateş vadisine getiren nedir?" diye sordu.

"Önemli bir konu var," dedi Kadı Nureddin.

Sultan, onların ilmiyeyi ilgilendiren bir sorunu görüşmek için geldiklerini düşünerek, "Savaşın sonucunu bekleseydiniz daha iyi olmaz mıydı?" dedi.

"Savaşın sonucunu vereceğimiz haber belirleyecek Sultanım," dedi Kadı Nureddin.

Sultan meraklanmıştı.

"Neymiş bu önemli sorun?" dedi.

Kadı Nureddin kuşağından çıkardığı dörde katlanmış bir kâğıdı Sultan'a uzattı.

"Bu, Vezir Sadülmülk'ün kale komutanı Attaş'a yazdığı mektuptur," dedi.

Sultan şaşkındı, ne diyeceğini bilemiyordu. Mektubu açıp okuyunca şaşkınlığı hayrete dönüştü. Mektupta şöyle yazıyordu.

"Komutan, şimdi teslim olmaktan söz etmenin sırası değil. Erzakları aldığınızı fark ettiler. Ama büyük çadırın içindeki geçidi hâlâ bulamadılar. Ayrıca iki gün sonra Sultan'ın kan aldırma günüdür. Hekimbaşı hacamatı zehirli neşterle yapacak, o köpeğin ölmesi yakındır. Onun için birkaç gün dayanın."

Sultan, kapı nöbetçisine, "Bana Komutan Çavlı Bey'i çağırın," dedi.

Nöbetçi "Başüstüne" diyerek huzurdan ayrılırken Sultan, kadılara döndü.

"Bunu nasıl öğrendiniz?"

Kadı Nureddin olayı kısaca anlattı.

"Sultanım, ben vezirden şüpheleniyordum ama elimde bir kanıt olmadığı için bir şey diyemiyordum. Benim keskin nişancı bir yeğenim vardır. Attığını ıskalamaz. Gençliğinde

askerdi. Kırkından sonra ilmiyeye katıldı. Vezirden şüphelendiğimi ona anlattım. O da, "Bunu öğrenmek çok kolay," dedi. "Nasıl?" diye sordum. "Vezirin köşkünden Şahdiz'e uçan kuşlardan birkaçını düşürdük mü eğer varsa foyasını ortaya dökeriz ortaya," dedi.

Çoktandır kullanmadığı okunu eline alıp, köşkle kale arasında, kaleden çok köşke yakın Tilki Tepe'de bekledi. Köşkten havalanan tek kuşu tek okla düşürdü. Mektubu alıp bana getirdi. Daha fazla kuş vurmanın gereği yoktu. Bu mektup her şeyi kanıtlamaya yetiyordu. Alıp size getirdim," diyerek sözlerini bitirince Sultan çok memnun olmuştu.

"Sağ olun hocalarım. Sayenizde zafere erdik sayılır, en geç yarın kale elimizde olur. Bu hizmetiniz mükâfatsız kalmayacak," derken kapıcı içeri girdi.

"Sultanım, Komutan Çavlı Bey geldi," dedi.

"İçeri alın," dedi Sultan.

Çavlı Bey tepeden tırnağa zırhlıydı. Kaşları çatık, suratı asıktı.

"Kuşatma ne durumda?" diye sordu.

"Nasıl olsun Sultanım, düşmana hem ateş yağdırıyor hem de besliyoruz," deyince Sultan gülümsedi.

"Kutlarım seni, kazandık. Biraz sonra kaleye giriyoruz," deyince Çavlı Bey ne söyleyeceğini bilemedi.

"Bu nasıl olacak Sultanım?" diye sorunca Sultan elindeki mektubu ona uzattı.

"Oku," dedi.

Çavlı Bey mektubu okuyunca önce şaşırdı sonra da sevindi.

"Demek gizli geçit büyük çadırın altındaymış. Acaba bunu kim akıl etti?" diye kendi kendine söylenirken Sultan, "Kim olacak, çadırları sadrazamın sırdaşı Genceli Mürsel'in adamları kurdu, gerisini varın düşünün," dedi.

"Allah'a şükürler olsun ki tuzağı vaktinde öğrendik," dedi Çavlı Bey.

Sultan ona dikkatle bakarak, "Planın nedir?" diye sordu.

"Bana akşama kadar müsaade edin, kalenin anahtarlarını getireyim," dedi Çavlı Bey.

"Hareket tarzını belirledin mi?"

"Hareket tarzı belli zaten Sultanım. Gizli geçidin yerini artık biliyoruz. Oradan girip işi bitireceğiz," dedi gururla.

Sultan yerinden kalkarak, "Haydi, şu işi bitir," dedi.

Gizli geçitten giren binlerce zırhlı savaşçıyla direnişçiler arasındaki sokak savaşları çok uzun sürmedi. Direnişçilerin hepsi kılıçtan geçirildi. Kale komutanı Attaş yakalanıp öldürülürken, Başvezir ve dört arkadaşı da suçunu itiraf etti. Fakat bu, onları kurtarmaya yetmedi. Hepsi Rey'de idam edildi.

Bu olay, Selçukluların Nizarîlere karşı ilk ciddi başarısıydı.

Şahdiz'in alınması Sultan'ı cesarete getirmişti. Çavlı Bey'le Nizamülmülk'ün oğlu Ahmet Bin Nizamülmülk'e Alamut'un fethi görevini verdi. Ordu ve kuşatma birliği ağustos sonlarına doğru yola çıktı. Üstavent ve Alamut'u kuşattılar. Kuşatma tam beş ay sürdü fakat kış yaklaştığı için dönmek zorunda kaldılar.

Sultan, seferden dönerken halifenin daveti üzerine veziri Ahmet'le birlikte Bağdat'a gitti. Hilafet sarayına giden yolda kendilerini coşkulu bir kalabalık karşıladı. Saraya yaklaşık beş yüz adım kala beyaz giysili, yüzleri peçeli, kızıl kemerli üç fedai, hançerlerini çekerek Sultan'a saldırdılar. Sultan ve veziri yaralanırken korumalar zamanında müdahale edip fedaileri öldürdü. Sultan kolundan hafif bir sıyrıkla saldırıyı atlatmıştı fakat vezirin yarası ağırdı. Aldığı yara bir türlü iyileşmedi ve sonunda sakat kaldı.

Bu saldırılar Muhammed Tapar'ı yıldırmamıştı. Döner dönmez yeniden sefer hazırlıklarına başladı. Bu kez hedef Bire kalesiydi. Kalenin fetih görevini Abe ve Save hâkimi

Atabek Emîr Anuştekin'e verdi. Emîr, zırhlı kuşatma birlikleriyle yola çıkarak Kazvin'e dört fersah uzaklıktaki kaleyi kuşattı. Kalenin dışarıdan yardım almaması için çevredeki ekili ve dikili alanları yakıp yıktılar. Alev ve taş yağmurlarına dayanamayan kale komutanı Emîr Ali Bin Musa eman istemek zorunda kaldı. Kaleyi teslim etmelerine karşılık direnişçilerin Alamut'a gitmesine izin verildi.

Sultan, Alamut düşerse Nizarî hareketinin de biteceğini inanıyordu. Bu nedenle kaleyi alma görevini yine Emîr Anuştekin'e verdi. Karaca Bey, Bozan Bey, Emîr İlkavşut ve Gündoğdu Bey gibi yetenekli komutanlarını da Anuştekin'e yardımla görevlendirdi.

Anuştekin otuz bin kişilik bir kuvvetle yola çıktı. Bu kez yanlarına on kuşatma mancınığı almışlardı. Komutan, kuşatmanın uzun süreceğini bildiği için hazırlıklı gelmişti. Kalenin karşısındaki tepelere, soğuğa dayanıklı barakalar ve ahşap kulübeler yaptırdı.

Her türlü dış yardımı önlemek için on bin kişilik bir güçle dağı çepeçevre kuşattılar. Daha sonra dağa tırmanarak kaleye elli kulaç kadar yaklaştılar. Her taraf karınca gibi insan kaynıyordu.

Mancınıkların beşi doğuya, beşi ise güneye yerleştirilmişti. İki adet koçbaşı ve üç bin hareketli merdiven getirmişlerdi.

Sultan, kalenin kesinlikle alınmasını emretmişti. Komutanlar da öyle sıradan kişiler değildi. Hepsi de çok iyi asker ve yöneticiydiler.

Kalede, beş bine yakın savaşçı vardı. Hepsi de karşı saldırı için surlara toplanmıştı. Mancınıktan korunmak için nişlere, kulelere ve hisarlara yakın duruyorlardı.

Temmuz ortalarında başlayan kuşatma, tam dokuz ay devam etti. Kalenin dışarıyla bağlantısı tamamen kesilmişti. İçeridekiler açlık ve susuzluktan bunalmışlardı. Bunca zamandan sonra kaleden beyaz bayraklı bir haberci geldi.

Emîr, teslim olmalarını beklerken onlar yalnızca kadın ve çocuklara eman istiyorlardı. Fakat Komutan bunu kabul etmeyince, haberci eli boş dönmek zorunda kaldı. Kısmi emanları kabul edilmeyince Hasan Sabbah, mancınık saldırılarından etkilenmeyen güvenli bir hisarda daileri topladı. Alamut'a yerleşeli tam yirmi altı yıl olmuştu. Dile kolay, yirmi altı yıl, bir ömür demekti. Bu süre hep mücadeleyle geçmişti. Sarığının altından omuzlarına dökülen saçları kırlaşmıştı ama keskin bakışları hâlâ yirmi altı yıl önceki gibiydi.

Şeyh, loş odada bir sedirin üstünde, yüzü kıbleye dönük otururken dailer çevresinde halka oluşturmuşlardı.

Şeyh, "Canlar!" diye söze başlayıp biraz düşündükten sonra devam etti.

"Dostlarımızın çoğu teslim olma noktasına geldiler. Onları kınamıyorum, herkesin ileriyi görmesi ve batına nüfuz etmesi aynı değildir. İsterseniz birlikte geçmişi hatırlayalım. Biz kaç kez düşmanın elinden zaferi kaptık, kaç kez ölüm solurken onu ensemizden kovduk! Düşmanımız kalabalıkmış. Mancınığı, merdiveni, oku varmış, varsın olsun. Bir sel gelir, hepsini alır götürür.

Hepimiz Âdem ata evlatlarıyız. Cenabı Hak bu dünyayı bizler için yarattı. O isteseydi hepimizi bir millet yapabilirdi. Ama bunda hayır görmüş ki böyle olmasını istemiş. Bu dünyada herkesin yaşama hakkı var; dinlisi de, dinsizi de, gâvuru da, Müslüman'ı da. Ama bazılarımız, bazılarımızın yaşamasını istemiyor işte. Haçlılar, Müslüman öldürmeyi sevap sayıyorlar. Emeviler ve Abbasiler, Ehlibeyt'in yaşamasına izin vermediler. Bizim amacımız kimsenin dinini değiştirmek değildir. İnandığımız gibi yaşayalım, kimse de bize karışmasın istiyoruz. Mücadelemiz, onurumuzu ve inancımızı korumak içindir.

Bakın gökten başımıza taş yağdırıyorlar. Nefsi müdafaa bir insanın doğal hakkıdır. Bırakın insanı, hayvanlar bile

kendilerini korumak için mücadele ederler. Sıkıysa bir kedinin kuyruğuna basın, hemen yüzünüze sıçrar. Eğer onların kurallarına göre oynarsak iki seçeneğimiz olur: Biri ölmek, diğeri de inancımızı terk edip teslim olmak. Biz inancımız uğruna ölebiliriz ama Cenabı Hak bize yaşamak gibi bir seçenek de bırakmışsa neden onu seçmeyelim? Kısacası yaşamak için oyunu kendi kurallarımıza göre oynamalıyız.

Şimdi ben Kaini'den kuşu getirmesini isteyeceğim. Bunun dışında bir çözüm bilen varsa söylesin. Yoksa Kaini kuşu getirsin," dedi.

Kimse bir şey söylemedi. Dailer, Şeyh'in sözünden etkilenmişlerdi. Teslim olmak dışında hiç kimsenin aklına bir şey gelmiyordu. Şeyh sükûtu ikrar sayarak, dönüp Kaini'ye baktı. Kaini, bu bakışın kafesi getir anlamına geldiğini biliyordu. Yerinden kalkarak Şeyh'i selamlayıp dışarı çıktı. Biraz sonra elinde kafesle içeri girince, Şeyh yerinden kalkarak kapıya doğru yürüdü. Dailer konuşmadan peşinden geliyordu. Kale burçlarından birine yaklaşınca, kafesteki güvercini serbest bıraktı.

Bir süre sonra da mancınıklar ateş yağdırmaya başladı. Herkes, kapalı yerlerde siper alıp bekledi. Öğleye doğru mancınık atışları aniden durdu. Anuştekin taarruz emrini vermişti. Merdivenini kapan, kaleye koşuyordu. Aşağıdakiler saldırıyor, yukarıdakiler ise savunuyordu. Saldıran da savunan da askerlik mesleğinin ve savaş sanatının hakkını veriyorlardı doğrusu. Taraflar epey kayıp vermişti. Bir süre sonra saldırıya ara verdiler. Kale ilk, bilemedin ikinci saldırıda düşerdi.

Anuştekin, ölüleri gömdürüp yaralıları şifa çadırlarına aldırırken askerlere de dinlenme molası verdi.

Sultan Muhammet Tapar biraz rahatsız olduğu için savaşa katılmamıştı. Alamut'un, Sahdiz ve Bire gibi bir iki ayda düşeceğini zannederken aradan dokuz ay geçmiş, zafer

müjdesi bir türlü gelmemişti. Sinirden başına ağrılar giriyordu. O gün yatağından çıkamamıştı.

"Mihri!" diyerek, oda hizmetlisini çağırdı. Mihri uzun boylu, uzun saçlı, yeşil gözlü, oldukça güzel bir Beluci kızıydı. Saraya Melikşah zamanında, köle tacirleri tarafından satılmıştı. Parmaklarında şifa yeteneği vardı. Hiçbir hekim, baş ve kas ağrılarını onun kadar çabuk iyileştiremezdi. Farsça, Arapça ve Türkçe'yi oldukça güzel konuşurdu. Zekâsı, güzelliği ve yeteneğiyle saraydaki bütün hizmetlilerin üstünde bir konuma gelmişti.

Efendisi seslenince anında gelerek, "Buyurun Sultanım" dedi.

"Başım çatlıyor, boynumu biraz ov."

Mihri, sihirli parmaklarını efendisinin ensesinde, yanaklarında, alnında ve şakaklarında gezdirerek onu biraz olsun rahatlattı.

"Sen bunu nerede öğrendin?" diye sordu Mihri'ye.

"Sultanım, bu bizim ailenin hepsinde vardır."

"Öyle mi? Çok ilginç."

"Ayağınızdaki ağrı geçti mi Sultanım?" dedi Mihri.

"Geçti, biraz daha ovsan fena olmayacak," deyince Mihri hemen yan odaya giderek bir leğen su getirdi. Sultan, doğrulup ayaklarını sıcak suya koydu. Mihri ayaklarını ovarken o, gözlerini kapatmış dinleniyordu. Belli ki sıcak su iyi gelmişti.

Bu arada balkon tarafında bir tıkırtı duyunca Sultan gözlerini açtı.

"Bu da ne?" dedi Mihri'ye.

Mihri gülümseyerek, "Güvercindir, inşallah size zafer haberi getirmiştir," deyince Sultan heyecanlandı.

"Haydi, çabuk getir," dedi.

"Mihri hemen balkona gidip beyaz güvercini getirerek kâğıdı çıkartıp Sultan'a verdi. Sultan, küçük kâğıdı açıp baktı. Bembeyaz bir kâğıttı.

"Hangi münasebetsiz yapıyor bunu?" diyerek kâğıdı ve güvercini kıza verdi. "Götür bunları," dedi öfkeyle.

Kız hemen güvercini ve kâğıdı alıp dışarı çıktıktan sonra gelirken biraz gecikmişti.

"Niye geciktin?" diye sordu Sultan.

"Sizi rahatsız etmesinler diye kafesi arka balkona koydum," dedikten sonra, "Sultanım, bu akşam Hanım Sultan'ın yemeğine gideceksiniz, hatırlatmamı söylemiştiniz," dedi.

"Aklımda, şu ayaklarımı biraz ov. Sonra da bana her zamanki şerbetten getir," dedi.

Mihri, sihirli elleriyle Sultan'ın ayaklarını ovup kuruladıktan sonra yan odaya geçip bir bardak şerbet getirdi. Sultan, şerbeti birkaç yudumda bitirdikten sonra kalkıp Hanım Sultan'ın odasına geçti. Yemek yiyip bir süre sohbet ettiler. Sultan'ı hoş bir rehavet basmıştı. Gözlerinden uyku dökülüyordu. "Biraz uyusam iyi olacak," diyerek kalkıp odasına gitti. Derin bir uykuya dalmıştı. Ertesi sabah ezan okununca eşi namaz için onu uyandırmaya çalıştı ama uyandıramadı. Telaşla hekimbaşını çağırdı. Hekimbaşı hemen geldi. Çok geçmeden kara haberi duymayan kalmadı. Sultan beklenmedik bir anda ölmüştü. Hekimbaşı Hayreddin Tusi, mide kanamasından öldüğünü söyledi.

Haber Alamut'u kuşatan orduda şaşkınlık yarattı. Anuştekin'in ısrarlarına rağmen komutanlar kuşatmayı kaldırarak geri döndüler.

Selçuklu tahtına Melikşah'ın küçük oğlu Sencer geçti. Sencer, kararsız, çekingen, rahat yaşamayı seven biriydi. Ölümden çok korkardı.

Yine de Horasan Valiliği sırasında kardeşleri Berkyaruk ve Muhammet Tapar'ın zorlamasıyla Bâtınîler üzerine sefer yapmıştı. Tahta geçtiğinde bazı komutanlar onu Bâtınîler üzerine sefere zorluyordu. Hasan Sabbah, Rey'de olanlardan haberdardı. Sencer korkaktı. Korkusu biraz artırılırsa onunla

iyi bir sulh yapılabilirdi. Bunun için onu savaşa zorlayan İsfahan ve Nişabur kadılarıyla birlikte savaşçı komutanlardan dördü fedailerin hançeriyle can verince Sultan, Bâtınîlerin şakası olmadığını anladı.

Yeni Sultan'la birlikte sarayda bazı görevliler değişmesine rağmen güzeller güzeli Mihri ile başhekim, makamlarını korumayı başardılar. Mihri, yine Sultan'ın oda hizmetine bakıyordu. Sencer bir sabah uyandığında yastığının üzerinde bir hançer olduğunu görünce bunu kimin koyduğunu öğrenmek için gizli bir araştırma yaptırırken ulaklar bir mektup getirdi. Mektupta, "Eğer Sultanımızın iyiliğini istemeseydim, bu hançeri onun göğsüne saplatabilirdim," diye yazıyordu. Sencer bu olaydan sonra Alamut yönetimi ile anlaşarak, yıllardır devam eden savaş haline son verdi. Sultan Sencer'in bir hayli uzun süren saltanat yıllarında Alamut ve Nizarî-İsmailîler giderek güçlenirken Sencer çok istemesine rağmen Melikşah dönemindeki ihtişamı yakalayamadı.

Askerî ve siyasi sorunları büyük ölçüde yoluna koyan Hasan Sabbah ise hayatının bundan sonraki bölümünü ilmi araştırmalara ayırdı. Büyük paralar ödeyerek çeşitli yerlerden getirttiği kitaplarla Bağdat Kütüphanesi'nden sonra dünyanın ikinci büyük kitaplığını kurarken yakınlarının ısrarı üzerine oturup kendi hayatını yazdı. Simya, matematik ve astronomiye ilgi duymakla beraber, ilmî çalışmaları büyük ölçüde hukuk ve ilahiyata yönelikti. Onun kurduğu düzen bozulmadan günümüze kadar gelebildi. Bugün Alamut devletinin yüz altmış sekizinci kuruluş yıl dönümündeyiz."

***

Rostov, Hürşah'ın anlattığı ilginç ve şaşırtıcı hikâyeyi büyük bir dikkatle dinlemiş, sanki o günleri yaşamış gibi olmuştu. Bir ara oda hizmetlisi gelip şömineye birkaç odun

atıp ateşi de biraz karıştırdıktan sonra dışarı çıkarken, gece bir hayli ilerlemişti. Rostov oturduğu yerde ayak ayak üstüne atıp geriye yaslanmıştı.

"Aile hikâyenizden çok etkilendim," dedi Hürşah'a

Hürşah önündeki bardaktan bir yudum bal şerbeti aldıktan sonra, "Daha bilmediğin o kadar çok şey var ki," dedi.

"Benim duyduklarım bana yeter. Yalnız merak ettiğim bir şey var. Dedeniz kaç yaşında vefat etti?"

"Seksen beş," dedi Hürşah.

"Ölümü nasıl olmuş bir dileği ya da vasiyeti olmuş mu?"

Hürşah biraz düşündükten sonra, "Ölümünün yaşlılık olduğunu söylüyor büyüklerimiz. Ölünceye kadar şuuru berrak ve zihni açıktı. Sanki öleceği günü biliyormuşçasına kırk dainin toplanmasını istedi. Çok geçmeden kırklar toplanarak etrafında halka oluşturdular.

Şeyh'in saçı ve sakalı bembeyazdı. İri, kara gözlerindeki parlaklık Alamut'a ilk geldiği günü hatırlatıyordu. Yaşlılık ve yorgunluğunun dışında hiçbir hastalık belirtisi yoktu.

Kırklara hitaben, "Hepiniz tanık olun, oğlum Bozorg Ümid'i kendime halef tayin ettim. Ayrıca Hasan'ı, Kasrani'yi ordu komutanlığına, Dihtar Ebu Ali'yi ise baş dailiğe getirdim," dedi.

Kiya Ebu Cafer gözyaşları içinde, "Siz başımızdayken bunlara ne gerek var?" deyince ona dönüp, "Hak'tan geldik, yine ona döneceğiz. Benim bu âlemde yapacağım işler bitti. Her an aranızdan ayrılabilirim. Bunun için söylediklerimi vasiyetim olarak kabul edin," dedikten sonra kırklara döndü.

"Eğer bir gün İmam Hazretleri gayb âleminden çıkıp gelirse, hepiniz onun yanında olun," dedi. Sonra da bir şey söylemeden yerinden kalkıp odasına gitti. O günkü toplan-

tının on birinci gününde ateşi yükseldiği için yatağına uzandı. On ikinci günde ise vefat etti."

"Tam ona layık bir ölüm," dedi Rostov.

"Ben de öyle düşünüyorum. Ölümü, davasının anlam ve önemine yakışıyordu."

"Kişisel özellikleri hakkında ne söyleyebilirsin?" dedi Rostov merakla.

"Onun en belirgin özelliği, nefsine hâkimiyet, hatadan uzak durma ve doğruluktu. Şarap içmezdi, az yer, az uyur, boş zamanlarını ibadet ve riyazatla geçirirdi."

"Mezarı kalede midir?"

"Hayır, Rudbar Vadisi'ndedir."

"Dedenin yaşamı çok etkileyici, sen de onun yolunda mısın?"

"Evet."

"Peki, Alamut'u koruyabilecek misin?"

"Elbette."

"Buna inanıyorsun yani."

"Kesinlikle. Sen inanıyor musun?"

"Bu soruna cevap verebilmem için tarafları iyi tanımam gerekir."

"Hâlâ tanıyamadın mı?" dedi Hürşah gülerek.

"Sizi, senin anlattığın kadar tanıyorum ama hayatım Moğolların içinde geçtiğinden, onları çok iyi tanıyorum."

"Onları bana bir cümleyle tanıtmak istersen, ne söylersin?"

"Onlar Selçuklulara benzemez," dedi Rostov düşünmeden.

"Peki, Moğol-Alamut ilişkilerinin geleceğini nasıl görüyorsun?"

"Moğollarla anlaşmak, yakın ve orta vadeyi bilmem ama uzun vadede yararınıza olur."

"Eğer dediklerinin tersini yaparsak ne olur?"

"Üzülerek söylüyorum ama bu Alamut'un sonu olur."

"Alamut nice tehlikeler atlattı Rostov."

"Bu tehlike farklı, yüz altmış sekiz yıl öncesinin şartları şimdi yok. Yine de sana başarılar diliyorum."

"Sağ ol ama vakit hayli ilerledi, gidip biraz uyuyalım," diyerek kalkıp odalarına gittiler.

Ertesi gün erkenden kalkan Rostov, Hürşah'a veda ederek atına atladı ve kaleden ayrıldı.

BÖLÜM 26

Rostov gitmiş, güneş üç mızrak boyu yükselmişti. Kalede herkes Moğolların başlattığı seyrek kuşatmayı düşünüyordu. Şeyh Rükneddin Hasan Hürşah, kuşatmayı kıracağından emindi. Kalede en az bir yıl yetecek kadar su, erzak ve ok depolanmış, surlar ve kapılar yeniden gözden geçirilmişti. Hürşah, kütüphanede Heredot Tarihi'ni okuyordu. Kitabın özgün nüshası Bağdat'ta idi. Hasan Sabbah'ın sadık yarenlerinden Dihtar Ebu Ali Bağdat Halifesinden izin alarak eserin bir nüshasını çıkartıp Hasan Sabbah'a hediye etmişti.

Kitaba dalıp gitmişken nöbetçi amiri içeri girerek, "Şeyhim gelenler var," dedi.

"Gelenler mi?"

"Evet."

Kitabı kapatıp ayağa kalktı. Kapıya doğru yürürken, "Tanıdık birileri mi?" diye sordu.

"Bir grup Moğol askeri," dedi nöbetçi amiri.

Hürşah büyük kulenin yanına gidip aşağı baktı. Giysilerinden ilmiyeden olduğu anlaşılan üç kişi, küçük bir Moğol birliği eşliğinde kaleye yaklaşıyordu. Hava soğuktu ve etrafta diz boyu kar vardı. Gelenler soğuktan korunmak için kalın kürklerinin yakasıyla yüzlerini kapattıkları için tanınmıyorlardı. Bu şekilde dağ yolunda ilerlemek çok zordu. Hayvanlar dizlerine kadar kara gömülmüşlerdi. Kışın dağ yolundaki bin adımlık mesafe, düz yolun bir fersahına denkti.

Gelenlerin görüşme heyeti olduğunu düşünüyordu. Yanılmamıştı. İyice yaklaştıklarında bunların Nasuriddin

Tusi ve iki arkadaşı olduğunu fark etti. Moğollar adına görüşmeye geldiklerinden emindi. Nasuriddin'i severdi. Babası Alaaddin Muhammet zamanında kendisine kütüphaneden yararlanma izni verilmişti. O yıllarda, büyük âlimlerin astronomi ve matematikle ilgili görüşlerine merak sarmıştı. Şimdi kendisi de onlardan biri ve belki de en iyisiydi. Boş vakitlerinde kartal yumurtası bulmak için Nasuriddin'le yüksek zirvelere tırmanır, ok atıp at koştururlardı.

Nöbetçi amirinin, "Doğu kapısına geldiler Şeyh'im," demesiyle dalmış olduğu hayallerden uyandı.

"Askerler kalsın, diğerlerini içeri alın," dedi.

Muhafızlar, Şeyh'in emirlerini yerine getirerek askerleri dışarıda bırakıp diğer üç ilmiye mensubunu içeri aldılar. Eski bir dostunu görmek Hürşah'ı heyecanlandırmıştı. Onu özlemle kucaklayarak, "Seni çok özlemiştim," dedi.

Nasuriddin hiç değişmemişti. Uzun saçlarını kestirmiş, sakalını ise uzatmıştı. Hürşah'a dost gözlerle baktı.

"Ben de seni özledim Hasan," dedi.

Hasan, Hürşah'ın göbek adıydı. Uzun süredir kimse kendisine böyle hitap etmiyordu. Onu Rükneddin ya da Hürşah diye çağırırlardı. Bugünlerde herkes kendisine Şeyh ya da Seyyidina diyordu.

Eski dostunun koluna girip onları konuk köşküne götürürken yanındaki iki arkadaşına da "Hoş geldiniz," diyerek gönül alıcı sözler söyledi. Nasuriddin, Zeynel Bin Muhammet ve Takiyüddin İsmail diye arkadaşlarını tanıttı. Her ikisinin de kelam ve fıkıh âlimleri diye isimlerini duymuştu.

Köşke geldiklerinde onları ikinci kattaki büyük odaya götürdü ve şöminenin karşısındaki minderleri gösterdi.

"Buyurun oturun," dedi.

Konukları yumuşak minderlere bağdaş kurup otururken kendisi de beyaz bir posta dizleri üstüne çökerek konuklarının karşısına oturdu.

Odada tatlı bir sıcaklık vardı. Şömineyi gösterip, "Burayı hatırladın mı Nasuriddin," dedi gülümseyerek.

"Hatırlamaz olur muyum?" dedi Nasuriddin. Zaman zaman sarı, zaman zaman maviye dönüşen alevlere bakıp kim bilir hangi hatırasını düşünürken, "Hani seninle hörgüçlü zirvede kanadı kırık bir şahin bulmuştuk da sen onu bu şöminenin başında iyileştirmek için günlerce uğraşmıştın," dedi.

"Hatırlamaz olur muyum? Sahi o iyileşti mi?"dedi Hürşah'a.

"İyileşmez olur mu? Birkaç gün sonra o da uçup gitti kaleden senin gibi."

"Ben gitmek için gelmiştim ama oysa onu yuvasından zorla almıştık. Onun için sitem etme."

"Ama biz olmasaydık ölecekti."

"Kuş olduğu için teşekkürü unutmuş, o kadarını da bağışla artık." Bu söze gülüşürken Zeynel Bin Muhammed, "İki eski dostun buluşmasını görmek çok güzel," deyince Takiyüddin İsmail, "Güzelliklerin baki kalması da güzeldir," dedi. Sohbet bu şekilde devam ederken aşçı yamağı her birinin önüne bir yer sofrası koyup üzerine ipekli örtüler serdikten sonra yemeklerle donattılar. Birbirinden leziz yemekler, meyve suları ve şerbetlerle donatılan sofrada yok yoktu, hem yemek yiyip hem sohbet ederken söz dönüp dolaşıp asıl meseleye geldi. Hürşah, yüzünden eksik etmediği gülümseme ile, "Bu seferde gitmek için mi geldin?" dedi Nasuriddin'e.

"Keşke başka türlü olsaydı," dedi Nasuriddin.

"İstersen olabilir."

"İstesem olabilir ama isteyemem."

"Neden?"

"Çünkü özel bir görevim var."

"Bu özel görevini söylemede bir sakınca var mı?"

"Hayır, tam tersine yarar var. Dünyanın en büyük rasathanesi ile en zengin kitaplığını kurmak için görevlendirildim."

"Hülagu bunun için mi seni vezir yaptı?"

"Hayır, seninle görüşmek için."

"İtibarımız Han'ın katında o kadar yüksek mi?"

"Belki inanmayacaksın ama yüksek."

"İtibarımız yüksekse bu yapılanlara ne demeli Nasuriddin?"

"Han'ın senden isteği sadece kendisine biat etmendir."

"Ben bir müminim Nasuriddin. Yedi imam şiası bir mümin. Onun gibi putperest bir kafire nasıl biat edebilirim. Bu bana bel bağlayanlara ihanet olmaz mı?"

"Önünde biat ve itaatten başka bir seçeneğin kalmamışsa ne yaparsın?"

"Ölümümü daha şerefli kılmak için dövüşmeyi yeğlerim."

"Senin amacın ölümünü şerefli kılmak mı yoksa inancın doğrultusunda yaşamak mı?"

Hürşah onun gözlerine baktı.

"Nasuriddin yarenim, o kâfire biat edersem inancım doğrultusunda nasıl yaşarım, söyler misin?"

Nasuriddin tok ve ikna edici bir sesle, "Şunu iyi anlamanı istiyorum ki Hülagu'nun dinlerle ilgili bir sorunu yoktur. O tüm dinlere hoşgörüyle bakıyor," dedi.

"Bunun için mi Alamut'u kuşattı?" diye sordu öfkeyle.

"Alamut'u kuşatmasının nedeni Alamut'un Müslüman olması değil, onun siyasetini kabul etmemesidir. Moğol Hanı'nın amacı bir dünya devleti kurmaktır. İnsanları Budist yapmak değil."

"Bu yetkiyi kimden alıyor?"

"Gücünden."

"Nemrut da, Firavun da Allahlık iddiasında bulunup sonunda kendi kendilerini yok etmediler mi?"

"Hürşah, söylediklerin doğru ama Moğol Hanı'nın Allahlık iddiası yok. Onun amacı savaşsız bir dünya devleti kurmaktır."

"Savaşsız bir dünya devleti kurmak için mi savaşıyor?"

"Aynen öyle."

Hürşah önündeki şerbetten birkaç yudum aldıktan sonra Nasuriddin'e döndü.

"Sen bir Müslüman olarak siyaseten de olsa bir putpereste biatı doğru buluyor musun?" diye sordu.

"Bazen zaruretler vasıtayı zorunlu kılar. Kuçalı Kamber'i hatırlıyor musun? Hani ağır bir hastalığa yakalanmıştı da hekimler ona yaşaması için domuz sütü önermişlerdi. Adam da şifa niyetine bir süre içmiş, iyileşince de bırakmıştı."

"Ben de başka bir misal vereyim," dedi Hürşah. "Sana denk bir pehlivanla mindere çıktığınızı var sayalım. Benim bu pehlivanı gözüm kesmedi diyerek meydandan kaçar mısın yoksa güreşe devam mı edersin?"

Nasuriddin sakin bir dille, "Savaşta bazen güç toplamak için geri çekilmeyi korkaklık saymak doğru değil. Eğer devam edersen, korkarım ortada ne Alamut kalır, ne Şah, ne Meymundiz ne de diğerleri," dedi.

"Takdir edilmiş bir kaderi değiştirmek mümkün değil," dedi Hürşah. "Benim imanın Hüseyni'dir. Firavuni değil."

Yemekler yenmiş, şerbetler içilmişti. Aşçı yamakları sofrayı toparlıyorlardı. Nasuriddin, eski dostunu ikna edemediği için üzgündü. Bir an önce dönmeleri gerekiyordu. Yemekten sonra Hürşah'a veda edip kaleden ayrıldılar.

Moğol heyeti dönmüş, aradan bir hafta geçmişti. Hürşah surları kontrol edip çalışma odasına dönüyordu. Büyük burcun yanına gelince durup bir süre çevreye baktı. Etraf bembeyazdı. Bir tek kara görünmüyordu. Kuzey rüzgârı zehir gibiydi. Son beş yılın en sert kışını yaşıyorlardı.

Sert doğa koşulları Moğolların savaş gücünü yarı yarıya kırmış, Alamut'un çevresindeki kuşatma iyice seyrelmişti.

Çalışma odasına çekildikten birkaç saat sonra Alamut komutan yardımcısı Âdem Bin Muzaffer içeri girdi.

"Şeyhim, keşif müfrezesi döndü. Kumandan Musa sizinle görüşmek istiyor," dedi.

"Gelsin," dedi Şeyh.

Komutan Musa orta boylu, tıknaz, sağlam yapılı bir Yemenli idi.

"Şeyh'im, size iyi bir haber getiremediğim için üzgünüm," dedi.

"Durum nedir?" diye sordu Şeyh.

"Yaklaşık on bin kişilik bir Moğol gücü Talekan Irmağı'nı izleyerek üzerimize geliyor. Akşama kalmaz burada olurlar."

"Ağır silahları var mı?"

"Sökülerek katırlara yüklenmiş on mancınık gördüm."

"Kuşatmayı desteklemek için geldikleri kesin."

"Ben de aynı düşüncedeyim Şeyhim."

Şeyh elini çenesine koyup biraz düşündü.

"Talekan Irmağı donduğundan bu da ırmak yatağını izleyerek geldiklerini gösteriyor, doğru mu?"

"Aynen buyurduğunuz gibi Şeyhim."

"Yürüyüş düzenleri nasıldır?"

"Yan yana on sıra halinde ilerliyorlar."

"Mancınıklar ve diğer mühimmat önde mi, arkada mı?"

"Önde."

"Bu mevsimde Talekan'ın buzları bayağı kalın olur."

"Kalınlığı yer yer beş veya on karışı bulur Şeyh'im."

Şeyh elleri belinde odasında ileri geri gidip düşünürken kumandana döndü.

"Ne kadar kalın da olsa üzerinde yeteri kadar yük var, yükleri biraz ağırlaştırılırsa buzlar kırılır. Hepsi de Firavun gibi suya gark olurlar."

"Böyle bir şey mümkün mü?" diye sordu kumandan hayretle.

Şeyh ona dikkatle baktı.

"Evet, mümkün."

"Bu nasıl olacak?"

"Biraz sabret, nasıl olacağını görürsün. Şimdi git, yüzer kişilik on bölük hazırla. Hepsine beyaz elbise giydir ki karda kolay fark edilmesinler, anlaşıldı mı?"

"Evet Şeyhim."

"İyi haydi, hemen işe başla."

Emri alan Komutan, "Başüstüne," diyerek oradan ayrılırken Şeyh de geri dönüp hızlı adımlarla fedailerin koğuşuna doğru yürümeye başladı.

Askerler kuşatma nedeniyle savaşa hazır durumdaydılar. Sadece giysilerini değiştirdiler ki bu da iki saatten az bir vakit almıştı. Kumandan, Şeyh'in gelmesini bekliyordu. Çok geçmeden Şeyh, yirmi atlı fedai ile geldi. Fedailerin boyun ve kuyruk sokumu hizasına sapı iki kulaç uzunluğunda beyaz bir bayrak, çapraz kayışlarla tutturulmuştu. Hepsinin kucağında yaklaşık otuz okka[6] ağırlığında çelik bir fıçı ve sağ ellerinde bir meşale vardı. Ok, yay ve kılıçları yoktu.

Şeyh, "Yolunuz açık olsun," diyerek onları gönderirken beyaz giysili süvarilerin komutanlarına döndü.

"Beş yüzer kişilik iki gruba ayrılacaksınız. Gruplardan biri Talekan Irmağı'nın sağından, diğeri de solundan ilerleyecek. Yaklaşık üç fersah kadar gittikten sonra atları uygun bir yere saklayıp sürünerek ırmağa yaklaşacaksınız. Gözleriniz sürekli kuzeyi izlesin, mavi alevli oku görünce hazır olun çünkü buzlar kırılacaktır. Sarı alevli okla birlikte ırmağa yaklaşarak hâlâ sağ kalanlar varsa sağlı sollu ok yağmuruna tutarak işlerini bitirin. Allah zafere erdirsin," diyerek

---

[6] Okka: 1,282 kilogramlık ağırlık ölçüsü birimi.

onları gönderirken kendisi de bir manga askerle sağdaki birliği izliyordu.

Komutanlar emri anlamışlardı ama yine de bazıları buzun nasıl kırılacağını anlamakta zorlanıyorlardı. Ama Şeyh'e güvenleri tamdı. O kırılacak diyorsa mutlaka bir bildiği vardı.

On bin kişilik Moğol ordusu, Yesu Buka'nın komutasında Alamut kuşatmasına yardıma gidiyordu. Talekan Irmağı buz tuttuğu için bu yol çok kestirmeydi. En az dört saat sonra Alamut'a çeyrek fersah yaklaşmış olacaklardı. Eğer ırmağı soldan dolanmış olsalardı hedeflerine iki günde ulaşamazlardı. Donmuş su üstünde yürüdükleri için yolları düz ve engebesizdi. Bu bakımdan rahat sayılırlardı. Ara sıra çatırdamalar duyuyorlardı ama buzda bunlar normaldi. Böyle durumlarda uygun adımla yürümek tehlikeliydi. On bin ayağın aynı anda buza vurmasıyla oluşan sarsıntı çok tehlikeliydi. Bu nedenle piyadelere düzensiz adım atmaları emredilmişti.

Moğol orduları kendilerine hazırlanan tuzaktan habersiz ağır ağır ilerlerken birden tam karşılarında iki atlı belirmişti. Silahları yoktu, beyaz bir bayrak taşıyorlardı. Kucaklarında fıçı, ellerinde meşale vardı. Aynı atlılardan yan taraflarda da vardı. Bunların altınlı barış elçileri olduğunu düşündüler. Kendilerine hediyelerini sunup eman dileyeceklerdi. Komutanın emriyle atlarından inip fıçıyı yere koyarak kuzeye baktılar. Mavi alevli oku görünce meşaleyi fıçının üst kısmındaki fitile yaklaştırdılar. O anda olanlar oldu. Gürültünün şiddetinden dağ taş deprem olmuş gibi sarsılırken Talekan'ın buzları korkunç bir çatırtıyla kırıldı. Ortalık at kişnemeleri ve insan çığlıklarından geçilmiyordu. Beyaz giysili Alamut askerleri, ırmağın kıyısına gelince koca bir tümenin suya gömülüşünü hayret ve şaşkınlıkla izlediler. Her nasılsa sağ kalanlarda kıyılardan gelen çapraz oklardan kurtulamadılar. Moğol tümeninden hayatta kalan yoktu.

Kumandan yardımcısı, Şeyh'in yanına geldi.

"Fıçılarda ne vardı Şeyh'im?" diye sordu.

Şeyh sakin bir şekilde, "Patlayıcı," dedi.

"O da ne Şeyhim?" dedi kumandan.

"Patlayan madde," diye cevap verdi Şeyh.

Talekan baskını Karakurum'daki Mengü Kağan'ı çok kızdırmıştı. Hemen Hülagu'ya haber göndererek Alamut'ta taş üstünde taş bırakılmamasını emretti.

Bunun üzerinde Hülagu durumu görüşmek üzere komutanlarını otağına davet etti. Komutanlar vakit geçirmeden Han'ın otağına geldiler.

Hülagu fildişi kaplamalı tahtında oturuyordu, suratı asıktı. Komutanlarına hitaben, "Dünyaya boyun eğdirdik ama asi bir şeyhe laf geçiremiyoruz. Bunda biraz da mevsimin azizliğine uğradık. Hava koşulları savaş gücümüzü önemli ölçüde kırıyor. Sorun yalnızca birkaç kalenin düşürülmesiyle halledilecek bir sorun değil. Tek merkezden yönetilen yüzlerce kale ile karşı karşıyayız. Adamları Şeyh'e ölümüne bağlılar. Ama bu, onları yenemeyeceğimiz anlamına gelmez. Şimdi iyi düşünmenizi istiyorum. Tüm orduyu harekete geçirip hemen yola çıkalım mı? Yoksa bir buçuk ay burada kalıp martın sonunu mu bekleyelim? Bu konuda düşüncesi olanlar söylesin, dinliyorum," dedi.

Buka Timur söz alarak, "Han'ım, zor doğa koşulları karşısında orduyu yıpratmamız doğru değil. Ayrıca bir buçuk ay da uzun bir zaman değildir. Mart sonunda yola çıkarsak nisanın sonlarına ancak oraya varırız. Mayıs sonuna ise tüm bölge elimize düşer," diyerek sözlerini bitirince Han bu kez de Ketboğa'ya söz verdi.

Ketboğa, "Saygıdeğer Han'ım, bence hemen harekete geçmeliyiz. Mevsim dolayısıyla belki biraz zorlanırız ama fazla kaybımız olmaz. Alamut tünelleri bitmiştir. Ateşlemek için emrinizi bekliyoruz," dedi.

Han, bu kez de Köke İlkay'a, "Sen ne diyorsun komutan?" diyerek fikrini sordu.

Köke İlkay, "Bu kış, hiç olmazsa Şahdiz ve Maymundiz'i alırsak, zafer ordunun moralini olumlu etkiler," deyince Teküdar söz aldı.

"Han'ım, kışa rağmen hücuma geçip Şahdiz'i alabiliriz ama Maymundiz de kaybımız çok olur. Bu da ordunun moralini olumsuz etkiler," diyerek sözlerini bitirdi. Han, komutanlarını teker teker süzdükten sonra, "Komutanlar!" diyerek ağır ağır anlatmaya başladı.

"Şu an batıdaki asker sayımız elli bini geçmez. Onlar da Kırım, Halep, Suriye, Filistin ve Anadolu'ya dağılmış durumdadır. Bunlar bir bakıma bizim öncülerimiz ve ileri karakol güçlerimizdir. Yüreklere korku salan asıl büyük ordumuz buradadır. Anlayacağınız batı seferimiz daha başlamadı. Öncülerimizden bazılarının kısmi başarısızlığı normaldir. Her büyük orduda böyle şeyler olabilir. Bir savaşta yüzlerce muharebe vardır. Bunlardan birini kaybetmek savaşı kaybetmek demek olmadığı gibi birini kazanmak da savaşı kazanmak demek değildir. Talekan tuzağını bu gözle değerlendirip moralinizi yüksek tutmaya bakın.

Bir buçuk ay çok değildir. Yarın savaş başlayacakmış gibi hazırlıklarınız tam olsun. Ayrıca Alamut'taki seyrek kuşatmaya destek vermek için on mancınık birliği ve beş bin süvari hemen yola çıksın. Bu arada öncü, yancı ve keşif birliklerimiz devamlı hareket halinde olsunlar. Şimdi birliklerinizin başına dönün," dedi. Komutanlar, Han'ı selamlayarak huzurdan ayrıldılar.

Tüm sayılı günler gibi bir buçuk ay da çabuk gelip geçti. İnsanlar havanın gidişatına bakarak o yıl baharın erken geleceğini düşünüyorlardı. Gerçekten de öyle olmuştu. Martın sonu ve nisanın başlarıydı. Havalar ısınmış, karlar erimeye başlamıştı. Hülagu'nun dört yüz bin kişilik ordusu sefere çıkmak için emir bekliyordu.

Han, komutanlarını toplayıp görev dağılımını yaptıktan sonra dört yüz bin kişilik ordu bir sel gibi batıya doğru akmaya başladı. Sağ kanada Buka Timur, sol kanada Teküdar Oğul, Mazedaran tarafına Köke İlkay, Huvar ve Simnan taraflarına Ketboğa, Alamut tarafına ise Yeşmut komuta ediyordu. Dağ taş göz alabildiğince asker kaynıyordu.

Hülagu, ordusu hareket ederken Hürşah'a teslim olması için mektup gönderdi. Mektupta, teslim olurlarsa hepsine eman verileceğini söylüyordu.

Bu mektup üzerine Hürşah, durumu görüşmek üzere kırk üst düzey daisini çalışma odasında topladı. Son derece sakin görünüyordu.

"Hoş geldiniz," diyerek anlatmaya başladı Hürşah.

"Düşman dört yüz bin kişilik zırhlı bir orduyla üzerimize doğru geliyor. Onlarla, bir meydan ya da alan savaşı yapamayız. Sayımız düşmanın yüzde biri kadar bile değildir. Yapacağımız şey, onları sürekli oyalamaktır. 'Bunun ne yararı var?' diye soracak olursanız, şu an üç fedaimiz üç koldan Büyük Han Mengü'ye yaklaşmak üzereler. Bu şekilde onlara zaman kazandırmış olacağız. Eğer Mengü ölürse, Moğol soyluları arasında başlayacak olan taht kavgası, bize nefes aldıracağı gibi Moğol birliği de Selçuklu misali dağılacaktır," dedi.

Burada lafa karışan Dihtar Ebu Ali, "Büyük Han'ın iyi korunduğunu söylüyorlar," dedi.

Şeyh ona uzun uzun bakıp, "Hiçbir koruma mükemmel değildir. Önemli olan zayıf yönü görebilmektir. Fedailerimiz bu konuda işinin ehlidir, merak etmeyin," dedi.

Dihtar Ebu Ali yeniden lafa karıştı.

"Bir fedai de Hülagu'ya göndersek nasıl olur Şeyhim," diye sordu.

"Hülagu'nun ölümü bir şeyi değiştirmez. Yerine oğlunu görevlendirirler. Burada kafası ezilmesi gereken büyük han-

dır, ona kağan diyorlar. Moğolların küçük kıyameti onun ölümüyle kopar," dedi.

Hüseyin Kaini, "Şeyhim bağışlayın, hayra ulaşmak için anıyorum şerri, diyelim ki fedailerimiz başarılı olmadı. Bu durumda uygulayacağımız bir plan var mı?"

Şeyh biraz düşündükten sonra, "Üç şıkla karşı karşıya kalabiliriz. Eğer ben ölürsem siz teslim olmayın ama olur gözükün ya da dağlara kaçıp izinizi kaybettirin. Yok, eğer beni yakalarlarsa o zaman da bana size teslim olmanızı söyletecekler. Ben böyle bir şey yapmam ama diyelim ki bazı dostlarımızı kurtarmak için böyle bir şey yaptım. O zaman bana asiymiş gibi görünün ve düşmana direnin. Direnişiniz kırılırsa teslim olun. Tabii ilk fırsatta kaçmak için. Eğer işler böyle gelişir, sizler de kaçıp kurtulursanız, bu bela defoluncaya kadar kendinizi belli etmeyin. Şu an içinizden, bela defolacak mı diyorsunuz. Bunu hissedebiliyorum.

İnanın ki bu bela defolacak. Alıcı kuşların ömrü az olur derler. Moğollar dağılacak, biz dağılmasak bile kendi içinden parçalanacak ve çoğunuz bunu göreceksiniz."

Bu vasiyet gibi konuşmadan sonra, "Diyecek bir şeyiniz yoksa işinizin başına gidebilirsiniz," dedi.

Dailer kalkıp Şeyh'i selamlayarak çıkarken üzgün görünüyorlardı.

Hülagu'nun ordusu yürüyen bir orman gibi batıya doğru ilerlerken Hürşah'tan Han'a bir mektup geldi. Mektupta, kendisine bir yıl mühlet verildiği takdirde kalelerin hepsini yıkıp huzuruna gelebileceğini söylüyordu. Han, onun oyalama siyaseti izlediğini anladığından teklifi reddedip yoluna devam etti. Kasran bölgesine geldiklerinde Ketboğa'ya, Şahdiz Kalesi'ni fethetme görevini verirken kendisi ileri harekâta devam etti. Ketboğa bir günde kuşattığı kaleye ikinci gün yoğun mancınık atışları başlattı. Hitaylı ustaların yaptığı ve iki bin beş yüz adım mesafeye kadar atış yapabilen çelik yaylı yirmi mancınık, yirmi yerden atış altına aldığı

kaleyi akşama kadar dövdü. Akşam güneş batmaya yakın kalenin doğu ve kuzey kapıları mancınık atışlarından isabet alarak kırılınca askerler kılıçlarını çekerek içeri girdiler. Direnenleri öldürüp kaleyi ele geçirmeleri çok uzun sürmedi. Ketboğa, Şahdiz'in güvenliği için bölgedeki dört kaleyi daha ele geçirip Han'a müjde gönderirken Han da, burcu bulutlarla yarışan Maymundiz'i kuşatmıştı. Hürşah'ın Alamut'ta değil de Maymundiz'de olduğunu öğrenen Han ona bir elçi göndererek gelip teslim olursa emanlı sayılacağını ve kendileri hakkında Cengiz yasası uygulanmayacağını söyledi.

Hürşah, gelen elçilerle birlikte kendisine üç yüz asker ve oğlum dediği bir çocuğu rehin göndererek kaleyi yıkmayı kabul ettiğini ve kuşatmayı durdurmasını söyledi. Hülagu onun teklifini kabul edip Abbasabat'da konaklarken komutanları da aldıkları emir üzerine kuşatmayı durdurmuştu. Fakat Han'ın bazı şüpheleri vardı. Nedense kendisine gönderilen çocuğun onun çocuğu olmadığını düşünüyordu. Yine de şüphesini belli etmeyerek bir elçiyle birlikte çocuğu geri gönderip, "Bunun yaşı küçük, daha aklı başında birini gönder," deyince Hürşah bu kez kardeşi Şiranşah'ı gönderdi. Han da Abbasabad'dan kalkıp Kazvin'in doğusundaki Pişkil Dara'ya geldi. Şiranşah'ı burada kabul edip bir elçiyle birlikte tekrar geri gönderirken, Hürşah'a beş gün içinde teslim olmazsa kalesini sağlamlaştırıp savunmasını söyledi.

Abbasabad'da beş gün kalan Han, beşinci gün kaleden haber gelmeyince kuşatmaya devam emrini verip kendi de karargâhını Cemalaba'da nakletti. Bu arada ordugâhta doğabilecek erzak sıkıntısını gidermek için Cürcan'dan Doğu Anadolu'ya kadar geniş bir alandan hanyarlığı ile un, erzak, ot ve zahire toplandı. Birkaç gün sonra da Han, otağını Maymundiz'in kuzeyindeki tepeye kurdurduktan sonra kalenin etrafını bizzat dolaşarak saldırılacak yerleri belirledi.

Kale çok muhkemdi, Hürşah'ın babası Alladdin Muhammet zamanında yapılmıştı. Öylesine yüksek bir kaleydi

ki kuşlar bile üzerinden uçamaz, yandan geçerlerdi. Bulutlu havalarda kalenin mazgalları göğün derinliklerinde kaybolurken kimileri bunu meleklerin inişi şeklinde yorumlardı.

Han, Hürşah'ın kendisini oyalamak istediğini anlamış, kalenin düşürülmesine kesinlikle karar vermişti.

Bütün cephe komutanlarına hazır olmaları için haber gönderirken tamamı Türklerden oluşan birlikleri de Sukuncak ve Tamgay Noyanların komutasında öncü olarak gönderdi. Kendisi de onların peşinden yola çıktı. Dolambaçlı dağ yollarında ilerlerken önlerine bir koç çıktı. Yiğitler hünerlerini gösterip yaylarını çekerek koçu vurdular. Han, bunu zafere işaret olarak yorumlayıp çok memnun oldu.

O gün ve ertesi gün yol aldıktan sonra Talekan Yaylağı'na gelince Han; Kirman ve Yezd askerlerine Alah, Nişin ve Mansuriye kalelerinin kuşatılması emrini verip yoluna devam ederek Hazar-cem Geçidi'ne geldiler. Burası Elbruz Dağları'nın en sarp ve aşılmaz geçidi olmasına rağmen aşıp Maymundiz'e ulaştılar.

Hemen dağın karşısındaki tepeler ele geçirilip, Han'ın otağı oraya kuruldu.

Buka Timur ve Köke İlgay sağdan, Balagay ve Tutar soldan, Ketboğa ise emrindeki kuvvetlerle merkezden ilerliyordu. Maymundiz bir insan selinin ortasında kalmıştı.

Kale çok müstahkemdi ama Moğol ordusu da sıradan devletlerin ordularından farklıydı. Her şeyden önce dünyanın en kalabalık ordusuydu. Ayrıca çok gelişmiş savaş araçlarına sahipti. Çeliğe su verme ve uzun menzilli yay yapmada en yetenekli ustalar Moğol ordusundaydı. Kullandıkları mancınıklar diğerlerine göre çok daha uzak menzilleri vurabiliyordu.

Savaş için her şeyin tamam olduğunu gören Han, sonunda saldırı emrini verdi.

En önde mancınık birlikleri vardı. Uzun menzilli mancınıklar, kaleye taş ve ateş yağdırıyorlardı. O gün akşama

kadar kale dövüldükten sonra ertesi gün savaşın en zor kısmı başladı. Öncü birlikler, uzun menzilli okların eşliğinde surlara merdiven dayayıp içeri girmek isterken kaledekiler de ok, mızrak ve kılıçla onlara engel olmaya çalışıyordu. Direnişçilerin okları düşmanın atış menziline ulaşamazken aşağıdan yukarı uçan on binlerce Moğol oku onlara göz açtırmıyordu. Bazen direnişçilerin yukarıdan yuvarladıkları taşlar merdiven birliğine çok kayıp verdiriyordu. Meydanda davul sesi, zurna sesi, at kişnemesi ve insan çığlığından başka bir şey duyulmuyordu.

Kuşatmanın bir haftası dolmuştu. Tarafların kayıpları fazlaydı. Moğollar kalabalık oldukları için kayıpları savaşın gidişatını pek etkilemiyordu. Oysa direnişçilerin durumu hiç de iyi değildi. Sayılarının üçte birini kaybetmişlerdi. Ok ve erzakları az kalmıştı. Bu gidişle bir aydan fazla dayanamazlardı. Hürşah son durumu değerlendirmek için kırklar meclisini büyük hisarda topladı. Herkes durumun kötüye gittiğinin farkındaydı ve akıllarına hiçbir kurtuluş şekli de gelmiyordu. Ne varsa yine Şeyh'ten var diyerek umutla onun ne diyeceğini bekliyorlardı.

Şeyh çevresinde halka oluşturan yarenlerine belki de son kez bakarak, "Karakurum'dan bir haber alamadık. Bunu hayra yoramıyorum. Bana öyle geliyor ki fedailerimiz görevlerini başaramayıp yakalanarak öldürüldüler. Han ölseydi bizim için iyi olacaktı ama ölmedi, yaşıyor. Bu da bize karşı düşmanlığının bilendiğini gösterir.

Bunlar Nizarî-İsmailî inancında olanların hepsini öldürmek istiyorlar. Eğer direnirsek onlara bu fırsatı vermiş oluruz. Biz de vermeyeceğiz."

Kırklardan biri, "Savaşa son mu veriyoruz?" diye sordu.

"Asla," dedi Şeyh.

"O zaman savaşacağız demektir. Bu da onlara istedikleri fırsatı vermek olur."

Şeyh gözleriyle kırkları süzdü.

"Savaş demek barışın olmaması hali değildir. Öyle barış vardır ki düşmana hiçbir savaşın veremeyeceği kadar zarar verir.

"Bu nasıl olacak?" diye sordu kırklardan biri.

"Teslim olmayacağız ama olmuş gözükeceğiz. Bu arada tebliğ ve tanıtma işlemlerimizde gizli olarak devam edecek. Kısacası teşkilatımız dağılmayacak ama dağılmış gibi görünecek. Şartlar bunu gerektiriyor. Bunu gerektiriyorsa gereği yapılmalıdır," dedikten sonra Han'a bir elçi göndererek eman isteyip teslim olacaklarını bildirdi. Han onlara, emanlarının kabul edildiğini, istedikleri eşyalarını alıp kale dışında toplanmalarını emretti.

Direnişçilerin hepsi yükte hafif pahada ağır eşyalarını alıp dışarı çıkınca Han, askerlerine önce kaleyi yağmalayıp sonra da yıkmalarını söyledi.

Kale yağmalandıktan sonra yıkım çalışmaları başladı. Hürşah, Hülagu'nun huzuruna götürülürken bir ara Nasuriddin'i ve ona söylediklerini hatırladı. "Acaba teslim olsa mıydım?" dedi kendi kendine, sonra o günün koşullarında bir ümit ışığı varken teslim fikrinin doğru olmadığını düşünüp kendine hak verdi. Bir ara hayal dünyası genişleyip onu bulutlar arasından uçurarak Çarıkçı Yaylası'na götürdü. Cangül'ü gördü çadırının önünde. Gözleri mavinin, saçları sarının bin bir rengiyle parlarken dudaklarındaki gizemli gülümsemesiyle sözünü böyle mi tutacaktın diyordu sanki.

Yürürken hep bunları düşünüp durdu. Han'ın otağına gelmişlerdi. Selam verip içeri girdiğinde Han, koltuğunda oturuyordu.

"Hoş geldin Rükneddin Hürşah," dedi gülümseyerek.

"Hoş bulduk Han'ım," diye karşılık verdi Hürşah saygılı bir dille.

"Beni yordun, keşke ilk elçi gönderdiğimde teslim olsaydın."

"Bağışlayın Han'ım, bu kadar güçlü olabileceğini tahmin edemedim."

Bu sözlerin Han'ın hoşuna gittiği belli oluyordu. Ona uzun uzun baktıktan sonra, "Alamut'taki arkadaşlarına söyle kaleyi teslim etsinler, boşuna kan akmasın," dedi.

"Başüstüne Han'ım," diyen Şeyh, bir manga Moğol askeriyle kaleden ayrılıp Alamut'a doğru yola çıktı.

Şeyh düşünceli görünüyordu. Maymundiz'de olduğu gibi oradaki arkadaşlarına her şeyi açıkça söyleyemezdi. Teşkilatlarını dağıtmamalarını, savaşı barış perdesi altında sürdüreceklerini söylemiş olsa beraberindeki askerlerin, durumu Han'a söyleyeceklerini biliyordu. Bu da başlatmaya çalıştığı sessiz harbin daha başlamadan kaybedilmesi demekti. Ama şimdi Han'ın hoşuna gidecek şekilde konuşup esas düşüncesini sonradan bir haberciyle onlara bildirebilirdi.

Kaleye varmaları çok zaman almadı. Hürşah içeri girerek arkadaşlarına teslim olmalarını gerektiğini söyleyince azımsanamayacak bir azınlık karşı çıkıp teslim olmayacaklarını söylediler. Bunun üzerine teslim olacaklar Şeyh'le beraber inerken kaledekiler orada kaldılar. Bunlar, Şeyh'in, bilemedikleri bir nedenden dolayı imami düşüncelerinin kaybolduğunu, ilahi nurun Şeyh'in büyük oğluna geçtiğini, ona biat edilmesi gerektiğini düşünüyorlardı.

Hürşah dönüp her şeyi Hülagu'ya anlattığında Han'ın suratı asıldı.

"Kendileri bilir," diyerek bir tümen askeri Maymundiz'in yıkılması için bırakarak ordunun geri kalanına hareket emrini verdi. Ordu bütün ağırlığıyla yola koyuldu. O gün ve gece yol alıp ertesi gün sabah erkenden Rudbar'a geldiler. Hürşah'ın gözleri önünde Hasan Sabbah'ın türbesini yıkıp ileri harekâtı sürdürerek Alamut'a geldiler. Bölge Ketboğa'nın sorumluluğundaydı. Han bir ulak gönderip onu hu-

zuruna çağırdı. Çok geçmeden huzura gelen Ketboğa tok bir sesle, "Buyurun Han'ım, beni emretmişsiniz," dedi.

Han sert bir sesle, "Git meşaleni al ve şu işi bitir!" dedi.

Hürşah'ın tünel işinden haberi yoktu. Bu nedenle "Meşaleni al," sözüyle Han'ın ne demek istediğini pek anlayamadı.

Ketboğa huzurdan ayrılalı epey olmuştu. Herkes atının üstünde gökleri delercesine yükselen Alamut'a bakıyordu. Hülagu, beyaz atının üstünde dimdik duruyordu. Hürşah yanındaydı.

Aniden inanılmaz bir şey oldu, yerin derinliklerinden gelen bir uğultu duyuldu, süvariler ürken atlarını zor zapt ettiler. Kuzey ve doğu kalelerinde şimşeği andıran bir kıvılcımla birlikte simsiyah bir duman, bulutları delip geçerken kulakları sağır eden korkunç bir patlama duyuldu ardından. Bir anda kalenin her tarafını siyah katranlı bir alev sardı. Patlamalar peş peşe devam ediyor, kalenin surları tahta kutular gibi sağa sola uçuşuyordu. Askerler ürken hayvanları zaptetmeye çalışırken dağ da, duman ve alevden görünmüyordu. Kale bu haliyle patlayan bir yanardağa benziyordu.

Herkes atlarının üstünde saatlerce bir efsanenin yok oluşunu izledi. Hürşah suskundu. Böyle bir şey beklemiyordu. Fakat kendisini çabuk toparladı. Şaşkınlığı hüzne dönüşmüştü. Bunu fark eden Hülagu ona dönüp, "Ne yazık ki savaşta böyle şeyler olur. İstemeden de olsa bazı güzellikler kaybolabilir," dedi anlamlı bir şekilde.

Hürşah susup önüne bakarken Han, otağının karşı tepeye kurulmasını emretti. Bölgede seksene yakın kale vardı ve bir süre burada kalmaları gerekiyordu.

Han'ın otağı kurulunca ilk işi durumu değerlendirmek için başta Ketboğa, Buka Timur, Köke İlgay, Balagay, Tutar, Sukuncak ve Tamgay olmak üzere yirmi komutanını huzuruna davet etti. Beyaz keçeden yapılmış otağın tavanı, üzerinde ay ve yıldızlar bulunan mavi bir atlasla kaplıydı. İçeri-

si en az elli kişiyi alacak kadar genişti. Han, kazandığı zaferin gururuyla değerli taşlarla süslü sedef kakmalı koltuğuna kurulmuş, komutanları ise karşısındaki oturaklarda yerlerini almışlardı.

"Değerli komutanlar!" diye söze başlayan Han, muzaffer bir komutan edasıyla anlatmaya başladı.

"İnsanların yüreğine korku salan ve kimsenin düşüremeyeceğine inanılan Alamut, sonunda düştü. Onu düşüren askerler olarak hepinizi kutluyorum. Ayrıca gece gündüz demeden aylarca tünel kazıp kalenin düşüşünü hazırlayan Ketboğa'nın usta ve mühendislerine de teşekkür ediyor, bu zaferin ordumuza yeni zaferler getirmesini diliyorum.

Daha alacak seksen kadar kalemiz var. Onların da sayıları büyüktür ama kendileri değil. Hepsini toplasanız Alamut, Şahdiz ve Maymundiz etmez. Bizi zorlasa zorlasa Lal ve Lamassar kaleleri zorlar ki onlar da üç günden fazla dayanmaz.

Sizi buraya hem zaferinizi kutlamak hem de bundan sonraki hareket şeklimizi konuşmak için topladım," dedikten sonra Ketboğa'ya döndü.

"Komutan, zaferimiz ve sonrası hakkında ne düşünüyorsun?"

Ketboğa, "Han'ımız tevazu buyurup bizi iltifatlarıyla onurlandırdılar. Zaferimizi kendilerinin azim, irade ve kararlılığınıza borçluyuz. Askerî dehanız daha nice zaferlerimize ışık tutacaktır.

Benim kanaatime göre düşmanımız emanı hak etmiyor. Onlara Cengiz yasasını uygulamalıyız. Çünkü ilk teklifimizi reddedip bizimle savaştılar. Yenileceklerini anlayınca da eman dilediler. Onlar, oyunu savaşın değil kendi kurallarına göre oynadılar, sonuçlarına da katlanmaları gerek.

Batı seferine gelince, arkamızda pürüz oluşturabilecek hiçbir kale bırakmamalıyız. Hepsini düşürdükten sonra Bağdat, Suriye ve Mısır'a yönelmeliyiz," diyerek sözlerini

bitirince Han, Buka-Timur'a söz verdi. Buka cesur, öngörülü ve ihtiyatlı bir komutandı.

"Saygıdeğer Han'ım," diyerek düşüncelerini anlatmaya başladı.

"Ben de Ketboğa gibi düşmanımızın emanı hak etmediklerini düşünüyorum. Ama Cengiz yasasını hemen değil bölge tamamen temizlendikten sonra uygulamalıyız. Bazı kalelerin düşmesinde Şeyh'in yardımına ihtiyaç duyabiliriz. Bu nedenle Şeyh ve akrabalarını, devamlı kontrol altında tutabileceğimiz bir yerde, silahlardan arındırıp gruplara ayırarak her grubu bir tümenin gözetimine bırakalım. Son kararı zaferden sonra yine siz verirsiniz."

Han bu kez, "Sen ne düşünüyorsun?" diyerek Köke İlkay'a söz verdi. Köke'nin en belirgin özelliği tedbirli olmasıydı. Fazla konuşmaz, çok düşünür ve geç karar verir ama verdiği kararlar da mutlaka doğru kararlar olurdu.

"Saygıdeğer Han'ım," diyerek sözlerine başladı.

"Şeyh, ailesi ve diğer esir askerler hakkındaki kararı birkaç ay ertelememiz yerinde olur. Bu süre içinde bölge tamamen kontrolümüze girer. Eman konusundaki görüşlerim ise diğer komutanlardan farklı değildir," diyerek sözlerini bitirirken, koruma amiri rulo içinde bir mektup getirerek hana teslim etti.

Han, mektubu açıp okuyunca suratı asıldı. Haberin iyi olmadığı belliydi. Bir süre önüne bakıp düşündükten sonra, "İki Nizarî fedaisini Münge Han'a suikast yapacakken öldürülmüşler," dedi.

Bu sözler Han otağında soğuk bir rüzgâr estirdi.

Ketboğa, "Ne zaman olmuş Han'ım?" diye sordu.

"Bu sabah," dedi Han öfkeli bir sesle. Daha sonra koruma amirine, "Bana Hürşah'ı getirin," dedi.

Koruma amiri emri alır almaz hemen dışarı çıkıp çok geçmeden Hürşah'la birlikte içeri girdi.

"Neler oluyor Hürşah?" dedi kızgın bir sesle Han.

"Neden söz ettiğinizi anlayamadım Han'ım."

"Anlayamadın demek! Ben anlamana yardımcı olayım. İki fedain bu sabah Münge Han'a saldıracakken korumalar tarafından öldürülmüşler," dedi.

Hürşah şaşırmış gibi görünüyordu.

"Han'ım, ben dün akşamdan beri yanınızdayım. Bildiğiniz gibi ne fedaim ne de askerim var. Bunlar Alamut'un düşüşüne kendince tepki gösteren bağımsız gruplardır. Ben dün akşamdan sonra grubuma hâkim değilim. Alamut'un yarısına söz geçiremediğimi biliyorsunuz. Ayrıca huzurunuza ilk geldiğimde, sizin ve Kağan'ın bağımsız gruplara karşı dikkatli olmanız gerektiğini söyleyen de benim."

Han ona, anlamak ister gibi uzun uzun baktı.

"Şimdi gidebilirsin, gerekirse çağırırım," dedi.

Hürşah huzurdan ayrıldıktan sonra Han, Köke İlkay'a, "Buna ne diyeceksin?" dedi.

"Han'ım, yenilse de, eman da verilse düşman düşmandır. Ellerine fırsat geçse hepimizi acımadan öldürürler. Emanı hak etmediklerine inanıyorum. Ama yine de son karar için savaşın bitmesini beklememizde yarar vardır."

"Peki, Şeyh'in söylediklerine ne diyorsun?"

"Görüntü doğru, yanlış bir şey görünmüyor amma..."

"Amma ne?"

"Şimdilik dost görünüyor ama. Uygun bir fırsat yakalarsa dostluğu unutacağından eminim."

"O kadar eminsin demek?"

"Evet."

Han biraz susup düşündükten sonra, "Değişik bir fikri olan var mı?" diye sordu. Kimse konuşmayınca, "Teslim olan bir düşmana karşı her zaman tedbirli olmamız gerektiğini söylüyorsunuz. Bu sözleriniz doğru, yalnız devletler değil düşmanı olan herkes tedbirli ve dikkatli olmak zorundadır. Düşman askerleri silahlarını zaten teslim etmişlerdir. Onlara esir muamelesi yapılsın, üzerleri aranarak sivri ve

kesici aletleri varsa alındıktan sonra hepsi küçük gruplara ayrılıp her grup bir tümenin gözetimine verilsin.

Hürşah ve akrabalarının ise Kazvin'de bir köşkte oturtulması sağlansın. Yalnız köşk, günün her saatinde kontrol ve gözetim altında tutulurken nereye gittikleri, kimlerle konuştukları tespit edilsin."

Diğer kaleleri düşürmek için yarın erkenden yola çıkıyoruz. Şimdi gidip hazırlıklarınızı yapın." diyerek komutanlarına huzurdan ayrılmaları için izin verdi.

Odasında yalnız kalmıştı. Elini çenesine yaslayıp düşünürken koruma amirine, "Bana Hürşah'ı çağırın," dedi. Han'ı selamlayarak huzurdan ayrılan amir, çok geçmeden Hürşah'la birlikte geldi. Han, Hürşah'a, "Seni affettiğimi biliyorsun. Beni, bu kararı verdiğime pişman ettirecek davranışlardan sakın. Adamların, komutanlarımın gözetimindedir. Senin ise kent dışına çıkmaman koşuluyla şimdilik Kazvin'de oturmana izin veriyorum. Biz diğer kalelerin fethine devam edeceğiz. Sana ihtiyacımız olursa çağırırım, gelirsin. Bir isteğin var mı?"

Hürşah saygılı bir dille, "Öncelikli isteğim, Yüce Han'ın sağlık ve esenlik içinde olmasıdır. Bunun dışında özel bir ricam olacak," dedi.

"Neymiş?" diye sordu Han.

"Çarıkçı Türkmen obasında bir sözlüm var. Onunla evlenmek için kavilleşmiştik. Evliliğimizin geçekleşmesi için Yüce Han'dan izin vermesini rica ediyorum," dedi.

Han böyle bir şey beklemiyordu. Doğrusu önce onun şaka yaptığını sandı, sonra doğru söylediğini anlayınca güldü.

"Ben bir heyet gönderir kızı getirtirim. Kazvin de nikâhınızı kıyarsınız. Bu arada sana düğün hediyesi olarak yüz deve veriyorum," deyince Hürşah, "Yüce Han çok lütufkârdır. Ben yüz deveye bakamam ki. Otuz tane olsa yeter."

Han gülümseyerek, "Otuz deveyi besleyebilir misin?" diye sordu.

"Evet," dedi Hürşah.

Han merakla, "Otuz deveyi ne yapacaksın?" dedi.

"Deve güreşine merakım var. Onları eğiteceğim," dedikten sonra Han kendisine huzurdan ayrılması için izin verdi.

Han seferlere devam ederken, Hürşah'a verdiği sözü tuttu. Çarıkçı'dan Cangül ve babası Baran Koca'yı Kazvin'e getirtip çiftlerin nikâhını kıydırdığı gibi düğün hediyesi olarak yeni çifte, otuz tane deve hediye etti. Bu arada Han'ın fetihleri de devam ediyordu. Seksene yakın kaleden ellisi düşmüştü. Hürşah, Lal ve Lamassar kalelerinin alınmasında Han'a açıkça yardım ettiği gibi direnişçilere de gizlice şunları söyledi: "Hasan Sabbah, cennet fedailerinin desteğinde ihtilalci Nizarî hareketini başlatmıştı. Çünkü o günkü şartlar onu gerektiriyordu. Bugünkü şartlarda, sessiz savaşı gerekli kılıyor. Teşkilatınızı bozmadan tebliğ ve tanıtımınızı gizli olarak sürdürün. Fedai eğitimine bir süre ara verin, mevcut fedaileri maddi bakımdan destekleyin ki onları kimse kullanmasın. Sürekli gözetim altında olduğum için sizlerle her zaman görüşemeyebilirim. Siz bu söylediklerimi herkese iletin. Unutmayın her fani gibi bizler de ölebiliriz. Ama inancımız devam edecektir. İmam hazretleri gayb âleminden görünür âleme teşrif ettiklerinde tüm acılarınız sona erecektir. O günlerinde uzak olmadığını sıkça hatırlayıp maneviyatınızı yüksek tutun. Ve geldiğinde imam hazretlerini yalnız bırakmayın," diye nasihat etmeyi unutmadı.

Aradan üç ay geçmişti. Nizarî kalelerinin tamamı ele geçirilip, yerle bir edilmişti. Ama Nizarî hareketi, sessiz harbin koşullarına uygun olarak sürüyordu. Şeyh'in nasihati kulaktan kulağa dalga dalga yayılırken o da Kazvin'de hayatının en mutlu günlerini yaşıyordu. Geç de olsa bulduğu Anka kuşu onun ayaklarını yerden kesmişti. Aylardır pembe

bulutlardan indiği yoktu. Bir akşam yemekte, "Evliliğimizin üçüncü ayına girdiğimizin farkında mısın?" dedi Cangül.

"Öyle mi olmuş?" dedi Hürşah hayretle. "Zamanın nasıl geçtiğinin farkında değilim. Belli ki hızlı geçmiş."

Cangül, bilge bir tavırla, "Zaman garip bir mahlûktur. Mutlu günlerde yanında durmaz, uçan çocuklar gibi kaçıp gider. Ama bir de başın ağrıyıp keyfin kaçtı mı yanından ayrılmak bilmez, hele geleceğim diyen sevgiliyi bekliyorsan eğer, Allah yardımcın olsun," dedi.

"Bu taş bana mı?" dedi Hürşah gülerek.

"Senden başka kime olabilir?"

Hürşah üç aydan beri belki ilk kez derin bir iç çekti.

"Haklısın, güzel gözlüm haklısın. Seni zamanla fazla baş başa bırakmamalıydım. Bunun için beni sorgulamak hakkındır. Ama önce dinlemelisin. Atalarımın yüz altmış sekiz yıldır kurup yaşattıkları dünyayı devam ettiremedim. Beni Alamut'un enkazı altından kurtaran, sana verdiğim söz oldu. Yine de kalenin düşüşünü hatırlayınca bir sızı başlar kalbimin derinliklerinde. Dedelerim gelir gözlerimin önüne, nereye baksam Hasan Sabbah'ın sitem dolu bakışlarını görür gibi olurum," dedi.

"Ben laf olsun diye söyledim," dedi Cangül gülümseyerek. "Sana bir sitemim yok, olamaz da. Davan davam, derdin derdim, gülümsemen mutluluğumdur. Kendini fazla üzmen gereksiz. Doğan her canlının bir ömrü olduğu gibi kurulan her siyasi düzenin de bir sonu vardır. Bu sonu sen belirlemedin. O ezelde takdir buyurulmuş bir kaderdir. Zamanı sana denk geldi hepsi bu."

"Yani zamanın azizliğine mi uğradım diyorsun?"

"Tam olarak değil aslında. Zaman kimseye azizlik etmez, o sadece doğasını yaşar. Bir düşünsene altı ay sonra doğacak çocuğuna zamanın azizliği diyebilir misin?"

Bu sözler üzerine Hürşah öyle şaşırdı ki ne diyeceğini bilemedi. Yerinden doğrulup eşini kucaklarken, "Sen ne diyorsun?" dedi sevinç ve hayretle.

"Zamanın değil senin azizliğine uğradım," dedi Cangül.

"Kaç aylık?" diye sordu Hürşah.

"Üç."

"Seni çok seviyordum ama şimdi daha çok sevdim," dedi Hürşah.

"Benim neremi seviyorsun?" dedi Cangül gülümseyerek.

Hürşah böyle bir soruya hazır değildi. Biraz durakladıktan sonra, "Ne bileyim ben, güzel gözlerini, parlak saçlarını, kalkık burnunu," deyince Cangül'ün suratı asıldı.

"Hayrola güzel gözlüm, neden suratını astın?" dedi Hürşah.

"Üzüldüm," dedi Cangül.

"Bir şeyin mi var, niye üzüldün?"

"Kendime değil, sana üzüldüm."

"Bana mı üzüldün?"

"Evet."

"Neden peki?"

"İşte yine zamana yenildik. Hiç solmayan göz, kırlaşmayan saç gördün mü? Zaman seni buraya getirince sevecek bir şeyin kalmayacak."

Hürşah gülümseyerek eşinin ellerinden tuttu.

"Yanılıyorsun bir tanem, zamanın eskitemediği bir şey var sende."

"Neymiş o?"

"Ruhun."

Hürşah ve Cangül hasretle birbirlerine sarılıp öylece kaldılar.

Söz zamandan açılınca insan bir türlü çıkamıyor içinden. Zaman o gün de çok çabuk geçti.

***

Başta Hülagu olmak üzere Moğol ülkesindeki bütün hanlar, beyler ve Noyanlar, Mengü Kağan'a bağlıydılar. Mengü, Cengiz'in makamını temsil ediyordu. Boyu ortadan biraz uzundu. Çekik gözlü, seyrek sakallı, uzun saçlı, pehlivan yapılı bir hükümdardı. Cengiz yasasını ödünsüz uygulamasıyla tanınıyordu. Maiyetinin düşüncelerine önem verirdi. Övgü ve iltifata zaafı vardı. Çevresindekiler de ondan bunu esirgemiyorlardı doğrusu. İkinci saldırıdan sonra güvenlik önlemlerini beş kat artırmıştı. Hiçbir yabancının Kağan'a bin kulaçtan fazla yaklaşmasına izin verilmiyordu.

Kağan her gün erkenden kalkıp komutanları ve üst düzey devlet görevlileriyle görüşerek onların sorunlarını dinler, sonra da orduyu teftiş ederdi.

Eğer varsa, durum da acil değilse, yabancı devlet temsilcileriyle görüşmek akşam yemeğinden sonraya kalırdı.

Bu yabancı, kim olursa olsun Kağan'ın huzuruna girmeden önce sıkı sıkıya aranırdı. Buna rağmen Kağan'a on adımdan fazla yaklaştırılmazdı. Yabancı, Kağan'la konuşurken sağında ve solunda elleri mızraklı beşerden on koruma bulunurdu.

Kağan, bir gün ordu teftişinden dönmüş, çalışma odasında dinleniyordu. Güvendiği komutanlardan Yarkoçak huzuruna çıkıp kendisini saygıyla selamladıktan sonra, "Yüce Kağanım, Hülagu Han'dan mektup geldi," diyerek elindeki ruloyu ona uzattı.

Han merakla mektubu açıp okuduktan sonra, "Bu güzel," dedi kendi kendine.

Yarkoçak, "Han'ım sizi gülerken görmek de güzeldir," deyince Han, "Daha önce gülmüyor muydum?" diye sordu.

"Son saldırıdan sonra biraz neşeniz kaçmıştı, çok şükür geri geldi."

"Hülagu, Nizarîlerin tüm kalelerini ele geçirip yıktığını ve Bağdat için hazırlandığını söylüyor. Sence de iyi bir haber değil mi bu?"

"Yüce Kağan'ım iyi de ne kelime, harika bir haber."

"Nizarî askerlerinin çoğunu esir alarak silahsızlandırıp her birini farklı bir tümenin kontrolüne vermişler. Ayrıca Şeyh ve yakınlarının oturmaları için onlara Kazvin'de bir yazlık, bir de kışlık köşk verip şehir dışına çıkma yasağı koymuşlar."

"Bir tür göz hapsi," dedi Yarkoçak.

"Evet, aynen dediğin gibi. Yalnız bunları ne yapacağız diye soruyor? Halbuki ne yapacağımız belli."

"Han'ın tereddütü onlara verdiği emandan kaynaklanıyor olabilir," dedi Yarkoçak.

"O günkü şartlar emanı gerektiriyordu," dedi Kağan kararlı bir dille. "Şimdiki şartlar ise bu eman uygulanırsa ülkenin büyük zarar göreceği yönündedir. Bizim siyasetimizde, öncelikle ülkemizin yüksek çıkarlarını kollamak olmalıdır. Hemen Hülagu'ya bir mektup yaz. Askerleri daha fazla taşımayarak hepsini öldürsünler. Ayrıca Şeyh ve soyundan kadın erkek kim varsa hepsini yok etsinler. Devletimizin güvenliği buna bağlıdır."

Yarkoçak, "Başüstüne," diyerek yazıcılara mektubu yazdırıp Kağan'ın mührü ile de mühürledikten sonra posta güvercinlerinden birinin bacağına bağlayarak uçurdu.

Hülagu, Bağdat seferi hazırlıklarını bitirmek üzereyken kuşçubaşı, Kağan'ın mektubunu getirdi. Han da haber bekliyordu. Emîr hemen bir ulakla bütün tümenlere bildirildi. Nizarî askerleri küçük gruplar halinde yirmi bir tümene dağıtılmışlardı. Haberi alan tümen komutanları, onları açık araziye götürüp hepsini oklayarak öldürdüler.

Şeyh ve ailesini gündüz herkesin içinde öldürmek doğru olmazdı. Bu nedenle gece yarısı Kazvin'deki köşkü basıp herkesi öldüreceklerdi. Han bu görevi, babası Alamut fedai-

lerince bıçaklanarak öldürülen Bulagan ve Karakay Bitikçi'ye verip kendisi de aynı gün Bağdat'a doğru yola çıktı. Bulagan ve Karakay'ın emrinde bin asker vardı. Akşam işlerini bitirdikten sonra Han'a yetişmek üzere yola çıkacaklardı. Planları böyleydi. Bin kişi dikkat çekmemek için küçük gruplar halinde Kazvin'in sokaklarına dağılmışlardı.

Hürşah'ın önsezileri güçlüydü. Ne kadar uzak olursa olsun kötü düşünceleri hissedebiliyordu. Sabahtan beri huzursuzdu. Kötü şeyler olacağından emindi ama ne zaman ne olacağını net olarak kestiremiyordu. Dün akşamdan beri sağ kaşının üstündeki sızı bir türlü geçmek bilmiyordu. Bu kesinlikle kötü bir gelişmenin habercisiydi. Geçmişte en az on kere böyle olmuş, her seferinde beklediği felaket gelmiş ve onu atlatınca kaşındaki sızı geçmişti. Şimdi gene böyle bir şey bekliyordu. Eşi hamileydi, üzülmemesi için ona bir şey söylemeden üzerine uzun bir pelerin alıp dışarı çıktı. Sargının sağ omzuna doğru sarkan ucunu sol omzuna atarak yüzünün yarısını kapladı. Tanınmak istemiyordu. Köşkün önünde bekleyen dört nöbetçi vardı, bunu köşke geldiği ilk gün fark etmişti. Kimseye görünmemek için erzak deposunun penceresinden arka sokağa çıktı. Burası dar ve tenha bir sokaktı. Sessizce tozlu yoldan ilerleyerek Kazvin'in sokaklarına karıştı. Saatlerce dolaşıp dururken neredeyse her sokakta ikişer üçer askerin varlığı dikkatini çekti. Bu kesinlikle normal değildi.

Kötü bir planla karşı karşıya olduğunu anlamıştı. Ama bir türlü ne olduğunu tahmin edemiyordu. Laf almak için esnaftan birileriyle konuşmak iyi olacaktı. Dolaşırken bir kunduracıya rastladı. "Selamünaleyküm," diyerek içeri girince adam "Ve aleykümselam," diyerek ona yer gösterdi. Kunduracı hoşsohbet ve neşeli birine benziyordu.

"Çizmelerin sağlam," dedi ayakkabıcı.

"Çizmelerim sağlam ama ayakkabım yok," dedi Hürşah

Kunduracı eğilip, müşterisinin ayaklarına dikkatle baktı.

"Sana uygun bir ayakkabım var ama boyamak için biraz beklemen lazım."

"Vaktim bol, beklerim," dedi Hürşah.

Kunduracı ayakkabıyı boyarken, "Nerelisin?" diye sordu.

"Basralıyım."

"İsmini bağışlar mısın?"

"Mahmut Sait," diye tanıttı Hürşah kendini.

Çok geçmeden kunduracıyla sohbeti koyulaştırdılar.

"Mahmut, tacir misin?" diye sordu kunduracı.

"Evet."

"Ne iş üzeresin?"

"Kumaş işiyle ilgilenirim."

"İşlerin nasıl?"

"Çok şükür iyidir. Burayı çok beğendim."

"Basra'dan gelip Kazvin'i mi beğeniyorsun?"

"Basra güzel ama sokaklar güvenli değil. Burada her köşede bir grup asker var. Bu çok iyi," deyince kunduracı güldü.

"Sana öyle geliyor, onları ben yeni görüyorum."

"Kentin nöbetçileri değil mi yani?"

"Hayır, herhangi bir olay çıkmasını önlemek için bekliyorlar."

"Kötü bir durum mu var?"

Kunduracı sesini alçalttı.

"Benden duymamış ol, Hülagu Bağdat'a gitmeden önce teslim aldığı askerleri öldürttü. Öyle sanıyorum ki şehirde olay çıkmasın diye bunları bırakmış."

"Burada Nizarî çok mu?"

"Aslında yok."

"Yoksa bu kadar nöbetçi niye?"

Kunduracı bir süre durakladı.

"Boş ver yorma kafanı, ayrıca böyle soruları da pek sorma yoksa seni Nizarî zannederler."

"Haklısın canım, bize ne."

Bu arada kunduracı boyayı bitirmiş, ayakkabıyı paketlemişti. Hürşah, parasını ödeyip paketi aldıktan sonra hayırlı işler dileyerek ustaya veda edip oradan ayrıldı. Hızlı adımlarla eve doğru yürümeye başladı. Durum düşündüğünden de kötüydü. Adamlar askerleri öldürüp Bağdat'a doğru yola çıkmışlardı. Bunlarda kendilerini öldürdükten sonra yola çıkacaklardı. Bunu anlamamak mümkün değil. Böyle bir infaz için geceyi beklemek en doğrusuydu. Onlar da öyle yapıyordu. Evdekileri uyarması gerekiyordu. Adımlarını hızlandırarak arka sokağa dalıp geldiği yerden eve girdi. Kardeşi Şiranşah onun telaşlı halini görünce, "Hayrola, ne var?" diye sordu.

"Hayır değil, herkesi büyük odaya topla."

Çok geçmeden büyük odada toplandılar. On beş kadın, dokuz erkek ve altı çocuk vardı. Hepsi de telaşlıydı. Hürşah bildiklerini anlatınca, telaşları korkuya dönüştü. Kadınlar ağlamaya başladılar. Çocuklar da onlara karışmıştı. Cangül metin görünüyordu. Üzgündü ama soğukkanlılığını da koruyordu.

Hürşah kızarak kadınları ve çocukları susturduktan sonra onlara, "Hanımlar, şimdi beni çok iyi dinleyin. Bunlar gece saldıracaklar. Siz ve çocuklar yanınıza yeterince yiyecek ve su kırbalarını alarak erzak deposunun arka kapısından çıkıp tozlu yolu izleyin, yol bitince sağa dönerek koruluğa girip, durup dinlenmeden kuzeye doğru yürüyün," dedikten sonra Cangül'e döndü.

"Sen yolu biliyorsun, doğruca Çarıkçı obasına gidin ve birbirinizden hiç ayrılmayın."

"Peki, size ne olacak?" dedi Cangül.

"Biz kalıp onları sabaha kadar oyalayacağız," dedi Hürşah tok bir sesle.

Cangül telaşla, "Kalırsanız ölürsünüz," dedi.

"Kalmazsak hepimiz ölürüz," dedi Hürşah.

Yapılacak başka bir şey yoktu. Kadınlar çarşaflarını giydiler, su kırbalarını ve erzak torbalarını alarak arka pencereden çıkıp gittiler, Cangül ise Hürşah'a hasretle sarılırken gözyaşlarını tutamadı. Hürşah'da çok üzgündü.

"Haydi, git, bebeğini düşün," diyerek onu zorla gönderdi. Sonra da kardeşleri ve yeğenlerine döndü.

"Yazlık köşk savunmaya daha elverişlidir. Bunun için oraya geçmemiz lazım. Ayrıca akşama kadar silah da bulmak zorundayız. Arkadan çıkıp ara sokaklardan pazara inin, iki dolu okluk, bir yay ve bir de kılıç alarak hepsini geniş bir torbaya sarıp yazlık köşke gidin. Ben de biraz kara barut, kireç ve on okkalık on fıçı alarak bir arabaya atıp getireceğim."

Kimsenin itiraz edecek hali yoktu. Kısa aralıklarla arka pencereden çıkıp kayboldular. Vakit öğleyi biraz geçiyordu. Hürşah on okkalık on şarap fıçısı, iki torba kara barut, bir torba kireç, iki okluk, bir kılıç ve bir de yay alarak arabaya yükleyip yazlık köşke getirdi. Aldıkları dışarıdan bakınca şarap ve un gibi görünüyordu. Köşkün bahçesine girince diğerlerinin çoktan işlerini bitirip geldiklerini gördü.

İçeri girer girmez eşyaları boşaltıp arabacıyı gönderdikten sonra fıçılara bir miktar kireçle barut doldurup ağzını sıkı sıkı kapattı. Bunlar Talekan Irmağı'nın buzunu kıran fıçıların küçükleriydi. Ayrıca her birinin bir kılıcı, bir yayı ve içi dolu iki oklukları vardı.

Şimdi oturup akşamı beklemekten başka yapacak bir şey yoktu. Zamanda hızlı geçiyordu. Cangül olsaydı yine zamana sitem ederdi. Zaman da çok acımasızdı. Sitem ne kelime, oturup ağlasan bile hızını düşürmezdi. Bir ara yerinden kalkıp dışarıya baktı. Dört nöbetçi varken altıya çıkmıştı.

Hürşah, yönünü kıbleye çevirip akşama kadar dua etti. Akşam, güneş arkasında sarı pembe bulutlar bırakarak kaybolurken gece simsiyah bir perde gibi kenti kaplamıştı.

Fıçıların her birine iki karış eninde ve iki kulaç uzunluğunda, kuşak yapımında kullanılan sert bezler bağlamıştı. Uzak menzile ulaşabilmesi için için fitili ateşledikten sonra bezlerden tutup birkaç kez sallayarak fırlatacaktı. Bu göründüğü kadar kolay bir iş değildi. Fıçı düşman tarafında tam yere düşecekken alevin baruta ulaşması gerekiyordu. Yoksa istenilen sonuç alınamazdı. Görüldüğü gibi ustalık ve zamanlama gerektiren bir işti bu. Fıçı fırlatmada kendisine güveniyor, on dolu atış yapacağına inanıyordu.

Bulundukları yazlık köşk iki katlıydı. Her biri ok ve yayları ellerinde olduğu halde uygun bir pencerenin kenarında siper alıp bekliyordu. Bahçe kapısını kapatmış, köpeğin ipini de uzatmışlardı. Cins kurt köpekleri vardı. Gelen olursa o mutlaka havlar, kendilerini uyarırdı.

Vakit gece yarısına yaklaşıyordu. İçeridekiler tüm ışıkları söndürmüş, kapı ve pencereleri kilitlemişlerdi. Yayları germiş, uygun yerlerde siper almış bekliyorlardı. Dışarısı zifirî karanlıktı. Göz gözü görmüyordu. Hürşah, "Şimdiye kadar gelmiş olmaları gerekirdi," diye düşünürken birden aklına köpek geldi. Olur olmaz her çatırtıya havlayan hayvanın bir süreden beri sesi duyulmuyordu. Bu durum normal değildi. Bulunduğu yerden kalkarak birinci kata indi. Köpek kulübesi, giriş kapısının sağındaydı. Kapının yanındaki küçük pencereden dışarıya baktı. Karanlık olmasına rağmen köpeği ve kulübesini görebiliyordu. Gördüğü manzara ise şaşırtıcıydı. Köpek bir okla vurularak öldürülmüştü. Onlar düşmanı beklerken düşman çoktan gelmiş işi bitiriyordu. Hemen yukarı çıkarak, "Adamlar burada, köpeği öldürmüşler. Dikkatli olun," dedi.

Şiranşah sessizce, "Hiçbir şey görünmüyor," dedi.

"Havada esinti yok. Oynayan bir dal veya yaprak görürseniz hemen oklayın," dedi Hürşah. Tam bu sırada karşıdaki ağacın dalına çıkmış birini fark etti. Hemen yayını gerip bıraktı, adam çığlık atarak ağaçtan düşerken sağında bir karartı görüp ikinci okunu da bıraktı. Köşkün etrafı bir anda

kalabalıklaştı. Taş fırlatarak pencerelerin camını kırmaya çalışıyorlardı. İçeriden fırlatılan seri oklar karşısında, saldırganlar uygun yerlerde siper aldılar. Hürşah ve akrabalarının bu savunmadan bekledikleri kadınların kaçmaları için zaman kazanmaktı. Öyle görülüyor ki bunu da başarmışlardı. Böylesi durumlarda yapılması gereken en doğru şey, topyekûn saldırıya geçmekti. Ölenler ölür, kalanlar içeri girerek işi bitirirlerdi. Ama onlar olmaması gerekeni yapıp sipere yatmışlardı. Bu, çatışmanın sabaha kadar devam edeceği anlamına geliyordu. İçeridekiler dışarıda gördükleri her karartıyı oklarken, dışarıdakiler de sapanla taş atmaya devam ediyorlardı. Bir ara karanlıkları yırtan gür bir ses duyuldu.

"Boşuna direnmeyin. Teslim olun."

"Neden gelip kendin almıyorsun?" dedi Hürşah.

"Binayı bin kişi kuşatmış, çabanız boşuna," dedi aynı ses.

"Siz sözünüzü böyle mi tutarsınız?" dedi Hürşah.

"Ben size bir söz vermedim."

"Han'ınız bize eman vermişti."

"Ben vermedim."

"Senin rütben nedir?"

"Tümenbeyiyim."

"Savaşın şahsi bir iş olmadığını öğretmediler mi sana?"

"Benim savaşım şahsi."

"Seni tanımıyorum bile."

"Ben, öldürttüğün Bitikçi Çağatay'ın oğlu Karakay'ım. Şimdi tanıdın mı?"

"Hayır, bu işle benim ilgim yok. Birileri seni kandırmış."

Bu sırada en az beş okkalık bir taş arka camları kırarak içeri düştü. Fakat Şiranşah da bir okla atanı düşürmüştü.

Bu şekilde karşılıklı oklaşmalar devam ederken düşmanlar kapı ve pencereleri tutuşturmak için yanar ok fırlatmaya başladılar. Yüzlerce yanar okun bir anda saplandığı kapı ve pencereler alev alıp tutuşurken etraf kısmen aydın-

lanmış, savaş da kızışmıştı. Binanın girişi oldukça kalabalıktı. Tam karşılarındaki yıkık ahşap binada en az yüz kişi siper alıp, binayı ok yağmuruna tutmuşlardı. Hürşah fıçılardan birinin fitilini ateşleyerek, kuşağından tutup ahşap binaya fırlattı. O anda korkunç bir gürültü ve dumanlı bir alevle birlikte ahşap bina ufalanıp etrafa dağıldı. Dışarıdakiler panik halinde sağa sola dağılırken içeriden fırlatılan oklarda hedeflerini şaşmıyordu. Hürşah'ın küçük kardeşi Şahan, "Bunun öyle korkunç bir silah olduğunu bilmiyordum," diye kendi kendine söylenirken Hürşah, "Sağ ve sol tarafımızdaki kalabalığa iki fıçı daha fırlatacağım. Siz de kalan fıçıları alıp atlara gidin. Şimdi kaçamazsak gündüz kaçmamız zorlaşır," dedi.

Kardeşleri ve diğer yakınları fıçıları kapıp alevlerden korunarak ahıra doğru koşarken Hürşah, ikinci fıçıyı sağa, üçüncü fıçıyı da sola fırlattı. Dışarıda insan çığlıkları ve at kişnemeleri birbirine karışmıştı.

İşini bitiren Hürşah, vakit geçirmeden ahıra koştu. Diğerleri, atlarına binmiş onu bekliyordu. Şahan hemen kardeşinin boz aygırını yularından tutup getirdikten sonra dörtnala oradan ayrıldılar. Düşmanları, patlamaların doğurduğu panik ve şaşkınlıktan atlıları önceleri kendi adamları zannettilerse de sonradan durumu anlayıp peşlerine takıldılar. Karanlıkta bir ölüm yarışı başlamıştı. Hürşah ve beraberindekiler ok menzili dışındaydılar. Eninde sonunda atları yorulacaktı. Oysa düşmanlarının çoğu çift at kullanıyordu. Eğer yirmi fersah doğuda olsalardı onları kaya tuzağına çekip yok edebilirlerdi ama bu civardaki arazide yapılacak bir şey yoktu.

Gece boyu at sürdüler. Güneş ufuktan nazlı nazlı doğarken çift at kullanan düşman süvarileri kendilerine yetişmiş ve ok menziline girmişlerdi. Hürşah, Şahan'ın taşıdığı fıçıyı alıp kendilerine yaklaşan yirmi kişilik gruba fırlatarak onları saf dışı bıraktı. Bu arada gürültüden etkilenen diğer atlılar süvarilerini yere fırlatıp sağa sola kaçışırken Hürşah

ve adamları yeniden ok menzili dışına çıktılar. Doğrusu fıçılar çok işe yarıyordu. Ama ne yazık ki az kalmıştı. Atları da yorgundu. Kendilerine yetişmek isteyen düşman gruplarını fıçıları patlatarak geciktiriyordu. Yanlarında iki fıçıları kalmıştı. Bir süre böyle gittikten sonra önlerine bir ahşap köprü çıktı. Köprü yaklaşık otuz adım uzunluğunda ve on adım enindeydi. Hızla karşıya geçerken dönüp baktılar. Köprü, karınca gibi düşman askeri kaynıyordu. Biraz durup iyice yaklaşmalarını beklediler. Hürşah fıçının birini ateşleyip havada birkaç kez sallandıktan sonra bıraktı. Fıçı köprünün tam ortasına düşmüştü. İnsanlar duman ve alevlere karışırken Hürşah ikinci fıçıyı fırlattı. İkinci patlamanın etkisine dayanamayan köprü tam ortadan kırılıp parçaları sağa sola uçuşurken üstündeki yüzlerce kişi en az otuz kulaç yüksekliğindeki uçuruma düştü.

Komutan Karakay'ın bölükleri henüz köprüye yaklaşmadıkları için kurtulmuşlardı. Bulagan, öfkesinden deliye dönmüştü. Karakay'a dönerek, "Bize dokuz kişi demişlerdi. Dokuz şeytan deselerdi yerinde olurdu," dedi.

"Çok kaybımız var. Uçurumu aşağıdan geçelim, atları yorulmuş kaçamazlar," dedi Karakay.

"Uçurumu geçmek bize en az bir saat kaybettirir," dedi Bulagan öfkeyle.

Karakay elini güneşe siper ederek, adamların kaçış yönüne doğru uzun uzun bakarken Bulagan'a döndü.

"Her şeytanın bir zayıf yönü var. Adamların kaçış yönüne baksana, bu düzende giderlerse Ketboğa'nın artçı birlikleriyle karşılaşacaklar. Komutan Ketboğa'ya bir kuş uçurup, karşıya aşağıdan geçelim," dedi.

Fikri Bulagan da beğenmişti. Hemen kuşçubaşını çağırtarak Komutan Ketboğa'ya bir güvercin gönderip karşıya geçmek için aşağı indiler.

Moğol güçleri karşıya geçerken, güneş üç mızrak boyu yükselmişti. Yedek atlara binerek hızla takibe devam ettiler.

Öğleye yakın Kemerlibel'e geldiler. Hürşah ve adamları iki ok menzili önlerindeydi.

Karakay, "At değiştir," emrini verdi birliklere.

Emri alan süvariler hemen yanlarındaki atlara sıçrayıp dörtnala geçtiler. Hürşah ve adamlarının atları yorgunluktan yürüyecek gibi değildi. Atlardan inip önlerindeki tepenin arkasında siper aldılar. Şahan, kardeşine dönerek, "Burası neresi?" diye sordu.

"Kemerlibel," dedi Hürşah.

Düşman süvarileri Kemerlibel'in etrafını sarmışlardı. Hepsi de çok kolay hedeflerdi. Hürşah, kardeşlerine, yeğenlerine ve diğer akrabalarına döndü.

"Cennette buluşma vaktimiz geldi. Gitmeden önce bunlardan gönderebildiğiniz kadarını cehenneme gönderin," diyerek yaylarını gerip oklarını bıraktılar. Yaklaşık bir saat sonra okları bitince kılıçlarını çekip düşman saflarına daldılar. Gırtlak gırtlağa bir ölüm kalım savaşı başlamıştı. Yeğenlerinden üçü, karşıdan gelen mızrak darbeleriyle ölmüştü. Şahanşah, düşmanlardan birinin düşen kılıcını alarak üç kişiye aynı anda karşı koyarken bir Moğol'un arkadan savurduğu kılıç darbesiyle düştü. Şiranşah ile Hürşah sırt sırta vermiş, düşmana karşı koymaya çalışıyorlardı. Bu arada Ketboğa'nın artçı kuvvetleri de olay yerine gelmişlerdi. Yaklaşık iki bin kişiydiler. Komutanın emriyle gerilen iki bin yay bir anda bırakılmış, okların delik deşik ettiği iki kardeş, oldukları yerde yığılıp kalmışlardı. İki kişiye atılan iki bin ok korkudan mı, yoksa nefretten mi geliyordu, belli değildi.

BÖLÜM 27

Ketboğa'nın artçı birlikler komutanı Asutay, atını öne sürüp, "Zaferiniz kutlu olsun Bulagan Noyan," dedi.

"Çok kayıp verdik," dedi Bulagan üzgün bir sesle.

"Önemli olan kayıpların değil kazancındır. Kazancın da zafer olduğuna göre gerisi teferruattır," dedikten sonra ellerinden birbirlerine bağladıkları kadın ve çocukları gösterdi.

"Bunlar da sizin kafileden, kaçarken yakaladık."

Bulagan onlara dikkatle baktı. Bunlar Hürşah'ın öldürülmesi emredilen karısı, yengesi ve akrabalarıydı. Nasıl olmuşsa olmuş ellerinden kaçmışlardı. Asutay'a dönerek, "Yardımlarınız için teşekkür ederim Asutay Noyan," dedi.

"Önemli değil, hepimiz aynı Han'ın askerleriyiz," dedikten sonra kadın ve çocukları teslim ederken, "Bunları öldürüp diğer cesetlerle birlikte yaktıktan sonra orduya yetişirsiniz. Bizim şimdi gitmemiz lazım," diyerek oradan uzaklaştı.

Asutay Noyan, Ketboğa'nın en çok güvendiği üç beş komutandan biriydi. Emri sorgulamaz, görevi her şeyin üstünde tutardı.

Atlarını dörtnala kaldırmışlardı. Orduya yetişmeleri gerekiyordu. Yaklaşık bir saat bu düzende ilerlerken, atları dinlendirmek için ağır adıma geçtiler. Kurtboğan Düzü'ne geldiklerinde büyük bir kervanla karşılaştılar. Bu Moğolların dostu, Viladi Rostov'un kervanıydı. Onunla arası çok iyiydi. Savaşlarda hissesine düşen esirleri hep ona satar, parasını da peşin alırdı, hem de altın olarak.

Kervana iyice yaklaşınca atını durdurdu.

"Bay Rostov, bu kez menzilin neredir?"

"Çin."

"Çin mi?"

"Evet."

"Epey yolun var desene."

"Evet öyle. Bana satacak bir şeyin yok mu?"

"Maalesef yok. Kağan'nın emriyle hepsi öldürüldü."

"Kadınlar ve çocuklar da mı?"

"Evet."

"Han onları genellikle satardı."

"Bu seferkiler satılacak gibi değil. Nizarîlerin Şeyhi Hürşah'ın karısı, yeğenleri ve akrabalarıdır. Öldürmesi için Bulagan'a teslim ettim."

"Hürşah ve yakınları öldürüldü mü?"

"Evet, Bulagan ve Karakay'ın güçleri Kemerlibel'de de kıstırarak hepsini öldürmüşler."

"Emin misin? Hürşah'ın çok iyi savaşçı olduğunu duymuştum."

"Doğru duymuşsun, dokuz kişiyle bin kişilik ordunun neredeyse yarısına yakınını kırmışlar. Neyse, haydi kal sağlıcakla," diyerek orduya yetişmek üzere oradan ayrıldılar.

***

Kemerlibel mezbaha gibiydi. Bulagan önce yaralıları toplatıp bakımını yaptırdıktan sonra ölüleri yakmak için yüksek bir yere yığdırdı. Sıra kadınları öldürmeye gelmişti. Birliğinden yüz kişilik bölüğü öne çıkartarak, "Yay ger, nişan al" emrini verdi. Askerler hemen emri yerine getirdiler. Kadınlar ve çocuklar ağlıyorlardı. Cangül metin olmasına rağmen çok üzgündü. İki aylık bebeğinin daha doğmadan ölmesine dayanamıyordu. Kocasının cesedini gözleriyle görmeseydi kesinlikle öldüğüne inanmazdı. Onunla son

görüştüklerinde zamana takılıp kalmışlardı. Zamanın azizliği bu olmalıydı. "Hey zaman hey! Doğmamış bebekle ne hesabın vardı?" dedi kendi kendine. Birden babasını hatırladı. "Cenabı Hak zamanı Hızır'ın kontrolüne vermişti. Onun bir görevi de sıkışanlara yardım etmekti," derken buna inanmıştı. Yanındakilere, "Yüzünüzü kıbleye çevirin," dedi. Hep birlikte yüzlerini kıbleye çevirirken o, uzun kirpiklerinin gölgelediği iri mavi gözlerini gökyüzünde meçhul bir noktaya dikip, "Daha da neyi bekliyorsun Hızır?" dedi sitemkâr bir dille. Sonra da Kelime-i Şahadet getirdi.

Bu sırada yüz er, yaylarını germiş, emir bekliyordu. Birden beyaz bir güvercinin gökten süzülerek Bulagan'ın omzuna kondu. Bu bir posta güverciniydi. Bulagan mektubu alıp açınca şaşırmıştı. Mektupta Hülagu'nun mührü vardı. Kadın ve çocukların öldürülmesini ikinci bir emre kadar ertelediğini yazıyordu. Han'ın mektubu, akan suları bile durdururdu. Bulagan'ın emriyle okçular yaylarını indirip cesetler yakıldıktan sonra yola koyuldular. Yanında yaralılar olduğu için ağır gidiyorlardı. Akşam güneş batarken sulak ve ağaçlıklı bir yerde mola verdiler. Süvariler atların eyerlerini indirip terlerini kuruladıktan sonra birer ağaca bağladılar. Kadınlar da yağlı ipliklerle ikişer üçer ağaç gövdelerine bağlanmışlardı.

Hava bulutluydu, ay bir görünüp bir kayboluyordu. Cangül, derin hülyalara dalmıştı. Beyaz güvercin acaba Hızır mıydı? Babası Hızır'ın her kılığa kolayca girebileceğini söylemişti. Ama o posta güverciniydi. Hızır olamazdı. Bulagan mektubu okuyunca kendilerini öldürmekten vazgeçmişti. Acaba bu emri komutana kim göndermişti. Öldürülmelerini Han emretmişti. Bu infaz ancak onun emriyle durdurulabilirdi. Kim bilir belki doğmamış bebeğin hatırı için Allah o putperestin kalbini yumuşatmıştı. Birden kolundaki yedi taşlı bileziği hatırladı. Hürşah'ın düğün hediyesiydi. Uzun saçlarından biraz kesip Yedi İmam aşkına

yedi kat örmüş ve yedi taş bağlamış, bu neyi ifade ediyor dediğinde; "Ruhumun hassasiyeti, saçlarımda ve burcumun taşlarındadır. Onları yanında taşırsan beni hep yanında hissedersin," demişti.

Cangül'ün hayalleri özlemlerine, özlemleri de hayallerine karışmışken siyah giysi ve siyah maskeli dört adam sürünerek düşman karargâhına girmişti. Cangül, bulunduğu yerden her şeyi net olarak görüyordu. Siyah giysili adamlar çitlere iyice yaklaşınca nöbetçilerin üzerine atlayıp hepsinin işini bitirdiler. Her şey büyük bir sessizlikle yapılmıştı. Askerler ise derin bir uykudaydı. Yabancılar çit nöbetçilerini hallettikten sonra altı dış nöbetçisiyle ocağın başında oturan dört orta nöbetçisini de oklayıp sessizce kadınları çözdüler. Cangül, kendisini çözen adama, "Siz kimsiniz?" diye sordu.

"Sus, sesini çıkarma," dedi adam. "Biz dostuz. Sizi kurtarmaya geldik," diye ekledikten sonra, "Buradan hemen uzaklaşmamız lazım, acele edin," diyerek onları atların yanına götürdüler. Hiçbirinin yüzü görünmüyordu. İçlerinden uzun boylu olanı, "Atlara binip kuzeye doğru gidin. Orada karşınıza bir kervan çıkacak," dedikten sonra cebinden çıkardığı paraya benzer, ortası delikli bir halkayı Cangül'e verdi.

"Bunu kervanbaşına ver, gerisine karışma, size yardım edecektir. Haydi, atlara binin."

Cangül, atına atlayıp giderken yedi düğümlü bileziği yere düşürdü.

"Kocamın hatırasıydı," diyerek inip almaya çalıştı.

Maskeli adam, "Şimdi sırası değil, haydi git," diyerek onu uzaklaştırdı.

***

Esirlerin kaçması Bulagan ve Karakay'ı çılgına çevirmişti. Günlerce orada kalp dağı taşı aradıktan sonra ordugâha elleri boş döndüler.

Rostov'un kervanı doğuya doğru ağır ağır yol alıyordu. Cangül ve diğerleri esirlerin arasındaydı. Fakat elleri açıktı. Kervan uygun bir yerde mola verince, Rostov bir ağacın gölgesinde dinlenirken Cangül yanına geldi.

"Sen Viladi Rostov musun?" diye sordu.

"Evet. Nereden tanıyorsun?"

"Kırım'da görmüştüm."

"Benden bir isteğin mi var?" dedi Rostov.

"Bizi sana kim gönderdi?"

"Bu sır, söyleyemem."

"Peki, senin esirin miyiz? Onu söyle bari."

"Hayır."

"Neden esir gibi muamele görüyoruz öyleyse?"

"Hayatta kalmanız buna bağlı. Her tarafta aranıyorsunuz. Aramızda Alamut Şeyhi'nin eşi ve yakınları olarak bulunursanız, Moğollar hiçbirimizi sağ bırakmaz. Senin gibi akıllı bir hanımın bunu anlaması lazım," diyerek cebinden çıkardığı yedi düşümlü saç bileziği ona uzattı. Cangül şaşkınlıktan donakaldı.

"Bunu sana kim verdi?" diye sorudu.

"Hiç kimse, düşürdüğün yerden aldım."

Cangül'ün şaşkınlığı bir kat daha arttı.

"Onlar siz miydiniz?" diye sordu merakla.

"Evet."

"Bunu neden yaptın?"

Rostov, ona uzun uzun baktı.

"Bir vefa borcu diyelim istersen."

"Kime?"

"Kocana."

"Onu tanıyor muydun?"

"Derin bir arkadaşlığımız vardı."

Cangül, Rostov'un gözlerine uzun uzun bakarken, "Ne kadar tuhaf," diye söylendi kendi kendine.

"Tuhaf olan ne?" diye sordu Rostov.

"Allah her şeyi bir şeye vesile kılıyor işte. Yeri gelince, bir kâfir bir başka kâfire karşı, bir Müslüman'ın namusunu koruyabiliyor."

"İyi dersin de ben kâfir değilim ki," dedi Rostov gülümseyerek.

"Kervandakiler senin Budist olduğunu söylüyorlar."

"Bir zamanlar senin baban da Budistti."

"Şimdi de Müslüman'dır ama. Sen nesin Budist mi, Hıristiyan mı?"

"Ben, Budizm'e ilgi duyan bir Hıristiyan'ım. Peki, sen nesin?"

"Ben de Budizm'e ilgi duymayan bir Müslüman'ım. Yaptıkların için teşekkür ederim," diyerek yerine giderken gergin halinden eser kalmamıştı. Herkes Bay Rostov'a kâfir diyordu. Oysa o bir Hıristiyan'dı. Hıristiyanlar ise ehli kitaptı. Onlara kâfir demek doğru değildi. Hem öyle bile olsa, o iyi bir insandı. Biraz sert konuştuğu için kendine kızıyordu.

Kervancılar yemek yiyip dinlenirken, kendilerine yaklaşan üzeri hevdeçli bir deve gördüler. Deve iyice yaklaşınca sessizce çöktü. Hevdeçte iki hanım vardı. Biri genç, diğeri ise oldukça yaşlıydı. Bunlar Ketboğa'nın çadırına gelip ona Cengiz Han'ın hazinesinin Alamut'ta olduğunu söyleyen yaşlı kadın Sara ve kızı Leyla'dan başkası değildi. Rostov yanlarına giderek onların hal ve hatırlarını sorup kendilerine bir miktar su ve erzak gönderdi. Yaşlı kadın ona anlamlı anlamlı bakarak "Eksik olma yavrum. Allah birini bin etsin," diye dua etti. Rostov oradan ayrılıp kervanbaşının yanına gitti. Geri döndüğünde Leyla ve annesinin Cangül'le sohbeti koylaştırdığını görünce gülümseyerek gidip yerine oturdu.

İki saatlik mola çabuk bitmişti. Kervancılar hazırlanıp yola koyuldular. Rostov, yaşlı kadın ve kızının deveye binmesine yardım ederken, "Bu ne koyu sohbetti. Ne konuştunuz böyle?" deyince, "Sırdır, söylemem," dedi yaşlı kadın.

"Artık sır olmaktan çıktı," dedi Rostov gülerek.

"Nedenmiş o?"

"Üç kadının bildiği sır, sır değildir de ondan."

Kadın, Cangül'ü göstererek, "Sırrın sahibi odur. Söylemek isterse söyler, kal sağlıcakla," diyerek yola koyuldular. Leyla annesini hiç böyle görmemişti. Yüzü gülüyordu.

"Rahatladın mı?" diye sordu ona.

"Oldukça," dedi annesi.

Rostov'la yolculuk çok sakin geçiyordu. Ara sıra Cangül'le göz göze geliyorlardı. Bakışları daha dostçaydı. Sorunsuz bir yolculuktan sonra Mezarı Şerife geldiler. Burada bulunan bir mezarın isminden dolayı kente bu ad verilmişti. Kimileri bu mezarın Hz. Ali'nin makamı olduğunu, kimileri de burasının, onun gerçek mezarı olduğunu söylüyordu.

Mezarı Şerif'te bir süre mola verdiler.

Rostov, Cangül'ün yanına geldi

"Sizin yolculuğunun burada bitiyor. Burası Mezar-ı Şerif. Hindistan'ın kuzeyinde bir yer. Burada kimse sizi öldürmek istemez. Yalnız kimliğinizi saklı tutun," diyerek onların önüne düşüp şehir merkezine götürdü.

Burası Basra ve Rey gibi büyük bir kentti. Kalabalık sokaklarda yürüyerek bahçe içinde, üç katlı, köşkvari bir eve geldiler. Kapıcı ve karısı güler yüzlü insanlardı. Onları içeri aldılar. Son derece iyi döşenmiş, temiz bir yerdi.

"Köşk kocana aittir," dedi Rostov.

Cangül şaşırmıştı.

"Kocama mı ait?" dedi hayretle.

"Evet, kocana ait, burada herkes onu Basralı Salih Hoca diye biliyor. Salih Hoca'nın çok seveni vardır. Siz de kendinizi, onun karısı, çocukları ve yakınları olarak bilin. Ayrıca bizi karşılayan Mahmut Efendi ve karısı ise oda hizmetlinizdir. Bahçenin sonundaki evde kalıyor."

Burada lafa karışan Cangül, "Salih Hoca neyle geçiniyor?" diye sordu.

"Kent dışında arazileri var. Onların geliriyle geçiniyor. Tabii siz de öyle," dedi.

Kadın ve çocuklar yorgun ve açtı. Her biri bulundukları yere sere serpe oturup dinlenirken Cangül evi görmek için ikinci kata çıktı. Rostov da yanındaydı.

"Hürşah bu evi niçin almıştı?"

"Bazen buraya Salih Hoca adıyla dini tebliğe geliyordu."

"Yardımın için çok teşekkür ederim," dedi Cangül samimi bir dille.

Rostov ona bir süre dalgın dalgın baktı.

"Benim işim burada bitiyor. Kalın sağlıcakla."

Aşağı inerken Cangül arkasından seslendi.

"İşinin bittiğinden emin misin Batıbek," dedi Cangül.

Rostov'un sanki nutku tutuldu, ne diyeceğini bilemedi ve geri döndü.

"O dediğini bir daha söyler misin?"

"Batıbek dedim."

"Bunu nereden biliyorsun?" diye sordu Rostov.

"Kadın bana her şeyi anlattı."

"Hangi kadın?

"Yolda devesine binerken yardım ettiğin kadın," diyerek Rostov'a iyice yaklaştı.

"Rus olmadığın halde neden bir Rus isminin arkasına saklanıyorsun?"

"İsmimin Rostov olmadığını mı söylemek istiyorsun?"

"Senin ismin Batıbek. Baban ve annen bir Türk'tü. Moğolları kızdırmış olmalılar ki obanıza baskın yapıp herkesi öldürürken, her nasılsa sen kurutulmuşsun. Doğru mu?"

"Doğru, iki kardeştik. Ben dört yaşındaydım. Küçük kardeşimse henüz bir yaşına yeni basmıştı, ufak tefek bir şeydi. Annem ona minik kuşum diyordu. Bir gün Moğollar obamızı basıp herkesi öldürdüler. Annemin, kardeşimi alıp, köprüye doğru koştuğunu gördüm. Çöken çadırlardan biri-

nin altında kaldığımı hatırlıyorum. Kendime geldiğimde hiç kimse yoktu. Herkes öldürülmüştü. Aç ve susuzdum, ağlayarak, şaşkın şaşkın yola doğru çıkmıştım. Uzaktan iki atlının geldiğini gördüm. Atlılardan biri bir kadın, diğeri ise orta yaşlı bir beydi. Beni alıp evlerine götürdüler. Bunlar Bay ve Bayan Rostovlar'dı. Çocukları olmadığı için beni, İsa Mesih gönderdi diyerek evlat edindiler. Bay Rostov varlıklı bir adamdı. Zengin ticaret kervanları vardı. Beni iyi bir tacir olarak eğitirken okuma yazma, savaş ve silah eğitimi almamı da sağladı. O günden beri Rostovları ailem olarak benimsedim. Bay Rostov geçen yıl öldü. Bana annemi aratmayan Bayan Rostov ise hâlâ hayattadır. Yaşı ileri olduğu için bir bakıcının yardımıyla yaşıyor," diyerek sözlerini bitirirken Cangül gözyaşlarını tutamamıştı.

"Kardeşin kız mıydı, erkek mi?"

"Kız."

"O da senin gibi yaşıyor mu?"

"Hayır."

"Yaşlı kadın öyle demiyor ama. Ona bakılırsa annen, düşman eline geçmemek için sırtına saplı iki ok olduğu halde çocuğunu kucağına alarak kendini suya atmış. Moğollar onları öldü zannederek çekilip gitmişler. Irmakta bir süre gittikten sonra kıyıya vurmuşlar. Annen sürünerek güçlükle kıyıya çıkmış, bir süre sonra da ölmüş. Yoldan geçen hayır sahibi biri ağlama sesini duyunca anneni gömerek çocuğu da alıp götürmüş."

Rostov çok üzülmüştü.

"Acaba nerededir çok merak ediyorum?" dedi kendi kendine.

"Görsen tanır mısın?" diye sordu Cangül.

"Bilmem ki... Ama babamın, ikimizin de sol omzumuza Kıpçak damgasını dövdürdüğünü hatırlıyorum."

"Dövmeni görebilir miyim?" dedi Cangül.

Rostov, biraz tereddütlüydü, yine de gömleğinin yakasını kıvırıp dövmesini gösterdi.

Cangül şaşırmıştı, garip duygular içindeydi. Kalbi yerinden çıkacakmış gibi çarpıyordu. "Hey zamanın ve mekânın sahibi hey, sen nelere kadir değilsin ki," derken iri mavi gözlerinden akan boncuk boncuk yaşlara engel olamadı. Rostov onun gözyaşlarını anlamaya çalışırken o, sağ eliyle gömleğinin sol yakasından tutup hızla aşağı çekti. Gömlek yırtılmış ve sol omzundaki Kıpçak damgası ortaya çıkmıştı. Her şeyden çok değer verdiği kocasını kaybetmenin üzüntüsünü yaşarken yıllar önce ayrıldığı kardeşiyle karşılaşmış, ruhunda şaşkınlık, üzüntü ve sevinç birbirine karışmıştı.

Şimdi de şaşırma sırası Rostov'daydı. Onca soğukkanlılığına rağmen şaşkınlığını bir türlü atamadı. Neden sonra iki kardeş gözyaşları içinde birbirlerine sarıldılar.

SON

ORHAN YENİARAS

ALAMUT KALESİ

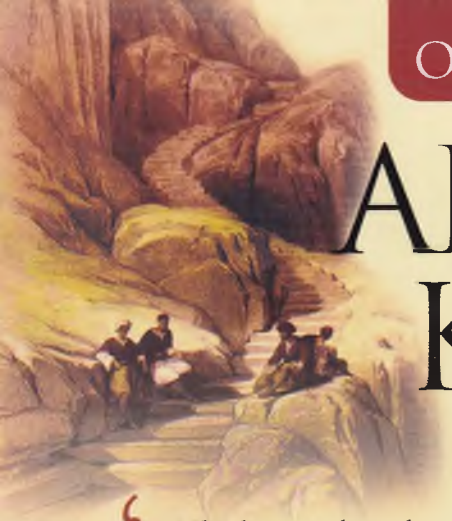

‘Hanlar hanı Hülagu, bir dağ kaplanı kadar keskin bakışlarını gözlerime dikip, bir süre öylece kaldıktan sonra şöyle dedi.

‘Alamut bir sonraki dolunayda düşecek.
Kaledeki ilmi eserlerin dışındaki kitapları yaktır.
Yaktır ki, insanlar onları okuyarak yollarını şaşırmasınlar.’

Sonuç dediği gibi oldu. Dolunaylı bir gecenin sabahında kale düştü.

Peki ben görevimi tam olarak yapabildim mi? Buna evet diyemem. Çünkü yakmam gereken kitaplardan birini yakmamıştım.

Dağ şeyhi Hasan Sabbah’ın günlükleri çantamdaydı!

Aradan yıllar geçti. Herkesin her şeyi unuttuğu bir zaman dilimine girmiştik. Alamut Kalesi de, onun gizemli şeyhi de çoktan unutulmuştu.

...ve ben günlükleri yayınladım.’

-Cüveyni-

Gerek Hasan Sabbah’ın günlüklerinden, gerekse Cüveyni’nin anlattıklarından yola çıkılarak yazılan bu roman, Hasan Sabbah’ın, Alamut Kalesi’nin ve fedailerin hikâyesidir...

ISBN 978-605-5143-66-4
9 786055 143664
₺17.00

/ panamayayinevi
/ panamayayincilik
/ panamayayincilik
www.panamayayincilik.com